gemeente
Barneveld

Organisatieonderdeel: Leefomgeving
Behandelaar: J. van den Bosch
Telefoonnummer:

Voorstelnr. 3068
Barneveld, 19 oktober 2023
Portefeuillehouder: B. Wijnne

☐Ter kennisname naar de raad
Nummer beleidsproduct:

☐Op overzicht Bestaand beleid (website)

Onderwerp: **concept voorkeursscenario omgevingsvisie Barneveld 2040**

Gevraagde beslissing:
1. De bijgevoegde conceptversie van het voorkeursscenario omgevingsvisie Barneveld 2040 vrijgeven voor bespreking met de raad, via de commissie grondgebied.

1. Inleiding
Na de 2e participatieronde over de in november 2022 vastgestelde Toekomstscenario's. is sinds mei jl. gewerkt aan het voorkeursscenario. Dit voorkeursscenario is een tussenstap op weg naar de omgevingsvisie. Het college wordt gevraagde de huidige conceptversie van het voorkeursscenario vrij te geven voor bespreking met de raad (commissie grondgebied). Die bespreking staat gepland op 2 november 2023.

2. Beoogd effect
Met de bespreking in de raad (commissie grondgebied) wordt beoogd de inbreng van de raad te verkrijgen. Deze inbreng is van belang met het oog op de uitwerking naar een definitief voorkeursscenario.

3. Argumenten
Omdat de gemeenteraad de omgevingsvisie vaststelt, is het belangrijk dat de raad tijdig inbreng kan leveren op de inhoud ervan. Het aan de raad voorleggen van het concept voorkeursscenario, met als doel de inbreng van de raad daarop te verkrijgen, vormt hierin een belangrijke stap.

4. Kanttekeningen
Als gevolg van de behandeling van het Streefbeeld en Toetsingskader Waardevol landelijk gebied in de commissie grondgebied van 12 oktober 2023, is dit onderdeel niet opgenomen in deze conceptversie van het voorkeursscenario. Om dat te kunnen doen moet eerst de nadere overweging op dit onderwerp hebben plaatsgevonden. Later zal dit onderdeel alsnog worden ingevlochten. Gelet op de voortgang van het proces en met het oog op de tijdige betrokkenheid van de gemeenteraad, is het van belang de inbreng van de raad nu wel te vragen op de vier overige hoofdopgaven.

5. Financiën
Oriënterend zijn er twee interne sessies geweest over de uitvoerbaarheid van het voorkeursscenario, waaronder de financiële uitvoerbaarheid. Het was echter in dit stadium nog nauwelijks mogelijk daar concrete uitspraken over te doen. Om dat wel te kunnen zijn nog belangrijke vervolgstappen nodig in (gebiedsgerichte) keuzes, prioriteitstelling en rolverdeling gemeente en samenleving.

6. Participatie en communicatie
Tussen februari en april 2023 heeft een uitgebreide participatieronde met de samenleving plaatsgevonden. Het verslag ervan is bij de stukken gevoegd. Zodra het college heeft besloten over dit voorstel, zal meteen communicatie richting de samenleving plaatsvinden en richting de deelnemers aan het participatieproces.

7. Uitvoering
In paragraaf 5.2. van het concept voorkeursscenario is een planning van het verdere proces richting de omgevingsvisie opgenomen. Deze planning is gericht op vaststelling van de omgevingsvisie in december 2024.

8. Bijlagen

- Raadsmemo concept voorkeursscenario omgevingsvisie Barneveld 2040
- Concept voorkeursscenario
- Toekomstscenario's
- Participatieverslag 2e ronde participatie
- Omgevingseffectrapportage

Barneveld OMGEVINGSVISIE

Omgevingsvisie Barneveld 2040

Het Voorkeursscenario

CONCEPT

Concept versie 231019

Inhoudsopgave

Omgevingsvisie Barneveld 2040 ... 3

Het Voorkeursscenario ... 3

1. Inleiding ... 3

1.1. Doel en beperkingen van het voorkeursscenario ... 3

1.2. Leeswijzer ... 3

2. De opgave voor Barneveld ... 4

2.1. Samenvatting Leefomgevingsfoto ... 4

2.2. Het DNA van de gemeente Barneveld ... 5

2.3. De indeling in deelgebieden ... 6

2.4. De regionale context ... 7

2.5. De vijf opgaven voor Barneveld ... 9

3. Het voorkeursscenario ... 11

3.1. De ambitie voor Barneveld in 2040 ... 11

3.2. Gezond en toekomstbestendig Barneveld ... 12

3.3. Prettig leven in vitale dorpen ... 17

3.4. Ruimte voor ondernemerschap ... 21

3.5. Waardevol Landelijk Gebied ... 25

3.6. Bereikbaar nu en in de toekomst ... 26

4. Verantwoording ... 33

4.1. Proces van totstandkoming ... 33

4.2. Participatie ... 34

4.3. Omgevingseffectrapportage ... 35

4.4. Bestaand beleid ... 36

4.5. Verkenning uitvoerbaarheid ... 36

5. De route naar een volledige omgevingsvisie ... 37

5.1. Hoe verder? ... 37

5.2. De planning voor het vervolg ... 38

6. Samenvatting Voorkeursscenario ... 39

Bijlagen

CONCEPT

Omgevingsvisie Barneveld 2040

Het Voorkeursscenario

1. Inleiding

De gemeente Barneveld werkt aan een nieuwe omgevingsvisie. De visie bevat de hoofdlijnen van het beleid voor de fysieke leefomgeving op de lange termijn. Het voorkeursscenario is een tussenstap die de contouren weergeeft. De kern van het voorkeursscenario vormt hoofdstuk 3 dat voor elk van 5 hoofdopgaven de keuzes beschrijft voor de ontwikkelrichting van Barneveld op de lange termijn tot 2040. Het voorkeursscenario beschrijft de kijkrichting van de gemeente: wat willen we, wat zijn onze ambities? En dat per opgave voor de periode tot 2040. Soms kijken we ook voorbij dat jaartal.

Als het voorkeursscenario is vastgesteld, is de uitwerking naar de ontwerp-omgevingsvisie de volgende stap. Hoofdstuk 5 beschrijft dat proces. Volgens de planning stelt de gemeenteraad de omgevingsvisie voor de gemeente Barneveld eind 2024 vast.

1.1. Doel en beperkingen van het voorkeursscenario

Het voorkeursscenario is een essentiële stap op weg naar de omgevingsvisie. Er zijn hierna vijf hoofdopgaven gedefinieerd. Voor elk van die vijf hoofdopgaven bevat het voorkeursscenario de ambities van de gemeente tot 2040. Er is beschreven wat de gemeente Barneveld **wil**.

Er staat ook nog veel **niet** in dit voorkeursscenario. Zo is de confrontatie nog niet gezocht tussen de ambities van iedere hoofdopgave. Zo'n confrontatie brengt dilemma's en botsingen in beeld, en dat gebeurt in de volgende stap. Daaruit wordt helder wat belangrijk is en waar de prioriteiten liggen. Op dat moment moet ook duidelijkheid ontstaan over de rolverdeling tussen gemeente en samenleving. De volgende stap bevat bovendien nader onderzoek naar de uitvoerbaarheid van de ambities: bijvoorbeeld naar de beschikbaarheid van capaciteit en middelen. Een eerste verkenning naar de uitvoerbaarheid is al wel gedaan.

Wat is een omgevingsvisie?
Voor de Omgevingswet is elke gemeente in Nederland verplicht een omgevingsvisie vast te stellen. De gemeenteraad stelt de omgevingsvisie vast

Art 3.2. van de Omgevingswet geeft aan wat de omgevingsvisie moet bevatten:

a. een beschrijving van de hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving,
b. de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van het grondgebied,
c. de hoofdzaken van het integrale beleid voor de fysieke leefomgeving.

De omgevingsvisie moet bijdragen aan het maatschappelijk doel van de Omgevingswet, (art. 1.3 Ow):

"Deze wet is, met het oog op duurzame ontwikkeling, de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu, gericht op het in onderlinge samenhang:

a. bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit, ook vanwege de intrinsieke waarde van de natuur, en
b. doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften."

Het voorkeursscenario formuleert het wensbeeld. Welke richting willen we in Barneveld op de lange termijn? Dat staat in dit document. Deze ambities zijn uitdrukkelijk niet bedoeld als eisen waaraan elke ontwikkeling in Barneveld moet voldoen. Dat zou namelijk betekenen dat er niets meer tot stand komt. De ambities moeten worden opgevat als een streven: bij iedere ontwikkeling kijkt de gemeente hoe we zoveel mogelijk van die ambities kunnen verwezenlijken, passend bij de vraag en de locatie. Met andere woorden: de ambities zijn niet absoluut, maar onderdeel van de afweging.

1.2. Leeswijzer

De inleiding introduceert het voorkeursscenario als tussenstap op weg naar de omgevingsvisie. Dit hoofdstuk beschrijft ook de beperkingen van het document.

CONCEPT

Hoofdstuk 2 valt in twee delen uiteen. Het eerste deel schetst de opgave voor de gemeente, met een beschrijving waar Barneveld nu staat, een zogeheten leefomgevingsfoto. Het beschrijft daarnaast hoe Barneveld zich naar verwachting ontwikkelt bij ongewijzigd beleid en ongewijzigde trends. Tot slot vindt u in 2.3 een beschrijving van de kenmerken van de veelkleurige en uitgestrekte gemeente Barneveld. Wat is het DNA van onze gemeente?

Het tweede deel introduceert de vier deelgebieden van de gemeente. In de uitwerking naar de ontwerp omgevingsvisie speelt deze indeling een belangrijke rol. Aansluitend gaat paragraaf 2.5 in op de regionale context. Barneveld bepaalt het beleid immers in samenhang met de omgeving, denk bijvoorbeeld aan beleid van het Rijk of de provincie. Ook hebben keuzes van buurgemeenten invloed. Het hoofdstuk sluit af met de presentatie van de vijf hoofdopgaven van de gemeente Barneveld.

Hoofdstuk 3 is het hart van dit document: de uitwerking van het voorkeursscenario voor ieder van de vijf hoofdopgaven

In hoofdstuk 4 verantwoordt de gemeente vervolgens de werkwijze die heeft geleid tot de keuzes in hoofdstuk 3. Het hoofdstuk bevat een beschrijving van de totstandkoming van het voorkeursscenario, met een procesbeschrijving, en de rol van bijvoorbeeld burgerparticipatie hierin. Daarnaast gaat het hoofdstuk in op de omgevingseffectrapportage, op de rol van het huidige beleid en op de verkenning naar de uitvoerbaarheid.

Hoofdstuk 5 geeft inzicht in de route naar de volledige omgevingsvisie. Daarin staat ook de planning. Een samenvatting is tot slot opgenomen in hoofdstuk 6.

2. De opgave voor Barneveld

Het voorkeursscenario concentreert zich op vijf hoofdopgaven voor de gemeente Barneveld op de langere termijn. Het gaat om de volgende opgaven:

1. Gezond en toekomstbestendig Barneveld
2. Prettig leven in vitale Dorpen
3. Ruimte voor ondernemerschap
4. Waardevol landelijk gebied
5. Bereikbaar nu en in de toekomst.

Om de opgave helder te krijgen is onder meer een leefomgevingsfoto (LOF) opgesteld. Een LOF is tegelijkertijd een inventarisatie voor de milieueffectrapportage, in Barneveld verbreed tot omgevingseffectrapportage (OER).[1]

2.1. Samenvatting Leefomgevingsfoto

De eerste stap van de OER is het verkrijgen van een goed beeld van de huidige en toekomstige staat van de leefomgeving in Barneveld. Dit is onderzocht per thema en aspect. Ieder aspect sluit af met een beoordeling in een trendgrafiek. De leefomgevingsfoto is een uitwerking van de volgende tien thema's:

- Bodem, water, en ondergrond
- Natuur
- Klimaatbestendigheid
- Ruimtelijke kwaliteit
- Energie en grondstoffen
- Gezonde leefomgeving
- Gezondheid en welzijn
- Vitale woonomgeving
- Mobiliteit
- Economie en werk

De actuele staat van de gemeente Barneveld is goed te beschrijven met publieke meetgegevens of onderzoeksrapporten, zoals publicaties van het CBS, de GGD en het RIVM. Toekomstige ontwikkelingen zijn lastiger, wegens onzekerheden over technologische vooruitgang, sociaaleconomische trends en andere aspecten. Bandbreedtes en trendgrafieken bij de beoordeling van de thema's maken deze onzekerheid

[1] Zie hierover ook de voetnoot op pagina 33.

CONCEPT

zichtbaar in de grafieken. De bandbreedte is soms ruim, maar geeft een trend aan.

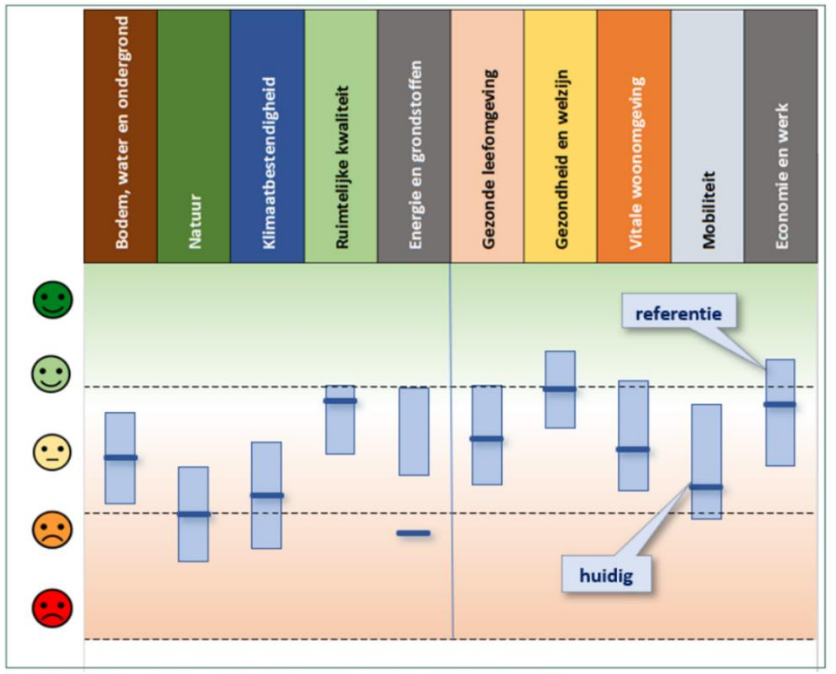
Figuur 2.1 (= figuur 3.96 uit de LOF) vat de huidige situatie en de referentiesituatie uit 2040 samen. De huidige situatie toont de beoordeling van de status van het thema in het heden. De referentiesituatie geeft per aspect de verwachting weer bij ongewijzigd beleid.

De referentiesituatie wordt weergegeven door een balk die de verwachte bandbreedte van de beoordeling van het thema in de toekomst (2040) weergeeft. Een bandbreedte wordt weergeven, omdat er nu eenmaal sprake is van onzekerheid. Uit de bandbreedte kan de een trend worden afgeleid. Dat is de trend bij ongewijzigd beleid. Met andere woorden, de grafiek toont de verwachte ontwikkeling tussen nu en 2040, zonder invloed van een Omgevingsvisie. (Zie volledige LOF in Bijlage D). Het dwarsbalkje, door de balk met de bandbreedte heen, geeft de huidige situatie aan.

2.2. Het DNA van de gemeente Barneveld

De toekomstscenario's (Bijlage E) beschrijven de identiteit van de gemeente Barneveld. De gemeente komt daaruit tevoorschijn als een veelkleurige, actieve en ondernemende gemeente met negen unieke dorpskernen. Het toekomstscenario werkt deze karakteristieken vervolgens uit voor alle kernen van de gemeente Barneveld. Die beschrijving vormt het uitgangspunt voor dit voorkeursscenario. Op deze plaats kan worden volstaan met een verwijzing naar die tekst.

In aanvulling op de toekomstscenario's organiseerde de gemeente intern een themasessie om dieper in te gaan op het DNA van Barneveld, en op de aspecten die een rol moeten spelen in de keuzes in de omgevingsvisie. Daarin kwam naar voren dat de gemeente Barneveld bestaat uit hechte en krachtige gemeenschappen, met een rijk verenigingsleven. Het kerkelijk leven speelt in de gemeente een belangrijke rol. De gemeente kenmerkt zich daarnaast door een agrarisch karakter. Zelf- en samenredzaamheid staan hoog in het vaandel. Tegelijkertijd wordt het in de gemeente Barneveld steeds moeilijker voldoende vrijwilligers te vinden. Daarom kan het als een opgave worden gezien de zelf- en samenredzaamheid te behouden. Het is allerminst vanzelfsprekend. Verder blijkt dat belangrijke kenmerken als

Figuur 3.96: Samenvattingsgrafiek huidige situatie en referentiesituatie 2040

Figuur 2.1: grafiek vat de referentie samen van de huidige situatie en die van 2040

gastvrijheid en behulpzaamheid vooral binnen de eigen kring invulling kennen. Dat is op zichzelf niet erg, maar kan voor de samenleving als geheel tot gevolg hebben dat de draagkracht daarvan kleiner is dan mogelijk.

Uit de participatie blijkt een zekere angst dat een forse groei van de gemeente leidt tot een verlies van de eigen identiteit. Tegelijkertijd voert de aanzienlijke instroom van buiten tot een toename van de diversiteit in de samenstelling van de bevolking. In dat verband is de term *veelkleurig* op dit moment nog geen onderscheidend aspect van de identiteit van de gemeente Barneveld en haar inwoners. Zo divers is de samenstelling van de bevolking in Barneveld niet. Ondernemerschap is dat wel. In de

participatie werd benoemd dat de gemeente Barneveld zich onderscheidt door experimentele doeners met een hoog arbeidsethos.

Kenmerkend is tot slot dat de gemeente op een kruispunt ligt van vervoer en verkeersaders in het midden van Nederland. Met andere woorden: Barneveld ligt zeer strategisch. Tegelijkertijd is de gemeente een verblijfplaats voor rustzoekers.

2.3. De indeling in deelgebieden

Barneveld is op dit moment ruimtelijk gezien op te delen in vier deelgebieden, van oost naar west:

1. De Veluwe, met Kootwijk en Garderen;
   - *een hooggelegen en uitgestrekt dekzandgebied, met grootschalige natuur en het typische Veluwelandschap. Het gebied met de twee kernen Kootwijk en Garderen kent van oudsher een toeristisch karakter met bijbehorende recreatieve voorzieningen.*

2. Het oostelijk buitengebied met de kernen Kootwijkerbroek en Stroe:
   - *het begin van de Vallei vanaf de Veluwe bezien, met de bovenloop van de beken die van oost naar west lopen. Van oorsprong een ontginningslandschap. Vanwege de ligging aan de rand van de Veluwe en de oude Rijksweg Amersfoort-Apeldoorn heeft het gebied aan de noordzijde van de A1 veel meer een recreatieve invulling, terwijl het zich aan de zuidzijde van de A1 veel meer agrarisch ontwikkeld heeft, met veel hokdierbedrijven.*

3. De verstedelijkte as met Barneveld, De Harselaar en Voorthuizen;
   - *midden in de Vallei liggen de twee grootste kernen van de gemeente. Voorthuizen en Barneveld zijn van oudsher goed ontsloten en zijn in de loop van de jaren het meest gegroeid. Tussen de beide kernen bevindt zich het bedrijventerrein De Harselaar, dat zich vanaf de jaren 70 heeft ontwikkeld langs de A1. In dit gebied liggen diverse beekdalen.*

4. Het westelijk buitengebied, met Zwartebroek, Terschuur en De Glind:
   - *het meest laaggelegen gebied binnen de gemeente en landschappelijk gezien kleinschaliger dan het oostelijk buitengebied. Met verspreid agrarische bedrijven, landgoederen, kleine kernen, waardevol landschap en kleinere natuurgebieden.*

Zie de basiskaart op **pagina 8**. Deze kaart toont de bestaande situatie en typering. De omgevingsvisie zelf kijkt straks naar de toekomst. Daarin komt een nieuwe kaart die deze uitgangssituatie vertaalt en uitwerkt naar een visualisatie van de toekomst richting 2040.

In die uitwerking zal worden gewerkt met de zogeheten lagenbenadering. Langs die route werkt de gemeente de basiskaart uit in een visiekaart**,** die gebiedsgericht keuzes toont over de uitwerking van het voorkeursscenario.

Voor de kaart hanteert de gemeente vier lagen:
1. De natuurlijke ondergrond.
2. De netwerken in of op de grond.
3. De functies op de grond.
4. de samenleving.

Voor die vierde laag, de laag van de samenleving, spelen de opgaven zich vooral af op het niveau van wijken en buurten. Een indeling in vier hoofdgebieden is daarvoor te grofmazig. Op het niveau van wijken en buurten zien we belangrijke verschillen, bijvoorbeeld op gebied van gezondheid. Daarom is het nodig op dat niveau met inwoners samen te werken aan een betere inrichting van de fysieke leefomgeving.

Het voorkeursscenario voor het thema *Gezond en toekomstbestendig Barneveld* (zie verder paragraaf 3.2.1.) bespreekt de vraag wat dit betekent voor onze blik op de fysieke leefomgeving en de inrichting ervan. Vooralsnog is de vierde laag gebaseerd op de wijkindeling van de GGD.

Met de lagenbenadering werkt de gemeente de opgaven, doelen en ambities uit op gebiedsniveau. Daarbij zoomen we regelmatig in, om per gebied richting te bepalen in de omgevingsvisie. Dat betekent dat de indeling in de vier deelgebieden van de omgevingsvisie is uitgewerkt tot een gedetailleerde visiekaart waarin de structurerende keuzes zichtbaar zijn.

CONCEPT

2.4. De regionale context

De gemeente Barneveld ligt centraal in Nederland in een gebied met een hoge dynamiek en met grote opgaven in de fysieke leefomgeving:

1. De bevolking in Nederland groeit en die druk wordt zeker in dit deel van Nederland sterk gevoeld. De gemeente Barneveld participeert in twee gebieden waarvoor afspraken worden gemaakt over de demografische ontwikkeling. Dit zijn Utrecht-Amersfoort en het gebied Arnhem-Nijmegen, met de Foodvalley. De afspraken gaan over woningbouw, en over de noodzakelijke groei in werkgelegenheid, infrastructuur en andere voorzieningen.

2. Er is meer ruimte nodig voor de natuur en voor de landbouw. Dit heeft twee doelen. Allereerst om de kwaliteit van de natuur te verbeteren (de stikstofopgave is daar een onderdeel van). En tegelijkertijd om toekomstperspectief te bieden aan de agrarische sector in de regio Foodvalley. De landbouw heeft een transitieopgave, bijvoorbeeld voor kringlopen, extensivering en beperking van uitstoot. Tegelijkertijd bestaat de opgave economisch perspectief te bieden aan de hele keten. Hierbij is het belangrijk oog te hebben voor de sociaaleconomische impact van toekomstige verandering voor de mensen die het betreft.

3. De derde opgave gaat over verduurzaming: zuiniger omgaan met wat de aarde biedt. Dat betekent ruimte voor duurzame energie, voor een meer circulaire economie en aanpassing aan de klimaatverandering.

Dit reikt verder dan de gemeente Barneveld. We zien in toenemende mate dat de schaal van de regio bepalend is voor deze opgaven, en dat het nodig is afspraken te maken met andere overheidslagen, zoals Rijk, provincies en waterschappen. Bovendien is het beleid op dat niveau vaak maatgevend voor een gemeente als Barneveld.

De afspraken tussen de partijen in de regio zijn in belangrijke mate kaderstellend voor ons ruimtelijk beleid. Tegelijkertijd vormt ons eigen ruimtelijk beleid ook input voor de regio waar we deel van uitmaken. Met de Hoofdlijnennotitie (2021) laat Barneveld onze partners helder zien waarvoor de gemeente staat, en de omgevingsvisie geeft daaraan een passend vervolg.

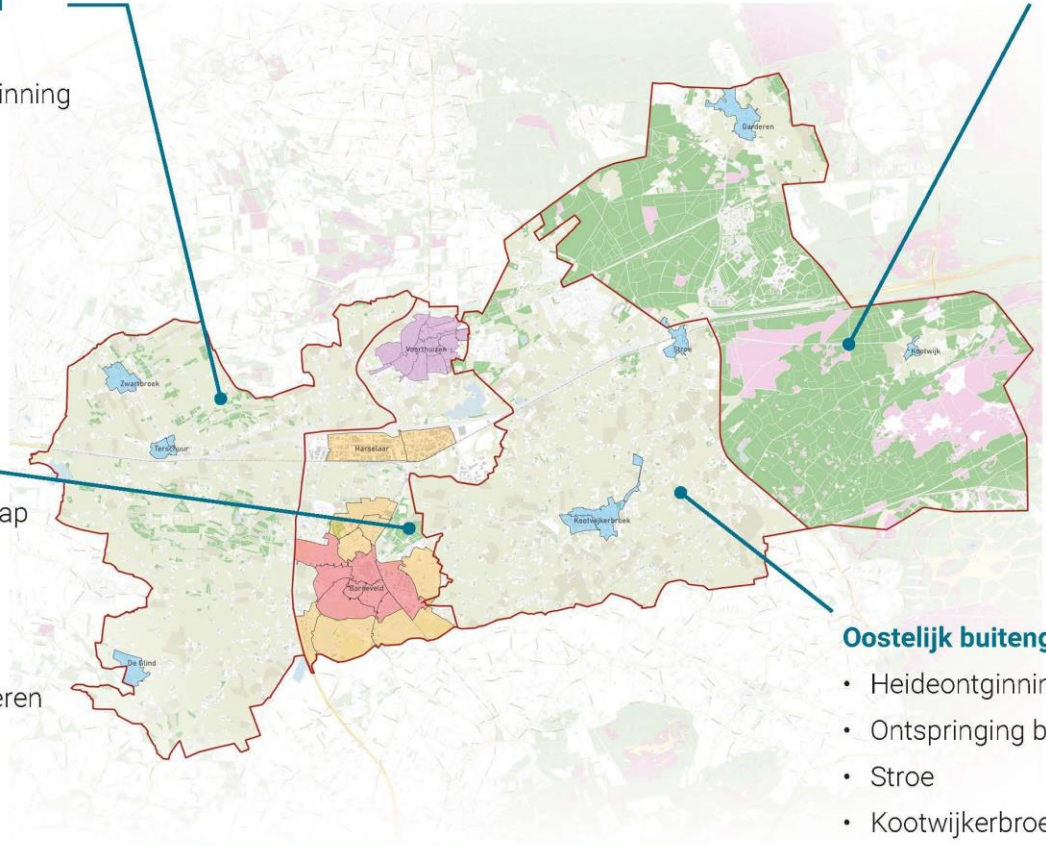
CONCEPT

Vier hoofdgebieden met ieder een eigen karakter en kenmerken

gemeente Barneveld

Westelijk buitengebied
- Kampenlandschap
- Noordzijde veenontginning
- Meerdere beken
- GO/GNN aanwezig
- Het Paradijs
- Terschuur
- Zwartebroek
- De Glind

Verstedelijkte as
- Verstedelijkt landschap
- Meerdere beken
- Barneveld
- Voorthuizen
- Recreatieplas Zeumeren
- Bedrijventerrein
- Harselaar
- Landschapszone Esvelderbeek
- Landgoed Schaffelaar

Veluwe
- Bos- en heidelandschap
- (Flank) stuwwal
- Natura 2000/GNN/ Nationaal landschap
- Garderen
- Kootwijk
- Militair oefenterrein

Oostelijk buitengebied
- Heideontginningen
- Ontspringing beken
- Stroe
- Kootwijkerbroek
- Recreatiecluster ten noorden van A1
- Sterk agrarisch karakter ten zuiden van A1

Omgevingsvisie Barneveld | basiskaart | datum: 6 september 2023

2.5. De vijf opgaven voor Barneveld

Voor de gemeente Barneveld zijn vijf bestuurlijke hoofdopgaven vastgesteld. Dit zijn achtereenvolgens:

- **Een passende ontwikkeling van Barneveld**
  Waar het prettig wonen, werken, vervoeren en samenleven is.
- **Een duurzaam Barneveld**
  Met een gezonde en fijne omgeving in te leven, nu en in de toekomst.
- **Een waardevol landelijk gebied**
  Met perspectief voor de landbouw en werken aan transitie landelijk gebied en natuur- en landschapsherstel.
- **Een open en bereikbare gemeente**
  Die er voor Barneveld is, goed luistert naar onze inwoners, samenwerkt, uitgaat van de eigen kracht van inwoners en hen ondersteunt daar waar dat nodig is.
- **Iedereen doet mee**
  Waar iedereen ertoe doet en gelijke kansen krijgt.

Om deze bestuurlijke hoofdopgaven aan te pakken worden tien programma's opgesteld. Vijf van die programma's hebben betrekking op de fysieke leefomgeving, en vallen samen met de vijf hoofdopgaven van dit voorkeursscenario. Dit voorkeursscenario en daarna de omgevingsvisie, legt de beleidsgrondslag onder elk van de vijf programma's voor de leefomgeving. De vijf hoofdopgaven voor de fysieke leefomgeving worden in deze paragraaf uitgediept.

De bestuurlijke hoofdopgaven hebben grote invloed op de doelen en ambities voor de fysieke leefomgeving in dit voorkeursscenario . Het is dan ook belangrijk de opgaven voor de leefomgeving in de gemeente Barneveld nauwkeurig uit te werken en scherp neer te zetten. Als vertrekpunt voor het voorkeursscenario gaat deze paragraaf daarom dieper in op de opgaven. De eerste die we bespreken is de opgave gezond en toekomstbestendig Barneveld.

<u>Gezond en toekomstbestendig Barneveld</u>

De toekomstscenario's zeggen daarover:

"Van de Veluwe tot het Paradijs; Barneveld heeft veel natuur(lijke) waarden. Deze waarden zijn niet alleen belangrijk voor de natuur, maar ook voor ons Barnevelders en de vele mensen die onze gemeente komen bezoeken: het houdt ons fysiek en mentaal gezond. Juist onze natuurlijke waarden hebben aandacht nodig voor het verbeteren van de biodiversiteit en een gezonde leefomgeving voor mens en dier nu en in de toekomst.

Het verdient een plek tussen onze ambities voor meer woningen, meer bedrijven en ruimte voor de landbouw. Daarbij speelt het veranderende klimaat ook een grote rol. Wat we niet zien, maar wel horen, ruiken en soms voelen is het effect van onze behoefte om te produceren. Geluid en luchtkwaliteit hebben invloed op onze gezondheid; dat heeft dus ook aandacht nodig."

De formulering van deze opgave is gewijzigd. Sprak de gemeente eerst van een gezond en natuurlijk Barneveld, nu gaat het om een gezond en toekomstbestendig Barneveld. Zoals blijkt uit de beschrijving in de toekomstscenario's kijkt dit thema breder dan alleen naar gezondheid en natuur. Het gaat ook in op circulariteit, biodiversiteit, een gezonde leefstijl door sport en beweging, cultuurparticipatie en ruimte voor ontmoeting. Ook de ambities op het gebied van duurzaamheid zijn in deze opgave opgenomen.

In de opgave *Gezond en toekomstbestendig Barneveld* komt het maatschappelijk doel van de Omgevingswet bij uitstek tot uiting. Daarom heeft deze opgave aanzienlijke invloed op de overige vier hoofdopgaven in Barneveld. In veel opzichten zijn de doelen en ambities van deze opgave randvoorwaarde voor de realisering van de doelen en ambities van de overige hoofdopgaven. Daarom komt deze opgave het eerst aan bod in het voorkeursscenario.

De opgave *gezonde leefomgeving* is een belangrijk element van de Omgevingswet. Hier benaderen wij gezondheid vanuit het begrip *positieve gezondheid*. Het gaat over de volgende aspecten: fysieke gezondheid, mentale gezondheid, kwaliteit van leven, zingeving, dagelijks functioneren en meedoen.

Positieve gezondheid
Hier wordt gezondheid niet gezien als de af- of aanwezigheid van ziekte, maar als het vermogen met de fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen om te gaan en zoveel mogelijk eigen regie te voeren.

Prettig leven in vitale dorpen

De toekomstscenario's vermelden het volgende over *Prettig leven in vitale dorpen*:

"Leven is veel meer dan alleen wonen, en tegelijkertijd neemt een passende, fijne woning een belangrijke plaats in ons leven in. In dit thema is wonen dan ook de rode draad. Met vitale dorpen bedoelen we dorpen die voorzien zijn en blijven van voorzieningen, om zo de cultuur en identiteit te behouden.

De gemeente Barneveld kent een aanzienlijke groeiopgave: de druk op de woningmarkt is groot door de stevig groeiende en veranderende bevolking. Dat heeft consequenties: hoe gaan we die groei inbedden in onze samenleving, hoe zorgen we voor voldoende woningen, die tegelijk aansluiten bij een veranderende behoefte? Denk bijvoorbeeld aan vergrijzing. En hoe zorgen we ervoor dat de woningen goed bereikbaar zijn en het straatbeeld toch niet alleen draait om autobezit? In deze opgave gaat het om wonen, meegroeien van voorzieningen voor onderwijs, cultuur, sport, en ontmoeten. En daarmee ook om meegroeien van de openbare ruimte.

Groei gaat niet alleen over nieuw, maar raakt ook bestaand. De bestaande leefomgeving kent zijn eigen opgave: hoe houden we deze vitaal of hoe krijgen we deze vitaal en toekomstbestendig. Hier ligt een duidelijke relatie met de opgave *Gezond en toekomstbestendig Barneveld*). Met duidelijk ook een gebiedsgerichte component. De kleine kernen kennen bijvoorbeeld een andere opgave voor voorzieningen dan de grote kernen Barneveld en Voorthuizen. In de ene wijk is meer te doen aan gezondheid dan in de andere. Demografische ontwikkelingen en sociale aspecten spelen hierin een belangrijke rol.

Ruimte voor ondernemerschap

De toekomstscenario's beschrijven deze opgave als volgt:

"Barneveld is een ondernemende gemeente waar veel en hard gewerkt wordt. We leveren een grote bijdrage aan de regionale economie en we herbergen bedrijven met een internationaal werkgebied. Onze ondernemerszin leidt tot een doorlopende behoefte aan plekken om een bedrijf te kunnen vestigen of uitbreiden, zowel klein als groot. Dit leidt tot banen en daarmee een behoefte aan medewerkers. Daarnaast merken we ook druk van buiten Barneveld van bedrijven om zich hier te vestigen. Ook zij moeten een plek kunnen vinden in onze gemeente. Tegelijkertijd moeten we rekening houden met de gevolgen van meer bedrijven. Wat betekent het voor onze bereikbaarheid, voor geluidsoverlast of hoe onze omgeving er uit ziet. Ondernemen is belangrijk, maar met een gezond oog voor de leefomgeving."

Een gunstig vestigingsklimaat voor bedrijven en een gezonde werkgelegenheid staan centraal in dit thema. Daarbij moet de gemeente keuzes maken vanwege de schaarse ruimte. Van belang is daarnaast aandacht en ruimte voor ondernemerszin in en rond de kleine kernen. Dit thema gaat bovendien in op vitale dorpscentra waar ondernemerschap floreert en bezoekers genieten van cultuur, winkels en horeca. En tot slot bespreekt dit thema de thema's waarmee we bezoekers naar de centra willen trekken, vooral Barneveld en Voorthuizen.

Waardevol landelijk gebied

Deze opgave is opnieuw geformuleerd ten opzichte van de toekomstscenario's, vanuit het inzicht dat de opgave voor het landelijk gebied meer is dan alleen de ambitie van een toekomstgerichte landbouw. Dat laatste aspect is voor de gemeente een belangrijk onderdeel van de visie en ambities voor het landelijk gebied.

Voor de volledigheid de tekst uit de toekomstscenario's:

"Zonder onze veelzijdige agrarische sector was Barneveld niet geworden wat het nu is. Naast een prachtige historie is ook een goede toekomst voor de agrarische sector van belang. We weten en ervaren dat een goede toekomst voor de landbouw veel van ons vraagt. Het verdienmodel staat onder druk, de balans met het natuurlijk systeem vraagt verbetering en de impact van grootschalige ziektes in de veehouderij is groot, sociaal en economisch. Nederland staat voor een grote ingreep in het landelijk gebied

en de Gelderse Vallei met Barneveld als agrarisch kerngebied neemt daar een grote rol in. In dit thema gaat het over de toekomst van de landbouw in relatie tot de brede leefomgeving."

Naast een focus op de toekomst van de landbouw, is een visie noodzakelijk op een scala aan aspecten rond het landelijk gebied. Denk aan zaken als water, natuurbehoud en natuurontwikkeling, uitstoot en depositie van stoffen, ruimte voor passende alternatieve economische dragers, de vitale verdere ontwikkeling van toerisme en recreatie. Al deze aspecten verdienen een evenwichtige onderlinge afweging om de juiste keuzes te maken voor Barneveld.

Bereikbaar nu en in de toekomst

De toekomstscenario's geven hierover de volgende beschrijving:.

"De auto speelt een belangrijke rol in Barneveld. Belangrijk voor de vele ZZP-ers om hun werkzaamheden te kunnen uitvoeren, belangrijk voor bewoners bij hun maatschappelijke activiteiten en belangrijk voor werkenden en toeristen om zich naar, van en binnen de gemeente Barneveld te kunnen verplaatsen. Dit heeft echter een keerzijde. Al onze dorpen ervaren in verschillende mate al overlast door verkeer en dat neemt toe met de groei van onze gemeente. Dat brengt opgaven met zich mee, ook omdat we willen dat onze kinderen veilig fietsend naar school of naar een station kunnen. Voor diegene die afhankelijk is van de bus en de trein is het fijn als deze ook bereikt en benut kan worden. Het gaat vooral om de bereikbaarheid van onze dorpen, de voorzieningen in de dorpen en het gemak waarmee we naar andere plekken in de regio en de rest van Nederland kunnen komen. Een goede toekomst van onze bereikbaarheid – fiets, OV en auto - heeft aandacht nodig."

Een goede bereikbaarheid is een centraal punt voor de gemeente. En wel op een veilige manier in het bijzonder voor de kwetsbare verkeersdeelnemer, de voetganger, de fietser en de mensen met een beperking. De gemeente richt zich daarnaast op de ontwikkelingen in mobiliteit in een breder perspectief en de gevolgen daarvan voor Barneveld. Dit betekent aandacht voor wensen en potenties van het ov in de stationsomgevingen van Barneveld. Een belangrijk aandachtspunt voor bereikbaarheid is voldoende capaciteit voor de verwerking van het verkeer, gezien de groei van Barneveld. Dat betekent ook dat deze visie op hoofdlijnen een fundamentele keuze maakt over de Oostelijke rondweg van Barneveld.

De toekomstscenario's aangevuld met deze vijf thema's vormen het uitgangspunt voor de uitwerking van de omgevingsvisie.

3. Het voorkeursscenario

Dit hoofdstuk beschrijft het voorkeursscenario voor elk van de hoofdopgaven afzonderlijk. Soms met een keuze voor een van beide toekomstscenario's, maar vaker een variant erop. Daarnaast is soms een gebiedsgerichte uitwerking gemaakt. Elke keuze krijgt een korte toelichting.

Eerst beschrijft paragraaf 3.1. de overkoepelende ambitie van de gemeente Barneveld in 2040. Deze brengt de essentie samen van het voorkeursscenario voor elk van de hoofdopgaven.

3.1. De ambitie voor Barneveld in 2040

In 2040 bestaat de gemeente Barneveld uit een gezonde, inclusieve en vitale samenleving, met divers samengestelde wijken, waarin de generaties zodanig samenleven er sociale samenhang is, waarin mensen naar elkaar omzien, dat vergrijzing wordt opgevangen en zorg wordt gedeeld. Deze samenleving kenmerkt zich daarmee door zelf- en samenredzaamheid. Inwoners hebben voldoende bestaanszekerheid en de gezondheidsverschillen tussen wijken en buurten zijn kleiner dan in de eerste kwart van de eeuw.

Ingezet is op de vitaliteit van elke kern. Dat betekent dat elke kern beschikt over een passend voorzieningenaanbod (denk bijvoorbeeld aan een supermarkt of ontmoetingsplekken) en dat in elke kern heeft nieuwbouw plaatsgevonden, zodat sprake is van wezenlijke groei. In totaal zijn er in 2040 8000 nieuwe woningen bijgebouwd, in de kernen en daarbuiten. Onze wijken zijn groen en klimaatbestendig ingericht en beschikken over een robuuste groene buitenruimte. Mede met het oog daarop heeft in de grotere

kernen meer hoogbouw (tot 6 lagen) plaatsgevonden. De energietransitie is voor een groot deel voltooid.

Met een robuuste structuur van rondwegen en radialen rond de kernen Barneveld en Voorthuizen is de gemeente goed bereikbaar. De oostelijke rondweg is ingepast in het landschap. Deze weg is geen eindpunt, maar maakt verdere groei van Barneveld na 2040 mogelijk. en de auto heeft een belangrijke plaats in het vervoer. Maar intussen worden alternatieve vormen van vervoer steeds zichtbaarder.

Op de kwalitatief ingerichte bedrijventerrein zijn het innovatieve bedrijven die veel werkgelegenheid bieden, vooral in sectoren waarin Barneveld zich vanouds onderscheidt, zoals maakindustrie en agrofood. Ook de winkelcentra floreren, met veel mogelijkheid tot ontmoeten, waardoor ook gasten de weg naar de gemeente Barneveld goed weten te vinden.

Binnen beschermde of herstelde waardevolle landschappen en landschapstypen, waterlopen en natuur (groenblauwe structuren) bestaat een aantrekkelijk gebied voor mens, plant en dier. Daarbinnen heeft de bloeiende en innovatieve agrarische sector op passende plekken een duurzame en toekomstbestendige plaats, in evenwicht met de omgeving.[2]

Deze ambitie is hierna in 5 hoofdopgaven uitgewerkt.

3.2. Gezond en toekomstbestendig Barneveld

De Omgevingswet noemt gezondheid en duurzaamheid als belangrijke uitgangspunten. Art. 1.3. Omgevingswet beschrijf het als volgt. “Deze wet is, **met het oog op duurzame ontwikkeling**, de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu, gericht op het in onderlinge samenhang:

a) bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit, ook vanwege de intrinsieke waarde van de natuur, en

b) doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften.”

Streven naar gezondheid en duurzaamheid is daarmee een belangrijk uitgangspunt, ook voor deze omgevingsvisie. De gemeente hecht belang aan deze onderwerpen, onder andere vanwege de ligging, centraal in Nederland aan en op de Veluwe, tussen twee drukke snelwegen en een landelijk gebied met agrarische bedrijven. Klimaatverandering, schone lucht, geluid, beschikbaarheid van grondstoffen, aanwezigheid van voorzieningen en groen in de gemeente zijn van belang voor een gezonde en duurzame samenleving.

Uitgangspunt van het voorkeursscenario is dat de ontwikkelingen in beginsel positief bijdragen aan de duurzame leefomgeving en aan de gezondheid van de inwoners van Barneveld. *In beginsel* wil zeggen dat het een streven is. Gezien alle belangen is dit resultaat niet altijd te realiseren. In de omgevingsvisie zal meer inzicht worden gegeven aan het per gebied bieden van een afwegingskader.

De onderwerpen *gezond* en *toekomstbestendig* hebben raakvlakken met de overige thema’s. Voor een deel vallen deze onderwerpen daarom onder de overige thema’s.

Als het gaat om gezondheid en toekomstbestendigheid, hanteren we vier principes:

1. **Bescherming:** ten minste voldoen aan wettelijke normen voor veiligheid, milieu en daarmee voor de gezondheid.
2. **Bevordering:** de ontwikkeling van een leefomgeving die positief bijdraagt aan de gezondheid. Hier gaan we uit van het begrip positieve gezondheid.
3. **Bewaking:** monitoring, weten wat de situatie is en ingrijpen als dat nodig en mogelijk is.

[2] Deze laatste alinea is onder voorbehoud opgenomen. De definitieve redactie is afhankelijk van de uitkomst van de afwegingen rond de opgave Waardevol landelijk gebied.

4. **Duurzaam welzijn:** zaken als energie, voedsel, circulariteit, klimaatadaptatie, biodiversiteit en mobiliteit; zaken die aan bod komen in het programma ***Duurzaamheid***).

Een gezonde omgeving

Een gezonde leefomgeving is een omgeving die als prettig en veilig wordt ervaren, die uitnodigt tot gezond gedrag en waar de druk op de gezondheid zo laag mogelijk is. Ontwikkeling en borging van een dergelijke leefomgeving is een belangrijke voorwaarde bij de inrichting van de ruimte en het toestaan van activiteiten. De basis hierbij zijn indicatoren die de VNG geeft voor een gezonde leefomgeving (zie figuur 3.1 We werken dit uitgangspunt later verder uit en komen dan tot indicatoren en richtlijnen voor de gemeente Barneveld.

De gemeente Barneveld is deelnemer aan het Schone Lucht Akkoord. Met als doel in 2030 een gezondheidswinst van 50 procent ten opzichte van 2016. Voor 2040 streeft de gemeente ernaar te voldoen aan de WHO-advieswaarden voor luchtkwaliteit. Om kwetsbare bevolkingsgroepen te beschermen formuleert de gemeente beleid voor gevoelige bestemmingen, gebouwen of plaatsen waar kwetsbare mensen wonen of langere tijd verblijven, zoals scholen, kinderdagverblijven of verzorgingshuizen. Dit beleid heeft tot doel de gezondheid van mensen in deze voorzieningen extra te beschermen.

Geluidshinder van wegverkeer is een de meest voorkomende milieuklachten in Nederland. Geluidshinder heeft effecten op de gezondheid van onze inwoners. De gemeente streeft ernaar de geluidsbelasting rond woningen te verminderen. Dat doet Barneveld bijvoorbeeld met stille plekken, met een kritische opstelling tegenover de ruimte voor de auto, met het gebruik van geluidreducerend asfalt, met klinkers, of met snelheidsbeperkingen, waar nodig en mogelijk. Daarbij hoort ook dat de gemeente mensen stimuleert de auto te laten staan en andere vormen van vervoer te kiezen. De omgeving moet dan wel op dat andere vervoer zijn ingesteld. Daarom is investeren in een fietsinfrastructuur en een wandelnetwerk belangrijk.

Hittestress is een verschijnsel dat steeds vaker zal voorkomen. Bij de inrichting van de bebouwde omgeving en groen houdt Barneveld hier rekening mee, bijvoorbeeld met schaduwplekken in de dorpen, of fietsroutes door schaduwrijke gebieden.

De gemeente richt zich op een leefomgeving die uitnodigt tot gezond gedrag en waar de verleiding tot ongezond gedrag beperkt is. Dat stelt bijvoorbeeld eisen aan de inrichting van openbare buitenruimtes op plekken waar veel kinderen en jongeren komen.

De sterke sociale basis, een van de basiskenmerken van de gemeente, wil Barneveld graag behouden en versterken. Dat gaat niet vanzelf. In lijn met de landelijke trend staat ook in de gemeente Barneveld het aantal vrijwilligers onder druk, is er in toenemende mate sprake van eenzaamheid en voelen meer mensen zich sociaal uitgesloten. Daarvoor is het nodig dat de gemeente de wijken en buurten zo inricht, dat de sociale basis wordt versterkt De maatschappij hecht extra waarde aan een kansrijke omgeving voor jeugdigen, een positieve leefomgeving, waarin de jeugd gezond, veilig en kansrijk opgroeit.

Bij de inrichting van een gezonde leefomgeving moet de gemeente daarnaast rekening houden met doelgroepen die extra aandacht nodig hebben wat betreft de gezondheid. Bijvoorbeeld ouderen. Het aantal 75-plussers neemt tot 2040 toe met circa 75 procent. Het uitgangspunt dat ouderen zo lang mogelijk zelfstandig thuis blijven wonen, vraagt om voorzieningen in de nabijheid en een sociale omgeving die hen daartoe in staat stelt.

Voorzieningen en een sociale omgeving zijn daarnaast belangrijk voor kinderen, jongeren en jongvolwassenen. Ook voor hen moet de buurt zo zijn ingericht dat gezond gedrag wordt bevorderd. Tot slot is het belangrijk dat de inrichting van de samenleving bijdraagt aan bestaanszekerheid voor iedereen.

Figuur 3.1: VNG-indicatoren van een gezonde leefomgeving

Samenvattend

- Bijdragen aan een gezonde leefomgeving is een belangrijke voorwaarde voor de inrichting van de leefomgeving
- De gemeente zorgt voor een omgeving waarin inwoners op een waardige manier langer zelfstandig thuis kunnen wonen en meedoen in de buurt.
- De gemeente voert het Schone Lucht Akkoord uit.
- De geluidsbelasting op de woonomgeving beperken we zoveel mogelijk.
- De gemeente streeft naar een leefomgeving die uitnodigt tot gezond gedrag en waar de druk op de gezondheid zo laag mogelijk is.
- Barneveld investeert meer in buurten waar het minder goed gaat met de gezondheid van de bewoners.
- De gemeente Barneveld ontwikkelt indicatoren en richtlijnen voor de gezonde leefomgeving.
- De gemeente streeft naar een sterke sociale basis als fundament voor de lokale gemeenschap.
- Barneveld werkt aan veilige en inclusieve wijken en dorpen.
- Jeugdigen groeien op in een kansrijke omgeving.

Verkleinen gezondheidsverschillen tussen buurten

Er zijn aanzienlijke gezondheidsverschillen tussen de buurten, wijken en kernen in onze gemeente. Doel van de gemeente is deze gezondheidsverschillen te verkleinen, door te investeren in wijken waar het minder goed gaat. De aanpak is informatie gestuurd, in samenwerking met inwoners en maatschappelijke partners en aan de hand van een periodieke gezondheidsmonitor.

Groen in de gemeente

Vergroening in de dorpen is een kernwaarde voor de gemeente. Denk daarbij aan een dorpslandschap verrijkt met bomen, struiken en waterpartijen. Het is belangrijk groene ruimtes te ontwikkelen in de kernen van de dorpen, waar bewoners ontspannen, en de natuur ervaren. Daarnaast hecht de gemeente veel belang aan voldoende schaduwrijke ruimtes rond de woningen, zodat elke bewoner kan genieten van een comfortabele leefomgeving.

Barneveld gaat daarbij uit van de 3-30-300 regel: je moet vanuit je huis drie bomen kunnen zien, 30 procent van de wijk moet in de schaduw van groen liggen en iedereen moet op 300 meter afstand kunnen recreëren in het groen. Deze regel is een streefbeeld. Bij de inrichting van wijken houdt de gemeente hiermee rekening. Tegelijkertijd benadrukt de gemeente het belang van groene overgangszones rond de dorpen in combinatie met recreatie, uitloopgroen, wateropslag en landbouw.

Water, bodem en klimaatverandering

Het klimaat stelt ons voor uitdagingen op het gebied van waterbeheer en bodemgebruik. De doelen voor klimaatadaptatie, waterkwaliteit en bodem maken deel uit van verstedelijking, woningbouw, landbouw en energievoorziening. Een integrale aanpak van de opgaven in de fysieke

leefomgeving is noodzakelijk, waarbij het water- en bodemsysteem sturend is. In gebiedsontwikkeling zoekt Barneveld functiecombinaties op. In sommige gevallen betekent ruimte voor water, minder ruimte voor bestaande functies of bebouwing. Tegelijkertijd zijn er kansen voor vernieuwende vormen van landgebruik, bijvoorbeeld op het gebied van recreatie, energie, natuurinclusieve bedrijvigheid of klimaatadaptieve bebouwing. Klimaatadaptief bouwen leidt bovendien tot een verhoging van de kwaliteit van de leefomgeving. Zo wordt de ruimtelijke kwaliteit van gebieden versterkt.

Samenvattend
- Gemeente Barneveld past de 3 – 30 – 300 regel toe waar mogelijk.
- Barneveld streeft naar ontwikkeling en behoud van groene overgangszones rond de dorpen.
- De principes van bodem en water zijn leidend.

Circulariteit

Barneveld streeft een circulaire en duurzame samenleving na. Dit betekent aanzienlijke vermindering van het gebruik van primaire grondstoffen en tegelijkertijd bevordering van hoogwaardige hergebruik van materialen.

Op gemeentelijk niveau ligt de focus op de efficiënte inzameling van herbruikbare stoffen en een strategische materiaalinkoop. Met als doel duurzame materiaalstromen te bevorderen, voor een positieve impact op het milieu.

Ook voor de bedrijven stelt de gemeente circulariteit centraal. Voor de landbouw betekent dit een systeem waarin hulpbronnen efficiënt worden gebruikt, met een nadruk op hergebruik en duurzaamheid. De concrete invulling werkt de gemeente uit in afstemming met de sector. Voor andere bedrijven gaat het om gesloten kringlopen en het hergebruik van grondstoffen.

Deze keuze sluit aan op het scenario *Vooruit met Barneveld*. De haalbaarheid van deze keuze wordt nader onderzocht.

Samenvattend
- Minder primaire grondstoffen verbruiken.
- Hoogwaardig hergebruik van materialen.
- Gemeente Barneveld streeft naar duurzame inkoop.
- De gemeente zet een beweging in gang naar circulaire bedrijfsvoering in de agrarische sector.

Versterken biodiversiteit en groen

Het is gemeentebeleid biodiversiteit in de kernen en het buitengebied te beschermen en waar mogelijk te versterken.

Barneveld streeft ernaar recreatiezones rond de dorpen te ontwikkelen en te onderhouden. Zo bieden we onze inwoners de mogelijkheid te ontspannen in een groene omgeving. Bij de inrichting van deze zones werkt de gemeente samen met de landbouwsector. Ontwikkeling van het landschap voor ontspanning en recreatie kan soms immers heel goed samengaan met agrarische activiteiten.

Bij de ontwikkeling van recreatiegebieden en groene zones besteedt gemeente Barneveld specifiek aandacht aan de biodiversiteit. Deze zones moeten actief bijdragen aan behoud en versterking van de verscheidenheid aan planten en dieren in onze gemeente.

De recreatiezones vallen mogelijk samen met de groene overgangszones, maar dat is niet noodzakelijk. Het doel van deze zones is verschillend.

Samenvattend
- Versterken van biodiversiteit en groen in de dorpen en het buitengebied.
- Inrichten van recreatiezones rond de dorpen;
- Afstemming met de agrarische sector bij de inrichting van deze zones.

Meegroeiende voorzieningen sporten, bewegen, cultuurparticipatie en ontmoeten

De gemeente Barneveld kiest ervoor decentrale voorzieningen te ontwikkelen om tegemoet te komen aan de groeiende behoefte aan sporten, bewegen, cultuurparticipatie en ontmoeten. Dat betekent dat de gemeente streeft naar laagdrempelige, toegankelijke sport- en beweegmogelijkheden

en naar voorzieningen voor cultuur en ontmoeting in alle kernen. Bij de uitwerking van dit uitgangspunt houdt Barneveld rekening met de diversiteit aan behoeften in de gemeente.

Een essentieel aspect van de aanpak is de definitie van een basisniveau van kwaliteit voor de openbare ruimte, ongeacht de locatie. Dit basisniveau dient als maatstaf voor de inrichting en kwaliteit van de publieke ruimte, die verder kan worden ingericht naar de behoefte van de omgeving. Onderdeel van dit basisniveau is de aanwezigheid van voldoende sport- en beweegmogelijkheden. De gemeente werkt de definitie van dit basisniveau later uit.

Sporten, bewegen en deelname aan cultuur dragen bij aan ontmoeting, aan een betere gezondheid en een sterke sociale basis. De gemeente kiest daarom voor de ontwikkeling van voldoende sport- en beweegmogelijkheden, die nauw aansluiten bij de behoefte van de bewoners uit de dorpen. Daarnaast streeft de gemeente naar optimale toegankelijkheid voor alle leeftijden en alle categorieën, waaronder inwoners met een beperking.

Samenvattend

- Laagdrempelige en toegankelijke basisvoorzieningen voor iedereen in de openbare ruimte, aansluitend bij de behoefte.
- Voldoende ontmoetingsplekken in de dorpen.
- Definitie van een basiskwaliteitsniveau van voorzieningen in de leefomgeving.

Gezond voedsel voor een duurzame toekomst

De gemeente Barneveld streeft ernaar het aanbod van lokaal en regionaal geproduceerd voedsel te vergroten. Daarnaast ligt de nadruk op verkorting van de voedselketens. Zo bevorderen we de duurzaamheid en ondersteunen we lokale voedselproductie.

De gemeente wil hiervoor buurtmoestuinen faciliteren, gemeenschappelijke tuinen die inwoners betrekken bij voedselproductie en ze te laten profiteren van verse producten uit hun directe omgeving.

Voor gezonde voeding op scholen is een kritische blik op het vestigingsbeleid rondom scholen nuttig, met als doel ervoor te zorgen dat scholen de leerlingen een gezonde voedselomgeving bieden. Met een aanscherping van het beleid draagt Barneveld bij aan de gezondheid en het welzijn van de jongere generaties.

Samenvattend

- Vergroting van het aanbod aan lokaal of regionaal geproduceerd voedsel en het stimuleren korte voedselketens.
- Faciliteren van buurtmoestuinen.
- Rookvrije buitenruimtes.
- Een gezonde voedselomgeving nabij scholen

Cultureel erfgoed

Onderdeel van de Omgevingswet is de bescherming van het erfgoed. Erfgoed noemen we de overgebleven waardevolle onderdelen van de stad en het landschap uit het verleden. Het is een belangrijke factor voor de herkenbaarheid van de dorpen en het landschap van gemeente Barneveld. Barneveld wil het erfgoed behouden voor de toekomst. Denk aan gemeentelijke monumenten, zoals gebouwen. Ook landschapselementen kunnen belangrijk erfgoed zijn.

De gemeente stelt zich tot doel de geschiedenis van onze dorpen zichtbaar in het erfgoed, te beschermen bij de verdere ontwikkeling van Barneveld. Niet alleen door ze te bewaren, maar door ze te gebruiken. Waar mogelijk houdt of maakt de gemeente het verleden zichtbaar. Dat is belangrijk voor de herkenbaarheid en het karakter van onze gemeente. Kansen om erfgoed beter zichtbaar te maken moeten we benutten. Het is belangrijk om oog te hebben voor de geschiedenis.

Samenvattend

- Erfgoed is een belangrijk element in Barneveld
- Dat erfgoed moet worden beschermd, toegankelijk zijn en worden gebruikt.
- Kansen benutten om de zichtbaarheid van het erfgoed te verbeteren

3.3. Prettig leven in vitale dorpen

De tweede hoofdopgave van het voorkeursscenario gaat over prettig leven, wat meer inhoudt dan alleen wonen. Het gaat om een optimale wijze van samenleven in wijken en dorpen.

Daar horen randvoorwaarden bij: een fijne en passende woning, voldoende en goede voorzieningen, ruimte elkaar te ontmoeten in een omgeving die voorbereid is op de toekomst.

In deze paragraaf vormen wonen, samenleven en vitaliteit van de leefomgeving de rode draad. We nemen de lezer mee in het voorkeursscenario van het thema *Prettig leven in vitale dorpen* via de volgende deelopgaven:

- De groei van de gemeente Barneveld en de druk op de woningmarkt.
- Demografische ontwikkelingen en de samenstelling van de woningvoorraad.
- De vitaliteit van de kernen met passend meegroeiende voorzieningen.
- Een toekomstbestendige en vitale openbare ruimte.

De groei van de gemeente Barneveld en de druk op de woningmarkt

Barneveld groeit en dat is al jaren gaande. Die groei zet zich voort. De meest recente prognoses voorspellen een groei naar zo'n 77.000 inwoners in 2040. De gemeente Barneveld is daarmee qua groei één van de koplopers in de provincie Gelderland. De voorspellingen zijn ook dat de groei doorgaat na 2040, maar dan minder sterk.

De gemeente Barneveld is daarmee één van de koplopers in de provincie Gelderland. De voorspellingen laten zien dat de groei doorgaat na 2040, maar minder sterk.

Voor de woningbouw liggen volop plannen in het verschiet. Samen tellen ze op tot ongeveer. 5.000 woningen. De Toekomstscenario's stelden de vraag of daar 3.000 woningen extra bij moeten komen of 5.000 woningen.

De Voorkeursvariant kiest bewust voor de lagere variant van 3.000 extra, dus in totaal 8.000 nieuwe woningen in de periode 2021-2040. Met deze groeiambitie bouwt Barneveld voldoende voor de natuurlijke groei van de gemeente, plus de groei als gevolg van migratie. Daarnaast sluit deze keuze aan bij het resultaat van het participatietraject: de samenleving staat terughoudend tegenover al te snelle groei en vreest verlies van het dorpskarakter. Aan dat laatste hecht men veel waarde.

Deze keuze is daarnaast gebaseerd op realiteitszin: capaciteit, meegroeivermogen van infrastructuur, nutsvoorzieningen en maatschappelijke voorzieningen, en tot slot het adaptatievermogen van onze dorpse samenleving.

De gemeente Barneveld kiest ervoor de groei te spreiden over alle kernen in plaats van concentratie in de grote kernen Barneveld en Voorthuizen. Dit sluit aan bij de gemeentelijke Hoofdlijnennotitie en bij de uitkomst van het participatietraject. Met deze keuze legt de gemeente een bredere basis voor passende voorzieningen in elke kern.

Voor de 8.000 nieuwe woningen gaat de gemeente uit van de volgende verdeling: 70 procent voor de kernen Barneveld en Voorthuizen en 30 procent voor de kleine kernen. In perspectief geplaatst: de twee grote kernen hebben op dit moment samen 80 procent van de woningen. De gemeente wil de kernen Garderen, Terschuur, Zwartebroek en Stroe extra bedelen, om deze kernen genoeg omvang te geven voor toekomstbestendige basisvoorzieningen, zoals een basisschool, huisarts, passend winkelbestand en een gezond verenigingsleven.

De kern Kootwijkerbroek heeft een blijvend grote behoefte, waarin de gemeente wil voorzien. Voor De Glind geldt een andere opgave: de gemeente zoekt hier een betere balans tussen het dorp en de jeugdzorg in het dorp. Ter indicatie: voor Kootwijkerbroek voorziet het scenario 800 woningen, voor Stroe 500 en voor een kern als De Glind ongeveer 80. De gebiedsgerichte uitwerking volgt in de omgevingsvisie. De Glind heeft een afzonderlijk plan van aanpak nodig.

Voor een belangrijk deel zijn de locaties in beeld waarop de woningbouw kan plaatsvinden. Voor de resterende opgaaf is uitbreiding nodig, naast inbreiding. De mogelijkheden voor inbreiding zijn naar schatting kleiner dan de Hoofdlijnennotitie aangeeft. Het woningbestand in de gemeente Barneveld is namelijk relatief jong, waardoor herstructurering van wijken

slechts beperkt aan de orde is. Daarnaast kiest de gemeente voor het uitgangspunt de bestaande open groene ruimtes in wijken zo veel mogelijk te bewaren, niet alleen voor het groen, maar ook voor het klimaat en de gezondheid.

De gemeente Barneveld gaat vooral uit van transformatie van huidige bebouwde terreinen. Dat gaat over het algemeen gepaard met hogere kosten en is in de praktijk weerbarstig. Barneveld focust daarom ook op enkele locaties met zware bedrijvigheid, gelegen op onwenselijke plekken in de kernen.

Voor het overige richt de gemeente zich vooral op initiatieven tot inbreiding. Bijvoorbeeld bedrijventerrein De Valk. Algehele transformatie van dit bedrijventerrein is niet wenselijk, maar er zijn wel mogelijkheden voor gerichte functiemenging met wooneenheden in dit gebied. Daar waar zich kansen voordoen kunnen bedrijven zich verplaatsen naar betere locaties.

Omdat de ruimte voor inbreiding beperkt is moeten we er zuinig mee omgaan. De gemeente Barneveld richt zich daarom meer dan voorheen op gestapeld bouwen, waarbij zij onderscheid maakt per kern, in overeenstemming met de uitkomst van het participatietraject. In de grotere kernen maximaal 5 of 6 lagen, met op een enkele geschikte locatie wellicht meer. In de kleinere kernen is 2 of 3 lagen het maximum. Dit biedt ook kansen voor een verdere vergroting van de diversiteit in de woningvoorraad. De directe omgeving van de stations in Barneveld bieden deze mogelijkheid voor woonmilieus met meer hoogbouw, in een groene setting en gericht op ov-gebruik.

Meer dan tot nog toe zullen er woningen komen in het buitengebied als gevolg van de nationale opgaven voor de landbouw en specifiek de opgaven voor de natuur. Dit kan grote gevolgen hebben voor de landbouw in de Foodvalley. We willen hier gedoseerd mee omgaan. Daar hoort onderzoek bij naar de mogelijkheden woningbouw te concentreren op een aantal locaties als gevolg van functieverandering. Zie daarover verder bij de opgave waardevol landelijk gebied.[3] Gebieden die we willen gebruiken voor nieuwbouwwijken of nieuwe bedrijventerreinen sluiten we hiervan uit.

Het gevolg is dat we voor de kern Barneveld geen noodzaak zien om vóór 2040 nog een grote woonwijk (meer dan 1000 woningen) te realiseren, naast de wijken Bloemendal en De Burgt. Maar, naar verwachting zet de groei zich voort na 2040. Voor de grotere kernen Barneveld en Voorthuizen anticipeert de gemeente daarop door er rekening mee te houden bij ruimtelijke keuzes. Dit komt aan de orde bij de verdere uitwerking voor de omgevingsvisie.

Samenvattend

- 8.000 nieuwe woningen tot 2040, binnen de randvoorwaarden.
- Nieuwbouw in elke kern, met een 70/30 verdeling tussen Barneveld en Voorthuizen en de overige kernen.
- Meer dan gemiddelde groei in Kootwijkerbroek, Terschuur, Zwartebroek, Garderen, De Glind en vooral in Stroe.
- Inbreiding naast uitbreiding. Gericht verdichten zo min mogelijk ten koste van bestaand groen.
- Extra aandacht voor de stationsomgevingen, alert op transformatiekansen van binnenstedelijke bedrijven.
- Meer gestapeld bouwen (5 – 6 lagen grote kernen, 2 – 3 lagen kleine kernen).

Demografische ontwikkelingen en de samenstelling van de woningvoorraad

Met nieuwe woningen beantwoordt gemeente Barneveld aan de grote vraag naar meer woningen. Maar Barneveld wil ook beter aansluiten op de kwalitatieve behoefte. Meer dan voorheen richt de gemeente zich op doorstroming, met een divers aanbod in levensloopbestendige wijken. Anders gezegd: onze inwoners moeten oud kunnen worden in hun eigen leefomgeving met hun eigen sociale netwerk, in een woning die past bij de levensfase.

[3] Dit is afhankelijk van de verdere overwegingen rondom de opgave Waardevol landelijk gebied. In deze conceptversie is die opgave niet opgenomen. Zie verder de uitleg daarover bij paragraaf 3.5.

Er dient zich een kwalitatieve opgaaf aan voor de komende jaren: de samenstelling van onze bevolking verandert. De Barneveldse bevolking wordt ouder. Vooral de groep van 75+ neemt fors toe, met 75 procent in vergelijking met nu. Daarnaast komen er meer mensen bij vanuit buiten de gemeente, waaronder groepen arbeidsmigranten, statushouders en vluchtelingen Naast deze demografische trends zijn er meer ontwikkelingen die een andere samenstelling vereisen van de woningvoorraad. Denk aan toename van kleinere persoonshuishoudens of aan veranderingen in de zorg, waardoor mensen met een zorgbehoefte in onze wijken moeten kunnen blijven wonen en daar de benodigde zorg ontvangen. Dat alles heeft gevolgen, voor de inrichting van onze leefomgeving, en meer concreet voor de benodigde woningvoorraad.

De gemeente houdt rekening met deze demografische ontwikkeling. Dat betekent woningen voor gezinnen, maar ook woningen voor het toenemend aantal een en tweepersoonshuishoudens, waaronder jongeren en ouderen. De gemeente kijkt dan ook naar plekken die zich daar goed voor lenen, zoals stationsomgevingen.

Barneveld blijft ook investeren in gemengde, diverse en inclusieve wijken, waar generaties met verschillende achtergrond elkaar vinden en iedereen kan meedoen, ook als je financieel moeilijk meekomt of een beperking hebt.

De gemeente bevordert deze zorg voor elkaar, de sociale samenhang in de wijken en het contact tussen de generaties. Het sociale netwerk van mensen is een belangrijk vangnet, zo blijkt ook uit de participatie. Dat vraagt een ongelijke aanpak van de gemeente, omdat wijken een verschillende startpositie hebben en er in de gemeente Barneveld kwetsbare wijken zijn. De omgevingsvisie neemt maatregelen in de fysieke leefomgeving op die de kwetsbare wijken helpen, om daarmee de verschillen tussen wijken te verkleinen. Zie verder de opgave *Groen en toekomstbestendig Barneveld, een gezonde omgeving*.

Daarnaast blijft de gemeente Barneveld zich generiek richten op de diversiteit in woningtypen. In de afgelopen jaren realiseerden we rug-aan-rugwoningen en nu zijn tiny houses en een Knarrenhof in voorbereiding. Barneveld zet de lijn voort en staat open voor nieuwe woonconcepten die voorzien in de behoefte, bijdragen aan doorstroming en aan een duurzaam Barneveld.

De grote behoefte aan betaalbare woningen in Nederland speelt ook in onze gemeente. Verschillende doelgroepen concurreren met elkaar om de schaarse betaalbare woningen, zowel huur- als goedkope koopwoningen. Denk aan starters, arbeidsmigrant en statushouders of spoedzoekers. In de programmering (typologie van woningen en prijsklassen) van de nieuwbouw komt gemeente Barneveld tegemoet aan deze behoefte, met een zekere spreiding over de kernen van de gemeente.

<u>Samenvattend</u>

- Nieuwbouw moet voorzien in behoefte en doorstroming bevorderen.
- Levensloopbestendigheid in de wijk.
- Voortzetting van de lijn divers en gemengd bouwen, met extra aandacht voor een en tweepersoonshuishoudens.
- Inclusieve wijken in alle opzichten, met een ongelijke aanpak gericht op kwetsbare wijken.
- Nieuwe woonconcepten en faciliteren.
- Betaalbare programmering met spreiding over de kernen.

De vitaliteit van alle kernen met passend meegroeiende voorzieningen

In de kernen Barneveld en Voorthuizen stuurt de gemeente vanuit het niveau van de wijk, omdat dat het niveau is waar zich het dagelijks leven van de samenleving afspeelt. Dat vergt dragers in de wijk, zeker ook als het gaat om de voorzieningen. Dan gaat het om commerciële functies zoals winkels en niet-commerciële, zoals een plaats om elkaar te ontmoeten. En naarmate de wijken groter zijn, dient het voorzieningenniveau evenredig groter te zijn. De wijken in Barneveld en in mindere mate Voorthuizen wil de gemeente daarom verrijken met ruimtes voor passende kleinschalige werkgelegenheid en kwalitatieve winkelvoorzieningen, om zo onze wijken levendiger en vitaler te maken.

Meer dan voorheen kiest de omgevingsvisie dus voor functiemenging. Randvoorwaarde is dat deze aanvullend werkt op bestaand aanbod en dus niet concurrerend met de huidige bedrijvigheid in het centrum van Barneveld of Voorthuizen.

Op het niveau van de kernen streeft de gemeente ernaar het niveau van basisvoorzieningen gebiedsgericht te versterken, in lijn met de behoefte van de lokale gemeenschap. In de kern Barneveld groeien de voorzieningen gepast, zonder overmatige uitbreiding. Voor de kleinere kernen, is het streven het basisvoorzieningenniveau te versterken, passend bij de omvang van de kern. De oplossing is hier extra groei van het aantal inwoners om een solide basis te leggen voor de basisvoorzieningen, zoals een supermarkt, basisschool, kinderopvang, huisarts en culturele en sportvoorziening. Per kern wordt onderzocht wat er nodig is.

In het voorzieningenniveau speelt onderwijs een belangrijke rol. Deze is grotendeels wettelijk bepaald, maar de gemeente verzorgt toereikende huisvesting voor primair en voortgezet onderwijs. De scholen moeten extra ruimte krijgen om te kunnen inspelen op groei. Multifunctionaliteit, gezond en groen zijn aandachtspunten.

In deze fase van de omgevingsvisie bestaat nog weinig aandacht voor de plannen rond het voortgezet onderwijs en MBO. De visie op de ontwikkeling van dit onderwijs wordt uitgewerkt in een latere fase.

De gemeente wil een lage drempel voor deelname aan voorzieningen om te sporten, bewegen, cultuur beleven en elkaar te ontmoeten. Dit is ook belangrijk om jonge gezinnen en jongvolwassenen te behouden in de kleine kernen. Nabijheid en betaalbaarheid van dit soort voorzieningen helpen dan. Grotere en aanvullende sport- en cultuurvoorzieningen concentreren we in Barneveld. Barneveld beschikt over een mooi geheel aan voorzieningen, zoals het theater. Met deze voorzieningen stimuleert de gemeente gezondheid en versterkt zij de leefbaarheid en sociale cohesie. De gemeente streeft naar versterking van het aanbod en een breder gebruik van bestaande voorzieningen voor diverse maatschappelijke doelen.

<u>Samenvattend</u>

- Sturen op vitale en inclusieve wijken.
- Ruimte voor kleinschalige bedrijvigheid in elke wijk, ruimte voor winkels in de grotere wijken van de kern Barneveld.
- Actief sturen op passende basisvoorzieningen in elke wijk en kern.
- Toegankelijke voorzieningen voor sport en cultuur, bewegen en ontmoeten die passend zijn bij de inwoners van de wijk/kern.
- Kwalitatieve versterking van het aanbod grotere voorzieningen.

Een toekomstbestendige openbare ruimte

Het openbaar gebied speelt een belangrijke rol voor een goed functionerende samenleving. Het biedt ruimte om te ontmoeten, voor sport, spel en cultuur in de buurt, voor een groene, klimaatbestendige en dorpse invulling. In de openbare ruimte worden derhalve doelstellingen bereikt, die bijdragen aan een goed functioneren van de samenleving.

De gemeente Barneveld streeft ernaar de openbare ruimte toekomstbestendig en inclusief in te richten. Ten eerste om tegemoet te komen aan de verduurzamingsopgave en de klimaatverandering. Daarnaast om de doelstellingen te halen voor de gezondheid van de inwoners, en tot slot om gelijke pas te houden met de demografische ontwikkelingen, zoals de komst van meer ouderen

Dat is een grote opgaaf en deze vraagt aanzienlijk meer inzet dan de huidige koers. De opgave richt zich niet eens zozeer in de ontwikkeling van nieuwe wijken, maar juist op de uitdagingen van bestaande wijken, en dan vooral de kwetsbare. Ook hier het streven de verschillen tussen de wijken te verkleinen, maar de mogelijkheden zijn tegelijkertijd financieel begrensd. Bij een verdere uitwerking staat de omgevingsvisie voor de keuze waar we wel en waar niet inzet plegen.

Om buurten en wijken gezond en toekomstbestendig te maken, heeft de gemeenschap meer openbare ruimte nodig, zodat mensen elkaar kunnen ontmoeten, kunnen bewegen, en zodat er ruimte is voor biodiversiteit en klimaatadaptatie. Barneveld wil daarvoor meer ruimte bieden en meer voorzieningen ontwikkelen om tegemoet te komen aan de behoefte bij onze inwoners en om inwoners aan te zetten tot gezond gedrag. Ter illustratie: in de gemeente Barneveld zijn relatief weinig inwoners lid van een sportvereniging, maar ze bewegen relatief veel. Sport- en beweegvoorzieningen in de openbare ruimte zijn daarom belangrijk, en werken aanvullend op sportverenigingen.

De insteek zuinig om te gaan met onze ruimte vraagt meervoudig ruimtegebruik, waarbij de schaarse ruimte meerdere functies tegelijk vervult. De gemeente streeft naar een nieuwe ruimtelijke mix, met minder ruimte

voor de auto, zodat er plaats komt voor andere invulling, zoals sport, bewegen en ontmoeten. Dit binnen de grenzen van wat realistisch is.

De auto vervult een belangrijke rol in onze samenleving en blijft dat zeker doen in de kleine kernen en het buitengebied. Tegelijk verandert mobiliteit en de gemeente gaat daar bewust mee om. (zie paragraaf *Bereikbaar nu en in de toekomst).* Andere vormen van mobiliteit zoals de fiets worden belangrijker en daar richt de gemeente de omgeving ook op in. Dat vergt een gebiedsgerichte aanpak: niet voor iedereen en niet overal bestaat immers een realistisch en betaalbaar alternatief, zeker niet in de kleine kernen.

Waar nodig blijft Barneveld dus zorgen voor adequate parkeergelegenheid in de openbare ruimte. Binnen de grotere kernen benutten we de mogelijkheden andere vormen van mobiliteit uit te breiden of te optimaliseren. Daarnaast kijkt de gemeente naar verdere bundeling van parkeervoorzieningen (auto op afstand), om de ruimte efficiënter te gebruiken voor functies als groen, wateropvang, sport en spelen, ontmoeting.

Samenvattend

- Vitale, duurzame en klimaatbestendige inrichting openbare ruimte.
- Uitgangspunten *gezonde wijk* vertrekpunt voor inrichting openbare ruimte.
- Inzetten op meervoudig ruimtegebruik.
- Voldoende sport-, beweeg-, cultuur en ontmoetingsmogelijkheden in de openbare ruimte.
- Lagere parkeernormen waar alternatieven zijn voor de auto, bijvoorbeeld nabij hoogbouw of bij ontwikkelingen rond stationsomgevingen.
- Parkeervoorzieningen bundelen waar mogelijk, en meer uit het zicht brengen.

3.4. Ruimte voor ondernemerschap

De gemeente Barneveld straalt ondernemerschap uit, met een arbeidsethos waarin hard werken centraal staat. De gemeente speelt een belangrijke rol in de regionale economie en huisvest bedrijven die internationaal actief zijn. De ondernemingsgeest leidt tot een voortdurende behoefte aan ruimte voor kleine en grote bedrijven, om uit te breiden of om zich te vestigen. Met werkgelegenheid als resultaat. En daarmee groeit de vraag naar toegewijde werknemers.

Naast de interne dynamiek ervaart de gemeente externe druk van bedrijven buiten de gemeente Barneveld die zich in onze gemeente willen vestigen. Barneveld is immers heel strategisch gelegen. De ruimte is echter schaars en we kunnen niet aan alle vraag voldoen. Bovendien roept uitbreiding van bedrijvigheid vragen op over bereikbaarheid, geluidsoverlast, toekomstbestendigheid en het behoud van onze leefomgeving. De congestie op het elektriciteitsnet en de stikstofproblematiek is voor de korte termijn (2030) ook een beperkende factor.

Een gezond evenwicht tussen ondernemerschap en het welzijn van onze omgeving is essentieel.
Dit werken we uit voor de volgende onderdelen:

- werkgelegenheid
- vestigingsklimaat
- werklocaties toerisme en recreatie
- centrumgebieden.

Werkgelegenheid

Een groot deel van de arbeidsplekken in de gemeente Barneveld bevindt zich op een bedrijventerrein. De werkgelegenheidskansen zitten in verschillende sectoren, maar vooral in de industrie, zakelijke dienstverlening en de bouwsector. De concurrentiekracht van deze sectoren en een hoog arbeidsethos leiden tot een laag werkloosheidspercentage en een hoge vraag naar arbeidskrachten.

Het gemeentebeleid focust op bedrijven die veel werkgelegenheid opleveren per eenheid ruimtebeslag. Barneveld zet deze lijn voort, ook gelet op ons streven zuinig om te gaan met de ruimte. Dit betekent geen nieuwe arbeidsextensieve bedrijvigheid met een groot ruimtebeslag.

Onder het motto *doen waar je sterk in bent* sluit de gemeente Barneveld aan bij een beroepsbevolking met een praktische opleiding als achtergrond en de bedrijvigheid die daarmee samenhangt. Daarnaast streeft de gemeente ernaar de werkgelegenheid voor hoger opgeleiden te stimuleren. De

maakindustrie in de gemeente vertoont een trend naar werkgelegenheid voor werknemers met een hoger opleidingsniveau. Deze trend is reeds decennia zichtbaar in de maakindustrie en hij hangt samen met de structurele noodzaak tot product- en procesinnovatie. Om te kunnen concurreren op lokaal of internationaal niveau worden de bedrijven in de maakindustrie steeds meer kennisintensief.

De gemeente Barneveld zet zich in voor een optimaal functionerende arbeidsmarkt door onderwijs en werkgelegenheid beter op elkaar af te stemmen, talent in de regio te behouden en zorg te dragen dat meer kan worden voldaan aan de vraag naar personeel met een steeds zwaarder praktijkgericht opleidingsniveau. Regionale en lokale initiatieven, zoals de Barneveldse Techniek Opleiding (BTO) en het Poultry Expertise Centre (PEC) worden gewaardeerd. In de gemeente Barneveld zijn goede voorbeelden van samenwerking tussen onderwijs, onderzoek, en bedrijfsleven, om gezamenlijk een goed functionerende arbeidsmarkt te bevorderen.

Samenvattend

- Focus op bedrijven die veel werkgelegenheid opleveren.
- Focus op een beroepsbevolking met een praktische opleiding en hoger beroepsonderwijs als achtergrond en de daarmee samenhangende bedrijvigheid.
- Gericht bredere hogere bedrijvigheid en kenniswerkers vooral in de centrumgebieden.
- Evenwicht in het pendelverkeer.
- Passende kleinschalige werkmogelijkheden in de wijken.

Vestigingsklimaat

Bij de aanpak van gemeente Barneveld staat de groei van arbeidsplaatsen voorop. De bedrijventerreinen zijn regionaal. Ze zorgen voor werkgelegenheid vanuit de lokale behoefte, en bedienen daarnaast de regionale vraag naar bedrijfsruimte.

Lokale ondernemers krijgen voorrang bij hun vestigings- en uitbreidingsvraag. De gemeente Barneveld streeft ernaar grootschalige logistieke centra en bedrijven met een hoge CO2 of fijnstofuitstoot te vermijden. Barneveld legt de nadruk op versterking van wat ons lokaal al kenmerkt, want daar zijn we goed in. Met een focus op de maakindustrie en met een hoog innovatievermogen. In Barneveld bestaat behoefte aan experimenteer- en innovatieruimte, en aan broedplaatsen voor nieuw en innovatief ondernemerschap. Daarbij kan bijvoorbeeld de primaire sector agro-food van nut zijn om innovaties in de praktijk te toetsen. Het buitengebied kan ruimte bieden aan innovatieve broedplaatsen voor nieuwe bedrijven met een omvang kleiner dan 1.000 m2.

De bedrijven in de gemeente Barneveld die op internationaal niveau een toppositie innemen moeten aantrekkelijk blijven voor hoogopgeleid personeel. Dit stelt hogere eisen aan de kwaliteit van de werkomgeving. De gemeente Barneveld draagt bij aan een aantrekkelijke werkomgeving door aandacht te schenken aan de kwaliteit van de openbare ruimte op de bedrijventerreinen. Dit betekent dat de bestaande bedrijventerreinen worden gerevitaliseerd als dat nodig is om te voldoen aan het vereiste kwaliteitsniveau en dat Barneveld voor nieuwe terreinen streeft naar een kwalitatief hoogwaardige inrichting van de openbare ruimte. Denk daarbij aan groenvoorziening, ruimte voor wateropvang, ruimte voor kinderopvang en voor horeca. De gemeente Barneveld wil voorkomen dat nieuwe veel fijnstof uitstotende bedrijven van buiten de gemeente zich in de gemeente vestigen.

Daarbij streeft de gemeente naar een gezond evenwicht in het pendelverkeer tussen wonen en werken. Kansen om de pendel te verkleinen willen we benutten. Kleinschalige initiatieven om te werken binnen de woonwijken horen daarbij.

Voor de versterking van het vestigingsklimaat stelt de gemeente Barneveld overkoepelend beleid vast, zodat de ontwikkeling op een doordachte manier plaatsvindt en op plaatsen waar dat past.

In lijn met het toekomstscenario *Verder met Barneveld* bouwt Barneveld zo voort op de sterke punten en faciliteert de gemeente de groeiambities van bestaande bedrijven. Een stimulans voor de economische ontwikkeling, en ook voor onze eigen lokale gemeenschappen.

Railterminal

Voor een railterminal in de gemeente Barneveld stelde de gemeenteraad kaders vast. Deze vormen het vertrekpunt voor dit voorkeursscenario. De

gemeente ziet economische kansen voor het lokale en regionale bedrijfsleven en positieve effecten voor het milieu. De komst van een railterminal mag anderzijds niet gepaard gaan met een onevenredige belasting voor het leefklimaat en de gezondheid (geluid, verkeer, etc.). De infrastructuur dient op orde te zijn, om afwenteling op het lokale wegennet te voorkomen. Met vooral aandacht voor mogelijk extra verkeer door de dorpen Stroe en Kootwijkerbroek. Bij de beoordeling van een eventueel initiatief van een exploitant of investeerder neemt de gemeente de effecten op de omgeving nadrukkelijk mee in de planologische afweging.

Samenvattend

- De groei van arbeidsplaatsen staat voorop (regionaal bedrijventerrein).
- Geen nieuwvestiging van logistieke bedrijven met een groot ruimtebeslag, en tegengaan van nieuwe fijnstof uitstotende bedrijven.
- Versterk de lokale kracht.
- Ruimte voor experiment, innovatie en broedplaatsen.
- Zorgdragen voor een kwalitatief hoogwaardige inrichting van openbare ruimte om de kwaliteit van de werkomgeving te kunnen waarborgen.

Werklocaties

Regionaal worden afspraken gemaakt over de verdeling en aard van werklocaties. Op weg naar 2040 is de vraag ernaar groot, terwijl de mogelijkheden beperkt zijn. De prognose wijst uit dat de groei van de Barneveldse bedrijven van de laatste 10 jaar zich voortzet in het komende decennium. Naar verwachting stagneert de bedrijfsgroei niet op de lange termijn. Deze verwachting is gebaseerd op de kenmerkende dynamiek van het bedrijfsleven in Barneveld: het merendeel betreft familiebedrijven die al meerdere generaties binnen één familie worden doorgegeven, met een reeds geplande opvolging door een volgende generatie.

Op dit moment ligt de vraag naar bedrijventerrein tussen de 30 en 35 hectare, waarvan 25 tot 28 hectare afkomstig is van bedrijven uit Barneveld zelf.

Voor deze groei is het essentieel dat er voldoende ruimte beschikbaar is. Gezien de intensieve bezetting van de bestaande terreinen en het feit dat de meeste bedrijven hun eigen ruimte intensief benutten, kan de groei alleen worden gerealiseerd als er nieuwe bedrijventerreinen bijkomen.

Bedrijventerrein Harselaar is regionaal belangrijk en goed ontsloten via de A1 en A30. Dit terrein krijgt op weg naar 2030 een uitbreiding van ongeveer 40 ha in het deelgebied Harselaar- Zuid.

Naar verwachting heeft de gemeente Barneveld tot 2040 minimaal 66 hectare nieuw bedrijventerrein nodig om de groei van de bestaande bedrijven mogelijk te maken. Dat is de lokale behoefte. Daarnaast is er ook ruimte nodig voor de opwek van duurzame energie. Als regionale behoefte is de benodigde oppervlakte nieuw bedrijventerrein uitgerekend op ongeveer 100 hectare netto. Dat is ongeveer 140 ha bruto. Nagegaan moet worden of hierin kan worden voorzien, gelet op zorgvuldig ruimtegebruik.

De gemeente Barneveld streeft ernaar in en nabij de kleine kernen ruimte te scheppen voor kleinschalige en lichte werklocaties, ook als broedplaatsen voor vernieuwing en innovatie. Het voorkeursscenario kiest hier voor spreiding, door bij de kleine kernen werklocaties aan te bieden voor de eigen lokale vraag. Daar zit een duidelijke proportionaliteit in: wordt een bedrijf te groot of gaat het om zware bedrijvigheid, dan komt het bedrijventerrein Harselaar in beeld.

Het is belangrijk dat de kwaliteit en de veiligheid van de bedrijventerreinen voldoen aan de eisen van de tijd. De gemeente Barneveld bewaakt veiligheid op haar bedrijventerreinen met collectieve maatregelen, publiek-private samenwerking, en technologische investeringen om criminaliteit te verminderen.

In het buitengebied stelt de gemeente beperkt ruimte beschikbaar voor ondernemerschap, in overeenstemming met het functieveranderingsbeleid. Dat betekent ruimte voor start ups met een beperkte uitstraling en impact. Dit draagt bij aan het behoud van de lokale ruimtelijke en sociale structuur,

regulering van bedrijfslocaties om overlast te voorkomen en sluit aan op regionale afspraken.[4]

De verduurzamingsopgave, de energietransitie, klimaatadaptatie en circulariteit spelen een rol bij de inrichting van de werklocaties. Al deze opgaven doen een beroep op de schaarse ruimte. Dit kan gevolgen hebben voor het aandeel uitgeefbare m2 per hectare. Ook dat pleit voor de verdere inzet op arbeidsintensieve bedrijvigheid.

Samenvattend

- Uitbreiding van het bedrijventerrein De Harselaar tot 2030 met zo'n 40 ha in het deelgebied Harselaar-Zuid.
- Tot 2040 minimaal kunnen voldoen aan de groeivraag van bestaande bedrijven en zo mogelijk aan de regionaal berekende groeivraag.
- In en nabij kernen ruimte voor kleinschalige en lichte werklocaties.
- Waar mogelijk verdichting van bestaande bedrijventerreinen.
- Borgen van veiligheid bedrijventerreinen.
- Beperkte mogelijkheden voor bedrijvigheid via functieverandering.

Verduurzaming bedrijventerreinen

Ook onze bedrijventerreinen wil de gemeente verduurzamen. Meer groen in de werkomgeving, zuinig gebruik van duurzame energie, vasthouden van water en stimuleren van circulariteit zijn hier uitgangspunten. Een concreet voorstel is pauzegroen aan te leggen op de bedrijventerreinen, zodat medewerkers in hun pauze gebruik kunnen maken van het aanwezige groen.

De gemeente geeft hierin het goede voorbeeld, bijvoorbeeld bij de inrichting van bedrijventerreinen. Daarnaast stimuleert Barneveld het bedrijfsleven ambitieuze stappen te zetten op het gebied van verduurzaming.

Voor verdere stappen en initiatieven, zie het *Programma Duurzaamheid*, dat de leidraad vormt voor dit thema in de omgevingsvisie.

[4] Ook bij deze alinea moet de kanttekening worden gemaakt dat deze wens moet worden afgewogen in het geheel van het nog lopende gesprek over de opgave Waardevol landelijk gebied.

Samenvattend

- Barneveld streeft verduurzaming na van de bedrijventerreinen.

Toerisme en recreatie

Barneveld ontvangt jaarlijks veel toeristen en recreanten. Het is een belangrijke economische pijler, vooral in de omgeving van Voorthuizen en op de Veluwe.

Om de kwaliteit van parken en recreatiegebieden te borgen zet gemeente Barneveld het beleid *Vitale Vakantieparken* voort, onder het thema *de juiste kwaliteit op de juiste plaats*. Tegelijkertijd bewaakt de gemeente voortdurend de kwaliteit van de recreatievoorzieningen, ook voor onze eigen inwoners.

Barneveld zet niet in op massatoerisme, maar streeft ernaar juist de bezoeker te trekken die past bij de rust en uitstraling van onze mooie gemeente en de rijke natuur ervan, de kwaliteitstoerist.

Bij het doel toerisme te bevorderen houdt de gemeente nauwlettend rekening met natuurbehoud. Barneveld benoemt gebieden die geschikt zijn voor recreatieve doeleinden en zorgt ervoor dat deze plekken worden geïntegreerd in de omringende natuurlijke omgeving. Het kan nodig zijn betredingsgevoelige terreinen minder toegankelijk te maken, of de stroom toeristen te spreiden, in overeenstemming met de draagkracht van een gebied.

Een interessant aspect van het toerismebeleid van Barneveld is het strategische doel het aanbod van lokale voorzieningen en de winkelcentra te versterken: als we onze gasten weten te verleiden de dorpscentra te bezoeken, vergroten we de draagkracht onder de voorzieningen. Goede voorzieningen in de centra dragen tegelijkertijd bij aan het verlengen van het toeristenseizoen.

Samenvattend

- Voortzetten beleid *Vitale Vakantieparken*.
- Vakantieparken: juiste kwaliteit op de juiste plaats.
- Inzetten op de kwaliteitstoerist
- Spreiding van toerisme over de verschillende gebieden.
- Balans tussen betreding en natuurbehoud.
- Gasten verleiden centra te bezoeken.
- Seizoen verlengen.

Centrumgebieden

Ieder toekomstscenario gaat ervan uit dat elke kern in de gemeente Barneveld beschikt over essentiële basisvoorzieningen, passend bij de omvang ervan, zoals een supermarkt en een drogisterij, en mogelijkheden tot publieke ontmoeting. Deze basis zorgt voor vitale kernen waarin het prettig wonen is.

De grotere kernen gaan een stap verder en bieden een hoog niveau van basisvoorzieningen, voor eigen inwoners en voor bezoekers van buitenaf. Gemeente Barneveld faciliteert ondernemingen die extra toeristen trekken, zoals kwalitatief goede horeca. Dergelijke omstandigheden dragen bij aan een levendige sfeer in de grotere centra. (zie Omgevingsvisie Barneveld Centrum uit 2021 en de Dorpsvisie Voorthuizen).

Barneveld stimuleert de combinatie van wonen en werken, wat leidt tot een bruisende dynamiek. De wisselwerking tussen woon- en werkruimte bevordert het gemak voor bewoners, en brengt bovendien levendigheid en interactie in de dorpen.

De gemeente houdt rekening met kenniswerkers op kantoor door werklocaties te plannen nabij openbaarvervoersknooppunten, zoals de stations. Dit draagt bij aan de bereikbaarheid en maakt het voor werknemers gemakkelijker hun werkplek te bereiken.

Als gemeente streven we er bovendien naar ontmoetingsplekken en verblijfsplekken te creëren in de omgeving van deze openbaarvervoerslocaties. Deze ruimtes dienen als sociale hubs waar mensen kunnen samenkomen, of kunnen werken.

<u>Samenvattend:</u>

- Basisvoorzieningen in elk kern, passend bij de omvang.
- Hoog niveau voorzieningen in grotere kernen, ook voor bezoekers.
- Stimuleren combinatie wonen en werken.
- Werk- en ontmoetingslocaties kenniswerkers nabij stations.

3.5. Waardevol Landelijk Gebied

Naar aanleiding van de behandeling in de commissie grondgebied van 12 oktober 2023 van het Streefbeeld en Toetsingskader Landelijk Gebied is dit onderdeel nog niet opgenomen in deze conceptversie van het voorkeursscenario. Zodra het beleidsonderdeel Waardevol Landelijk Gebied opnieuw is overwogen, zal dit onderdeel worden ingevlochten in het voorkeursscenario en aansluitend in de ontwerp omgevingsvisie.

3.6. Bereikbaar nu en in de toekomst

Voor werken, leren, zorgen en recreëren is het belangrijk dat we ons ook in de toekomst goed kunnen verplaatsen. Volwassenen zonder rijbewijs en kinderen zullen zich vaak lopend, op de fiets of met het openbaar vervoer (ov) blijven verplaatsen. Als het ov tenminste in voldoende mate aanwezig is, anders dreigt er vervoerarmoede. En voor werknemers en ZZP'ers die met materiaal en materieel bij klanten langs moeten zal de auto onmisbaar blijven. Voor een deel van ons is autobezit en autogebruik minder onmisbaar dan we denken en zijn er wel degelijk alternatieven. Bijvoorbeeld verplaatsen op een ander tijdstip, op een andere manier, of met een deelauto.

Er zijn diverse redenen waarom we ons moeten voorbereiden op verandering in verplaatsing, ook wel mobiliteitstransitie genoemd. Productie, bezit en gebruik van de auto gaat gepaard met het gebruik van veel grondstoffen, openbare ruimte, geld en met de uitstoot van CO2, fijnstof en stikstofoxiden. De overheid heeft een grote rol in verduurzaming van onze planeet en daarmee ook in verduurzaming van mobiliteit.

De gemeente Barneveld gaat bij toekomstige plannen uit van het STOMP-principe. STOMP is de afkorting van Stappen (lopen), Trappen (fietsen), Openbaar vervoer, Mobiliteitsdiensten en Privéauto. Dat betekent dat prioriteit aan duurzame vormen van mobiliteit.

Naar verwachting voorkomt een verandering in verplaatsingen niet dat het de komende jaren drukker op de wegen wordt dan nu. Dat komt enerzijds omdat het inwoneraantal groeit en anderzijds omdat veel andere manieren van vervoer nog onvoldoende aantrekkelijk worden gevonden. Dat heeft gevolgen voor de kwaliteit van de leefomgeving, en daarnaast voor zaken als bereikbaarheid en doorstroming. Verandering heeft tijd nodig maar soms ook een duwtje in de rug. Dat duwtje kunnen we zelf geven maar ook ontwikkelingen buiten onze gemeente kunnen van invloed zijn.

Bovenstaande ontwikkelingen leiden tot centrale vragen, waarop dit voorkeursscenario vervolgens een antwoord formuleert. De beantwoording betrekt de inbreng uit de tweede participatieronde.

De centrale vragen zijn de volgende:

- Welke mobiliteitstransitie is er in welk tempo mogelijk, gelet op de kenmerken van de Barneveldse samenleving?
- Willen we autobezit en -gebruik doen afnemen door het aanbod van aantrekkelijke alternatieven (stimuleren/pull) of door in te grijpen op parkeernormen en -tarieven (straffen/push)?
- Welke verkeersdruk op het onderliggend wegennet vinden we toelaatbaar uit oogpunt van leefbaarheid, verkeersveiligheid, bereikbaarheid en kosten?

De beantwoording van deze vragen, zit in de volgende deelopgaven:

- Bereikbaarheid via het onderliggend wegennet (OWN)
- Verbetering verkeersveiligheid (inrichting en aanpassing gedrag)
- Inzet op mobiliteitstransitie
- Vergroten capaciteit hoofdwegennet (HWN)
- De Oostelijke rondweg
- Verbetering ov-aanbod
- Voorzieningen in wijken
- Schoner en duurzamer vervoer

Bereikbaarheid via het onderliggend wegennet (OWN)

Om het huidige wegennet optimaal te gebruiken en onnodige ingrepen in de leefomgeving te voorkomen, plant gemeente Barneveld ruimtelijke ontwikkelingen waar het huidige wegennet nog voldoende capaciteit heeft of waar optimalisatie mogelijk is. Waar optimalisatie van wegen een grote impact heeft op de omgeving overweegt de gemeente de aanleg van nieuwe infra.

Als verder gebruik van een weg dus niet meer mogelijk is en de aanpassing ervan ook niet of als deze leidt tot een grote aantasting van de ruimtelijke inpassing, dan onderzoekt de gemeente uitbreiding van het wegennet. Kortom, een nieuwe buitenplanse weg moet wel een aanzienlijke meerwaarde hebben.

Bij deze afwegingen nemen we de aanrijdtijden van de hulpdiensten mee. Deze tijden komen verder onder druk te staan naarmate de wachtrij bij kruispunten toeneemt. De afwegingen gelden voor de rondwegen, radialen

en andere interne wegen. Bij filevorming op deze wegen staat behalve de auto ook de bus vast. Dit draagt niet bij aan het aantrekkelijk maken van het ov. Tenzij we fors investeren in vrijliggende infrastructuur voor ov, zoals busbanen. Voor Barneveld vinden wij dit een te forse ingreep.

Samenvattend

- Ruimtelijke ontwikkelingen bij voorkeur daar plannen waar het wegennet nog capaciteit heeft.
- Pas als optimalisatie van het bestaande wegennet een te grote impact heeft, komt de aanleg van nieuwe infrastructuur aan de orde.
- Bij onze afwegingen letten we op de aanrijdtijden voor de hulpdiensten.

Verbetering verkeersveiligheid (inrichting en aanpassing gedrag)

Wat betreft de verkeersveiligheid, voor met name de kwetsbare weggebruiker, hanteert de omgevingsvisie de volgende uitgangspunten:

- Waar mogelijk optimaliseert de gemeente fietsroutes naar voorzieningen.
- Barneveld maakt straten autoluw waar het kan en investeert in een completer en aantrekkelijker fietsnetwerk.

Naast de locaties waar veel ongevallen gebeuren gaat de gemeente aan de slag met locaties een verhoogde risico op ongevallen met een ernstige afloop. Dit heet risicogestuurd werken. Een van de maatregelen is de maximumsnelheid van 30 km per uur op wegen binnen de bebouwde kom waar fietsers en auto's gebruik maken van dezelfde ruimte. Naast de bekende woonstraten (erftoegangswegen) gaat het om wegen met suggestiestroken of te smalle fietsstroken.

Een snelheid van 50 km per uur in de bebouwde kom acht Barneveld alleen verantwoord als fietser een vrijliggende fietsvoorziening ter beschikking heeft met voldoende ruimte. Straten op bedrijventerreinen vormen mogelijk een uitzondering, omdat daar vooral individuele fietsers rijden uit de minst kwetsbare leeftijdsgroepen. Ook wijkontsluitingswegen waar fietsers een goed alternatief hebben krijgen mogelijk een uitzonderingspositie.

Waar dit meerwaarde heeft richt de gemeente schoolzones in, zodat het weggebruikers duidelijk is waar zich een locatie bevindt met veel kwetsbare verkeersdeelnemers. Nieuwe wijken richt Barneveld zo in dat verkeer of zoekverkeer door woonstraten wordt geminimaliseerd.

Niet elke straat in een woonwijk hoeft geschikt te worden gemaakt voor alle soorten verkeersdeelnemers. Zo kunnen parkeerclusters straten autoluw maken. Zulke parkeerclusters dragen bovendien mogelijk bij aan een optimale inrichting van de openbare ruimte.

Samenvattend

- Risicogestuurde aanpak ongevallen.
- 30 km/u in de bebouwde kom is uitgangspunt.
- Inrichten schoolzones waar dit meerwaarde heeft.
- Voorkomen zoekverkeer.
- Inzet op parkeerclusters.

Inzet op mobiliteitstransitie

De auto blijft in ons gebied voorlopig een belangrijke rol spelen. Dit vanwege het landelijke karakter, het geringe aanbod van Ov en de aard van de beroepen van een groot deel van de inwoners (praktisch en dienstverlenend). Gebruik van Ov is voor veel inwoners niet een aantrekkelijk alternatief omdat vertrekpunt en bestemming zelden binnen korte loop- en fietsafstand liggen en omdat de totale reistijd en kosten boven die van autogebruik liggen.

Op lange termijn streeft Barneveld naar meer Ov-gebruik (zie ook hierna de paragraaf over OV) maar wij zijn daarbij sterk afhankelijk van andere overheden en van vervoerders. Voor de omvorming van auto naar Ov is een sterke verdichting nodig van het Ov-netwerk. Binnen de gemeente, maar ook bij de plaats van bestemming.

Daarnaast streeft gemeente Barneveld naar meer deelmobiliteit, vooral in de kernen Barneveld en Voorthuizen. De kans dat deelautoconcepten in de kleine kernen aanslaan is nu eenmaal kleiner: ze missen vooralsnog volume om zulke concepten rendabel te maken.

Op dit moment voorziet Barneveld geen fundamentele wijziging van de huidige situatie. In de eerste plaats omdat de aanleg van nieuwe infrastructuur en voorzieningen stokt vanwege de stikstofproblematiek.

Daarnaast is de ontwikkeling van meer Ov vaak een zaak van lange adem. En het is bovendien de vraag of meer aanbod leidt tot meer reizigers. Dat geldt zeker voor de kleinere kernen in onze gemeente: de marktwerking zorgt ervoor dat afname van de vraag leidt tot verdere verschraling van het aanbod aan OV. Gelet op deze ontwikkelingen blijft gemeente Barneveld in de meeste gebieden dezelfde parkeernormen hanteren. In sommige delen van

Bloemendal gaat de gemeente na of we in afwijking van de Nota Parkeernormen wat lagere parkeernormen kunnen hanteren, vanwege de ligging nabij station Barneveld-Noord. Daarnaast onderzoeken we of het mogelijk is ook bij station Barneveld-Zuid lagere parkeernormen te hanteren. Deze deelgebieden zijn bij uitstek geschikt voor de huishoudens die bewust kiezen voor een laag autobezit. Het is voorstelbaar dat bij een lage parkeernorm een strenge regulering nodig is om ongewenst parkeergedrag te voorkomen. En daarbovenop extra maatregelen om andere vervoerwijzen te stimuleren. Een lagere parkeernorm levert dus minder kosten op in aanleg en onderhoud van parkeerruimte, maar brengt wel kosten met zich mee voor alternatieven. Verlaging van parkeernormen vraagt een zorgvuldige afweging.

Samenvattend

- De auto blijft een onverminderd belangrijk in Barneveld, mede gelet op de samenstelling van de werkende bevolking en de ligging van de kernen.
- Streven naar verbetering van het openbaar vervoer, en kansen benutten voor alternatieve vormen van (duurzamere) mobiliteit.
- Een fundamentele verschuiving van autogebruik naar het openbaar vervoer is voorlopig niet te verwachten.
- De huidige parkeernormen handhaven, zolang er geen kansrijke alternatieven zijn voor persoonlijk autobezit en -gebruik. Met mogelijke uitzondering van de parkeernorm in stationsomgevingen.

Vergroten capaciteit hoofdwegennet (HWN)

Barneveld wil zo veel mogelijk doorstroming op de snelwegen en de hoofdwegen, om de leefbaarheid in kernen te bevorderen. Woonkernen en ondergeschikte wegen in het buitengebied moeten niet belast worden met doorgaand regionaal en bovenregionaal verkeer. Daarnaast vindt de gemeente dat onze inwoners en ondernemers zonder forse vertraging bij hun school, werk of klanten moeten komen.

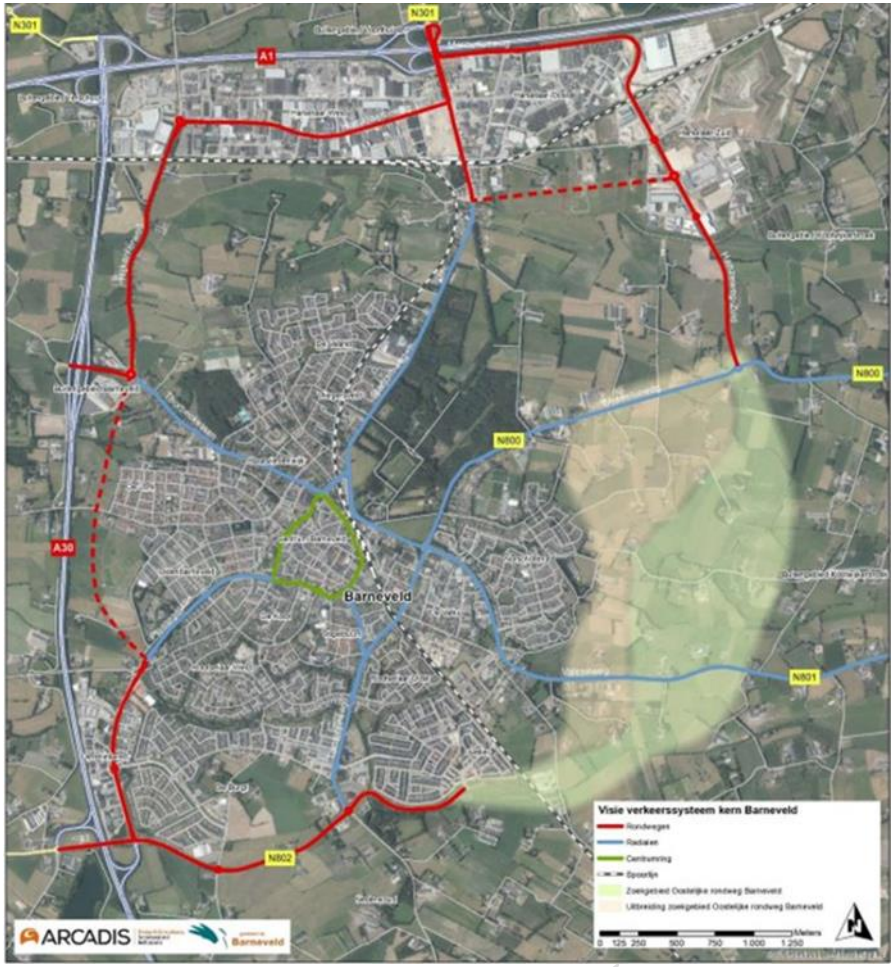
Voor een robuust wegennet investeert de gemeente in een structuur van rondwegen en radialen in en rond de kern Barneveld. Om wijken en dorpscentra te ontzien van doorgaand vrachtverkeer en omleidings- en sluipverkeer bij wegwerkzaamheden en incidenten, is een verkeerssysteem van rondwegen en radialen wenselijk bij de grote kernen.

Radialen zijn de wegen tussen de rondweg en het centrum waar de wijken op aansluiten. Deze visie is een voortzetting van bestaand beleid. Zie kern Barneveld, afbeelding pagina 29). Hierin is te zien dat in de rondwegstructuur een aantal schakels ontbreekt. De rondwegstructuur van Voorthuizen werd een aantal jaren geleden gerealiseerd en is voltooid. Om doorgaand verkeer door de kern te ontmoedigen, rest hier nog de herinrichting van enkele radialen.

De Hoofdlijnennotitie 2040 vermeldt dat gemeente Barneveld samen met Rijk, provincie en overige partners willen investeren in een goede externe bereikbaarheid om onze strategische ligging te benutten. Dat betekent dat we de capaciteit van onze infrastructuur in de kernen en in het buitengebied benutten, binnen grenzen van veiligheid, leefbaarheid en barrièrewerking, en daarnaast dat we streven naar een robuuste infrastructuur van rondwegen en radialen rond de grote kernen.

Samenvattend

- Regionaal en bovenregionaal verkeer afwikkelen op snelwegen en hoofdwegen, die daarvoor over voldoende capaciteit moeten beschikken.
- Benutten bestaande capaciteit wegennet binnen acceptabele grenzen.
- Streven naar een robuuste infrastructuur van rondwegen en radialen.

De oostelijke rondweg Barneveld

Gelet op de groei van Barneveld en de prognoses voor de ontwikkeling van het verkeer, ziet gemeente Barneveld dat die groei niet verantwoord kan worden opgevangen, met de huidige infrastructuur. Zelfs niet met forse investeringen.
Dit geldt in het bijzonder voor de verkeersafwikkeling van en naar de zuidelijke helft van de kern Barneveld. Op de uitvalswegen is nu al sprake van fors oponthoud. Investeringen in de bestaande doorgaande route door het dorp hebben vergaande gevolgen voor de leefbaarheid in de wijken (denk aan geluid, luchtkwaliteit, verkeersveiligheid) en forse ruimtelijke effecten. Een wegverbreding zou veel woonpercelen treffen, soms beperkt maar soms ook fors. Ook gaat een wegverbreding ten koste van een deel van de bomen langs de route waardoor het groene karakter wordt aangetast. Wil Barneveld de groene laanbeplanting behouden, dan is er nog meer grond nodig waardoor het effect op de woonpercelen nog groter wordt.

Uit de participatietrajecten voor de omgevingsvisie en voor de oostelijke rondweg blijkt dat dit vermoedelijk leidt tot veel weerstand.

Daarnaast draagt alleen een opwaardering van de wegen niet bij aan het duurzame en robuuste wegennet dat de gemeente voor ogen heeft. Er is sprake van steeds meer verkeer dat in het geval van wegwerkzaamheden en incidenten op zoek zal gaan naar alternatieve routes, die op hun beurt ook al druk worden belast.

Deze omstandigheden maken in onze visie de aanleg van een oostelijke rondweg onvermijdelijk en in principe randvoorwaardelijk voor een verdere groei van Barneveld.

<u>Samenvattend</u>

- Mede gelet op de groei van de gemeente Barneveld is de aanleg van een oostelijke rondweg noodzakelijk.

Toelichting Oostelijke Rondweg
Een oostelijke rondweg om Barneveld is al langere tijd in studie. In 2021 is een milieueffectrapport (MER) opgesteld. Daarin is uitgelegd welke knelpunten ontstaan op de route door de bebouwde kom als Barneveld nog verder groeit. En waarom wij vinden dat de aanleg van een oostelijke rondweg de voorkeur heeft boven het opwaarderen van de route door de kom. Vervolgens zijn de effecten onderzocht van meerdere mogelijke liggingen van de rondweg in het gebied (tracévarianten). Hieruit bleek dat de tracévarianten niet sterk onderscheidend zijn vanuit milieustandpunt.

Om een goede afweging te maken zijn ook de effecten onderzocht van het opwaarderen van de route door het dorp (het nulplusalternatief). Het gaat hierbij om de milieueffecten en het doelbereik. Met doelbereik wordt bedoeld of de doelen worden behaald die vooraf zijn vastgesteld.

De onafhankelijke Commissie voor de milieueffectrapportage (of kort Commissie Mer) gaf op verzoek van de gemeente advies naar aanleiding van de 'eerste fase MER'. Daarin staat dat de milieueffecten en het doelbereik van de alternatieven en varianten overwegend goed in beeld zijn gebracht. De Commissie constateert dat nut en noodzaak van ingrepen in de infrastructuur goed en uitgebreid zijn beschreven, maar signaleert ook dat er nog informatie ontbreekt om een volwaardige afweging te maken tussen het nulplusalternatief en het alternatief rondweg.

Naar aanleiding van het advies hebben wij onder andere meer onderzoek gedaan naar de effecten van beide alternatieven op de omgeving.

Voorafgaand aan het milieueffectrapport ontbrak het aan een visie op de groei van Barneveld na 2040. Om in het MER op groei te kunnen anticiperen, is uitgegaan van drie denkbeeldige groeiscenario's langs de oostrand van Barneveld, variërend van lichte (1.000) tot forse toename (3.000) van het aantal woningen. Door voortschrijdend inzicht is inmiddels meer duidelijk over het aantal woningen dat waarschijnlijk tot 2040 aan de oostkant van Barneveld zal verrijzen om te kunnen voldoen aan de groeiopgave binnen de regio. Dit aantal zal waarschijnlijk maximaal 1.000 zijn, met de verwachting dat een groot deel ervan gerealiseerd wordt in het gebied tussen het spoor en de Hessenweg ten oosten van Station Barneveld-Zuid.

Hoewel er voor de oostelijke rondweg nog een volwaardige tracékeuzenotitie wordt opgesteld, gaat deze omgevingsvisie op hoofdlijnen al wel kort in op de onderzochte tracés. Dit omdat de Commissie Merons heeft verzocht n bij de afweging voor het voorkeursalternatief en de tracékeuze rekening te houden met de andere ontwikkelingen in het gebied.

De verwachte lichte groei aan de oostkant van Barneveld (zie paragraaf….)ov, maakt het eerder gebruikte argument om de rondweg ver van de kern af te leggen vanwege de mogelijke groei van Barneveld minder sterk. Zou worden gekozen voor de meest oostelijke tracés, dan is het denkbaar dat de rondweg decennialang of nog langer veel verder van de kern ligt dan noodzakelijk. Daarbij geldt, zo blijkt uit de MER, dat hoe verder het tracé van de kern wordt aangelegd, des te minder er gebruik van zal worden gemaakt. Vanuit de huidige woonwijken is het immers niet aantrekkelijk om eerst een fors eind naar het oosten te rijden om uiteindelijk via de rondweg naar een bestemming in het noorden, westen of zuiden van Barneveld te rijden. De wegen binnen de bebouwde kom worden daarentegen meer ontlast naar mate de rondweg dichter bij de kern ligt. Uit een landschappelijke studie van 2023 blijkt dat impact op het landschap beperkt kan blijven als wordt gekozen voor een combinatie van de tracés die dichter bij de kern liggen.

Alles meewegend voorzien wij dat het tracé voor de oostelijke rondweg gevonden moet worden in een kleiner zoekgebied dan voorafgaand aan de MER is vastgesteld. Het betreft het deel van het zoekgebied dat het dichtste bij de kern Barneveld ligt. Zie de afbeelding op pagina 41 waarin we dit kleinere zoekgebied focusgebied hebben genoemd.

We vinden het belangrijk dat de nieuwe rondweg zich voegt naar het landschap. We respecteren aanwezige (beplantings)structuren en passen de bestaande beken zichtbaar en met respect in. Door deze beter toegankelijk te maken vanuit de kern dragen we bij aan een groene en recreatief aantrekkelijke overgangszone rondom de kern.

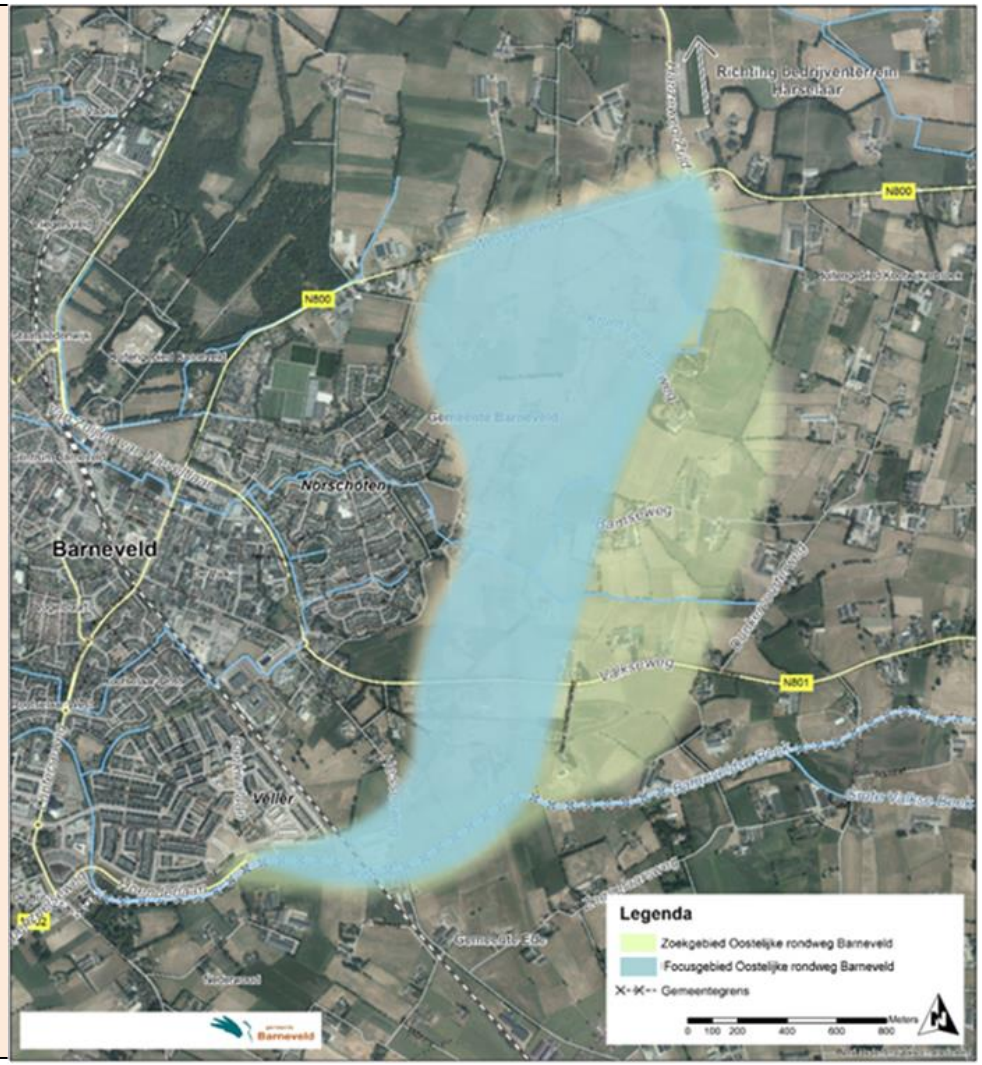
De belangrijkste voordelen van een grotere nabijheid bij de kern van Barneveld zijn samengevat:

- een optimaal gebruik van de rondweg en minder verkeer door de kern.
- er blijft een groter aaneengesloten stuk buitengebied over.
- grotere meekoppelkansen voor andere vormen van grondgebruik in het stedelijk uitloopgebied waarin de rondweg komt te liggen, zoals vasthouden van water (klimaatmantel) en recreatieve mogelijkheden.

Toelichting Oostelijke Rondweg (vervolg)
Om tot een definitieve tracékeuze te kunnen komen is eerst aanvullende studie nodig, en een uitgebreid participatietraject met de omgeving. Zoals in het proces oostelijke rondweg is gecommuniceerd wordt na het besluit op de omgevingsvisie een tracékeuzenotitie opgesteld en krijgen inwoners de gelegenheid te reageren. De reacties worden verwerkt in een nota en samen met de concept-tracénotitie aan de gemeenteraad voorgelegd ter besluitvorming. Dit proces wordt vervolgd als er duidelijkheid is over de financiering van de rondweg.

We realiseren ons dat de kosten van de aanleg van een oostelijke rondweg aanzienlijk zijn en hoger dan het nulplusalternatief. De ongelijkvloerse kruising die nodig is bij het spoor bij de woonwijk Veller is hiervan de grootste kostenpost. Gelet op de cijfers van enkele jaren geleden, gaat de gemeente met het huidige prijspeil uit van een investering van indicatief 80 miljoen euro. Het zal daarom vermoedelijk een flink aantal jaren duren om de financiering te regelen. De eerste vraag is echter of de gemeente Barneveld de oostelijke rondweg wil. En die vraag kan met *ja* worden beantwoord. Sterker nog: de oostelijke rondweg is noodzakelijk, gezien de groei van Barneveld.

Voor de goede orde: ook als de oostelijke rondweg er komt , blijven investeringen in de bestaande infrastructuur nodig op een aantal locaties in de kern Barneveld.

Verbetering ov-aanbod

Ongeacht de verwachting dat de auto voorlopig dominant blijft in onze omgeving, wil gemeente Barneveld het gebruik van het openbaar vervoer zeker stimuleren. Dit doet Barneveld door bij het Rijk te lobbyen voor een halte op het spoor Amersfoort-Apeldoorn bij Barneveld-Noord en een halte bij Stroe, met aantrekkelijke voorzieningen.

In het belang van klimaattransitie en mobiliteitstransitie investeerde Barneveld in het verleden al flink in treinstations en snelle fietsroutes. We blijven lobbyen voor het verbeteren van de voorzieningen en blijven investeren in fietsroutes (zie ook hiervoor onder verkeersveiligheid), zeker voor hen die daarvan afhankelijk zijn, zoals scholieren en senioren.

Om het OV, vooral de bus, maar ook de trein, echt aantrekkelijker te maken moetende frequentie van de dienstregeling en de dichtheid van het net flink omhoog. Ook moet voorkomen worden dat wegen in de kernen dichtslibben. Filevorming voor kruispunten leidt niet alleen tot vertraging voor de automobilist maar ook voor de bussen, wat het ov niet aantrekkelijk maakt. De aanleg van busbanen wordt in onze gemeente niet als realistisch gezien.

Als kanttekening geldt dat Barneveld voor de realisatie van stations – en meer specifiek mobiliteitshubs en andere ov-voorzieningen afhankelijk is van hogere overheden, concessieverleners en vervoerders. Het duurt soms decennia vanaf de start van een lobbytraject voordat een voorziening daadwerkelijk is gerealiseerd. Het is daarom realistisch ervan uit te gaan dat er tot 2040 weinig verbetering van het ov-aanbod verwacht mag worden. Dat is een belangrijke oorzaak waardoor het autogebruik tot 2040 in onze gemeente niet of nauwelijks afneemt.

Samenvattend

- Om het gebruik van het ov te stimuleren streeft de gemeente haltes na op de spoorlijn Amersfoort – Apeldoorn bij station Barneveld-Noord en bij Stroe.
- Barneveld blijft lobbyen voor verbetering van ov-voorzieningen en de toegankelijkheid ervan voor alle doelgroepen.

Voorzieningen in wijken

Basisvoorzieningen -bijvoorbeeld supermarkten in woonwijken en de kernen leiden tot een afname van autogebruik en van de behoefte aan parkeerareaal in het centrum van met name Barneveld. De bespaarde ruimte kan daar dan voor andere centrumvoorzieningen worden benut. Ook kunnen basisvoorzieningen in de wijken worden gecombineerd met pakketkluizen voor bezorgers. Het gevolg is dat het aantal verkeersbewegingen in de wijk door bezorgdiensten afneemt.

Samenvattend

- Minder verkeersbewegingen door voldoende basisvoorzieningen in de wijken en kernen.
- Basisvoorzieningen combineren met pakketkluizen.

Schoner en duurzamer vervoer

Het programmaplan *Duurzaamheid* vermeldt als doel de uitstoot van broeikasgassen met 55 procent te verminderen in 2030 en een klimaatneutrale mobiliteit te bereiken in 2050. Bijna alle vervoersmiddelen zijn dan emissievrij. Dit doel is overgenomen uit het Regionaal Mobiliteitsprogramma Foodvalley. De gemeenteraad het programmaplan Duurzaamheid vast in 2022 en dit doel blijft onverminderd van kracht.

Dit doel wil de gemeente behalen met concrete acties die bijdragen aan alternatief reizen, gedragsbeïnvloeding, schoner rijden met deelvervoersmiddelen, elektrisch rijden en door het stimuleren van minder (woon-werk) reizen.

Voorbeelden van deze concrete acties: vergroening van parkeerterreinen, uitbreiding van fietsvoorzieningen en oplaadstations voor e-bikes in de gemeente. Daarnaast stimuleren we elektrisch rijden door deel te nemen aan de provinciale concessie voor laadpalen, waarin ruimte komt voor proactieve plaatsing van laadpalen. Verder kijkt gemeente Barneveld naar haar werkgeversrol, bijvoorbeeld door medewerkers de e-bike aan te bieden voor het werk-werkverkeer Uiteraard dragen de eerder genoemde mobiliteitstransitie en verbetering van OV-aanbod ook bij aan een schoner en duurzamer vervoer.

Samenvattend

- Verminderen uitstoot broeikasgassen met 55% per 2030 en volledig emissievrij per 2050, conform bestaand beleid.
- Stimuleren elektrisch rijden.

4. Verantwoording

Dit voorkeursscenario komt niet uit de lucht vallen. Voor elke hoofdopgave is intern een werkgroep aan de slag geweest om de inhoud van het scenario voor die opgave samen te stellen. Zij hebben daarbij gebruik gemaakt van diverse bronnen. De belangrijkste bronnen worden in dit hoofdstuk behandeld. Daarmee leggen we via dit hoofdstuk verantwoording af van de keuzes die in het voorkeursscenario zijn opgenomen. We binnen met het proces dat voorafging.

4.1. Proces van totstandkoming

In deze paragraaf gaan we in op het proces waarvan dit voorkeursscenario het resultaat is. Dit bestond uit de volgende stappen.

Stap 1: Voorbereidende fase
In 2020 – 2021 stelde de gemeente een Vertrekpuntennotitie op voor de omgevingsvisie. Een volgende mijlpaal was de vaststelling van de Hoofdlijnennotitie in juli 2021 door de gemeenteraad. Deze Hoofdlijnennotitie is een antwoord op de vraag welke positie Barneveld inneemt in de verstedelijkingsopgaaf van de regio's Foodvalley en Amersfoort, bevat keuzes voor de groei van de gemeente en is daarmee op meerdere onderdelen het vertrekpunt voor de volgende stappen en dit voorkeursscenario.

Stap 2: De eerste participatieronde
In het najaar van 2021 vond een eerste participatieronde plaats. Met de Hoofdlijnennotitie en de verschillende dorpsvisies haalde de gemeente bij de samenleving input op voor de omgevingsvisie . Deze inbreng is gebruikt voor de Toekomstscenario's.

Stap 3: de toekomstscenario's
Aansluitend ontwikkelde de gemeente twee toekomstscenario's. Het eerste heet ***Vooruit met Barneveld***. Dit gaat uit van de noodzaak de zaken in de toekomst zaken anders aan te pakken. Het andere scenario, ***Verder met Barneveld***, gaat ervan uit dat we in grote lijnen kunnen blijven werken zoals we het altijd hebben gedaan, vanuit de opvatting dat dit tot nu goed ging. De beide Toekomstscenario's zijn in november 2022 door het college vastgesteld. (Bijlage A)

Stap 4: Onderzoek en de tweede participatieronde
In de tweede participatieronde legde de gemeente beide toekomstscenario's voor aan inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven. We zijn daarover de dialoog aangegaan: wat spreekt aan, en wat niet? Wat vindt de samenleving belangrijk? Wat moet in een voorkeursscenario komen? Deze ronde bevatte een enquête met vragen aan de samenleving. Deze participatieronde speelde in februari tot en met april 2023. (Bijlage B)

In stap 4 stelde de gemeente een omgevingseffectrapportage (OER) op, een onderzoek naar de gevolgen voor de leefomgeving van beide toekomstscenario's. Dit OER is een tussenstap naar de volledige omgevingseffectrapportage voor de ontwerp omgevingsvisie.[5] De omgevingseffectrapportage is als bijlage C aan dit voorkeursscenario gehecht.

Verder vonden twee sessies plaats, waarin is nagedacht over de uitvoerbaarheid.

Stap 5:voorkeursscenario
Na de tweede participatieronde stelde de gemeente het voorkeursscenario op, met bij elke opgave een nieuwe afweging welk van beide toekomstscenario's de voorkeur heeft. In sommige gevallen met de keuze voor een van beide toekomstscenario's, soms voor een mengeling van

[5] Een milieueffectrapportage (MER) maakt voor de Omgevingswet verplicht deel uit van een omgevingsvisie. Veelal, ook in Barneveld, wordt dit tegenwoordig verbreed tot een omgevingseffectrapportage (OER) Naast de milieugevolgenonderzoekt de OER , ook de gevolgen voor de leefomgeving als geheel.

beide scenario's en soms een tussenweg. Bovendien gaat het voorkeursscenario in op meer onderdelen dan de beide toekomstscenario's.

Trends en ontwikkelingen
We verdiepten ons in de vraag waar Barneveld nu staat. Wat gaat er goed en wat kan beter? Op velerlei aspecten van de leefomgeving zijn we dat nagegaan. Dat hebben we gedaan via het opstellen van een zogeheten leefomgevingsfoto (LOF). Met het in beeld brengen van de huidige situatie, wordt ook duidelijk wat er op ons af komt en welke aspecten in ieder geval in de omgevingsvisie een plaats moeten krijgen. De leefomgevingsfoto maakt onderdeel uit van de bijlagen bij het voorkeursscenario. In de tekst (paragraaf 2.2.) is een samenvatting opgenomen.

Participatie
In de aanloop naar het voorkeursscenario heeft een uitgebreid participatietraject plaatsgevonden. Dit via een groot aantal bijeenkomsten en een enquête. Het volledige verslag is bij de bijlagen gevoegd. De samenvatting is in dit hoofdstuk opgenomen.

Omgevingseffectrapportage
De beide toekomstscenario's zijn uitgebreid beoordeeld in een omgevingseffectrapportage (o.e.r.). Deze is opgesteld in de aanloop naar een definitieve omgevingseffectrapportage, welke moet worden gevoegd bij de ontwerp omgevingsvisie. De o.e.r. geldt als milieueffectrapportage in de zin van de Omgevingswet. Bij het opstellen van een omgevingsvisie is een milieueffectrapportage verplicht. De inhoud van het huidige o.e.r. is meegewogen bij het voorkeursscenario. In dit hoofdstuk geven we de belangrijkste uitkomsten weer. Het volledig o.e.r. is bij de bijlagen gevoegd.

Bestaand beleid
Het bestaande beleid is meegewogen bij de voorkeursscenario's. In dit hoofdstuk gaan we kort in op de vraag hoe dat is gegaan

Uitvoerbaarheid
We kunnen veel mooie plannen maken, maar plannen moeten wel realiseerbaar zijn. De uitvoerbaarheid hangt met veel aspecten samen, juridisch, financieel, ruimtelijk, capaciteit, etc. In twee sessies hebben we de (on)mogelijkheden verkend. Daarvan doen we kort verslag.

4.2. Participatie

Onderstaand hebben we de **samenvatting** opgenomen van de 2e participatieronde voor de omgevingsvisie. Deze heeft tussen februari en april 2023 plaatsgevonden. In deze participatieronde werden de beide toekomstscenario's aan de samenleving voorgelegd.

"Begin dit jaar zijn we op tournee gegaan. Twaalf gesprekken in dorpen, scholen, gemeentehuis en online. Speciaal voor deze bijeenkomsten is een serious game ontwikkeld: het Toekomstspel Barneveld, groeten uit 2040. In de eerste plaats als hulpmiddel om met Barnevelders over twee toekomstscenario's en vijf verschillende thema's in gesprek te gaan. Bovendien is het ook nog eens leuk om te doen.

In dit participatieverslag leest u wat inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties over de toekomst van Barneveld in vijf thema's zeggen. Als we weten wat Barnevelders belangrijk vinden en waarom, kunnen we als gemeente beter de belangen afwegen en keuzes maken voor de toekomst. Doel is per thema het beste uit twee scenario's te halen om uiteindelijk tot één (voorkeurs)scenario te komen.

Dit vinden Barnevelders belangrijk voor 2040

Prettig leven in vitale dorpen
De nadruk ligt op vitaliteit in álle kernen. Dat betekent voldoende bouwen in alle kernen, en ook voldoende voorzieningen in alle kernen. Basisvoorzieningen in de kleine kernen, grotere voorzieningen meer centraal in de twee grotere kernen, Barneveld en Voorthuizen. Nieuwbouw moet een goede mix vormen en alle doelgroepen bedienen. Hoe groter de kern, hoe hoger er gebouwd mag worden. Het dorpse karakter behouden, vinden Barnevelders belangrijk.

Ruimte voor ondernemen
Zet in op waar je als gemeente sterk in bent, dus vooral op de maakindustrie. We zijn meer doeners dan denkers. Er moet ruimte zijn om aan de vraag naar bedrijventerrein te voldoen, met voorrang voor de lokale behoefte. Biedt ook in de kleinere kernen ruimte voor ondernemerschap. Faciliteer vooral daar en in het buitengebied 'broedplekken'. De verdere ontwikkeling van de centrumgebieden is belangrijk: goede horeca, voldoende

parkeermogelijkheden, goede fietsverbindingen, optimale inrichting openbaar gebied.

Topregio toekomstgerichte landbouw
Er wordt veel waarde gehecht aan het voortbestaan van de landbouw als voedselproducent en als (economische) drager van het agrarisch cultuurlandschap. Ruimte voor verandering is wenselijk om de slag te kunnen maken naar een omgevingsgerichte landbouw, circulair, innovatief en natuur inclusief. Kijkend naar de uitkomsten van de omgevingstafels wijst de richting hoofdzakelijk naar het scenario Verder met Barneveld.

Gezond en natuurlijk Barneveld
De deelnemers willen een groene en gezonde gemeente, met een goed wandel- en fietsnetwerk en voldoende beweegmogelijkheden. De landbouw moet meer natuur inclusief werken, boeren moeten daarbij geholpen worden. Zij worden gezien als een wezenlijk onderdeel van de gemeente. In het stimuleren van een gezonde leefstijl heeft de gemeente een faciliterende rol. De kernen mogen wel meer autoluw worden.

Veilig en bereikbaar
De auto blijft belangrijk. Men verwacht niet dat in Barneveld het OV zo aantrekkelijk wordt, dat dit een reëel alternatief biedt. Dit geldt al helemaal voor de kleine kernen. Niettemin moet er wel ruimte komen voor alternatieve vervoersvormen. Doorgaand en zoekverkeer moet worden geweerd uit de woonwijken.

Dit vinden jongeren
Jongeren vinden wonen één van de belangrijkste thema's. Ook in Barneveld ontbreekt het aan (betaalbare) woningen voor starters en jongeren. Daarnaast zijn duurzaamheid, hoe we omgaan met de natuur en klimaatverandering belangrijke issues, hoewel dat niet voor alle jongeren geldt.

Dit vinden ondernemers
Voor ondernemers zijn thema's als bedrijvigheid en bereikbaarheid vooral van belang. Zij willen dat Barneveld vooral inzet op de maakindustrie. Ook vinden ze dat bedrijventerreinen vooral in de lokale behoefte moeten voorzien en niet in meer distributiecentra. Naast winkels en een prettige winkelbeleving vindt deze groep voldoende parkeergelegenheid in het centrum belangrijk. Net als een doordachte aanpak voor mobiliteit en een bereikbare regio."

Wat is er overgenomen in het voorkeursscenario?

Bij vergelijking van hoofdstuk 3, waarin het voorkeursscenario is beschreven met dat wat de samenleving belangrijk blijft te vinden, blijkt dat de inbreng vanuit de samenleving voor een groot deel een plaats heeft gekregen in het voorkeursscenario. Voorbeelden daarvan zijn bouwen in alle kernen en werken aan een passend niveau van basisvoorzieningen in elk kern. Ook dat er in de grotere kernen soms best iets hoger gebouwd mag worden met het oog op de juiste woningvoorraad, of met het oog op zorgvuldig ruimtegebruik, komt uit de participatie. Blijven inzetten op bedrijvigheid in sectoren waar de gemeente Barneveld vanouds sterk is, met het bieden van ruimte voor nieuwe bedrijvigheid is een ander voorbeeld. Verder hebben voor de samenleving belangrijke thema's als een groene en gezonde leefomgeving een belangrijke plaats gekregen.

4.3. Omgevingseffectrapportage

Ten behoeve van het vaststellen van de omgevingsvisie voeren we een omgevingseffectrapportage (OER) uit. In de OER vergelijken we de alternatieven met de bestaande situatie, rekening houdend met de autonome ontwikkelingen en ontwikkelingen waarover al is besloten. Dit laatste ligt vast in de leefomgevingsfoto. Voor het opstellen van deze Visie op hoofdlijnen zijn de twee scenario's uit het scenariodocument bekeken op hun effecten. Als de visie op hoofdlijnen definitief is, dan is de volgende stap het beoordelen van de effecten van het (uitgewerkte) voorkeursscenario (de omgevingsvisie).

Voor het vergelijken van beide alternatieven "Vooruit met Barneveld" en "Verder met Barneveld" is een lijst van tien aspecten opgesteld, die ieder weer uiteenvallen in meerdere criteria.

- Bodem, water , ondergrond
- Natuur
- Klimaatbestendigheid
- Ruimtelijke kwaliteit
- Energie en grondstoffen
- Gezonde leefomgeving

- Gezondheid en welzijn
- Vitale woonomgeving
- Mobiliteit
- Economie en werk

Kort samengevat komt de vergelijking van de beide scenario's op deze aspecten op het volgende neer.

Aspect	Verder met Barneveld	Vooruit met Barneveld
Bodem, water en ondergrond		
Natuur		
Klimaatbestendigheid		
Ruimtelijke kwaliteit		
Energie en grondstoffen		
Gezonde leefomgeving		
Gezondheid en welzijn		
Vitale woonomgeving		
Mobiliteit		
Economie en werk		

	Positief
	Licht positief
	Neutraal
	Licht negatief
	Negatief

Uit deze vergelijking lijkt "Vooruit met Barneveld" een beter alternatief te zijn dan Verder met Barneveld. Deze scenario's zijn echter neergezet als uitersten en omvatten niet alle aspecten die voor de vergelijking nodig zijn, zoals de financiële aspecten en de uitvoerbaarheid.

4.4. Bestaand beleid

Bij het opstellen van de tekst van het voorkeursscenario heeft elke werkgroep bij elk van de 5 hoofdopgaven zich rekenschap gegeven van het bestaande beleid. Al voorafgaand aan het opstellen van beide Toekomstscenario's was er een compleet overzicht gemaakt van al het bestaande beleid in de gemeente Barneveld. Dit is betrokken in de gesprekken en bij het opstellen van de teksten en daarbij gewogen op actualiteit. Actueel beleid is meegenomen in het voorkeursscenario, waarbij soms nieuwe inzichten zijn verwerkt.

4.5. Verkenning uitvoerbaarheid

In de voorbereiding op dit voorkeursscenario hebben tweemaal een bijeenkomst met medewerkers georganiseerd om de uitvoerbaarheid te toetsen van wat we opschrijven in dit voorkeursscenario. Met de uitkomsten van die gesprekken hebben we rekening gehouden. Daarbij moet worden gezegd dat er vaak nog weinig echt concrete uitspraken gedaan konden worden op zaken als financiële en juridische uitvoerbaarheid. Daarvoor is het voorkeursscenario nog te abstract. Ook zegt het voorkeursscenario nog niets over rolopvatting en rolneming van de gemeente, noch over prioriteitstelling van de ambities. Het gesprek daarover moet later nog worden gevoerd. Als het voorkeursscenario gebiedsgericht is uitgewerkt in de ontwerp omgevingsvisie zullen naar verwachting meer gerichte uitspraken gedaan kunnen worden. Bijvoorbeeld zal bij de gebiedsgerichte uitwerking meer zicht ontstaan op de dilemma's die zullen voortvloeien uit de diverse claims die vanuit de ambities van de gemeente Barneveld op hetzelfde gebied zullen blijken te liggen. Daarin zullen keuzes gemaakt moeten worden.

Bij een nadere verkenning naar de uitvoerbaarheid zullen we ons ook rekenschap moeten geven van (mogelijk) beperkende factoren die geheel of gedeeltelijk buiten de invloedssfeer van de gemeente liggen. Een belangrijk voorbeeld betreft de congestie op het elektriciteitsnet. De mogelijkheden voor nieuwe aansluitingen lijken vooralsnog beperkt en dat kan aanzienlijk gevolgen hebben voor de uitvoering van de omgevingsvisie.

In de omgevingsvisie zal ook een hoofdstuk over de uitvoering en de uitvoerbaarheid worden opgenomen. Een financiële paragraaf en een paragraaf over kostenverhaal zal daar onderdeel van uitmaken.

5. De route naar een volledige omgevingsvisie

5.1. Hoe verder?

Met de vaststelling van het voorkeursscenario ligt de richting vast waarin de uitwerking naar een volledige ontwerp omgevingsvisie kan plaatsvinden. Wat we per opgave willen is beschreven. De uitwerking naar het “kunnen” is de volgende stap. Binnen de vijf hoofdopgaven is verdere verdieping nodig op de doelen en de ambities van de gemeente op lange termijn voor de fysieke leefomgeving. Met het oog op de op te stellen omgevingsprogramma’s en het formuleren en vastleggen van regels in het omgevingsplan zijn ook nadere afwegingskaders nodig. Deze moeten ook de praktijk voldoende handvat bieden om initiatieven en besluiten te kunnen motiveren op basis van de omgevingsvisie.

Het voorkeursscenario behandelt niet alle voor een omgevingsvisie belangrijke onderwerpen. Een voorbeeld daarvan is het onderwerp “veiligheid”. Een ander voorbeeld betreft de zorg voor monumenten, erfgoed en archeologie. Dat is in dit document onderbelicht gebleven. In de uitwerking naar de omgevingsvisie moeten dergelijk onderwerpen ook een plek krijgen.

Het voorkeursscenario zegt nog vrijwel niets over de rol die de gemeente kan en wil aannemen met het oog op de ontwikkelingen in de gemeente. Soms zal de gemeente zelf initiatiefnemer zijn en/of de regie in handen nemen, op andere momenten volstaat het om te faciliteren en/of de samenleving uit te nodigen met mooie initiatieven te komen. In de ontwerp omgevingsvisie zal hier duidelijkheid over worden gegeven. De rolopvatting en de te kiezen rol hangen ook samen met de financiële mogelijkheden en de capaciteit van de organisatie.

De uitwerking zal voor een belangrijk deel ook gebiedsgericht zijn. We werken de indeling in de vier hoofdgebieden verder uit en verdelen deze vier hoofdgebieden ook weer onder in meerdere deelgebieden, met de doorvertaling naar wijken en buurten. Voor sommige deelgebieden willen we echt een uitgewerkte deelvisie in de omgevingsvisie opnemen. Een voorbeeld daarvan is het deelgebied tussen de bebouwde kom van Barneveld en de A30. Bij andere deelgebieden zullen we de kaders formuleren. De vervolgstap is dan uitwerking in bijvoorbeeld een gebiedsprogramma. Zeker in de gebiedsgerichte uitwerking van de omgevingsvisie op hoofdlijnen gaat nog veel tijd en energie zitten.

Als de inhoudelijke uitwerking gereed is wordt ook duidelijk wat de inhoud van de op te stellen omgevingsprogramma’s moet worden. Er ligt al een besluit om voor elk van de 5 hoofdopgaven die in dit document worden behandeld een omgevingsprogramma op te stellen. Hoewel deze voor het landelijk gebied al in ontwikkeling is, willen we in de omgevingsvisie helder de opdracht formuleren voor de uitwerking van de visie in de verschillende omgevingsprogramma’s. Daarmee stelt de gemeenteraad meteen de kaders voor deze omgevingsprogramma’s vast en kan het college ermee verder. Omgevingsprogramma’s worden volgens de Omgevingswet door het college vastgesteld.

Voordat we zover zijn dat de ontwerp omgevingsvisie ter inzage kan worden gelegd, moeten er nog een flink aantal stappen worden gezet. Onderstaand zijn deze stappen in een planningsoverzicht opgenomen.

5.2. De planning voor het vervolg

Activiteit	Periode
Thematische en gebiedsgerichte uitwerking voorkeursscenario	november 2023 – januari 2024
Sessie ketenpartners	december 2024
Inventariseren dilemma's en botsingen	november 2023 – januari 2024
Voorbereiden keuzesessie met de gemeenteraad	december 2023 – januari 2024
Keuzesessie met de gemeenteraad (commissie)	30 januari 2024
Opstellen ontwerp omgevingsvisie	februari – mei 2024
Vaststellen ontwerp omgevingsvisie	juni 2024
Ontwerp omgevingsvisie ter inzage	juni – augustus 2024
Verwerken zienswijzen en opstellen reactienota	september en oktober 2024
Vaststellen omgevingsvisie Barneveld 2040	december 2024

Toelichting:

Het is belangrijk om partijen als het waterschap, de provincie, omliggende gemeenten en de veiligheidsregio inbreng te vragen op de omgevingsvisie. Hetzelfde geldt voor lokale organisaties die voortdurend samenwerken met de gemeente, zoals woningbouwcorporaties. Dergelijke partijen willen we uitnodigen voor de "sessie ketenpartners". De exacte lijst uit te nodigen partners bepalen we later.

Bij de uitwerking van het voorkeursscenario zullen we op dilemma's en botsingen stuiten. Niet alles kan, niet alles kan tegelijk en soms kan een bepaalde keuze niet samengaan met een andere keuze. Deze dilemma's en botsingen brengen we in beeld. De belangrijkste daarvan leggen we aan de gemeenteraad voor in een keuzesessie. Die keuzesessie is opnieuw een belangrijk moment waarbij de gemeenteraad de richting van de omgevingsvisie bepaalt.

Nadat de ketenpartnersessie en de keuzesessie hebben plaatsgevonden, beschikken we over voldoende informatie om de ontwerp omgevingsvisie op te stellen. Dat doen we in de winter en het voorjaar van 2024. Daarna kan het ontwerp in de zomer ter inzage worden gelegd. Vervolgens is er tijd nodig om de ingekomen zienswijzen te verwerken. Aansluitend zal de omgevingsvisie Barneveld 2040 ter vaststelling aan de gemeenteraad worden aangeboden.

In de planning is niet een extra participatieronde opgenomen. Het valt te overwegen dat wel alsnog te doen, tussen de keuzesessie en het vaststellen van de ontwerp omgevingsvisie, zeker daar waar keuzes aanzienlijke impact op de leefomgeving kunnen hebben. Dit kan op een later moment uitgewerkt worden.

6. Samenvatting Voorkeursscenario

In dit voorkeursscenario is beschreven wat de gemeente Barneveld wil bereiken op de lange termijn tot 2040 voor elk van vijf gedefinieerde hoofdopgaven voor de fysieke leefomgeving. Deze vijf hoofdopgaven zijn:

- Gezond en toekomstbestendig Barneveld
- Prettig leven in vitale dorpen
- Ruimte voor ondernemerschap
- Waardevol landelijk gebied
- Bereikbaar nu en in de toekomst.

Voorafgaand aan de beschrijving van het voorkeursscenario voor elk van deze vijf opgaven is een overkoepelende ambitie voor de gemeente Barneveld tot 2040 opgenomen in **paragraaf 3.1**. Deze overkoepelende ambitie moet gezien worden als een onderdeel van de hier beschreven samenvatting. Op deze plaats kan worden volstaan met een verwijzing naar wat daar is geschreven.

Dit voorkeursscenario is ook nog een heleboel niet. De confrontatie tussen de uitgewerkte opgaven heeft nog niet plaatsgevonden, er is nog geen prioriteitsstelling, er is nog niets geschreven over de rol van de gemeente en de rol van de samenleving. Evenmin bevat het voorkeursscenario een gebiedsgerichte uitwerking. Dat zijn allemaal stappen voor het vervolg, het uitwerken van het voorkeursscenario naar een volledige ontwerp omgevingsvisie. Er is wel een basiskaart geïntroduceerd met een basisindeling in vier gebieden, op basis van de huidige gebiedskenmerken, als grondslag voor het vervolg.

Niet alles wat de gemeente wil, zoals dat in dit voorkeursscenario is opgeschreven zal altijd mogelijk blijken. De ambities moeten daarom worden gezien als een streven. Bij elke ontwikkeling wordt nagegaan wat er redelijkerwijze gerealiseerd kan worden.

Het voorkeursscenario kan voor elk van de vijf hoofdopgaven als volgt worden samengevat.

Gezond en toekomstbestendig Barneveld

Een gezonde omgeving

- Bijdragen aan een gezonde leefomgeving is een belangrijke voorwaarde voor de inrichting van de leefomgeving
- De gemeente zorgt voor een omgeving waarin inwoners op een waardige manier langer zelfstandig thuis kunnen wonen en meedoen in de buurt.
- De gemeente voert het Schone Lucht Akkoord uit.
- De geluidsbelasting op de woonomgeving beperken we zoveel mogelijk.
- De gemeente streeft naar een leefomgeving die uitnodigt tot gezond gedrag en waar de druk op de gezondheid zo laag mogelijk is.
- Barneveld investeert meer in buurten waar het minder goed gaat met de gezondheid van de bewoners.
- De gemeente Barneveld ontwikkelt indicatoren en richtlijnen voor de gezonde leefomgeving.
- De gemeente streeft naar een sterke sociale basis als fundament voor de lokale gemeenschap.
- Barneveld werkt aan veilige en inclusieve wijken en dorpen.
- Jeugdigen groeien op in een kansrijke omgeving.

Verkleinen gezondheidsverschillen tussen buurten
Groen in de gemeente
Water, bodem en klimaatverandering

- Gemeente Barneveld past de 3 – 30 – 300 regel toe waar mogelijk.
- Barneveld streeft naar ontwikkeling en behoud van groene overgangszones rond de dorpen.
- De principes van bodem en water zijn leidend.

Circulariteit

- Minder primaire grondstoffen verbruiken.
- Hoogwaardig hergebruik van materialen.
- Gemeente Barneveld streeft naar duurzame inkoop.
- De gemeente zet een beweging in gang naar circulaire bedrijfsvoering in de agrarische sector.

Versterken biodiversiteit

- Versterken van biodiversiteit in de dorpen en het buitengebied.
- Inrichten van recreatiezones rond de dorpen;
- Afstemming met de agrarische sector bij de inrichting van deze zones.

Meegroeiende voorzieningen sporten, bewegen, cultuurparticipatie en ontmoeten

- Laagdrempelige en toegankelijke basisvoorzieningen voor iedereen in de openbare ruimte, aansluitend bij de behoefte.
- Voldoende ontmoetingsplekken in de dorpen.
- Definitie van een basiskwaliteitsniveau van voorzieningen in de leefomgeving.

Gezond voedsel voor een duurzame toekomst

- Vergroting van het aanbod aan lokaal of regionaal geproduceerd voedsel en het stimuleren korte voedselketens.
- Faciliteren van buurtmoestuinen.
- Rookvrije buitenruimtes.
- Een gezonde voedselomgeving nabij scholen

Cultureel erfgoed

- Erfgoed is een belangrijk element in Barneveld
- Dat erfgoed moet worden beschermd, toegankelijk zijn en worden gebruikt.
- Kansen benutten om de zichtbaarheid van het erfgoed te verbeteren

Prettig leven in vitale dorpen

De groei van de gemeente Barneveld en de druk op de woningmarkt

- 8.000 nieuwe woningen tot 2040, binnen de randvoorwaarden.
- Nieuwbouw in elke kern, met een 70/30 verdeling tussen Barneveld en Voorthuizen en de overige kernen.
- Meer dan gemiddelde groei in Kootwijkerbroek, Terschuur, Zwartebroek, Garderen, De Glind en vooral in Stroe.
- Inbreiding naast uitbreiding. Gericht verdichten zo min mogelijk ten koste van bestaand groen.
- Extra aandacht voor de stationsomgevingen, alert op transformatiekansen van binnenstedelijke bedrijven.
- Meer gestapeld bouwen (5 – 6 lagen grote kernen, 2 – 3 lagen kleine kernen).

Demografische ontwikkelingen en de samenstelling van de woningvoorraad

- Nieuwbouw moet voorzien in behoefte en doorstroming bevorderen.
- Levensloopbestendigheid in de wijk.
- Voortzetting van de lijn divers en gemengd bouwen, met extra aandacht voor een en tweepersoonshuishoudens.
- Inclusieve wijken in alle opzichten, met een ongelijke aanpak gericht op kwetsbare wijken.
- Nieuwe woonconcepten en faciliteren.
- Betaalbare programmering met spreiding over de kernen.

De vitaliteit van alle kernen met passend meegroeiende voorzieningen

- Sturen op vitale en inclusieve wijken.
- Ruimte voor kleinschalige bedrijvigheid in elke wijk, ruimte voor winkels in de grotere wijken van de kern Barneveld.
- Actief sturen op passende basisvoorzieningen in elke wijk en kern.
- Toegankelijke voorzieningen voor sport en cultuur, bewegen en ontmoeten die passend zijn bij de inwoners van de wijk/kern.
- Kwalitatieve versterking van het aanbod grotere voorzieningen.

Een toekomstbestendige openbare ruimte

- Vitale, duurzame en klimaatbestendige inrichting openbare ruimte.
- Uitgangspunten *gezonde wijk* vertrekpunt voor inrichting openbare ruimte.
- Inzetten op meervoudig ruimtegebruik.
- Voldoende sport-, beweeg-, cultuur en ontmoetingsmogelijkheden in de openbare ruimte.
- Lagere parkeernormen waar alternatieven zijn voor de auto, bijvoorbeeld nabij hoogbouw of bij ontwikkelingen rond stationsomgevingen.

- Parkeervoorzieningen bundelen waar mogelijk, en meer uit het zicht brengen.

Ruimte voor ondernemerschap

Werkgelegenheid

- Focus op bedrijven die veel werkgelegenheid opleveren.
- Focus op een beroepsbevolking met een praktische opleiding en hoger beroepsonderwijs als achtergrond en de daarmee samenhangende bedrijvigheid.
- Gericht bredere hogere bedrijvigheid en kenniswerkers vooral in de centrumgebieden.
- Evenwicht in het pendelverkeer.
- Passende kleinschalige werkmogelijkheden in de wijken.

Vestigingsklimaat

- De groei van arbeidsplaatsen staat voorop (regionaal bedrijventerrein).
- Geen nieuwvestiging van logistieke bedrijven met een groot ruimtebeslag, en terugdringen van fijnstof uitstotende bedrijven.
- Versterk de lokale kracht.
- Ruimte voor experiment, innovatie en broedplaatsen.
- Zorgdragen voor een kwalitatief hoogwaardige inrichting van openbare ruimte om de kwaliteit van de werkomgeving te kunnen waarborgen.

Werklocaties

- Uitbreiding van het bedrijventerrein De Harselaar tot 2030 met zo'n 40 ha in het deelgebied Harselaar-Zuid.
- Tot 2040 minimaal kunnen voldoen aan de groeivraag van bestaande bedrijven en zo mogelijk aan de regionaal berekende groeivraag.
- In en nabij kernen ruimte voor kleinschalige en lichte werklocaties.
- Waar mogelijk verdichting van bestaande bedrijventerreinen.
- Borgen van veiligheid bedrijventerreinen.
- Beperkte mogelijkheden voor bedrijvigheid via functieverandering

Verduurzaming bedrijventerreinen

- Barneveld streeft verduurzaming na van de bedrijventerreinen.

Toerisme en recreatie

- Voortzetten beleid *Vitale Vakantieparken*.
- Vakantieparken: juiste kwaliteit op de juiste plaats.
- Inzetten op de kwaliteitstoerist
- Spreiding van toerisme over de verschillende gebieden.
- Balans tussen betreding en natuurbehoud.
- Gasten verleiden centra te bezoeken.
- Seizoen verlengen.

Centrumgebieden

- Basisvoorzieningen in elk kern, passend bij de omvang.
- Hoog niveau voorzieningen in grotere kernen, ook voor bezoekers.
- Stimuleren combinatie wonen en werken.
- Werk- en ontmoetingslocaties kenniswerkers nabij stations.

Waardevol landelijk gebied

P.M.[6]

Bereikbaar nu en in de toekomst

Bereikbaarheid via het onderliggend wegennet (OWN)

- Ruimtelijke ontwikkelingen bij voorkeur daar plannen waar het wegennet nog capaciteit heeft.
- Pas als optimalisatie van het bestaande wegennet een te grote impact heeft, komt de aanleg van nieuwe infrastructuur aan de orde.

[6] Het onderdeel waardevol landelijk gebied is niet opgenomen in deze conceptversie van het voorkeurscenario. Dit in verband met de nadere overweging van het onderwerp.

- Bij onze afwegingen letten we op de aanrijdtijden voor de hulpdiensten.

Verbetering verkeersveiligheid (inrichting en aanpassing gedrag)

- Risicogestuurde aanpak ongevallen.
- 30 km/u in de bebouwde kom is uitgangspunt.
- Inrichten schoolzones waar dit meerwaarde heeft.
- Voorkomen zoekverkeer.
- Inzet op parkeerclusters.

Inzet op mobiliteitstransitie

- De auto blijft een onverminderd belangrijk in Barneveld, mede gelet op de samenstelling van de werkende bevolking en de ligging van de kernen.
- Streven naar verbetering van het openbaar vervoer, en kansen benutten voor alternatieve vormen van (duurzamere) mobiliteit.
- Een fundamentele verschuiving van autogebruik naar het openbaar vervoer is voorlopig niet te verwachten.
- De huidige parkeernormen handhaven, zolang er geen kansrijke alternatieven zijn voor persoonlijk autobezit en -gebruik. Met mogelijke uitzondering van de parkeernorm in stationsomgevingen.

Vergroten capaciteit hoofdwegennet (HWN)

- Regionaal en bovenregionaal verkeer afwikkelen op snelwegen en hoofdwegen, die daarvoor over voldoende capaciteit moeten beschikken.
- Benutten bestaande capaciteit wegennet binnen acceptabele grenzen.
- Streven naar een robuuste infrastructuur van rondwegen en radialen.

De oostelijke rondweg Barneveld

- Mede gelet op de groei van de gemeente Barneveld is de aanleg van een oostelijke rondweg noodzakelijk.

Verbetering ov-aanbod

- Om het gebruik van het ov te stimuleren streeft de gemeente haltes na op de spoorlijn Amersfoort – Apeldoorn bij station Barneveld-Noord en bij Stroe.
- Barneveld blijft lobbyen voor verbetering van ov-voorzieningen en de toegankelijkheid ervan voor alle doelgroepen.

Voorzieningen in wijken

- Minder verkeersbewegingen door voldoende basisvoorzieningen in de wijken en kernen.
- Basisvoorzieningen combineren met pakketkluizen.

Schoner en duurzamer vervoer

- Verminderen uitstoot broeikasgassen met 55% per 2030 en volledig emissievrij per 2050, conform bestaand beleid.
- Stimuleren elektrisch rijden.

Bijlagen:

- A. De Toekomstscenario's
- B. Participatieverslag 2e participatieronde
- C. Omgevingseffectrapportage

gemeente
Barneveld

Raadsmemo

Voorkeursscenario omgevingsvisie Barneveld 2040 (concept)

Datum:	**25 oktober 2023**
Onderwerp:	concept voorkeursscenario omgevingsvisie ten behoeve van bespreking in commissie grondgebied op 2 november 2023
Ter attentie van:	De Raad
Afzender:	College van Burgemeester en Wethouders
Portefeuillehouder	B. Wijnne
Mail behandelaar	*jan.vandenbosch@barneveld.nl* *Telefoonnummer* 06 - 25778447

Samenvatting
Het college wil graag een conceptversie van het voorkeursscenario omgevingsvisie Barneveld 2040 bespreken met de gemeenteraad via de commissie grondgebied. Dit memo bevat hierover toelichtende informatie en de vraagstelling aan de commissie.

Doel
Via dit memo wordt de raad geïnformeerd over de voortgang van het proces om te komen tot een omgevingsvisie Barneveld 2040 en wordt de raad (commissie grondgebied) uitgenodigd haar inbreng te leveren op het concept van het voorkeursscenario. Dit voorkeursscenario is een tussenstap op weg naar de ontwerp omgevingsvisie.

Inhoud memo
In november 2022 heeft het college twee toekomstscenario's vastgesteld met het oog op de komende omgevingsvisie Barneveld 2040. Het ene toekomstscenario heeft de naam "Verder met Barneveld", het andere "Vooruit met Barneveld". De beide toekomstscenario zijn vervolgens aan de samenleving voorgelegd in een uitgebreide participatieronde. Deze participatieronde heeft plaatsgevonden van februari t/m april 2023. Ook is van beide toekomstscenario een omgevingseffectrapportage opgesteld (OER), waarin de gevolgen van beide scenario zijn onderzocht op 10 aspecten van de leefomgeving.

Aansluitend is vanaf mei 2023 gewerkt aan het voorkeursscenario, waarmee de richting wordt bepaald voor de omgevingsvisie Barneveld 2040. In het voorkeurscenario wordt voor vijf hoofdopgaven in de fysieke leefomgeving beschreven wat de gemeente Barneveld wil bereiken tot 2040. Deze vijf hoofopgaven zijn:

- Gezond en toekomstbestendig Barneveld
- Prettig leven in vitale dorpen
- Ruimte voor ondernemerschap
- Waardevol landelijk gebied
- Bereikbaar nu en in de toekomst.

In het concept voorkeursscenario wordt ook gesproken over de bestuurlijke hoofopgaven van Barneveld. Zie paragraaf 2.5. Ook dat zijn er vijf. Die bestuurlijke hoofdopgaven zijn overkoepelend en gelden voor al het beleid en voor de wijze waarop de gemeente Barneveld in de samenleving wil functioneren. De bestuurlijke hoofdopgaven zijn dus veel breder dan alleen het fysieke domein. In het voorkeursscenario richten we ons op de fysieke leefomgeving (met inbreng vanuit het domein samenleving). De vijf hoofdopgaven voor de fysieke leefomgeving vloeien voort uit de vijf bestuurlijke hoofdopgaven.

Het voorkeursscenario is een kijkrichting per opgave. Het bevat de ambitie van de gemeente Barneveld tot 2040. Daarbij is soms gekozen voor het toekomstscenario “Verder met Barneveld” en soms voor “Vooruit met Barneveld”. Ook komt het voor dat de keuze er ergens tussenin zit. Ook bevatten de toekomstscenario op enkele onderdelen geen keuzes. In dat geval is nu voor het eerst een keuze gemaakt.

Het college wil een voorkeursscenario waarin Barneveld kleur bekent. Een duidelijk verhaal met heldere keuzes. Het betekent echter niet dat bij elke ontwikkeling aan alle ambities moet worden voldaan. Dat zal niet gaan. Daarom moet het voorkeursscenario worden gezien als een streven. Steeds zal worden geprobeerd zoveel mogelijk van de ambities te realiseren, waarbij per gebied of per locatie verschillende afwegingen gemaakt kunnen worden. Dit zal in de omgevingsvisie verder gebiedsgericht worden uitgewerkt.

NB. Als gevolg van het verloop van de behandeling van het Streefbeeld en Toetsingskader Waardevol landelijk gebied in de commissie grondgebied van 12 oktober 2023, is in deze versie de ambitie voor het waardevol landelijk gebied niet opgenomen. Om dat te kunnen doen moet eerst de nadere afweging van dit onderdeel hebben plaatsgevonden. Het college acht het van belang nu wel de inbreng van de raad te verkrijgen op de overige vier hoofdopgaven die in het concept voorkeursscenario zijn beschreven. Het onderdeel landelijk gebied zal later in het voorkeursscenario worden ingevlochten.

Het voorkeursscenario is ook een heleboel niet. De confrontatie tussen de uitgewerkte opgaven heeft nog niet plaatsgevonden. Met andere woorden, de dilemma’s en botsingen moeten nog in beeld worden gebracht. Daarover zal later in het proces ook met de raad worden gesproken. Verder is er nog geen prioriteitsstelling en is er nog weinig geschreven over de rol van de gemeente en de rol van de samenleving. Evenmin bevat het voorkeurscenario een gebiedsgerichte uitwerking. Ook zijn enkele onderwerpen nog maar beperkt aan bod gekomen, zoals het onderwerp veiligheid. Dat zijn allemaal stappen voor het vervolg: het uitwerken van het voorkeurscenario naar een volledige ontwerp omgevingsvisie.

Aan de raad worden de volgende vragen gesteld:

- Is de kijkrichting per opgave juist beschreven: is per opgave goed opgeschreven wat we willen voor de periode tot 2040?
- Waar ziet u de spanningsvelden tussen de opgaven: wat zijn de belangrijke dilemma’s waarover later een keuze moet worden gemaakt?

- Hoe kijkt u naar de rol van de gemeente: waar zou de gemeente zelf aan zet moeten zijn en wanneer laten we het aan de samenleving over?
- Wilt u al iets meegeven met het oog op de gebiedsgerichte uitwerking?
- Wat wilt u meegeven met het oog op prioritering: niet alles kan tegelijk. Wat is echt belangrijk, wat kan wel even wachten?

Vervolg
Mede met de inbreng van de raad zal het concept voorkeurscenario worden uitgewerkt naar een definitief voorkeursscenario. Vervolgens zal dit door het college worden vastgesteld. Daarna zal het voorkeursscenario worden uitgewerkt naar een volledige ontwerp omgevingsvisie. De gebiedsgerichte uitwerking is daarvan een zeer belangrijk onderdeel.

Een meer uitgebreide planning is opgenomen in paragraaf 5.2. van het voorkeursscenario. Daarin is ook te lezen wanneer de raad opnieuw om inbreng zal worden gevraagd. Uiteindelijk zal de definitieve omgevingsvisie ook door de gemeenteraad worden vastgesteld. Volgens de huidige planning zal dat in december 2024 zijn.

Bijlagen
Bij dit raadsmemo zijn de volgende bijlagen gevoegd:
- Het concept voorkeursscenario
- De Toekomstscenario's
- Het participatieverslag van de 2e participatieronde
- De omgevingseffectrapportage

gemeente
Barneveld

Barneveld
OMGEVINGSVISIE

DE TOEKOMSTSCENARIO'S

November 2022

VOORWOORD

De Omgevingswet stelt ons voor de uitdaging om voor de lange termijn een visie te maken voor het hele grondgebied van de gemeente Barneveld. Daarin staat hoe we de schaarse ruimte slimmer kunnen benutten. Hoe we ruimte geven aan wonen, werken, recreëren, verkeer, natuur en water en daarbij rekening houden met de gezondheid, economie, veiligheid, milieu, energie en klimaatadaptatie. Wat kan waar wel en wat kan, met het oog op de toekomst, beter niet? In de Omgevingsvisie 2040 komen de keuzes voor de gemeente Barneveld.

Het document dat nu voor u ligt heeft haar vorm gekregen op basis van de eerdere gesprekken met inwoners, ondernemers en organisaties over hun wensen en ambities voor onze dorpen, wijken en buurten. Daarnaast hebben we samen de opgaven verkend die door allerlei ontwikkelingen (economische groei, klimaatverandering of groei bevolking) zijn ontstaan;

Op basis van dit alles zijn we tot twee scenario's gekomen waarin vijf thema's centraal staan. De twee zijn onderscheidend en bieden per thema elk bouwstenen voor de uiteindelijke Omgevingsvisie, als koers voor onze ontwikkeling in de komende 20 jaar.

Met deze scenario's leggen we de basis voor een goed gesprek met onze inwoners, met onze ondernemers en met andere stakeholders. Het biedt voldoende gespreksstof, maar vooral ook ruimte voor discussie over wat aanspreekt en wat niet. En zo samen met elkaar de verschillende belangen te kunnen afwegen.

Het is niet de bedoeling dat we gaan kiezen tussen één van de twee scenario's. Door onderzoek en het gesprek bepalen we wat per scenario bijdraagt aan de aanpak van de opgaven én hoe zich dat verhoudt tot belangen, wensen en behoeften. Dit leidt onvermijdelijk tot dilemma's en moeilijke keuzes. Maar daarmee komen we samen steeds verder en uiteindelijk tot een Omgevingsvisie voor de toekomst van onze prachtige gemeente.

Bennie Wijnne, wethouder.

Foto © Jan van Uffelen

INHOUD

VOORWOORD 2

1. DE TOEKOMST VAN GEMEENTE BARNEVELD 4
- 1.1 Wat is de Omgevingsvisie? 4
- 1.2 De Toekomstscenario's 4
- 1.3 Het proces 5

2. HET DNA VAN BARNEVELD 6
- 2.1 Gemeente Barneveld: een samenspel van krachtige gemeenschappen 6
  - DE KERNEN IN BEELD 7
  - DE GEMEENTE IN CIJFERS 8
- 2.2 De kracht van onze kernen 9
- 2.3 De kracht van ons buitengebied 11
- 2.4 De ligging van de gemeente Barneveld in groter perspectief 12

3. OPGAVEN VOOR DE LEEFOMGEVING:
'groeien', 'veranderen' en 'aanpassen' *13*
- 3.1 Aan de slag met onze toekomst via vijf bredere thema's 13
- 3.2 Opgaven door de brillen van 'groeien', 'veranderen' en 'aanpassen' 16
- 3.3 Prettig leven in vitale dorpen 17
- 3.4 Ruimte voor ondernemerschap 26
- 3.5 Topregio voor toekomstgerichtelandbouw 30
- 3.6 Gezond en natuurlijk Barneveld 33
- 3.7 Veilig bereikbaar nu en in de toekomst 37

4. TOEKOMSTSCENARIO'S VOOR 2040 41
- 4.1 Inleiding 41
- 4.2 Bestaande plannen, projecten en beleidsvoornemens en de scenario's 42
- 4.3 De uitgangspunten voor en karakterschets van de scenario's 45
- 4.4 Nadere uitwerking scenario: VOORUIT MET BARNEVELD 48
- 4.5 Nadere uitwerking scenario: VERDER MET BARNEVELD 54
- 4.6 Samenvatting scenario's 60

5. VERVOLGSTAPPEN VAN DE SCENARIOSTUDIES 61
- 5.1 Toekomstverkenningen en geen keuze 61
- 5.2 Betaalbaar houden van onze ambities 61
- 5.3 Nooit af.. 61

1. DE TOEKOMST VAN GEMEENTE BARNEVELD

Barneveld is een mooie gemeente, het is heerlijk wonen, werken en recreëren. Het leven is hier goed en dat willen we graag zo houden. Maar dit gaat niet vanzelf. Onze gemeente kent forse opgaven en uitdagingen voor onze leefomgeving, zoals het aanpassen aan klimaatverandering, voldoende woningen nu en op de langere termijn, de stikstofproblematiek en de ontwikkelingen in de landbouw. Hoe we met deze en andere opgaven omgaan, heeft een grote impact op het leven in Barneveld. Hier moeten we keuzes in maken, en dit doen we in de Omgevingsvisie van Barneveld.

1.1 Wat is de Omgevingsvisie?

In de Omgevingsvisie geven wij aan hoe de gemeente zich wil ontwikkelen in de toekomst. Het gaat over allerlei thema's, zoals ruimte voor wonen, werken, recreëren, verkeer, natuur en water in samenhang met gezondheid, economie, veiligheid, milieu, energie en klimaatadaptatie. De omgevingsvisie gaat hiermee over de hele leefomgeving; alles wat je voelt, ruikt en ziet. Door de opgaven voor onze leefomgeving in één overkoepelende Omgevingsvisie te bespreken, is het mogelijk om als gemeente in samenhang te sturen. De Omgevingsvisie is de Barneveldse koers voor de ontwikkeling van de leefomgeving voor de komende 20 jaar. De Omgevingsvisie is een levend document dat voortdurend geactualiseerd wordt, om zo in te kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen.

1.2 De Toekomstscenario's

Een tussenstap in de ontwikkeling van de Omgevingsvisie is het opstellen van toekomstscenario's op basis waarvan we keuzes willen maken voor onze ruimtelijke koers gelet op de opgaven die zich aandienen. In dit document schetsen we het beeld van de opgaven en vervolgens twee toekomstscenario's. Het zijn twee verschillende en tegelijkertijd realistische beelden van hoe Barneveld in 2040 kan zijn. Aan de hand van deze scenario's kunnen we de komende maanden bepalen in welke richting we de gemeente gaan ontwikkelen, en welke stappen hierbij horen.

De scenario's zijn opgesteld aan de hand van harde opgaven, maatschappelijke ontwikkelingen en trends. De opbrengsten van de eerste participatieronde, bestaande plannen en beleidsvoornemens zijn in de scenario's meegenomen. De scenario's vormen uitersten, zonder hierbij de realiteit uit het oog te verliezen.

De scenario's dienen als basis voor het gesprek met inwoners en ondernemers, om te kijken wat zij belangrijk vinden en hoe datgene wat zij belangrijk vinden, doorwerkt in de andere onderwerpen binnen de fysieke leefomgeving. Daarnaast dienen de scenario's ook als een basis voor het bepalen van de omgevingseffecten en financiële effecten van de scenario's (de m.e.r.). Op basis van alle inzichten die we opdoen met de scenario's en de onderzoeken maken we keuzes in de Omgevingsvisie.

1.3 Het proces

Het gewenste toekomstbeeld en de uiteindelijke Omgevingsvisie maken we samen met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en medeoverheden. We doorlopen met hen een proces van meerdere stappen.

STAP 1: VOORBEREIDENDE FASE

Een heel traject van voorbereiding ligt al achter ons. Zo heeft de gemeenteraad in juli 2021 de Hoofdlijnennotitie vastgesteld, die met name richting geeft in hoe we om gaan met de groei van Barneveld. Dit gebeurt in de notitie aan de hand van zeven uitgangspunten. De hoofdlijnennotitie zet daarmee de contouren voor de Omgevingsvisie op bepaalde onderdelen al enigszins neer.

STAP 2: DE EERSTE PARTICIPATIERONDE

In oktober en november 2021 hebben we veel input opgehaald en onder andere de Hoofdlijnennotitie en de dorpsvisies tegen het licht gehouden bij onze inwoners, belangenverenigingen, organisaties, professionals en ondernemers. De resultaten van de eerste ronde zijn samengevat in het participatieverslag en vormen de basis voor de toekomstscenario's.

STAP 3: HET OPSTELLEN VAN DE TOEKOMSTSCENARIO'S

STAP 4: ONDERZOEK EN TWEEDE PARTICIPATIERONDE

In de tweede participatieronde leggen we de scenario's voor aan inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven om hierover in gesprek te gaan. Wat spreekt aan, en wat niet? Wat moet mee in de Omgevingsvisie? De scenario's worden ook volgens een 'm.e.r.- procedure' getoetst. M.e.r. betekent milieueffectrapportage. In de milieueffectrapportage toetsen we het effect van de beide scenario's op de omgeving. Behalve een milieueffectrapportage, doen we ook onderzoek naar de financiële effecten van de beide scenario's.

STAP 5: DE OMGEVINGSVISIE

Op basis van de reacties uit de tweede Participatieronde, de resultaten van de m.e.r. en inzicht in mogelijke financiële gevolgen, gaan we keuzes maken en stellen we één toekomstbeeld op voor 2040. In de ontwerp Omgevingsvisie beschrijven en verbeelden we dit Toekomstbeeld.

De ontwerp Omgevingsvisie doorloopt de formele procedure. Dat betekent dat de visie ter inzage wordt gelegd en dat iedereen een zienswijze kan indienen. De gemeenteraad neemt een besluit op de zienswijze en stelt vervolgens de (aangepaste) Omgevingsvisie vast.

Daarmee wordt de Omgevingsvise bindend voor de gemeente, de gemeente is hierop aanspreekbaar. Bij toekomstige besluiten volgen we dan ook de ontwikkelkoers zoals beschreven in de Omgevingsvisie, om zo stappen te kunnen maken richting de vastgestelde visie voor 2040. Besluiten in de Omgevingsvisie kunnen daarmee (indirect) bindend en kaderstellend zijn voor inwoners, bedrijven en organisaties.

Uitgangspunten hoofdlijnennotitie

1. De gemeente Barneveld kiest vanuit haar maatschappelijke opgave voor het faciliteren van verdere groei van het inwonertal naar zo'n 80.000 à 85.000 inwoners richting 2040

2. We blijven investeren in het welzijn van onze inwoners.

3. Woningbouw vindt niet alleen in Barneveld en Voorthuizen, maar in álle kernen plaats

4. We zoeken naar een goede balans in de ruimtevraag van woningbouw, landbouw, energietransitie en natuur

5. We investeren extra in de kwaliteit van onze leefomgeving

6. We investeren in de mobiliteit en bereikbaarheid van Barneveld

7. We blijven (mede ook vanwege onze ligging) investeren in het vestigingsklimaat van Barneveld

2. HET DNA VAN BARNEVELD

De identiteit, cultuur en kernwaarden van gemeente Barneveld bepalen wat voor gemeente we zijn én willen zijn in 2040. In het bepalen van onze aanpak is er daarom sprake van een directe wisselwerking met de Barneveldse identiteit. Waar zijn we trots op, en waar willen we in 2040 staan? En welke impact heeft dit op de identiteit van de kernen? Barneveld is een veelkleurige, actieve en ondernemende gemeente met 9 unieke dorpskernen. Barneveld, De Glind, Garderen, Kootwijk, Kootwijkerbroek, Stroe, Terschuur, Voorthuizen, en Zwartebroek hebben ieder een eigen karakter, cultuur en identiteit en tegelijkertijd deels dezelfde uitdagingen en opgaven. Het gemeenschappelijke, maar ook het eigen karakter krijgen een plek in de Omgevingsvisie.

2.1 Gemeente Barneveld: een samenspel van krachtige gemeenschappen

De gemeente Barneveld bestaat uit hechte en krachtige gemeenschappen. Mensen zijn met elkaar verbonden via het dorp waar ze wonen, de verschillende gemeenschappen, de kerk die ze bezoeken, de vereniging waar ze lid van zijn of via familie- en vriendschapsbanden. Het ‘ons-kent-ons’ gevoel en zelfredzaamheid die daarbij hoort is een gewaardeerde eigenschap. De sterke sociale cohesie is voor een deel ook toe te schrijven aan de christelijke aard van een groot deel van de bevolking. Dat zie je ook terug in de bevolkingsopbouw: Barneveld is relatief jong en kent verhoudingswijs grote huishoudens.

De inwoners van Barneveld zijn echte doeners. Er is sprake van een hoge arbeidsethos, wat goed terug is te zien in het relatief hoge percentage arbeidsparticipatie en de lage werkloosheidgraad ten opzichte van Nederland. Veel inwoners zijn actief binnen een familiebedrijf, gemengd bedrijf of zijn ZZP’er. Ook buiten het werk om gebeurt er veel; we kennen een sterk verenigingsleven en we zijn gewend om ook zelf de handen uit de mouwen te steken. Deze actieve inzet voor het eigen dorp komt ook mooi naar voren uit eerder onderzoek. Hieruit blijkt dat de inwoners van Barneveld meer betrokken zijn bij het verenigingsleven en relatief veel vrijwilligerswerk doen, dan gemiddeld in Nederland.

Onze identiteit is sterk gefundeerd op de agrarische sector, de landelijkheid is in de hele gemeente goed voelbaar. Door buitenstaanders én door inwoners zelf wordt de gemeente sterk geïdentificeerd met de pluimveesector. We lenen zelfs onze naam aan een kippenras met zijn oorsprong in de gemeente (de Barnevelder), en op donderdag is er in Barneveld een eiermarkt waar de landelijkeprijs
vooreieren wordt vastgesteld. Maar de agrarische sector is meer dan dat, behalve pluimvee kennen we ook een sterke kalverhouderij sector en de nodige gemengde bedrijven, waarbij er veelal nog sprake is van familiebedrijven. De keten om de agrarische sector heen is goed vertegenwoordigd in Barneveld.

Onze gemeente maakt onderdeel uit van twee grotere gebieden met nationale Allure en een hoge aantrekkingskracht: De Veluwe en de Gelderse Vallei. De leef omgeving van gemeente Barneveld is hiermee prachtig, bijvoorbeeld: recreatieplas Zeumeren als onze zomerse hotspot, het uitgestrekte Kootwijkerzand met unieke natuur, bos- en (nat) heidegebieden, het kleinschalige agrarisch landschap met als bijvoorbeeld het Paradijs. De aantrekkingskracht leidt tot een stevig toeristisch karakter voor onze gemeente. De natuurlijke omgeving is van grote invloed op onze identiteit.

Voor het omschrijven van de identiteit hebben we gepraat met inwoners en ondernemers uit de gemeente. Daarnaast hebben we een onderzoek laten uitvoeren, waarbij we hebben geanalyseerd wat voor type inwoners er in de gemeente wonen, en hoe zij betrokken kunnen worden in de participatieprocessen.

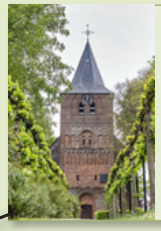
DE KERNEN IN BEELD

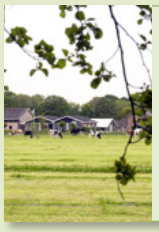
VOORTHUIZEN
Aantal inwoners 11.340
Gemiddelde leeftijd 41,6
Bewoners per huishouden 2,5
Hoeveel woningen 4.488
Aantal zelfstandigen 21%

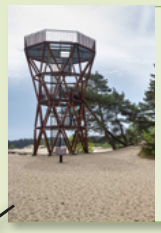
STROE
Aantal inwoners 1.670
Gemiddelde leeftijd 37.0
Bewoners per huishouden 2,8
Hoeveel woningen 588
Aantal zelfstandigen 31

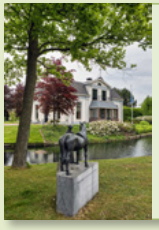
GARDEREN
Aantal inwoners 2.150
Gemiddelde leeftijd 44,1
Bewoners per huishouden 2,5
Hoeveel woningen 878
Aantal zelfstandigen 28%

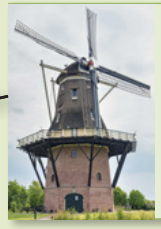
ZWARTEBROEK
Aantal inwoners 1.440
Gemiddelde leeftijd 40,4
Bewoners per huishouden 2,6
Hoeveel woningen 546
Aantal zelfstandigen 23%

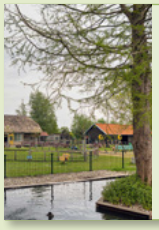
KOOTWIJK
Aantal inwoners 275
Gemiddelde leeftijd 49,8
Bewoners per huishouden 2,2
Hoeveel woningen 128
Aantal zelfstandigen 29%

TERSCHUUR
Aantal inwoners 1.505
Gemiddelde leeftijd 40,2
Bewoners per huishouden 2,7
Hoeveel woningen 549
Aantal zelfstandigen 28%

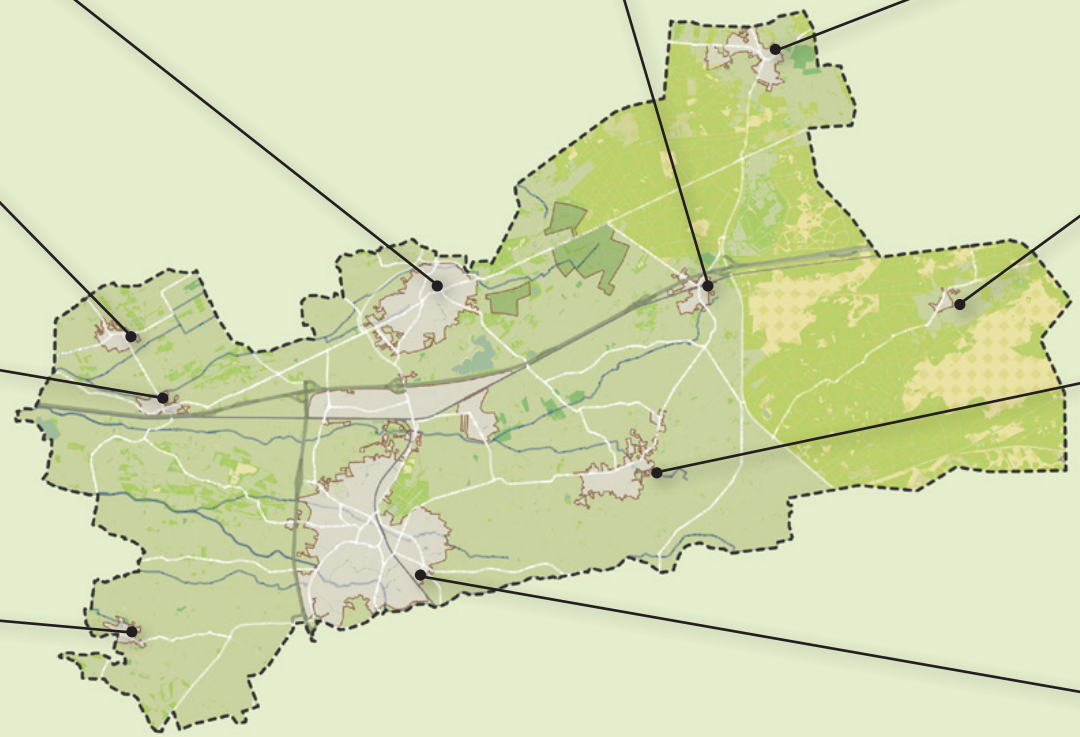
KOOTWIJKERBROEK
Aantal inwoners 5.740
Gemiddelde leeftijd 33,3
Bewoners per huishouden 3,2
Hoeveel woningen 1.797
Aantal zelfstandigen 35%

DE GLIND
Aantal inwoners 620
Gemiddelde leeftijd 34,5
Bewoners per huishouden 2,8
Hoeveel woningen 203
Aantal zelfstandigen 37%

BARNEVELD
Aantal inwoners 35.095
Gemiddelde leeftijd 37,4
Bewoners per huishouden 2,6
Hoeveel woningen 13.174
Aantal zelfstandigen 17%

GEMEENTE BARNEVELD
Aantal inwoners 61.127
Gemiddelde leeftijd 38,5
Bewoners per huishouden 2,7
Hoeveel woningen 23.146
Aantal zelfstandigen 21%

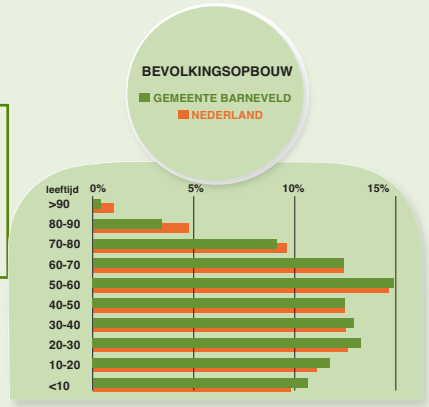

NEDERLAND
Aantal inwoners 17.600.000
Gemiddelde leeftijd 42
Bewoners per huishouden 2,1
Hoeveel woningen 7.900.000
Aantal zelfstandigen 16%

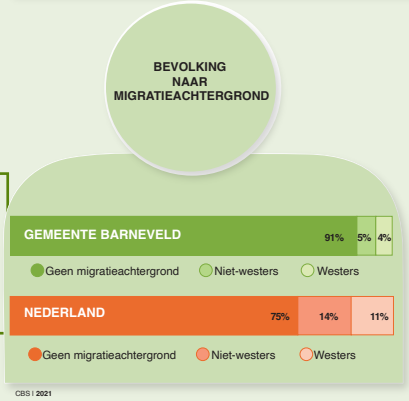
DE GEMEENTE IN CIJFERS

INWONERS

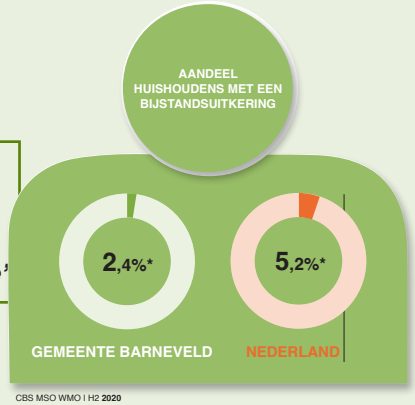
Een
JONGERE BEVOLKING
dan de rest van Nederland

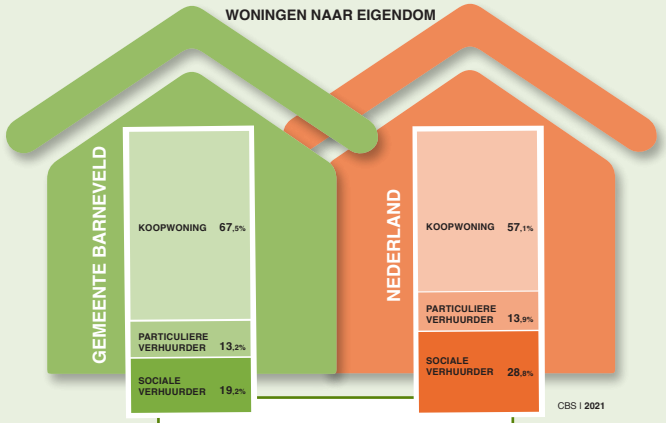
MINDER
mensen met
MIGRATIE
achtergrond

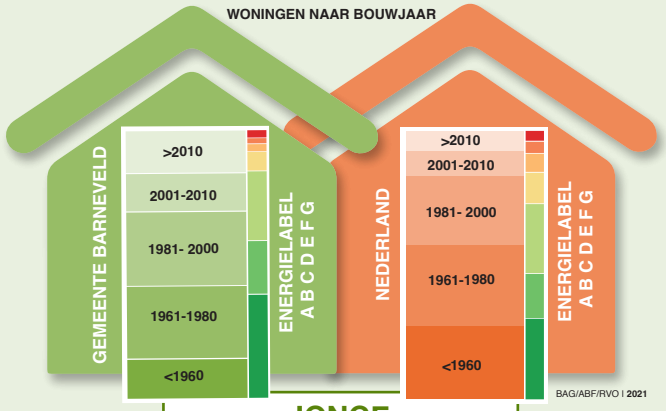
MINDER
mensen met een rugzakje 'Zelf Samen Gemeente'

WONEN

KOOPGEMEENSCHAP ZIE JE TERUG IN
WONING-VOORRAAD

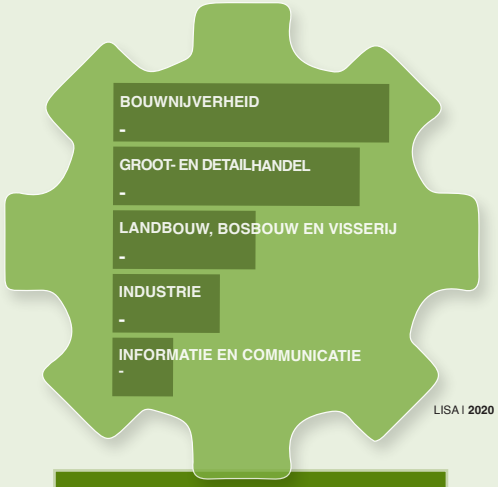

JONGE
WONINGVOORRAAD
MINDER
HERSTRUCTURERINGSWIJKEN

WERK

Veel bedrijven, hoge
VEEDICHTHEID

Veel mensen aan het werk in verhouding tot Nederland, Barnevelders zijn
DOENERS

2.2 De kracht van onze kernen

BARNEVELD

De kern Barneveld is een veelzijdig groot dorp. Er is sprake van een goed voorzieningenniveau met een eigen ‘couleur locale’, doordat het centrum veel lokale ondernemers kent. Het centrum is qua grootte het derde centrum binnen Regio Foodvalley (na Veenendaal en Ede). Barneveld kent als grote centrumkern de nodige onderwijs en sportvoorzieningen, waaronder voortgezet onderwijs en zwembaden. Barneveld kent een diverse ‘culturele infrastructuur’, de diverse musea, de bibliotheek, de Muziekschool, het Schaffelaartheater, de culturele verenigingen en koren, de (podium)kunstenaars en cultureel zzp’ers; gezamenlijk maken ze van Barneveld een dorp met aandacht voor cultuur.

Naast voorzieningen is er sprake van een breed aanbod aan bedrijvigheid op onder andere de bedrijventerreinen Harselaar, De Briellaerd en De Valk. Dat maakt wonen in Barneveld aantrekkelijk; alles is relatief kort dichtbij. Met maar liefst drie stations is de kern Barneveld goed met het openbaar vervoer bereikbaar en met het Schaffelaarse Bos is groen voor de inwoners van Barneveld altijd dichtbij. Dit oude landgoed, met kasteel, bos en Koeweide is een geliefd stukje Barneveld.

Barneveld is in de afgelopen tientallen jaren stevig gegroeid met nieuwe woonwijken, die elk hun eigen karakter en beeld hebben passend bij de tijd waarin deze tot stand zijn gekomen. Dit is ook duidelijk terug te zien in het ‘citisen-onderzoek’; er is sprake van een grotere mix aan type inwoners en hun behoeftes. Een aantal wijken kent ook eigen voorzieningen, zoals winkels, scholen en sportlocaties.

DE GLIND

De Glind is een mooi dorp in een groene en agrarische landelijke omgeving. De dorpsbewoners streven naar een fijne en duurzame leefomgeving voor iedereen, waar kinderen en jongeren een speciale plaats innemen, mede door de aanwezigheid van diverse residentiële jeugdzorgorganisaties. Het is hiermee een kern waarin betrokkenheid op alles wat er gebeurt een belangrijke kernwaarde vormt. De Glind is een klein dorp, maar met veel sociale voorzieningen voor kinderen, waaronder zelfs een openlucht zwembad.

GARDEREN

Garderen ligt midden in het grootste aaneengesloten bosgebied van Nederland, de Veluwe. Bos, lanen, uitgestrekte heidevelden, de open essen, karakteristieke bebouwing en wegen maken het een prachtige plek om in te wonen en te recreëren. Diverse recreatie- en vakantieparken zijn hier toonbeeld van en voegen waarde toe aan de lokale economie. Ook mensen van buiten (waaronder paardenliefhebbers) settelen zich graag in deze mooie omgeving. De inwoners van Garderen vormen een hechte gemeenschap met een sterk verantwoordelijkheidsgevoel voor de leefbaarheid van het dorp, de omliggende natuur en het rijke Veluwse verleden.

KOOTWIJK

Kootwijk is een landelijk dorp, omgeven door Veluwse natuur. De Brink is de historische kern, waarop de oude Hervormde Kerk een prachtig middelpunt vormt. Belangrijke redenen voor inwoners om er te wonen zijn dan ook de natuur, de rust en de dorpssfeer. De mooie omgeving trekt veel recreanten en toeristen. Ook is Kootwijk sterk verbonden met de paardensport, wat je terugziet in het aantal maneges, pensionstallen en inwoners met paarden.

KOOTWIJKERBROEK

Kootwijkerbroek is een bedrijvige dorp met een relatief jonge gemeenschap. De kerk is belangrijk in Kootwijkerbroek; de meeste inwoners zijn actief en betrokken lid van één van de kerken in het dorp. Er heerst een sterk en hecht gemeenschapsgevoel, waarbij de Kootwijkerbroeker gewend is zijn handen uit de mouwen te steken en zijn eigen broek op te houden. Dat is terug te zien in het hoge aantal (agrarische en niet-agrarische) ondernemers, en een breed inzetbaar dorpshuis (De Essenburcht) waar regelmatig het een en ander wordt georganiseerd. Deze ‘kerksheid’ en ‘werksheid’ dragen bij aan een bloeiend en groeiend dorp.

STROE

Stroe is ontstaan als historische nederzetting aan de rand van de Veluwe, gekarakteriseerd door het agrarische verleden. Het heeft zich als dorp ontwikkeld langs het spoor en is een typisch spoordorp gebleven, ondanks het inmiddels al lang verdwenen perron. Stroe bevat veel bedrijvigheid, voornamelijk in agricultuur en recreatie. Ook heeft Stroe een duidelijke link met Defensie, wat zich onder andere uit in de Generaal Majoor Kootkazerne. De Stroeënaar is ondernemend en vlijtig, wat onder meer tot uiting komt in het veelal door vrijwilligers gerealiseerde prachtige sportcomplex van VV Stroe.

VOORTHUIZEN

Voorthuizen is voor veel recreanten de poort naar de Veluwe, dankzij de vele wandel- en fietsmogelijkheden. Voorthuizen is gastvrij, vriendelijk, tolerant en bruist van activiteit. Voorthuizenaren zijn actief, betrokken en ondernemend, wat zich uit in een uitgebreid horeca- en winkelaanbod en veel evenementen in het toeristenseizoen voor de gasten én de inwoners. Toch is Voorthuizen in de afgelopen jaren dorps gebleven terwijl het fors in omvang en aantal inwoners is gegroeid. De dorpsheid uit zich in een sterk en veelzijdig verenigingsleven en saamhorigheid. Voorthuizenaren zijn trots op hun groene dorp.

ZWARTEBROEK-TERSCHUUR

Woon je in Zwartebroek-Terschuur, dan woon je landelijk dichtbij de stad Amersfoort tussen de dorpen Hoevelaken en Voorthuizen. Gezamenlijk noemen zij zichzelf ‘Terbroek’. Historisch zijn dit twee dorpen met een eigen geschiedenis, maar inmiddels is er sprake van één gemeenschap met gezamenlijke voorzieningen met daaromheen een groene landelijke gordel. Saamhorigheid, tolerantie en verbondenheid typeert het dorpse karakter van de Terbroekers.

2.3 De kracht van ons buitengebied

Onze gemeente ligt op de overgang van de flank van de hoog gelegen Veluwe naar de lager gelegen Gelderse Vallei, ook wel gezien als ‘op de flanken van de Veluwe”. Hierdoor hebben we veel verschillende soorten landschappen in onze gemeente, met ieder zijn eigen kenmerkende planten- en diersoorten. We hebben droge stuifzanden en natte veengronden. Op de flank ontspringen beken. De beekdalen lopen van Oost naar West veelal door landelijk gebied en dwars door en langs Barneveld. Het zijn belangrijke en waardevolle landschapselementen.

Doordat doorgaande wegen veelal niet om, maar door de dorpen lopen zijn veel dorpen nauw verbonden met het buitengebied. We koesteren deze verbondenheid van het buitengebied tot in de kernen en andersom. Bijzonder zijn onze landgoederen en meer kleinschalige natuurgebieden en bossen. Voorbeelden als Kasteel Schaffelaar, Het Wilbrinkbos spreken tot de verbeelding vormen de link tussen de bebouwing in de dorpskern en het groene buitengebied.

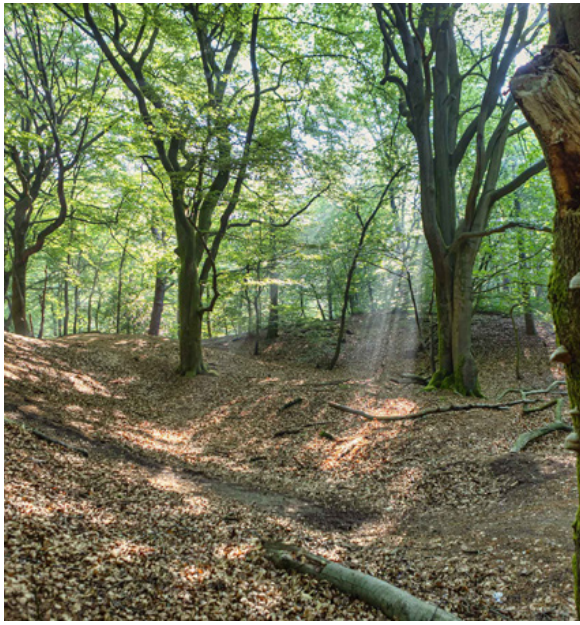
Niets is meer kenmerkend voor ons buitengebied als de aanwezigheid van boerenbedrijven. De agrarische sector heeft Barneveld gemaakt en drukt tegelijkertijd zijn stempel op landschap en landgebruik. Pluimvee, kalveren en gemengde melkveebedrijven kleuren het landelijk gebied van Barneveld met gewassen, bedrijfsbebouwing en alles wat daarbij komt kijken. Dat maakt onze identiteit.

In de randzone van de Veluwe en tussen Garderen en Voorthuizen zien we aantrekkingskracht van onze gemeente voor recreatie met (inter)nationale focus. Een groot aantal vakantieparken en recreatieterreinen ligt verspreid in het landschap een draagt zorg voor een ruime recreatieve mogelijkheden. Onze hele buitengebied is diverser en veelzijdiger dan menigeen beseft.

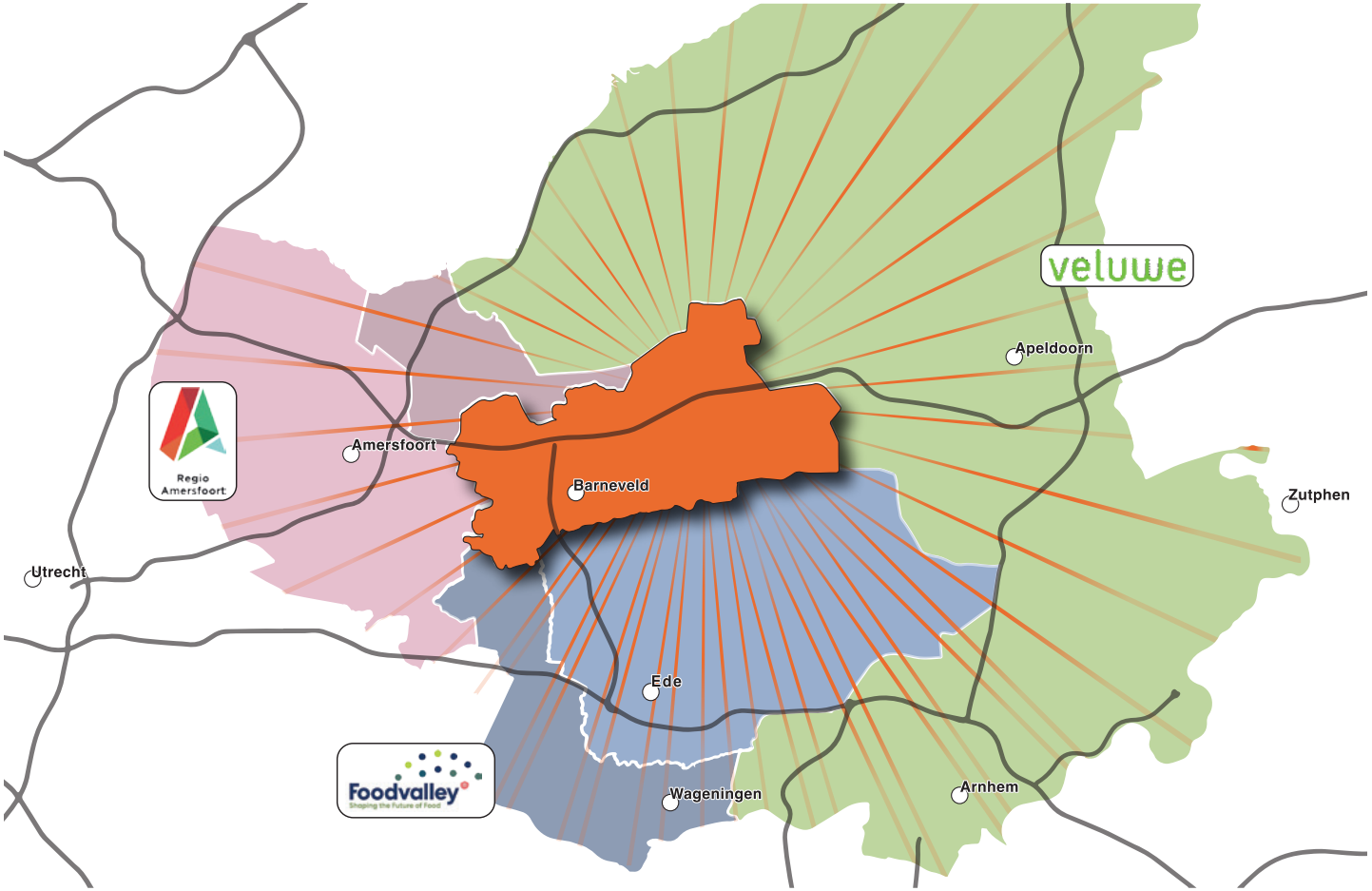
2.4 De ligging van de gemeente Barneveld in groter perspectief

De gemeente Barneveld ligt centraal in Nederland maakt onderdeel van de regionale samenwerking FoodValley en is nauw verbonden met de regio Amersfoort. Deze ligging zorgt ervoor dat de oriëntatie van Barneveld alle windstreken beslaat.

Als het gaat om wonen, werken en mobiliteit ligt er een sterke relatie met Amersfoort. De nodige Barnevelders werken in Amersfoort, gaan er naar school of brengen hun vrije tijd door in deze stad, De A1 en het spoor verbindt onze gemeente met de stad. De gemeente Barneveld maakt daarom, samen met omliggende gemeentes, ook deel uit van het samenwerkingsverband Regio Amersfoort.

Het buitengebied met onder andere de grote agrarische sector heeft van oudsher een sterke relatie met de Gelderse Vallei. Binnen deze regio (Foodvalley) wordt hard gewerkt aan de voedselvoorziening van morgen. Om dit voor elkaar te krijgen werken gemeenten, onderwijsinstellingen, kennisinstellingen en bedrijfsleven intensief samen in de regio. Daarin is Barneveld op diverse onderdelen toonaangevend. Binnen de regio FoodValley hebben we een eigen profiel met onze toonaangevende pluimveesector, inclusief het bijbehorend Poultry Expertise Center, een samenwerkingsverband van bedrijven, overheid en kennisinstellingen werkzaam binnen de pluimveesector.

Voor toerisme, recreatie en natuur vormt de Veluwe een belangrijk bindmiddel. De Veluwe is de reden dat we veel vakantieparken hebben nabij Voorthuizen en Garderen. Tegelijkertijd is de Veluwe niet alleen ons natuurlijk kapitaal, maar een gebied met nationale uitstraling. Voor de Veluwe wordt daarom ook in diverse samenwerkingsverbanden gewerkt aan versterking van de natuur en ook aan de Veluwe als topbestemming voor de toerist.

3. OPGAVEN VOOR DE LEEFOMGEVING:

'groeien', 'veranderen' en 'aanpassen'

3.1 Aan de slag met onze toekomst via vijf bredere thema's

Dit hoofdstuk gaat over de opgaven voor onze gemeente in onze leefomgeving. Opgaven ontstaan door allerlei ontwikkelingen. Of het nu economische groei, klimaatverandering of groei van de bevolking betreft, vaak ontstaat er een aanleiding om onze leefomgeving te laten meebewegen met de ontwikkeling. Deze opgaven vragen om duidelijke keuzes. In dit hoofdstuk maken we duidelijk welke ontwikkelingen wij zien en tot welke opgaven dat leidt. Daarvoor hanteren we vijf bredere thema's, die we hieronder kort toelichten.

De leefomgeving zien we in onze gemeente als breed en veelzijdig, we vinden veel belangrijk. Naast het typische van Barneveld - onze identiteit - gaat het ook om de praktische zaken: een huis, een baan, groene omgeving om in te recreëren en bewegen, een plek om te sporten, een plek voor je bedrijf, een plek om te spelen, veilig op en over straat, een school, een plek voor kerk en verenigingsleven, een winkel om de hoek en het aangename van een café en restaurant. Maar ook in een omgeving waarin de natuur versterkt moet worden, de lucht schoner moet worden, meer circulair wordt ingericht, ruimte is voor aanpassingen aan het veranderende klimaat, we overgaan naar een andere energievoorziening, oog is voor de mooie gebouwen en landschappen die we hebben.

Al deze zaken gaan we in de omgevingsvisie niet los van elkaar voorzien van een beschrijving van de ontwikkeling de komende twintig jaar. Dat gaat niet; niet alles kan, we zullen keuzes moeten maken. Juist de wisselwerking tussen deze zaken is belangrijk en gaan wij daarom plaats geven. Ook willen we de ruimte houden om het unieke van elke dorp de juiste plek te kunnen geven. We kijken daarom naar de toekomst van onze gemeente in vijf bredere thema's, waarbij we waar nodig bijzondere aandacht aan een specifiek dorp geven.

We beschrijven de thema's op hoofdlijnen:

PRETTIG LEVEN IN VITALE DORPEN
Leven is veel meer dan alleen wonen, en tegelijkertijd neemt een passende, fijne woning een belangrijke plaats in ons leven in. In dit thema is wonen dan ook de rode draad. Met vitale dorpen bedoelen we dorpen die voorzien zijn en blijven van voorzieningen, om zo de cultuur en identiteit te behouden. En tegelijkertijd horen daar ook de onderwerpen bij als een veranderend klimaat en hoe we omgaan met onze duurzame energiebehoefte.

RUIMTE VOOR ONDERNEMERSCHAP

Barneveld is een ondernemende gemeente waar veel en hard gewerkt wordt. We leveren een grote bijdrage aan de regionale economie en we herbergen bedrijven met een internationaal werkgebied. Onze ondernemerszin leidt tot een doorlopende behoefte aan plekken om een bedrijf te kunnen uitbreiden of vestigen, zowel klein als groot. Dat leidt tot banen en daarmee een behoefte aan medewerkers. Daarnaast merken we ook druk van buiten Barneveld van bedrijven om zich hier te vestigen. Ook zij moeten een plek kunnen vinden in onze gemeente. Tegelijkertijd moeten we rekening houden met de gevolgen van meer bedrijven. Wat betekent het voor onze bereikbaarheid, voor geluidsoverlast of hoe onze omgeving er uit ziet? Ondernemen is belangrijk, maar met een gezond oog voor de leefomgeving.

TOPREGIO TOEKOMSTGERICHTE LANDBOUW

Zonder onze veelzijdige agrarische sector was Barneveld niet geworden wat het nu is. Naast een prachtige historie is ook een goede toekomst voor de agrarische sector van belang. We weten en ervaren dat een goede toekomst voor de landbouw veel van ons vraagt. Het verdienmodel staat onder druk, de balans met het natuurlijk systeem vraagt verbetering en de impact van grootschalige ziektes in de veehouderij is groot, sociaal en economisch. Nederland staat voor een grote ingreep in het landelijk gebied en de Gelderse Vallei met Barneveld als agrarisch kerngebied neemt daar een grote rol in. In dit thema gaat het over de toekomst van de landbouw in relatie tot de brede leefomgeving.

GEZOND EN NATUURLIJK BARNEVELD

Van de Veluwe tot het Paradijs; Barneveld heeft veel natuur(lijke) waarden. Deze waarden zijn niet alleen belangrijk voor de natuur, maar ook voor ons Barnevelders en de vele mensen die onze gemeente komen bezoeken: het houdt ons fysiek en mentaal gezond. Juist onze natuurlijke waarden hebben aandacht nodig voor het verbeteren van de biodiversiteit en een gezonde leefomgeving voor mens en dier nu en in de toekomst.

Het verdient een plek tussen onze ambities voor meer woningen, meer bedrijven en ruimte voor de landbouw. Daarbij speelt het veranderende klimaat ook een grote rol. Wat we niet zien, maar wel horen, ruiken en soms voelen is het effect van onze behoefte om te produceren. Geluid en luchtkwaliteit hebben invloed op onze gezondheid; dat heeft dus ook aandacht nodig.

BEREIKBAAR NU EN IN DE TOEKOMST

De auto speelt een belangrijke rol in Barneveld. Belangrijk voor de vele ZZP-ers om hun werkzaamheden te kunnen uitvoeren, belangrijk voor bewoners bij hun maatschappelijke activiteiten en belangrijk voor werkenden en toeristen om zich naar, van en binnen de gemeente Barneveld te kunnen verplaatsen. Dit heeft echter een keerzijde. Al onze dorpen ervaren in verschillende mate al overlast door verkeer en dat neemt toe met de groei van onze gemeente. Dat brengt opgaven met zich mee, ook omdat we willen dat onze kinderen veilig fietsend naar school of naar een station kunnen. Voor diegene die afhankelijk is van de bus en de trein is het fijn als deze ook bereikt en benut kan worden. Het gaat vooral om de bereikbaarheid van onze dorpen, de voorzieningen in de dorpen en het gemak waarmee we naar andere plekken in de regio en de rest van Nederland kunnen komen. Een goede toekomst van onze bereikbaarheid – fiets, OV en auto - heeft aandacht nodig.

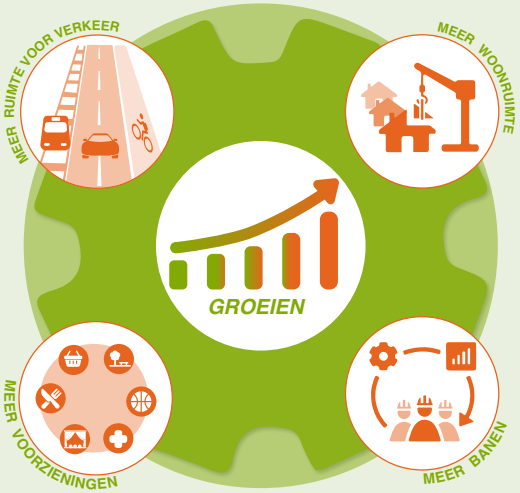
3.2 Opgaven door de brillen van ‘groeien’, ‘veranderen’ en ‘aanpassen’

Onze samenleving staat nooit stil; de manier waarop we samenleven verandert voortdurend. Sommige veranderingen zijn geleidelijk; bijvoorbeeld hoe we onze dag indelen, gezinstaken verdelen en werk en privé combineren. Dat doen we nu anders dan pakweg 30 jaar geleden. Andere veranderingen zijn minder geleidelijk en plaatsen ons voor belangrijke keuzen. Denk bijvoorbeeld aan de omschakeling van fossiele naar duurzame brandstoffen en hoe die omschakeling ineens heel urgent kan worden door een crisis in Europa.

Onze leefomgeving passen we doorlopend aan op alle ontwikkelingen. Veelal heel bewust, soms onbewust of ongemerkt. We vinden het belangrijk om heel bewust onze leefomgeving aan te passen. Dat begint met proberen in te schatten welke ontwikkelingen op ons afkomen. Dit kunnen we beschouwen als de opgaven voor de leefomgeving.

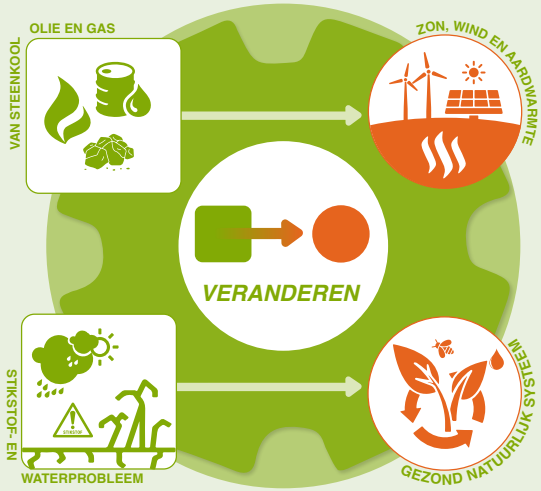
GROEIEN, VERANDEREN EN AANPASSEN

De opgaven die op de gemeente Barneveld afkomen zijn niet gering. We delen ze in drie categorieën in: groeien, veranderen en aanpassen.

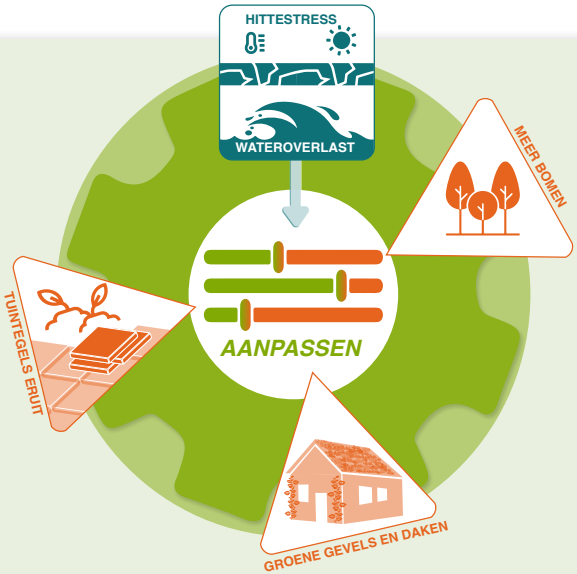

De groeiopgaven hebben bijvoorbeeld te maken met volkshuisvesting, bereikbaarheid en werkgelegenheid. Het zijn zaken waar je letterlijk aan kunt bouwen en ruimte voor kunt scheppen.

Meer woonruimte, meer banen, meer voorzieningen en meer ruimte op de weg, in de trein of op het fietspad.

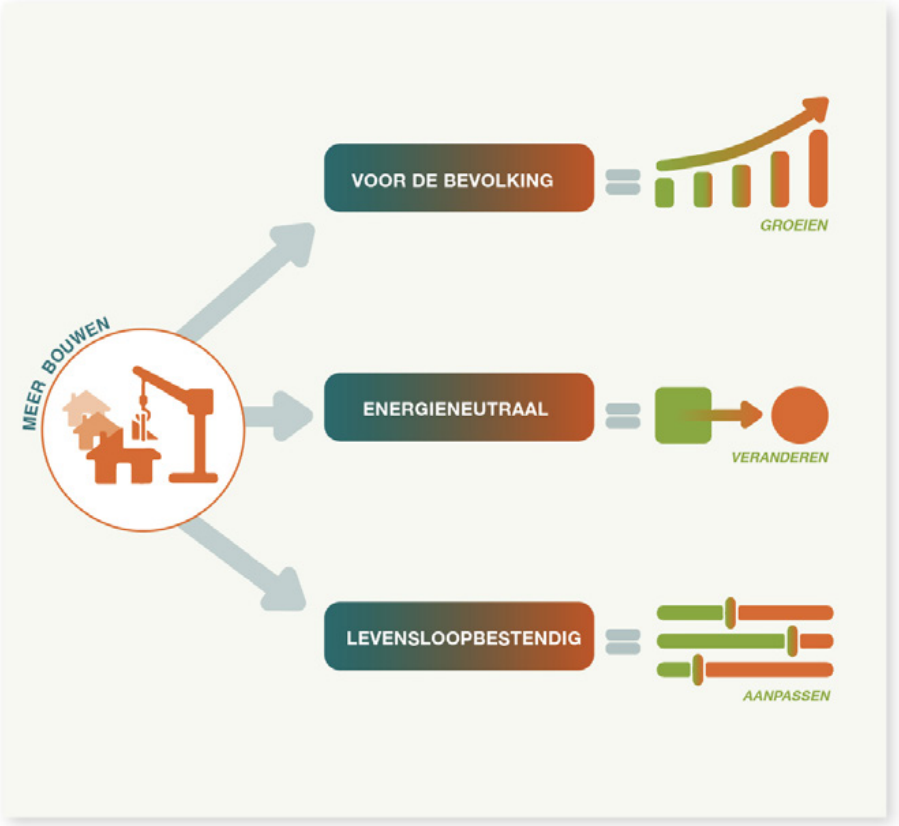
Veranderingsopgaven hebben te maken met ingrijpende wijzigingen als gevolg van keuzes door anderen. Zo moeten we de komende jaren onafhankelijk worden van steenkool, olie en gas, door deze te vervangen voor hernieuwbare energiebronnen als zon, wind en aardwarmte. Ook krijgen we te maken met ingrijpende veranderingen in de landbouw door onder andere de stikstof- en de wateropgave en de noodzakelijke eiwittransitie. Daarnaast moeten we nadenken over de toekomstbestendigheid van bepaalde bedrijfsprocessen en sectoren.

Aanpassingsopgaven houden uiteraard ook verandering in, maar hier gaat het meer om bijstellen en bijschaven als gevolg van min of meer onvermijdelijke ontwikkelingen en niet zozeer om een ingrijpende systeemverandering. Je kunt dan bijvoorbeeld denken aan maatregelen om in de stad hittestress en wateroverlast te voorkomen, door meer ruimte te maken voor waterberging, bomen en ander groen. Of door het aanpassen van de openbare ruimte en gebouwen voor de groeiende groep ouderen in onze samenleving.

Groeien, veranderen en aanpassen staan daarbij niet op zichzelf. Veel opgaven hebben meerdere van die elementen in zich. Als voorbeeld: wanneer we nieuwe woningen bouwen om de groei van de bevolking op te vangen, bouwen we ze energieneutraal, waarmee ook een bijdrage wordt geleverd aan verandering in hoe we energieneutraal worden. En als de woningen levensloopbestendig zijn, dragen ze bij aan de aanpassing aan een veranderende bevolkingsopbouw.

Voor ieder thema werken we uit welke groei-, verander-, en aanpassingsopgaven wij zien.

3.3 Prettig leven in vitale dorpen

DRUK OP DE WONINGMARKT

De druk op de woningmarkt is groot. Voor een deel is er sprake van een tekort aan woningen, doordat het absolute aantal beschikbare woningen achterblijft bij de ontwikkeling van het aantal huishoudens. De druk op de woningmarkt wordt ook veroorzaakt doordat het woningaanbod in de markt niet goed aansluit bij de woonbehoeften en mogelijkheden die mensen hebben. Daardoor stagneert doorstroming. Door de hoge prijzen nemen de mogelijkheden om een woning te kopen voor veel mensen af, terwijl juist in onze gemeente de koopwoning een belangrijke factor in het leven is.

Daarom moet het aantal woningen groeien. Niet alleen voor aanwas van Barnevelders die in Barneveld willen blijven wonen, ook voor de instroom vanuit de randstad en omliggende gemeenten. We zien dat het aantal inwoners tot 2040 kan oplopen tot 80.000-85.000. De groei wordt voor een deel ook veroorzaakt door trek van leden van meerdere kerkelijke gemeenschappen van elders naar Barneveld toe, omdat ze hier kunnen vinden, wat elders niet of in mindere mate er is. Met name starters, lage- en midden inkomensgroepen, spoedzoekers en senioren hebben last van de vastgelopen woningmarkt. Om het tekort aan woningen aan te pakken wil het Rijk de komende 10 jaar 100.000 woningen op jaarbasis bouwen. Het Rijk zet daarbij voor de komende jaren in op

een fors aandeel betaalbare woningen (tot NHG-grens), circa tweederde van de totale nieuwbouwproductie ten behoeve van lage en midden inkomensgroepen. Twee andere lijnen vanuit het Rijk zijn ‘Een thuis voor iedereen’ en is ‘Wonen en zorg voor ouderen’ waarbij meer passendheid voor specifieke doelgroepen wordt gevraagd.

Regionaal worden afspraken gemaakt om die ambitie van het Rijk ook goed te laten landen. Voor de regio Foodvalley waar Barneveld onderdeel van uitmaakt, wordt vooralsnog gemikt op het toevoegen van 40.000 woningen tot 2040 in de hele regio. In gemeente Barneveld zullen minimaal 6.000 woningen gerealiseerd moeten worden. In onze eigen Woonvisie hebben we vastgelegd dat we tot 2025 in een periode van 4 jaar 2000 woningen willen gaan realiseren met een bouwtempo van gemiddeld 500 woningen per jaar. Met het coalitieakkoord uit 2022 is daar nog een schepje bovenop gedaan met zelfs 600 per jaar.

Op dit moment hebben we al locaties in beeld die goed zijn voor de realisatie van ongeveer 5.000 woningen, waarbij de kanttekening hoort dat deze locaties voor een belangrijk deel in bezit zijn van derden. Dat zorgt dus ook voor een stuk afhankelijkheid. Circa 80% van deze woningen betreft uitbreidingslocaties (zoals, Bloemendal, Terschuur Noord, Oostbroek in Kootwijkerbroek, Stroe Noord) en 20% binnenstedelijke locaties waaronder inbreidingslocaties of locaties waar transformatie aan de orde is. Voor vitale dorpen is het van belang om in ieder dorp te blijven bouwen.

Deze woningen zijn bedoeld om enerzijds de lokale woningbehoefte te faciliteren maar deels ook bij te dragen aan het terugdringen van de (boven)regionale woningtekorten. We hebben daarbij aandacht voor de groei van het aantal ouderen in onze gemeenschap en de toename van het aantal 1-2 persoons huishoudens.

Afzonderlijke aandacht is ook nodig voor specifieke doelgroepen, zoals statushouders en arbeidsmigranten. Ook daar is sprake van een woningbehoefte. Voor (tijdelijke) huisvesting arbeidsmigranten ligt er een behoorlijke opgave: in 2019 werkten er 1.625 arbeidsmigranten in onze gemeente en in datzelfde jaar stonden er 555 arbeidsmigranten binnen onze gemeente ingeschreven. Het voorzien in betaalbare, kwalitatief acceptabele huisvesting in de vorm van grotere locaties nabij de werkgelegenheid (op fietsafstand en passend bij de schaal van de kern) met een vorm van beheer, heeft daarbij de voorkeur.

Inzet van vormen van flexwonen (in bestaand of nieuw vastgoed) kan voor specifieke doelgroepen (maar ook voor de reguliere markt) uitkomst bieden. Met aandacht voor de samenstelling van de buurt/wijk om zo leefbare omgevingen te behouden.

AANTALLEN

Vanuit het verleden zien we een verwachte autonome behoefte van ca 6.000 nieuwe woningen tot 2040, waarbij het merendeel in de komende 10 jaar tot stand komt. De verwachting is dat de groei gaat afvlakken, maar wel aanzienlijk hoger zal zijn. We willen voorkomen dat we weer tegen tekorten aanlopen, en we hebben daarom de ambitie om de woningvoorraad met 8.000 tot 10.000 woningen uit te kunnen breiden tot 2040, waarbij de raad heeft aangegeven 8.000 woningen als streefgetal te zien.

VITALITEIT

Barneveld kent een relatief jonge bevolking die ook de komende jaren hard blijft groeien, veel harder dan elders in Gelderland of Nederland. De samenstelling van de bevolking wijzigt: het aandeel gezinnen met kinderen blijft de komende jaren in Barneveld substantieel (er is relatief weinig ‘ontgroening’), maar de

vergrijzing gaat net als op veel andere plekken in de komende 20 jaar leiden tot een aanmerkelijke groei van het aandeel 1- en 2-persoonshuishoudens in de leeftijdsgroepen van 65 jaar en ouder. Met name in Garderen en Kootwijk is er (al) sprake van vergrijzing.

Deze vergrijzing maakt dat er specifieke opgaven liggen voor de woningvoorraad. Het aantal kwetsbare mensen neemt toe; mensen wonen langer thuis tot op hogere leeftijd. Bij de inrichting van de omgeving vraagt dat om aanpassing, zodat ook deze groter wordende groep goed kan blijven meedoen. Dergelijke woonomgevingen waar zorg, gezamenlijkheid en passende voorzieningen dicht bij elkaar komen zien we vooral in de kernen zelf ontstaan, kleinschalig in de kleine dorpen en wat grootschaliger en diverser in de grote kernen. Dat is deels een nieuwe opgave voor ons, waarvoor we met onder meer inbreidingsoplossingen ruimte willen creëren in nauwe samenspraak met maatschappelijk betrokken organisaties.

De vergrijzing maakt het ook nodig dat er aandacht is voor de huisvesting van jongeren en gezinnen in de verschillende kernen, zodat basisvoorzieningen (zoals onderwijs, sportvoorzieningen) goed benut blijven, het verenigingsleven actief kan blijven bestaan en de samenleving voldoende divers blijft met een goede sociale samenhang.

AANPASSEN AAN KLIMAATVERANDERING

Het weer wordt steeds grilliger. Doordat de aarde warmer wordt, veranderen weerpatronen, ook bij ons. We krijgen heftigere buien of juist langere periodes van hitte en droogte. En op die verandering moeten wij ons aanpassen. Het veranderende klimaat kan ook consequenties hebben voor waterveiligheid. Door de ligging van de gemeente Barneveld speelt dat echter geen noemenswaardige rol, ook niet in de lagere gebieden van onze gemeente.

COMBIKANSEN

Door klimaatrobuust te vergroenen in en om de kernen creëren we plekken voor verkoeling. Schaduwroutes naar belangrijke voorzieningen en een schaduwplek binnen 300 meter van de woning zijn het uitgangspunt. Er komen steeds meer groene daken en groene schoolpleinen. Daarmee pakken we de toenemende hitte aan. Het heeft natuurlijk meer voordelen: meer speelruimte en een aantrekkelijker leefomgeving voor mens, dier en plant.

Daarbij is de opgave niet anders dan elders in het land in soortgelijke kernen als het gaat om heftige buien of hitte. Ook de gemeente Barneveld kent gevoelige locaties voor wateroverlast, bijvoorbeeld (delen van) de Valkseweg in Barneveld, de Kerkstraat in Voorthuizen), de Wolweg in Stroe, de Wielweg in Zwartebroek en de Ambachtsweg op bedrijventerrein Harselaar. En hittestresstesten laten zien dat de gevoelstemperatuur het hoogste is in het Barneveldse centrum. Specifieke aandacht vragen de locaties waar sprake is van kwetsbare groepen (ouderen).

Droogte is echter een grotere opgave met name voor onze landbouw. Tegelijk is daar ook nog veel over onbekend. We moeten die effecten beter leren kennen voor Barneveld om maatregelen te kunnen treffen.

We werken al een tijd aan aanpassingen, samen met andere gemeenten, met het waterschap en we volgen het nationale en regionale beleid. Aanpassen betekent dat we in 2050 volledig kunnen meebewegen met het veranderende klimaat. Daarvoor hebben we ook een aantal gerichte ambities vastgelegd. Zo bouwen we klimaatadaptief en natuurinclusief, willen we minder verharding en meer vergroening in de leefomgeving en zorgen we ervoor dat regenwater kan worden benut, geïnfiltreerd en gebufferd in stedelijk en landelijk gebied.

In bijvoorbeeld de nieuwe wijk Bloemendal maken we deze ambities waar. Daarmee zijn we er nog lang niet, maar meer acties liggen in het verschiet. Met de aanpak van de grote groeiopgave voor wonen, werken, reconstructies of groot onderhoud van wegen, de warmtetransitie ontstaan ook de kansen om in en om de dorpen de opgave voor klimaatadaptatie mee te nemen.

Deze kansen grijpen wij aan. In de Dorpsstraat (Garderen) is bijvoorbeeld bij een wegreconstructie een robuust infiltratieriool aangelegd. Bij groot onderhoud van de Churchillstraat (Barneveld) wordt een waterbergend pakket onder de rijbaan gerealiseerd.

We staan nu voor de keuze in welke mate we ons willen aanpassen: wat vinden we zelf acceptabel? Landelijke normen ontbreken immers nog. Als we die keuze hebben gemaakt, kunnen we gericht met de uitvoering aan de slag.

VERANDERING IN DE ENERGIEVOORZIENING EN -GEBRUIK

In 2050 willen we in Barneveld alleen nog maar duurzaam opgewekte energie en warmte gebruiken. In 2030 moet hiervoor de eerste grote stap al gezet zijn, namelijk een reductie van 55% CO2 ten opzichte van 1990. We hebben een aantal instrumenten gereed: onze Zonneladder, de Structuurvisie Wind, de Regionale Energie Strategie (RES) en onze eigen Warmtevisie. We hebben ook concrete ambities die neerdalen op de verschillende dorpen:

- Jaarlijks willen we 1,5% energie besparen per jaar. Dat bereiken we onder meer door tot 2030 4000 woningen te verduurzamen.
- We gaan werken aan het opwekken van 0.26 TWh voor 2030. Voor 2030 gaan we 475.000 zonnepalen op daken realiseren, en 175.000 zonnepanelen op land. Inmiddels zijn meer dan 150.000 zonnepanelen gerealiseerd en er zitten er minstens nog zoveel in de pijplijn. Daarbij hebben we wel te maken met beperkingen als het gaat om netwerkcapaciteit. Met de netbeheerder moeten we daarvoor maatregelen gaan uitwerken en uitvoeren.
- Nieuwe woningen worden volgens de BENG-eisen opgeleverd.
- Naast besparing en duurzame opwekking van stroom gaat warmte een grote rol spelen in de duurzame energievoorziening: tussen nu en 2050 moeten alle gebouwen in Barneveld van het aardgas af. Deze overgang naar dorpen en gebieden zonder aardgasgas heeft grote ruimtelijke gevolgen, zowel onder – als boven de grond, en zowel voor – als achter de voordeur. Denk aan de infrastructuur die nodig is. Zowel de verzwaring van het elektriciteitsnet vanwege grote pieken in elektriciteitsvraag – en aanbod, als de infrastructuur die nodig is voor het gebruik van bijvoorbeeld geothermie en/of warmte-koudeopslag.

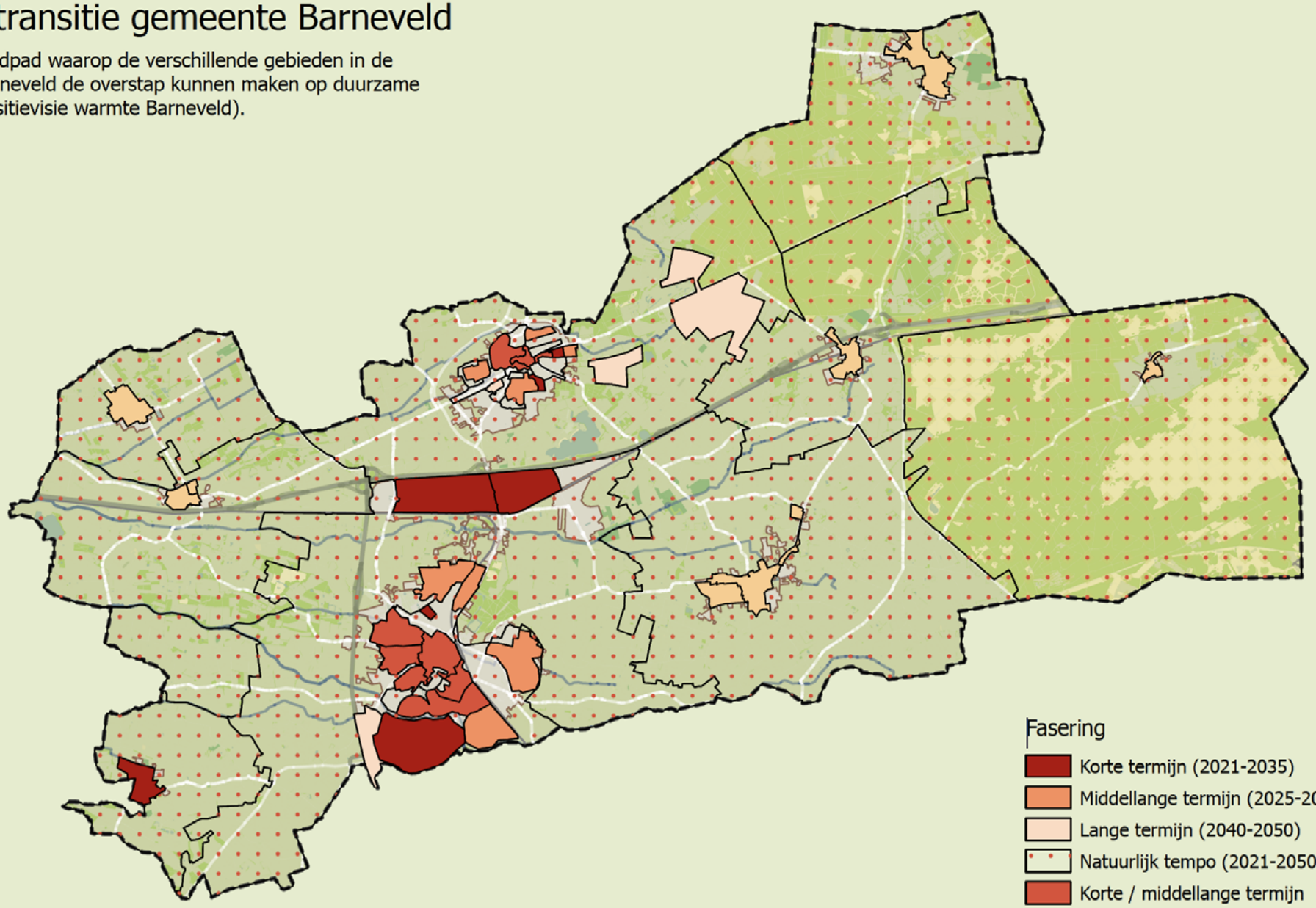
In de gemeente Barneveld zien we dat het aardgasvrije alternatief voor veel woningen de volledig elektrische variant is. Dat verandert de manier waarop we wonen. Bijvoorbeeld doordat het nodig is woningen goed te isoleren en te ventileren, over te gaan op een laag temperatuur afgiftesysteem en om de installatie van bijvoorbeeld een warmtepomp en zonnepanelen/zonnecollectoren. Deze aanpassingen vragen ruimte in de woning. Daarnaast heeft de warmtetransitie impact op de omgeving, dit verschilt per warmteoplossing. Volledig all electric vraagt meer elektriciteit met bijbehorende voorzieningen in en buiten het huis dan hybride warmtepompen. Bij een collectieve warmetevoorziening zoals een warmtenet vraagt dat ondergrondse ruimte in elke straat waar woningen aangesloten kunnen worden plus bijbehorende voorzieningen.

De Glind heeft een Rijksbijdrage toegekend gekregen om de overgang naar een aardgasvrije warmtevoorziening versneld te kunnen maken, als zogenaamde Proeftuin Aardgasvrije Wijk. Dat houdt in dat er voor de dorpskern een midden temperatuur warmtenet op basis van zonthermie en collectieve seizoensopslag wordt gerealiseerd, en voor de overige woningen in bijvoorbeeld het buitengebied, met name individuele elektrische oplossingen.

Warmtetransitie gemeente Barneveld

Een logisch tijdpad waarop de verschillende gebieden in de gemeente Barneveld de overstap kunnen maken op duurzame warmte (Transitievisie warmte Barneveld).

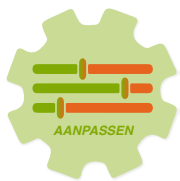
VERANDEREN: VAN AFVAL NAAR EEN KRINGLOOP VAN MATERIALEN EN GRONDSTOFFEN

Barneveld heeft zich in de startnotitie Circulaire Economie 2020 aangesloten bij de landelijke doelstelling om in 2050 volledig circulair te zijn. Daarnaast wil de provincie Gelderland wil de eerste afvalloze provincie van Nederland zijn. Dit betekent dat we al het afval uit de dorpen gaan recyclen in de toekomst. Dat vraagt van iedere inwoner bijpassend gedrag, zeker als we kosten beheersbaar willen houden. Het betekent ook dat nieuwe woningen en bedrijfspanden, wegen en andere objecten circulair moeten worden gebouwd en dat daar waar gesloopt wordt, ook het sloopafval 100% als grondstof moet kunnen dienen.

VOORZIENINGEN IN DE DORPEN

Het voorzieningenniveau in de gemeente Barneveld is hoog. De grootste kern Barneveld heeft de meeste voorzieningen met een groot winkelcentrum, een cultureel centrum en ook middelbare onderwijsvoorzieningen. Deze kern heeft daarmee een verzorgingsgebied dat ook de omliggende dorpen omvat. Voorthuizen heeft een relatief groot winkel- en horecabestand, hetgeen deels komt door de vele vakantieparken daar. De andere kernen hebben in meer of mindere mate enkele basisvoorzieningen, waaronder de dorpshuizen.

Met het groeien van de bevolking zal het voorzieningenniveau passend moeten meegroeien, waarbij die groei per type voorziening kan verschillen. De groei leidt tot ook een schaalsprong: er ontstaat draagvlak voor nieuwe voorzieningen op bijvoorbeeld het gebied van sport en cultuur. Tegelijk zien we in de maatschappij een voortgaande individualisering. Huishoudens worden kleiner, de sociale cohesie en de wijze van vrijetijdsbesteding worden anders. Dat uit zich ook in een andere behoefte aan voorzieningen. De vraag is hoe we op deze ontwikkelingen willen inspelen? Anders dan bij andere onderwerpen gelden hier (bijna) geen wettelijke kaders, maar is de keuze aan de gemeente.

Voor het onderdeel sport geldt een meegroeiopgaaf. In de gemeente Barneveld blijven traditionele sporten als voetbal en korfbal onverminderd populair, ook ondanks de individualisering. Naast de huidige sportvoorzieningen is er bij groei ook behoefte aan andersoortige sportvoorzieningen die meebewegen met het diverse sportaanbod en trends van dat moment, bijvoorbeeld padelbanen. Een andere aanpassing zit in het toegankelijk maken sportaccommodaties: openbare sportaccommodaties. “Open” sportparken zijn hiervan een goed voorbeeld.

De culturele infrastructuur in de gemeente is divers en bestaat uit o.a. (amateur)verenigingen, culturele instellingen, cultureel ondernemers en cuturele voorzieningen als de Bibliotheek Barneveld, Museum Nairac en het Schaffelaartheater. Bij de groei van Barneveld dienen we er rekening mee te houden dat wanneer de samenleving groeit, het culturele voorzieningenniveau passend meegroeit. Dit geldt voor zowel de cultuurinstellingen zoals musea en bibliotheek, maar ook voor bijvoorbeeld het culturele verenigingsleven. Het meegroeien van accommodaties is dus evenals bij sport niet het doel is, maar een middel om (cultuur)participatie te bevorderen. De opgaaf voor de accommodaties is daarnaast erin gelegen om deze inclusief te krijgen, laagdrempelig en multifunctioneel.

Bijna alle dorpskernen en wijken hebben buurtvoorzieningen of een dorpshuis. Anders dan bij voorzieningen als cultuur, sport en onderwijs zijn deze gemeenschapsvoorzieningen geen natuurlijke ontmoetingsplek. In een veranderende samenleving ligt er een opgaaf om dit soort voorzieningen in de benen te houden en deze onderdeel te blijven laten uitmaken van de wijk- of dorpscultuur.

DE WAARDE VAN CULTUUR:

- ***Maatschappelijke waarde: Cultuur brengt mensen samen, verbetert het welzijn van de inwoners en zorgt voor verrijking. Het kan daarmee als middel ingezet worden ten behoeve van tal van opgaven in het sociaal domein. De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) heeft honderden onderzoeken geanalyseerd en concludeert: het actief of passief beleven van kunst bevordert de gezondheid en het algehele welbevinden.***

- ***Economische waarde: Een goed cultureel klimaat en aantrekkelijke en bereikbare culturele voorzieningen zorgen voor werkgelegenheid en creatieve bedrijvigheid die ook een spin-off kent naar andere sectoren. Daarbij zorgt cultuur voor een aanwas aan toerisme en recreatie. Het stimuleert ondernemerschap en leidt tot innovatie en creatieve impulsen. Een goede culturele infrastructuur verbetert tot slot het vestigingsklimaat van een gebied en verhoogt de waarde van het vastgoed in de omgeving.***

- ***Artistieke waarde: Naast de doelstellingen die door middel van cultuur behaald kunnen worden, mag cultuur ook een doel op zich zijn, waarbij de cultuuruiting of het 'kunstwerk' centraal staat met een eigen unieke esthetische waarde..***

- ***Ruimtelijke / historische waarde: De waarde van (immaterieel) erfgoed welke vanuit historisch perspectief bijdraagt aan een culturele identiteit van een regio of stad. Hieronder vallen bijvoorbeeld ook monumenten en het historisch archief.***

CENTRA BARNEVELD/VOORTHUIZEN

De kern Barneveld groeit hard de komende 20 jaar met misschien wel 10.000 inwoners erbij. Dit gebeurt op bestaande locaties in de kern en in nieuwe wijken. Daarbij zal ook de samenstelling van de bevolking wijzigen.

Het meegroeien van centra met de bevolkingsgroei heeft een andere uitwerking dan bij andere voorzieningen. De trend is immers dat het aantal winkelmeters al jaren afneemt, mede als gevolg van wijzigingen in het winkelgedrag van mensen. Een groei van Barneveld is dus eigenlijk nodig om het huidige winkelbestand in stand te houden.

Een landelijke ontwikkeling is een afbakening van een kernwinkelgebied waarin wordt ingezet op een concentratie van het winkelaanbod inclusief horeca en andere voorzieningen als een theater, bioscoop en leisure in grotere kernen. Buiten dit kernwinkelgebied worden vervolgens wijkwinkelcentra aangewezen met een beperkt aanbod met bijvoorbeeld een supermarkt plus snackbar en drogisterij.

Met de schaalsprong die Barneveld maakt, moeten daarin keuzes worden gemaakt. Daarbij spelen niet alleen economische argumenten, maar ook mobiliteitsargumenten, gezondheidsargumenten etc.

Voor de andere kernen speelt dit niet. Voorthuizen neemt als recreatiedorp een bijzondere positie in. Ook hier draagt de groei bij aan het instandhouden van voorzieningen in het centrum, maar geldt dat tevens moet worden ingespeeld op de behoeften van de vakantieganger van de toekomst.

GROEI IN HET ONDERWIJS IN DE DORPEN

Met een groeiende bevolking in Barneveld neemt de behoefte aan onderwijs en bijbehorende accommodatie toe. De gemeente heeft een wettelijke verplichting om voor wat betreft het primair en speciaal onderwijs om hierin te voorzien. Bij een uitbreiding naar 80.000 inwoners gaat het om 65 klassen erbij in het primair onderwijs. Het grootste deel daarvan gaat in uitbreiding zitten van bestaande scholen, zeker in de kleinere kernen. Maar er zullen ook nieuwe basisscholen bij moeten komen. Bij al die scholen blijft voldoende ruimte om die scholen belangrijk, zodat ingespeeld kan worden op de groei. De kwaliteit van de onderwijshuisvesting is over het algemeen genomen goed door een gemaakte inhaalslag in de afgelopen 10 jaar.

Daarbij moeten we ook rekening houden met aantrekkend verkeer en voldoende ruimte rondom de school voor sport/gymzalen (bewegingsonderwijs) en spel. Zowel ten aanzien van mobiliteit en bewegingsonderwijs ligt er een specifieke Barneveldse opgaaf. Er is weinig capaciteit meer in de voorzieningen voor bewegingsonderwijs. Ten aanzien van mobiliteit speelt het pluriforme karakter in het Barneveldse onderwijs een belangrijke rol. De scholen in de wijken en dorpen zijn niet per se de scholen waar de kinderen uit die dorpen en wijken ook naar toegaan. Dat kan zelfs zijn naar scholen buiten de gemeente en vice versa. Dat zorgt voor extra mobiliteit, maar ook een deel onzekerheid in de opgaaf door de afhankelijkheid van ontwikkelingen buiten onze gemeente.

Ten aanzien van het voortgezet onderwijs speelt de groei ook. Uitbreiding van de bestaande scholen zal het meest voor de hand liggend zijn, al houden we ook rekening met mogelijke initiatieven voor een nieuwe school.

OPENBARE RUIMTE

In de openbare ruimte komen veel thema's samen, omdat het een heel breed en divers begrip is. Van parken tot pleinen tot parkeerplaatsen. Met de groei van Barneveld zal ook de openbare ruimte meegroeien, maar er is meer dan dat. De eisen die in de toekomst aan de openbare ruimte worden gesteld zijn anders dan diegene die nu gesteld worden. Er is meer aandacht voor thema's als biodiversiteit, klimaatadaptatie, energietransitie , maar ook het ontmoeten in de openbare ruimte, het kunnen bewegen en spelen in de openbare ruimte. Dat laatste heeft een grote vlucht genomen de laatste jaren en het eind is niet in zicht. Daar waar de samenleving van karakter verandert, zal de openbare ruimte mee moeten veranderen.

Die opgaaf is groot zeker als het gaat om inpassing van al die opgaven in de bestaande infrastructuur. Tegelijkertijd biedt dit kansen om de kwaliteit van de openbare ruimte te verbeteren en de vervangingsopgaven van wegen, riolering en groen, in samenhang met betrokken partijen op te pakken.

Verder biedt het openbaar gebied kansen om verbindingen te leggen naar buiten de dorpen, waarmee gezond gedrag als wandelen en fietsen wordt aangemoedigd.

BEVORDEREN VAN BIODIVERSITEIT IN DE DORPEN

Eind 2021 is het biodiversiteitsplan Barneveld vastgesteld voor de periode 2022-2026. Een uitvloeisel hiervan is bijvoorbeeld het vastgestelde Puntensysteem Natuurinclusief Bouwen dat is vastgesteld voor de eigen werkzaamheden.

Dit maakt onderdeel uit van een ontwikkeling die al langer gaande is, namelijk het versterken van de biodiversiteit ook in bestaand stedelijk gebied. Dat vergt een andere manier van denken, namelijk meer natuurinclusief werken. Dat uit zich in openbaar gebied met meer diversiteit in soorten en ander maaibeleid om de biodiversiteit te bevorderen. Maar ook voor particulieren terreinen zal dat impact gaan hebben bijvoorbeeld door bij woningbouw voorzieningen aan te brengen die de biodiversiteit versterken.

3.4 Ruimte voor ondernemerschap

De centrale ligging in Nederland maakt Barneveld interessant vanuit economisch perspectief. Dit komt onder meer door de nabijheid van de Randstad en de Veluwe, door de goede ontsluiting per weg en spoor en veel arbeidskrachten in de directe omgeving. De gemeente Barneveld kent ca. 35.000 banen en 7.300 bedrijven. De werkloosheid is laag, de arbeidsparticipatie hoog en het ondernemerschap zit veel Barnevelders in het bloed. Het midden- en kleinbedrijf is zeer sterk vertegenwoordigd. Het midden- en kleinbedrijf is zeer sterk vertegenwoordigd. Het opleidingsniveau wordt binnen de gemeente Barneveld gedomineerd door mensen die praktisch zijn opgeleid. Barnevelders zijn ‘makers’ en ‘doeners’. Uit onderzoek voor de omgevingsvisie blijkt dan ook dat 9 op de 10 respondenten vindt dat gemeente Barneveld ook in 2040 een gemeente moet zijn waar ondernemen een belangrijke waarde is.

In Barneveld is ondernemen divers van insteek. Naast de bedrijvigheid op bedrijventerreinen, waarbij allerlei producten worden gemaakt, vervoerd en verhandeld kent Barneveld een omvangrijke toeristische sector, diverse winkelgebieden en natuurlijk landbouw. Aan de laatste sector is een apart thema gewijd. Voor de verschillende sectoren gelden verschillende opgaven.

Foto © Visit regio Barneveld

GROEI VAN BEDRIJVEN EN WERKLOCATIES

De gemeente Barneveld kent diverse en soms zeer omvangrijke bedrijfslocaties. Het grootste terrein, met regionale functie, is het bedrijventerrein Harselaar. Daarnaast kennen de afzonderlijke dorpen diverse grotere en kleinere bedrijventerreinen, waar veelal de meer lokale bedrijven zijn gevestigd of, zoals in de kern Barneveld, een meer gemengd karakter hebben. Het buitengebied van de gemeente vervult een rol met name als ‘kraamkamer’ voor bedrijvigheid.

Zowel regionaal als lokaal is de behoefte aan ruimte om nieuwe bedrijven te vestigen groot. Binnen Foodvalley is er tot 2040 een tekort aan werklocaties van grofweg 260 tot 290 hectare. Het mee laten groeien van de werkgelegenheid met het aantal woningen is ook goed voor het beperken van mobiliteit. Mensen kunnen meer op de fiets gaan, wat positief is voor de drukte op de weg.

Om aan te kunnen haken op de groei willen we komen tot een structurele voorraad aan uit te geven bedrijfsgrond. De daaraan gekoppelde ruimtevraag is (tot 2040):

- Doorgroei / doorontwikkeling van bedrijven uit Barneveld: 66 hectare;
- Uitplaatsing van bedrijven ten behoeve van binnenstedelijke transformatie: 8 hectare;
- Formaliseren bestaande bedrijvigheid buitengebied: 4 hectare;

De groei is met name te verwachten voor maakbedrijven, agro, food en logistiek. Voor Barneveld vinden we het van belang om de groei in goede banen leiden. Simpelweg meer bedrijven in de gemeente is niet per se goed. Het heeft

invloed op het verkeer, op het landschap, op andere bedrijven die al gevestigd zijn en/of het legt een te grote druk op de woningmarkt (bijvoorbeeld via arbeidsmigranten). Tegelijkertijd heeft de krapte op de markt voor beschikbare bedrijfsgrond ook een prijsopdrijvend effect. We willen voorkomen dat Barneveldse bedrijven zich daarom buiten onze gemeente gaan vestigen.

In hoeverre we een deel van de regionale groeibehoefte willen en kunnen opvangen vraagt om een nadere afweging. In de groeiscenario's nemen we dit ruimtelijk in beschouwing. Daarbij zoeken we aansluiting op andere ruimtelijke opgaven én hanteren we als randvoorwaarde dat de groei altijd in aansluiting moet zijn op bestaande werklocaties in onze gemeente. Daar is de bijbehorende infrastructuur al aanwezig en kunnen we de waarde ervan benutten. Verder maken we nog de keuze over:

- hoeveel ruimte aan nieuwvestiging wordt geboden en hoe de 'vraag van buiten' zich mag verhouden tot de autonome vraag naar ruimte voor de groei in bedrijvigheid vanuit lokale Barneveldse ondernemers
- welke type bedrijvigheid (toekomstbestendig!) voor Barneveld meer en minder wenselijk is gelet op onze bevolkingssamenstelling, onze identiteit en wortels in de landbouw en hoe we kijken naar clustervorming. Daarbij hoort ook een goede aansluiting op het onderwijs, bijvoorbeeld zoals we dat al kennen met de Barneveldse Techniek Opleiding en Barneveld Tomorrow.
- In welke mate we regionaal samenwerken. Willen we meer regionale regie op de economische ontwikkeling van de Gelderse Vallei in relatie tot de brede verstedelijkingsopgave in de regio?
- Welke kwalitatieve eisen we hebben bij nieuwe vestigingen voor de aanpassing aan veranderingen in onze leefomgeving. Daarbij gaat het onder meer om de bijdrage die wordt geleverd in onze opgaven voor verduurzaming (circulariteit, energiegebruik en energieopwekking, aanpassing aan klimaatverandering en een natuurinclusieve ontwikkeling).

Een bijzondere ontwikkeling is de mogelijke komst van een railterminal bij Harselaar. Daarvoor zijn al kaders gesteld door de gemeenteraad. De terminal biedt, zo wordt ook door ondernemers aangegeven, kansen voor economische groei. Een toename van bedrijvigheid door de terminal heeft daarmee voordelen en mogelijk ook nadelen, zoals overlast voor leefklimaat en gezondheid.
De gemeente is niet aan zet voor de ontwikkeling zelf, wel voor een goede bewaking van de invulling van de randvoorwaarden.

TRANSFORMATIE VAN GEBIEDEN

In de gemeente Barneveld hebben we tot nog toe een relatief strikte scheiding tussen woon en werkgebieden gehanteerd, maar het is een relevante overweging om dit anders aan te gaan pakken. We zien nu namelijk dat een aantal werkgebieden/ bedrijfslocaties zich niet meer goed verhoudt tot omliggende woongebieden. Dit betekent dat we voor deze locaties in dorpen, bijvoorbeeld in Barneveld bij het station op de langere termijn deze gebieden zich moeten ontwikkelen tot nieuwe woongebieden of tot gemengde woon-/werkgebieden. Het werken kan daarbij anders ingevuld worden, meer gericht op bijvoorbeeld dienstverlening, ICT en de creatieve sector (digitale media). Bij dergelijke type bedrijven komt ook de doelgroep van hoog (hoger) opgeleiden in beeld. Deze groep willen we sterker aan ons binden, we streven naar groei bij dit deel van de arbeidspopulatie in Barneveld. Dat vraagt ook om passende leefomgeving en bijvoorbeeld een goede toegang tot openbaar vervoer.

Het gaat dan dus om activiteiten met relatief weinig hinder voor de woon- en leefomgeving. Daarvoor is het wel belangrijk om elders in onze gemeente te werken aan gebieden waar we meer hinder kunnen toestaan. Zodat er ook toekomst is en blijft voor deze bedrijven.

Foto © Jan van Uffelen

DETAILHANDEL EN WINKELGEBIEDEN

Een nationale trend in Nederland is het teruglopende winkelaanbod, het verdwijnen van de banken uit het straatbeeld, de opkomst van de pakket- en boodschappenbezorging. We bestellen steeds meer online en kopen minder direct in de winkel. In bijna ieder dorp zijn nog essentiële winkels aanwezig en door de dorpen te laten groeien is enig perspectief nog aanwezig. We zien ook dat de kernen Barneveld en Voorthuizen de centra zijn voor een breder aanbod aan winkels.

Op dit moment staat Barneveld op plek 9 van de meest vitale middelgrote binnensteden **(Vitaliteitsbenchmark centrumgebieden 2022 - goudappel.nl)**. In 2019 stond Barneveld op plek 1. Voor de kern van Barneveld geldt dat het de grootste kern is met daarmee het meeste draagvlak voor voorzieningen. Deze kern zal daarom ook in de toekomst een breder aanbod van winkels en andere voorzieningen kunnen dragen dan andere kernen. Een benoeming van een specifiek kernwinkelgebied met een ruim gevarieerd aanbod en buiten het kernwinkelgebied aanloopstraten met minder gevarieerd aanbod is een mogelijkheid.

Voorthuizen zal zich meer focussen op de bezoekers die de regio als toerist bezoeken. Dit betekent ook een gevarieerd aanbod van winkels maar minder voorzieningen dan de kern Barneveld. De grote opgave is om een juiste balans te vinden in het aanbod van voorzieningen en voldoende draagvlak en daarbij de aantrekkelijkheid van beide centra opwaarderen. De aanpak van leegstand verdient aandacht. Daarbij is concentratie in centra in belang. Aan de randen moeten we ons gaan aanpassen. Het is vooral belangrijk om meer gebiedsgericht naar het totaal van opgaven te kijken. In hoofdstuk 4 geven we verschillende opties voor deze meer gebiedsgerichte invulling.

VRIJETIJDSECONOMIE

Barneveld is de hotspot voor zowel dag- als verblijfsrecreatie. De Veluwe is een trekpleister voor dagjes uit en voor een langer verblijf voor korte en lange vakanties. En dat biedt ook gelegenheid voor de Barnevelder zelf om dichtbij huis ontspanning en plezier te vinden.

Een groei in de verblijfsrecreatieve sector wordt niet voorzien. De gemeente Barneveld kent met name in de recreatieclusters Voorthuizen en Garderen al veel aanbod. Wel zijn er opgaven voor veranderen en aanpassen. De bezoeker stelt andere wensen en eisen en verwacht kwaliteit in het aanbod. Vakantieparken moeten daarop kunnen inspelen om de kwaliteit te verhogen. Een verbeterd aanbod leidt mits goed uitgevoerd tot meer besteding en andere doelgroepen en vermindert de kwetsbaarheid die er nu nog is.

De dagrecreatie zal meer meegroeien. Het landelijk gebied zal veranderen van karakter en wordt meer toegankelijk. Afstanden met elektrische fiets worden makkelijker overbrugd. Daarop moeten we ons aanpassen, in die zin dat we de bereikbaarheid van aantrekkelijke plekken per fiets of per voet verbeteren. Van een betere fiets- en wandelbereikbaarheid profiteert de inwoner ook. Gezondheid, ontspanning en een sterke(re) economie gaan hand in hand. Ontwikkeling van de vrijetijdseconomie kan bijdragen een vitaal platteland is één van oplossingsrichtingen voor toekomstgerichte landbouw.

WERKEN EN LEREN

Agrarisch en techniek onderwijs zijn belangrijk voor de toekomst van onze jongeren. Of daarbij enorme groei aan de orde is, valt niet te zeggen. We zien dat als gemeente vooral ondersteunend moeten zijn als het gaat om verandering en aanpassing naar een steeds meer digitale wereld. Dat kost niet zozeer ruimte, wel mogelijk goede internetverbindingen. Als de kans zich voordoet willen we werken en leren ook in ruimtelijke zin sterker met elkaar verbinden.

RELATIE MET STIKSTOF EN VERDUURZAMING

Stikstof is een nationale, regionale en lokale opgave.
We kunnen simpelweg weinig of geen nieuwe economische activiteiten ontplooien als deze opgave niet wordt opgelost. Dat betekent dat we onze emissies moeten terugbrengen en daar ligt ook een taakstelling voor de bedrijventerreinen. Door deze terreinen te verduurzamen, ontstaat er meer perspectief voor bestaande en nieuwe bedrijven.

Als gemeente willen we samen met de provincie aan de slag om op onze bedrijventerreinen de ondersteuning te leveren om productieprocessen duurzamer te maken. Daarvoor kan meer elektrificatie aan de orde zijn (emissie arme of vrije logistieke processen). Daarnaast willen onze ambitie waarmaken om in 2050 volledig circulair zijn te zijn. Voor bedrijven betekent dit dat het recyclingpercentage van industrieafval 100% is. Voor nieuwe bedrijventerreinen moeten de nieuwe gebouwen, wegen en andere objecten circulair worden gebouwd en dat daar waar gesloopt wordt, ook het sloopafval 100% als grondstof moet kunnen dienen. Daarmee sluiten we ook aan bij provinciale ambities.

Verduurzaming van bedrijventerreinen gaat naast energietransitie en circulariteit ook over klimaatadaptatie en duurzame mobiliteit. Dit alles vraagt fysieke ruimte. Denk aan zonnepanelen op daken, mogelijk windturbines zoals voorzien in de Structuurvisie Wind, en innovatieve oplossingen die bijvoorbeeld inzetten op opslag van energie. Dat we ons moeten aanpassen is onvermijdelijk. Daarom ligt er een forse opgave voor verduurzaming. We hebben de middelen in handen om daar sterker op te sturen. Alleen op deze wijze heeft onze gemeentelijke economie een duurzame toekomst.

RELATIE MET INFRASTRUCTURELE ONTWIKKELINGEN

De centrale ligging en goede ontsluiting van onze grotere bedrijventerreinen hebben aantrekkingskracht. Dat heeft het verleden ons geleerd. De A1 en A30 zijn echter nog steeds een toenemend knelpunt in doorstroming en daarmee de bereikbaarheid. We willen echter voorkomen dat (vracht) verkeer zich in toenemende mate door de woonkernen gaat bewegen om naar of van plaats van te komen. De roep om een rondweg aan de oostzijde van Barneveld en een nieuwe aansluiting op de A1 kan veel potentie hebben om bereikbaarheid te verbeteren en verdere groei mogelijk te maken. In het licht van het voorgaande, de impact op omgevingskwaliteit en stikstof kan dit echter ook een onbegaanbare weg blijken te zijn. Met regio, provincie en Rijk hebben we eerst ook een aantal andere puzzels op te lossen en is de verbetering van de doorstroming op A1/A30 van zeer groot belang.

3.5 Topregio voor toekomstgerichte landbouw

De agrarische sector vertegenwoordigt een duidelijk economisch belang; in de Foodvalley is 1 op 6 banen agrarisch gerelateerd. De agrarische sector staat echter onder druk. En die druk komt van veel kanten. Het is niet eenvoudig om economisch te floreren, de kosten stijgen, de opbrengsten lang niet altijd. Daarbij helpt de relatieve kleinschaligheid van de bedrijven in onze gemeente niet.

Stikstof heeft Nederland op slot gezet, ook de Gelderse Vallei. De zeer strenge regels rondom dierziekten hebben enorme impact op het moment dat die ziekten ook bij de bedrijven in onze gemeente zich aandienen, zo leert de ervaring helaas. Juist de veelheid van bedrijven dicht bij elkaar werkt dan averechts. En tot slot heeft de agrarische sector aanzienlijke impact op onze leefomgeving, bijvoorbeeld door luchtkwaliteit die veel minder goed is dan we willen.

Tegelijkertijd is een Barneveld zonder agrarische sector Barneveld niet meer. We willen dat de gemeente Barneveld een topplek is en blijft voor voedselproductie, niet alleen voor primaire productie, juist voor de hele keten. Daarmee blijven we één van de grote spelers in de Foodvalley. Dit betekent wel dat verandering en aanpassing noodzakelijk is.

ONTWIKKELRICHTING LANDBOUW

De gemeente streeft naar een volledig circulaire economie in 2050. Dit betekent dat ook in de agrarische sector kringlopen zoveel mogelijk moeten worden gesloten en dat grondgebonden landbouw gestimuleerd moet worden. Dit betekent dat elk afzonderlijk bedrijf moet streven naar een gesloten mineralenbalans, waarbij voer- en meststromen in balans zijn, al is bekend dat het circulair worden van het voedselsysteem een grotere schaal vergt, omdat niet de hele kringloop lokaal, regionaal of zelfs nationaal gesloten kan worden. Met name voor de (intensieve) veehouderij is dit een grote uitdaging.

Voor een gezonde en duurzame voedselproductie is extensivering en duurzaam grondgebruik van landbouwgrond nodig. Denk daarbij aan geen import van soja meer, dieren (deels) naar buiten, meer plantaardige voedselproductie, meer biodiversiteit en landschapselementen, dubbel gebruik van grond en verbetering van de bodem- en waterkwaliteit. Het is daarom van belang dat het stoppen van veehouderijen niet zal resulteren in het vrijkomen van grote hoeveelheden landbouwgrond die ongewenst een andere bestemming krijgen. Landbouw moet centraal blijven staan, zeker in een aantal kerngebieden in onze gemeente, en dat vergt sturing niet alleen op bedrijfsbebouwing, maar ook op de landbouwgrond.

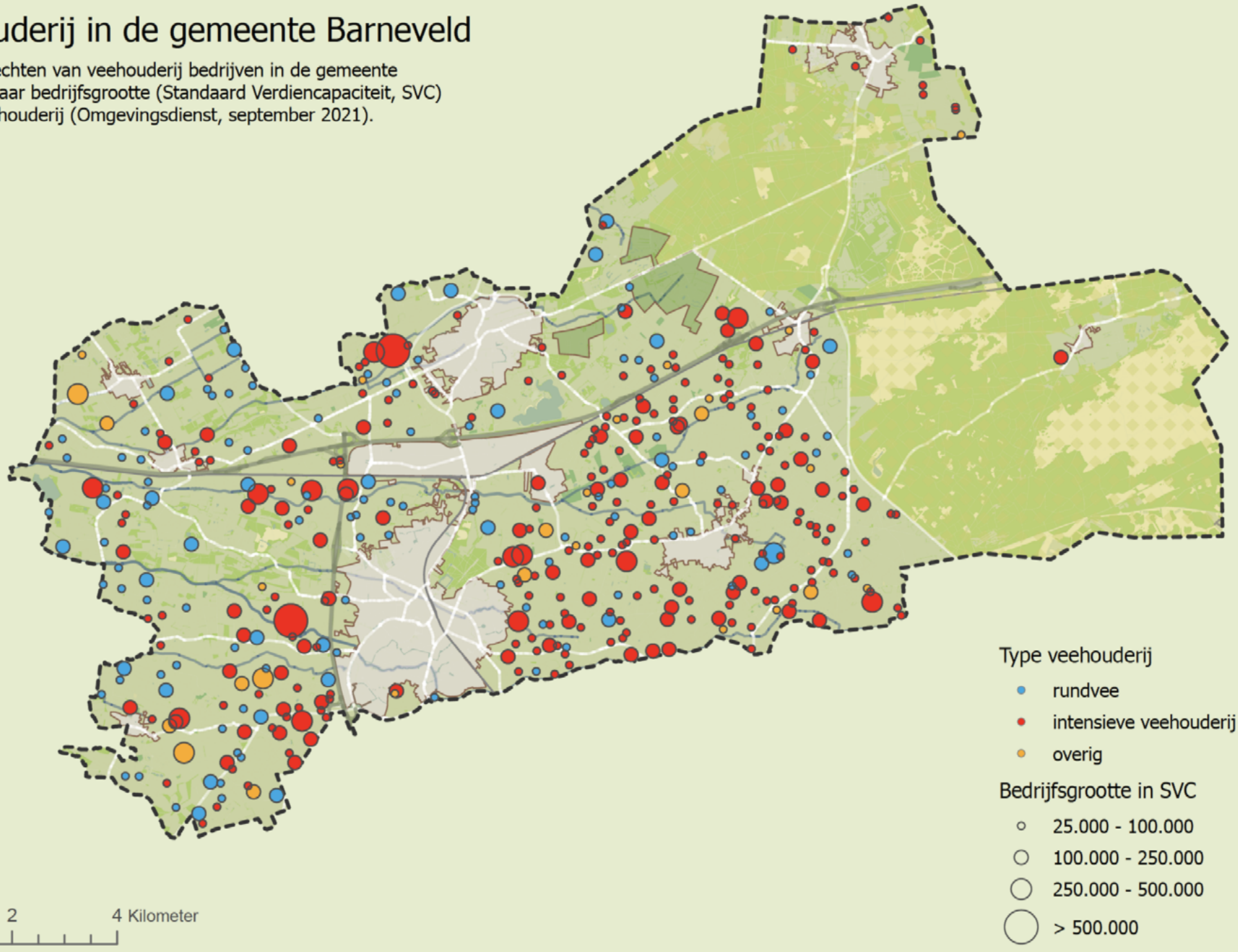

SAMEN VERANDEREN

We staan als maatschappij gezamenlijk voor de uitdaging om naar een gezonder voedselsysteem te gaan, met een goed verdienmodel voor agrariërs. De overheden spelen in die maatschappij een uitdagende en grote rol. Het Rijk heeft op hoofdlijnen een koers uitgezet, middelen gereserveerd en werkt aan beleid voor de hele sector. De provincie is nu aan zet om samen met gemeenten en de sector in de regio de volgende stappen te zetten. Als gemeente zien wij een grote verantwoordelijkheid in het proces voor de toekomst van onze ondernemers, inwoners en culturele identiteit.

Veehouderij in de gemeente Barneveld

Vergunde rechten van veehouderij bedrijven in de gemeente Barneveld naar bedrijfsgrootte (Standaard Verdiencapaciteit, SVC) en type veehouderij (Omgevingsdienst, september 2021).

We kunnen de toekomst niet voorspellen, maar voor onze rolopvatting in de opgave hebben we wel een voorlopige koers voor ogen, vooral als het gaat om de veehouderij. We willen met de sector samen aan de slag om een actieve bewustwording over de toekomstmogelijkheden van agrariërs voor hun bedrijf te creëren, waardoor ze een afgewogen, bij hen passende, keuze kunnen maken: doorgaan, stoppen, verplaatsen of op zoek gaan naar een andere invulling van hun bedrijf. We merken in de praktijk dat het maken van een keuze niet eenvoudig is vanwege allerlei ‘obstakels’: verplichte asbestsanering, sloopkosten, herbestemming, fiscale afwikkeling, schuldsanering door banken en veevoerleverancier, psychosociale problematiek.

Er zijn diverse opties in de aanpak:

- Open staan voor experimenten, op voorwaarde dat een kwaliteitsslag gemaakt wordt.
- Stimuleren van het gebruik van technische maatregelen (best beschikbare technieken) voor een vermindering van de uitstoot van geur en fijnstof en daarmee een vermindering va de gezondheidsrisico’s.
- Gebruik maken van de omgevingsdialoog om inzichtelijk te krijgen in hoeverre de overlast voor de omgeving aanvaardbaar is en blijft.
- Open staan voor innovatieve bedrijfsontwikkelingen, mits deze bijdragen aan de verbetering van de omgevingskwaliteit.
- Ruimte bieden aan verbreding van de agrarische activiteiten op het gebied van verwerking van agrarische producten, circulaire landbouw en verduurzaming.
- Het landschap in een gebied versterken door de sloop van overtollige gebouwen en een zorgvuldige landschappelijke inpassing.
- De maximale omvang van het agrarisch bedrijf niet op voorhand vastleggen. Ontwikkelruimte kan verdiend worden met de beoogde kwaliteitsverbetering.
- Versterking van de kwaliteit van het ecosysteem door ecosysteem diensten gericht op verbetering van het bodem- en watersysteem, opslag van CO2, de biodiversiteit en landschappelijke kwaliteit. Dit is een maatschappelijke verantwoordelijkheid, waarvoor de agrariër de dienst levert en dus ook door de maatschappij daarvoor beloond moet worden.
- Organiseren van toegang tot grond, bijvoorbeeld via een grondfonds en/of andere vormen van kavelruil cq grondbeleid

Dit kost heel veel geld. Voor een belangrijk deel moet dit komen via het Nationale Programma Landelijk Gebied en de fondsen vanuit het rijk voor de Transitie van de landbouw, maar er zijn ook andere middelen/fondsen in de maak om agrariërs te helpen in de omslag. Ook de gemeente zal hierin financieel moeten bijdragen.

AANPASSEN VAN DE RUIMTELIJKE KWALITEIT IN HET BUITENGEBIED

Al jaren neemt het aantal agrarische bedrijven af. Die trend wordt naar verwachting sterker de komende jaren, onder meer door alle regels en het nationale beleid. Op basis van een grove inschatting van alle agrarische bedrijven in het buitengebied, kunnen ze worden gekwalificeerd als blijvers voor de langere termijn, uitzingers (nog enkele jaren doorgaan en dan stoppen, veelal door gebrek aan een opvolger) en stoppers of al gestopte bedrijven. We moeten rekening houden met het vrijkomen van 200 tot 300 veehouderijen in de komende 10 jaar.

Deze verandering in de landbouw is zichtbaar aan de leegstaande en soms vervallen gebouwen en afbouwende bedrijven waar men duidelijk niet meer investeert in de noodzakelijke vernieuwingen. Hiermee ontstaat een grote opgave. Leegstand kan leiden tot verrommeling van het buitengebied en onwenselijke of zelfs illegale activiteiten aantrekken. Dit proces, te kenschetsen als ondermijning, moet worden voorkomen. Daarvoor kennen we nu functieveranderingsbeleid. De doorgaande trend van bedrijfsbeëindigingen en de verwachte toename daarvan, stelt ons echter wel voor de vraag of dit beleid geen aanpassing behoeft: willen we overal in het buitengebied huizen en nieuwe bedrijven? Ook deze verandering biedt mogelijkheden om een verbetering tot stand te brengen in de kwaliteit van de leefomgeving in het buitengebied en ruimte voor de landbouwbedrijven die door willen gaan én bijdragen aan de behoefte aan woningbouw. Dat laatste dan wel op een manier die wat betreft locaties en differentiatie bijdraagt aan zowel woondoelen als ruimtelijke kwaliteit. Daar moeten we keuzes in gaan maken.

De laatste jaren zien we dat toekomstgerichte ondernemers bestaande bedrijven opkopen en daar een deel van hun productie vestigen (zogenaamde satellietlocaties). Hierdoor ontstaan meer bedrijven die over meerdere locaties beschikken. De vrijkomende erven bieden kansen voor de blijvers om een locatie toe te voegen aan hun bedrijfsvoering. De keerzijde hiervan is dat er op deze satellietlocaties de bedrijfswoningen niet meer als zodanig in gebruik zijn of huisvesting biedt aan personeel, soms arbeidsmigranten, of het gebruik is onduidelijk, wat ten koste gaat van sociale samenhang in een gebied.

3.6 Gezond en natuurlijk Barneveld

We willen een gezonde gemeente zijn in veel facetten; het gaat erom dat we als inwoner in staat zijn om gezond te leven. Dat is in essentie een eigen verantwoordelijkheid, maar als gemeente hebben we hier ook een rol. We staan aan de lat om voorzieningen te realiseren voor sport en beweging. We willen dat kwaliteit van de lucht, de bodem en het water bijdraagt aan onze gezondheid. We willen een leefomgeving die helpt om de gevolgen van een veranderend klimaat op te vangen en die tegelijkertijd aantrekkelijk is om in te leven. Tot slot leven we samen met planten en dieren in ons rijke palet aan landschappen. Ook dit is onderdeel van onze samenleving.

Op alle facetten van een gezonde leefomgeving in Barneveld staan we gesteld voor uitdagingen voor de korte als lange termijn. Gezondheidsbescherming richt zich op een gezonde lucht-, bodem- en waterkwaliteit en een groene omgeving. De gemeente heeft een plicht om te zorgen voor een gezonde leefomgeving en inwoners te beschermen tegen hinder en nadelige effecten door agrarische en andere bedrijven. Die opgave is relatief groot, want er is sprake van een grote vermenging van veehouderijen, woningen en andere niet-agrarische functies.

VOORZIENINGEN VOOR SPORT EN SPEL

Voldoende beweging is een belangrijk onderdeel van een gezonde leefstijl. In de gemeente Barneveld heeft bijna de helft van de inwoners overgewicht en bijna de helft van de bevolking beweegt ook te weinig. Het is daarom belangrijk om in de leefomgeving voldoende de mogelijkheid te bieden tot bewegen en elkaar ontmoeten. Daarbij moeten we inzien dat verschillende leeftijdsgroepen verschillende behoeften hebben. Daarnaast kan bewegen in verenigingsverband, maar ook in de openbare ruimte bijvoorbeeld in parken of in groene gebieden die aan de kern grenzen. Van belang is dat we verder kijken dan alleen sport. Functioneel bewegen, wandelen en fietsen, is ook goed voor onze gezondheid.

De groei van Barneveld zorgt er voor dat er uitbreiding nodig is van de (binnen)sportaccommodaties in de gemeente. Daarbij gaat het om voldoende multifunctionele ruimtes (gymzalen) voor bewegingsonderwijs voor de schoolkinderen. Het gaat om ruimte voor bestaande en nieuwe sportverenigingen. We moeten dus rekening houden met meer sportaccommodatie.

Maar zoals gezegd is er meer nodig dan alleen voorzieningen voor sport. Het gaat om het uitdagen van al onze inwoners om meer te gaan bewegen, een ieder op zijn of haar wijze. Dat betekent aanpassingen in de openbare ruimte. Met meer inwoners en het hoge aantal kinderen in onze gemeente hebben vooral werk te doen om grotere speelplekken te realiseren met uitdagend en gevarieerd aanbod van speelvoorzieningen voor jongeren. Deze moeten ontstaan op centrale plekken in en ook tussen wijken. Daarmee kunnen we echt wijken en buurten meer met elkaar verbinden.

Verbinden heeft ook betrekking op mobiliteit en routes. Het woon-werkverkeer of het naar school gaan vraagt ook om een benadering waarin gezondheidsoverwegingen een belangrijke rol spelen. Dan gaat het dus om meer aandacht en ruimte voor fietser en wandelaar.

VERANDEREN VOOR SCHONERE LUCHT

De gemeente Barneveld heeft het Schone Lucht Akkoord ondertekend ten behoeve van het verbeteren van de luchtkwaliteit en emissiereductie van fijnstof en ammoniak bij veehouderijen. Hieruit volgen tamelijk concrete doelstellingen: in 2030 minimaal 50% gezondheidswinst uit binnenlandse bronnen te realiseren ten opzichte van 2016; Dit ligt in het verlengde van de extra fijnstofreductiemaatregelen die Barneveld, samen met de regiogemeenten al sinds 2017 vraagt van (pluim) veehouderijen. Te hoge gehaltes aan fijnstof in de lucht zijn een risico voor de volksgezondheid. Daarnaast heeft de gemeente een gemeentelijke geurverordening uit 2008 met afwijkende en vooral meer soepele normen dan elders in het land. Deze geurverordening moet geactualiseerd worden.

Veel bewoners van het buitengebied hebben goede banden met de agrariërs in het gebied, veel mensen zijn werkzaam in de agro-business en dragen de agrarische sector een warm hart toe. Dit leidt ertoe dat over het algemeen genomen minder (of geen) overlast wordt ervaren en minder zorgen zijn over nadelige gezondheidseffecten dan in niet-agrarische gemeenten of in andere provincies.

Maar niet alleen de landbouw heeft invloed op onze luchtkwaliteit. De delen van de gemeente die binnen de invloedssfeer van de rijkswegen A1 en A30 gelegen zijn, vormen een aandachtsgebied rond geluidhinder en luchtkwaliteit. Ook de vele bedrijvigheid in onze gemeente draagt bij aan de luchtkwaliteit zoals die nu is. En de laatste jaren zien we toenemende aandacht en discussie ontstaan over de effecten van hout gestookte kachels en open haarden.

Met een groeiend aantal inwoners verandert echter het karakter van een aantal dorpen en inzichten over hoe luchtkwaliteit onze gezondheid beïnvloedt. Deze inzichten geven aanleiding om ons gedrag aan te passen, zelfs als het gaat over houtstook. Dat zal overigens eerder in de grote kernen aan de orde zijn, dan in de kleine dorpen. Maar ook hoe we staan ten opzichte van bedrijven. We willen dat bedrijven een toekomst hebben in onze gemeente, maar wel zodanig dat dit een gezonde leefomgeving van onze inwoners niet in de weg staat en vice versa. Dit betekent dat de groei van onze dorpen en veranderingen in agrarische bedrijfsvoering verstandig gecombineerd moet worden. Vooral in de randzones van de dorpen vragen daarbij om aandacht.

VERANDEREN VOOR EEN MOOIER LANDSCHAP EN GEZONDER ECOSYSTEEM

Onze gemeente is veelzijdig qua natuur en landschappelijke kwaliteiten. De hoog gelegen Veluwe en de lage Gelderse Vallei zorgen voor gebieden die juist heel droog of juist nat van karakter zijn. Tussen hoog en laag lopen diverse beken door onze gemeente. Belangrijke levensaders voor de natuur en bepalend voor landschappelijke kwaliteit. Deze bijzondere diversiteit aan landschappen is een belangrijke drager voor de biodiversiteit in onze gemeente.

Door klimaatverandering en door ons eigen handelen staan onze ecosystemen en landschappelijke kwaliteiten onder druk. Verstedelijking en belasting door (agrarische) bedrijven en verkeer creëren ruimtedruk en beïnvloeden de natuurwaarden in onze gemeente, zowel in het stedelijk als het landelijk gebied. De samenhang kalft af en het oppervlak en kwaliteit gaan achteruit. Dat zien we bijvoorbeeld terug in het verdwijnen van landschapselementen in ons buitengebied of het verminderen van groen in het stedelijk gebied door ruimte te geven aan (economische) ontwikkelingen.

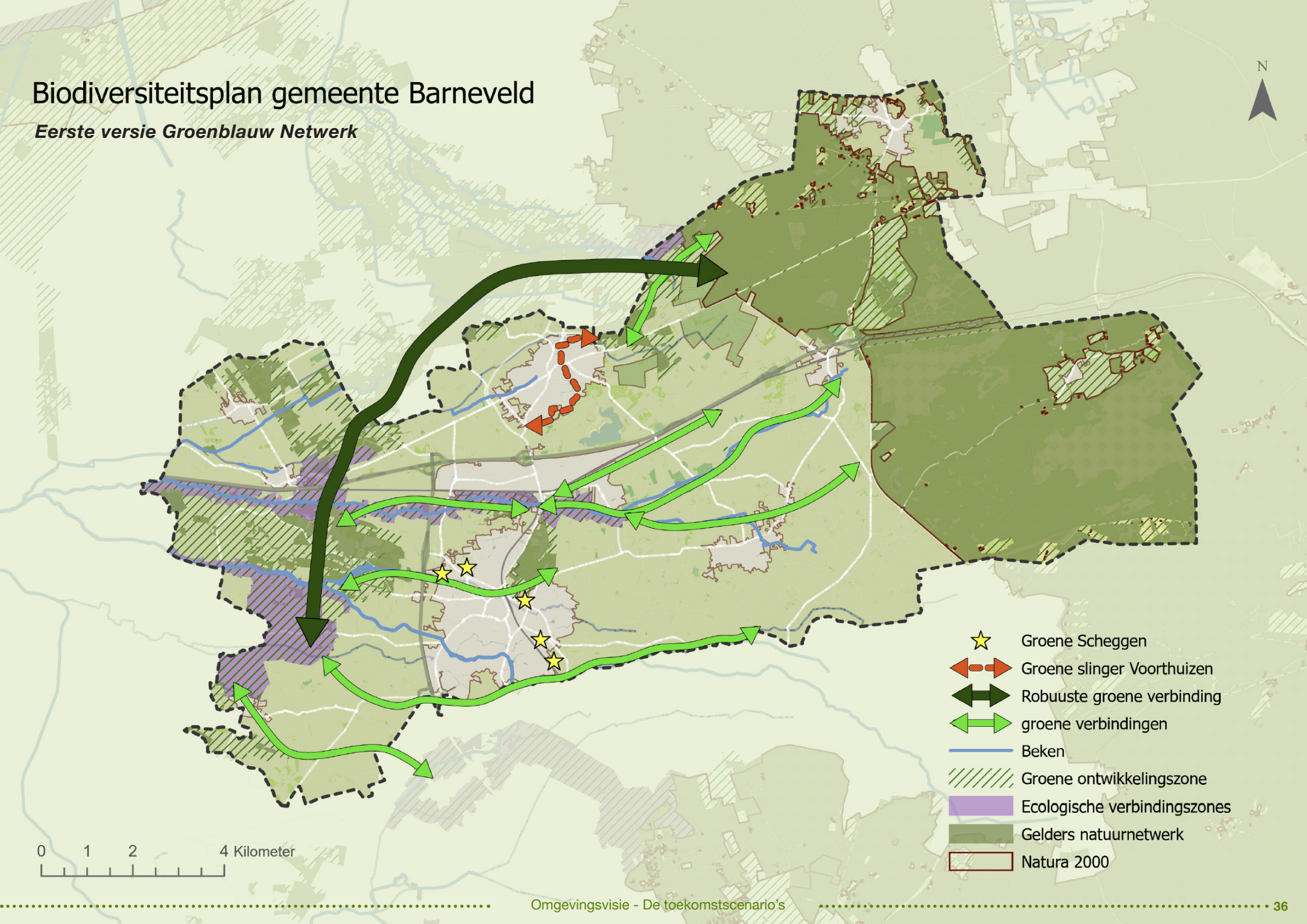
De grootste opgave qua aanpassing en verandering is het anders omgaan met onze beeksysteem en het creëren van meer landschappelijke, groene overgangszones rondom onze kernen. Dat vraagt fysieke ruimte, maar moet hand in hand gaan met de groei van de dorpen voor nieuwe woningen en eventuele ingrepen voor een betere bereikbaarheid. Natuur en water houden niet op daar waar de dorpen beginnen, maar lopen in het beste geval door onze kernen heen. Daarmee garanderen we de nabijheid van een toegankelijk buitengebied voor onze inwoners en bezoekers via verbindingen vanuit de kernen zelf. De aanwezige wandelpaden maken het voor de eigen inwoners en bezoekers makkelijk om onze gemeente wandelend te verkennen. Het betekent ook dat in nieuwe gebiedsontwikkelingen voor woningen en bedrijven de gezonde en groene leefomgeving integraal onderdeel moet zijn van het investeringen.

Biodiversiteitsplan gemeente Barneveld

Eerste versie Groenblauw Netwerk

De groene overgangszones en de beken zijn niet op een zichzelf staand iets, maar maken onderdeel uit van een groter systeem. Dat groenblauwe netwerk beslaat het hele grondgebied van onze gemeente en gaat over de grenzen heen. Dit netwerk moet groen- en waterstructuren in kernen, het agrarisch buitengebied en de natuurgebieden verbinden. Daarmee kan de basiskwaliteit van de natuur worden versterk: meer natuur en biodiversiteit in de gehele gemeente, bijvoorbeeld middels het terugbrengen van houtwallen of aanbrengen van hagen. De komende tijd moet dit verder worden uitgewerkt in goede samenhang met andere functies.

Dat sluit aan op de opgaven die voortvloeien uit rijks en provinciaal beleid. Beken vervullen daarin een belangrijke rol. De noodzakelijke verbetering van waterkwaliteit en natuur moet onder meer plaatsvinden door ingrepen in beekdalen. Het moet leiden tot meer soortenrijkdom en de impact van klimaatverandering moet afnemen. Maar ook in het verbinden en het robuuster maken van natuurgebieden schuilt een opgaaf. Al langer wordt gesproken over een verbinding tussen de Veluwe en de Utrechtse Heuvelrug door de Gelderse Vallei heen. Ook dat vraagt ruimte, investeringen en vervolgens een bijpassend beheer.

3.7 Veilig bereikbaar nu en in de toekomst

Mobiliteit is sterk verweven met ons dagelijks leven. We zijn veel onderweg, voor werk, school, kerk, sport, plezier en ons dagelijkse levensonderhoud. Het aantal verplaatsingen en de gemiddelde afstand per verplaatsing, zijn door de jaren heen toegenomen, en ook de komende 20 à 30 jaar verwachten we veranderingen op het gebied van verkeer en vervoer. Dat heeft veel invloed op onze leefomgeving. Denk alleen al aan het aantal auto's dat er bij komt als we groeien naar een gemeente met 80 tot 85.000 inwoners. Die geven onze gemeente een stuk voller straatbeeld en op plaatsen zullen aanpassingen moeten worden doorgevoerd om de verkeerstoename überhaupt aan te kunnen.

Verkeersveiligheid is een belangrijk onderdeel van mobiliteit. De gemeente Barneveld scoort op dit moment relatief slecht op het gebied van verkeersveiligheid. In de periode 2011-2020 kwamen er in de gemeente 31 personen om in het verkeer.

Dat is aanzienlijk meer (70%) dan elders in Nederland. De ongevallen gebeuren niet alleen op lokale wegen, maar ook op provinciale en Rijkswegen binnen onze gemeente. Hier ligt een gezamenlijk opgaaf.

De oorzaken van de onveiligheid komt niet alleen door de inrichting van onze wegen. Het algemene beeld is dat veel ongevallen verband houden met een te hoge snelheid, al dan niet in combinatie met alcohol- of middelengebruik. Uit de veiligheidsmonitor van 2021 blijkt dat het aantal slachtoffers in de leeftijdscategorie 16 – 18 opvallend hoog is, net zoals het aantal slachtoffers in de leeftijdscategorie 19-25. Ook in de verandering van het gedrag ligt een opgaaf.

TRENDS

Om een groeiend autoverkeer te beperken wordt zeker op de schaal van Nederland een sterke groei verwacht van het gebruik van het openbaar vervoer. Het autogebruik wordt om diverse redenen ontmoedigd om de groei hierin aan banden te leggen. De opkomst van de elektrische auto kan hierin een verandering brengen. De verwachting is dat het aantal auto's per huishouden gaat afnemen, met name de jongere autogebruiker hecht namelijk minder waarde aan het bezitten van een eigen auto. Hoe dat in Barneveld uitpakt is nog maar de vraag als je kijkt naar de identiteit. Datzelfde geldt voor het gebruik van de fiets. Door de opkomst van de elektrische fiets worden ook langere afstanden steeds beter te overbruggen.

Op regionaal niveau wordt via het programma 'Slim & Schoon Onderweg' van regio Foodvalley ingezet op het stimuleren van e-bikegebruik, spitsmijding en het implementeren van slimme technologie zoals i-VRI's om de druk op weg te verminderen.

VERBONDEN MET DE REST VAN NEDERLAND

We zijn goed verbonden met zowel de regio als de rest van Nederland. De snelwegen A30 en A1 zijn belangrijke verkeersaders en via spoor kunnen we Amersfoort en Ede snel bereiken. Regionale en lokale verbindingswegen vormen daarbij een onderliggend netwerk dat de afzonderlijke dorpen met elkaar verbindt. Wat betreft de fiets hebben we de afgelopen jaren gewerkt aan een goed netwerk. Dat heeft echter ook nog veel meer aandacht nodig, zowel binnen de kernen als tussen de kernen. Bijzonder is de aanwezigheid van drie treinstations in de kern Barneveld. De gemiddelde afstand van een woonadres tot het dichtstbijzijnde treinstation bedraagt in Barneveld 3,4 km. Dit is korter dan het Nederlands gemiddelde, dat 5,1 km bedraagt. Voor de kleinere kernen is de afstand een stuk groter.

Bereikbaarheid gaat over meer dan autogebruik en files en over wegen, fietspaden, stations en spoorwegen. Bereikbaarheid gaat ook over nabijheid van voorzieningen en de toegankelijkheid daarvan, de afstand tussen werk en wonen of hoe vrachtverkeer zich verhoudt tot fijn leven in de dorpen.

OMGAAN MET MOBILITEITSGROEI IN ONZE GEMEENTE

Het lokale wegennet binnen Barneveld functioneert over het algemeen goed, waarbij uiteraard continu wordt gewerkt aan het aanpassen van specifieke verkeerssituaties om veiligheid of doorstroming te verbeteren. Echter met de groei van het aantal inwoners ontstaan er op termijn knelpunten als we niets doen. Zowel op de wegen, als op specifieke plekken zoals bij sportterreinen, bij scholen. Daar neemt de parkeerdruk toe en de overlast voor de omliggende wijken en buurten. Een ongewenste ontwikkeling.

De bestaande hoofdroute door Barneveld (ondermeer de Lunterseweg) heeft weinig ruimte om meer verkeer aan te kunnen. De verwachting is dat er aanzienlijk meer verkeer komt. Daarvoor is reeds een alternatief in de vorm van een rondweg aan de oostzijde in onderzoek genomen. Een rondweg kan echter niet voorkomen dat er ook diverse kruispunten binnen de bebouwde kom aangepast moeten worden. Hoe de kruispunten precies vormgegeven moeten worden is mede afhankelijk van op welke wijze met name in de kern Barneveld de groei wordt vorm gegeven.

De groei vereist niet alleen iets van het eigen wegennetwerk, maar ook van het bovenliggende netwerk. De invloed van de gemeente is daarop meer beperkt, maar tegelijk is met een grote groei van Barneveld wel aanleiding om de capaciteit van dit netwerk en de ontsluitingen hier naar toe passend bij te stellen. Onder de noemer van Corridor A1 vinden er onderzoeken en een lobby plaats voor vergroting van de capaciteit van de A1 specifiek ook op het gedeelte tussen knooppunt Hoevelaken en de Veluwe. Daarnaast wordt in die lobby ook ingezet op de ontwikkeling van een regiosprinter en een aantal extra treinstations tussen Amersfoort en Apeldoorn.De behoefte aan goede OV stijgt immers, terwijl de mogelijkheden relatief beperkt zijn. Zeker als er meer binnenstedelijk ontwikkeld wordt met deels andere woonmilieus, vraagt dat simpelweg meer van het OV-netwerk:

- Het station Barneveld-Noord is niet aangesloten op het spoor van Amersfoort naar Apeldoorn. Daardoor functioneert het transferium niet optimaal en kiezen we voor de reis naar het oosten in ieder geval snel voor de auto. Dit verdient aanpassing.
- Met Ede-Amersfoort willen we graag een kwartiersdienst, zeker in de spits. Zo worden de overvolle treinen wat prettiger en raken we sterker regionaal verbonden. Door ook de bereikbaarheid van de stations in Barneveld te verbeteren kan ook het OV gebruik groeien.
- In Stroe zien we graag een station komen. Niet om het verre verleden in ere te herstellen, maar om een goede OV-voorziening aan de oostzijde van onze gemeente te hebben, de bereikbaarheid van de militaire terreinen te verbeteren en de (randen van de) Veluwe met OV toegankelijk te maken. Een station is echter alleen haalbaar als er veel gebruik van wordt gemaakt en dat is nog wel een opgave.

De investeringen in het OV doen we niet zelf. We zijn afhankelijk van de provincie en Rijk en we hebben ook simpelweg rekening te houden met het spoorboekje: passen extra treinen wel in de dienstregeling? Door regionaal samen te werken willen we ons voor deze opgaven stevig positioneren. De verstedelijkingsstrategie voor de regio helpt daarin.

VERKEERSVEILIGHEID

De verkeersveiligheid in de kleine dorpen heeft veel prioriteit. Doorstroming van gemotoriseerd verkeer is daar van ondergeschikt belang. Tegelijkertijd zien we bijvoorbeeld in Stroe en Kootwijkerbroek veel sluipverkeer, deels lokaal, deels regionaal. Dat is ongewenst, al is de verwachting dat dit probleem op de langere termijn kleiner wordt, zodra de projecten A1-A28 Knooppunt Hoevelaken en A1-A30 zijn gerealiseerd. De centra van Barneveld en Voorthuizen worden verkeersveiliger door doorgaand verkeer te ontmoedigen maar met behoud van een goede bereikbaarheid voor bestemmingsverkeer. Voetgangers en fietsers krijgen waar mogelijk voorrang op autoverkeer. Dat betekent ook dat verkeer wel goed richting de A30 en A1 geleid moet worden en daar door kan rijden.

VERANDEREN VAN ONS GEDRAG; ALLEEN MET GOEDE ALTERNATIEVEN EN EEN BETER NETWERK

Het gemaksgedrag van het hebben van een auto is voor de autogebruiker niet zomaar veranderd, toch is de roep voor een alternatief aanwezig binnen de gemeente. Meer snelfietsroutes bijvoorbeeld, in en tussen de dorpen.

Daarmee komen werk en wonen dichterbij. Het OV krijgt een matige beoordeling en zoals voorgaande aangegeven is dat een belangrijke factor om mobiliteitsgroei mee op te vangen. Het moet makkelijker worden om met de bus en de trein te reizen. In samenhang betekent dat bijvoorbeeld dat er bijvoorbeeld voor de elektrische fiets veel meer fietspaden en meer oplaadpunten moeten komen. Juist hier vinden inwoner en bezoeker van onze gemeente elkaar.

SAMENGEVAT: AANPASSEN KAN ALLEEN MET EEN SLIMME MOBILITEITSSTRATEGIE

Rondom mobiliteit en bereikbaarheid komen veel opgaven bij elkaar. Zowel ondernemerschap als een vitaal, leefbaar dorp zijn gebaat bij goede bereikbaarheid. Net als in de landbouw staan we voor grote uitdagingen, die kostbaar zijn ongeacht de oplossing. We hebben een keuze te maken: gaan we verder met het verder faciliteren van de auto (bijvoorbeeld door de aanleg van één of meer rondwegen) of kiezen we voor (aanpassen van) wat we al hebben en veranderen we onze behoefte en gedrag door mobiliteitsverandering (fiets en OV) en -vermindering (nabijheid), terwijl forse groei aan de orde is van inwoners en banen. In het volgende hoofdstuk bieden we daarvoor de eerste verdiepende inzichten.

4. TOEKOMSTSCENARIO'S VOOR 2040

4.1 Inleiding

In het vorige hoofdstuk maakten we inzichtelijk wat de opgaven zijn, waar we in de komende decennia voor staan. De gemeente heeft verschillende rollen in het oplossen van deze opgaven. Als bevoegd gezag sturen we op de ruimtelijke inrichting. Dat doen we niet alleen. Ook Rijk, provincie en waterschap hebben een stevige rol, bijvoorbeeld voor het landelijk gebied of openbaar vervoer. Heel veel ruimtelijke ontwikkelingen ontstaan door initiatiefnemers van binnen en buiten onze gemeente. Deze initiatieven willen wij als gemeente in goede banen leiden om het totaal van opgaven van een goede oplossing te voorzien. Daarnaast initiëren we als gemeente ook zelf plannen, bijvoorbeeld als het gaat om woningbouw, infrastructuur en voorzieningen, zoals scholen. Dat vraagt om een ruimtelijke strategie: hoe ontwikkelt onze gemeente zich verder in de komende 20 jaar? Welke keuzes maken we daarin?

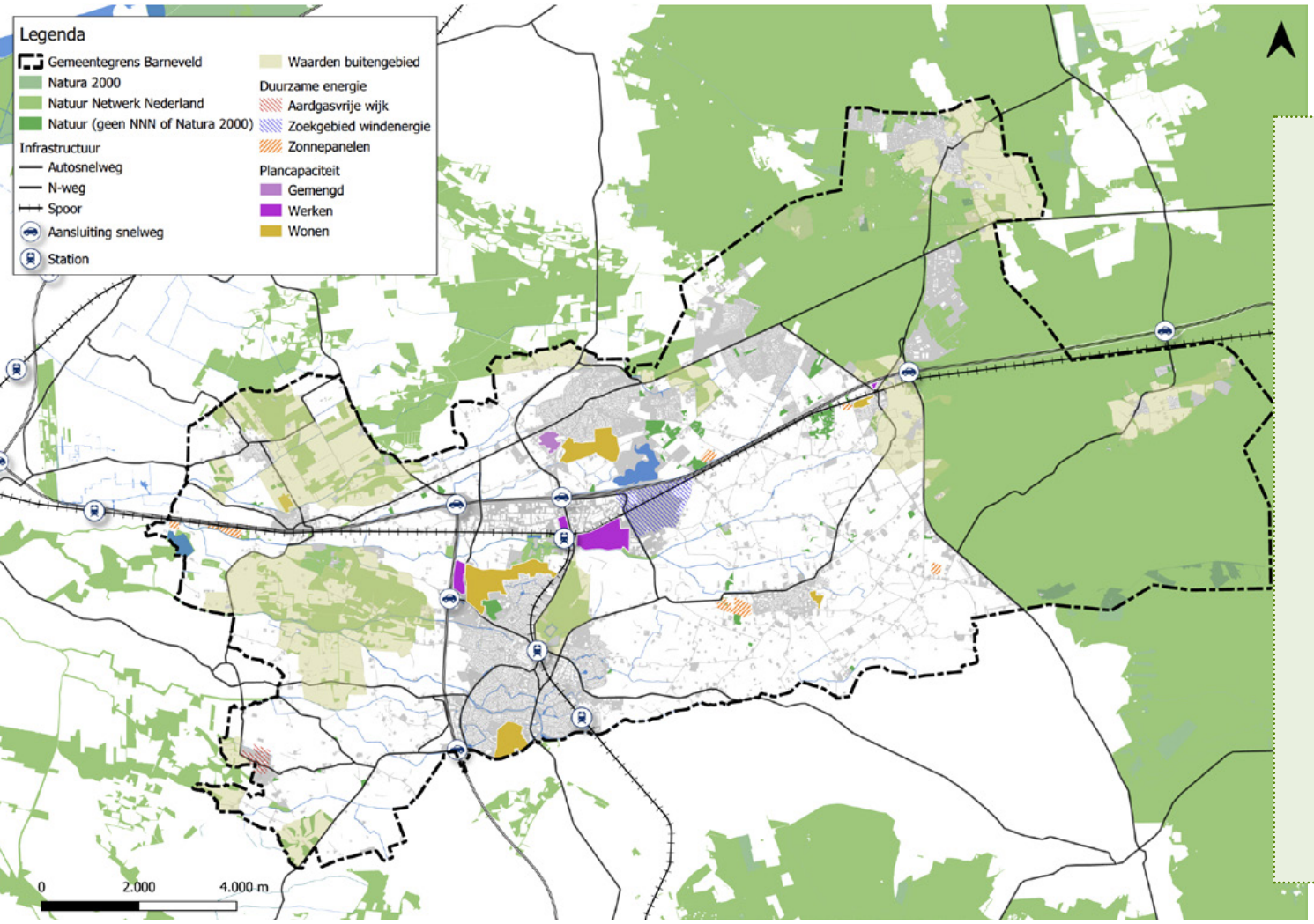
Het maken van een strategie is een grote uitdaging. Alle ruimte in onze gemeente heeft immers al een functie, een eigenaar, een gebruik, etc. Tegelijkertijd is voor heel veel opgaven juist ruimte nodig. Voor nieuwe woningen veranderen we weilanden in woonwijken. Functies en gebruik veranderen. We maken niet alleen keuzes om het gebruik van een ruimte te veranderen; meervoudig gebruik van ruimte is ook mogelijk. Denk aan het wonen boven een parkeergarage of een winkel of het combineren van agrarisch gebruik met het leveren van natuurdiensten.

Om onze ruimtelijke strategie te bepalen werken we in dit hoofdstuk twee toekomstscenario's uit. Beide scenario's laten zien hoe wij als gemeente om kunnen gaan met opgaven. Het zijn onderscheidende maar realistische scenario's om het gesprek over te voeren. Door onderzoek en gesprekken met allerhande betrokkenen bepalen we wat in welk scenario bijdraagt aan de aanpak van de opgaven én hoe zich dat verhoudt tot belangen, wensen en behoeften. Daaruit destilleren we de best passende elementen uit de scenario's tot één strategie. Het is onvermijdelijk dat dilemma's en moeilijke keuzes zich gaan voordoen: de ruimte is immers te klein om alles en iedereen te kunnen bedienen. Die keuzes moeten we uiteindelijk in de omgevingsvisie wel maken, willen we alle opgaven in samenhang kunnen aanpakken. In de rest van dit hoofdstuk werken we beide scenario's uit. Daarvoor nemen we telkens de thema's ter hand waarlangs we de opgaven in voorgaand hoofdstuk hebben beschreven. Nu beginnen we in Barneveld natuurlijk niet met een blanco vel. We hebben al bestaande plannen, projecten zijn in uitvoering en we hebben in de afgelopen jaren beleid gemaakt waarmee we verder kunnen. Daarmee is onze toekomst feitelijk voor een deel al ingekleurd. Een overzicht hiervan hebben we per thema ook opgenomen paragraaf 4.2 in dit hoofdstuk.

4.2 Bestaande plannen, projecten en beleidsvoornemens en de scenario’s

De toekomst is voor een deel ingekleurd, maar voor een deel ook niet. Dat verschilt per onderwerp. Zo hebben we in 2016 de Strategische Visie Barneveld 2030 vastgesteld. Onderdelen daarvan lopen inderdaad tot 2030, maar voor andere onderwerpen geldt dat niet. We zullen dat dus moeten aanvullen naar een compleet plaatje voor 2040, maar ook in de stappen richting 2040.

Zoals gezegd zullen we keuzes moeten maken. Dat kunnen andere keuzes zijn dan die we in het verleden gemaakt hebben. Waar mogelijk brengen we bestaande voornemens, plannen en projecten daarmee in lijn. Veelal zal dat bijsturing van plannen en beleid zijn, maar het is ook mogelijk dat bepaalde projecten worden stopgezet. Daarbij geldt dat hoe minder concreet bestaande voornemens zijn, des te meer we mogelijkheden hebben deze voornemens in lijn te brengen met de keuzes die we uiteindelijk in de omgevingsvisie maken.

BESTAANDE PLANNEN, PROJECTEN EN BELEIDSVOORNEMENS

PRETTIG LEVEN IN VITALE DORPEN

- In totaal tellen bestaande plannen en meer zachte voornemens op tot meer dan 5.000 verschillende type woningen voor diverse doelgroepen. De geplande woningen worden met name aan de randen van dorpen gebouwd, zoals het Wulperveld, Oostbroek, Terschuur Noord.
- In ieder dorp is ruimte voor nieuwe woningen. Barneveld en Voorthuizen nemen het leeuwendeel voor hun rekening met wijken als Bloemendal, De Burgt, Voorthuizen Zuid of het woon-werkgebied in Voorthuizen
- In Barneveld Centrum willen we meer woningen toevoegen vooral door transformatie van panden of herontwikkeling.
- We nemen in alle projecten de opgaven voor klimaatadaptatie mee met de huidige inzichten. Dat geldt in meer en mindere mate ook voor energie, circulaire economie en biodiversiteit (puntensysteem natuurinclusief bouwen). Denk aan gescheiden rioolstelsels, wadi's en woningen van het gas af.
- De voorzieningen groeien mee met de bevolkingsgroei. We voeren hiervoor onze wettelijke taak uit (onderwijs, gymlokalen) en hanteren de NOC-NSF normen voor sportvoorzieningen. Cultuur houden we op peil. Dorpshuizen houden we up to date en vervangen we indien nodig. We hebben veel speelplekken en bankjes in ons openbaar gebied en onderhouden deze op een hoog niveau.
- Verschillende dorpen hebben een dorpsvisie met daarin acties om de vitaliteit en levendigheid te bevorderen. Samen met dorpen kijken we welke acties uitgevoerd kunnen worden.

RUIMTE VOOR ONDERNEMERSCHAP

- We zetten in op een goed en ruim aanbod van bedrijventerreinen. Het bestaande regionale bedrijventerrein Harselaar wordt gedeeltelijk gerevitaliseerd (Harselaar Oost), waarbij de infrastructuur wordt verbeterd en de klimaatbestendigheid wordt vergroot.
- Harselaar wordt de komende jaren uitgebreid in zuidelijke richting met Harselaar Zuid fase 1b en fase 2 om in de hoge vraag naar bedrijventerreinen te kunnen voorzien. We staan open voor de vestiging van een railterminal.
- We gebruiken het gebied Harselaar voor verduurzaming met ruimte voor ontwikkeling van 3 windturbines, stimulansen voor zon op dak en een verkenning naar de mogelijkheden van een energiehub.
- We houden de centrumgebieden van Voorthuizen en Barneveld qua winkelaanbod en aantrekkelijkheid op peil om de groeiende bevolking te bedienen. Deze winkelgebieden hebben de gemeentelijke aandacht voor wat betreft de inrichting van de openbare ruimte (hittestress, wateroverlast, toegankelijkheid). In de andere dorpen blijven de mogelijkheden voor de dagelijkse boodschappen zo veel mogelijk bestaan, mits dat door ondernemers kan worden gedragen.
- De toeristische bedrijvigheid blijft op een gelijk niveau: geen nieuwe vakantieparken, wel beperkte groei van meer kleinschalige bedrijven, vooral bij (voormalige) agrarische bedrijven. Vooral belangrijk is een kwaliteitsimpuls van de bestaande parken. Het buitengebied dient als kraamkamer voor bedrijvigheid op voormalige agrarische bedrijfslocaties.

TOPREGIO TOEKOMSTGERICHTE LANDBOUW

- We verwachten in de komende jaren een verdere terugloop van het aantal agrarische bedrijven. Door regelingen, met vanuit de 'stikstofopgave', stoppen ondernemers. Deze stoppende boeren faciliteren we met functieveranderingsbeleid.
- Bestaande agrarische bedrijven bieden we zoveel mogelijkheid zich te ontwikkelen, binnen de bestaande kaders. We bieden ruimte voor nevenactiviteiten.
- We willen de ruimte van stoppende boeren zo veel mogelijk gebruiken om andere ondernemers de mogelijkheid te bieden hun bedrijfsvoering zo aan te passen dat een gezond toekomstperspectief ontstaat.
- De nationale opgaven voor de natuur, de Kaderrichtlijn Water en reductie en/ of opslag van CO_2 vergen verdergaande innovatie van agrarische bedrijven pakken we regionaal en lokaal aan. We werken daar aan een goede toekomst voor het landelijk gebied en het bijzonder de agrarische sector. We brengen nadrukkelijk het menselijke, sociale, maatschappelijke en economische belang in van onze inwoners en ondernemers.
- We zetten in op verbinding tussen de agrarische sector en andere sector. We vinden de koppeling belangrijk met onderwijs en bedrijven in een veel grotere keten. We willen daarnaast bijdragen aan een korte keten.

GEZOND EN NATUURLIJK BARNEVELD

- We werken aan een gezond en natuurlijk Barneveld. Zo willen we de biodiversiteit in de gemeente behouden en versterken. We nemen daarvoor de uitvoering van ons biodiversiteitsplan ter hand met diverse maatregelen. We richten onze omgeving zo in dat die om kan gaan met het veranderende klimaat (extreme buien, hitte, droogte). Daarnaast werken we aan een energie - en CO2 neutrale gemeente, waarbij we onder andere inzetten op energiebesparing, energieopwekking en alternatieve warmtevoorzieningen. En op duurzame mobiliteit, waar het gaat over hoe we ons verplaatsen. We werken toe naar een volledig circulaire economie met biobased kringlopen en een duurzaam voedselsysteem, waarbij het gebruik van nieuwe grondstoffen minimaal is en waarbij we (waardevast) hergebruiken.
- We stimuleren bewegen in de eigen omgeving met bijvoorbeeld de ontwikkeling van het wandelnetwerk Barneveld en dorpsommetjes.
- We werken aan een schonere lucht op basis van het Schone Lucht akkoord en zetten met name in op extra fijnstofreductie in de pluimveehouderij.
- We willen met gezondheidsmaatregelen en groene maatregelen meer aansluiten op wat er in onze dorpen en wijken ligt aan opgaven. Door deze verbinding te zoeken, willen we meer bereiken.

BEREIKBAAR NU EN IN DE TOEKOMST

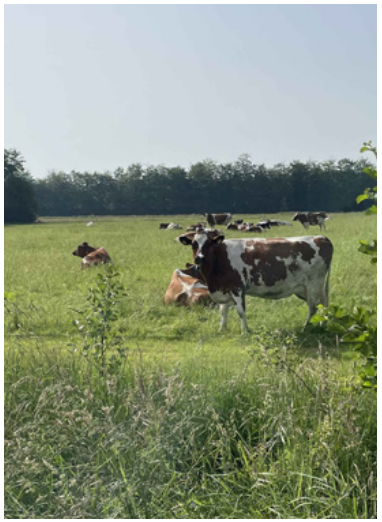
- We investeren in verbetering van de verkeersveiligheid en de mogelijkheden om per fiets veilig en snel binnen de gemeente te verplaatsen. Daarvoor leggen we fietspaden aan en richten we de wegen in de bebouwde kom zo in dat de auto te gast is.
- We lobbyen voor een betere doorstroming op de A1 en A30 en verbetering van het knooppunt A1/A30. We willen een extra aansluiting op de A1 bij Harselaar-Oost ondermeer om sluipverkeer door Stroe en Kootwijkerbroek te verminderen.
- De drie stations blijven we binnen onze mogelijkheden verbeteren waar het kan, bijvoorbeeld om je fiets beter kwijt te kunnen. We zien graag meer gebruik van OV. We hebben de wens om Barneveld Noord op te waarderen totintercitystation. We onderzoeken de mogelijkheden van een regiosprinter van Barneveld naar Apeldoorn met een station in Stroe.
- We hebben de ambitie een rondweg aan de oostzijde van Barneveld te realiseren. We doorlopen daarvoor een m.e.r.-procedure, waarin meerdere varianten onderzocht worden: een nulplusvariant waarbij bestaande wegen worden aangepast, en varianten met een nieuwe oostelijke rondweg met verschillende liggingen van tracé's.De noodzaak om wat te doen voor doorstroming, bereikbaarheid en veiligheid is aangetoond, de oplossing is mede afhankelijk van hoe we onze ruimtelijke opgaven voor de komende 20 jaar willen oplossen. Daarom laten we de nulplusvariant en een variant met rondweg we onderdeel zijn van de scenario's.

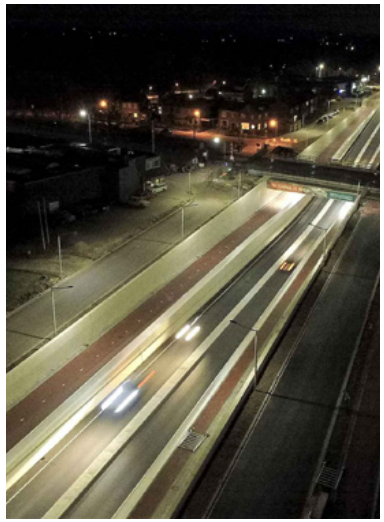

4.3 De uitgangspunten voor en karakterschets van de scenario's

Uit hoofdstuk 3 blijkt dat er veel en vooral heel verschillende opgaven liggen. Een aantal van die opgaven zijn bepalend voor hoe onze gemeente de komende decennia van aanzicht gaat veranderen. Deze opgaven hebben direct consequenties voor het ruimtegebruik en de keuzes die we daarin moeten maken. Deze opgaven zijn bepalend voor de uitwerking van ruimtelijke scenario's. Bepalende opgaven zijn:

- De woningbouwopgave bedraagt maximaal 10.000 woningen tot 2040. Dit zien wij als het maximale groeibeeld. Voor ongeveer 5000 woningen zijn plannen gereed, of locaties voorzien. Voor de andere 5.000 moeten we deze vinden.
- Het natuurlijk systeem (bodem, water, lucht, biodiversiteit) moet in balans worden gebracht. De stikstofopgave is daar onderdeel van. De oplossing van deze opgave is nog ongewis. We moeten rekening houden met een versterkte verdere afname van het aantal agrarische bedrijven en daarmee een groot vrijkomend areaal aan agrarische bedrijfsbebouwing.
- De ontwikkeling naar een toekomstbestendig en multifunctioneel (sociaal en economisch) landschap, inclusief een gezond en circulair voedselsysteem.
- De aanpak van opgaven ten aanzien van verdroging, hitte, wateroverlast, waterkwaliteit, groene uitloopgebieden, nieuwe natuur- en bosgebieden gaat ruimte vragen, maar hoeveel weten we nog niet. De gezamenlijke vraag zal ondanks veel onduidelijkheid naar verwachting omvangrijk zijn.
- De borging van bereikbaarheid op korte en lange termijn vraagt mogelijk om ingrepen in het bestaande netwerk voor infrastructuur en aanvullingen op het wegennet in onze gemeente.
- De opgave voor nieuwe bedrijventerreinen groeit mee met de groei van het aantal inwoners. Autonoom gaat het om 80 hectare, bij een grote groeibehoefte mogelijk het dubbele, ook in regionaal perspectief.
- De groeiende energiebehoefte (met name elektrificatie) en de overgang naar duurzame energieproductie leiden tot een sterk groeiende ruimtevraag voor bijpassende voorzieningen voor zowel het opwekken van energie als het transporteren van energie alsmede voor innovatie.

KARAKTERSCHETS SCENARIO: VOORUIT MET BARNEVELD

De wereld verandert en dat gaat niet voorbij aan de gemeente Barneveld. De wijze van voedselproductie eist zijn tol van bodem, water en natuur; economisch loopt dit systeem tegen grenzen aan. Het klimaat verandert en dat uit zich in toenemende wateroverlast, maar ook droogte en hitte. De energievoorziening loopt vast. De groei aan inwoners en van economie vraagt steeds meer. Dat vraagt om andere keuzes dan in het verleden. Als gemeente pakken we daarin stevig de regie: we zullen moeten veranderen en kiezen daarbij meer voor een koers, waarin we uitgaan van het natuurlijk systeem en de draagkracht daarvan.

In dit scenario kiezen we voor een beperktere bevolkingsgroei, die gefaciliteerd wordt met name in de grotere kernen met de nodige gestapelde bouw dat ook echt de hoogte in kan gaan op plekken, geconcentreerde groei op plaatsen die goed zijn ontsloten met openbaar vervoer en waar reeds veel voorzieningen zijn. We gaan bedrijventerrein of locaties in kernen transformeren. We gaan in alle kernen voor een zo'n zuinig mogelijk gebruik van de ruimte en maken zo veel mogelijk gebruik van bestaande (gemeenschappelijke) voorzieningen. Wonen en werken vindt plaats in elkaars nabijheid, waarbij het werken door een ander type werkgelegenheid (meer van "doeners" naar "denkers") ook minder ruimte per arbeidsplaats vraagt. Bestaande bedrijventerreinen kunnen beter benut worden en we zoeken naar mogelijkheden om nog efficiënter met bedrijfsruimte om te gaan: door hoger te bouwen, gebruik te maken van ondergronds parkeren en functiemenging.

De mobiliteit wijzigt; het accent komt meer te liggen op fiets en OV, zeker voor de kern Barneveld. Dat auto doet daarmee een stapje terug: geen extra wegen erbij en minder ruimte in het openbaar gebied voor de auto, ook in het openbaar gebied. In plaats daarvan spelen we ruimte vrij voor klimaatadaptatie en een meer biodiverse inrichting die ook uitnodigt tot gezond gedrag. Verdichting betekent ook groen en circulair bouwen, bijvoorbeeld door biobased en natuurinclusief te bouwen (ondermeer houtbouw, vlas); we willen de leefomgeving gezond en goed houden en maken, waarbij we kansen zien voor nieuwe verdienmodellen. We zetten extra in op verduurzaming van het energieaanbod en willen voorloper zijn qua opwek van duurzame energie en de ontsluiting hiervan naar onze inwoners en bedrijven.

De kernen zijn verbonden met het buitengebied, lopen als het ware in elkaar over. Het groen komt in de kernen, de beken stromen er door heen, de inwoners kunnen makkelijk in het buitengebied komen. Aan de randen van de kernen zijn volop mogelijkheden om te recreëren en is een overgangslandschap gecreëerd met allerlei vormen van dubbelgebruik: natuur, water, agrarisch met diensten, recreëren. Dit overgangsgebied nodigt uit tot bewegen, maar zorgt als buffer er ook voor dat we in de kernen op een goed gezondheidsniveau komen te zitten als het gaat om bijvoorbeeld geur en fijnstof. We zetten op die manier in op een verbetering van de gezondheid in de volle breedte. In het buitengebied zelf krijgt de kwaliteit van onze leefomgeving ook meer de nadruk. Bodem, water en ook landschap zijn bepalend voor de andere functies die van oudsher voorkomen in het buitengebied. Dat betekent (veel) meer ruimte voor de beken, meer inzet op biodiversiteit, een robuuster landschap en een andere landbouw meer ook gericht op het verlenen van andersoortige diensten en minder gericht op productie voor de wereldmarkt. Dit scenario vergt meer regie dan we gewend zijn te voeren en kost (mogelijk) meer geld, maar zorgt ook voor waardecreatie, al is dat niet altijd in geld uit te drukken. Een betere gezondheid van onze inwoners, eenbetere leefomgeving in de kernen, een buitengebied waar natuur, water en voedselproductie in gezonde balans zijn. Dat is de vooruitgang voor Barneveld.

KARAKTERSCHETS VAN SCENARIO: VERDER MET BARNEVELD

De komende 20 jaar vragen met alle opgaven die er liggen om keuzes. Dit is echter niet nieuw. Als Barneveld hebben we ons ook de afgelopen 20 jaar ingespeeld op de opgaven van toen op een manier die aansluit bij wie we zijn: zelfredzaam, klaar staan voor elkaar, handen uit de mouwen en vooral ook doen.

De groei is onontkoombaar en we grijpen deze aan om kansen te pakken. We gebruiken die groei om met name de kleinere kernen in onze gemeente te laten groeien en deze vitaler te maken. Dat kost fysiek gezien meer ruimte, maar daarmee leggen we wel een bredere basis voor allerlei voorzieningen in deze kernen en bevorderen we de leefbaarheid in die kernen.

De gemeente Barneveld is een gemeenschap van dorpen; het dorpse karakter vinden we belangrijk en dat heeft ook consequenties voor de omgang met de inrichting van de ruimte. We kiezen minder voor inbreiding en gestapelde bouw, maar meer voor uitbreiding langs de randen van onze dorpen, waarmee we en inspelen op de behoefte (eengezinswoningen met tuin) en instandhouden cq voortborduren op wat we hebben: het landelijke en dorpse karakter.

We zetten in op uitbouw en doorontwikkeling van de werkgelegenheid, die we hier al hebben, zoals de logistiek en de techniek. Dit betekent dat we ruimte maken voor groei voor onze lokale bedrijvigheid en ruimte bieden voor bedrijvigheid van buiten de gemeente en regio. We maken gebruik van de goede ontsluitingen die we hebben en ons arbeidspotentieel, belangrijke succesfactoren om te kunnen ondernemen. We geven ondernemers de ruimte om te ondernemen, ook vanuit ons gedachtengoed van Zelf, Samen, Gemeente. Als gemeente zorgen we voor de juiste randvoorwaarden.

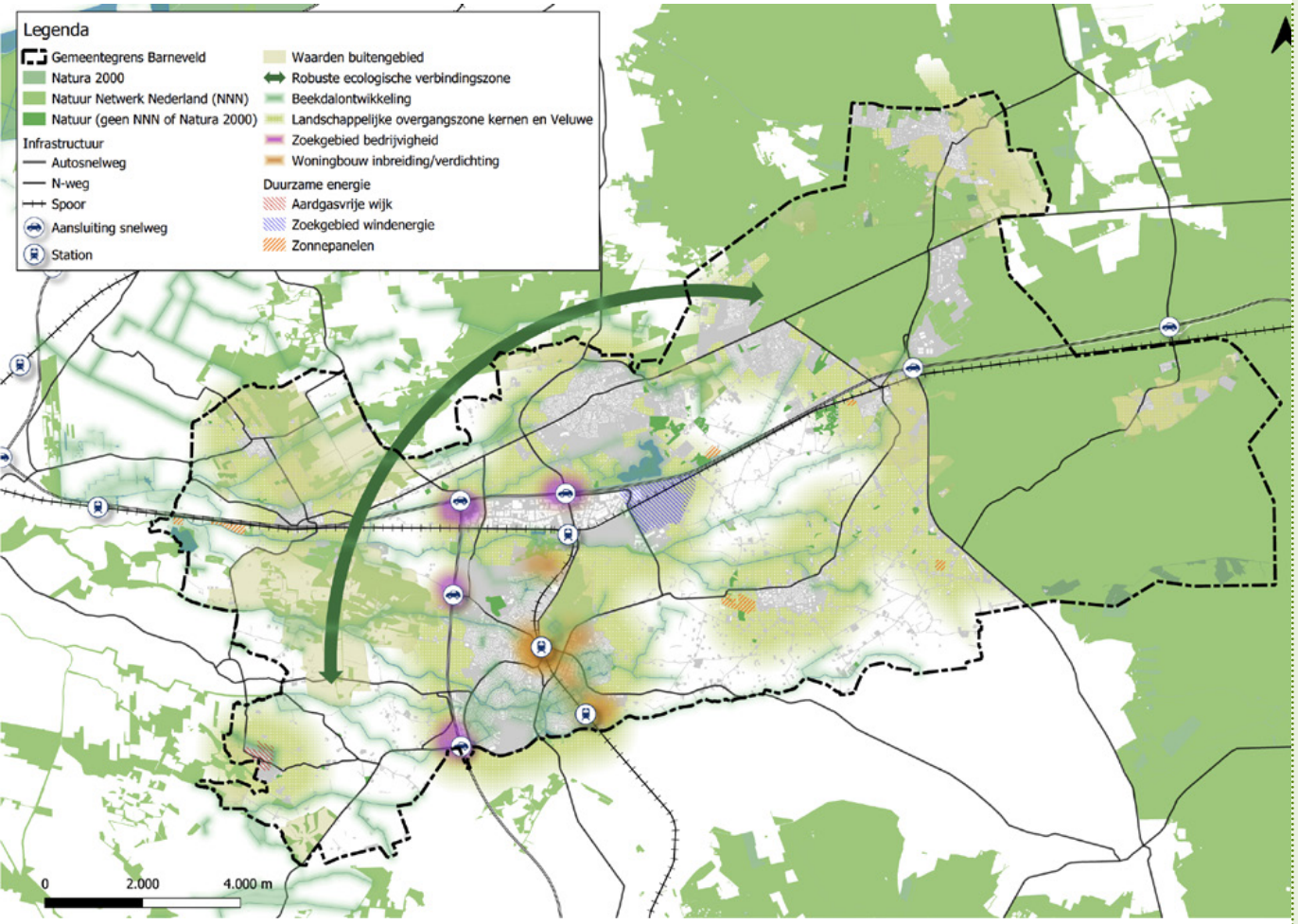
Door de groei krijgen we en pakken ook de kans om de ontsluiting van de gemeente Barneveld te verbeteren. Dat zit in extra ontsluitingen op snelwegen, maar ook in de aanleg van rondwegen, zodat de verkeersproblematiek die we nu ervaren, wordt opgelost en we een robuust veerkachtig wegennet creëren. De gemeente Barneveld is vooral ook een agrarische gemeente, het agrarisch hart van de Foodvalley. Die sector is belangrijk en blijft belangrijk. We zoeken met technische maatregelen mogelijkheden voor de brede agro-business in onze gemeente. In het buitengebied bieden we ruimte voor andere functies zo lang deze zich goed verhouden tot de agrarische bedrijvigheid.

Dat geldt ook voor de water, natuur, landschap en recreatie. We doen daarin wat we ook moeten doen en proberen dit zo veel mogelijk in te bedden in de agrarische structuur zonder dat het belemmerend werkt voor de sector. In de energietransitie doen we wat we moeten doen om te voldoen aan de gestelde normen. In dit scenario zien we een meer faciliterende rol; we ondersteunen de inwoner, de ondernemer, de samenleving om goed hun rol te kunnen invullen. Al blijven we ook regie voeren als het gaat om de aanleg van nieuwe woonwijken, bedrijventerreinen en infrastructuur. We slechten barrières en zijn terughoudend met het zelf als gemeente opleggen van allerlei verplichtingen met financiële consequenties.

4.4 Nadere uitwerking scenario: VOORUIT MET BARNEVELD

- Geen maximale groei, maar max 8.000 woningen en groei tot 75-80.000 inwoners. Concentratie van woningen in Barneveld en Voorthuizen als kernen met goede voorzieningen en goede ontsluitingen. Focus op inbreiding met meer gestapelde bouw, geen nieuw grote uitbreidingslocatie;
- Landbouw raakt ingebed in een rijker en diverser landschap dat economisch gezien breder benut gaat worden, ecologisch erop vooruit gaat en meer maatschappelijke betekenis gaat krijgen. Bovenal zijn we zuinig op de mate waarin we ons landelijke gebied stedelijke functies laten krijgen. We krijgen een andere vorm van voedselproductie/kringlooplandbouw, meer natuurinclusief en meer verbreding, waarbij de boer betaald krijgt voor het leveren van maatschappelijke diensten. Het landelijk gebied houden we vrij van stedelijke functies als grotere woningbouwprojecten of allerlei vormen van bedrijvigheid.
- We maken extra ruimte voor de aanpak van opgaven ten aanzien van verdroging, wateroverlast, waterkwaliteit, groene uitloopgebieden en nieuwe natuur- en bosgebieden. We zoeken zo veel mogelijk de combinatie, maar vinden het ook acceptabel als hiervoor agrarische gronden worden gebruikt.
- Voor mobiliteit zetten we de fiets en het OV op de voorgrond. Dat betekent minder ruimte voor de auto op de weg (geen nieuwe wegen) en in het openbaar gebied (minder parkeermogelijkheden) en meer ruimte voor fiets en een andere invulling van het openbaar gebied.
- We zetten in op andere vormen van meer kennisgerichte bedrijvigheid, wat zich ook goed leent voor functiemenging. Wij gaan zuinig om met uitbreiding van bedrijventerreinen, die we met name gebruiken voor onze eigen bedrijven. Dit bijvoorbeeld voor verplaatsers binnen de gemeente.

PRETTIG LEVEN IN VITALE DORPEN

Zeker 3000 woningen gaan we aanvullend op onze bestaande plannen en ideeën realiseren. De in totaal 8.000 woningen concentreren we vooral in Barneveld en Voorthuizen. Kleinere kernen krijgen minder ruimte om te groeien en alleen voor de eigen behoefte. We bouwen in en rond alle kernen op locaties die ontsloten kunnen worden via bestaande infrastructuur.

We benutten de ontwikkelingen in de landbouw: voor vrijkomende agrarische bebouwing in de omgeving van bestaande kernen zoeken we naar een creatieve invulling van de woonopgave. Barneveld gaat als dorp met de meeste voorzieningen er stedelijker uit zien. We maken daarvoor ook ruimte in de kern, waarbij we rekening houden met waardevolle bebouwing en structuren. Industriële bedrijvigheid, zoals nabij station Barneveld Centrum, maar ook onderdelen van bedrijventerrein de Valk verdwijnen uit de kern.

We voegen specifieke nieuwe woonmilieus en -concepten toe met meer kleinere wooneenheden, waarbij aandacht is voor ouderen (collectiviteit van zorg en voorzieningen). Dat geldt ook voor jongeren. Hierdoor brengen we instroom en doorstroom op gang in de woningmarkt. We maken andere instapmodellen in de woningmarkt mogelijk door te sturen op programma's met meer appartementen, dichtbij het centrum en dichtbij de stations. Dat betekent meer gestapelde en hogere bebouwing, waarbij parkeren verdwijnt in en onder het gebouw en de begane grond ruimte biedt aan voorzieningen, winkels, kinderopvang, etc.We richten ons daarmee ook op doelgroepen die nu nog niet in Barneveld wonen.

Ook anderszins concentreren we de voorzieningen zoveel mogelijk in de kern Barneveld. Daarmee gaan het centrum en destationsgebieden sterk aan levendigheid winnen doordat we ook de mogelijkheid creëren gebruik te maken van andersoortige en nieuwe sport en cultuurvoorzieningen. Functiemenging stimuleren we ook elders in onze woonwijken om de levendigheid te vergroten en daarmee de leefbaarheid te bevorderen.

Denk aan multifunctioneel gebruik van schoolgebouwen en schoolpleinen. De verdichting van de kern Barneveld en Voorthuizen combineren wij met een grotere openbare ruimte met meer ruimte voor water, ecologisch waardevoller groen, spelen en ontmoeten. Specifieke aandacht hebben we daarbij voor tieners. Niet alleen in het openbaar gebied maken we ruimte voor klimaatverandering; we maken ook ruimte voor klimaatmaatregelen aan de oostzijde van Barneveld om wateroverlast in de kern te voorkomen en een waterbuffer te hebben in tijden van droogte. Bij nieuwe woningbouwprojecten maken we vooruitstrevende afspraken over klimaatadaptatie (bijvoorbeeld groene daken) en energie (elektrificatie). In de bestaande woonomgeving zetten we maximaal in op minder verharding, meer groen en/of water.

We zetten grote en nieuwe stappen in de energietransitie. Dat doen we samen met inwoners en bedrijfsleven en we werken met hen aan innovatie oplossingen in de energietransitie. Dat betekent dat we gaan werken met lokale energiebedrijven –coöperaties en netwerken. Naast de 'reguliere' technologieën als wind- en zonne-energie, verkennen we innovaties in samenwerking met het onderwijs en bedrijfsleven. We zorgen ervoor dat we bij het aanpakken van de energietransitie, ook andere duurzaamheidsdoelen niet uit het oog verliezen, zo stimuleren we natuurinclusief en biobased (ver) bouwen.

Bij iedere kern werken we aan vergroening van de dorpsranden zodat er ruimte ontstaat voor spel voor kinderen en meer recreatie voor alle inwoners. Het worden meer multifunctionele overgangszones richting de andere delen van het buitengebied waar de landbouw meer dominant aanwezig is. Waar mogelijk vindt de aansluiting plaats op bestaande landschapseenheden waarin onze inwoners rust, natuur en ruimte ervaren. Dat netwerk van groene dorpsranden bouwen we fors uit.

RUIMTE VOOR ONDERNEMERSCHAP

RUIMTE VOOR ONDERNEMERSCHAP

Evenals bij wonen gaan we uit van zuinig ruimtegebruik. Voor Harselaar staat nog groei geprogrammeerd, maar die groei willen we ook gebruiken voor bedrijven die verplaatsen. Op termijn willen we alleen nog bedrijventerreinen realiseren of uitbreiden indien dat nodig is voor bedrijven die op een andere locatie - bijvoorbeeld in de dorpskernen - moeten verdwijnen. Deze ruimte concentreert zich rondom bestaande goed ontsloten locaties bij de A30, Harselaar en de A1-zone. Harselaar gebruiken we vooral ook voor ondernemers die lokaal gebonden zijn. Ook ruimte in onze gemeente is schaars, daarom zijn we niet de plek voor overloop vanuit Amersfoort of Ede/Veenendaal of voor grote nieuwe ruimtegebruikers. Daar moeten vanuit de regio andere plekken voor gevonden worden. Wel richten we ons meer op het stimuleren en faciliteren van hoogwaardige bedrijvigheid, omdat dat type bedrijvigheid vaak minder ruimte kost, schoner en meer toekomstbestendig is. Tevens zetten we in op combinaties van wonen en werken met gedeelde werk/vergadervoorzieningen op geschikte plekken in onze gemeente.

Met meer inwoners voor Barneveld (kern) en Voorthuizen blijven we werken aan randvoorwaarden voor een gezonde toekomst voor middenstand, horeca en aanverwante activiteiten in de centra van deze kernen. Hier willen wij grotere winkels concentreren. In de randen van centra zetten we in op transformatie. Daarnaast bieden wij ruimte voor wijkwinkelcentra met een beperkt aanbod voor bijvoorbeeld een supermarkt, drogisterij en lichte horeca, waardoor de leefbaarheid in die wijken verbetert, ouderen in die wijken langer thuis kunnen blijven wonen en mobiliteit in de kern Barneveld wordt beperkt. Doordat in ieder dorp voor eigen behoefte woningen worden toegevoegd blijft er sprake van een acceptabel basisvoorzieningenniveau.

Het buitengebied verandert van karakter. We zien in dit buitengebied geen nieuwe grootschalige vakantieparken ontstaan, wel een aanwas van meer kleinschalige locaties op vrijgekomen agrarische locaties in een mooier wordend landschap. Dat heeft te maken met een veranderend gebruik van ons buitengebied en de aandacht die we geven aan bescherming en ontwikkeling van natuurwaarden. Dat zorgt voor nieuwe verdienmogelijkheden en voor dat type bedrijvigheid bieden we ruimte. Voor andere bedrijvigheid bieden we geen ruimte.

Foto © Visit regio Barneveld

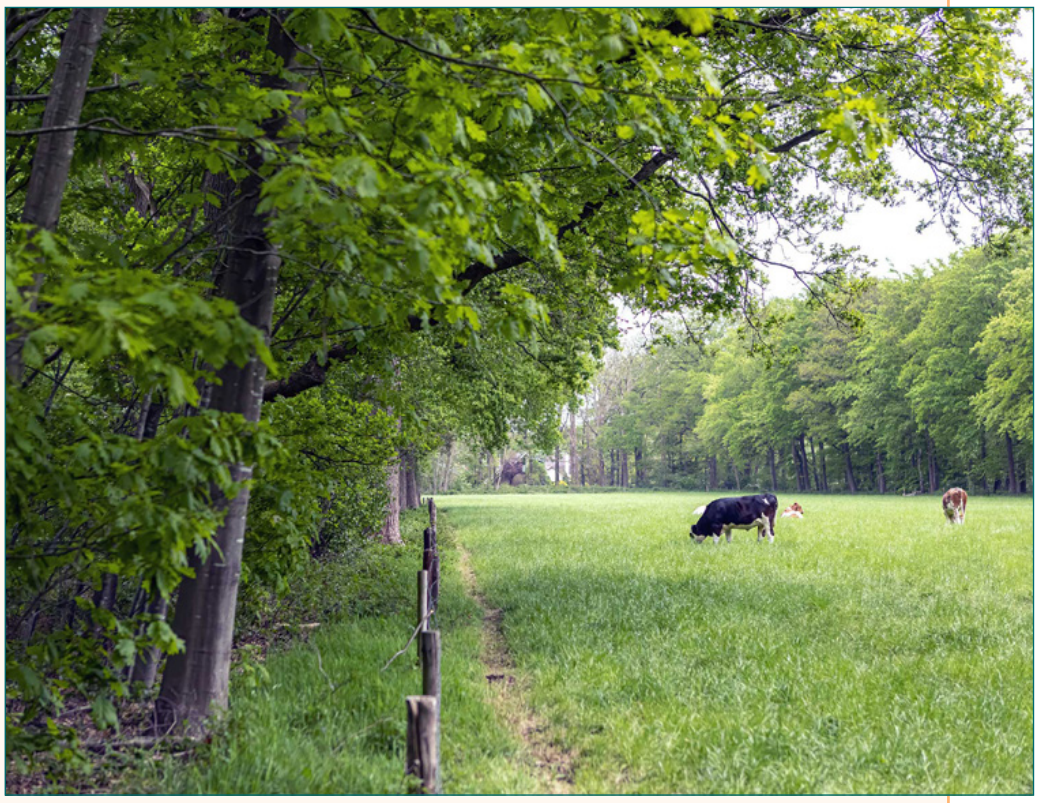
TOPREGIO TOEKOMSTGERICHTE LANDBOUW

Het agrarisch ondernemerschap wordt gericht op doorontwikkeling en vernieuwing naar een gezonde, natuurinclusieve circulaire landbouw. Deze landbouw staat in verbinding met burgers, kennisinstellingen en innovatie met crossovers vanuit de hele Foodvalley.

De landbouw concentreert zich hiermee op vernieuwing en ruimtelijk gezien in differentiatie in deelgebieden waar geëxperimenteerd wordt met innovaties in de primaire productie, die in die deelgebieden passend zijn. Met gerichte zonering en extensivering nemen risico op ziektes, ziekte overdracht en preventieve ruimingen af. We zetten de zones ook in nabij onze kernen en langs het Natura2000 gebied om de milieudruk respectievelijk druk op de natuur aanmerkelijk te verminderen. De landbouw kan in deze gebieden in aangepaste – dat wil zeggen bij de kernen cq natuur passende - vorm verder. De landbouw houdt ruimte doordat we compact bouwen bij stedelijke ontwikkelingen. We zetten onze middelen in om ook te komen tot de juiste vorm van landbouw op de juiste plek.

We werken hiermee zoveel mogelijk toe naar het benutten van restromen en het optimaal voeden van het bodemleven, waarin we een link leggen naar het waterbeheer. We stimuleren en faciliteren de eiwittransitie, zowel in feed als food, de doorontwikkeling van korte ketens, extensivering, agroforestry, de teelt van biobased grondstoffen en het belonen van maatschappelijke diensten, zoals het onderhouden van het buitengebied en het vastleggen van CO2. Export van kennis over dit voedselsysteem wordt een steeds belangrijker economische toegevoegde waarde. De werkgelegenheid in de agrifoodsector blijft een belangrijke factor, maar wel op een andere manier dan nu het geval is. Dat gebeurt in samenhang met de brede klimaat- en natuuropgaven. Door intensieve samenwerking met agrarische sector, ketenpartners, regiogemeenten, provincie en waterschap ontstaat een brede gebiedsaanpak met een vitaal en robuust toekomst perspectief voor een natuurinclusieve landbouw, beter en meer natuur, water, toerisme en woonomgeving. Door meer diversiteit in het buitengebied – denk aan houtwallen, akkerranden - neemt de aantrekkelijkheid toe wat een impuls geeft aan de economie rondom toerisme.

Hiermee realiseren we een kwalitatief betere leefomgeving en neemt het verdienvermogen toe. Daarbij is een verschuiving aan de orde van massaproductie naar maatwerkproductie. Het betekent een meer kwalitatieve ontwikkeling (i.p.v. kwantitatief) naar een gezond en circulair voedselsysteem. Agrarische ondernemers krijgen daarmee mogelijkheden voor nieuwe verdienmodellen.

GEZOND EN NATUURLIJK BARNEVELD

Een meer stedelijk gebied huisvest diverse doelgroepen en dit vergroot de vraag naar verschillende vormen van cultuurbeleving. Daarnaast trekken culturele voorzieningen in een stedelijker centrum ook meer mensen van buitenaf. Dit vraagt om een groei van meer diverse en professionele culturele instellingen en voorzieningen, zoals bijvoorbeeld een cultuurcentrum, culturele broedplaatsen, een bioscoop en/of een poppodium. Nieuwe grotere sportvoorzieningen zoals bijvoorbeeld een atletiekbaan, concentreren we vooral in de kern Barneveld op met de fiets goed bereikbare locaties. Door clustering en bundeling ontstaat de mogelijkheid om voorzieningen te delen. We bewegen mee met trends en ontwikkelingen, waaronder de individualisering van de sport. In de hele gemeente passen we de openbare ruimte aan, zodat deze meer uitnodigt tot ontmoeten, te bewegen en te spelen. Wij creëren extra voorzieningen voor tieners, waarmee we gezond gedrag willen stimuleren.

In samenwerking met provincie en waterschap ontplooien wij initiatieven om in onze hele gemeente de ecologische kwaliteit te verhogen en de leefomgeving klimaatadaptief te maken. Daarvoor werken we aan de ontwikkeling van een robuust groen/blauw netwerk door de hele gemeente: heel veel groen en blauw in de gemeente is in 2040 met elkaar verbonden. Dit betekent dat we de bekenstructuur en bestaande landschappelijke eenheden als vertrekpunt nemen en daar meer ruimte voor gaan bieden, waarbij we selectief omgaan met toegankelijkheid. We willen zuinig omgaan met de natuur.

Het natuurlijk bodem—en watersysteem wordt leidend. Daarmee willen we de kwaliteit van bodem en water sterk gaan verbeteren. Onze bestaande beleidsvoornemens gaan we gebiedsgericht uitwerken en realiseren door een nauwe verbinding te zoeken met de gebiedsgerichte uitwerking van het Nationaal Programma Landelijk gebied. Maar ook in onze dorpen en wijken verhogen we de biodiversiteit met gerichte maatregelen die bijdragen aan vergroening van onze kernen, zoals met tiny forrests, en vermindering van hittestress. We gebruiken de bekenstructuur de noodzakelijke impuls in de verdrogingsaanpak, de aanpak van wateroverlast, verbetering van waterkwaliteit en (natte) natuur door meer ruimte hiervoor te reserveren, zowel in als buitende kernen. Het resultaat heeft ook op andere vlakken waarde, want heeft ook recreatieve waarde (zichtbare beken in stedelijk gebied, uitloopgebieden in het buitengebied) en draagt bij aan een gezonde landbouw.

Door clustering en extensivering van de landbouw en groene overgangszones rondom de dorpen en ook industrie zorgen we dat fijnstof, geur en andere schadelijke stoffen wezenlijk minder invloed hebben op onze gezondheid. We werken op dat vlak met strengere normen voor (agrarische) bedrijven in de directe nabijheid van onze kernen. Dit aanvullend op onze andere extra inspanningen om het doel van het schone lucht akkoord om 50% gezondheidswinst te bereiken, zoals schonere mobiliteit en het terugdringen van (overlast van) houtstook. Als het nodig is combineren we dat met zonering om functies te scheiden.

BEREIKBAAR NU EN IN DE TOEKOMST

BEREIKBAAR NU EN IN DE TOEKOMST

Zuinig omgaan met de ruimte in de Barneveld werkt ook door in onze benadering van mobiliteit en bereikbaarheid. Die gaan we verduurzamen en vergroenen. We kiezen voor het afremmen en verduurzamen van automobiliteit en we zetten volop om openbaar vervoer en fiets een volwaardig alternatief te maken. In dit scenario kiezen we ervoor om zo veel mogelijk binnen de bestaande kernen te bouwen, vooral in de kern Barneveld op fietsbare afstand van de drie stations. Dat doen we om vooral het gebruik van openbaar vervoer te stimuleren en het reizigerspotentieel te vergroten. Daarnaast is deze keuze gericht om zo veel mogelijk gebruik te maken van bestaande infrastructuur. Door gerichte maatregelen willen we het aanleggen van nieuwe infrastructuur, zoals een oostelijke rondweg, zo veel mogelijk voorkomen. Dat zit niet alleen in fysieke aanpassingen, maar ook in het verkorten van reisafstanden, waardoor bijvoorbeeld de fiets interessanter wordt. Denk aan werken dichtbij wonen (bijvoorbeeld werklocaties in de wijk) en denk aan realisatie van (winkel)voorzieningen in de grote wijken van de kern Barneveld.

Aanpassingen en (forse) ingrepen aan een aantal gebiedsontsluitingswegen in de kern Barneveld (route Lunterseweg) zijn wel nodig om het autogebruik te kunnen afhandelen. Ook na aanpassing blijft er sprake van een hoge verkeersdruk en mogelijk langere reistijden voor degene die met de auto reist en dat accepteren we evenals de gevolgen voor de leefbaarheid. In de kleinere kernen geldt dezelfde lijn: het zo veel mogelijk benutten van de bestaande infrastructuur met aanpassingen indien nodig. Het OV-gebruik neemt in dit scenario toe, maar dan moeten de voorzieningen toereikend zijn. Daarop hebben we geen rechtstreekse zeggenschap, maar we zetten ons er wel voor in om dit bij de andere partijen voor elkaar te krijgen. Voor met name Barneveld en ook Voorthuizen betekent dat dat de capaciteit van de Valleilijn voldoende moet zijn, wil het een volwaardig alternatief zijn voor de auto. Daar hoort ook een opwaardering van station Barneveld Noord naar een intercitystation bij en een nieuw station bij Stroe. Indien een trein naar Stroe niet mogelijk blijkt, is een hoogwaardige busverbinding (HOV-verbinding) tussen Barneveld, Kootwijkerbroek, Stroe en overstappunten op de Veluwe cq bij militaire terreinen de meest gewenste oplossing. Barneveld-Noord wordt een echt knooppunt met een goedwerkend transferium met aansluiting op twee spoorlijnen en daarmee een veel betere bereikbaarheid en toegankelijkheid van en naar de rest van Nederland. De bereikbaarheid van deze knoop maken we beter zodat ruimtelijke ontwikkeling van Barneveld en Voorthuizen daar optimaal mee samen gaat. Het transferium is niet alleen extern gericht, maar ook als alternatieve parkeervoorziening voor het centrum van Barneveld.

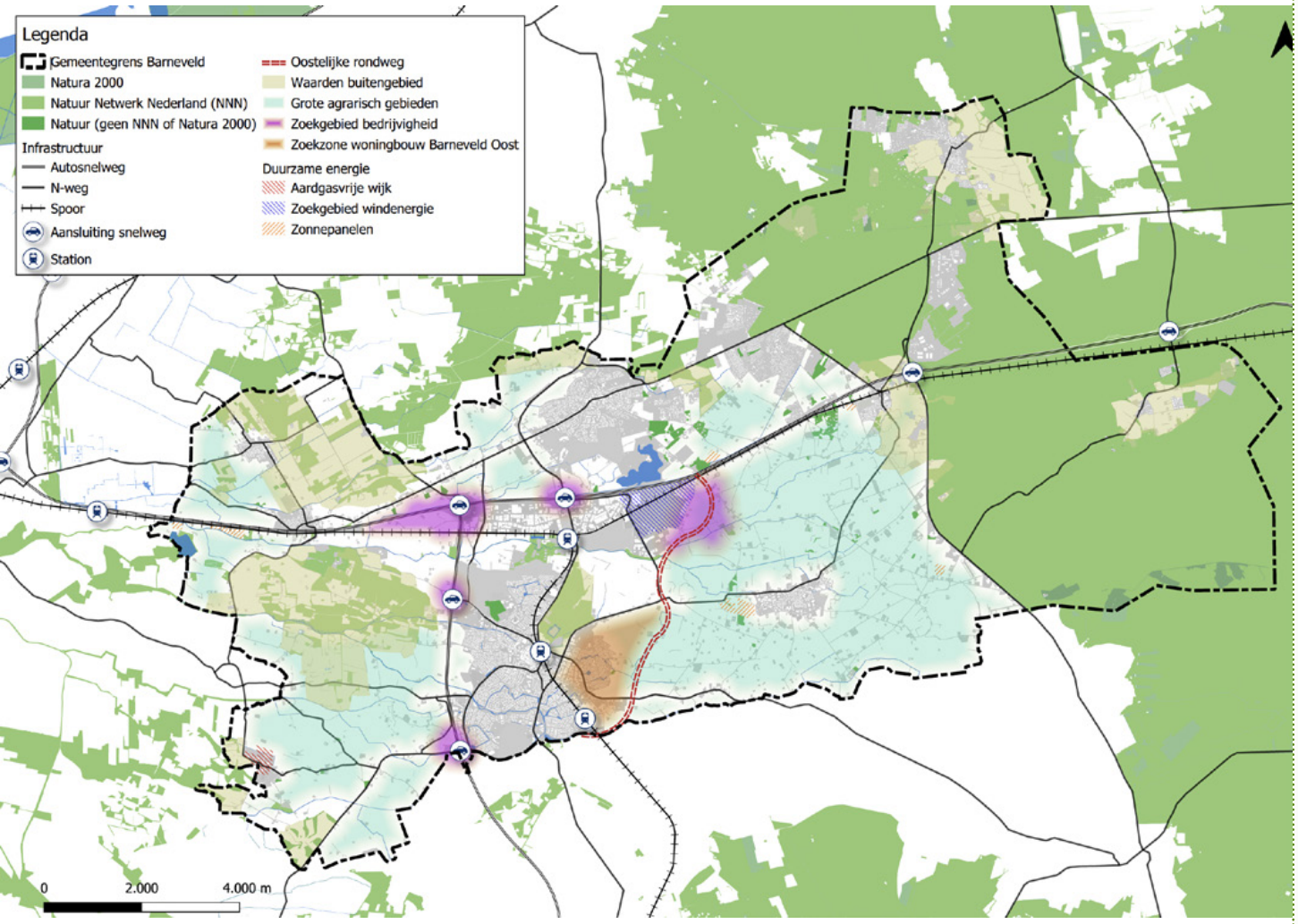
Net zo belangrijk is de ontwikkeling van een goed netwerk van snelle fietsverbindingen in combinatie met goede oplaadmogelijkheden voor de fiets. We breiden het netwerk van snelle fietsverbindingen tussen de dorpen en de woon-, werk- en recreatiegebieden versneld en veel verder uit. De (elektrische) fiets moet in al onze kernen het belangrijkste duurzame en gezonder alternatief voor de auto worden. Daarbij speelt veiligheid en gemak een grote rol. In de kernen combineren we dat met een toename van het aantal 30 km gebieden voor de auto en het voorrang geven aan de fiets met verkeerstechnische maatregelen.

We zien in 2040 een situatie waarbij het gemiddelde aantal auto’s per inwoner behoorlijk is gedaald en verduurzaamd. Dat betekent dat we ook flankerend beleid ontwikkelen waarbij we ruim baan maken voor verduurzaming van het aanbod. Denk aan laadpleinen, deelfietsen, deelauto’s etc. Verder gaan we parkeernormen verlagen, meer parkeren op afstand toepassen en zien we betaald parkeren en vergunningparkeren als oplossing om gericht autogebruik terug te dringen, waar voldoende alternatieven zijn zoals in de kern Barneveld.

Foto © Visit regio Barneveld

4.5 Nadere uitwerking scenario: VERDER MET BARNEVELD

- **We groeien door met maximaal 10.000 woningen erbij tot 2040 (ca. 80.000 tot 85.000 inwoners). We bouwen minder in Barneveld en Voorthuizen, maar gaan meer in de kleinere kernen bouwen dan dat we nu doen. We werken daarbij veelal met grotere en kleinere uitbreidingslocaties.**
- **Binnen de onvermijdelijke opgaven voor de landbouw met betrekking tot natuur, water en CO2 blijft deze zo veel mogelijk de dienst uitmaken in het buitengebied, vanuit de primaire productieketens zoals we die nu kennen.**
- **Waar mens, natuur en (agrarische) economie elkaar in de weg zitten creëren we vanuit agrarische perspectief bezien doelmatige buffers waarin we tegelijk ook water, natuur en klimaatopgaven oplossen.**
- **Iedere vervoersvorm krijgt, gelet op de majeure groei van inwoners en bedrijven, ruim baan.**
- **Qua bedrijvigheid gaan we voor groei. We bieden ruimte voor nieuwe bedrijven en groeiende bedrijven uit de eigen gemeente en we bieden ruimte op het regionale bedrijventerrein Harselaar voor bedrijven van elders.**

PRETTIG LEVEN IN VITALE DORPEN

Zeker 5000 woningen gaan we aanvullend op onze bestaande plannen en ideeën realiseren (totaal 10.000). Daarbij krijgen de kleinere dorpen meer ruimte dan nu om uit te breiden. 30 procent van alle nieuwe woningen gaan we daar realiseren. Onder andere Stroe en Kootwijkerbroek zijn in beeld om de extra opgave op te vangen.

In alle kernen en met name de kern Barneveld is er ruimte voor inbreiding en faciliteren we dergelijke particuliere initiatieven. Voor grootschalige gebiedsontwikkeling zoals bijvoorbeeld in het gebied aan de oostzijde van station Barneveld Centrum, wachten we initiatief vanuit de markt af. Het dorpse karakter is bepalend in de mate van verdichting.

Het overgrote deel van de woningen is grondgebonden, in lijn met de kleine en grote nieuwbouwwijken zoals we die nu al kennen. Daar is ook behoefte naar. We werken gericht aan een nieuwe grootschalige uitleglocatie voor de kern Barneveld in combinatie met een rondweg. We bouwen echter ook de kleinere kernen verder uit. Op deze wijze willen we tegemoet komen aan de grote vraag vanuit onze inwoners, maar leveren we ook een grote bijdrage aan de regionale behoefte.

De voorzieningen en de openbare ruimte groeien navenant mee in elk dorp. We gebruiken de spreiding van de groei om het draagvlak onder de voorzieningen in met name de kleinere kernen te versterken en daarmee positief bij te dragen aan de leefbaarheid. Binnen de nieuwbouwgebieden worden oplossingen gevonden voor lokale klimaat- en waterproblemen in samenhang met speel- en ontspanningsplekken.

We zetten in op energiebesparing en alternatieve vormen van energievoorziening. We staan niet open voor extra grootschalige windenergie en zonne-energie staan we alleen toe op restgronden (niet op agrarische gronden). We bieden bedrijven volop de ruimte voor andere vormen van duurzame energie, bijvoorbeeld waterstof.

RUIMTE VOOR ONDERNEMERSCHAP

Een groei in ruimtelijke mogelijkheden voor bedrijvigheid is nodig om plaats te bieden aan bedrijven die zich vanuit de brede regio in Barneveld willen vestigen. We zien graag de grotere bedrijven die ook nationaal acteren komen, niet alleen vanwege de werkgelegenheid, maar ook voor de economische spin off van dit soort bedrijven en mogelijke verbreding van het economisch profiel. Dit kunnen bedrijven zijn die zich ergens vestigen op een bedrijventerrein, maar evengoed op kantoorlocaties nabij (OV)-knooppunten.

Het is ook nodig om de werkgelegenheid goed mee te laten groeien met de groei van de bevolking. Bedrijven met een doorgroei behoefte worden zoveel mogelijk gefaciliteerd. We hebben niet alleen een groei oostwaarts voor ogen, maar ook westwaarts rond de knoop A30/A1.

Deze aanvullende ruimte concentreert zich rondom de kernpunten bij de A30, Harselaar en de A1-zone. Zodoende blijven we ook werken aan een mogelijke toekomst voor de railterminal met de daarbij horende spinoff aan bedrijven in de sterke logistieksector in onze gemeente. Harselaar houdt de identiteit als het regionale bedrijventerrein in Midden-Nederland. Daarvoor is het nodig dat ook een nieuwe aansluiting op de A1 wordt gerealiseerd. Met deze aansluiting en de nieuwe rondweg verbeteren we de bereikbaarheid van ons bedrijventerrein fors en pakken we sluipverkeer rond Stroe en Kootwijkerbroek actief aan. Bedrijventerreinen verduurzamen en maken we klimaatbestendig als we werk met werk kunnen maken. In het buitengebied blijven we ook ruimte bieden aan bedrijven, bijvoorbeeld op vrijkomende agrarische locaties.

De groei biedt voldoende basis om de centra in Barneveld en Voorthuizen overeind te houden in een kernwinkelgebied. We hebben specifieke aandacht voor transformatie in de aanloopstraten en bieden geen extra ruimte voor detailhandel daarbuiten in de vorm van wijkwinkelcentra.

Met de extra groei in de kleinere kernen willen we het bestaande voorzieningenniveau ondersteunen om een zo'n breed mogelijk aanbod te houden. In de meer toeristisch kernen uiteraard ook geholpen door de toeristen die onze gemeente weten te vinden.

Voor wat betreft de vakantieparken is de inzet gericht op het zo veel mogelijk faciliteren van bestaande vakantieparken bij de benodigde kwaliteitsverbetering. Dat betekent dat we ook groei toestaan, als dat daaraan bijdraagt. We kijken daarbij wel dat dit geen hinder oplevert voor de agrarische sector in het buitengebied.

SCENARIO: VERDER MET BARNEVELD

TOPREGIO TOEKOMSTGERICHTE LANDBOUW

TOPREGIO TOEKOMSTGERICHTE LANDBOUW
Het economisch gebruik van het buitengebied is met name gericht op agrarische bedrijvigheid.

We zien toekomst in technologische innovatie en geleidelijke verandering. Het belang van de bestaande gezinsbedrijven en de daaraan gerelateerde werkgelegenheid is groot. Dit betekent dat de huidige agrarische kerngebieden vooral hun functie als primaire producent voor de keten behouden. Door innovatieve maatregelen beperken we emissies. Dit wordt financieel haalbaar door fondsen van het rijk en/of op landelijk niveau mogelijk gemaakte afspraken over prijzen in de keten. Mogelijkerwijs kunnen reststromen en mest niet alleen worden ingezet in kringlopen, maar ook worden aangewend voor energieproductie en daarvoor willen we indien mogelijk ook ruimte bieden.

Door een uitgekiende wijze van werken wordt het totaal van emissies naar zowel lucht als bodem teruggedrongen. Daarvoor is het noodzakelijk dat de landbouw de ruimte houdt in het buitengebied en de benodigde ruimte voor andere functies in het buitengebied zo klein mogelijk te houden, zodat voldoende grond voor landbouw beschikbaar blijft. Waar bufferzones onvermijdelijk blijken, dienen gronden zoveel beschikbaar te blijven voor passende agrarische productie.

In dit scenario neemt het aantal bedrijven door natuurlijk verloop af, maar krijgen de resterende bedrijven door areaal-/schaalvergroting en nieuwe technologie een duurzaam bedrijfseconomisch toekomstperspectief.

Foto © Jan van Uffelen

GEZOND EN NATUURLIJK BARNEVELD

GEZOND EN NATUURLIJK BARNEVELD

De kernen breiden uit, maar behouden zo veel mogelijk het dorpse karakter. Sociale cohesie in de kernen en lokale gemeenschappen wordt mede bevorderd door deelname aan sport en cultuur. Het lokale verenigingsleven groeit mee met de kernen en hiervoor zijn passende multifunctionele voorzieningen nodig. Denk aan buurtvoorzieningen, ruimtes voor repetities en trainingen zowel in de binnen- als buitenruimte. Op deze manier houden we toegang tot sport en cultuur ook in de kleine kernen dichtbij de inwoner. We concentreren dit bij bestaande accommodaties en zetten in op multifunctionaliteit. Bij nieuwe accommodaties hebben we oog voor spreiding over de kernen.

De gezondheid verbetert als gevolg van innovatie in de sector en afname van het aantal agrarische bedrijven. Dit komt ondermeer de luchtkwaliteit ten goede. Doordat er meer gebouwd wordt in de kleine kernen wordt de vergrijzing tegengaan en ontstaat er voor jongeren meer perspectief om te kunnen blijven wonen in hun “eigen” kern. Dit vergroot het maatschappelijk netwerk en komt de sociale cohesie ten goede en draagt daarmee bij aan sociaal welbevinden. We lichten mensen actief voor als het gaat om gezondheid en spreken hen aan om zelf hun eigen verantwoordelijkheid te nemen en daarbij ook om te kijken naar een ander binnen de eigen gemeenschap.

In samenwerking met provincie en waterschap worden initiatieven ontplooid om de ecologische kwaliteit te verhogen en de leefomgeving klimaat adaptief te maken. Dit werkt door in inrichtingsmaatregelen in zowel stedelijk als landelijk gebied. Aanknopingspunten voor landschappelijke versterking zijn met name gekoppeld aan bestaande landschapstypen. Een belangrijk deel van het buitengebied bestaat uit agrarisch productiegebied. Daar waar klimaatadaptatie of ecologische versterking samen kan gaan met agrarische bedrijfsvoering wordt dat ruimtelijk en financieel mogelijk gemaakt.

BEREIKBAAR NU EN IN DE TOEKOMST

Belangrijk in ons verkeerssysteem zijn drie modaliteiten: auto, trein en fiets. De bus speelt ook een rol, maar die rol is beperkt. Barneveld is en blijft ook gelet op de lage bevolkingsdichtheid en het type werkgelegenheid (“doeners”) een gemeente waar de auto een belangrijke rol blijft spelen.

Voor de auto moet de waarde van de A1 en A30 groter worden. De doorstroming en verkeersafwikkeling moeten rondom op- en afritten de komende twee decennia fors worden verbeterd. Indien dat op de A30 niet lukt, is het een mogelijkheid om westelijk van Barneveld een rondweg aan te leggen voor lokaal bestemmingsverkeer.

In dit scenario wordt Harselaar verder uitgebreid in oostelijke richting en krijgt Barneveld een grote uitleglocatie erbij aan de zuidoostzijde . Om dat optimaal bereikbaar te maken, leggen we een oostelijke rondweg bij Barneveld aan. Deze rondweg loopt vanaf de woonwijk Veller aan de zuidkant van Barneveld via de rotonde Wesselseweg – Hanzeweg-Zuid naar een nieuw te maken ontsluiting op de A1 nabij de Garderbroekerweg. Vanaf de noordzijde wordt Voorthuizen tegelijkertijd ook ontsloten op dit punt van de A1. Hiermee halen we veel sluipverkeer van de route door Kootwijkerbroek en Stroe en bieden tegelijkertijd een nieuwe ontsluiting voor de grote dorpsuitbreiding van Barneveld en de groeiende kernen Kootwijkerbroek en Stroe. Door de aanleg van deze rondweg voorkomen we verdere groei van verkeer door de kern, hetgeen voorkomt dat de leefbaarheid verslechtert. Daarnaast ontstaat er een robuuste infrastructuur. Ook in de kleine kernen gaan we gericht extra capaciteit creëren om de leefbaarheid te verbeteren.

Niet alleen het autogebruik groeit, ook het fietsgebruik neemt toe en dat stimuleren we ook. We creëren enkele snelfietsroutes tussen de grootste dorpen en werklocaties, onder meer door deze mee te nemen in aanleg van weginfrastructuur. Voor het OV gebruik zien we potentie voor de stations. Veel meer inwoners leidt per definitie tot een groter OV-gebruik. We zetten in op behoud van buslijnen en vergroting op het aanbod per trein.

4.6 Samenvatting scenario’s

SCENARIO VOORUIT MET BARNEVELD	SCENARIO VERDER MET BARNEVELD
We gaan 8.000 woningen toevoegen.	We gaan 10.000 woningen toevoegen.
We zetten op concentratie van de groei in Voorthuizen en Barneveld.	We gaan wezenlijk meer sturen op groei in alle kernen, ook de kleine kernen.
We zijn zuinig met ruimte en zetten met name in op inbreiding. Dichtheid met woningen neemt toe en we gaan meer de hoogte inbouwen.	We bouwen naar behoefte en doen daarom meer met uitbreiding. Voor de kern Barneveld betekent dat een grote nieuwe woonwijk erbij.
We gaan aan de slag met omzetting van ingesloten bedrijven en bedrijventerreinen naar woningen om werk te maken van inbreiding.	Wij faciliteren omzetting van bedrijven, als daar vraag naar is vanuit de markt.
We realiseren nieuwe woonmilieus voor ook andere doelgroepen. We willen daarmee ook de doorstroming aanjagen.	We bouwen met name voor de doelgroepen die we al hebben. Met de grotere groei kunnen we ook een deel van de regionale behoefte voor onze rekening nemen.
Met meer gestapelde bouw, maken we de openbare ruimte wezenlijk groter. Mensen kunnen elkaar hier ontmoeten, spelen en sporten.	De openbare ruimte groeit passend mee met de groei van Barneveld, maar niet meer dan dat. Het leven van mensen speelt zich met name af in eigen huis en tuin en minder in het openbaar gebied.
We maken onze dorpen groener, klimaatadaptiever en energieneutraal en kiezen voor extra inzet daarop.	We moeten klimaatadaptief en energieneutraal worden. We volgen de normen die daarvoor gesteld zijn door het Rijk.
We verleggen de focus qua bedrijvigheid: we willen meer hoogwaardige bedrijvigheid, die minder ruimte gebruikt.	We bouwen onze sterke kanten verder uit en faciliteren de bedrijven die we hebben in hun groeiambities.
We groeien niet langer met bedrijventerreinen. Alleen bij verplaatsing zijn er nog mogelijkheden, zodat de groei per saldo nul is. De focus ligt op lokale bedrijven.	Ook het bedrijventerrein groeit mee met de bevolkingsgroei. We breiden Harselaar verder uit, waarbij we ook ruimte bieden voor vraag vanuit de regio.
We willen onze woonwijken verrijken met ook plaatsen om te werken en met goede (winkel) voorzieningen. Zo maken we onze wijken levendiger.	De woonwijken zijn primair bedoeld voor wonen. We gaan terughoudend om met allerlei bedrijvigheid om overlast te voorkomen. Winkels concentreren wij in de bestaande winkelcentra, om deze sterk te houden.
Voor de kleinere kernen geldt dat we een basisvoorzieningenniveau in stand willen houden.	Voor de kleinere kernen willen we het basisvoorzieningenniveau versterken. Dit kan ook door extra groei van inwoners.
We gaan terughoudend om met allerlei bedrijvigheid in het buitengebied. Deze willen we zo veel mogelijkheid daarvan vrijhouden.	We zien het buitengebied als kraamkamer voor allerlei bedrijvigheid vooral op locaties waar boeren stoppen met agrarische activiteiten.
De landbouw verandert in een natuurinclusieve circulaire landbouw die een heel ander verdienmodel krijgt door het verlenen van verschillende soorten diensten.	De landbouw ontwikkelt zich door middels allerlei innovatie en blijf daarmee een sector van betekenis. Het verdienmodel is primair gebaseerd op productie.
Landbouw raakt meer verspreid en is één van de functies in het buitengebied. In een beperkt aantal gebieden kan geexperimenteerd worden met innovatie.	We concentreren de landbouw in de grotere landbouwgebieden, waar landbouw de belangrijkste functie is.
Rondom de kernen en langs Natura 2000 maken we groene overgangszones, waarin beperkingen gelden voor de landbouw. We versterken hiermee de natuur en verbeteren de gezondheid (geur en fijnstof op orde).	De landbouw moet zo veel mogelijk de ruimte houden. Zones houden we zo beperkt mogelijk, waarbij we zorgen dat we aan wettelijke criteria voldoen.
Buiten de overgangszones zijn bodem en water leidend. We vertalen dat door veel meer ruimte te geven aan de beken in het buitengebied en meer natuurontwikkeling.	We versterken onze beken en de bestaande natuur, maar vinden het belangrijk dat de landbouw zijn rol kan blijven spelen. We willen daarom zo min mogelijk belemmeringen hiervoor.
De verdere concentratie van mensen in met name Barneveld biedt kansen voor hoogwaardige cultuur- en sportvoorzieningen en die willen we pakken.	Cultuur en sport vormen een middel om de sociale cohesie te bevorderen. Dorpshuizen en sportaccommodaties vervullen daarin een belangrijke rol en moeten daarin ook gefaciliteerd worden.
We gaan de automobiliteit afremmen en willen de overstap gaan maken naar meer OV-gebruik en fiets.	Alle vormen van mobiliteit zijn nodig om te kunnen groeien. De auto blijft in ons gebied een belangrijke rol spelen. Fiets en OV groeien mee.
We breiden ons wegennet niet onnodig verder uit. We gaan voor het optimaliseren van het bestaande net.	Met de groei is een robuuster wegennet noodzakelijk. We investeren daarom in extra (rond)wegen.
We accepteren een toename in hinder als gevolg van minder doorstroming van autoverkeer.	We willen zo veel mogelijk doorstroming om de leefbaarheid in kernen te bevorderen.
De fiets wordt leidend in onze kernen en krijgt ook alle ruimte. De auto past zich hier op aan.	De fiets is belangrijk, maar niet de enige vervoersmogelijkheid. Auto, fiets en OV moeten op een goede wijze naast elkaar kunnen bestaan.
Met minder automobiliteit willen we ook minder parkeerplaatsen in de kernen en op grotere afstand van woningen.	Omdat de auto nodig blijft in Barneveld zijn er ook voldoende parkeerplaatsen nodig. Parkeren voor de deur blijft mogelijk.

5. VERVOLGSTAPPEN VAN DE SCENARIOSTUDIES

5.1 Toekomstverkenningen en geen keuze

In een toekomstverkenning is het zaak om met een brede blik naar dewereld van overmorgen te kijken. In de twee contrasterende scenario's zijnverschillende werelden geschetst. Deze scenario's zijn extremer dan we inde werkelijkheid kunnen verwachten. Ze zijn bedoeld om het denken op terekken. Ze mogen daarom schuren en ongemakkelijk zijn. Desondanks zijnscenario's denkbaar, plausibel, relevant en dus ook verrassend. Omdat allescenario's denkbaar zijn, mogen we niet kiezen 'welke het gaat worden'.Allemaal bevatten ze onderdelen waarmee we in de toekomst te makenkunnen krijgen. Wat we wel kunnen doen is er bewust samen mee aan de slag gaan. Het verkennende gesprek voeren over omgevingsscenario's moetleiden tot een groter inzicht in de consequenties van veranderingen en de impact ervan op de samenleving en de leefomgeving.

5.2 Betaalbaar houden van onze ambities

Niet alleen de ruimte, maar ook de middelen zijn schaars. De gemeente moet de kosten en investeringen inpassen in de budgetten die daarvoor beschikbaar zijn. Bekostiging is vooral gekoppeld aan programma's en projecten. We bestuderen de mogelijkheid tot meer integrale sturing vanuit de opgaven en gebiedsprogramma's. Samenwerken en gezamenlijk uitvoering geven aan en investeren in de opgaven door diverse partijen is daarom noodzakelijk.

5.3 Nooit af..

Een omgevingsvisie is nooit af. Door samen aan de slag te gaan met de opgaven, veranderen deze in de tijd. Nieuwe inzichten en veranderingen in de maatschappij, de markt en/of onze eigen organisatie vragen om bijstelling van de opgaven en soms ook van onze rol. Via programma's ontwikkelen we monitoringstools voor de opgaven. In de strategische verkenning worden externe trends en ontwikkelingen gesignaleerd. De gemeenteraad wordt hierover cyclisch gerapporteerd. De raad kan de omgevingsvisie bijstellen zodra zij dit wenselijk of noodzakelijk acht. Het college doet hiervoor een voorstel. Voor het bijstellen van de omgevingsvisie vereist de Omgevingswet dat de omgeving actief betrokken wordt. De wijze waarop wordt vooraf met de gemeenteraad afgestemd. De gemeenteraad stelt uiteindelijk een (herijkte) omgevingsvisie vast. Bij het vaststellen van een omgevingsvisie wordt aangegeven hoe inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen bij de voorbereiding zijn betrokken en wat de resultaten daarvan zijn.

gemeente Barneveld

Barneveld OMGEVINGSVISIE

SAMEN KEUZES MAKEN VOOR EEN DUURZAME TOEKOMST

Participatieverslag Omgevingsvisie Barneveld 2040

INHOUD

SAMENVATTING 3
SAMEN KEUZES MAKEN VOOR EEN DUURZAME TOEKOMST 5
AANPAK EN OPBRENGSTEN TWEEDE PARTICIPATIERONDE 6
TOEKOMSTSPEL BARNEVELD: GROETEN UIT 2040 6
JE IN DE ANDER VERPLAATSEN 7
SPEL TESTEN MET WIJKVERTEGENWOORDIGERS 7
ALLE BARNEVELDERS 8
GOED LUISTEREN 8
OPBOUW GESPREKSAVONDEN 8
SPECIALE DOELGROEP: ONDERNEMERS 9
SPECIALE DOELGROEP: JONGEREN 9
VOORBEREIDING AVONDEN 9
WERVING DEELNEMERS 9
ANDERE MIDDELEN OM DEELNEMERS TE WERVEN: 10
EVALUATIE TOEKOMSTSPEL 10
DIT VINDEN DEELNEMERS VAN DE AANPAK 11
WAT OPVALT IN DE GESPREKKEN 11
ONLINE ENQUÊTE 12
KWALITATIEF: ANALYSE PER THEMA 13
1. PRETTIG LEVEN IN VITALE DORPEN 13
2. RUIMTE VOOR ONDERNEMENSCHAP 14
3. TOPREGIO TOEKOMSTGERICHTE LANDBOUW 15
4. GEZOND EN NATUURLIJK BARNEVELD 16
5. BEREIKBAAR NU EN IN DE TOEKOMST 17
KWANTITATIEF: UITKOMST ONLINE ENQUÊTE 18
HOE NU VERDER? 19
BIJLAGEN 21
A. VRAGENLIJST ENQUÊTE + RAPPORTAGE UITKOMSTEN 21
B. BEELDEN VAN MIDDELEN, ACTIVITEITEN DIE ZIJN INGEZET 49

SAMENVATTING

Hoe ziet Barneveld eruit over 20 jaar? Wat is nodig om verder te kunnen groeien? Welke keuzes moeten we daarvoor nu maken? Barneveld werkt sinds 2020 aan een omgevingsvisie voor Barneveld in 2040. Daarin komen de ambities en opgaven voor de leefomgeving op de lange termijn.

Begin dit jaar zijn we op tournee gegaan. Twaalf gesprekken in dorpen, scholen, gemeentehuis en online. Speciaal voor deze bijeenkomsten is een serious game ontwikkeld: het Toekomstspel Barneveld, groeten uit 2040. In de eerste plaats als hulpmiddel om met Barnevelders over twee toekomstscenario's en vijf verschillende thema's in gesprek te gaan. Bovendien is het ook nog eens leuk om te doen.

In dit participatieverslag leest u wat inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties over de toekomst van Barneveld in vijf thema's zeggen. Als we weten wat Barnevelders belangrijk vinden en waarom, kunnen we als gemeente beter de belangen afwegen en keuzes maken voor de toekomst. Doel is per thema het beste uit twee scenario's te halen om uiteindelijk tot één (voorkeurs)scenario te komen.

Dit vinden Barnevelders belangrijk voor 2040

PRETTIG LEVEN IN VITALE DORPEN
De nadruk ligt op vitaliteit in álle kernen. Dat betekent voldoende bouwen in alle kernen, en ook voldoende voorzieningen in alle kernen. Basisvoorzieningen in de kleine kernen, grotere voorzieningen meer centraal in de twee grotere kernen, Barneveld en Voorthuizen.

Nieuwbouw moet een goede mix vormen en alle doelgroepen bedienen. Hoe groter de kern, hoe hoger er gebouwd mag worden. Het dorpse karakter behouden, vinden Barnevelders belangrijk.

RUIMTE VOOR ONDERNEMEN
Zet in op waar je als gemeente sterk in bent, dus vooral op de maakindustrie. We zijn meer doeners dan denkers. Er moet ruimte zijn om aan de vraag naar bedrijventerrein te voldoen, met voorrang voor de lokale behoefte. Biedt ook in de kleinere kernen ruimte voor ondernemerschap. Faciliteer vooral daar en in het buitengebied 'broedplekken'. De verdere ontwikkeling van de centrumgebieden is belangrijk: goede horeca, voldoende parkeermogelijkheden, goede fietsverbindingen, optimale inrichting openbaar gebied.

TOPREGIO TOEKOMST-GERICHTE LANDBOUW
Er wordt veel waarde gehecht aan het voortbestaan van de landbouw als voedselproducent en als (economische) drager van het agrarisch cultuurlandschap. Ruimte voor verandering is wenselijk om de slag te kunnen maken naar een omgevingsgerichte landbouw, circulair, innovatief en natuurinclusief. Kijkend naar de uitkomsten van de omgevingstafels wijst de richting hoofdzakelijk naar het scenario 'Vooruit met Barneveld'.

GEZOND EN NATUURLIJK BARNEVELD
De deelnemers willen een groene en gezonde gemeente, met een goed wandel- en fietsnetwerk en voldoende beweegmogelijkheden.

De landbouw moet meer natuurinclusief werken, boeren moeten daarbij geholpen worden. Zij worden gezien als een wezenlijk onderdeel van de gemeente. In het stimuleren van een gezonde leefstijl heeft de gemeente een faciliterende rol.

De kernen mogen wel meer autoluw worden.

VEILIG EN BEREIKBAAR
De auto blijft belangrijk.

Men verwacht niet dat in Barneveld het OV zo aantrekkelijk wordt, dat dit een reëel alternatief biedt. Dit geldt al helemaal voor de kleine kernen.

Niettemin moet er wel ruimte komen voor alternatieve vervoersvormen.

Doorgaand en zoekverkeer moet worden geweerd uit de woonwijken.

DIT VINDEN JONGEREN

Jongeren vinden wonen één van de belangrijkste thema's. Ook in Barneveld ontbreekt het aan (betaalbare) woningen voor starters en jongeren. Daarnaast zijn duurzaamheid, hoe we omgaan met de natuur en klimaatverandering belangrijke issues, hoewel dat niet voor alle jongeren geldt.

DIT VINDEN ONDERNEMERS

Voor ondernemers zijn thema's als bedrijvigheid en bereikbaarheid vooral van belang. Zij willen dat Barneveld vooral inzet op de maakindustrie. Ook vinden ze dat bedrijventerreinen vooral in de lokale behoefte moeten voorzien en niet in meer distributiecentra. Naast winkels en een prettige winkelbeleving vindt deze groep voldoende parkeergelegenheid in het centrum belangrijk. Net als een doordachte aanpak voor mobiliteit en een bereikbare regio.

SAMEN KEUZES MAKEN VOOR EEN DUURZAME TOEKOMST

Blijft de gemeente Barneveld dorps of krijgt het stedelijke trekken? Hoe vinden we een goede balans tussen woningbouw, landbouw, energietransitie, natuur en ondernemerschap? En wat is nodig voor een duurzame toekomst van landbouw en bedrijfsleven? Barneveld werkt sinds 2020 aan een omgevingsvisie voor Barneveld in 2040. Daarin komen de ambities en opgaven voor de leefomgeving op de lange termijn.

GESPREKKEN OVER DE LEEFOMGEVING

Om te achterhalen wat Barnevelders vinden, zijn we op verschillende manieren en momenten met bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties in gesprek gegaan. Eind 2021 vonden de eerste gesprekken plaats. Daarbij luisterden we vooral naar wat mensen belangrijk vinden voor de toekomst van Barneveld. Zo kregen we een goed beeld van de wensen, zorgen en belangen.

Deze eerste gespreksronde heeft ons geholpen om tot twee verschillende scenario's te komen voor de toekomst. Beide scenario's schetsen verschillende werelden van een mogelijk toekomstig Barneveld. Dat doen ze rond vijf thema's: vitale dorpen, ondernemerschap, gezond en natuurlijk, bereikbaarheid, toekomstgerichte landbouw.

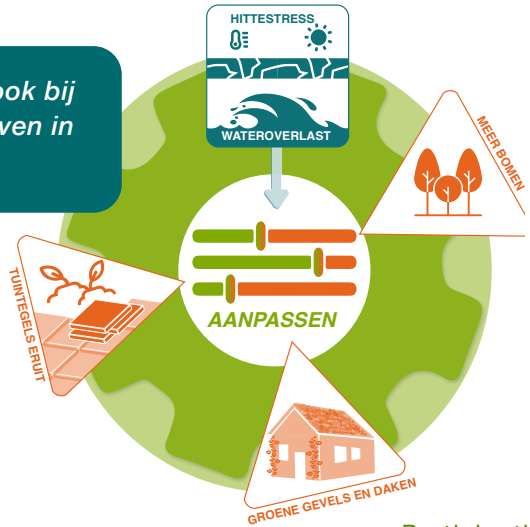
VAN TWEE NAAR ÉÉN TOEKOMSTSCENARIO

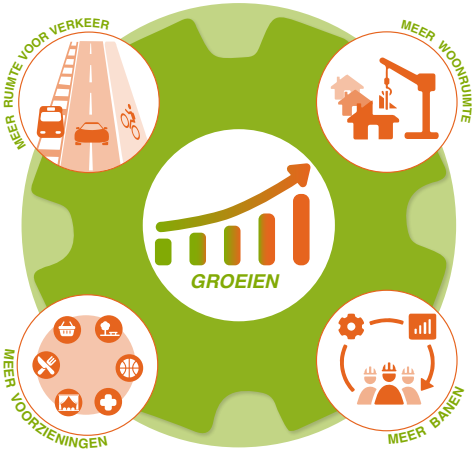
Begin 2023 ging de tweede participatieronde van start. In deze ronde vroegen we aan de inwoners van Barneveld wat zij van de scenario's vinden. Wat spreekt hen aan en wat niet? Wat vinden zij belangrijk en waarom? En zijn er nog onderwerpen die missen? **Doel van deze gespreksronde is per thema het beste uit twee scenario's te halen om uiteindelijk tot één (voorkeurs)scenario te komen**.

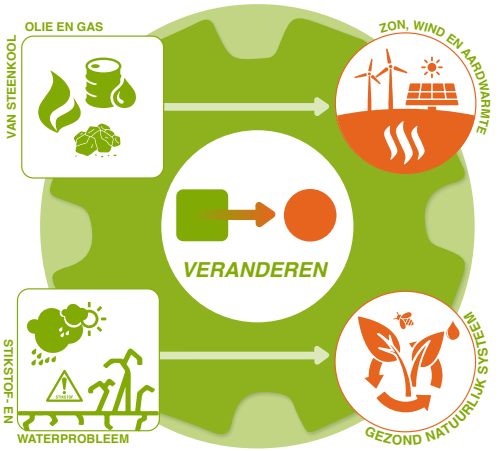
DE TOEKOMST VAN BARNEVELD IN VIJF THEMA'S:

1. ***Prettig leven in vitale dorpen***
2. ***Ruimte voor ondernemen***
3. ***Topregio toekomstgerichte landbouw***
4. ***Gezond en natuurlijk Barneveld***
5. ***Veilig en bereikbaar***

'Organiseer dit spel ook bij jongeren, want die leven in 2040.'

AANPAK EN OPBRENGSTEN TWEEDE PARTICIPATIERONDE

De tweede participatieronde stond in het teken van het Toekomstspel Barneveld: Groeten uit 2040. Een laagdrempelige manier om met Barnevelders in dialoog te gaan over de toekomst. Om nog meer inwoners de kans te geven zich uit te spreken over de toekomst van gemeente Barneveld 2040, is een online vragenlijst samengesteld.

Vanaf begin februari tot half april 2023 konden inwoners en ondernemers uit Barneveld zich uitspreken over de toekomst van hun gemeente. Dit gebeurde door het spelen van het Toekomstspel. Zowel live op locaties dicht bij inwoners en ondernemers in de buurt, als online. Naast deze kwalitatieve gesprekken konden Barnevelders ook online reageren op stellingen over de toekomst. Hiermee is een nog grotere groep bereikt.

'Benieuwd wat ervan meegenomen wordt bij de daadwerkelijke uitwerking.'

SERIOUS GAME
Een serious game is een methodiek om in gesprek te gaan over een complex onderwerp. Deelnemers kunnen in woord en beeld op een laagdrempelige manier hun voorkeur en wensen kenbaar maken. Ook krijgen ze door het spelen van een serious game inzicht in de verschillende belangen, keuzes en dilemma's. Deze methodiek helpt bij het maken van plannen en vergroten van draagvlak voor beleid.

Toekomstspel Barneveld: groeten uit 2040

Het Toekomstspel Barneveld: Groeten uit 2040 is een serious game. Een methodiek om de verschillende scenario's, thema's en keuzes voor de toekomst van Barneveld inzichtelijk te maken. En een hulpmiddel om Barnevelders met elkaar in gesprek te laten gaan over een of meer thema's.

Het spel hielp deelnemers en gemeente om per thema scherp te krijgen wat zij belangrijk vinden in de leefomgeving en waarom. De opbrengsten van alle gesprekken worden gebruikt bij het samenstellen van de omgevingsvisie van Barneveld. En het maken van plannen voor 2040.

JE IN DE ANDER VERPLAATSEN

Het Toekomstspel gaat uit van twee onderscheidende scenario's voor de vijf thema's. Per thema is het gesprek gevoerd aan de hand van verdiepingsvragen. Daarbij is ook gekeken naar wat de verschillende keuzes betekenen voor de verschillende doelgroepen in Barneveld.

'Mooie avond waar je de ideeën goed kunt uitwisselen.'

Hiervoor zijn vijf doelgroepen gebruikt: kinderen, gezinnen, ondernemers, senioren en alleenstaanden. Het gebruik van doelgroepen daagt deelnemers uit zich te verplaatsen in de ander.

Over deze en andere onderwerpen gingen Barnevelders afgelopen maanden enthousiast met elkaar in gesprek. Over keuzes maken voor het slim benutten van de ruimtelijke leefomgeving. En hoe je hierin tot een balans komt tussen woningbouw, landbouw, natuur, energietransitie en bedrijvigheid.

SPEL TESTEN MET WIJKVERTEGENWOORDIGERS

Het Toekomstspel is voor gebruik getest door vertegenwoordigers van de wijkplatforms. Een belangrijke vraag was bijvoorbeeld of de spelregels duidelijk zijn. Door het spel te spelen is bekeken of het goed werkt, maar ook wat er beter kan. Na de oefensessies is het Toekomstspel op kleine onderdelen aangepast en verbeterd.

'Barneveld moet haar dorpse karakter behouden.'

KEUZES VOOR DE LEEFOMGEVING

- ***Blijft Barneveld straks vooral dorps wonen of komt er ook hoogbouw?***
- ***Reizen we over 20 jaar nog steeds met de auto of gebruiken we deelvervoer?***
- ***Werken Barnevelders in 2040 vooral met de handen of met de computer?***
- ***Hoeveel ruimte is er straks voor landbouw en hoeveel voor natuur?***
- ***Hoe kan de gemeente Barnevelders helpen gezond te leven, sporten en bewegen?***

DIT HEBBEN WE GEDAAN

- ***9 gespreksavonden op locatie in de dorpskernen***
- ***1 online bijeenkomst***
- ***2 speciale bijeenkomsten: ondernemers en Havo5-scholieren Johannes Fontanus College***
- ***Doelgroepen deelnemers: jong en oud, ondernemers, maatschappelijke organisaties, verenigingen***
- ***Tussen de 250 - 350 deelnemers live, deelnemers online***

ALLE BARNEVELDERS

Met het Toekomstspel wilde de gemeente alle Barnevelders die meedoen in staat stellen om hun zegje te doen. Mensen die makkelijk uit hun woorden komen, mensen die in beelden denken én mensen die niet snel (in een groep) hun mening geven. Iedereen kon dus meedoen en zeggen wat hij of zij belangrijk vindt voor de toekomst. Dit betekent ook dat de inbreng van alle deelnemers per avond zijn genoteerd en geanalyseerd en verwerkt.

GOED LUISTEREN

De gespreksavonden zijn nadrukkelijk bedoeld om als gemeente te luisteren. Medewerkers van de gemeente luisterden actief mee, stelden verdiepende vragen en nodigden deelnemers uit om te reageren. De (oude en nieuwe) burgemeester, meerdere raadsleden en een vertegenwoordiging van de directie waren - verdeeld over de avonden – aanwezig als toehoorder.

OVERZICHT GESPREKSAVONDEN FEBRUARI-APRIL 2023
24 en 30 januari vonden oefensessies plaats. Medewerkers van gemeente kregen uitleg over spelmethodiek en instructies over hun rollen als gespreksleider of assistent. De gespreksavonden vonden zoveel mogelijk plaats in de verschillende kernen of online:
2 februari Barneveld Voorthuizen
7 februari Barneveld Garderen
9 februari Barneveld Kootwijkerbroek
14 februari Barneveld De Glind
16 februari gemeentehuis
22 februari Barneveld Kootwijk
7 maart gemeentehuis
9 maart online
15 maart Zwartebroek Terschuur
23 maart Barneveld Kootwijk
29 maart 2 groepen havo 5-scholieren Johannes Fontanus College
25 april ondernemers gemeentehuis

OPBOUW GESPREKSAVONDEN

De gespreksavonden startten met een plenaire presentatie. Deelnemers kregen eerst informatie over het doel van de avond: horen wat Barnevelders belangrijk vinden en waarom. En hoe het Toekomstspel daarbij helpt. Ook is er teruggekeken naar de opbrengst van de eerste participatieronde in 2021 en de verschillende dorpsvisies die er liggen.

Om het denkproces van de deelnemers op gang te helpen, is een speciale **animatie** vertoond over wat nodig is voor het maken van een omgevingsvisie.

Er kan namelijk veel veranderen in 20 jaar tijd. Daarom is het belangrijk om nu vooruit te denken over de richting die we op willen voor Barneveld. En waar de gemeente vanaf nu rekening mee moet houden bij het maken van plannen.

'Maak voor vrachtverkeer gebruik van rondwegen om Garderen.'

Daarna volgde het tweede deel van de avond: in groepen het Toekomstspel spelen, per tafel één thema. Elke groep deelnemers kreeg in een tweede animatie uitleg over het thema van die tafel en hoe het Toekomstspel werkt. Na afloop presenteerden de gespreksleiders de opbrengsten per tafel. Ook werd verteld wat de vervolgstappen zijn in het proces.

SPECIALE DOELGROEP: ONDERNEMERS

Ondernemers konden zich tijdens een speciale avond uitspreken over onderwerpen die voor bedrijven van belang zijn. Denk aan ruimte voor ondernemen, soorten bedrijvigheid, bereikbaarheid, uitnodigende bedrijventerreinen, toename distributiecentra en behoefte aan de juiste opleidingen voor personeel. Er waren tussen 20- 25 ondernemers die deelnamen aan deze gespreksavond.

'Een tuin delen is niet chill, behalve als het leuke buren zijn.'

SPECIALE DOELGROEP: JONGEREN

Hoe kijken jongeren naar de toekomst? Deze vraag stond centraal op de speciale bijeenkomst voor jongeren. Juist omdat de omgevingsvisie over de toekomst gaat, is de inbreng van jongeren onmisbaar. In de praktijk zijn jongeren doorgaans moeilijk bereikbaar. Bovendien staan dit soort abstracte vraagstukken vaak nog ver van hun bed. Daarom is – mede op verzoek van de gemeenteraad - extra inzet gedaan om toch ook deze doelgroep te betrekken. Hiervoor trok de gemeente samen op met de jongerenraad Barneveld.

'Meer controle op alcoholmisbruik mag, maar het is wel je eigen verantwoordelijkheid'

De Jongerenraad Barneveld was betrokken bij de bijeenkomsten met twee Havo 5-klassen van het Johannes Fontanus College. Tijdens de les maatschappijleer speelden de scholieren het Toekomstspel en gingen in gesprek over thema's die dicht bij hen staan, zoals wonen, duurzaamheid en werken. Ook zijn social media ingezet om jongeren te werven voor deelname aan de online enquête.

'Als je niet van McDonald's houdt, dan ga je toch ergens anders heen'

De leerlingen die een afspiegeling vormen van de samenleving, deden allemaal enthousiast mee. Wat opviel was dat de meningen overeenkomen met die op de andere gespreksavonden, alleen drukten de leerlingen zich vaak steviger uit.

VOORBEREIDING AVONDEN

De gespreksavonden zijn grondig voorbereid. Medewerkers van de gemeente traden op als spelbegeleider of assistent. Hier is bewust voor gekozen zodat beleidsmedewerkers van de gemeente zelf konden horen en zien wat Barnevelders belangrijk vinden voor de toekomst en waarom.

De spelbegeleiders kregen vooraf heldere instructies, zoals iedereen het woord geven, goed luisteren, doorvragen, geen advies geven en niet invullen voor een ander. Instructiekaarten met uitleg over het thema en verdiepingsvragen waren beschikbaar om het spel te begeleiden. Per thema werd een animatie vertoond die uitleg gaf over de spelregels. Tijdens speciale oefensessies konden de begeleiders kennismaken met het spel.

WERVING DEELNEMERS

Het promotieteam Groeten uit 2040 is in de maand februari 2023 een aantal keer de straat opgegaan om deelnemers te werven voor de gespreksavonden. Op de weekmarkt in Voorthuizen en in het centrum van Barneveld deelden zij koffie en flyers uit. Doel was passanten actief te informeren over de omgevingsvisie en deelnemers te werven voor de gespreksavonden. Het promoteam was herkenbaar aan hun jasjes, bakfiets en beachvlag met het logo van de omgevingsvisie Barneveld 2040. Daarnaast hebben we deelnemers uit de eerste participatieronde (2021) persoonlijk uitgenodigd om ook deel te nemen aan de tweede participatieronde.

De jeugd is de toekomst. Daarom hebben we extra ingezet om ook jongeren te bereiken en enthousiasmeren. Naast samenwerking met de Jongerenraad Barneveld zijn ook social media posts, flyers met een QR-code naar de online enquête en testimonials van jongeren voor deze doelgroep ingezet. Vertegenwoordigers van de Jongerenraad waren aanwezig bij twee gespreksavonden en tijdens het spelen van het Toekomstspel met 2 Havo 5-klassen op het Johannes Fontanus College.

'Natuurlijk moeten we aan de natuur denken, maar boeren moeten niet hun werk verliezen'

ANDERE MIDDELEN OM DEELNEMERS TE WERVEN:

- Flyers op centrale plekken w.o. gemeentehuis en gemeentewerf
- Artikelen in Gemeentenieuws
- Oproep op website van gemeente, projectpagina
- Persberichten
- Digitale nieuwsbrieven
- Direct mailings naar maatschappelijke organisaties, verenigingen, wijkplatforms etc.
- Posts social media
- Testimonials: verhalen van Barnevelders, jongeren, ouderen, ondernemers
- Persoonlijke uitnodigingen (telefonisch en per email) door contactpersonen via medewerkers gemeente

EVALUATIE TOEKOMSTSPEL

Het Toekomstspel is een laagdrempelige én leuke manier om het over inhoudelijke onderwerpen te hebben. Deelnemers hebben het als een prettige vorm ervaren. Het spel spelen vergroot de kennis van deelnemers over de vijf thema's. En het geeft inzicht in de keuzes en dilemma's waar de gemeente voor staat. Bovendien vraagt het spel ook aan deelnemers om zich te verplaatsen in de ander, door te kiezen voor de rol van jongere, oudere, gezin of ondernemer.

Zo lang vooruitdenken is voor iedereen moeilijk. Het hielp om de deelnemers een aantal keer tijdens het gesprek eraan te herinneren dat ze ver vooruit moeten durven kijken. Dat ze ook aan hun kinderen – de toekomstige generatie - kunnen denken en wat ze zelf nodig hebben tegen die tijd. En dat soms 20 jaar terugkijken nodig is om te begrijpen hoeveel er kan veranderen in 20 jaar tijd.

Niet alle thema's zijn elke avond gespeeld, met uitzondering van het thema Vitale dorpen. Dit hing af van het aantal deelnemers. Hoe meer deelnemers hoe meer thematafels die het spel speelden.

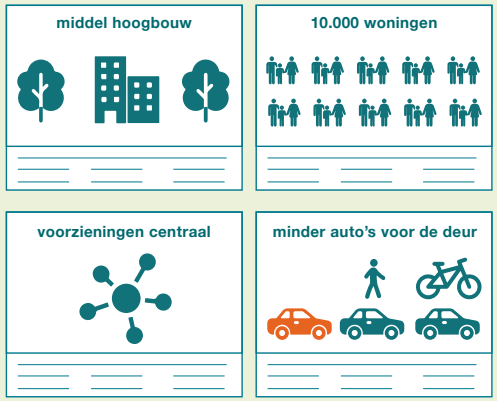

'Jammer dat er geen jeugd was.'

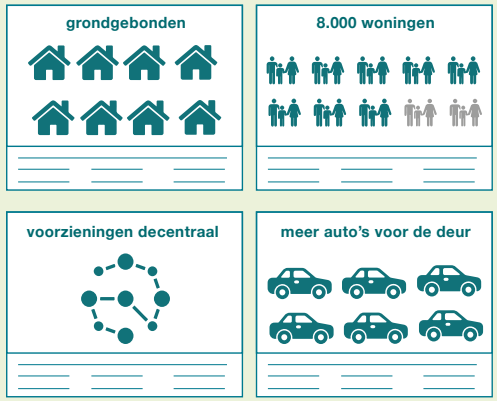
GROETEN UIT 2040 DE TWEE SCENARIO'S

EERSTE UITWERKING VAN SPELCONCEPT VOOR HET THEMA
'PRETTIG LEVEN IN VITALE DORPEN'

SCENARIO 1: EEN STADSER BARNEVELD

SCENARIO 2: EEN DORPSE GEMEENTE

'Vanuit eigen dorp is het lastig oordelen of een mening vormen over andere kernen.'

DIT VINDEN DEELNEMERS VAN DE AANPAK

Deelnemers aan de gespreksavonden hebben na afloop een evaluatieformulier ingevuld. Hier konden ze aangeven wat ze van het groepsgesprek over Barneveld over 20 jaar vinden. Of het gesprek duidelijk was? Of ze kwijt konden wat ze belangrijk vinden? Of er voldoende naar ze werd geluisterd? Hoe de sfeer was? En of het een prettig gesprek was?

Vrijwel alle deelnemers waren positief over de mogelijkheid om mee te mogen denken over de toekomst van Barneveld en over het Toekomstspel. De vijf thema's staan dicht bij de dagelijkse belevingswereld van inwoners en ondernemers. Bijna iedereen kon over alle onderwerpen meepraten. Toch was het vaak moeilijk voor de deelnemers om vooruit te denken naar over 20 jaar.

Ook was er bij aanvang soms scepsis over het spelen van een spel. Maar dat verdween al snel en veranderde in enthousiasme over de methodiek. Vrijwel iedereen vond het na afloop juist een leuke en waardevolle manier om inhoudelijk met mensen van verschillende achtergronden in gesprek te gaan. De verdiepingsvragen hielpen om ook mensen die wat stiller waren aan het woord te laten. Elke avond is geleid door medewerkers van de gemeente. Dit hebben deelnemers als positief ervaren.

WAT OPVALT IN DE GESPREKKEN

Wat mensen belangrijk vinden hangt vaak samen met hun leeftijd en achtergrond.

- Jongeren vinden bijvoorbeeld wonen een van de belangrijkste thema's. Ook in Barneveld ontbreekt het aan (betaalbare) woningen voor starters en jongeren. Daarnaast zijn duurzaamheid, hoe we omgaan met de natuur en klimaatverandering belangrijke issues, hoewel dat niet voor alle jongeren geldt.

- Voor ondernemers zijn thema's als bedrijvigheid en bereikbaarheid vooral van belang. Zij willen dat Barneveld vooral inzet op de maakindustrie. Ook vinden ze dat bedrijventerreinen vooral in de lokale behoefte moeten voorzien en niet in meer distributiecentra. Naast winkels en een prettige winkelbeleving vindt deze groep voldoende parkeergelegenheid in het centrum belangrijk. Net als een doordachte aanpak voor mobiliteit en een bereikbare regio.

Een overzicht van de opbrengsten per gespreksavond is op te vragen bij de Projectleider Omgevingsvisie Jan van den Bosch via **j.vandenbosch@barneveld.nl**

'We zullen zien wat er wel of niet van terecht komt. Blijf positief.'

Online enquête

KWANTITATIEVE VRAGENLIJST

Om nog meer inwoners de kans te geven zich uit te spreken over de toekomst van gemeente Barneveld 2040, is een online vragenlijst samengesteld. Ook in deze vragenlijst stonden de vijf thema's centraal. Iedere Barnevelder kon de vragenlijst invullen en zijn of haar wensen en ideeën meegeven. Deelnemers aan het Toekomstspel zijn gevraagd om ook deze vragenlijst te beantwoorden.

AANPAK ENQUÊTE

Onderzoeksbureau Research2Evolve heeft eerst onderzoek uitgevoerd onder het inwonerspanel om te weten wat bewoners belangrijk vinden. Vervolgens konden ook niet-panelleden de vragenlijst invullen. Het streven was zoveel mogelijk ingevulde vragenlijsten te behalen. Want hoe meer deelnemers de enquête invullen, hoe beter we weten hoe Barnevelders over de verschillende thema's denken. En dat is belangrijk om samen met bewoners, ondernemers en organisaties de koers te bepalen voor de toekomst van Barneveld en alle dorpen.

DIT HEBBEN WE GEDAAN

Respons

In totaal hebben 564 respondenten de vragenlijst ingevuld. De helft van de respondenten (51%) is tussen de 40 en 64 jaar. Deze groep is niet representatief voor de bevolkingssamenstelling van Barneveld. Daarom heeft het onderzoeksbureau een correctie toegepast in de weging van de uitkomsten. Daarmee wordt de invloed van een niet-representatieve steekproef kleiner. Het totaal aantal deelnemers maakt dat de uitkomsten (95%) betrouwbaarder zijn.

DIT HEBBEN WE GEDAAN

- Doel: inzicht krijgen in wat Barnevelders belangrijk vinden voor de toekomst
- Vragen: 15 vragen over vijf thema's
- Aantal respondenten: 564 totaal
  - 364 leden inwonerspanel (48% van totaal 754 leden)
  - 200 via open link op website
- Periode: 7 maart – 3 april 2023
- Onderzoeksbureau: Research 2Evolve, Hilversum

WERVING ENQUÊTE

De online vragenlijst was op verschillende manieren toegankelijk:

- online via de projectpagina op de website van gemeente Barneveld
- uitnodiging met linkje naar het vaste inwonerspanel, er zijn 754 mensen lid van het inwonerspanel, 564 daarvan hebben de vragenlijst ingevuld
- uitnodiging met link via nieuwsbrieven en gemeentenieuws
- promoteam zaterdag 25 maart in centrum van Barneveld:
  - deelde kaartjes met QR-code uit (link naar vragenlijst)
  - hielp passanten bij het op iPads invullen van de vragenlijst

Op pagina 18 leest u over de resultaten van de online enquête.

'Nu is de diversiteit erg groot (dorpen/Barneveld). Ik verwacht als dit per dorp wordt gedaan, er een duidelijker beeld ontstaat van wensen en inzichten.'

KWALITATIEF: ANALYSE PER THEMA

DIT VINDEN BARNEVELDERS BELANGRIJK VOOR 2040

Hier vindt u per thema op hoofdlijnen wat Barnevelders inbrachten tijdens de spelavonden. Dit zijn de vijf thema's waarover het gesprek ging:

1. Prettig leven in vitale dorpen
2. Ruimte voor ondernemen
3. Topregio toekomstgerichte landbouw
4. Gezond en natuurlijk Barneveld
5. Veilig en bereikbaar

1. PRETTIG LEVEN IN VITALE DORPEN

ALGEMEEN

De nadruk ligt op vitaliteit in álle kernen. Dat betekent voldoende bouwen in alle kernen, en ook voldoende voorzieningen in alle kernen. Basisvoorzieningen in de kleine kernen, grotere voorzieningen meer centraal in de twee grotere kernen, Barneveld en Voorthuizen. Nieuwbouw moet een goede mix vormen en alle doelgroepen bedienen. Hoe groter de kern, hoe hoger er gebouwd mag worden. Het dorpse karakter behouden, vinden Barnevelders belangrijk.

UITKOMSTEN MEER SPECIFIEK

Aantal woningen: deelnemers hebben geen duidelijk beeld van het aantal nieuw te bouwen woningen. Zij vinden vooral bouwen voor de eigen inwoners belangrijk en dan ook voldoende. Dit ervaren bewoners in kleine kernen niet anders dan in de grote kernen. Als deelnemers toch moeten kiezen, dan gaat de voorkeur uit naar 5.000 + 3.000 woningen erbij boven het scenario van 5.000 + 5.000 woningen.

Waar bouwen: nieuwbouw liever naar rato spreiden over de kernen. Zeker niet alles concentreren in Barneveld en Voorthuizen. Voor de kleinere kernen is woningen toevoegen ook van belang voor het behoud van de vitaliteit.

Inbreiden of uitbreiden: dit kwam weinig ter sprake. Waar dit onderwerp wel aan de orde kwam, vindt men inbreiding nodig, mits het niet ten koste gaat van het dorpse en groene karakter.

Type woningen: hierover zijn de meningen eensgezind: een goede mix van grond-gebonden woningen en gestapelde bouw. Wat een goede mix is, verschilt per kern.

Bouwhoogte: hoe groter de kern, hoe hoger er gebouwd mag worden. In de kleinste kernen gaat de voorkeur uit naar twee en hooguit drie bouwlagen. Voor Kootwijkerbroek kan het al vier lagen zijn en voor Voorthuizen nog een laag hoger. Voor Barneveld verschillen de meningen over wat de maximale bouwhoogte mag zijn. Vijf of maximaal zes lagen is regelmatig genoemd. Sommigen vinden ook echte hoogteaccenten acceptabel. Ook hier speelt de discussie over een goede inpassing in de dorpse omgeving. Dat blijft belangrijk.

Speciale doelgroepen: veel aandacht is er voor het bouwen voor specifieke doelgroepen, met name jongeren, starters en ouderen. Bouwen voor ouderen helpt ook voor een betere doorstroming op de woningmarkt.

Betaalbaar wonen: betaalbaarheid is een belangrijk onderwerp. Als het nodig is, mag er ook goedkoper en kleiner worden gebouwd.

Autogebruik: eensgezind is men over de auto, die is en blijft belangrijk. De mogelijkheden van OV zien deelnemers - zeker in de kleine kernen - als beperkt. Waar mensen afhankelijk zijn van de auto, moeten ook voldoende parkeervoorzieningen komen in de openbare ruimte. Ook vanuit het oogpunt van inclusie. Wel staan deelnemers open voor alternatieven en innovatie, zoals deelauto's of afroepbare auto's.

Voorzieningen: deze zijn voor alle kernen belangrijk vanwege de vitaliteit. Voor deelnemers is dat belangrijker dan betere voorzieningen in Barneveld. In de kleinere kernen ziet men graag de basisvoorzieningen (zowel niet-commercieel als commercieel, verenigingsleven), ook om jongeren te kunnen behouden. Deelnemers zijn bereid om voor grotere voorzieningen naar Barneveld of Voorthuizen te reizen. Commerciële voorzieningen moeten wel hun eigen broek kunnen ophouden.

2. RUIMTE VOOR ONDERNEMENSCHAP

ALGEMEEN

Zet in op waar je als gemeente sterk in bent, dus vooral op de maakindustrie. We zijn meer doeners dan denkers. Er moet ruimte zijn om aan de vraag naar bedrijventerreinen te voldoen, met voorrang voor de lokale behoefte. Biedt ook in de kleinere kernen ruimte voor ondernemerschap. Faciliteer vooral daar en in het buitengebied 'broedplekken'. De verdere ontwikkeling van de centrumgebieden is belangrijk: goede horeca, voldoende parkeermogelijkheden, goede fietsverbindingen, optimale inrichting openbaar gebied.

UITKOMSTEN MEER SPECIFIEK

Bedrijventerreinen: uit de sessies met ondernemers en inwoners blijkt dat men het belangrijk vindt dat er voldoende ruimte is voor bedrijvigheid in Barneveld. De wens is dat er meer ruimte komt voor bedrijventerreinen, omdat er nu krapte is in het aanbod. En de verwachting is dat deze krapte alleen maar zal toenemen. De Harselaar wordt genoemd als voorbeeld van een groot bedrijventerrein dat nog verder uitgebreid kan worden.

Buitengebied en kernen: daarnaast is de tendens dat ook bij (kleinere) kernen ruimte moet zijn om te ondernemen. Op kleinschalige bedrijventerreinen of in clusters van bedrijven. Ook in het buitengebied moet kleinschalige bedrijvigheid mogelijk zijn, bijvoorbeeld met maximaal vijf medewerkers. Zodra bedrijven in het buitengebied of bij de kernen te groot worden, moeten ze verhuizen naar de grotere bedrijventerreinen als De Harselaar. De plekken in het buitengebied en in de kernen zouden als broedplek kunnen dienen voor jonge en kleine ondernemingen om zich verder te ontwikkelen.

Maakindustrie: de maakindustrie in Barneveld is sterk en moet gefaciliteerd blijven ondanks de hoeveelheid ruimte die dit vraagt. Barneveld staat bekend om haar hardwerkende bevolking waar relatief veel mensen met de handen werken. Dit zien deelnemers als een kracht die gefaciliteerd kan worden door het bouwen van bedrijfsunits.

Denkers of doeners: Barnevelders zijn meer doeners dan denkers, dus Barneveld is voor kantoorlocaties in de toekomst minder geschikt. Als deze er dan toch komen, dan zijn de OV-locaties (stationsomgevingen) en centrumgebieden geschikte locaties. Ook om deze te verlevendigen. Toch betekent een doe-mentaliteit niet dat denkers niet nodig zijn. Ook doe-bedrijven (maakindustrie) hebben denkers nodig, vaak op HBO- of WO-niveau.

Huisvesting lokale bedrijven: deelnemers vinden dat lokale bedrijven voorrang moeten krijgen bij het toewijzen van de schaarse bedrijfskavels. Dit vanwege de krapte in de beschikbare ruimte en de lokale gebondenheid van veel bedrijven. Pas daarna komen bedrijven van buiten Barneveld in aanmerking.

Voorzieningen centrumgebieden: met name Barneveld en Voorthuizen hebben veel voorzieningen. Uit de sessies blijkt dat dit aanbod mag toenemen, mits ook in de kleinere kernen een bepaalde mate van basisvoorzieningen aanwezig blijft. Voor Barneveld en Voorthuizen geldt dat een aantrekkelijker winkelaanbod plus bijbehorende voorzieningen wenselijk is. Dit betekent: het openbare gebied beter inrichten, op centrale plekken meer (kwaliteits)horeca, maar ook goed nadenken over parkeergelegenheid en fietsverbindingen. Ruime parkeervoorzieningen zijn belangrijk. Supermarkten mogen bij voorkeur net buiten het kernwinkelgebied gevestigd worden. Er valt volgens de deelnemers nog veel te winnen als het gaat over toeristen binden aan de dorpscentra van Barneveld en Voorthuizen.

Voorzieningen kleine kernen: voor de kleinere kernen is de wens een aantal basisvoorzieningen zoals een supermarkt, huisarts, kapper en drogisterij. Dit is belangrijk om de kernen leefbaar te houden. Barneveld en Voorthuizen hebben de rol om grotere en bredere voorzieningen te bieden. Vanwege de beoogde groei van de gemeente zal ook het voorzieningenaanbod moeten meegroeien.

3. TOPREGIO TOEKOMSTGERICHTE LANDBOUW

ALGEMEEN

Er wordt veel waarde gehecht aan het voortbestaan van de landbouw als voedselproducent en als (economische) drager van het agrarisch cultuurlandschap. Ruimte voor verandering is wenselijk om de slag te kunnen maken naar een omgevingsgerichte landbouw, circulair, innovatief en natuurinclusief. Kijkend naar de uitkomsten van de omgevingstafels wijst de richting hoofdzakelijk naar het scenario 'Vooruit met Barneveld'.

UITKOMSTEN MEER SPECIFIEK

Toekomst landbouw: deelnemers vinden het belangrijk om zuinig te zijn op de landbouw. Het hoort bij Barneveld. Men zou willen dat de tegenstelling tussen landbouw en natuur niet zo scherp wordt gesteld. Boeren zorgen ook voor de natuur, maar laat de boer ook ondernemer zijn. Denk en werk mee met boeren om de transitie mogelijk te maken. Daarbij zal elke (nieuwe) vorm van landbouw het mogelijk moeten maken om een behoorlijk inkomen te verwerven.

Natuur en landschap: Barneveld is een landbouwgemeente met een gevarieerd buitengebied. Die variatie is waardevol en zou een vertrekpunt voor beleid moeten zijn. De aanleg van grootschalige natuur vindt men niet wenselijk. Maak gebruik van de mogelijkheden van het bestaande cultuurlandschap. Laat dat bestaande agrarisch cultuurlandschap de basis zijn voor kwaliteitsverbetering van natuur (groen) en water (blauw). Sluit aan bij de identiteit van het gebied en combineer met recreatief medegebruik (zoals een rondje rond de kernen en/of netwerk van klompenpaden).

Transitie naar duurzaam: de overheid moet duidelijk(er) zijn wat moet en kan in de transitie naar een duurzame en economische landbouw. Die duidelijkheid ontbreekt op dit moment nog.

Ruimte voor landbouw: behoud landbouwgrond zoveel mogelijk om extensivering en innovatie mogelijk te maken. Laat wat nu agrarisch is, ook agrarisch blijven. Daarmee kunnen de ‘blijvers’ in de landbouw ook gebruikmaken van de ruimte die de ‘uitwijkers’ achterlaten. Leg de agrarische hoofdstructuur vast: voorkom versnippering van het landbouwareaal en vrijwaar die gebieden van verstedelijking en niet-agrarische functies. Zonering van de landbouw acht men niet wenselijk, of moet in elk geval beperkt blijven met het oog op draagvlak. De overheid heeft een belangrijke faciliterende rol. De overheid moet niet gaan dwingen.

UITGANGSPUNTEN VOOR DE TOEKOMST:

- familiebedrijven gaan boven zogeheten satellietbedrijven
- natuurinclusieve landbouw en intensieve landbouw moeten naast elkaar kunnen bestaan
- de overheid moet extensivering van grondgebonden bedrijven faciliteren en/of belonen
- maak kleinschalige gemengde bedrijven mogelijk, met bijvoorbeeld diversiteit aan veeteelt
- productie moet zowel de lokale markt als de wereldmarkt tot doel kunnen hebben, verdienmodellen moeten dat ook mogelijk maken
- kwaliteit, het bieden van toegevoegde waarde, is belangrijker dan volume

4. GEZOND EN NATUURLIJK BARNEVELD

ALGEMEEN

De deelnemers willen een groene en gezonde gemeente, met een goed wandel- en fietsnetwerk en voldoende beweegmogelijkheden. De landbouw moet meer natuurinclusief werken, boeren moeten daarbij geholpen worden. Zij worden gezien als een wezenlijk onderdeel van de gemeente. In het stimuleren van een gezonde leefstijl heeft de gemeente een faciliterende rol. De kernen mogen wel meer autoluw worden.

UITKOMSTEN MEER SPECIFIEK

Water en groen: wat opvalt is de brede consensus over een aantal onderwerpen. Zo is men in het algemeen voor een groene(re) gemeente, met een dorps karakter en met (sport)voorzieningen in het eigen dorp. Men wil graag in en om het dorp kunnen bewegen (sporten), een goede fiets- en wandelinfrastructuur is daarbij belangrijk. Ook over water is men het eens: dat water moet worden vastgehouden. De hoofdregel moet zijn: vasthouden boven afvoeren.

Landbouw en natuur: algemeen is men van mening dat de landbouwsector minder milieubelastend moet zijn en meer natuurinclusief moet werken. Maar er is ook veel overeenstemming over dat de boeren een wezenlijk onderdeel zijn van de gemeente en dat zij niet de dupe mogen worden van het beleid. Zij moeten geholpen worden om op een groenere manier (natuurinclusief) te kunnen werken. Boeren kunnen ook een goede rol vervullen bij het natuurbeheer, waarvoor zij dan wel een vergoeding moeten ontvangen.

Gezond leven: in alle sessies is gesproken over de rol van de gemeente bij gezondheid. Een aantal deelnemers wil graag dat de gemeente de advieswaarden van de WHO (voor lucht en geluid) volgt. Er is brede consensus over dat de gemeente gezondheid moet stimuleren of inwoners moet helpen gezond te leven, maar men wil geen ‘betutteling achter de voordeur’. De gemeente moet vooral stimuleren en helpen om gezond te leven.

Veilig en autoluw: men wil graag groen in de dorpen, veilige fietsroutes en (doorgaand) autoverkeer uit de kernen weren. De kernen mogen dus wel autoluw worden.

5. BEREIKBAAR NU EN IN DE TOEKOMST

ALGEMEEN

De auto blijft belangrijk. Men verwacht niet dat in Barneveld het OV zo aantrekkelijk wordt, dat dit een reëel alternatief biedt. Dit geldt al helemaal voor de kleine kernen. Niettemin moet er wel ruimte komen voor alternatieve vervoersvormen. Doorgaand en zoekverkeer moet worden geweerd uit de woonwijken.

UITKOMSTEN MEER SPECIFIEK

Autobezit en -gebruik: deelnemers hechten veel waarde aan het bezit en gebruik van de auto. Dit geldt zowel voor inwoners als ondernemers en scholieren. Een van de redenen is het nog ontbreken van aantrekkelijke alternatieve vervoerwijzen – vooral tussen de kleinere kernen en veel andere bestemmingen. Ook is deelvervoer niet populair. Men wil wel dat naast de auto ook ruimte komt voor alternatieve vervoersvormen. Ook verwachten de deelnemers dat mensen op den duur minder waarde gaan hechten aan het bezit van een auto.

Aantrekkelijke woonkernen: deelnemers willen dat woonkernen – centrumgebieden en woonwijken – aantrekkelijker worden voor de fiets, door fietsers op meer locaties voorrang te geven. Doorgaand verkeer en zoekverkeer mag juist uit de woonkernen worden geweerd. Wat helpt is het aanleggen van een robuust wegennet, zoals de aanleg van de Oostelijke rondweg Barneveld. En het digitaliseren van data over bijvoorbeeld het parkeeraanbod.

OV aantrekkelijk alternatief: het OV zou een aantrekkelijker alternatief mogen zijn. Zoals betere busverbindingen (meer en vaker) en extra treinstations (de komst van station Stroe werd vaak genoemd als een goed idee), maar ook lagere reistarieven. Men verwacht dat het autogebruik pas afneemt, als sprake is van hoogwaardig en hoogfrequent OV. Dat laatste ziet men in Barneveld niet ontstaan. Spoorverdubbeling naar Barneveld vindt men een goed idee. Ook vragen de deelnemers aandacht voor de bereikbaarheid van de bedrijventerreinen met het OV.

Parkeren: de deelnemers denken uiteenlopend over parkeren. Om praktische redenen (laadvoorziening elektrische auto aan huis, mindervaliden) hechten sommigen aan een parkeerplaats direct bij de woning.

KWANTITATIEF: UITKOMST ONLINE ENQUÊTE

DIT VINDEN BARNEVELDERS BELANGRIJK VOOR 2040

SAMENVATTING RESULTATEN ONLINE ENQUÊTE

Ruim de helft (56%) van de respondenten heeft de **informatiepagina** over de omgevingsvisie 2040 bekeken. Vier op de tien (41%) was voor het onderzoek al bekend met de omgevingsvisie 2040. Respondenten jonger dan 25 jaar hebben minder vaak de pagina bekeken en waren minder vaak bekend met de omgevingsvisie dan respondenten van 25 jaar en ouder.

Wat betreft **wonen** in 2040 denkt de helft van de respondenten (50%) dat er meer woningen met eigen tuin zijn. Een derde (33%) denkt meer hoogbouw en meer ruimte.

Qua **werken** in 2040 denkt een kwart van de respondenten (24%) dat er in 2040 meer thuiswerkers zijn en vier op de tien (42%) denkt dat er meer doeners zijn. Drie op de tien (31%) oordeelt neutraal en heeft geen uitgesproken mening.

Van de respondenten die in de kern Barneveld wonen, vindt bijna de helft (47%) dat in 2040 ieder dorp zijn **winkels** moet hebben. Een derde (33%) vindt dat de winkels vooral in Barneveld moeten zitten. Van de respondenten die in de overige kernen wonen vindt drie kwart (75%) dat ieder dorp zijn winkels moet hebben. Eén op de zes (17%) vindt dat de winkels vooral in Barneveld moeten zitten.

Vier op de tien (41%) denkt dat we in 2040 vooral **natuur** hebben en **landbouw** erbij. Een derde (34%) denkt dat we vooral landbouw hebben met natuur erbij.

Wat betreft **landbouw** vindt één op de acht (13%) het belangrijk dat er in 2040 intensieve landbouw is. Respondenten jonger dan 25 jaar noemen dit vaker dan respondenten van 25 jaar en ouder. Twee derde (67%) vindt het belangrijk dat er in 2040 meer natuur-inclusieve landbouw is.

Over **vervoer** in 2040 hebben de respondenten geen uitgesproken mening. Bijna vier op de tien (38%) denkt dat er weinig ruimte is voor auto's is en een na genoeg gelijk aandeel (35%) denkt dat er veel ruimte voor auto's voor de deur.

Qua soort **bedrijventerreinen** denkt ruim één op de vijf (22%) dat er in 2040 grote bedrijventerreinen zijn. Ruim vier op de tien (44%) denkt dat er meer verzamelgebouwen zijn. Drie op de tien (29%) oordeelt neutraal en vindt dat ze elkaar in balans houden.

Bijna de helft van de respondenten (45%) vindt dat de gemeente de **gezondheid** moet stimuleren, drie op de tien (31%) vindt dat inwoners zelf moeten weten hoe gezond ze leven en dat de gemeente meer de gezondheid moet bespreken en moet aanmoedigen.

Wat betreft het hanteren van **normen** vindt vier op de tien (38%) dat de gemeente alleen moet uitgaan van de eigen normen. Drie op de tien (31%) vindt dat de gemeente alleen moet uitgaan van de landelijke normen. Een kwart (27%) oordeelt neutraal en heeft geen uitgesproken mening.

Het **verkeer** in de kern Barneveld moet volgens het merendeel van de respondenten (83%) via een rondweg buiten het dorp omgeleid worden.

De voorkeur ligt bij twee derde (65%) van de respondenten voor **sporten** dichtbij huis. Eén op de zeven (14%) heeft de voorkeur voor sporten in Barneveld dan wel verder van huis in een grote sportaccommodatie aan de rand van Barneveld.

Het merendeel (94%) van de respondenten is **inwoner** van gemeente Barneveld. Eén op de tien is **ondernemer** binnen de gemeente Barneveld (11%) en/of **vertegenwoordiger** van een maatschappelijke organisatie/vereniging (10%).

In bijlage A vindt u de rapportage van het kwantitatief onderzoek.

HOE NU VERDER?

WAT IS NODIG VOOR DE TOEKOMST?

Met het vaststellen van de omgevingsvisie in 2024 bepaalt de gemeenteraad in welke richting Barneveld zich gaat ontwikkelen en wat er nodig is om dit te bereiken.

Hiervoor worden de vraagstukken in onderlinge samenhang bekeken. Naast de vele gesprekken die zijn gevoerd, met bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties, onderzoeken we de gevolgen van de verschillende scenario's voor de leefomgeving en de financiële effecten. Daar betrekken we ook het bestaande beleid van de gemeente bij.

De omgevingsvisie zal overigens geen statisch document zijn, maar een steeds veranderende blik op de toekomst. Daarom gaan we de visie regelmatig opnieuw bekijken en aanpassen. De visie wordt elke vier jaar opnieuw bekeken om zo ruimte te bieden aan nieuwe ontwikkelingen en nieuwe inzichten.

INSPRAAK EN BESLUITVORMING

Vanaf 2021 hebben Barnevelders op verschillende momenten en manieren inhoudelijk kunnen meepraten over de toekomst van onze gemeente. We gaan nu eerst een voorkeursscenario opstellen, een visie op hoofdlijnen en die werken we daarna verder uit in de eigenlijke omgevingsvisie. In de komende periode gaan we soms nog gericht met belanghebbende partijen in gesprek om hun inbreng te vragen.

Een volgend moment van inspraak is als de Omgevingsvisie Barneveld 2040 voor besluitvorming naar de gemeenteraad gaat. Het gaat dan om formele inspraak: belanghebbenden kunnen gedurende de zes weken dat de omgevingsvisie ter inzage ligt hun zienswijze indienen. Informatie over het proces en wanneer de omgevingsvisie ter inzage ligt, ontvangt u via berichtgeving in lokale media, de digitale nieuwsbrief en de website van de gemeente.

PLANNING

Zomer en najaar 2023	opstellen en vaststellen voorkeursscenario
Eerste helft 2024	uitwerken voorkeursscenario tot volledige ontwerp-omgevingsvisie
Zomer 2024	ter inzage leggen ontwerp-omgevingsvisie
Najaar 2024	de gemeenteraad stelt de Omgevingsvisie Barneveld 2040 vast

Dit hebben we gedaan:

De uiteindelijke omgevingsvisie maken we samen met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere overheden. Hiervoor zijn we meerdere stappen doorlopen.

STAP 1: VOORBEREIDENDE FASE

In juli 2021 stelde de gemeenteraad de Hoofdlijnennotitie vast. Deze geeft richting aan hoe de gemeente wil omgaan met de groei van Barneveld. Dit gebeurt aan de hand van zeven uitgangspunten. De hoofdlijnennotitie schetst daarmee de eerste contouren van de omgevingsvisie.

STAP 2: EERSTE PARTICIPATIERONDE

In oktober en november 2021 toetsten we de Hoofdlijnennotitie en dorpsvisies bij onze inwoners, belangenverenigingen, organisaties, professionals en ondernemers. De resultaten van deze eerste ronde vormen de basis voor de toekomstscenario's.

STAP 3: OPSTELLEN VAN DE TOEKOMSTSCENARIO'S

Na de eerste participatieronde hebben we twee toekomstscenario's opgesteld. Het eerste scenario draagt de naam 'Verder met Barneveld'. Dit scenario gaat ervan uit dat wat we doen eigenlijk best wel goed is en dat we min of meer op de huidige voet verder kunnen. Het tweede scenario heet 'Vooruit met Barneveld'. Dit scenario gaat ervan uit dat we zo niet langer kunnen en willen als we gewend zijn, maar dat we echt de bakens moeten verzetten omdat de vraagstukken die op ons afkomen daarom vragen.

STAP 4: ONDERZOEK EN TWEEDE PARTICIPATIERONDE

In de tweede participatieronde legden we de twee toekomstscenario's voor aan inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven om hierover in gesprek te gaan. Wat spreekt aan en wat niet? Wat moet mee in de omgevingsvisie? Deze scenario's zijn ook onderzocht op de omgevingseffecten in een zogeheten omgevingseffectrapportage (o.e.r.) Daarnaast is onderzocht wat de financiële effecten zijn van de beide scenario's.

STAP 5: OPSTELLEN VOORKEURSSCENARIO

Op basis van de reacties uit de tweede participatieronde, de resultaten van de o.e.r. en het inzicht in mogelijke financiële gevolgen, maken we keuzes en stellen we één voorkeursscenario op voor 2040. Dat voorkeursscenario is een omgevingsvisie op hoofdlijnen. Daarin beschrijven en verbeelden we ons toekomstbeeld.

STAP 6: OPSTELLEN EN TER INZAGE LEGGEN ONTWERP-OMGEVINGSVISIE

Het voorkeursscenario werken we uit in een ontwerp-omgevingsvisie. Deze wordt ter inzage gelegd en iedereen kan hierop een zienswijze indienen.

STAP 7: VASTSTELLEN OMGEVINGSVISIE

De ingediende zienswijzen kunnen leiden tot aanpassingen van de ontwerp-omgevingsvisie. Als de visie definitief is, stelt de gemeenteraad deze vast.

Inwonerspanel Barneveld

RESEARCH 2EVOLVE

Inwonerspanel Barneveld
Peiling 1 2023

Omgevingsvisie

Gemeente Barneveld
Maart - april 2023

Colofon

Uitgave: Research 2Evolve
Tesselschadelaan 15A
1217 LG Hilversum
Tel: (035) 623 27 89
info@research2evolve.nl
www.research2evolve.nl

Uitgevoerd: Maart - april 2023

Opdrachtgever Gemeente Barneveld

Het onderzoek is uitgevoerd door Research 2Evolve. Het marktonderzoeksbureau neemt de richtlijnen van de MOA (Markt Onderzoek Associatie) in acht. Deze richtlijnen zijn bij Research 2Evolve op te vragen. Research 2Evolve is ISO 27001 gecertificeerd en werkt volgens de AVG en de gedragscode voor Onderzoek en Statistiek.

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan,
mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Onderzoeksverantwoording 4

1.1 Inleiding 5

1.2 Uitvoering van het onderzoek 5

1.3 Responsoverzicht 6

1.4 Steekproefsamenstelling 6

1.5 Weging 7

1.6 Betrouwbaarheid en nauwkeurigheid 8

1.7 Leeswijzer 9

Hoofdstuk 2 Resultaten 10

Inwonerspanel

Hoofdstuk 1:

Onderzoeksverantwoording

Onderzoeksverantwoording

1.1 Inleiding

De gemeente Barneveld werkt sinds 2020 aan een Omgevingsvisie Barneveld 2040. Daarin komen de ambities en opgaven voor de leefomgeving op de lange termijn. We maken deze visie samen met bewoners, ondernemers en organisaties. In opdracht van gemeente Barneveld heeft het onderzoeksbureau Research 2Evolve een onderzoek uitgevoerd onder de leden van het inwonerspanel om te weten te komen wat inwoners belangrijk vinden. Niet-panelleden hebben tevens de mogelijkheid gekregen om via de open link de vragenlijst online in te vullen.

1.2 Uitvoering van het onderzoek

Steekproef: Leden van inwonerspanel Barneveld

Methode: Online/Open link

Uitnodiging: Per mail / Face to Face

Veldwerkperiode: 7 maart t/m 3 april 2023

Herinnering: 2 keer

Onderzoeksverantwoording

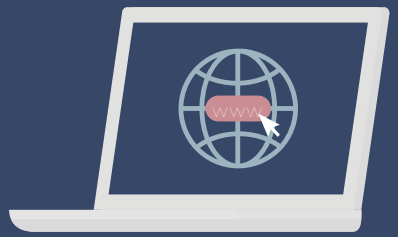
1.3 Responsoverzicht

	N
Totaal aantal leden inwonerspanel	754
Respondenten via inwonerspanel	364
Respons percentage inwonerspanel	48%
Respondenten via de open link	200
Totaal aantal respondenten	**564**

1.4 Samenstelling respondenten

Hieronder staat een uitsplitsing van de respondenten naar leeftijd:

Wat is uw leeftijd?	N	%
Jonger dan 24 jaar	32	6%
25 t/m 39 jaar	95	17%
40 t/m 64 jaar	290	51%
65 jaar en ouder	147	26%

Let op: de getoonde percentages en aantallen (resultaten) op deze pagina zijn ongewogen.

6

Onderzoeksverantwoording

1.5 Weging

Als de respons afwijkt op de variabele leeftijd, is er een weging toegevoegd, zodat de resultaten een juiste afspiegeling vormen van de werkelijke bevolking. Dit is een gangbare werkwijze in statistisch kwantitatief onderzoek. Personen in ondervertegenwoordigde groepen krijgen een gewicht groter dan 1 en tellen relatief zwaarder mee in het totaalresultaat. Personen in groepen met een oververtegenwoordiging krijgen een gewicht kleiner dan 1 waardoor ze minder zwaar mee tellen. Hiermee zijn de resultaten gecorrigeerd om de mogelijke invloed van een niet geheel representatieve steekproef te verkleinen. Doorgaans wordt een maximale weegfactor van 3 gehanteerd.

Op dit moment is het inwonerspanel nog niet representatief voor de werkelijke bevolking binnen de gemeente. De panelleden jonger dan 40 jaar zijn ondervertegenwoordigd en panelleden van 40 jaar en ouder zijn oververtegenwoordigd. Daarnaast nemen niet alle panelleden deel aan een onderzoek, daarom wordt er niet alleen gekeken naar de verdeling binnen het panel ten opzichte van de gemeente, maar ook naar de verdeling van de netto respons ten opzichte van de daadwerkelijke verdeling. Door het toevoegen van een weging op leeftijd zijn de resultaten gecorrigeerd, waarmee de invloed van een niet geheel representatieve steekproef wordt verkleind.

Onderzoeksverantwoording

1.6 Betrouwbaarheid en nauwkeurigheid

Het betrouwbaarheidspercentage geeft de kans aan dat bij herhaling van het onderzoek hetzelfde uit het onderzoek komt. Bij een betrouwbaarheidspercentage van 95% is er 95% kans bij herhaling dat de antwoorden hetzelfde zullen zijn met andere respondenten binnen de doelgroep.

De nauwkeurigheid (uitgedrukt in foutmarge) geeft het gebied aan, waarbinnen de werkelijke waarde in de populatie ligt. De foutmarge is het percentage dat het antwoord kan afwijken van de werkelijkheid. Als de foutmarge 4% is, en 47% van steekproef een bepaald antwoord geeft, dan ligt dit percentage in werkelijkheid maximaal 4% boven of 4% onder deze 47%, dus tussen de 43% en 51% (een lagere foutmarge vereist een grotere steekproef). Een betrouwbaarheidsniveau van 95% en een foutmarge van 5% is gangbaar en algemeen geaccepteerd bij (statistisch) kwantitatief onderzoek. Bij een zeer laag aantal waarnemingen (N < 50) is de foutmarge groter waardoor de resultaten minder betrouwbaar zijn.

Met het aantal respondenten dat heeft deelgenomen (=564) kan met een betrouwbaarheid van 95% en een foutmarge van 4,1% uitspraken gedaan worden op totaalniveau. Deze marge is kleiner dan de 5% die algemeen geaccepteerd wordt bij (statistisch) kwantitatief onderzoek.

Onderzoeksverantwoording

1.7 Leeswijzer

Daar waar de som van de resultaten niet precies op 100% uitkomt, wordt dit veroorzaakt door afrondingsverschillen of was meer dan één antwoord toegestaan. Waar in de tabellen ongelijke N-en (aantal respondenten) te zien zijn, wordt dit veroorzaakt door het uitsluiten van de antwoordcategorie ‘weet ik niet/geen mening’ en/of routing in de vragenlijst. In de tabellen wordt de ongewogen N weergegeven.

In deze rapportage is gebruik gemaakt van rapportcijfers. In die gevallen is de respondent gevraagd een waardeoordeel over een onderwerp te geven in de vorm van hele cijfers die lopen van 1 (= zeer slecht/ontevreden) t/m 10 (= zeer goed/tevreden). Door de toegekende rapportcijfers van alle respondenten te middelen komt er een gemiddeld rapportcijfer tot stand dat een indicatie geeft van de waardering die de respondent heeft voor een bepaald onderwerp.

In deze rapportage is gekeken naar significante verschillen op leeftijd. Significante verschillen zijn verschillen die niet aan toeval toe te schrijven zijn. Als er relevante significante verschillen zijn, worden deze in de samenvatting benoemd.

Significante verschillen zijn weergegeven door letters. Zie hieronder een voorbeeld:

	Totaal	Man A	Vrouw B
(Helemaal) mee eens	17%	34%	51% A
Neutraal	41%	19%	14%
(Helemaal) mee oneens	42%	47%	35%
Totaal	1978	1178	800

De letter A die onder de 51% in kolom B staat, geeft aan dat deze waarde in kolom B - Vrouw (51%) significant groter is dan de waarde in kolom A - Man (34%). In deze tabel is dus te zien dat vrouwen (51%) het vaker (helemaal) eens zijn met de stelling dan mannen (34%).

Inwonerspanel

Hoofdstuk 2:

Resultaten

Resultaten - samenvatting

- ✓ Ruim de helft (56%) van de respondenten heeft de **informatiepagina** over de **omgevingsvisie 2040** bekeken. Vier op de tien (41%) was voor het onderzoek al **bekend met de omgevingsvisie 2040**. Respondenten jonger dan 25 jaar hebben minder vaak de pagina bekeken en waren minder vaak bekend met de omgevingsvisie dan respondenten van 25 jaar en ouder.

- ✓ Wat betreft **wonen in 2040** denkt de helft van de respondenten (50%) dat er meer woningen met eigen tuin zijn. Een derde (33%) denkt meer hoogbouw en meer ruimte.

- ✓ Qua **werken in 2040** denkt een kwart van de respondenten (24%) dat er in 2040 meer thuiswerkers zijn en vier op de tien (42%) denkt dat er meer doeners zijn. Drie op de tien (31%) oordeelt neutraal en heeft geen uitgesproken mening.

- ✓ Van de respondenten die in de **kern Barneveld** wonen vindt bijna de helft (47%) dat in 2040 ieder dorp zijn **winkels** moet hebben. Een derde (33%) vindt dat de winkels vooral in Barneveld moeten zitten. Van de respondenten die in de **overige kernen** wonen vindt drie kwart (75%) dat ieder dorp zijn winkels moet hebben. Eén op de zes (17%) vindt dat de winkels vooral in Barneveld moeten zitten.

- ✓ Vier op de tien (41%) denkt vindt dat we in 2040 vooral **natuur** hebben en landbouw erbij. Een derde (34%) denkt dat we vooral landbouw hebben met natuur erbij.

- ✓ Wat betreft **landbouw** vindt één op de acht (13%) het belangrijk dat er in 2040 intensieve landbouw is. Respondenten jonger dan 25 jaar noemen dit vaker dan respondenten van 25 jaar en ouder. Twee derde (67%) vindt het belangrijk dat er in 2040 meer natuur inclusieve landbouw is.

- ✓ Over **reizen in 2040** hebben de respondenten geen uitgesproken mening. Bijna vier op de tien (38%) denkt dat er weinig ruimte voor auto's is en een nagenoeg gelijk aandeel (35%) denkt dat er veel ruimte voor auto's voor de deur is.

- ✓ Qua soort **bedrijventerreinen** denkt ruim één op de vijf (22%) dat er in 2040 grote bedrijventerreinen zijn. Ruim vier op de tien (44%) denkt dat er meer verzamelgebouwen zijn. Drie op de tien (29%) oordeelt neutraal en vindt dat ze elkaar in balans houden.

- ✓ Bijna de helft van de respondenten (45%) vindt dat de gemeente de **gezondheid** moet stimuleren, drie op de tien (31%) vindt dat inwoners zelf moeten weten hoe gezond ze leven en dat de gemeente meer de gezondheid moet bespreken en moet aanmoedigen.

- ✓ Wat de betreft het hanteren van **normen** vindt vier op de tien (38%) dat de gemeente alleen moet uitgaan van de eigen normen. Drie op de tien (31%) vindt dat de gemeente alleen moet uitgaan van de landelijke normen. Een kwart (27%) oordeelt neutraal en heeft geen uitgesproken mening.

Resultaten - samenvatting

- ✓ Het **verkeer** in de kern Barneveld moet volgens het merendeel van de respondenten (83%) via een rondweg buiten het dorp omgeleid worden.
- ✓ De voorkeur ligt bij twee derde (65%) van de respondenten voor **sporten** dichtbij huis. Eén op de zeven (14%) heeft de voorkeur voor sporten in Barneveld dan wel verder van huis in een grote sportaccommodatie aan de rand van Barneveld.
- ✓ Het merendeel (94%) van de respondenten is **inwoner** van gemeente Barneveld. Eén op de tien is **ondernemer** binnen de gemeente Barneveld (11%) en/of vertegenwoordiger van een **maatschappelijke organisatie/vereniging** (10%).

Resultaten

Heeft u de informatiepagina over de omgevingsvisie 2040 zojuist bekeken?

	Totaal	t/m 24 jaar A	25 t/m 39 jaar B	40 t/m 64 jaar C	65 jaar en ouder D
Ja	56%	31%	54% A	61% A	68% AB
Nee	44%	69% BCD	46% D	39%	32%
Totaal	564	32	95	290	147

Resultaten

Was u voor dit onderzoek al bekend met de omgevingsvisie 2040?

	Totaal	t/m 24 jaar A	25 t/m 39 jaar B	40 t/m 64 jaar C	65 jaar en ouder D
Ja	41%	13%	40% A	51% AB	45% A
Nee	59%	87% BCD	60% C	49%	55%
Totaal	564	32	95	290	147

Resultaten

Hoe denkt u dat we wonen in 2040?

	Totaal	t/m 24 jaar A	25 t/m 39 jaar B	40 t/m 64 jaar C	65 jaar en ouder D
++ - Meer woningen met eigen tuin	28%	38% D	29%	27%	21%
+	22%	16%	21%	24%	24%
0	16%	13%	18%	14%	18%
+	20%	19%	19%	21%	20%
++ - Meer hoogbouw, meer ruimte	13%	13%	12%	12%	16%
Weet ik niet /geen mening	1%	3%	1%	1%	1%
Totaal	564	32	95	290	147

Resultaten

Hoe denkt u dat we werken in 2040?

	Totaal	t/m 24 jaar A	25 t/m 39 jaar B	40 t/m 64 jaar C	65 jaar en ouder D
++ - Meer thuiswerkers	9%	3%	12% A	9%	7%
+	15%	9%	19%	18%	12%
0	31%	31%	33%	30%	31%
+	25%	34% B	15%	24% B	31% B
++ - Meer doeners	17%	19%	20%	16%	16%
Weet ik niet /geen mening	3%	3%	2%	2%	3%
Totaal	564	32	95	290	147

Resultaten

Hoe denkt u dat we winkelen in 2040?

	Totaal	t/m 24 jaar A	25 t/m 39 jaar B	40 t/m 64 jaar C	65 jaar en ouder D
++ - Ieder dorp zijn winkel	51%	65% B	44%	48%	50%
+	24%	18%	28%	24%	28%
0	8%	6%	9%	7%	9%
+	9%	0%	12%	11%	10%
++ - Winkels vooral in Barneveld	8%	12%	6%	9%	3%
Weet ik niet /geen mening	0%	0%	0%	1%	0%
Totaal	230	17	32	123	58

Resultaten

Hoe denkt u dat we winkelen in 2040?

	Totaal	t/m 24 jaar A	25 t/m 39 jaar B	40 t/m 64 jaar C	65 jaar en ouder D
++ - Ieder dorp zijn winkel	27%	20%	32%	29%	21%
+	20%	7%	22% A	23% A	19%
0	18%	20% B	6%	19% B	29% B
+	16%	7%	22% A	14%	19%
++ - Winkels vooral in Barneveld	17%	40% BCD	14%	15%	11%
Weet ik niet /geen mening	2%	7% C	3%	1%	0%
Totaal	334	15	63	167	89

Resultaten

Hoe denkt u dat we met natuur omgaan in 2040?

	Totaal	t/m 24 jaar A	25 t/m 39 jaar B	40 t/m 64 jaar C	65 jaar en ouder D
++ - Vooral landbouw, natuur erbij	19%	25% B	13%	21% B	17%
+	15%	13%	18%	14%	13%
0	24%	19%	24%	23%	29%
+	19%	25%	17%	17%	20%
++ - Vooral natuur, landbouw erbij	22%	16%	25%	23%	21%
Weet ik niet /geen mening	1%	3% C	3% C	0%	0%
Totaal	564	32	95	290	147

Resultaten

Hoe denkt u dat de landbouw er uit ziet in 2040?

	Totaal	t/m 24 jaar A	25 t/m 39 jaar B	40 t/m 64 jaar C	65 jaar en ouder D
++ - Intensieve landbouw	6%	13% BCD	4%	5%	3%
+	7%	16% BCD	5%	6%	4%
0	18%	22%	16%	17%	20%
+	27%	25%	22%	30%	29%
++ - Natuur inclusieve landbouw	40%	22%	49% A	41% A	43% A
Weet ik niet /geen mening	2%	3%	3%	2%	2%
Totaal	564	32	95	290	147

Resultaten

Hoe denkt u dat we in 2040 reizen?

	Totaal	t/m 24 jaar A	25 t/m 39 jaar B	40 t/m 64 jaar C	65 jaar en ouder D
++ - Veel ruimte voor auto's voor de deur	13%	6%	16% AD	18% AD	7%
+	22%	25%	22%	21%	22%
0	25%	41% BCD	19%	22%	27%
+	22%	13%	27% A	22%	24% A
++ - Weinig ruimte voor auto's	16%	16%	15%	16%	18%
Weet ik niet /geen mening	1%	0%	1%	1%	1%
Totaal	564	32	95	290	147

Resultaten

Wat voor soort bedrijventerreinen hebben we in 2040?

	Totaal	t/m 24 jaar A	25 t/m 39 jaar B	40 t/m 64 jaar C	65 jaar en ouder D
++ - Grote bedrijventerreinen	7%	6%	5%	6%	9%
+	15%	22% CD	18% D	13%	9%
0	29%	16%	31% A	34% A	27%
+	25%	34% B	18%	23%	29% B
++ - Meer verzamelgebouwen	19%	13%	19%	21%	21%
Weet ik niet /geen mening	6%	9% C	9% C	3%	5%
Totaal	564	32	95	290	147

Resultaten

Hoe gaan we in 2040 om met de gezondheid van mensen?

	Totaal	t/m 24 jaar A	25 t/m 39 jaar B	40 t/m 64 jaar C	65 jaar en ouder D
++ - Gemeente stimuleert gezondheid	22%	19%	24%	23%	22%
+	23%	34% BCD	21%	22%	20%
0	21%	13%	20%	22%	27% A
+	16%	22% C	18%	12%	15%
++ - Gemeente bespreekt, moedigt aan	15%	9%	13%	19% A	15%
Weet ik niet /geen mening	3%	3%	4%	2%	2%
Totaal	564	32	95	290	147

Resultaten

Wat vindt u dat de gemeente moet doen?

	Totaal	t/m 24 jaar A	25 t/m 39 jaar B	40 t/m 64 jaar C	65 jaar en ouder D
++ - De gemeente moet alleen uitgaan van de eigen normen	17%	16%	20%	17%	14%
+	21%	28% D	23%	19%	16%
0	27%	28%	23%	29%	27%
+	16%	13%	15%	16%	20%
++ - De gemeente moet alleen uitgaan van de landelijke normen	15%	13%	13%	16%	19%
Weet ik niet /geen mening	4%	3%	6%	3%	5%
Totaal	564	32	95	290	147

Resultaten

Hoe gaan we in 2040 om met verkeer in de kern Barneveld?

	Totaal	t/m 24 jaar A	25 t/m 39 jaar B	40 t/m 64 jaar C	65 jaar en ouder D
++ - Verkeer via de rondweg	58%	50%	53%	61%	65% A
+	25%	28%	27%	24%	20%
0	8%	13%	6%	8%	7%
+	3%	3%	3%	3%	3%
++ - Meer verkeer in het dorp	4%	3%	7%	4%	3%
Weet ik niet /geen mening	2%	3%	3%	1%	1%
Totaal	564	32	95	290	147

Resultaten

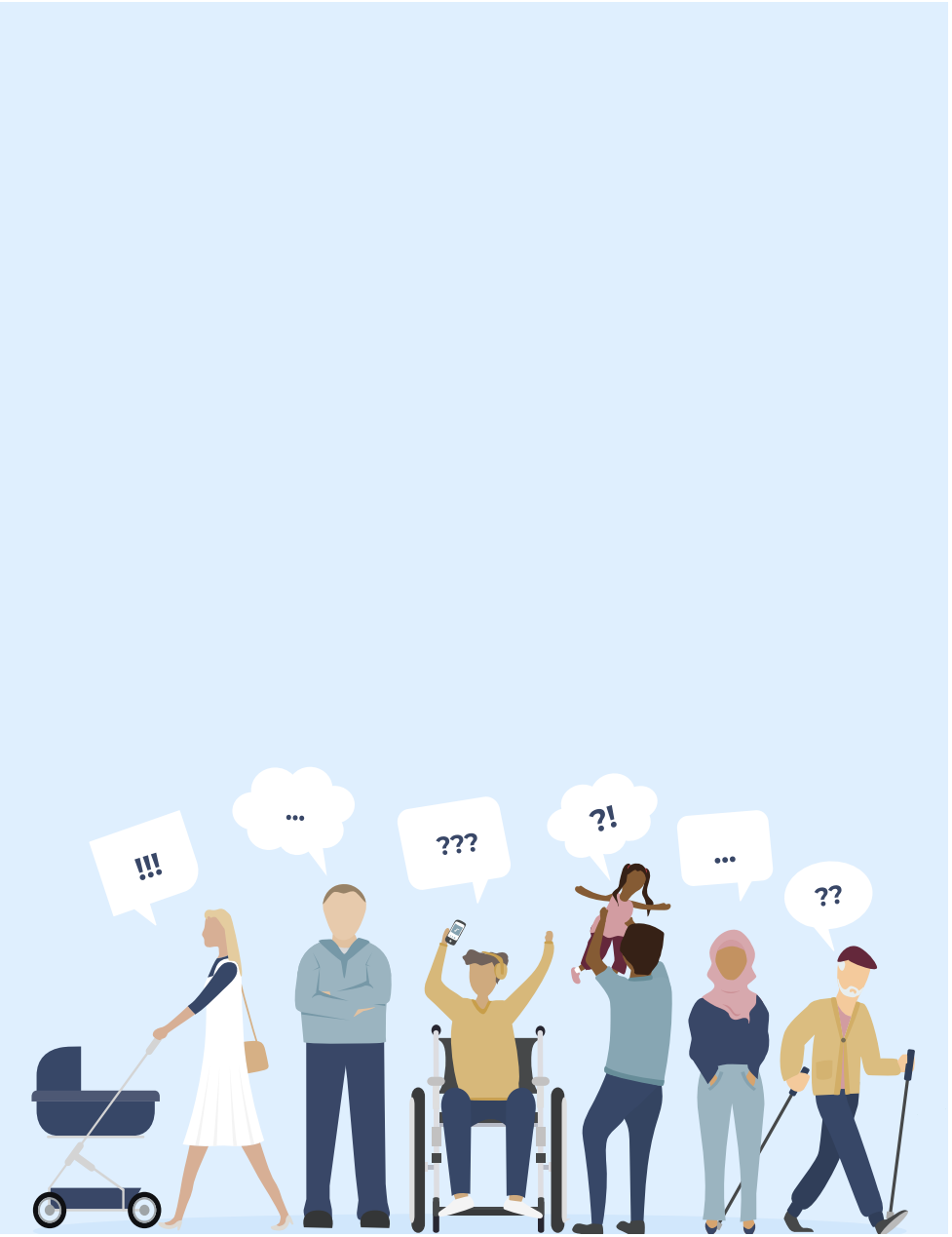
Hoe gaan we in 2040 sporten?

	Totaal	t/m 24 jaar A	25 t/m 39 jaar B	40 t/m 64 jaar C	65 jaar en ouder D
++ - Sporten in Barneveld (verder van huis)	8%	13%	6%	10%	5%
+	6%	6%	5%	6%	8%
0	17%	9%	12%	20% AB	25% AB
+	23%	28%	20%	22%	23%
++ - Sport en spel in de buurt	42%	38%	55% ACD	39%	35%
Weet ik niet /geen mening	4%	6%	2%	4%	3%
Totaal	564	32	95	290	147

Resultaten

Ik ben...

	Totaal	t/m 24 jaar A	25 t/m 39 jaar B	40 t/m 64 jaar C	65 jaar en ouder D
inwoner van gemeente Barneveld	94%	97%	88%	96%	94%
ondernemer binnen gemeente Barneveld	11%	0%	21%	17%	9%
vertegenwoordiger van een maatschappelijke organisatie/vereniging	10%	7%	3%	14% B	21% AB
anders	1%	0%	0%	3%	3%
wil niet zeggen	2%	0%	6%	1%	0%
Totaal	197	29	34	100	34

Inwonerspanel
Barneveld

Research 2Evolve

Postadres	Postbus 918
	1200 AX Hilversum
Bezoekadres	Tesselschadelaan 15A
	1217 LG Hilversum
Telefoon	035 623 27 89
E-mail	info@research2evolve.nl
Website	www.research2evolve.nl

Omgevingsvisie Barneveld 2040

OER Omgevingsvisie Barneveld

Antea Group

Understanding today.
Improving tomorrow.

projectnummer 0478907.100
concept
3 augustus 2023

www.anteagroup.nl

OER Omgevingsvisie Barneveld

projectnummer 0478907.100
concept
3 augustus 2023

Auteurs
Jort Verhoeven
Carlien van Dam
Lex Runia

Opdrachtgever
Gemeente Barneveld
Postbus 63
3770 AB BARNEVELD

Gecontroleerd
Just Verhoeven

datum	beschrijving	vrijgave
3 augustus 2023		

Inhoudsopgave

1 Inleiding 4
1.1 Aanleiding 4
1.2 Proces naar de Omgevingsvisie 4
1.3 M.e.r.-plicht 4
1.4 Doel van het OER 5
1.5 Leeswijzer 5

2 Methodiek 6
2.1 Onderzoeksopzet 6
2.2 Beoordeling van de referentiesituatie 9
2.3 Beoordeling van de toekomstscenario's 12
2.4 Beoordeling van het voorkeursalternatief 13
2.5 Wisselwerking OER en omgevingsvisie 14

3 Leefomgevingsfoto van Barneveld 15
3.1 Bodem, water en ondergrond 15
3.2 Natuur 27
3.3 Klimaatbestendigheid 35
3.4 Ruimtelijke kwaliteit 43
3.5 Energie en grondstoffen 52
3.6 Gezonde leefomgeving 60
3.7 Gezondheid en welzijn 70
3.8 Vitale woonomgeving 79
3.9 Mobiliteit 89
3.10 Economie en werk 101
3.11 Conclusie 109

4 De toekomstscenario's 110
4.1 Beschrijving toekomstscenario's 110
4.2 Beoordeling van de toekomstscenario's 111
4.3 Conclusie 124
4.4 Totstandkoming van het voorkeursalternatief 129

5 Beoordeling voorkeursalternatief 130
5.1 Beschrijving van het voorkeursalternatief 130
5.2 Effectbeoordeling 130
5.3 Eindbeoordeling van de Omgevingsvisie 130

6 Conclusie 131

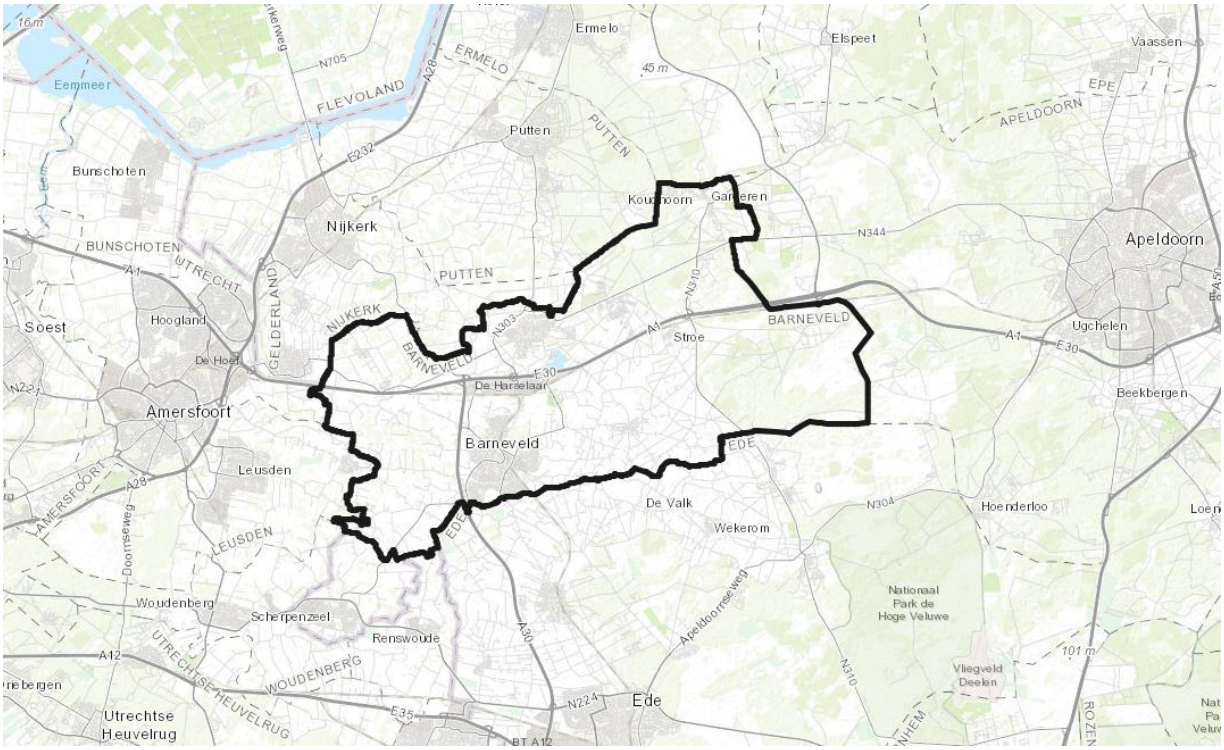
Bijlage: tabellen op uitspraakniveau 132
Vooruit met Barneveld 132
Verder met Barneveld 158

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De Omgevingswet komt eraan. Met de invoering van de Omgevingswet wil de overheid de regels voor ruimtelijke ordening vereenvoudigen en samenvoegen. Een van de instrumenten van deze nieuwe wet is de omgevingsvisie, de vervanger van de structuurvisie.

De gemeente Barneveld is bezig met het opstellen van de omgevingsvisie. De omgevingsvisie schetst op hoofdlijnen het beleid ten aanzien van de leefomgeving. De omgevingsvisie is geen blauwdruk voor de toekomst, maar bepaalt wel de koers. Hiermee stelt de gemeente kaders voor toekomstige ontwikkelingen. De gemeente wil bij het opstellen van deze kaders de impact die de visie heeft op de fysieke leefomgeving mee laten wegen. Hiervoor is het voorliggend omgevingseffectrapport (OER) opgesteld. In dit rapport is de omgevingsvisie van Barneveld beoordeeld op de te verwachten impact op de leefomgeving.

Figuur 1.1: Gemeente Barneveld

1.2 Proces naar de Omgevingsvisie

In het proces naar de omgevingsvisie heeft de gemeente Barneveld twee scenario's opgesteld, waarin vijf thema's centraal staan. De twee scenario's zijn onderscheidend en bieden per thema bouwstenen voor de uiteindelijke omgevingsvisie, als koers voor de ontwikkeling van de gemeente in de komende twintig jaar. Door onderzoek en gesprek is bepaald wat per scenario bijdraagt aan de aanpak van opgaven én hoe zich dat verhoudt tot belangen, wensen en behoeften. Zo is samen met inwoners, ondernemers en andere Barneveldse stakeholders, een richting geformuleerd.

1.3 M.e.r.-plicht

De omgevingsvisie is kaderstellend voor toekomstige ontwikkelingen. In de huidige Wet milieubeheer en de toekomstige Omgevingswet is vastgelegd dat bij kaderstellende plannen voor (mogelijk) m.e.r.-plichtige

activiteiten de milieueffectrapportage (m.e.r.) [1] doorlopen moet worden. Het doel van de m.e.r. is het milieubelang volwaardig en vroegtijdig in de plan- en besluitvorming mee te nemen, met als resultaat een milieueffectrapport (MER), dat met de ontwerp-omgevingsvisie ter inzage wordt gelegd. Omdat het gaat om een milieueffectrapport over de gehele fysieke leefomgeving wordt dit een omgevingseffectrapport (OER) genoemd. In dit OER worden de gevolgen van de keuzes voor de gehele fysieke leefomgeving onderzocht, in plaats van enkel de gevolgen voor het milieu, zoals in een MER wordt gedaan. In het OER worden bijvoorbeeld ook de effecten van de omgevingsvisie op thema's zoals economie en sociaal welzijn beschouwd. Het OER sluit daarmee beter aan bij de reikwijdte van de omgevingsvisie dan een MER.

1.4 Doel van het OER

Dit omgevingseffectrapport (OER) heeft als doel om het omgevingsbelang volwaardig mee te wegen bij de besluitvorming rondom de omgevingsvisie. In het OER zijn de twee toekomstscenario's en de uiteindelijke keuzes uit de omgevingsvisie beoordeeld en is inzichtelijk gemaakt wat de impact van de visie is op de leefomgeving. Het resultaat is dat het OER aanbevelingen biedt om de omgevingsvisie verder aan te scherpen en handvatten biedt voor de verdere uitwerking van de visie. Op deze manier ondersteunt het OER het besluitvormingsproces rondom de omgevingsvisie.

1.5 Leeswijzer

Dit OER bestaat uit zes hoofdstukken. Naast deze inleiding zijn dat:

- Hoofdstuk 2: een toelichting op de aanpak van dit OER
- Hoofdstuk 3: de beschrijving en beoordeling van de huidige situatie en de referentiesituatie (Leefomgevingsfoto)
- Hoofdstuk 4: de beoordeling van de toekomstscenario's
- Hoofdstuk 5: de beoordeling van het voorkeursalternatief (de omgevingsvisie) (PM Passende beoordeling)
- Hoofdstuk 6: conclusie

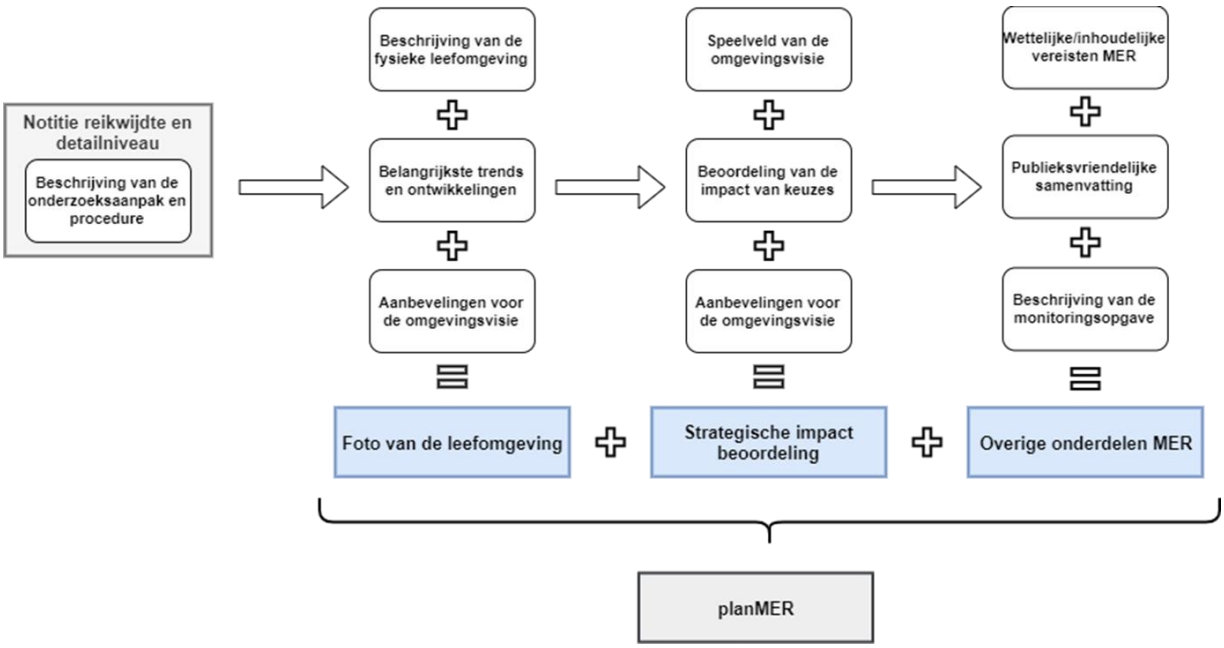
[1] De afkorting m.e.r. staat voor de volledige procedure, de milieueffectrapportage. Het MER staat voor het milieueffectrapport dat normaal gesproken hierbij opgesteld wordt. Voor de gemeente Barneveld is echter dit OER opgesteld. Het OER heeft dezelfde reikwijdte als een MER, maar legt de nadruk niet zozeer op het milieu maar op de gehele (fysieke) leefomgeving.

2 Methodiek

Dit OER bestaat uit drie bouwstenen:

1. De beoordeling van de referentiesituatie (Leefomgevingsfoto). In de leefomgevingsfoto wordt de huidige en toekomstige staat van de leefomgeving inzichtelijk gemaakt.
2. De beoordeling van de twee toekomstscenario's (strategische impactbeoordeling).
3. De beoordeling van de uiteindelijke keuzes uit de omgevingsvisie.

De bouwstenen zijn de hoofdonderdelen van dit OER. In dit hoofdstuk zijn de drie hoofdonderdelen toegelicht. Op Figuur 2.1 zijn de drie bouwstenen verder uitgelicht.

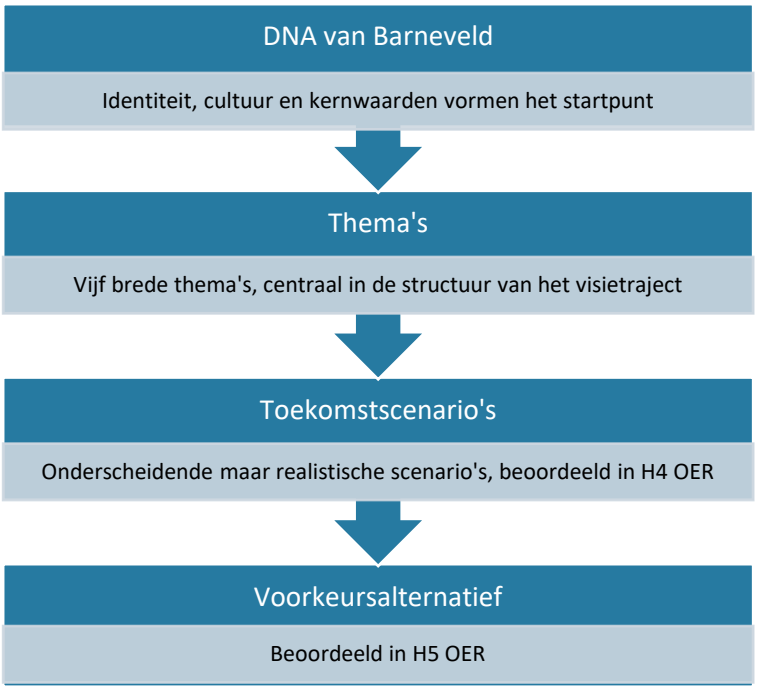

Figuur 2.1: Bouwstenen van het OER

2.1 Onderzoeksopzet

2.1.1 Omgevingsvisie

Voor het opstellen van de omgevingsvisie heeft de gemeente Barneveld verschillende stappen doorlopen. Figuur 2.2 geeft globaal de stappen van de totstandkoming van de omgevingsvisie weer.

Figuur 2.2: Stappen totstandkoming omgevingsvisie Barneveld

DNA van Barneveld

De identiteit, cultuur en kernwaarden vormen het DNA van Barneveld. Het DNA bepaalt wat voor gemeente Barneveld is én wil zijn in 2040. De gemeente Barneveld heeft een rijk DNA met negen unieke dorpskernen. Elke kern draagt trots bij aan de veelkleurigheid, actieve mentaliteit en ondernemingsgeest van de gemeente. In 2040 streven de dorpskernen individueel en gezamenlijk naar een bloeiende toekomst. De directe wisselwerking met het Barnevelds DNA staat centraal in het proces, waarbij er zowel aandacht is voor het gemeenschappelijke als het eigen karakter van elke kern.

Thema's

De omgevingsvisie volgt uit de aanpak van de opgaven in de leefomgeving, gevormd door diverse ontwikkelingen, zoals economische groei, klimaatverandering en bevolkingsgroei. Hieruit heeft de gemeente Barneveld vijf brede thema's gedestilleerd. Daarbij wordt de veelzijdige leefomgeving omarmd, inclusief de identiteit van Barneveld. De thema's vormen de centrale structuur in het proces van de totstandkoming van de omgevingsvisie. Dit zijn de vijf thema's:

- Prettig leven in vitale dorpen
- Topregio toekomstgerichte landbouw
- Ruimte voor ondernemerschap
- Gezond en natuurlijk Barneveld
- Bereikbaar nu en in de toekomst

Toekomstscenario's

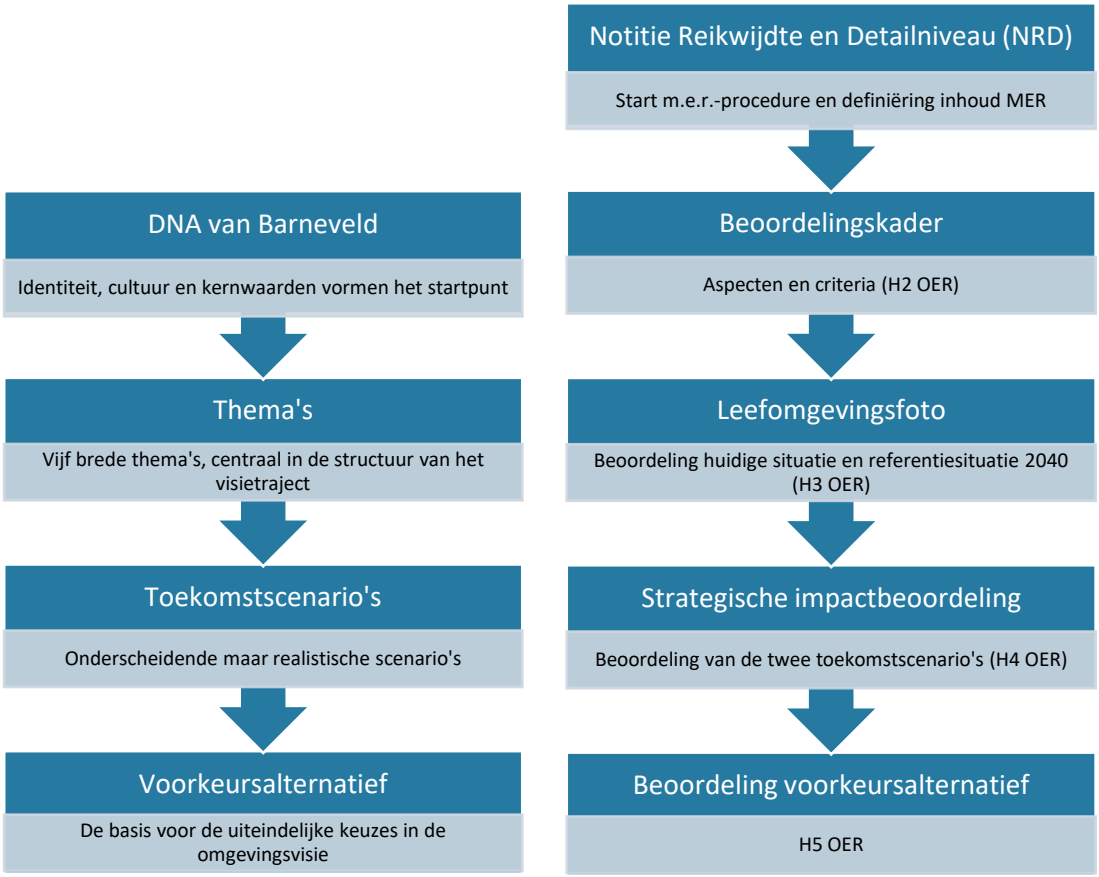
De gemeente Barneveld heeft twee toekomstscenario's voor 2040 uitgewerkt. Deze toekomstscenario's laten zien hoe de gemeente met de opgaven om kan gaan. Het zijn onderscheidende maar realistische scenario's om het gesprek over te voeren. Scenario 1 is '**Vooruit met Barneveld**'; scenario 2 is '**Verder met Barneveld**'. De toekomstscenario's zijn in paragraaf X uitgebreider toegelicht.

Voorkeursalternatief

Het voorkeursalternatief weerspiegelt de keuzes die uiteindelijk in de omgevingsvisie worden gemaakt.

2.1.2 OER

Parallel aan het proces van de totstandkoming van de omgevingsvisie zijn de hoofdstukken van dit OER geschreven. Dat heeft ertoe geleid dat bevindingen van dit OER tijdens het vormen van de omgevingsvisie meegenomen zijn. In Figuur 2.3 is te zien hoe het OER, naast de voor de omgevingsvisie gezette stappen, vorm heeft gekregen.

Figuur 2.3: Stappen totstandkoming omgevingsvisie Barneveld en relatie OER

De stappen van de omgevingsvisie en het OER bestaan naast elkaar. Er bestaan wel verbanden tussen de verschillende stappen. Zo vallen de vijf thema's van de omgevingsvisie op hun eigen manier binnen het beoordelingskader. In de laatste twee stappen van beide trajecten is de interactie het grootst. De toekomstscenario's en het voorkeursalternatief zijn in dit OER beoordeeld. Die beoordelingen hebben geleid tot aanbevelingen en waar nodig aanscherpingen van de omgevingsvisie. Daardoor was er sprake van een iteratief proces.

Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD)
De gemeente Barneveld heeft een NRD opgesteld. Het opstellen van een NRD is de eerste stap in de m.e.r.-procedure. In de NRD zijn de reikwijdte en het detailniveau van het onderzoek voor het op te stellen MER bepaald. Ook zijn betrokkenen hierdoor geïnformeerd over het uit te voeren milieuonderzoek en is hen de gelegenheid geboden om een reactie in te dienen over de aanpak van de m.e.r. De NRD kan gezien worden als een soort plan van aanpak voor de rest van de m.e.r-procedure.

Beoordelingskader
Bij de m.e.r. is het gebruikelijk om aan de voorkant aan te geven op welke aspecten de (beoogde) ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving worden beoordeeld. In de NRD zijn de doelstellingen voor het beoordelingskader uiteengezet. Op basis daarvan is het beoordelingskader (zie paragraaf X) van dit MER verder uitgewerkt.

Leefomgevingsfoto
De Leefomgevingsfoto vormt de eerste bouwsteen van dit OER (hoofdstuk 3). In de Leefomgevingsfoto zijn de huidige staat en de referentiesituatie (2040, met een doorkijk naar 2050) beschreven. Dat is gebeurd op basis van openbare data. Op basis van de Leefomgevingsfoto kan worden bepaald wat er goed gaat, waar er ruimte voor verbetering is en welke uitdagingen moeten worden aangepakt. Daarnaast zijn trends en ontwikkelingen voor de toekomst uiteengezet. Zo wordt duidelijk waar op termijn knelpunten ontstaan en ontstaat zicht op hoe de gemeente Tiel zich, zonder de invloed van een omgevingsvisie, tot 2040/2050 ontwikkelt.

Strategische impactbeoordeling
De beoordeling van de twee toekomstscenario's leidt tot een inzicht in de effecten die de twee uiterste beleidskeuzes hebben. Zo zijn de hoeken van het speelveld van de te maken keuzes voor de omgevingsvisie in beeld gebracht. Op basis hiervan zijn aanbevelingen voor het vormen van een voorkeursalternatief gedaan.

Beoordeling voorkeursalternatief
PM

2.2 Beoordeling van de referentiesituatie

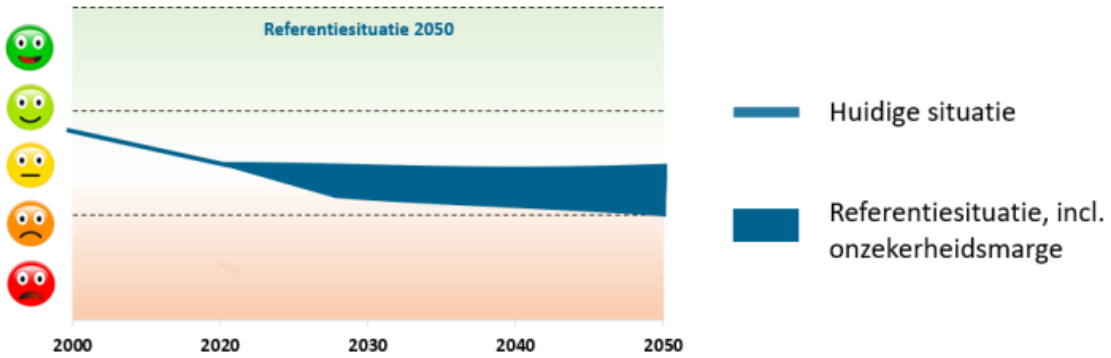
De eerste stap in het OER is het beoordelen van de referentiesituatie. De referentiesituatie is de toekomstige situatie (2040, met een doorkijk naar 2050), zonder de gevolgen van het beleid van de omgevingsvisie. Door de keuzes en het beleid van de omgevingsvisie af te zetten tegen de referentiesituatie wordt duidelijk wat de impact van de omgevingsvisie is op de leefomgeving. In het referentiekader hieronder zijn tien thema's uit de (fysieke) leefomgeving opgenomen. Ieder thema kan worden uitgesplitst in enkele aspecten.

Tabel 2.1: Beoordelingsaspecten en -criteria

Aspect	Criterium
Bodem, water en ondergrond	Bodemkwaliteit
	Oppervlaktewater
	Grondwater
Natuur	Natuurgebieden
	Biodiversiteit
	Groene woonomgeving
Klimaatbestendigheid	Wateroverlast
	Droogtestress
	Hittestress
Ruimtelijke kwaliteit	Landschap
	Cultuurhistorie
	Archeologie
Energie en grondstoffen	Energiegebruik
	Duurzame energieopwekking
	CO2-uitstoot
	Circulariteit
Gezonde leefomgeving	Luchtkwaliteit
	Geluid
	Geur
	Omgevingsveiligheid
Gezondheid en welzijn	Sociale cohesie
	Sociale inclusiviteit
	Sociale veiligheid
	Sport en bewegen
	Gezonde levensstijl
Vitale woonomgeving	Woningvoorraad
	Voorzieningenniveau
	Leefbaarheid
Mobiliteit	Autobereikbaarheid
	Ov-bereikbaarheid
	Langzaam verkeer (o.a. fiets- en wandelnetwerk)
	Verkeersveiligheid
Economie en werk	Werkgelegenheid
	Vestigingsklimaat
	Werklocaties
	Landbouw
	Toerisme en recreatie

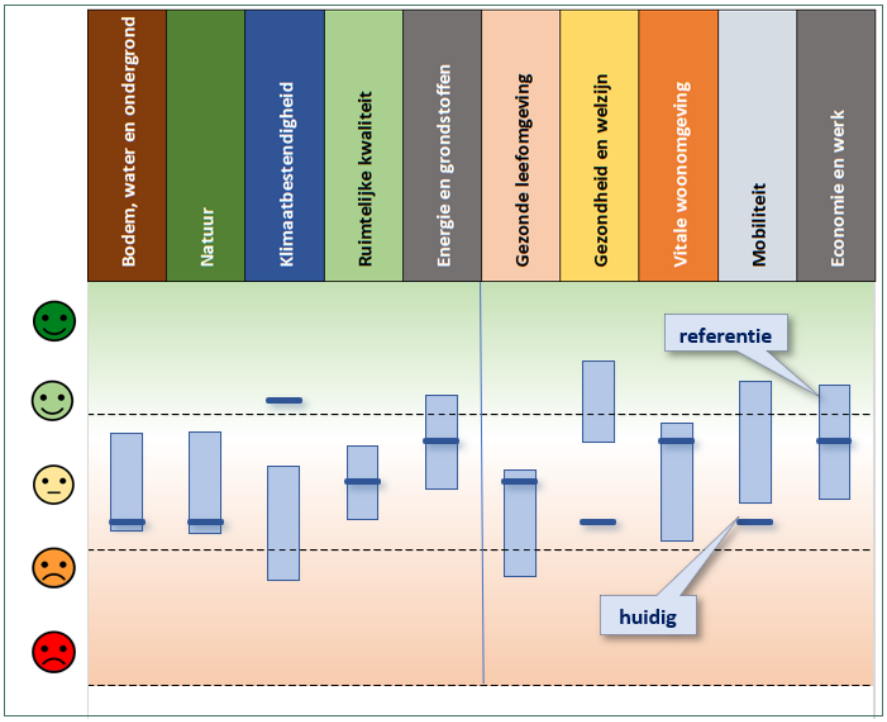
In hoofdstuk 3, de Leefomgevingsfoto, is per thema een overzicht gegeven van het bestaand beleid, de huidige situatie en de trends en ontwikkelingen. Voor ieder thema is vervolgens een beoordeling gegeven in de vorm van een grafiek. Ook in die beoordeling is gekeken naar de huidige situatie en de trend die in de toekomst verwacht wordt. Het gaat bij de beoordeling om een kwalitatieve inschatting, waarbij binnen een thema alle aspecten over het algemeen even zwaar wegen. In de trendgrafiek, die de beoordeling visualiseert, wordt tot 2050 vooruitgekeken. Ontwikkelingen binnen de thema's en aspecten kennen over het algemeen namelijk een lange doorlooptijd.

In onderstaand voorbeeld is sprake van een negatieve trend: de situatie is de afgelopen 20 jaar verslechterd. Vervolgens wordt aan de hand van beschikbare data een prognose gemaakt voor de toekomstige situatie van een aspect op basis van autonome ontwikkelingen. Onzekerheden vormen de aanleiding voor het gebruik van een bandbreedte. In onderstaand voorbeeld wordt de trend van de afgelopen jaren tot stilstand gebracht of kan de situatie nog licht verder verslechteren.

Figuur 2.4: Voorbeeld beoordeling trendgrafiek

In de volgende stap is de informatie van de afzonderlijke aspecten samengebracht in een overzicht. Hierin is per aspect de huidige situatie en de toekomstige situatie (met bandbreedte) weergegeven. Op Figuur 2.5 is hiervan een voorbeeld opgenomen. Zowel de huidige situatie als de referentiesituatie is gebaseerd op de analyse uit hoofdstuk 3, de Leefomgevingsfoto. De grafiek geeft de verwachte ontwikkeling tussen nu en 2040 weer, zonder invloed van een Omgevingsvisie.

Figuur 2.5: Voorbeeld samenvattingsgrafiek huidige situatie en referentiesituatie 2040

2.3 Beoordeling van de toekomstscenario's

De twee toekomstscenario's zijn in hoofdstuk 4 ten opzichte van de referentiesituatie (2040) beoordeeld. Dat betekent dat een positief effect niet per se impliceert dat de staat van de leefomgeving bij de keuze voor dat scenario goed is en alle doelstellingen worden bereikt. Het gaat dan enkel om een verbetering ten opzichte van de referentiesituatie. De toelichting op de beoordeling van de referentiesituatie is te vinden in hoofdstuk 3, de Leefomgevingsfoto.

De beoordeling van de toekomstbeelden bestaat uit twee stappen. In de eerste stap is de beoordeling uitgevoerd aan de hand van de stoplichtmethode. Dit betekent dat per scenario op het niveau van de uitspraken uit het document 'De toekomstscenario's'[2] is aangegeven hoe de referentiesituatie in het scenario verandert. Alle relevant geachte passages uit de scenario's zijn in twee omvangrijke tabellen in de bijlage opgenomen. Daarbij is per uitspraak, per aspect met kleuren aangegeven of het om een negatief of positief effect ten opzichte van de referentiesituatie gaat, of dat de passage een neutraal effect of aandachtspunt betreft. Waarom passages positieve of negatieve beoordelingen hebben gekregen, is in de vakken van de tabel beargumenteerd. Kijkend naar de neutrale beoordelingen zijn er over het algemeen twee typen: beoordelingen die geen positief of negatief effect op het aspect hebben en beoordelingen die zowel een positief als een negatief effect op elkaar hebben. Uitspraken zonder effect zijn in de tabel wit/leeg gelaten. Uitspraken met een positief én een negatief effect zijn als aandachtspunt opgenomen. Deze uitspraken zijn in de tabel geelgekleurd en toegelicht. Ook uitspraken die andere aandachtspunten of risico's bevatten zijn geel weergegeven.

Tabel 2.2: Typen beoordelingen stoplichtmethode

Negatief effect t.o.v. referentiesituatie
Aandachtspunt of risico
Positief effect t.o.v. referentiesituatie
Geen of neutraal effect

Omdat de uitspraken afkomstig zijn uit het gemeentelijke document, is er in de tabellen in de bijlagen af en toe gebruikgemaakt van de we-vorm. Daar verwijst 'we' dus naar de gemeente Barneveld. Daarnaast zijn alle uitspraken gekoppeld aan de **vijf thema's** die in het document 'De toekomstscenario's' centraal staan:

- *Prettig leven in vitale dorpen*
- *Ruimte voor ondernemerschap*
- *Topregio toekomstgerichte landbouw*
- *Gezond en natuurlijk Barneveld*
- *Bereikbaar nu en in de toekomst*

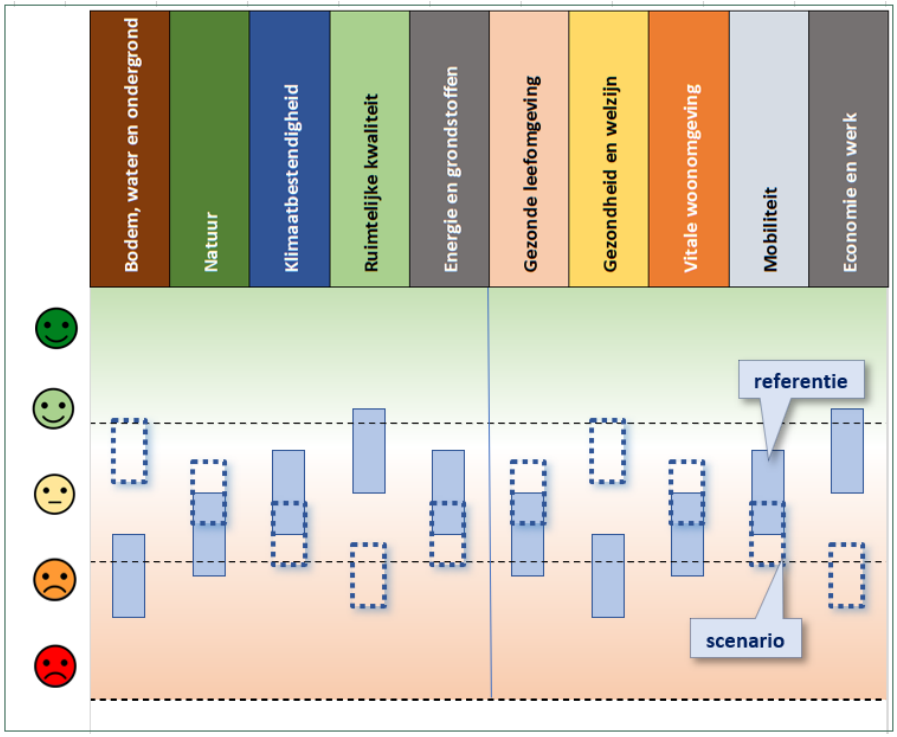
Sommige uitspraken zijn aan meer dan één thema te koppelen. Dan is die kanttekening bij de uitspraak geplaatst. In de tabel zijn de uitspraken die bij meerdere thema's passen maar bij één thema weergegeven, om dubbelingen te voorkomen. Voor de beoordeling maakt dat niet uit. Uiteindelijk is er namelijk op het niveau van de tien beoordelingsaspecten beoordeeld – en niet op het niveau van de vijf thema's uit 'De toekomstscenario's.

De tabellen in de bijlage tellen een verschillend aantal uitspraken: 69 en 85. Daarvoor zijn twee redenen: allereerst tellen de twee scenario's in 'De toekomstscenario's' niet precies evenveel uitspraken. Niet iedere uitspraak uit het ene scenario kent een 'tegenuitspraak' in het andere scenario. Ten tweede zijn, wanneer dat de beoordeling niet beïnvloedde, af en toe uitspraken samengevoegd. Om een vertekend beeld te voorkomen, is in de weergave van de verdeling van uitspraken niet met absolute aantallen, maar met percentages gewerkt.

In paragraaf 4.4 zijn samenvattingen van de twee tabellen uit de bijlage opgenomen. In die tabellen zijn niet de uitspraken uit de scenario's, maar vijf korte samenvattingen opgenomen en beoordeeld. Het gaat om samenvattingen per thema uit 'De toekomstscenario's. Zo ontstaat een uitgebreid (bijlage) en een compacter (paragraaf 4.4) beeld van wat de keuze voor een scenario voor de aspecten van de leefomgeving betekent.

[2] De toekomstscenario's, Gemeente Barneveld. November 2022.

In stap 2 zijn de scenario's in zijn geheel vergeleken met de referentiesituatie. Kijkend naar het aantal negatieve effecten, positieve effecten en aandachtspunten, is op het niveau van de aspecten bepaald hoe het scenario de referentiesituatie beïnvloedt. Dat leidt per scenario tot een grafiek, zoals die in Figuur 2.6 is weergegeven. In de grafiek zijn per aspect de referentiesituatie en de situatie uit het scenario, met bandbreedte, inzichtelijk gemaakt. Zo ontstaat een helder beeld van hoe het scenario zich tot de referentiesituatie verhoudt.

Figuur 2.6: Voorbeeld samenvattingsgrafiek scenario t.o.v. referentiesituatie 2040

De samenvattingsgrafieken zijn het resultaat van zowel een kwantitatieve als een kwalitatieve analyse. In de tabellen uit stap 1 zijn de uitspraken uit de scenario's namelijk kwantitatief inzichtelijk gemaakt. Dat houdt in dat er per aspect te zien is hoeveel positieve effecten, negatieve effecten en aandachtspunten er gemarkeerd zijn. Die aantallen vormen de basis van de argumentatie voor de positionering van het scenario in de samenvattingsgrafiek. Hoe groter het aantal positieve effecten is (ten opzichte van de negatieve), hoe positiever het scenario ten opzichte van de referentiesituatie is beoordeeld. Een groot aantal aandachtspunten kan tot twee zaken leiden. Allereerst bevatten aandachtspunten in veel gevallen risico's, of indirecte, niet-concrete negatieve effecten. In dat geval beïnvloeden aandachtspunten de beoordeling van het scenario negatief. Ten tweede kunnen aandachtspunten voor onduidelijkheid richting 2040 zorgen. Als dat zo is, leidt dat tot een vergroting van de bandbreedte van de beoordeling van het scenario.

Het aantal positieve effecten, negatieve effecten en aandachtspunten is niet één op één te vertalen naar de beoordeling in de samenvattingsgrafiek. Drie keer zoveel positieve effecten betekent dus niet dat de beoordeling drie keer zo goed is. Hoewel de kwantificering van de effecten tot de eerste aanzet van de beoordeling leidt, is de precieze beoordeling van een aspect in de samenvattingsgrafiek het resultaat van expert judgement. Daarbij is een kwalitatieve duiding aan de uitspraken gegeven.

2.4 Beoordeling van het voorkeursalternatief

PM

2.5 Wisselwerking OER en omgevingsvisie

Het OER en de omgevingsvisie zijn parallel aan elkaar opgesteld. De inzichten uit het OER hebben bijgedragen aan het maken van keuzes voor de omgevingsvisie. In het OER zijn de milieu- en omgevingseffecten van de alternatieven en beleidsopties namelijk inzichtelijk gemaakt. Door dit parallel aan het participatieproces en de vorming van de omgevingsvisie te doen, snijdt het mes aan twee kanten. Ten eerste helpt het OER bij het maken van goede keuzes op het gebied van milieu en omgeving. Het OER levert namelijk (objectieve) argumentatie voor de keuzes in de omgevingsvisie. Ten tweede is het OER een kritische toets van deze omgevingsvisie. Het OER biedt in alle fasen van beleidsvorming aanbevelingen voor de aanscherping van de omgevingsvisie en geeft inzicht in de impact die de visie op de leefomgeving heeft.

3 Leefomgevingsfoto van Barneveld

De eerste stap van het OER is het schetsen van een goed beeld van huidige en toekomstige staat van de leefomgeving in de gemeente Barneveld. Hiervoor dient deze leefomgevingsfoto. Dit hoofdstuk geeft namelijk een overzicht van het bestaand beleid, de huidige situatie en de trends en ontwikkelingen. Dit is per thema en aspect (zoals in hoofdstuk 2 weergegeven) gedaan. Ieder thema is afgesloten met een beoordeling, in de vorm van een trendgrafiek.

3.1 Bodem, water en ondergrond

3.1.1 Inleiding, beoordelingskader en beleid

Het bodem en watersysteem vormt de letterlijke basis van alle menselijke activiteiten en het natuurlijk systeem. Het ruimtegebruik in de ondergrond neemt daarnaast ook steeds meer toe. Dit hoofdstuk gaat in op de situatie van de bodem, water en ondergrond van de gemeente Barneveld. Vooral bodem en water krijgen een steeds grotere rol in het Nederlandse beleid. De belangrijkste stukken zijn hier kort aangestipt. Zo moet bijvoorbeeld het beleid *Water en bodem sturend* ervoor zorgen dat het bodem- en watersysteem leidend is bij de ruimtelijke inrichting.[3]

Beoordelingskader

Aspect	Criterium	Streefwaarde	Gewenste beweging
Bodem, water en ondergrond	Bodemkwaliteit	Een vitale bodem.	Tegengaan van verdroging, verzuring, verzilting en bodemdaling. Verhogen van organische stofgehalte van de bodem.
	Oppervlaktewater	Voldoende beschikbaar water, schoon en gezond water, ruimte voor water.	Voorkomen van nieuwe verontreinigingen. Waterkwaliteit verhogen. Tekorten en overlast/overstromingen voorkomen.
	Grondwater	Voldoende beschikbaar water, schoon water.	Voorkomen van nieuwe verontreinigingen. Waterkwaliteit verhogen. Tekorten voorkomen.

Beleid

Kader	Belangrijkste uitgangspunten
Coalitieakkoord Gemeente Barneveld 2022-2026	Water en bodem worden leidende principes bij ruimtelijke ontwikkelingen. Deze ambitie wordt op dit moment verder uitgewerkt.
Kaderrichtlijn Water	De Kaderrichtlijn Water (KRW, Europees Parlement en de Raad, 2000) is een Europese richtlijn die normeringen stelt voor de kwaliteit van wateren in Europa. De KRW omvat de bescherming van alle soorten water, het herstel van ecosystemen in en rond water, vermindering van vervuiling in waterlichamen en de garantie voor duurzaam watergebruik door particulieren en bedrijven. Het doel van de richtlijn is een 'goede toestand' voor alle wateren in Europa.
Ontwerp Nationaal Water Programma 2022-2027	Het Nationaal Water Programma 2022-2027 (NWP) is de opvolger van het Nationaal Waterplan 2016-2021. Hierin zijn de hoofdlijnen van het nationale waterbeleid en de uitvoering ervan omschreven. Het NWP is in maart 2022 vastgesteld. In het NWP zijn de volgende hoofdambities geformuleerd: - een veilige en klimaatbestendige delta; - een concurrerende, duurzame en circulaire delta; - een schone en gezonde delta met hoogwaardige natuur.

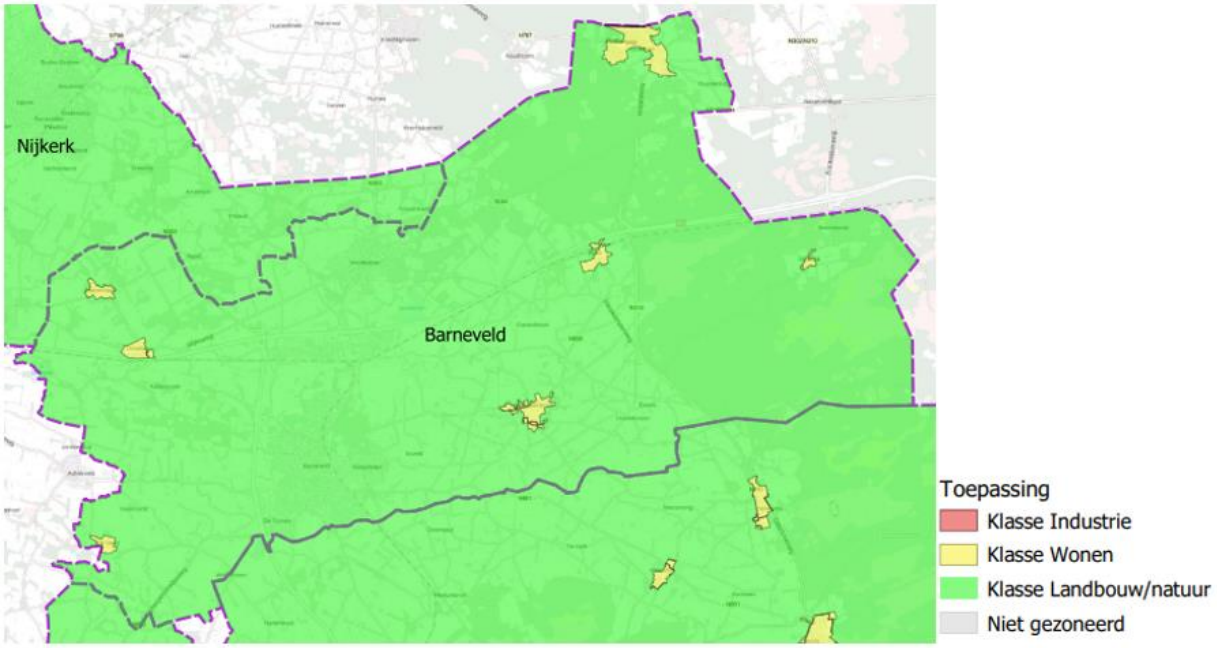
[3] Kamerbrief over rol Water en Bodem bij ruimtelijke ordening, (demissionair) minister van Infrastructuur en Waterstaat, 25 november 2022.

Regionaal waterprogramma 2021-2027	Het Regionaal waterprogramma heeft drie uitgangspunten: - Voorkomen is beter dan genezen: De provincie werkt aan herstel en het versterken van het bodem- en watersysteem met nieuwe functies. - Bij ontwikkelingen die een negatief effect hebben op het bodem- en watersysteem wordt verwacht dat initiatiefnemers maatregelen nemen om deze te beperken en/of te compenseren. - Bij uitdagingen wordt zo nodig gebruik gemaakt van een gebiedsgerichte aanpak. De provincie zet zoveel mogelijk in op samenwerking en het gebruik van nieuwe technieken.
Gemeentelijk Rioleringsplan 2021-2026	In het Gemeentelijk Rioleringsplan 2021-2026 zet de gemeente Barneveld haar visie uiteen voor de waterketen. Deze visie heeft verschillende speerpunten: - Stedelijk afvalwater: Afvalwater wordt afgevoerd uit de stedelijke omgeving. De trits Schoonhouden- Scheiden- Zuiveren wordt gevolgd. - Hemelwater: De gemeente, het waterschap en de perceeleigenaren hebben de gezamenlijke plicht om overtollig regenwater een plek te geven. De gemeente zet in op het ontvlechten van hemelwater. Daarbij worden aangelegen bedrijven en burgers betrokken, om doelmatig af te koppelen. De gemeente gebruikt de trits Vasthouden-Bergen-Afvoeren. - Grondwater: De gemeente kan en wil grondwater niet sturen. Wanneer er structurele problemen zijn wil de gemeente op lokaal niveau ingrijpen. - Stedelijk oppervlaktewater: Water wordt zoveel mogelijk lokaal vastgehouden en geborgen. Water is een belangrijk ordenend principe voor de ruimte. De gemeente streeft naar een goed functionerend en gezond watersysteem met een goede gebruiks- en belevingswaarde. - Klimaatadaptatie: We werken samen op regionaal niveau en pakken lokaal aan. In het Regionaal Adaptatie Plan (RAP) zijn vier speerpunten benoemd: (1) prettig wonen en werken, (2) aangenaam recreëren, (3) basisfuncties veiligstellen, (4) natuurlijk bodem- en watersysteem. - Duurzaamheid: Knelpunten bij het inrichten van de waterketen op het vlak van waterkwantiteit of -kwaliteit worden niet afgewenteld op aangrenzende gebieden of toekomstige generaties. - Samenwerken: De aanpak van water wordt samen met inwoners en bedrijven gedaan. Ook binnen de gemeentelijke organisatie en met andere overheden wordt samenwerking nagestreefd.
Blauwe Omgevingsvisie 2050 (BOVI2050)	Vinding van Waterschap Vallei en Veluwe. En is ontwikkeld in de geest van de nieuwe Omgevingswet. Met deze BOVI2050 zet het waterschap koers naar een duurzame samenleving waarbij water gezien wordt als een ordenend principe. Hierbij wordt er gewerkt vanuit vier thema's; - Waardevolle leefomgeving: Wij willen dat de kwaliteit en waarde van de leefomgeving in 2050 minstens zo goed is als die van nu, anno 2019. - Klimaatverandering: De gevolgen van klimaatverandering kunnen we alleen opvangen door de veerkracht van het natuurlijke bodem- en watersysteem te herstellen, evenals de verbinding tussen de stad en het omliggende landelijk gebied. - Circulaire economie: Waterschap Vallei en Veluwe wil in 2050 volledig circulair zijn. - Energietransitie: Waterschap Vallei en Veluwe wil graag bijdragen aan verduurzaming van de energieproductie- en gebruik in het eigen werkgebied. Hiernaast wil het waterschap in 2025 energieneutraal zijn en wil het de rioolwaterzuiveringsinstallaties (rwzi) inzetten als hubs voor waterstof, grondstoffen en duurzame energie.
Blauw Omgevingsprogramma 2022-2027 (BOP)	Het Blauw Omgevingsprogramma (BOP) 2022-2027 van Waterschap Vallei en Veluwe is het waterbeheerprogramma en is in november 2021 vastgesteld door het algemeen bestuur. Het BOP bevat vier gebiedsprogramma's voor de gebieden Noord Veluwe, Eemland, IJsselvallei, Eemland en Geldersevallei. Hierbij wordt gewerkt vanuit vijf thema's; - Waardevolle leefomgeving: Werken aan een waardevolle leefomgeving. - Klimaatverandering: Zorgen voor een klimaatbestendig watersysteem. - Energietransitie: Werken aan een klimaatpositieve samenleving. - Circulaire economie: Staan vooraan bij regionale circulaire economie. - Biodiversiteit: Versterken en streven naar natuurlijk water.

Regionaal Perspectief Landelijk Gebied Regio Foodvalley	Ook in dit regionale beleidsdocument wordt het belang van het bodem- en watersysteem als leidend principe bij de ruimtelijke inrichting van de regio benadrkut.

3.1.2 Huidige situatie

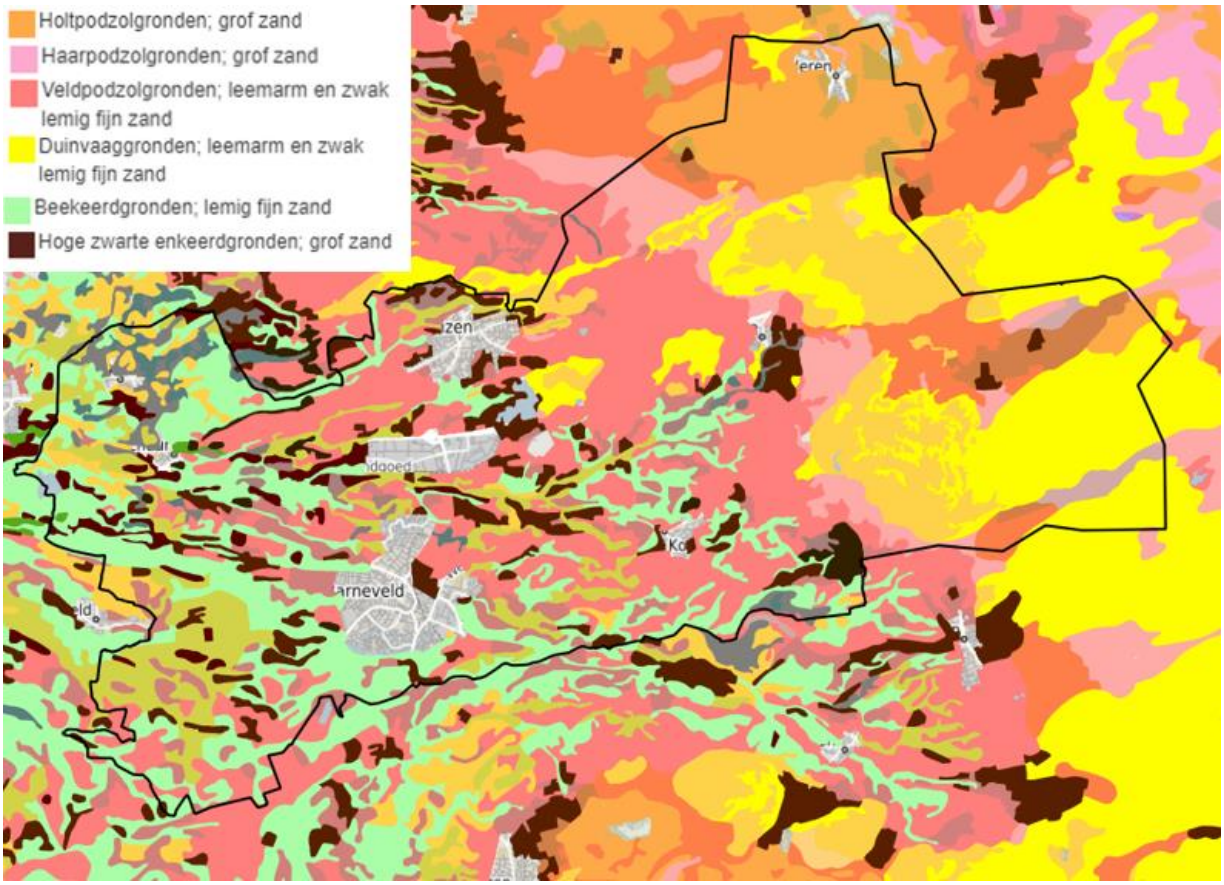
Bodemkwaliteit
De kwaliteit van de bovengrond in de gemeente Barneveld voldoet over het algemeen aan de eisen die gesteld worden aan natuur en/of landbouwgrond. De bodemkwaliteit in de kernen Zwartebroek, Terschuur, De Glind, Kootwijkerbroek, Stroe, Kootwijk en Garderen voldoet aan de klasse Wonen. De kernen Barneveld, Voorthuizen en Harselaar hebben als bodemkwaliteit de klasse Landbouw/Natuur. Buitengebied voldoet aan de kwaliteit achtergrondwaarde.

Figuur 3.1: Toepassingskaart bovengrond (0 tot 0.5 meter) (bron: ODDV)[4]

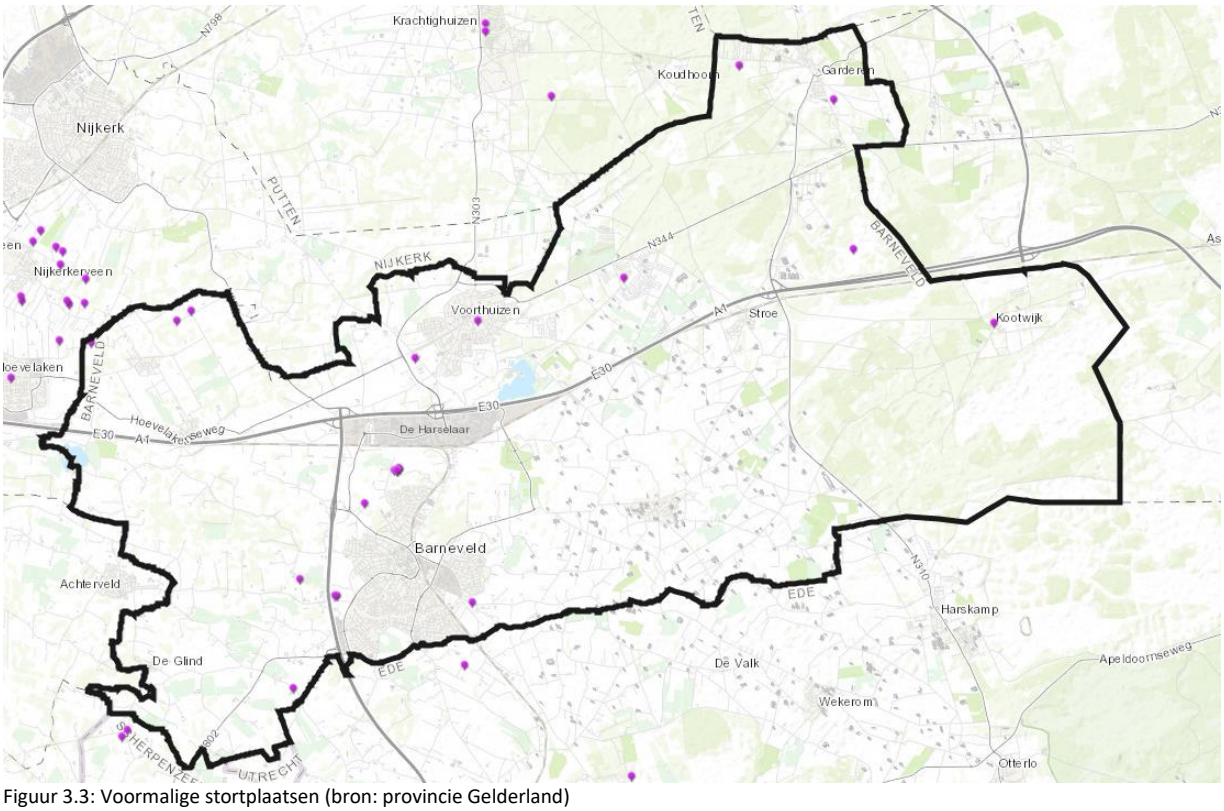
De bodem van de gemeente Barneveld bestaat uit verschillende bodemprofielen. In (het oostelijke deel van) de gemeente zijn (hogere) zandgronden te vinden (zie Figuur 3.2).

[4] https://www.oddevallei.nl/wp-content/uploads/sites/4/2021/03/Toepassingskaart-Bovengrond.pdf

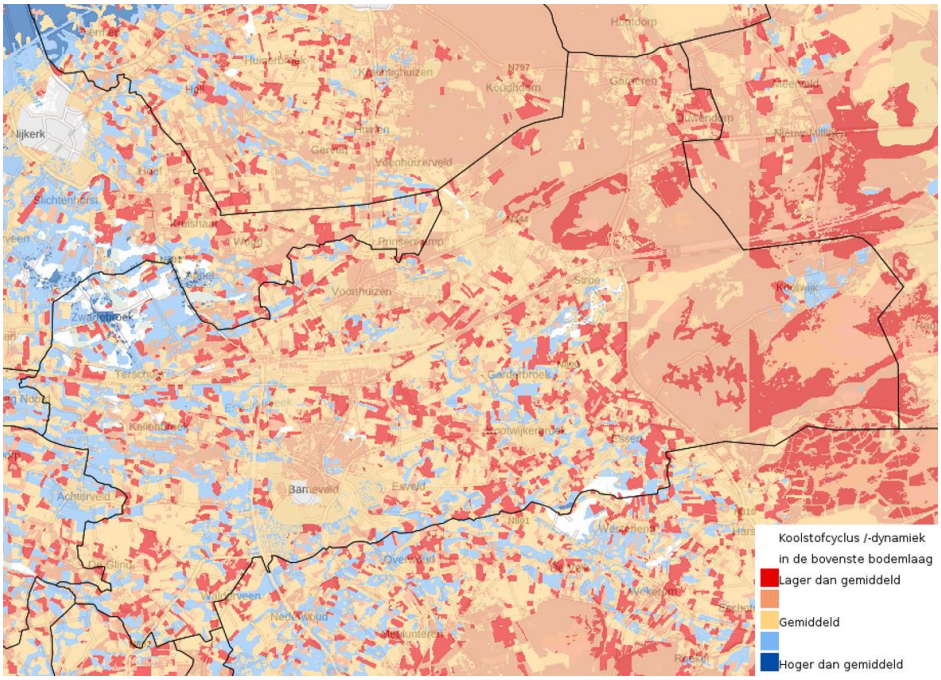
Figuur 3.2. Bodemkaart (groen: beekeerdgronden, lemigi fijn zand; (Bron: Wageningen Environmental research (WENR), 2020))

Bedrijvigheid heeft een directe invloed op de bodemkwaliteit. Als gevolg van industriële activiteiten en bedrijfsprocessen kunnen er potentiële bronnen van bodemverontreiniging ontstaan, zoals chemische stoffen en afvalstoffen. Het bevorderen van duurzame en milieuvriendelijke bedrijfspraktijken speelt een cruciale rol in het behoud van een gezonde bodem en het waarborgen van een leefbare omgeving voor de gemeenschap van Barneveld. In verschillende gebieden verspreid over de gemeente is er reeds sprake van (mogelijke) (ernstige) bodemverontreiniging (als gevolg van bedrijvigheid). Door sanering en onderzoek wordt dit in beeld gebracht. In de gemeente zijn er ook enkele activiteiten (geweest) die een mogelijke impact op de bodemkwaliteit hebben. **Figuur 3.3** toont de voormalige stortplaatsen in de gemeente.

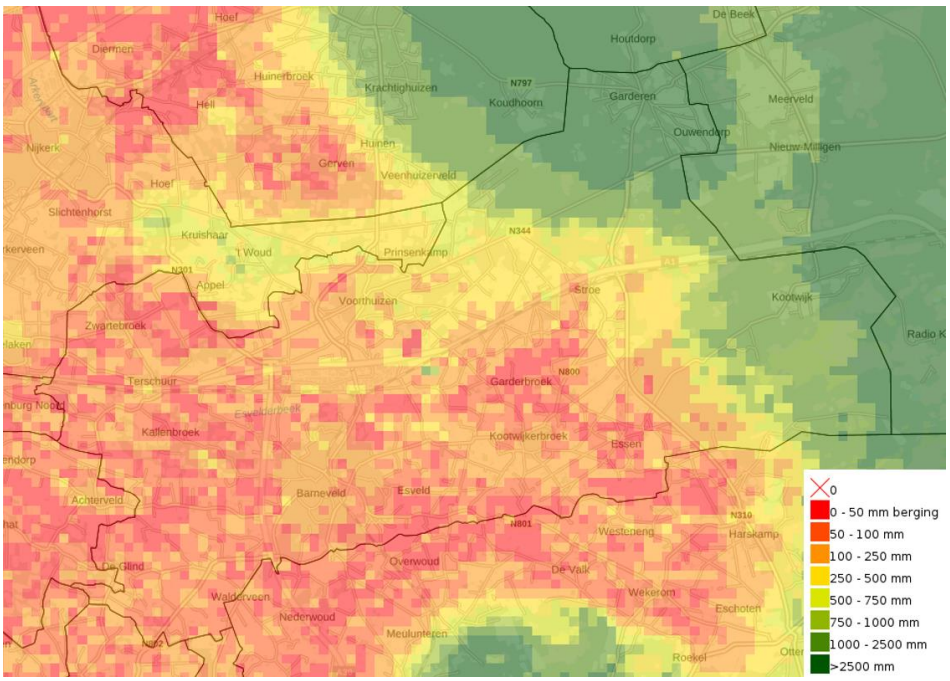
Figuur 3.3: Voormalige stortplaatsen (bron: provincie Gelderland)

De bodemkwaliteit dient ook bekeken te worden vanuit het perspectief van ecologie. De koolstofcyclus is van belang voor de koolstof- en energiehuishouding van het ecosysteem. In de bodem is een grote hoeveelheid gereduceerd koolstof opgeslagen die als energiebron dient voor het bodemleven en zorgt voor het functioneren van de bodem. Op **Figuur 3.4** is de koolstofdynamiek in Barneveld weergegeven. Te zien is dat er in het westen van de gemeente gebieden zijn met een hogere dynamiek dan gemiddeld. Over het algemeen is de koolstofdynamiek echter beperkt. Dat heeft een negatief effect op het ecosysteem in de bodem.

Figuur 3.4: Koolstofcyclus en -dynamiek in de bovenste bodemlaag (relatief) (bron: RIVM, 2015)

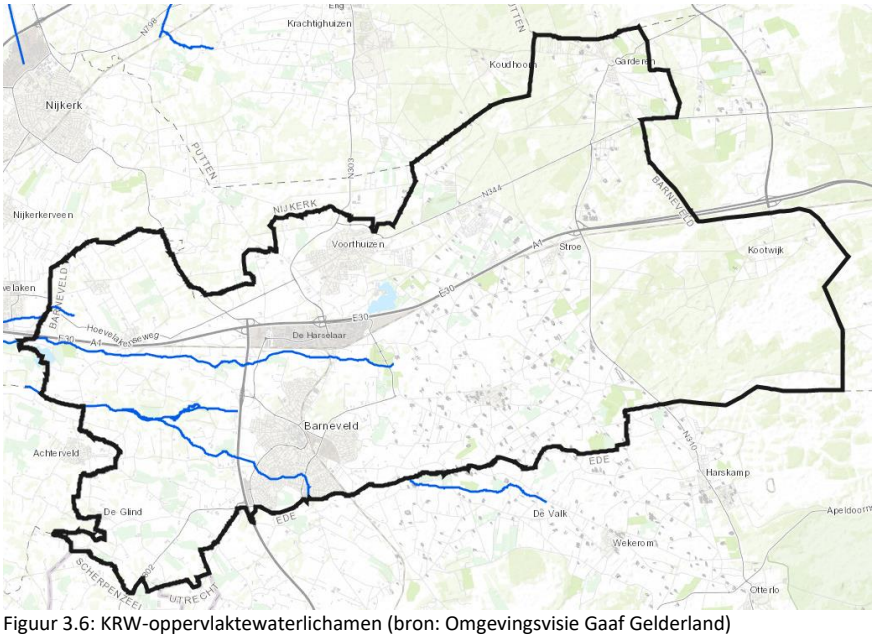
Op onderstaande figuur is het waterbergend vermogen van de ondergrond getoond. Water kan op veel plekken geborgen worden, waaronder in de ondergrond. De onderstaande kaart, berging in grondwater, drukt uit hoeveel water (in mm) nog in de grond geborgen kan worden ten opzichte van een huidige natte situatie. Dit drukt dus uit hoeveel water er kwijt kan in de bodem, wanneer deze tot de rand (het maaiveld) gevuld kan worden. Te zien is dat het water in de hoger gelegen Veluwe dieper in de ondergrond trekt. Het waterbergend vermogen in de rest van de gemeente is klein. Dit betekent dat er weinig ruimte in de bodem is om water kwijt te kunnen totdat het maaiveld bereikt wordt.

Figuur 3.5: Waterbergend vermogen ondergrond (bron: Deltares, 2017)

Oppervlaktewater

In de gemeente Barneveld liggen verschillende KRW-oppervlaktewaterlichamen. De beken met een KRW-status zijn de Esvelderbeek, de Hoevenlakense beek, de Barneveldsebeek en de kleine Barneveldse beek.

Figuur 3.6: KRW-oppervlaktewaterlichamen (bron: Omgevingsvisie Gaaf Gelderland)

De KRW streeft naar een goede chemische en ecologische oppervlaktewaterkwaliteit. Voor al de beken in de gemeente geldt dat de doelen voor biologie vrijwel zeker behaald worden. De ecologische kwaliteit van de beken is in de afgelopen jaren sterk verbeterd.

Tabel 3.1: Ecologische kwaliteit, gemeten in 2021 (bron: Waterschap Vallei en Veluwe)[5]

	Fytoplankton	Macrofauna	Vis	Waterplanten
Kleine Barneveldse beek	**n.v.t.**			
Middenloop Barneveldsebeek	**n.v.t.**			
Benedenloop Barneveldsebeek	**n.v.t.**			
Esvelderbeek	**n.v.t.**			
Hoevelakense beek	**n.v.t.**			

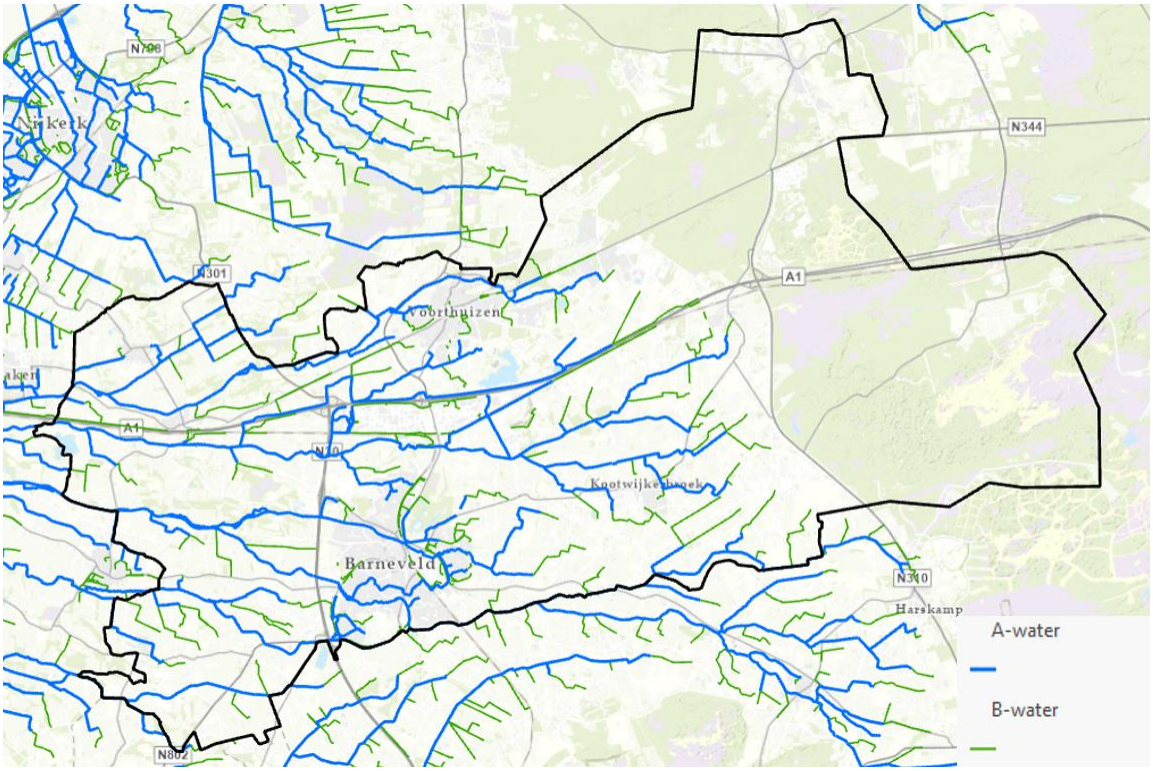
Voor de chemische toestand van de waterlopen bestaan bij de beken nog enkele knelpunten. De chemische toestand voor KRW-oppervlaktewaterlichamen wordt bepaald aan de hand van de aanwezigheid van prioritaire stoffen. Prioritaire stoffen zijn stoffen die een groot risico vormen in en via het watermilieu. Voor de chemische toestand bestaan er binnen elk van de beken nog overschrijdingen die zorgen dat het moeilijke wordt om het doel voor 2027 te behalen.

Slechts 2 procent van al het water in het waterschap Vallei en Veluwe heeft een KRW-status. Voor de overige 98 procent heeft het waterschap ook doelen opgesteld.

Watergangen

De gemeente Barneveld heeft verschillende watergangen lopen in de gemeente. De belangrijkste watergangen (A-water en B-water) zijn in onderstaand figuur weergegeven. Het oostelijke deel van de gemeente heeft geen watergangen. Verder stroomt het water in de gangen van oost naar west.

[5] Waterschap Vallei en Veluwe

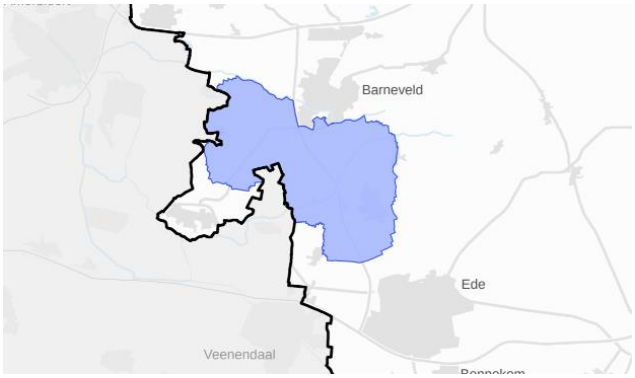

Figuur 3.7. Overzichtskaart belangrijkste watergangen in de gemeente Barneveld (bron: Waterschap Vallei en Veluwe.

Grondwater

De gemeente Barneveld ligt binnen het gebied van grondwaterlichaam Zand Rijn midden. De Veluwe vormt een uitgesproken infiltratiegebied van dit grondwaterlichaam. Landbouw vormt een diffuse bron van belasting van het grondwaterlichaam. Ook verschillende puntbronnen dragen bij aan belasting door o.a. organische verontreiniging of pesticiden. Gewasbeschermingsmiddelen en nitraat en fosfaat van bemesting vormen de belangrijkste chemische belasting[6].

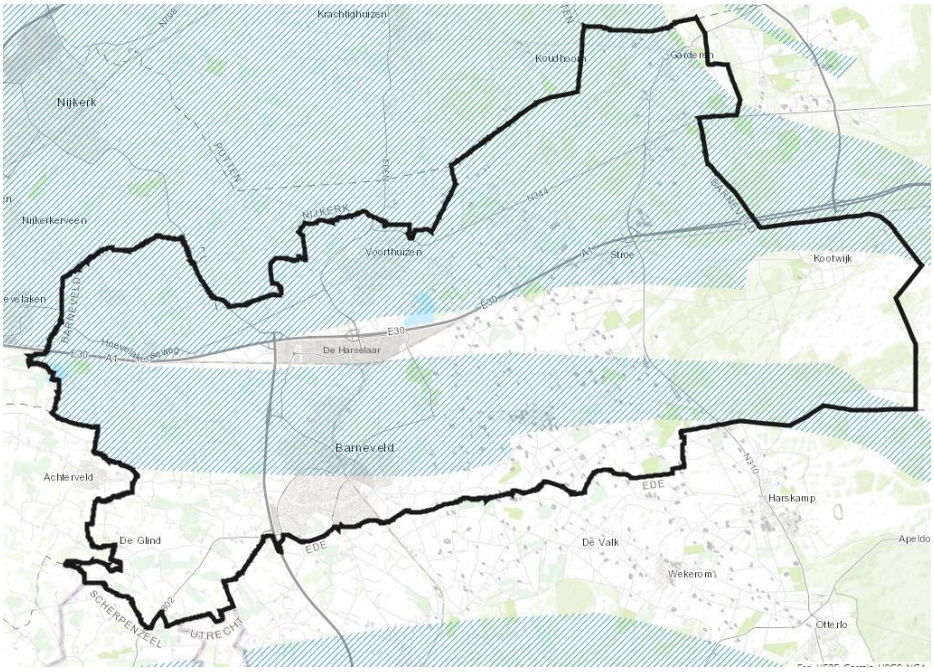
In de gemeente Barneveld liggen nog geen waterwingebieden en grondwaterbeschermingsgebieden. Echter, een gebied ten zuiden van de kern Barneveld is door de provincie Gelderland aangewezen als zoekgebied voor waterwinning. Dat zoekgebied strekt zich uit van De Glind aan de westkant tot aan Meulunteren in het oosten en Ederveen in het zuiden (beide gemeente Ede). De exacte locatie en omvang zijn nog onduidelijk.

Figuur 3.8: Beoogd zoekgebied waterwinning Barneveld-Zuid (bron: Barneveldsekrant.nl)

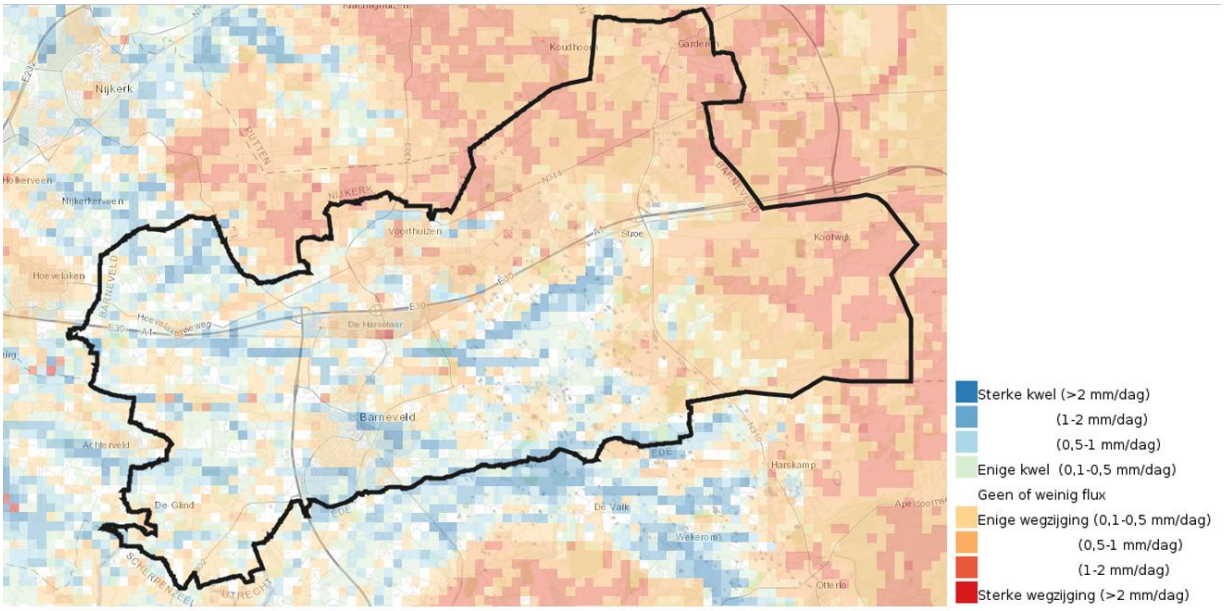
Wel ligt een aanzienlijk deel van de gemeente binnen intrekgebied. In de Omgevingsverordening zijn zogenoemde intrekgebieden aangewezen. Dit zijn gebieden waar het grondwater binnen maximaal 1.000 jaar de pompputten van het waterbedrijf bereikt. Ze zijn te zien op **Figuur 3.9**.

[6] Factsheet Zand Rijn midden

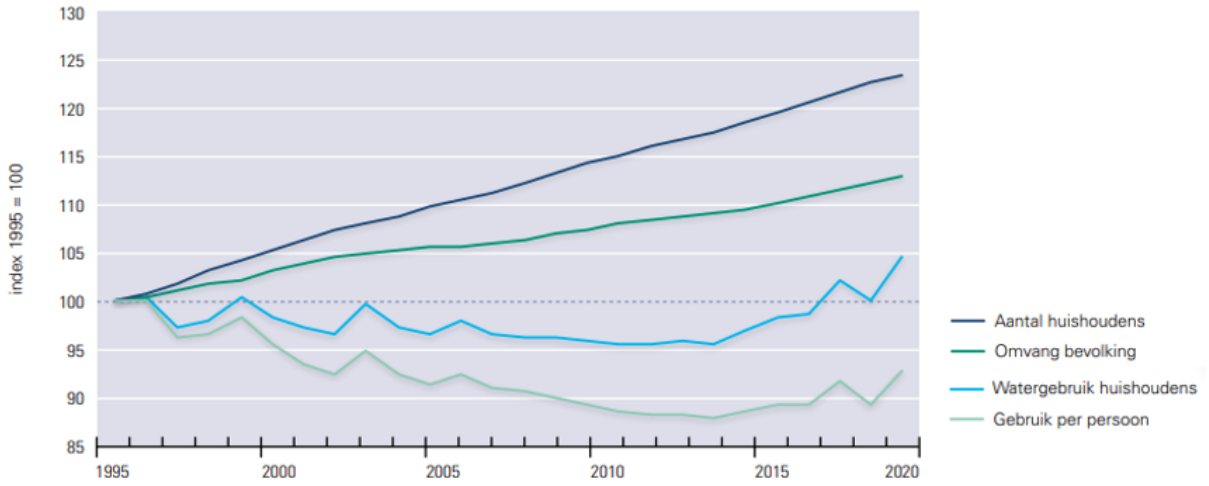
Figuur 3.9: Intrekgebieden (bron: provincie Gelderland)

Naast infiltratie is er ook sprake van kwel in de gemeente. Water dat op het Veluwemassief infiltreert komt aan de randen weer naar het oppervlak. Dit leidt op verschillende locaties in de gemeente tot matige tot sterke kwel. Onderstaande kaart toont de mate van infiltratie en kwel in de huidige situatie in de gemeente.

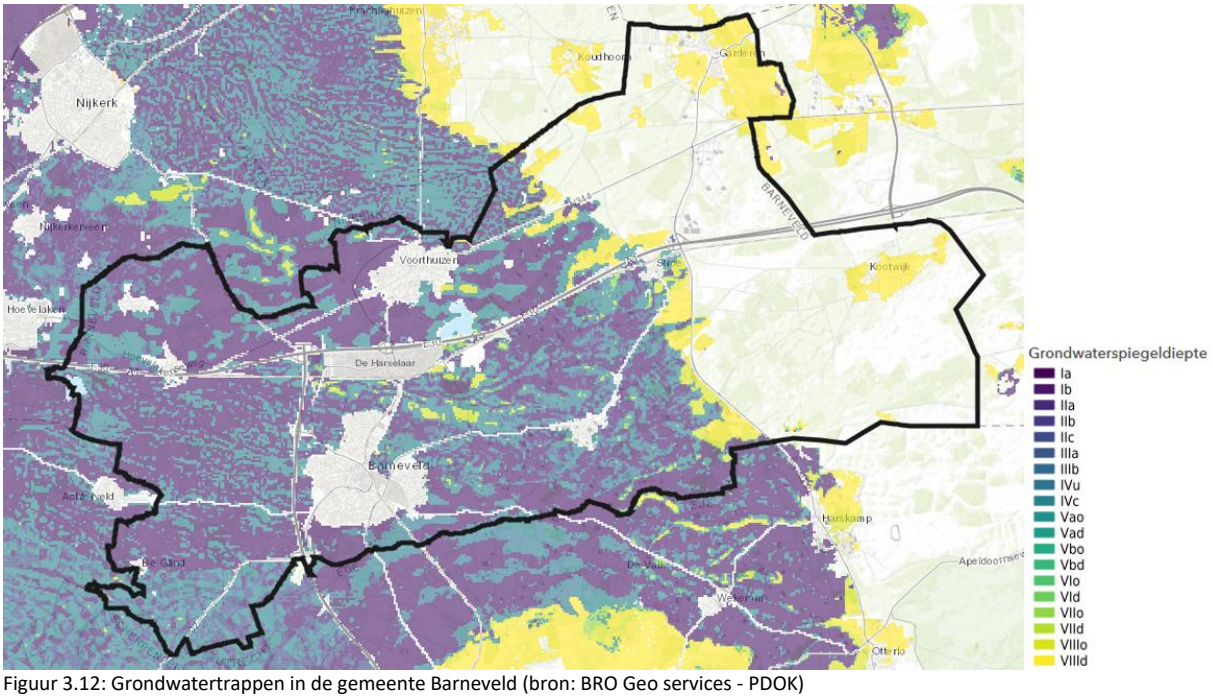
Figuur 3.10: Kwel en infiltratiekaart (bron: Klimaateffectatlas)

In Nederland is het watergebruik per persoon in de afgelopen jaren (licht) toegenomen (**Figuur 3.11**). Tot 2015 nam het watergebruik per persoon af. In de afgelopen jaren is (voornamelijk in de droge zomers) het drinkwatergebruik toegenomen.

Figuur 3.11: Huishoudelijk drinkwatergebruik vs. bevolkingsgroei[7]

Onderstaand figuur toont de grondwatertrappen binnen de gemeente Barneveld. Grondwatertrappen wijzen naar de diepte van het grondwater t.o.v. het maaiveld en de fluctuatie van het grondwater. Dit is bepaald aan de hand van de laagste grondwaterstand (over het algemeen in de zomer) en de hoogste grondwaterstand (over het algemeen in de winter). Een groot deel van de gemeente Barneveld heeft grondwatertrap III tot IV. Dit betekent dat het grondwater in de zomer overwegend tussen de 80 en 120 centimeter staat. Dit betekent dat in een gemiddeld jaar het grondwater op geringe diepte ligt. Over het algemeen kunnen planten nog bij het grondwater met hun wortels. In de winter verschilt de diepte van het grondwater tussen de grondwatertrappen. In de overgang naar de Veluwe (de grondwaterfluctuatiezone, zie 3.1.3) ligt het grondwater dieper, in zowel de zomer als in de winter, in vergelijking met het grootse deel van de gemeente. Op de Veluwe ligt de grondwaterstand zowel in de zomer als in de winter zeer diep.

Figuur 3.12: Grondwatertrappen in de gemeente Barneveld (bron: BRO Geo services - PDOK)

[7] VEWIN (2022) Drinkwaterstatistieken 2022

3.1.3 Trends en ontwikkelingen

In de gemeente Barneveld spelen verschillende ontwikkelingen die een invloed hebben op het thema ‘’Bodem, water en ondergrond’. De volgende ontwikkelingen spelen:

- Grondwaterfluctuatiezone aan de rand van de Veluwe
  Door de voortzetting van de klimaatverandering zal de grondwaterstand op de Veluwe stijgen. Op de flank van de Veluwe kan er – behalve in bestaand bouwgebied – ook in nieuw in te richten gebied wateroverlast ontstaan als er geen maatregelen tegen worden genomen. In deze zone op de flanken van de Veluwe – de zogenaamde grondwaterfluctuatiezone – is er een verhoogd risico op grondwateroverlast. De noodzaak van maatregelen is over het algemeen afhankelijk van de huidige en voorspelde diepte van het grondwater.

- Aandacht voor een vitaal bodem- en watersysteem
  De voordelen van een vitaal bodem- en watersysteem worden steeds belangrijker en explicieter benadrukt (zoals in het streven *water en bodem sturend*). Zo is in het coalitieakkoord opgenomen dat het bodem- (en water)systeem leidend moet worden bij ontwikkelingen. De bodemkwaliteit is in het verleden achteruitgegaan, en ook klimaatverandering versnelt de afbraak van organische stof in de bodem. Agrariërs kunnen door verandering in bedrijfsvoering in het kader van de landbouwtransitie een grote impact hebben op de vitaliteit van bodems.

- Druk op het grondwater
  Het gebruik van drinkwater neemt toe. Met name door de warme, droge perioden is het watergebruik de afgelopen jaren gestegen. Ook neemt het aantal inwoners van de gemeente Barneveld toe, waardoor het drinkwatergebruik stijgt. Ook het watergebruik van bedrijfssector kan toenemen wanneer meer bedrijven zich in de gemeente vestigen. De mate waarin is echter sterk afhankelijk van het type bedrijvigheid. Hiernaast neemt het gebruik van drinkwater ook toe door de gedragscomponenten.

- Verbetering oppervlaktewaterkwaliteit door de Kaderrichtlijn Water (KRW)
  Door middel van de KRW stuurt Europa op de kwaliteit van het oppervlaktewater in Europa. Het doel is dat in 2027 alle wateren een goede oppervlaktewaterkwaliteit hebben. In Barneveld staat de ecologische kwaliteit er op verschillende aspecten goed voor. Het is onwaarschijnlijk dat in Nederland de oppervlaktewaterkwaliteit overal op tijd op een goed niveau is. In Barneveld staat de ecologische kwaliteit van de KRW-oppervlaktewateren er matig voor. Het is wel de verwachting dat de kwaliteit de komende jaren verder verbetert.

- Druk op de ondergrond
  De druk op de ondergrond gaat toenemen. Deze drukte ontstaat door nieuwe functies in de ondergrond die om ruimte vragen (zoals warmtenet, waterberging, laadinfrastructuur) en toenemende aandacht voor groen in stedelijke gebieden.

- Water vasthouden in hooggelegen gebied
  In Nederland is er een opkomende trend om water vast te houden in hoger gelegen gebieden, om droogte te voorkomen. In plaats van watergangen volledig af te voeren, worden waterbergingen gecreëerd. Dit wordt toegepast bij de 'Klimaatmantel' in Barneveld (BOVI), waar meanderende beken met waterbergingen worden gerealiseerd. Lokaal water zuiveren en effluent lokaal lozen verlichten de druk op het watersysteem en bevorderen duurzaam watergebruik.

- Meer inzet op drinkwaterbesparing
  Een opkomende trend is de grotere inzet op het besparen van drinkwater, niet alleen door voorlichting, maar ook door lobbywerk om het Bouwbesluit aan te passen en de ontwikkeling van waterbesparende producten voor huishoudelijk gebruik te bevorderen. Bovendien wordt ingezet op het stimuleren van regenwaterhergebruik en het aangaan van samenwerkingen met bedrijven. Deze aanpak richt zich op verschillende niveaus om het gebruik van drinkwater te verminderen en zo een duurzaam en efficiënt waterbeheer te bevorderen.

3.1.4 Beoordeling

De bodemkwaliteit is, vanuit het perspectief van natuur, landbouw en wonen in een groot deel van de gemeente Barneveld op orde. Lokaal is sprake van bodemverontreiniging, bijvoorbeeld door de aanwezigheid van voormalige stortplaatsen. Geen bijzondere autonome ontwikkelingen worden op dit vlak verwacht. Vanuit ecologisch perspectief is er ruimte voor verbetering van de bodem.

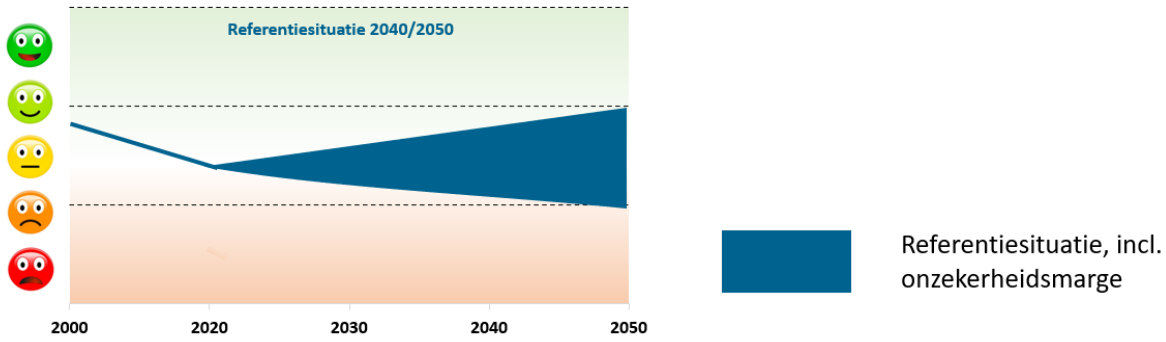
In de gemeente Barneveld zijn verschillende KRW-oppervlaktewaterlichamen gelegen. De ecologische kwaliteit van deze oppervlaktewaterlichamen is nog niet afdoende. Tot 2027 hebben lidstaten de tijd om een goede status voor deze oppervlaktewaterlichamen te bereiken. Het is aannemelijk dat de ecologische kwaliteit van de oppervlaktewaterlichamen in de gemeente de komende jaren (licht) verder verbetert. Er bestaan wel nog enkele uitdagingen op het vlak van de chemische kwaliteit van de beken.

Het drinkwatergebruik is in de afgelopen jaren erg toegenomen. Dit gebeurt voornamelijk door de droge zomers. Het verhoogde gebruik van drinkwater is een trend die zich waarschijnlijk doorzet, omdat het warmer en droger wordt. Daarnaast stijgt het aantal inwoners in Barneveld en daarmee het watergebruik.

De grondwaterkwaliteit van de gemeente wordt belast door landbouw. Hiernaast dragen verschillende puntbronnen ook bij aan belasting door onder andere organische verontreiniging of pesticiden.

In de ondergrond wordt het steeds drukker. Nieuwe functies moeten een plek vinden in de ondergrond, zoals waterberging, laadinfrastructuur en duurzame energiebronnen. Ook de vergroening van het bebouwde gebied vraagt om ruimte in de ondergrond.

Al met al is de druk op bodem, water en ondergrond de afgelopen jaren toegenomen. Dat leidt tot de negatieve ontwikkeling (2000 – nu) die in de trendgrafiek hieronder weergegeven is. Gezien de beleidsinzet en de trends die in de toekomst worden verwacht, is aangenomen dat de negatieve ontwikkeling gestopt kan worden. De beoordeling ontwikkelt zich naar verwachting neutraal, met een onzekerheidsmarge die groeit naarmate de tijd vordert.

3.2 Natuur

3.2.1 Inleiding, beoordelingskader en beleid

De natuurlijke leefomgeving is belangrijk voor de mens, plantaardige productie en een gezonde omgeving. Een natuurlijke leefomgeving kan verschillende vormen aannemen, zoals publiek groen en natuurgebieden. In het natuurbeleid wordt onderscheid gemaakt in beschermde gebieden en beschermde soorten. Onder het aspect biodiversiteit wordt breder gekeken dan alleen naar beschermde soorten. Tot slot wordt ook gekeken naar natuurwaarden in de directe woonomgeving. De aspecten binnen dit thema staan in verbinding met de aspecten van de thema's in de volgende twee hoofdstukken: 'Bodem, water en ondergrond' en 'Klimaatbestendigheid'.

Beoordelingskader

Aspect	Criterium	Streefwaarde	Gewenste beweging
Natuur	Natuurgebieden	Sterk natuurnetwerk met goede natuurverbindingen.	Behoud en versterking Natura 2000 (Veluwe) en overig natuurnetwerk.
	Biodiversiteit	Sterke biodiversiteit over de hele gemeente.	Toename en herstel biodiversiteit in de gehele gemeente: natuur, ruraal en stedelijk gebied.
	Groene woonomgeving	De woonomgeving heeft een groen karakter.	Vergroening wijken en centra.

Beleid

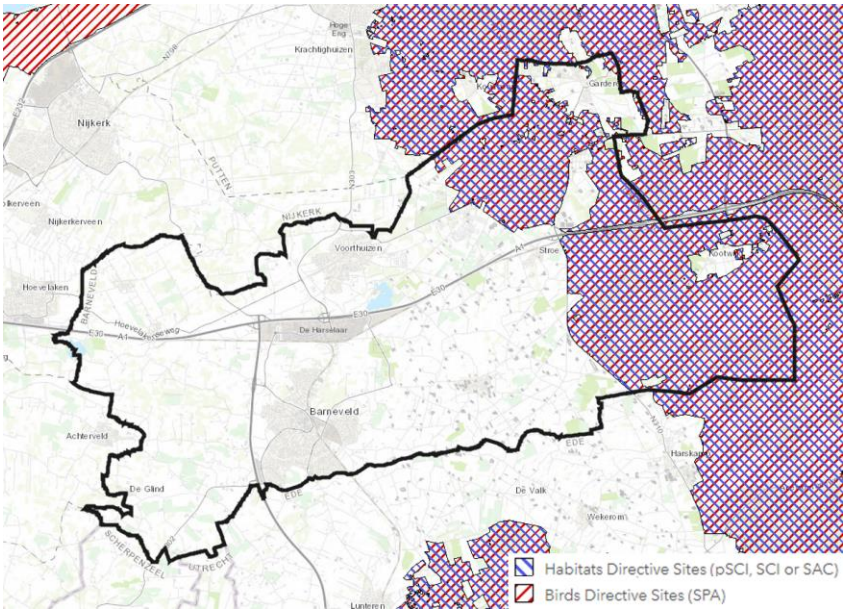
Kader	Belangrijkste uitgangspunten
Beleidsplan Biodiversiteit (2021)	Met het beleidsplan biodiversiteit draagt Barneveld de komende vijf jaar bij aan herstel van biodiversiteit. De visie bestaat uit de volgende punten: - In Barneveld delen we de zorg voor het behoud van leefgebieden van planten dieren vanwege hun intrinsieke waarde. - In Barneveld maakt biodiversiteit een essentieel onderdeel uit van ons natuurlijk kapitaal. We werken aan biodiversiteit omdat dit noodzakelijk is voor een gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. - Barneveld werkt aan het behouden en versterken van de grote diversiteit aan landschappen. Deze vormen namelijk de basis voor biodiversiteit en zijn ook belangrijk voor onze identiteit en de beleving van landschappen. Ze zorgen voor een aantrekkelijke woon-, werk- en recreatieve omgeving. - In Barneveld benutten we kansen voor het werken aan biodiversiteit als die zich voordoen. - In Barneveld werken we samen aan biodiversiteit. De gemeente, inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties voelen zich verbonden en dragen samen bij aan herstel van biodiversiteit. Verder werkt Barneveld met icoonsoorten, om biodiversiteit tastbaar te maken. IJsvogel, weidebeekjuffer, oranjetipje, steenuil, boommarter, weidehommel, gierzwaluw en ringslang zijn typische soorten die de kwaliteit van natuur in stedelijke omgeving en ons buitengebied vertegenwoordigen. Deze soorten worden gemonitord en spelen een rol in communicatie en educatie.
Gebiedsvisie Esvelderbeekzone	De Esvelderbeekzone is het gebied tussen Barneveld-Noord en Harselaar. Het is een groen gebied met een agrarisch karakter. In het plangebied Esvelderbeekzone zijn deze plannen tot inrichtingsplannen uitgewerkt: - natuurverevening en -compensatie; - waterbergingsopgave; - landgoedontwikkeling; - vestiging kinderhospice; - woningbouw.

Groenstructuurplan Barneveld (2011)	Het uitgangspunt in dit beleidsdocument is het realiseren van een duurzame groenstructuur, die gedurende een lange periode beeldbepalend is voor een straat, wijk of kern. Er dient een kwalitatieve, passende inrichting gerealiseerd te worden. Deze punten vatten de visie samen: 1. De landschappelijke kenmerken zijn medebepalend voor de karakteristiek en inrichting van het groen in de kernen. 2. Centrale groenvoorzieningen in de wijk staan in verbinding met de dorpsrand. 3. Groene randen verbinden het dorp met het landschap waardoor de relatie tussen dorp en landschap wordt versterkt. 4. De inrichting van de groenzones nabij watergangen heeft, indien ruimte beschikbaar is, een ecologische inslag. 5. Door de zichtbaarheid te behouden/vergroten neemt de waarde van de watergangen als element in de woonomgeving toe. 6. De belangrijkste wegenstructuren worden begeleid door een groenstructuur bij voorkeur bestaande uit bomen. 7. Bestaande groenstructuren en -elementen worden zoveel mogelijk behouden en verweven met nieuwe structuren. 8. Nieuwe groenelementen dienen gebruik te bevorderen. 9. Biodiversiteit vergroten door flora en fauna aan de randen en in de kernen kansen te bieden 10. De gemeente combineert functies als waterberging, recreatie en natuurwaarden zodat optimaal gebruik gemaakt wordt van de openbare ruimte. 11. Bij ruimtelijke ontwikkelingen de groene uitstraling van de kernen behouden, met groen de kern verbinden met het landschap en voldoende recreatieve mogelijkheden realiseren. 12. Bij iedere ruimtelijke ontwikkeling wordt de hoeveelheid groen procentueel bepaald, afgestemd op de locatie, om op lange termijn de groene uitstraling en binding met het landschap te behouden. 13. In centrumgebieden dienen enkele beeldbepalende bomen aanwezig te zijn. 14. Inrichting van groenvoorzieningen vindt dusdanig plaats dat beheervriendelijk groen gerealiseerd wordt.

3.2.2 Huidige situatie

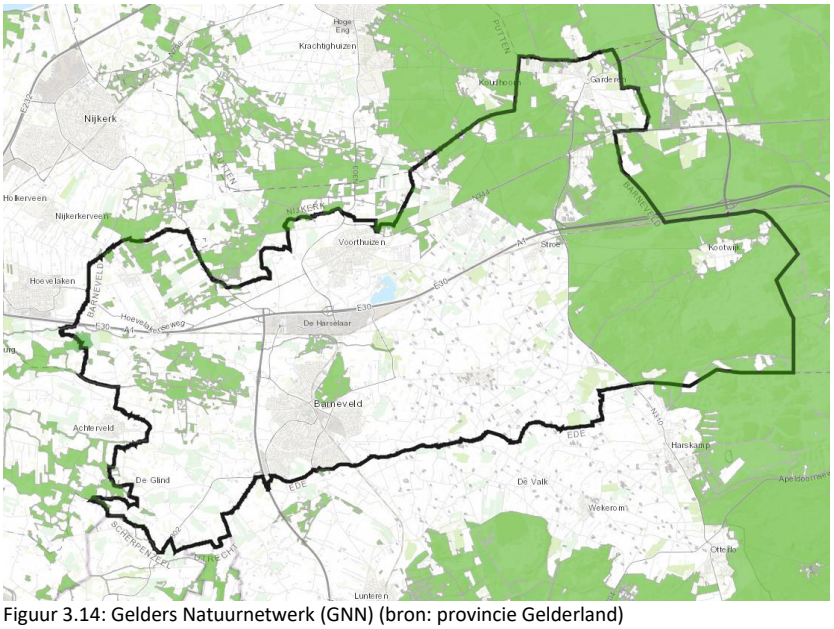
Natuurgebieden

Barneveld is een natuurrijke gemeente. Een deel van de gemeente valt binnen het Natura 2000-gebied De Veluwe. Dit is te zien op **Figuur 3.13**. Al het rood-blauw gestreepte gebied behoort tot De Veluwe. De Veluwe bestaat overwegend uit droge bossen, droge en natte heide, vennen en stuifzanden. Het Natura 2000-gebied De Veluwe kent een habitat- en een vogelrichtlijn en heeft te maken met een overbelasting van stikstof. Ten noorden van Barneveld bevindt zich Natura 2000-gebied Arkenheem, op ca. 6 km afstand van de gemeentegrens. Ca. 8 km ten noorden van Barneveld is de uitloper van Natura 2000-gebied Veluwerandmeren gelegen.

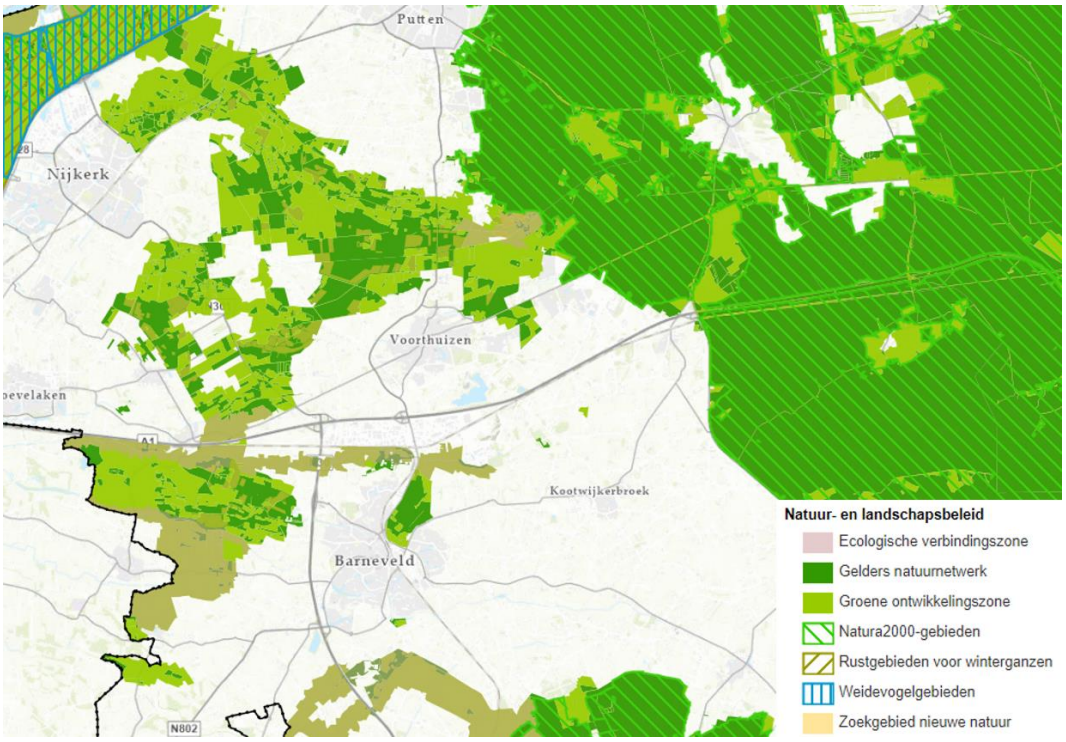
Figuur 3.13: Natura 2000-gebieden (Natura 2000)

Verspreid over de gemeente liggen verschillende gebieden die onderdeel zijn van het Gelders Natuurnetwerk (GNN). Het GNN overlapt met het Natura 2000-gebied De Veluwe. Daarnaast ligt er ten (noord)westen van de kern Barneveld veel natuur die tot het GNN gerekend wordt. Landgoed het Schaffelaarse Bos, dat aan het noordoostelijk deel van de kern Barneveld grenst, hoort ook bij het GNN.

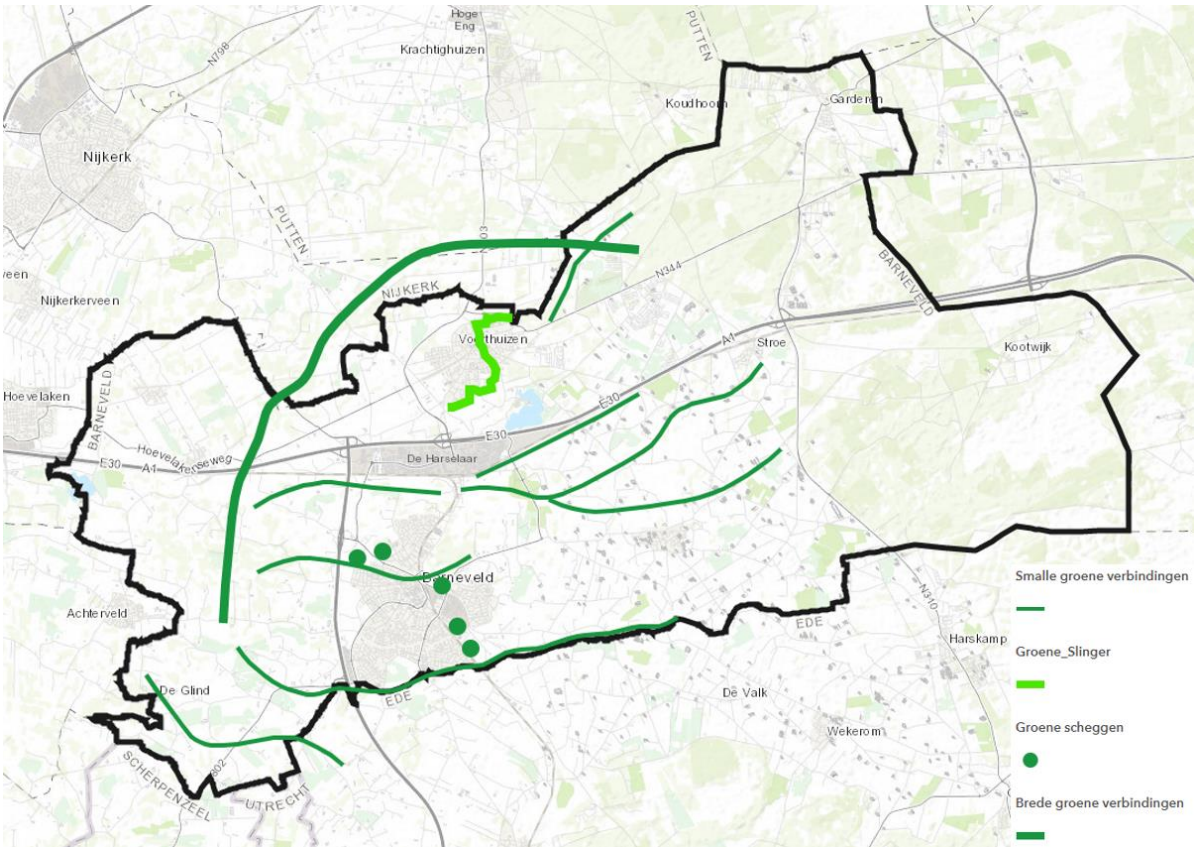
Figuur 3.14: Gelders Natuurnetwerk (GNN) (bron: provincie Gelderland)

Figuur 3.15 toont de Natuur- en landschapskaart, zoals die in de omgevingsvisie van Gelderland is opgenomen. Op deze kaart zijn, naast Natura 2000 en GNN, ook onder andere ecologische verbindingszones en groene ontwikkelingszones te zien.

Figuur 3.15: Natuur- en landschapskaart (bron: Omgevingsvisie Gaaf Gelderland)

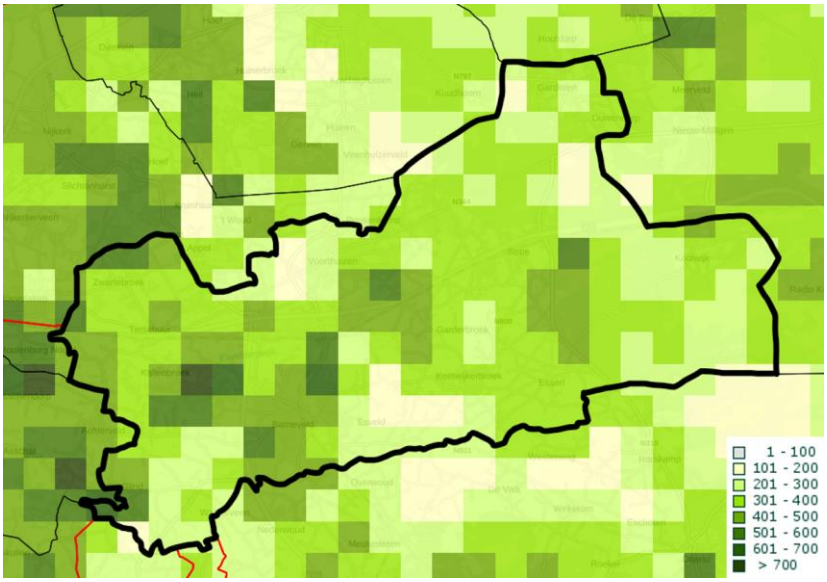
Op **Figuur 3.16** is het netwerk van groenstructuren weergegeven. Een brede groene verbinding, die ook op **Figuur 3.15** te herkennen is, schermt Voorthuizen en Barneveld af van het gebied ten noordwesten van de kernen. Verder zijn smalle groen(blauwe) verbindingen, voornamelijk in oost-westrichting gelegen, op de kaart weergegeven. Enkele hiervan zijn langs beken, zoals de Esvelderbeek en de Kleine Valksebeek gelegen. Bedrijventerrein Harselaar wordt door deze groen(blauwe) verbindingen van de kern Barneveld afgeschermd. Binnen Voorthuizen is een groene slinger van natuur onderscheiden. Om de kern Barneveld bevinden zich enkele groene scheggen: buffers tussen het dorp en het buitengebied.

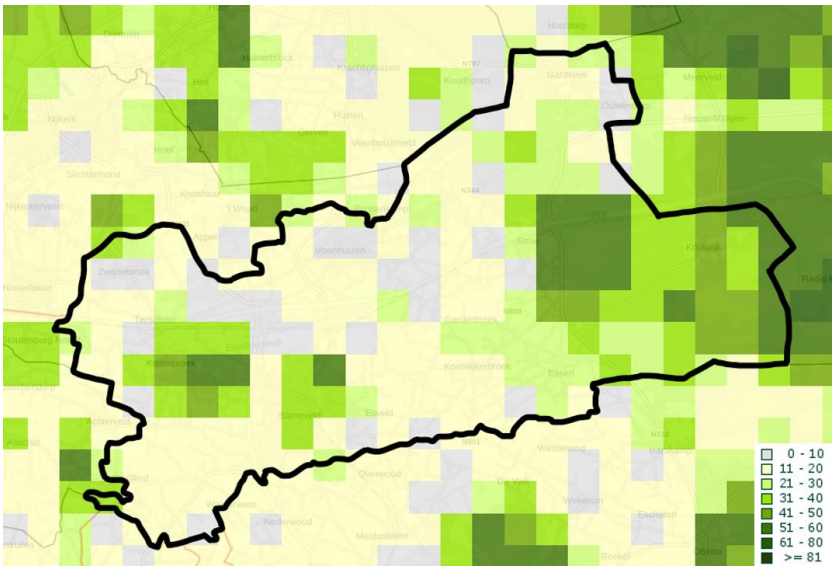
Figuur 3.16: Groene netwerk (bron: gemeente Barneveld)

Biodiversiteit

De soortendiversiteit verschilt per deel van de gemeente. Wat opvalt is dat waar natuurgebied is, de biodiversiteit – met name wat betreft de rode lijstsoorten – over het algemeen hoog is. Dat geldt bijvoorbeeld voor het Natuurnetwerk ten westen van de kern Barneveld. Enkel kijkend naar de algemene soortendiversiteit, valt wel op dat de Veluwe relatief 'laag' scoort.

Figuur 3.17: Algemene soortendiversiteit (bron: Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), 2017)

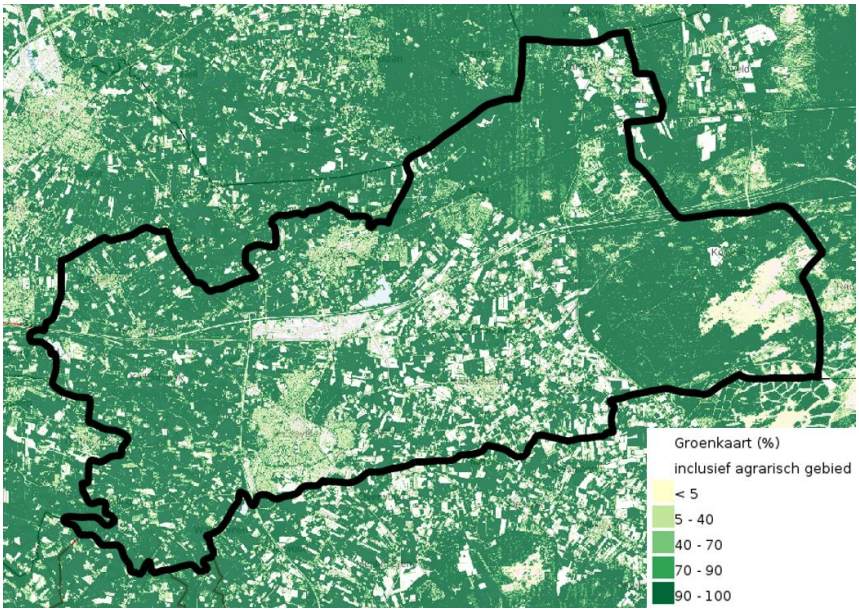

Figuur 3.18: Soortendiversiteit o.b.v. rode lijst (bron: NDFF, 2017)

Groene woonomgeving

Ook de groenkaart (**Figuur 3.19**) geeft aan dat Barneveld een zeer groen karakter heeft. Echter, ook weilanden zijn groen weergegeven – dat vertekent het beeld van natuur mogelijk. De kaart geeft dus weer dat een groot deel van de gemeente tot groen of landbouwgebied gerekend kan worden. Natuur is ook in de woonomgeving van groot belang. Wie in een groene wijk woont, voelt zich mentaal en fysiek beter. Binnen de woonkernen is groen afgewisseld met bebouwing. De wijk Rootselaar-West, in de kern Barneveld, is een voorbeeld van een groene wijk. Daar staan namelijk relatief veel bomen. Aan de rand van de kern Barneveld zijn het Schaffelaarse bos en het Oostersebos gelegen. Ook ten zuidoosten van de kern Voorthuizen is een bos gelegen. Deze groene clusters grenzen aan de woonomgeving en zijn gemakkelijk te bereiken.

Buiten de woonomgeving valt op dat bedrijventerrein Harselaar relatief versteend is. Daarnaast valt het grote niet-groene oppervlak in het oosten van de gemeente op in **Figuur 3.19**. Dat is natuurreservaat Kootwijkerzand, een groot woestijnachtig stuifzandgebied. Kootwijkerzand is deel van Natura 2000-gebied de Veluwe.

Figuur 3.19: Groenkaart (bron: RIVM, 2018)

In het Groenstructuurplan van Barneveld is inzicht gegeven in het aantal bomen en het groengehalte (**Tabel 3.2**).

Tabel 3.2: Groen en bomen (bron: Groenstructuurplan Barneveld, 2011)

	aantal woningen	areaal groen	m2 groen per woning
Kootwijk	113	10.412 m2	92 m2
Garderen	749	17.672 m2	24 m2
Stroe	480	18.329 m2	38 m2
Zwartebroek	430	18.752 m2	44 m2
De Glind	211	31.030 m2	147 m2
Terschuur	524	36.115 m2	69 m2
Kootwijkerbroek	1.245	49.515 m2	40 m2
Harselaar	onbekend	53.190 m2	- m2
Voorthuizen	3.551	307.354 m2	87 m2
Barneveld	10.714	863.735 m2	81 m2
Buitengebied	onbekend	1.026.203 m2	- m2

	aantal woningen	areaal bomen	bomen per woning
Kootwijk	113	98 st	0,87 st
Garderen	749	431 st	0,58 st
Stroe	480	208 st	0,43 st
Zwartebroek	430	339 st	0,79 st
De Glind	211	248 st	1,18 st
Terschuur	524	348 st	0,66 st
Kootwijkerbroek	1.245	416 st	0,33 st
Harselaar	onbekend	253 st	- st
Voorthuizen	3.551	3.191 st	0,90 st
Barneveld	10.714	10.028 st	0,94 st
Buitengebied	onbekend	11.450 st	- st

3.2.3 Trends en ontwikkelingen

In de gemeente Barneveld spelen verschillende ontwikkelingen die een invloed hebben op het thema ‘Natuur’. De volgende ontwikkelingen spelen:

- Natuurwaarden in natuurgebieden staan onder druk

  Het bos- en natuurgebied in de gemeente Barneveld staat onder druk. Meer en meer soorten hebben moeite met het overleven. Dit heeft verschillende redenen. De heidegebieden hebben te maken met een verzuring en vermesting door een te hoge stikstofdepositie. De komende jaren gaat er veel gebeuren om de stikstofemissie en -depositie te verminderen.

  Versnippering van leefgebieden zorgt er daarnaast voor dat de overlevingskansen van soorten worden verkleind. Daarnaast leven er in Nederland meer en meer invasieve soorten. Invasieve soorten zijn soorten die niet van oorsprong in Nederland leven, maar hier o.a. door het veranderende klimaat settelen. Ze kunnen inheemse soorten verdringen; dat kan het voortbestaan van de oorspronkelijke flora en fauna belemmeren.

  Klimaatverandering, zoals extreme regenval of droogte, kan op verschillende manieren een negatieve impact hebben op het voortbestaan van soorten. Door droogte vergroot de kans op natuurbranden. Natuurbranden verkleinen het leefgebied van soorten. Ook zorgen droge perioden voor droogtestress bij plant en dier. Droogte maakt planten meer gevoelig voor ziekten en plagen.

  Ten slotte neemt de recreatiedruk toe in natuurgebieden. Dat komt o.a. door een toename in de bevolking. In kwetsbare gebieden kan dit negatieve effecten hebben op de planten en dieren.

- Natuurwaarden in het agrarisch gebied staan onder druk

  Intensivering van de landbouw heeft in het verleden plaatselijk geleid tot een vermindering van de biodiversiteit in het buitengebied. Dit komt onder andere door schaalvergroting, het verdwijnen van landschapselementen, bestrijdingsmiddelen, verdroging en vermesting. In de komende jaren gaat er veel

veranderen in het agrarisch gebied, met name om de stikstofdoelen te halen. Dit brengt kansen met zich mee om het buitengebied meer natuurinclusief in te richten.

- Natuurwaarden in het bebouwde gebied
  Het bebouwde gebied bestaat voor een aanzienlijk deel uit groene ruimte, denk aan tuinen, parken en bermen. Enerzijds staat groen in de stad onder druk door de verstening van tuinen. Dit betekent dat het leefgebied van planten en dieren kleiner wordt. Anderzijds kunnen maatregelen in de openbare ruimte voor klimaatadaptatie kansen bieden om natuurwaarden verder in de stad mee te nemen.

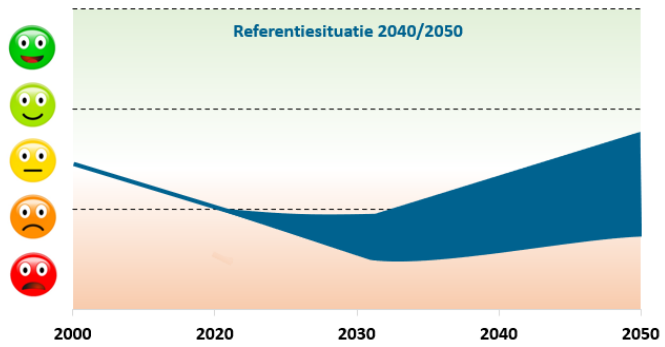
- Herstelprogramma's voor de Veluwe
  De provincie Gelderland werkt momenteel aan zogenoemde herstelprogramma's om de natuur op de Veluwe te versterken. De programma's zijn gedetailleerde uitwerkingen van het Natura 2000-beheerplan Veluwe. Hier wordt in de programma's aan gewerkt:
  - kwaliteit van heide en stuifzanden verbeteren;
  - de bodem verbeteren door oude eikenbossen';
  - vennen en venen herstellen;
  - de habitats en soorten verbeteren bij beken.

3.2.4 Beoordeling

De gemeente Barneveld heeft veel natuurgebieden, zowel GNN als Natura 2000, en een groen karakter. De natuurwaarden in natuurgebieden staan wel onder druk door verschillende autonome ontwikkelingen. Dit zijn de stikstofemissie van verkeer, de industrie- en landbouwsector, versnippering van leefgebieden, klimaatverandering, en recreatiedruk. Ook in het agrarisch gebied bestaan er uitdagingen, zoals de impact van schaalvergroting, het gebruik van bestrijdingsmiddelen, verdroging en vermesting. In de bebouwde omgeving beperkt verstening het stedelijk groen.

Door middel van stikstofbeleid zet de overheid zich in op het beschermen en herstellen van stikstofgevoelige habitattypen in Natura 2000-gebieden. Een omschakeling naar meer duurzame vormen van landbouw, zoals ook door het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid en de nationale overheid wordt nagestreefd, kan een positieve bijdrage leveren aan de natuurwaarden in het buitengebied. Uitvoering van klimaatadaptieve maatregelen levert ook verschillende kansen om natuurwaarden meet te koppelen. Al met al bestaat er een grote inzet om natuurwaarden te herstellen op bestuurlijk niveau. Het is niet duidelijk wat de uiteindelijke impact van het gevoerde beleid is op de natuurwaarden. Herstel van natuurwaarden en het uitvoeren van herstellingsmaatregelen heeft daarnaast tijd nodig. Dit brengt onzekerheid met zich mee over de richting waarin natuurwaarden zich ontwikkelen over tijd.

Barneveld beschikt dus over veel en bijzondere natuur en zet zich in voor natuurbescherming en -herstel, via beleid en provinciaal bijvoorbeeld door de Herstelprogramma's voor de Veluwe. Door autonome ontwikkelingen (in Barneveld, maar ook op nationaal niveau) tekent zich toch een achteruitgang van natuurwaarden af. Die kan in de toekomst wel afgewend worden.

Referentiesituatie, incl. onzekerheidsmarge

3.3 Klimaatbestendigheid

3.3.1 Inleiding, beoordelingskader en beleid

Klimaatverandering is meer en meer zichtbaar in de omgeving om ons heen. Klimaatverandering leidt tot droogte en hitte in de zomer, terwijl er op momenten ook sprake is van extreme neerslag. In de winter liggen de temperaturen ook hoger, waardoor echte koude dagen minder en minder voorkomen. In deze paragraaf staat de klimaatbestendigheid van de gemeente Barneveld centraal.

Beoordelingskader

Aspect	Criterium	Streefwaarde	Gewenste beweging
Klimaatbestendigheid	Wateroverlast	Schade en overlast door extreme buien voorkomen.	Vermindering van kwetsbaarheid voor extreme buien.
	Droogtestress	Overlast door droogte voorkomen	Minder overlast na een lange periode van droogte.
	Hittestress	Overlast door hitte voorkomen	Minder overlast na een lange periode van hitte.

Beleid

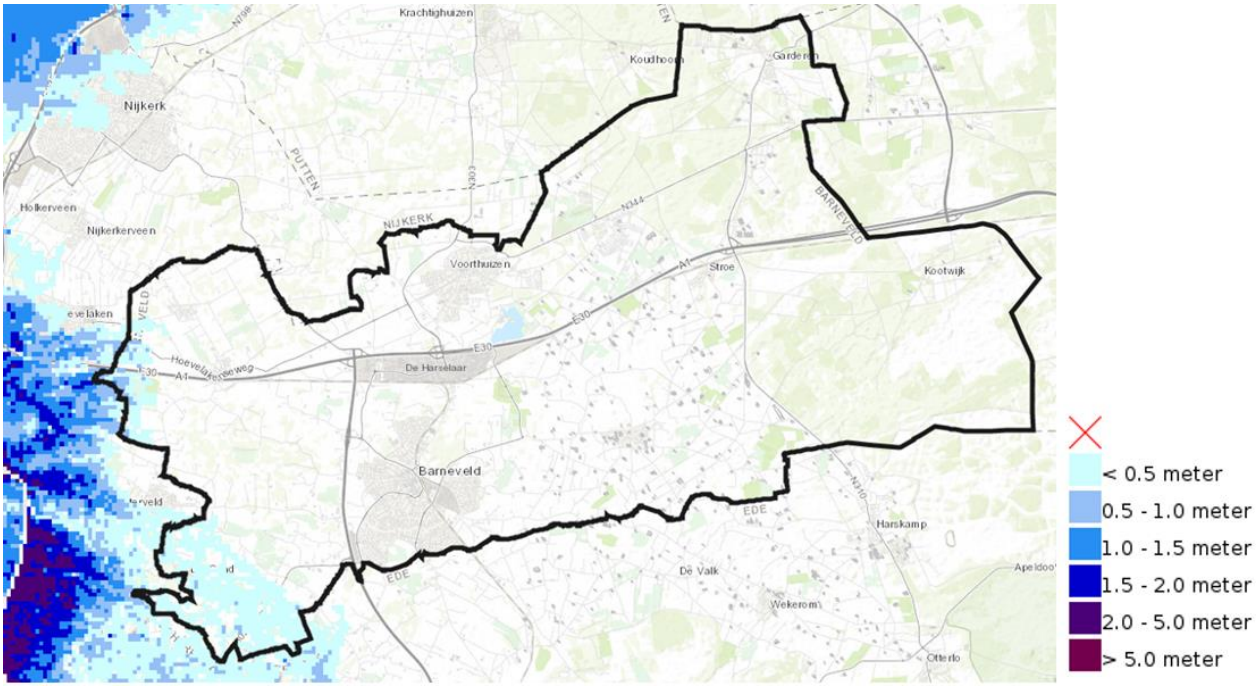
Kader	Belangrijkste uitgangspunten
Omgevingsvisie Gaaf Gelderland	Klimaatadaptatie heeft een prominente plek binnen de omgevingsvisie van Gelderland. In 2050 wil de provincie Gelderland optimaal beschermd zijn en mee kunnen bewegen met het veranderende klimaat. Hierbij wordt rekening gehouden met de verschillende landschappen die in de provincie Gelderland aanwezig zijn. De concrete ambitie is dat in 2050 Gelderland klimaatbestendig is. We zijn goed voorbereid en toegerust op de gevolgen van klimaatverandering: wateroverlast, droogte, hittestress en overstromingsgevaar.
Strategische Visie Barneveld 2030	Barneveld kiest ervoor om een energieneutrale en klimaatbestendige gemeente te worden. Zowel de bebouwde omgeving als de onbebouwde omgeving moet in de hele gemeente klimaatbestendiger worden. Barneveld treft maatregelen om water vast te houden om de wateroverlast, droogte en hitte te beperken. Via het waterloket zorgt de gemeente voor de informatievoorziening.
Gemeentelijk Rioleringsplan 2021-2026	In het Gemeentelijk Rioleringsplan 2021-2026 zet de gemeente Barneveld haar visie op de waterketen uiteen. Deze visie heeft verschillende speerpunten. Ten aanzien van het thema klimaatbestendigheid zijn de volgende speerpunten van belang: - Klimaatadaptatie: We werken samen op regionaal niveau en pakken lokaal aan. In het Regionaal Adaptatie Plan (RAP) zijn vier speerpunten benoemd: 1. prettig wonen en werken; 2. aangenaam recreëren; 3. basisfuncties veiligstellen; 4. natuurlijk bodem- en watersysteem. - Duurzaamheid: Knelpunten bij het inrichten van de waterketen op het vlak van waterkwantiteit of -kwaliteit worden niet afgewenteld op aangrenzende gebieden of toekomstige generaties. - De gemeente kan jaarlijks 1,2 miljoen euro aan klimaatadaptieve maatregelen kunnen nemen.
Hemelwaterplan Barneveld 2017-2020	Barneveld streeft naar een waterbestendige inrichting van de openbare ruimte, zodat de gemeente bestand is tegen klimaatverandering. Dit doet de gemeente onder andere door hemelwater op een voor mens en natuur duurzame wijze te verwerken, zonder overlast. Er zijn verschillende oplossingsrichtingen onderscheiden. Dit zijn hier enkele voorbeelden van, door bewoners en bedrijven: - ontstenen en vergroenen van tuinen (bronmaatregel, zeer effectief); - afkoppelen van daken en verhardingen; - aanleggen van groene daken (bronmaatregel: effectief bij beperkte neerslag).

	De gemeente kan ook maatregelen treffen. Dit zijn voorbeelden van maatregelen door de gemeente: - beperken nieuwe verharding: enkel noodzakelijke, functionele verharding; - afkoppelen bestaande verharding: actief afkoppelen van kansrijke locaties; - klimaatbestendig inrichten van kansrijke woonwijken i.c.m. grootschalige herinrichting.
Plan van Aanpak Klimaatadaptatie	In oktober 2019 heeft het college van Barneveld ingestemd met het Plan van Aanpak Klimaatadaptatie "Klimaatadaptief in ons normale werk" (PvA). Dit plan bevat 19 acties variërend van het beoordelen van de lokale effecten van klimaatverandering (op basis van stresstesten), beleidsvorming (Groenstructuurplan, Beleidsplan Vastgoed) tot concrete acties (klimaatadaptatie in planvorming, opstellen communicatieplan en Groene Schoolpleinen). Met deze acties zouden de lokale klimaatopgaven eind 2020 in de vorm van een uitvoeringsprogramma in beeld worden gebracht. Tegelijkertijd zou invulling worden gegeven aan de opgave uit het landelijke Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie om vanaf eind 2020 klimaatadaptief te werken in de normale werkprocessen met het doel om in 2050 klimaatbestendig te zijn.
Manifest Regio Vallei en Veluwe	De gemeente Barneveld heeft als lid het manifest ondertekend. Hier staat onder andere in dat de gemeente iedere kans aangrijpt om klimaatadaptieve maatregelen te treffen.

3.3.2 Huidige situatie

Wateroverlast

Wateroverlast kan op meerdere manieren ontstaan, zowel door overstroming als door regenval. De gemeente Barneveld is niet erg gevoelig voor de invloed van een mogelijke overstroming. De volgende kaart toont de invloed van een overstroming waarvoor de kans bestaat dat deze één keer in de duizend jaar optreedt. Het gaat hierbij om een overstroming door een breuk van de Grebbedijk, die beschermt tegen hoge waterstanden in de Nederrijn. In de gemeente Barneveld treedt hierbij alleen lichte wateroverlast (een waterlaag van minder dan 0,5 meter) in de omgeving van het dorp de Glind en in het oostelijke deel tegen de gemeentegrens aan. Het waterschap Vallei en Veluwe maakt samen met de omgeving van de Grebbedijk plannen om de dijk te versterken.

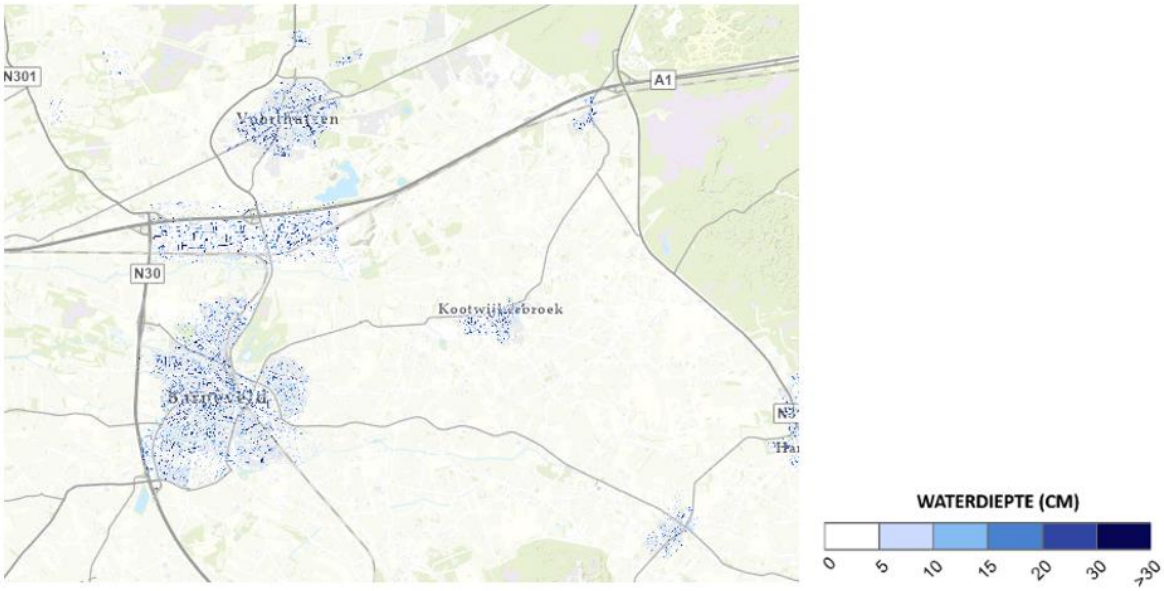

Figuur 3.20: Waterlaag na een overstroming (kleine kans) (bron: Klimaateffectatlas)

Naast de invloed van een mogelijke overstroming kan wateroverlast ook optreden door regenval. In de afgelopen 100 jaar is de hoeveelheid neerslag met ongeveer 20 procent toegenomen. Dit komt voornamelijk omdat het op

de dagen dat het regent veel meer regent. In de winter en (tot op zeker hoogte) de zomer regent het meer, terwijl het in de lente en herfst minder regent. De verwachting dat deze trend zich naar de toekomst toe voortzet. De hoeveelheid neerslag per jaar neemt toe. Voornamelijk doordat het aantal buien met heftige neerslag toeneemt.

Figuur 3.21 toont de wateroverlast in de gemeente Barneveld na extreme regenval (74 mm in twee uur). Om twee verschillende redenen treedt er op diverse plekken in de gemeente wateroverlast op. Allereerst treedt er wateroverlast op door verharding in de omgeving. Dit beeld komt naar voren in de kernen Barneveld en Voorthuizen en op bedrijventerrein Harselaar. In de kernen en op het bedrijventerrein bestaat een relatief hoog aandeel verharding. Water kan door de verharding niet infiltreren en blijft deels op de verharding liggen, waardoor er een waterlaag ontstaat. De tweede factor die invloed uitoefent op de mate van overlast is de capaciteit van het riool. Als de capaciteit van het riool niet aansluit bij de hoeveelheid water die afgevoerd moet worden, ontstaat wateroverlast op straat.

Figuur 3.21: Waterlaag na een bui van 74/mm in 2 uur (bron: Klimaateffectatlas Vallei en Veluwe)

In hoeverre kans op wateroverlast tot ingrijpen noodzaakt, is afhankelijk van (nog op te stellen) acceptatieniveaus. Binnen de Klimaateffectatlas Vallei en Veluwe is in beeld gebracht welke wegen en panden kwetsbaar zijn bij een regenbui van o.a. 74 mm per uur (**Figuur 3.22**). Het water dat in eerste instantie niet afgevoerd wordt met de riolering (of andere voorzieningen zoals wadi's of waterberging onder de weg) zich beweegt naar de lager gelegen delen in de directe omgeving. Met name het centrum van Barneveld en verschillende panden op bedrijventerrein Harselaar zijn kwetsbaar door een diepe waterlaag. Ook zijn verschillende wegen binnen voornamelijk de kernen Voorthuizen en Barneveld verminderd tot niet begaanbaar door water.

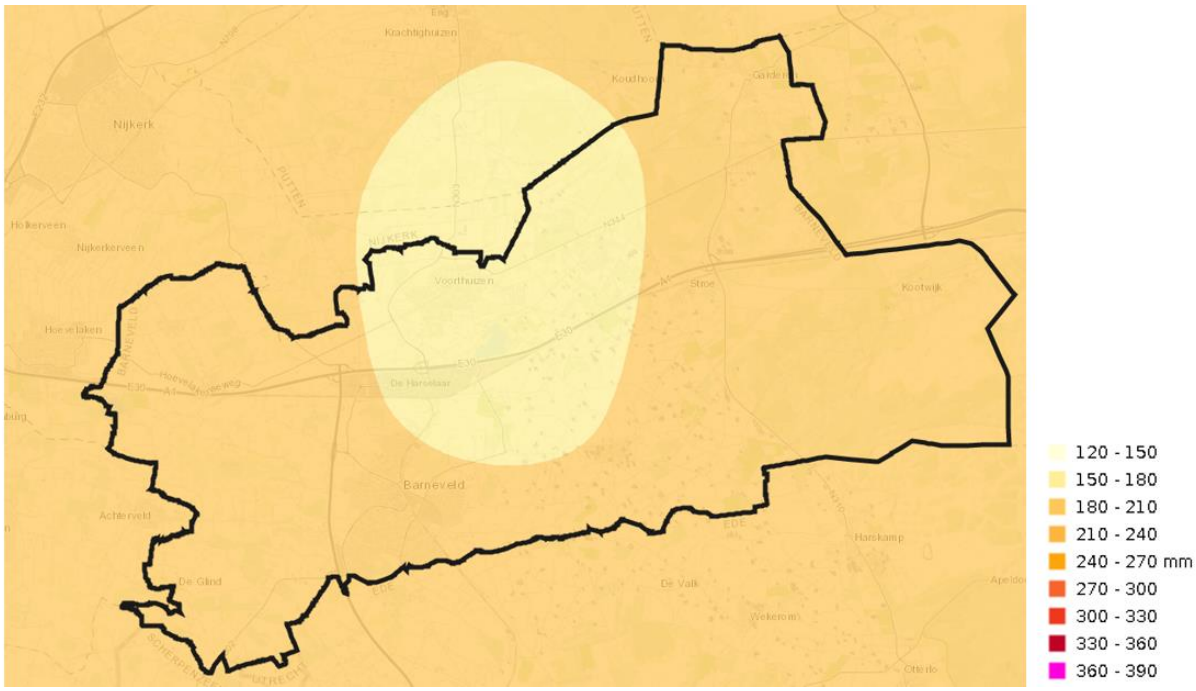
Figuur 3.22: Kwetsbaarheid panden en wegen (bron: Klimaateffectatlas Vallei en Veluwe)

Droogtestress

De temperatuurtoename in de zomer zorgt voor veranderingen in de neerslagpatronen. Warme lucht kan meer water bevatten, waardoor de verdamping van planten toeneemt. De verandering in neerslagpatronen zorgt voor een groter neerslagtekort in het groeiseizoen – er is dus meer sprake van droogte. Droogte heeft negatieve gevolgen op verschillende gebieden, zoals de landbouw, het stedelijk groen, de natuur en de biodiversiteit.

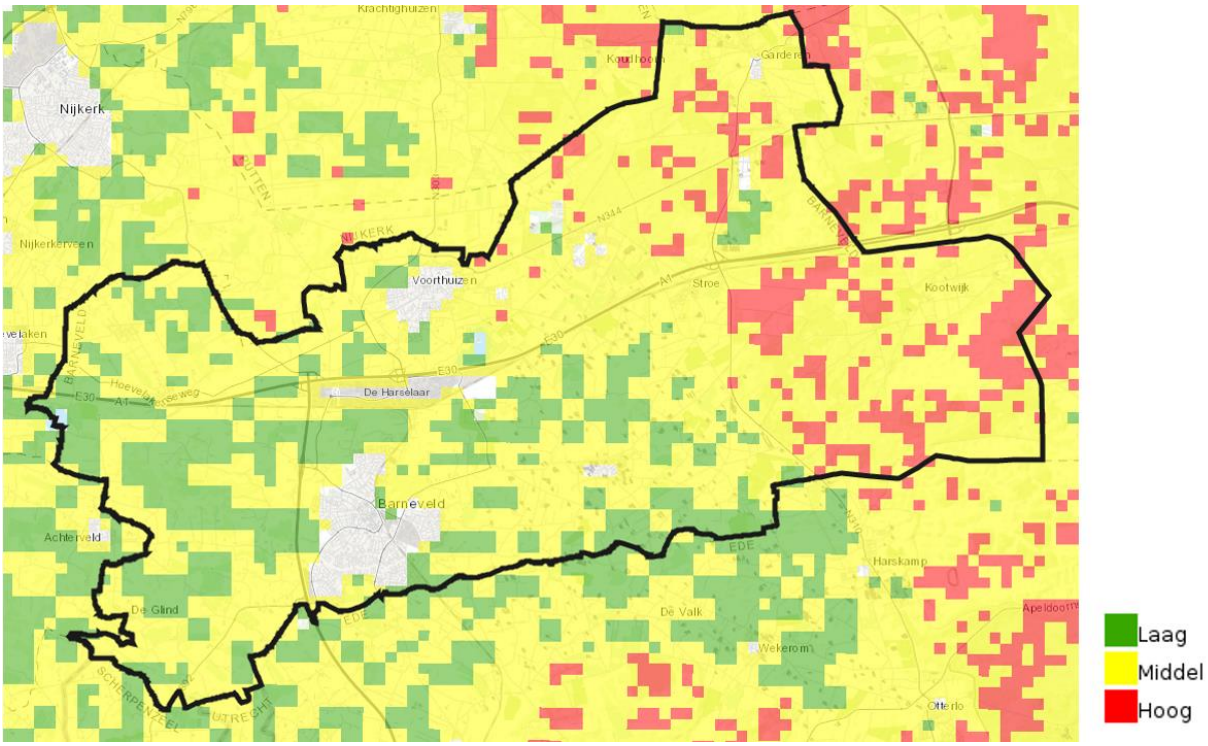
Het neerslagtekort is het verschil tussen de verdamping en de hoeveelheid neerslag die valt, en geeft daardoor aan hoe erg de droogte is. Door hogere temperaturen en meer zonuren neemt de verdamping toe. Het neerslagtekort aan het einde van de lente is in de afgelopen tien jaar met acht procent toegenomen. De verwachting is dat het neerslagtekort in de toekomst groter wordt. In de gemeente Barneveld bestaat op dit moment een neerslagtekort tussen 120 en 150 mm. Dat neemt naar verwachting dus toe. In een deel van de gemeente is het gemiddelde neerslagtekort 150 tot 180 mm, terwijl delen van de gemeente ook te maken krijgen met een neerslagtekort van 180 tot 210 mm (**Figuur 3.23**).

Droogte kan leiden tot schade aan natuur en biodiversiteit. Planten kunnen minder goed groeien of gaan dood. Dieren hebben er vervolgens last van omdat er minder water en voedsel beschikbaar is. In de landbouw leidt droogtestress tot een afname van de gewasopbrengst. Tot slot wordt de neerslag die wel valt in een droge periode minder goed opgeslagen in de bodem omdat droogte de sponswerking van de bodem aantast.

Figuur 3.23: Potentieel maximaal neerslagtekort (gemiddeld over 10 jaar) (2050 – scenario klimaatverandering: hoog) (bron: Klimaateffectatlas)

Droogte en warme temperaturen zijn, naast menselijke impact en de karakteristieken van het gebied, factoren die het natuurbrandrisico bepalen. In de huidige situatie is het natuurbrandrisico in het grootste deel van de gemeente gemiddeld. Op de Veluwe bestaat er een hoog risico op een natuurbrand (**Figuur 3.24**).

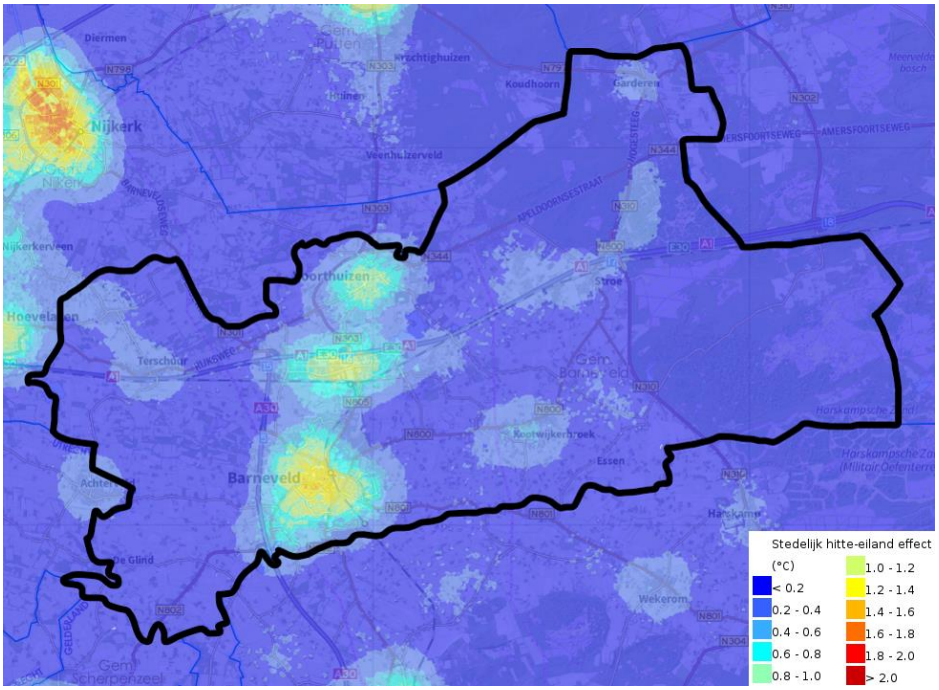
Figuur 3.24: Kans op natuurbrand (huidig) (bron: Klimaateffectatlas)

Hittestress

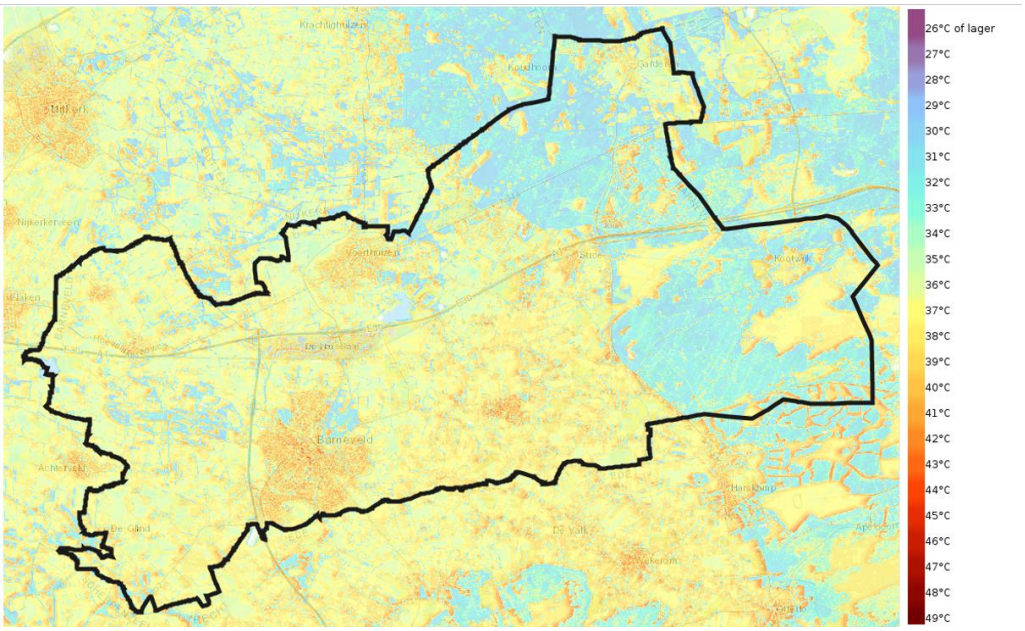
Hittestress is de lichamelijke reactie op een te warme omgevingstemperatuur. Door hittestress kan iemand zijn of haar lichaamstemperatuur niet langer goed reguleren. Gezondheidsproblemen die hiermee gepaard gaan zijn

huiduitslag, oververmoeidheid, nierfalen, beroertes en ademhalingsproblemen. Ook kan het zorgen voor agressief gedrag en verminderde arbeidsproductiviteit. Hittestress kan vooral voor oudere mensen met een kwetsbare gezondheid dodelijk zijn. Door klimaatverandering zullen er vaker zomerse (temperatuur hoger dan 25 graden Celsius) en tropische (temperatuur hoger dan 30 graden Celsius) voorkomen. Dit kan zorgen voor meer gezondheidsschade door hittestress. Het stedelijk hitte-eiland effect, waarbij door o.a. lage windsnelheid, donkere, absorberende materialen en warmte door menselijke activiteiten, de temperatuur in stedelijk gebied een paar graden hoger ligt dan in het buitengebied, is hierbij ook van belang.

Figuur 3.25 toont het stedelijk hitte-eiland van de gemeente Barneveld. Met name de kernen Voorthuizen en Barneveld en het bedrijventerrein Harselaar hebben te maken met temperatuurtoename t.o.v. het buitengebied. Op een zomerdag kan het centrum van de kern Barneveld tot ongeveer 1,5 graden Celsius warmer worden dan de temperatuur in het buitengebied. In de andere kernen is de opwarming beperkter. Zo stijgt de temperatuur in Garderen tot 0,4 graden Celsius boven de temperatuur van het buitengebied. De pieklocaties van hittestress (stedelijk hitte-eilandeffect) komen overeen met de plaatsen waar een hogere gevoelstemperatuur wordt ervaren (**Figuur 3.26**). De gevoelstemperatuur in de gemeente ligt het laagste in de Veluwe. De hoogste gevoelstemperaturen liggen in Barneveld en Voorthuizen. Tot op heden bestaan er geen ingrijpmaatstaven.

Figuur 3.25: Stedelijk hitte-eilandeffect (bron: RIVM, 2017)

Figuur 3.26: Hittekaart gevoelstemperatuur (bron: Witteveen en Bos, 2021)

3.3.3 *Trends en ontwikkelingen*

In de gemeente Barneveld spelen verschillende ontwikkelingen die een invloed hebben op het thema 'Klimaatbestendigheid'. De volgende ontwikkelingen spelen:

- Klimaatverandering
  Klimaatverandering ontvouwt zich meer en meer. Naar de toekomst toe tekenen de ontwikkelingen zich meer en meer af. Dit betekent dat het warmer, droger of juist natter wordt. Dit heeft ook effecten in de omgeving, zoals wateroverlast op straat, een hoger natuurbrandrisico of meer hittestress in de stad. Van deze trend is wereldwijd sprake.

- Klimaatadaptatie
  Om klaar te zijn voor de gevolgen van het veranderende klimaat zet de overheid, waaronder de gemeente Barneveld, in op klimaatadaptatie. In de landbouw vinden onder ander ontwikkelingen plaats zoals toevoegen organische stoffen om water vast te houden. In het buitengebied wordt meer water vastgehouden. In de openbare ruimte wordt meer ruimte voor groen en blauw gemaakt. Verstening wordt tegengegaan en vergroening wordt gestimuleerd. Hiernaast is een verhoogde mate van bewustwording en activiteit waarneembaar. Deze trends zijn de laatste jaren landelijk zichtbaar.

  Klimaatadaptatie wordt ook tegenwoordig meegenomen in het gemeentelijk vastgoedbeleid, het Masterplan Onderwijs, het regionale project Vitale Vakantieparken. Hierdoor is een duidelijke verbreding van het thema naar andere beleidsvelden te zien. Verder wordt in navolging op het PvA klimaatadaptatie in 2023 een Klimaatadaptatieplan opgesteld door een interne multidisciplinaire werkgroep (Programmabegroting 2023). Ook werkt de gemeente Barneveld aan (een actualisatie van) de rioleringsmodellen van de verschillende kernen. Deze modellen geven op basis van de werkelijke situatie qua riolering en waterberging een nauwkeuriger beeld van de mate van wateroverlast en de locaties. Er is al met al een duidelijke verbreding van het thema klimaatverandering op allerlei beleidsvelden te zien.

- Woningbouwontwikkeling en hittestress
  Hoewel de trend van klimaatadaptatie en vergroening zichtbaar is, kan woningbouwontwikkeling lokaal in Barneveld bijdragen aan hittestress door het beïnvloeden van drie oorzaken ervan:
  - *Geslotenheid*: Door bebouwing te realiseren wordt het landschap meer gesloten, waardoor de wind afneemt en de gevoelstemperatuur toeneemt.

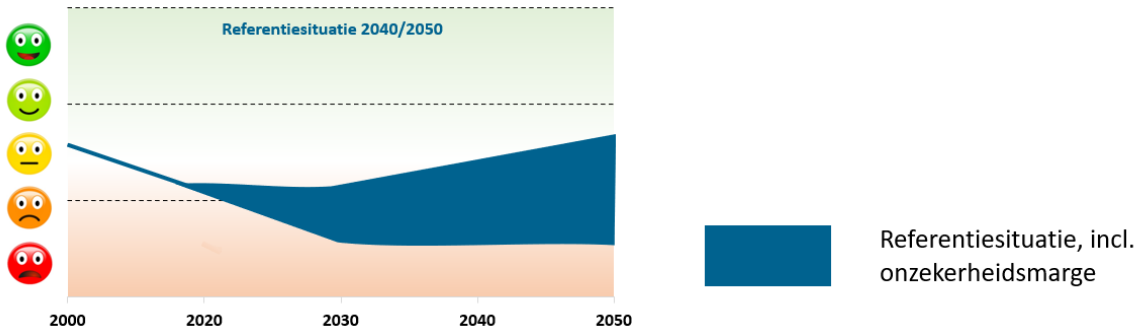
- *Afwezigheid van groen*: Een groene omgeving heeft een verkoelend effect door onder andere beschaduwing. Doordat er door de realisatie van bebouwing minder ruimte voor groen ontstaat, kan de hittestress in de omgeving toenemen.
- *Stenen materialen*: Stenen materialen worden zowel gebruikt voor bebouwing als voor wegen en paden. Stenen materialen houden warmte vast en stralen deze weer uit. Dit betekent dat nachten minder sterk afkoelen. Door de realisatie van bebouwing neemt de hoeveelheid stenen materialen toe. Hierdoor wordt de temperatuur mogelijk verhoogd.

Klimaatadaptatie is hiernaast een uitgangspunt bij de ontwikkeling van woongebieden en bedrijventerreinen en bij projecten (Programmabegroting 2023).

3.3.4 Beoordeling

Het klimaat verandert. De eerste tekenen hebben zich de afgelopen jaren laten zien. Het wordt vaker warmer, droger, of juist veel natter. De verwachting is dat de gemeente Barneveld niet snel te maken krijgt met zware overstromingen. Wateroverlast door regenval is wel een aandachtspunt. Door klimaatverandering wordt neerslag, als die valt, intenser. Dit betekent dat in lage gebieden, versteende gebieden of gebieden met onvoldoende (riool)afvoercapaciteit wateroverlast een groot aandachtspunt is. Klimaatverandering zorgt ook voor droogte. De toename in droogte zorgt ervoor dat het natuurbrandrisico toeneemt en planten en dieren vaker te maken krijgen met droogtestress. Warmte kan ook te veel worden, en leiden tot hittestress. Op dit moment bestaat er binnen verschillende kernen een licht hitte-eiland: een verhoging in temperatuur. Door een toename in warme en hete dagen, en een bebouwde stedelijke omgeving binnen kernen kan de hittestress verder toenemen.

Op verschillende bestuurlijke niveaus wordt actie genomen om de klimaatverandering te beperken (klimaatmitigatie) of aan te passen aan het veranderende klimaat (klimaatadaptatie). Door onzekerheid over de mate waarin de maatregelen effectief zijn en worden doorgevoerd, bestaat er een marge van onzekerheid naar de toekomst toe. Hoewel het doel klimaatadaptiviteit is, is de uitdaging van de komende decennia groot en lijken aanvullende beleidskeuzes nodig te zijn. Hoewel de verwachte toekomstige ontwikkeling (licht) positief is, is er méér beleidsinzet nodig om op een (zeer) positieve beoordeling in 2040-2050 uit te komen.

3.4 Ruimtelijke kwaliteit

3.4.1 Inleiding, beoordelingskader en beleid

In dit hoofdstuk Ruimtelijke kwaliteit is ingegaan op cultuurhistorische en landschappelijke waarden in de gemeente Barneveld. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed [RCE] onderscheidt drie categorieën, waarop het beoordelingskader is gebaseerd:

1. Landschappelijke elementen, gebieden en ruimtelijke patronen waarin de historische wisselwerking tussen mens en maatschappij enerzijds en de fysieke omgeving anderzijds tot uitdrukking komt: het historische landschap;
2. Historische gebouwen, erven, tuinen, parken en stedenbouwkundige structuren;
3. In de bodem (op land en onder water) bewaarde sporen en resten van menselijke bewoning vanaf het eerste begin van de menselijke bewoning.

Beoordelingskader

Aspect	Criterium	Streefwaarde	Gewenste beweging
Ruimtelijke kwaliteit	Landschap	Zuinige omgang met de gebruikswaarde, beeldwaarde en toekomstwaarde van de ruimtelijke omgeving.	Verbetering en behoud van de kernkwaliteiten: stedelijk landschap en architectonische kwaliteit, niet-stedelijk landschap, (groen)structuren, verrommeling tegengaan.
	Cultuurhistorie	Instandhouding cultuurhistorische waarden. Erfgoed een volwaardige plek geven in ruimtelijke ontwikkelingen.	Verbetering en behoud van de kernkwaliteiten.
	Archeologie	Instandhouding archeologische waarden.	Behoud aandacht voor archeologie.

Beleid

Kader	Belangrijkste uitgangspunten
Structuurvisie kernen Barneveld 2022	De ruimtelijke kwaliteit is van groot belang voor de woonkwaliteit. Dat betekent enerzijds dat nieuwbouw van woon- en werklocaties zorgvuldig moet gebeuren, maar tegelijk is aansluiting zoeken bij bestaande kwaliteiten belangrijk. Uitgangspunten voor de ruimtelijke kwaliteit in Barneveld zijn: - Herkenbaar houden van historische lintbebouwing als dragers van de dorpse structuur. - Veel aandacht voor inbreiden binnen de dorpse structuur. - Accentueren van de entrees met aansprekende bebouwing en/of groen. - Aandacht voor groen en blauw in de uitbreidingswijken. - Aandacht voor groene overgangen tussen dorp en buitengebied, het behouden van zichtlijnen en het accentueren van contrasten. - In de kern Barneveld komt ruimte voor stedelijke accenten (grotere bouwblokken, meer hoogte) in een dorpse sfeer.
Coalitieakkoord Gemeente Barneveld 2022-2026	De coalitie hecht veel waarde aan het landschap van Barneveld en staat pal voor onder andere de grote natuurgebieden, de kenmerkende beken en het kleinschalige coulisselandschap. De gemeente gaat het landschap versterken door toe te werken naar 10 procent uitbreiding aan landschapselementen (onder andere heggen, hagen en houtwallen) richting 2030. Daarmee sluit Barneveld aan bij het landelijk Aanvalsplan versterking landschappelijke identiteit via landschapselementen. Zo draagt de gemeente bij aan de opname van stikstof, CO_2 en fijnstof, wordt de biodiversiteit verhoogd en het landschap mooier en meer divers. Bij natuurherstel of versterking van het landschap zoekt de gemeente ook de combinatie met de bekenstructuur.

	Barneveld gaat de komende periode aan de slag met het formuleren van een integrale visie op cultuur, met aandacht voor alle cultuurwaarden in de gemeente. Daarbij onderzoeken zij hoe cultuurbeleving en cultuureducatie verder bevorderd kunnen worden.
Landschaps-ontwikkelingsplan Gelderse Vallei (2005)	Het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) stemt het landschapsbeleid van acht (voormalige) gemeenten in de Gelderse Vallei op elkaar af. Landschaps- en natuurontwikkeling in het buitengebied wordt gestimuleerd. Het behouden, versterken en verbeteren van de landschappelijke identiteit en haar groenblauwe structuur staan hierbij voorop. In het LOP zijn vier kenmerkende gebieden onderscheiden, waarvan er twee binnen de gemeente Barneveld vallen: de Vallei en de Veluwe. In de Vallei is de versterking van het landschappelijk raamwerk de belangrijkste ambitie. Op de Veluwe is het verbeteren van het recreatienetwerk een ontwikkeling die aandacht verdient. Ook de versterking van het ecologische netwerk is hier belangrijk.
Ontwikkelbeeld Amersfoort	De landschappelijke aantrekkelijkheid wordt benoemd als dé troef van de regio Amersfoort. In het Ontwikkelbeeld Amersfoort is Barneveld als focusgebied aangewezen, waar wonen, werken en hoogwaardige openbare ruimte samenkomen. Het is van belang om de verbinding van de kern Barneveld met het omliggende landschap te versterken.
Erfgoedverordening 2016	De erfgoedverordening is in juli 2016 geactualiseerd en is gericht op het behouden en beschermen van de bestaande monumenten.
Notitie Cultuurhistorisch beleid 2018	De Notitie Cultuurhistorisch beleid bepaalt de cultuurhistorische waarden en hoe de gemeente daarmee wil omgaan binnen de kaders die de wet stelt. Deze notitie wordt gebruikt bij het opstellen van bestemmingsplannen. In het kader van dit document zijn verschillende basiskaarten opgesteld: - archeologie (geomorfogenetische kaart en archeologische waarden- en verwachtingenkaart[8]); - cultuurlandschap (inventarisatiekaart[9] en waarderingskaart[10]); - stedenbouw (ontwikkelingskaart en waarderingskaart[11]). De bescherming van erfgoed en archeologie is verankerd in de bestemmingsplannen, waarbij ook de Omgevingswet wordt geïntegreerd via een paraplu-bestemmingsplan. De regio-archeoloog speelt een cruciale rol in het waarborgen van het erfgoed en archeologisch beleid, en neemt beslissingen op basis van de richtlijnen uit het beleid en de bestemmingsplannen. De gemeente heeft (beperkte) financiële middelen ter ondersteuning van onderhoud aan gemeentelijke monumenten. De gemeente heeft voor de monumenten die in eigen bezit zijn een lidmaatschap bij de Monumentenwacht afgesloten. De gemeente verstrekt actief en passief adviezen aan monumenteneigenaren; daarbij vult ze de actieve rol in door het organiseren van een periodieke informatieavond en de passieve rol door bij verbouwingswensen mee te denken met de initiatiefnemer. De ambtelijke organisatie van de gemeente Barneveld neemt de cultuurlandschappelijke inventarisatie en waardering als vast onderdeel op in haar eigen werkproces. Datzelfde geldt voor de stedenbouwkundige inventarisatie en waardering. Daarnaast gebruikt de ambtelijke organisatie van de gemeente Barneveld de cultuurhistorische inventarisatie en waardering bij haar toeristisch-recreatieve projecten. In de tabel historische stedenbouwkundige waardenkaarten zijn veertien stedenbouwkundig waardevolle gebieden aangewezen, die op de 'historisch stedenbouwkundige waardenkaarten' van Barneveld, Garderen en Voorthuizen zijn weergegeven. In dit beleidsdocument is een toetsingskader met betrekking tot deze gebieden opgesteld.

[8] Naar een zinvol archeologiebeleid; Toelichting op de archeologische waarden- en verwachtingenkaart voor de gemeente Barneveld. P.A.C. Schut & P. Kloosterman.

[9] Historische landschappen van de gemeente Barneveld. Jan Neefjes (Overland), 2015.

[10] Historische landschapselementen; Toelichting op de historische landschapselementen in de gemeente Barneveld. P.A.C. Schut.

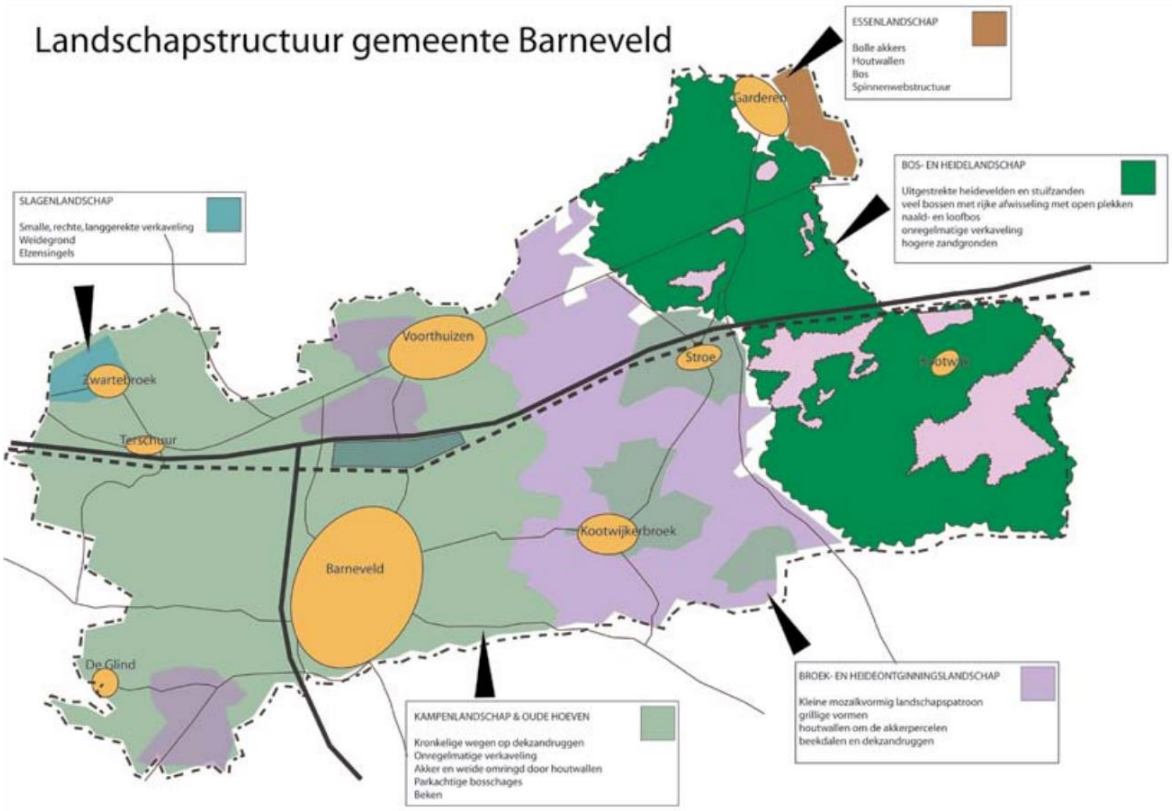
[11] Bouwen en groeien; Stedenbouwkundige historie van de 9 dorpen in de gemeente Barneveld. H. van de Top & W.J. Nijboer.

Barneveld in Beeld, Ruimtelijke atlas en Welstandsnota (2012)	In de Barneveldse welstandsnota wordt onderscheid gemaakt tussen verschillende welstandsregimes: • Welstandsvrij: voor deze gebieden geldt geen beoordeling (meer) door de dorpsbouwmeester. • Beperkt welstandsregime: het gebouw of het object wordt beoordeeld in relatie tot haar omgeving (de zogenoemde stedenbouwkundige benadering). • Regulier welstandsregime: het gebouw of het object wordt beoordeeld in relatie tot haar omgeving, maar ook als zelfstandig object (de zogenoemde architectonische benadering). • Bijzonder welstandsregime: het gebouw of het object wordt beoordeeld in relatie tot haar omgeving, als zelfstandig object en voor wat betreft de details van het gebouw (de zogenoemde esthetische benadering). Het verschil tussen de welstandsregimes heeft te maken met een beoordeling op één, twee of maximaal drie schaalniveaus: omgeving, gebouw en detail.

3.4.2 Huidige situatie

Landschap

De geschiedenis van de gemeente Barneveld gaat ver terug. Al in de twaalfde eeuw werd Barneveld voor het eerst op schrift genoemd. De eerste boeren die zich er vestigden gaven de voorkeur aan de wat hogere gronden, waarbij een hoogteverschil van enkele decimeters al een verschil kon maken. In de nattere, lager gelegen gebieden, hoogden boeren hun akkers op. Zo zijn honderdduizenden kubieke meters grond verzet. Het ontginningslandschap is vandaag de dag nog steeds kenmerkend voor delen van de gemeente (de paarse gebieden in **Figuur 3.27**).

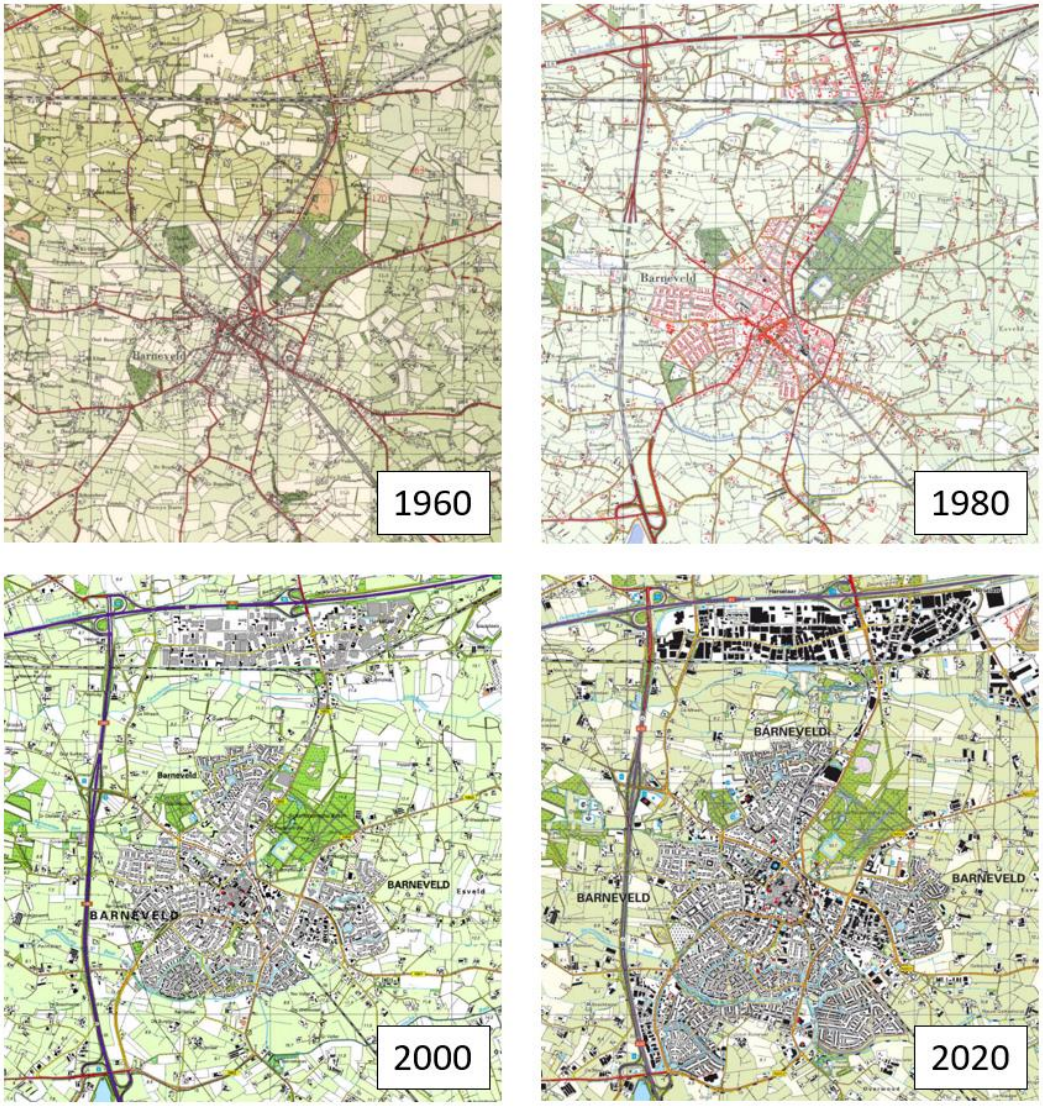

Figuur 3.27: Landschapstructuur gemeente Barneveld (bron: Groenstructuurplan Barneveld, 2011)

Er zijn verschillende typen landschappen te herkennen. In het uiterste oosten van de gemeente wordt het bos- en heidelandschap van de Veluwe aangetroffen. Rondom de kern Barneveld is het landschap aangeduid als

'kampenlandschap en oude hoeven'. Dit deel van de gemeente kent een hoog Valleigehalte: gemengde verschijningsvormen, met een accent op een besloten cultuurlandschap. Tussen dit deel van de gemeente en de Veluwe is het ontginningslandschap gelegen. Op verschillende plekken, verspreid over de gemeente, is sprake van een coulisselandschap, met kleinschalige afgebakende cultuurgronden.

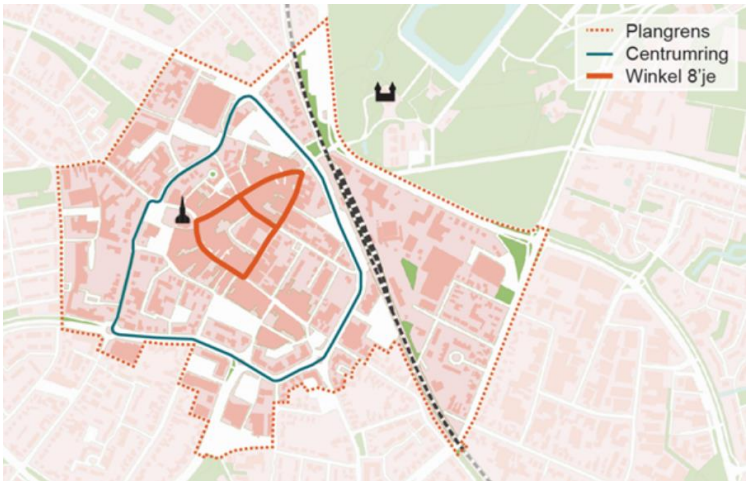
De plaats Barneveld vervult als vanouds een marktfunctie in de Gelderse Vallei. De historische kern van het dorp Barneveld wordt gevormd door het knooppunt van de huidige Schoutenstraat-Langstraat, Amersfoortsestraat en Jan van Schaffelaarstraat. In de loop van de 18e eeuw is het gebied rond de huidige Nieuwstraat-Raadhuisplein een wezenlijk onderdeel van de dorpskern gaan vormen. Tot de Tweede Wereldoorlog vindt de ontwikkeling van Barneveld vooral plaats langs en tussen deze straten. Na de oorlog zijn hele wijken projectmatig gebouwd. Zo groeide de kern flink. In **Figuur 3.28** is de ontwikkeling van Barneveld tussen 1960 en nu (2020) te zien.

Figuur 3.28: Ontwikkeling kern Barneveld (bron: topotijdreis.nl)

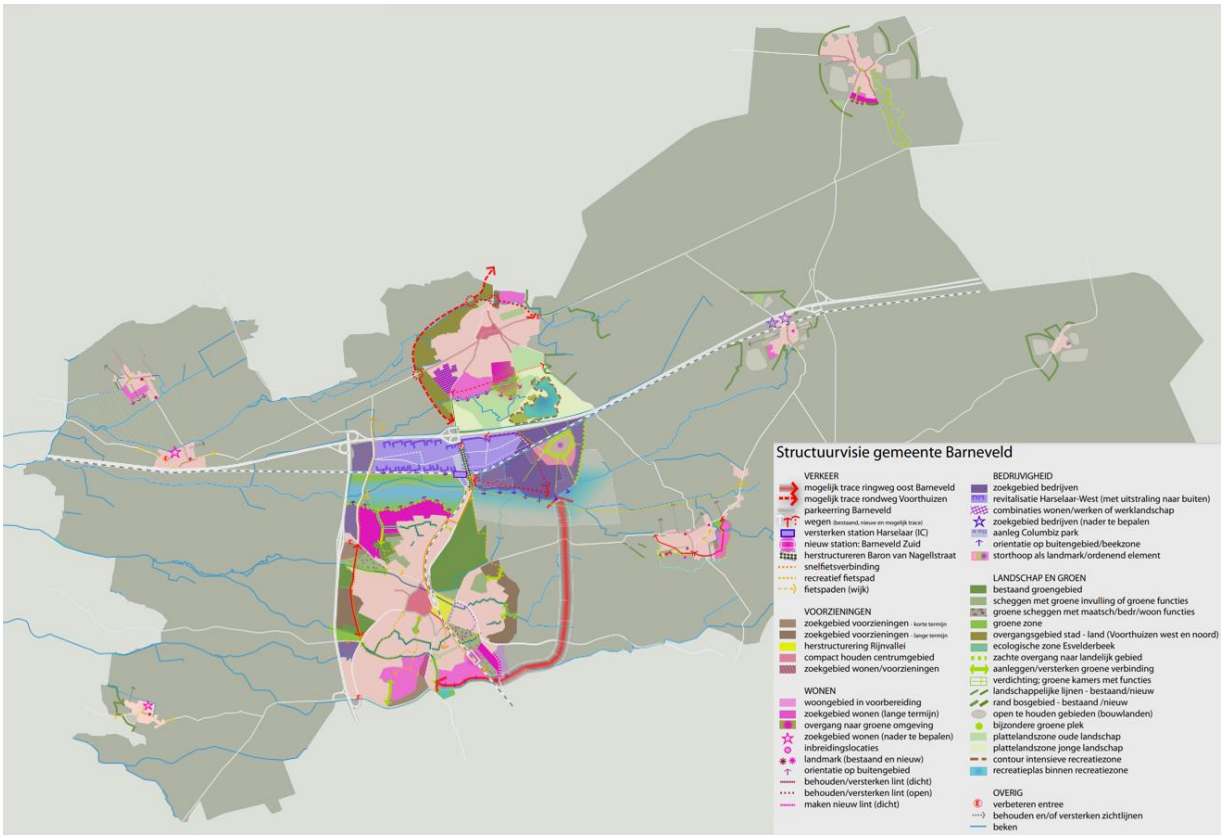
Aanvankelijk ontwikkelde de bebouwing zich vooral langs de huidige Langstraat en Jan van Schaffelaarstraat. In de loop van de 19e eeuw ontstond er ook bebouwing langs de huidige Nieuwstraat. Hierdoor werd de min of meer driehoekige kern van het dorp gevormd, die nog steeds goed herkenbaar is. In het centrum van Barneveld zijn twee ringstructuren te onderscheiden. In de historische kern ligt het winkelachtje, dat vanuit de historie op organische wijze gegroeid is. Daaromheen is een centrumring gelegen. Deze twee structuren onderscheiden zich van elkaar in het gebruik en in de uitstraling. Het winkelachtje is ingericht voor de voetganger; de centrumring heeft een doorstroomfunctie en verbindt het centrum met enkele parkeerplaatsen.

De kernen in de gemeente Barneveld zijn sterk verschillend en hebben hun eigen kwaliteiten. Wel is er een aantal bindende elementen te noemen, zoals het dorpse karakter, de historische agrarische linten, de nabijheid van het agrarische en natuurlijke buitengebied.

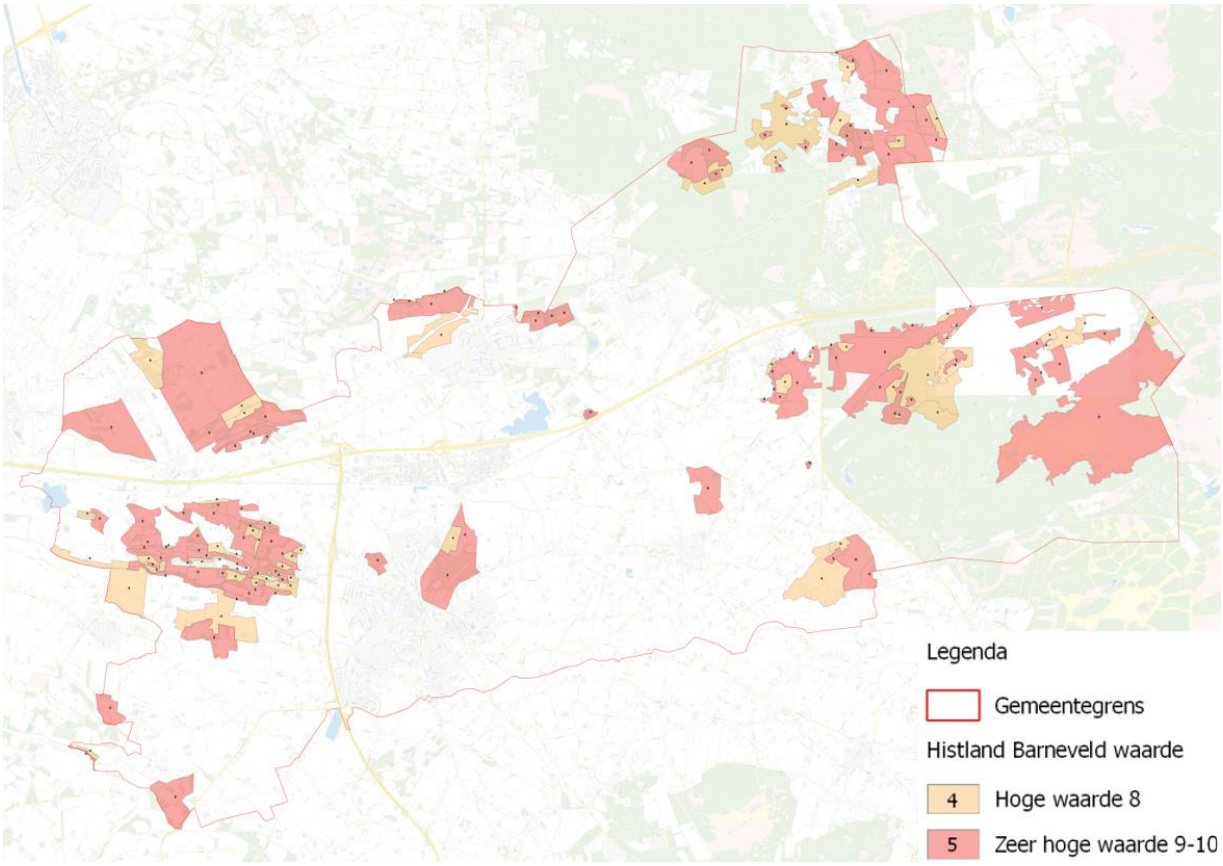
Figuur 3.29: Te onderscheiden ringstructuren in het centrumgebied (bron: visie Barneveld-centrum)

Figuur 3.30 is de visiekaart die in de Structuurvisie kernen Barneveld 2022 opgenomen is. Hierin is de historische lintbebouwing als drager van de dorpse structuur weergegeven. Ook zijn er enkele te verbeteren dorpsentrees aangegeven.

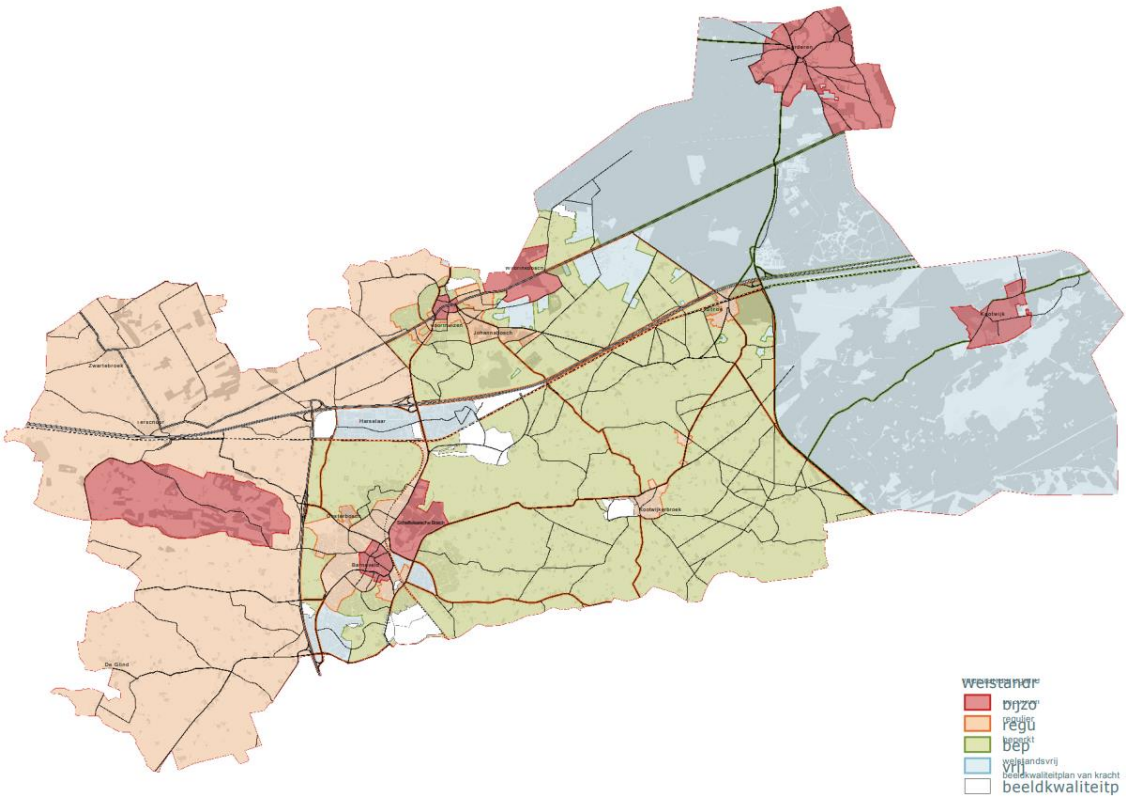
Figuur 3.30: Visiekaart (bron: Structuurvisie kernen Barneveld 2022)

De cultuurhistorische waardenkaart van provincie Gelderland laat ook verschillende elementen in de gemeente Barneveld zien die van cultuurhistorische waarde zijn. Nabij de kern Barneveld ligt historische buitenplaats Kasteel De Schaffelaar, een rijksmonument.

Figuur 3.31: Cultuurlandschappelijke waardenkaart (bron: gemeente Barneveld, 2018)

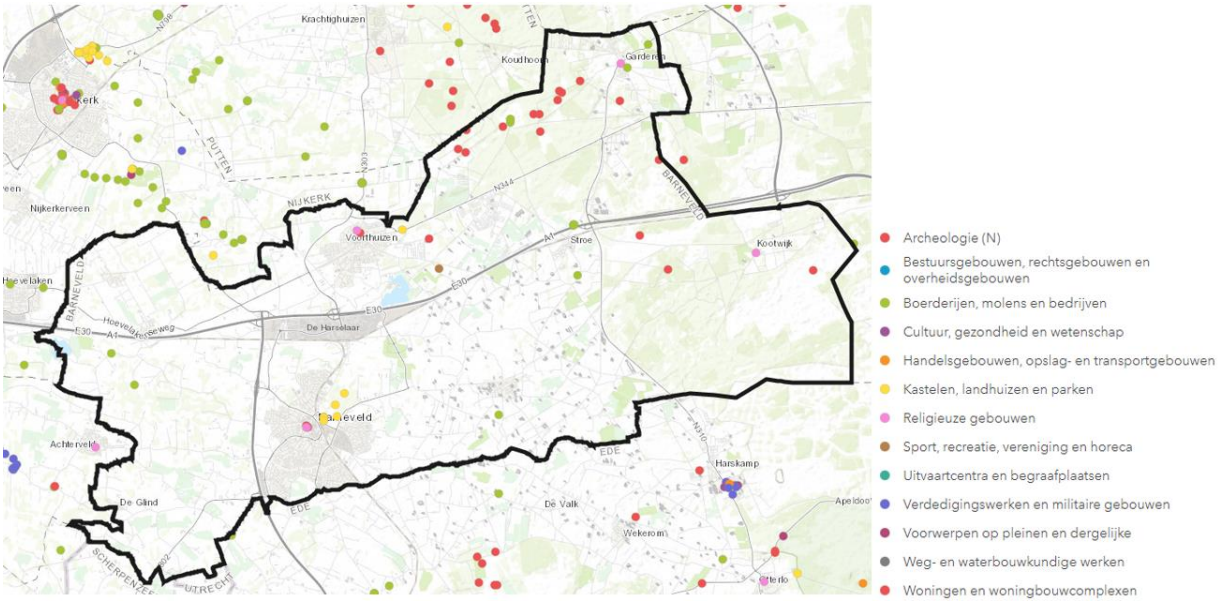
Op de welstandskaart (**Figuur 3.32**) is het welstandsbeleid van de gemeente weergegeven. Met dit beleid geeft de gemeente aan op welke plekken de ruimtelijke kwaliteit een algemeen belang vertegenwoordigt. Op andere plekken wordt daarentegen meer ruimte gegeven aan het particuliere belang van bewoner en eigenaar. De toelichting van de verschillende welstandsregimes is in de tabel van het beleidskader (paragraaf 3.4.1) te vinden.

Figuur 3.32: Welstandskaart (bron: Welstandsnota Barneveld in Beeld, 2012)

Cultuurhistorie

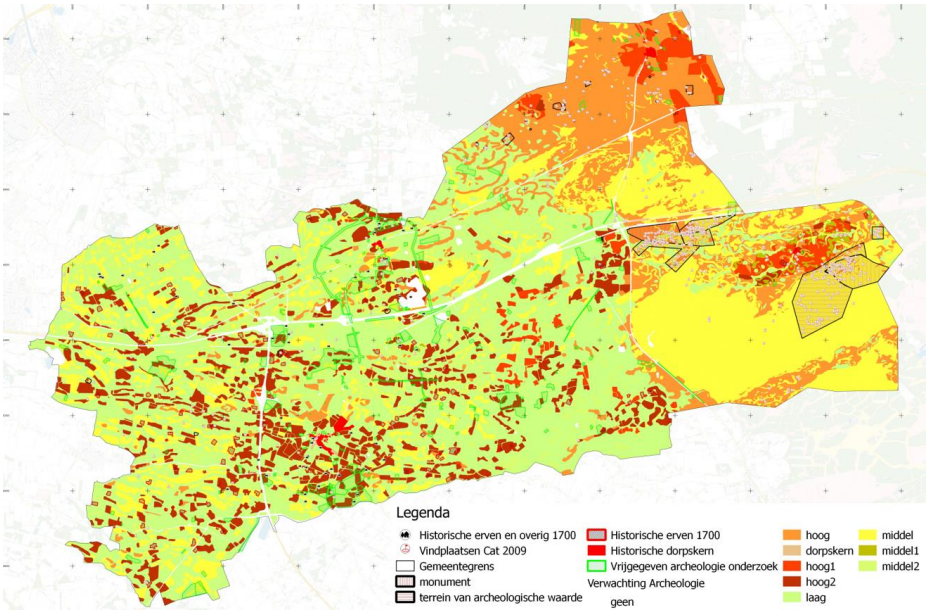
In de gemeente Barneveld liggen 48 rijksmonumenten (Monumentenregister cultureel erfgoed). De rijksmonumenten liggen verspreid over de gemeente en zijn van diverse origine (**Figuur 3.33**). In het noordoosten van de gemeente liggen diverse archeologische rijksmonumenten, zoals grafheuvels of plekken met resten van bewoning. Ook enkele kerken, boerderijen en een kasteel zijn beschermd als rijksmonument. Naast rijksmonumenten telt de gemeente ook 155 gemeentelijke monumenten. In de gemeente liggen geen beschermde stads- en dorpsgezichten.

Figuur 3.33: Rijksmonumenten (bron: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed)

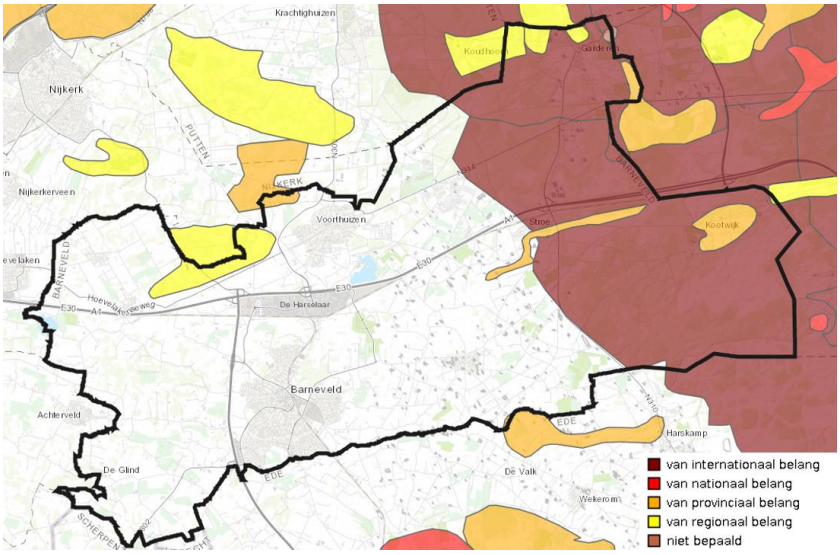
Archeologie

In het gebied ten oosten van de provinciale weg (N310) en ten noorden van de Apeldoornsestraat (N344) ligt de archeologische verwachting hoger dan in de rest van de gemeente. In dit gebied liggen ook verschillende archeologische rijksmonumenten. De archeologische verwachting is in deze regio middel tot hoog. In het westen van de gemeente is de archeologische verwachtingswaarde over het algemeen laag tot middel. Al liggen in dit gebied verspreid veel kleine gebieden met een hoge archeologische verwachting.

Figuur 3.34: Archeologische waarden- en verwachtingenkaart (bron: gemeente Barneveld, 2018)

Naast archeologische waarden zijn er ook aardkundige waarden in de gemeente aanwezig. Archeologische waarden komen voort uit menselijke sporen uit het verre verleden, zoals de aanwezigheid van gebruiksvoorwerpen. Aardkundige waarden zijn sporen in het landschap van hoe het landschap zich gevormd heeft door natuurlijke processen (zoals wind, water en ijs). Het oostelijk deel van de gemeente behoort tot een gebied dat van internationale waarde is door de aanwezige aardkundige waarden. Ten westen van de kern Voorthuizen ligt een aardkundig waardevol gebied dat van regionaal belang is. Rondom de kern Kootwijk is de aardkundige waarde van provinciaal belang. Het gaat hier om een stuwwalopduiking, omringd door stuifzand en grotendeels met dekzand bedekt.

Figuur 3.35: Aardkundige waarden in de gemeente Barneveld

3.4.3 Trends en ontwikkelingen

In de gemeente Barneveld spelen verschillende ontwikkelingen die een invloed hebben op het thema 'Ruimtelijke kwaliteit'. De volgende ontwikkelingen spelen:

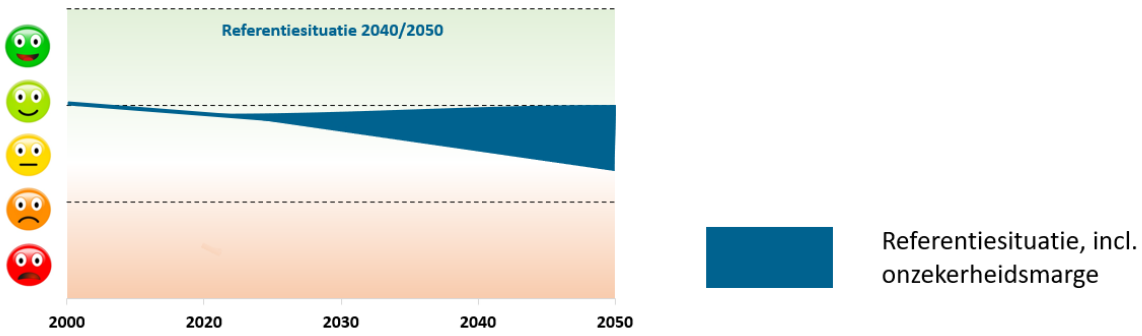
- Ontwikkeling ruimtelijke kwaliteit
  De landschappelijke en cultuurhistorische waarden kunnen onder druk komen te staan door ontwikkelingen. Denk bijvoorbeeld aan stedelijke vernieuwing, nieuwe woonlocaties en de groei van (het aantal) vakantieparken. Tegelijkertijd staan landschap en cultuurhistorie steeds meer in de aandacht en, is er juist meer behoefte aan de beleving van het landschap en worden landschappelijke en cultuurhistorische waarden steeds meer als meerwaarde gezien voor ontwikkelingen.

- Verduurzaming van het landschap
  Duurzaamheid speelt een prominente rol, met bijvoorbeeld de opkomst van zonneparken, windturbines en windwokkels als hernieuwbare energiebronnen. Deze ontwikkelingen hebben een impact op het landschap.

3.4.4 Beoordeling

Kijkend naar landschap, cultuurhistorie en archeologie heeft de gemeente Barneveld een rijke ruimtelijke kwaliteit. Over tijd zijn bestaande cultuurhistorische waarden aangetast en nieuwe waarden geïntroduceerd. De groei van Barneveld in de twintigste eeuw en de daarbij horende nieuwe infrastructuur zijn ontwikkelingen die hun sporen in het landschap hebben nagelaten. In de gemeente Barneveld bestaan verschillende opgaven die om ruimte vragen, zoals de woningbouwopgave en de energietransitie. Dit kan er in theorie voor zorgen dat landschappelijke waarden verloren gaan. De manier waarop de opgaven worden ingevuld beïnvloeden de mate waarin nieuwe kwaliteiten aan het landschap worden toegevoegd of juist verloren gaan. Zonder duidelijke kaders en visie kan de ruimtelijke kwaliteit in de gemeente afnemen.

Echter, het behoud van ruimtelijke kwaliteit staat op de Barneveldse agenda. Archeologie en cultuurhistorie zijn verankerd in bestemmingsplannen (gebaseerd op beleid en gemeentelijk kaartmateriaal). Op die manier wordt aan de bescherming van deze aspecten gewerkt. Bovendien wordt er gekeken op welke manier het beleid aanpassing behoeft in het kader van de aanstaande Omgevingswet.

3.5 Energie en grondstoffen

3.5.1 Inleiding, beoordelingskader en beleid

'Energie en grondstoffen' is een breed thema. Het gaat om de omgang met verschillende bronnen. Zo is er naar het gebruik en de opwekking van energie gekeken, naar de uitstoot van CO_2 en naar de mate waarin grondstoffen hergebruikt worden. Dat maakt het thema relevant met het oog op klimaat en duurzaamheid.

Beoordelingskader

Aspect	Criterium	Streefwaarde	Gewenste beweging
Energie en grondstoffen	Energiegebruik	Energieneutraal in 2050.	Beperking en verduurzaming energiegebruik.
	Duurzame energieopwekking	0,214 TWh opwekking gerealiseerd in 2030.	Toename zonne- en windenergieopwekking.
	CO_2-uitstoot	Klimaatneutraal in 2050. 55% broeikasgasreductie in 2030 (t.o.v. 1990).	Afname CO_2-uitstoot.
	Circulariteit	Barneveld als 'afvalloze', circulaire gemeente.	Het gebruik van primaire grondstoffen moet in 2030 met 50 procent zijn teruggebracht.

Beleid

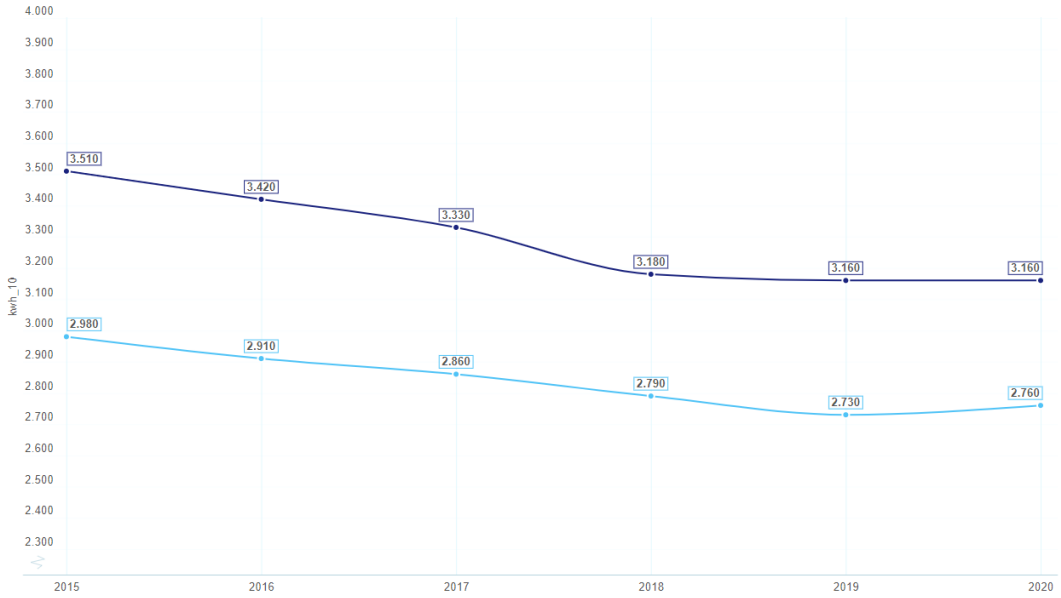
Kader	Belangrijkste uitgangspunten
De Nationale Omgevingsvisie (NOVI)	De NOVI is de langetermijnvisie van het Rijk op de ontwikkeling van de Nederlandse leefomgeving, tot 2050. Ruimte voor de energietransitie wordt een prioriteit van nationaal belang genoemd. Het Rijk, de provincies en de gemeenten zijn samen verantwoordelijk voor de invulling hiervan.
Provinciale Omgevingsvisie (POVI) Gelderland	Gelderland stelt klimaatdoelen in de POVI. De provincie streeft naar volledige klimaatneutraliteit in 2050. Voor 2030 heeft de provincie een tussendoel: de realisatie van 55 procent broeikasgasreductie (ten opzichte van 1990). Dat betekent dat Gelderland in 2030 verder wil zijn dan landelijk is afgesproken (reductie van 49 procent). De provincie wil dit bereiken door grootschalige energiebesparing en energieopwekking uit verschillende duurzame bronnen, zoals wind, zon, waterkracht, biomassa en bodemenergie. Daarnaast wil Gelderland de eerste afvalloze provincie van Nederland zijn. Het is daarvoor van belang dat grondstoffen blijvend hun waarde behouden in de Gelderse industrie. Het gebruik van primaire grondstoffen moet in 2030 met 50 procent zijn teruggebracht.
Regionale Energiestrategie (RES) 1.0 Foodvalley	De gemeente Barneveld is één van de acht gemeenten in Regio Foodvalley. In dit regionale visiedocument is gesteld dat de Regio Foodvalley in 2050 energieneutraal moet zijn. Dat betekent dat er evenveel energie opgewekt als gebruikt wordt. Energiebesparing is ook in de RES 1.0 als eerste belangrijke stap genoemd. Regio Foodvalley streeft ieder jaar naar minimaal 1,5 procent meer energiebesparing. Daarnaast stelt de regio zich maximaal in te spannen om in 2030 voor 0,75 TWh aan duurzame opwekking van elektriciteit te realiseren. Dan draagt Regio Foodvalley naar vermogen bij aan het landelijke doel van 35 TWh. Echter, de ambitie in de RES gaat een stap verder: 1 TWh in Regio Foodvalley in 2030. Samenvattend zijn dit de uitgangspunten voor de uitwerking van de strategie tot 2030: - Energieclusters: • Duurzame opwekking zoveel mogelijk concentreren in energieclusters. • Bij voorkeur nabij infrastructuur en/of bedrijventerreinen. • Daken en restgronden in nabijheid van clusters maximaal benutten voor zon. - Landelijk gebied: • Restgronden en daken waar mogelijk maximaal benutten voor zon. • Bestaand beleid zon op land is vertrekpunt. • Zon op agrarische grond regionaal begrenzen. • Voorkeur voor minder waardevolle landbouwgrond. • Natuurwaarden en -gebieden beschermen.

	- Gebouwde omgeving: • 1,5 procent energiebesparing per jaar. • Zon op geschikte daken, investeren in netcapaciteit. • Warmtetransitie in RES 2.0 verder uitwerken op basis van transitievisies warmte. • Bedrijventerreinen: kansen op daken benutten en evt. kleine windmolens. De totale nog te realiseren duurzame opwekkingsopgave in Barneveld bedraagt 0,214 TWh. Deze opgave moet in 2030 zijn behaald. In de Structuurvisie Wind en de Barneveldse Zonneladder zet de gemeente Barneveld uiteen hoe zij omgaat met het ontwikkelen van wind- en zonenergie in de gemeente.
Structuurvisie Wind (2021)	Deze visie is gericht op nieuwe windturbines. De 'windopgave' is op 0,038 TWh per jaar gesteld. Deze opgave moet in 2030 zijn behaald. Dit zijn de uitgangspunten: - Tijdig en voldoende windenergie. - Omgevingseffecten minimaliseren en goede landschappelijke inpassing. - Proces met ruimte voor (financiële) participatie.
De Barneveldse Zonneladder (2021)	Algemene doelstelling is dat er in 2030 650.000 zonnepanelen in Barneveld liggen (12 tot 15 procent van de energiebehoefte). Met name zon op dak wordt door de gemeente actief gestimuleerd.
Strategische Visie Barneveld 2030	De gemeente Barneveld voelt de urgentie om een bijdrage te leveren aan een schone, betrouwbare en betaalbare energievoorziening en heeft een besparingsdoel vastgesteld dat hoger ligt dan het landelijke doel/RES-doel: 2 procent energiebesparing per jaar (in plaats van 1,5).
Concept: Programmaplan Duurzaamheid: Duurzaam Barneveld	In dit beleidsdocument uit 2022 kiest de gemeente er onder andere voor om de circulaire economie en bio based kringlopen leidend te laten zijn bij nieuwe ontwikkelingen. Dat betekent dat het gebruik van nieuwe grondstoffen minimaal is en dat Barneveld maximaal inzet op (waardevast) hergebruik.
Warmtevisie Barneveld (2021)	De gemeente vindt het belangrijk dat de nieuwe warmte-/energievoorziening betrouwbaar, veilig, betaalbaar en duurzaam is. Barneveld zet eerst in op isoleren en energie besparen. In verkenningsgebieden gaat de gemeente kijken of en hoe het gebied van het gas af kan. Vanaf 2030 gaan gebieden van het gas af.
Strategieplan Grondstoffen 2020-2024	Barneveld streeft naar maximaal 70 kilo restafval per inwoner in 2024. Daarnaast stelt Barneveld de ambitie om de kwaliteit van grondstoffen te verbeteren naar minder dan 5 procent vervuiling. De gemeente zet daarvoor in op afval voorkomen en afvalscheiding.

3.5.2 Huidige situatie

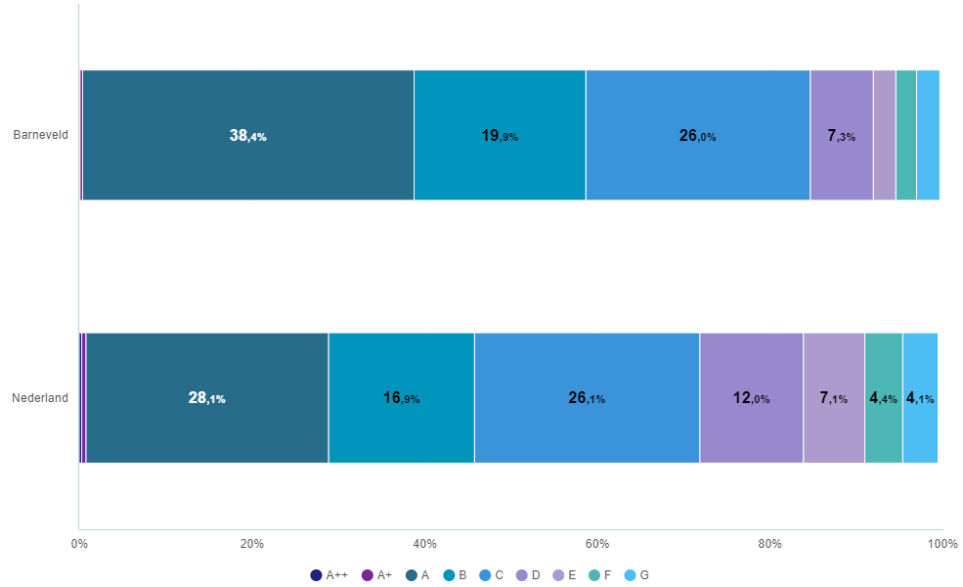
Energiegebruik

Het gemiddeld gasverbruik van woningen is de afgelopen jaren afgenomen. Die trend is zowel in Nederland in zijn geheel als in Barneveld te zien (**Figuur 3.36**). Wel lag het gemiddeld gasverbruik van woningen in Barneveld boven het nationaal gemiddelde.

Figuur 3.36: Gemiddeld gasverbruik woningen (donkerblauw: Barneveld, lichtblauw: Nederland) (bron: CBS)

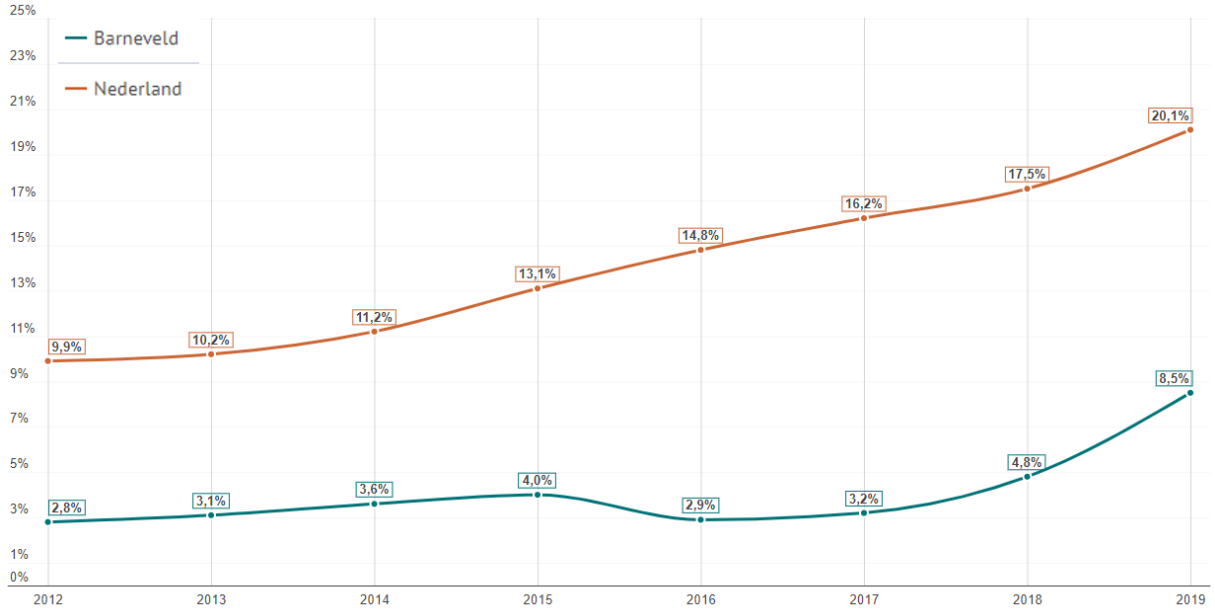
Kijkend naar de gegevens van heel Nederland, zijn de energielabels in Barneveld over het algemeen vrij gunstig (**Figuur 3.37**). De woningvoorraad is namelijk relatief jong. Het gemiddelde bouwjaar is namelijk 1984, t.o.v. 1970 gemiddeld in Nederland. Het hoge gemiddelde gasverbruik kan veroorzaakt worden door het feit dat de woningen in Barneveld relatief groot zijn: gemiddeld 133 m^2 t.o.v. 116 m^2 gemiddeld in Nederland.

Figuur 3.37: Energielabel woningen (bron: Rijksdienst voor Ondernemend Nederland)

Duurzame energieopwekking

Figuur 3.38 toont het percentage bekende hernieuwbare elektriciteit in Barneveld ten opzichte van Nederland. In Barneveld lag het percentage in 2019 met 8,5 relatief laag. Wel is er de afgelopen jaren een groei zichtbaar.

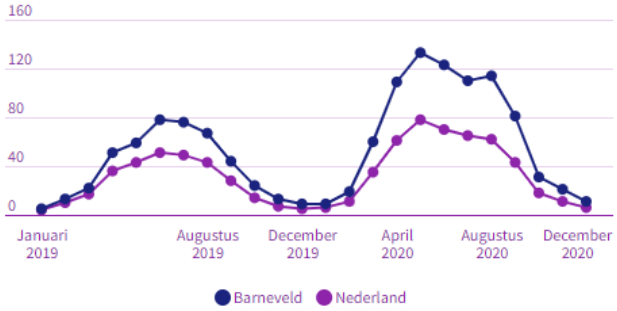
Figuur 3.38: Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit (Klimaatmonitor, 2019)

De tabel hierboven toont de percentages tot en met 2019. De Barneveldse data over 2020 zijn echter al bekend. Het percentage hernieuwbare elektriciteit in de gemeente bedroeg toen 14,6%. De stijgende lijn is dus verder ingezet.

Het aandeel woningen met zonnepanelen stijgt en ligt relatief hoog in Barneveld. In 2020 was ongeveer één op vijf woningen bedekt met zonnepanelen (**Figuur 3.39**). Mede daardoor ligt de hoeveelheid opgewekte zonne-energie in kWh per inwoner in Barneveld hoger dan gemiddeld (**Figuur 3.40**).

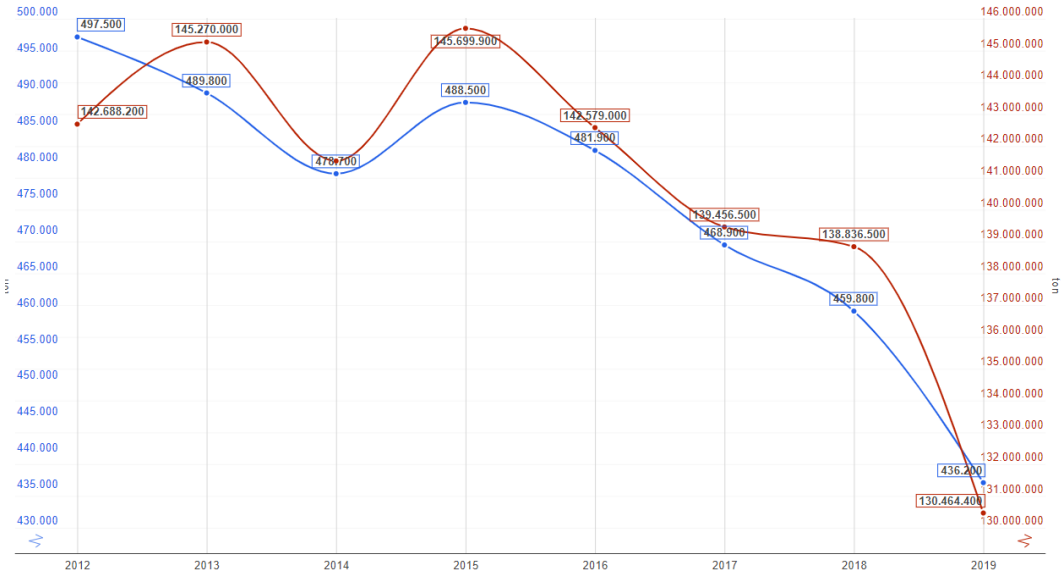
Figuur 3.39: Woningen met zonnepanelen (bron: CBS - Zonnestroom)

Figuur 3.40: Opgewekte zonne-energie in kWh per inwoner (bron: NetAnders)

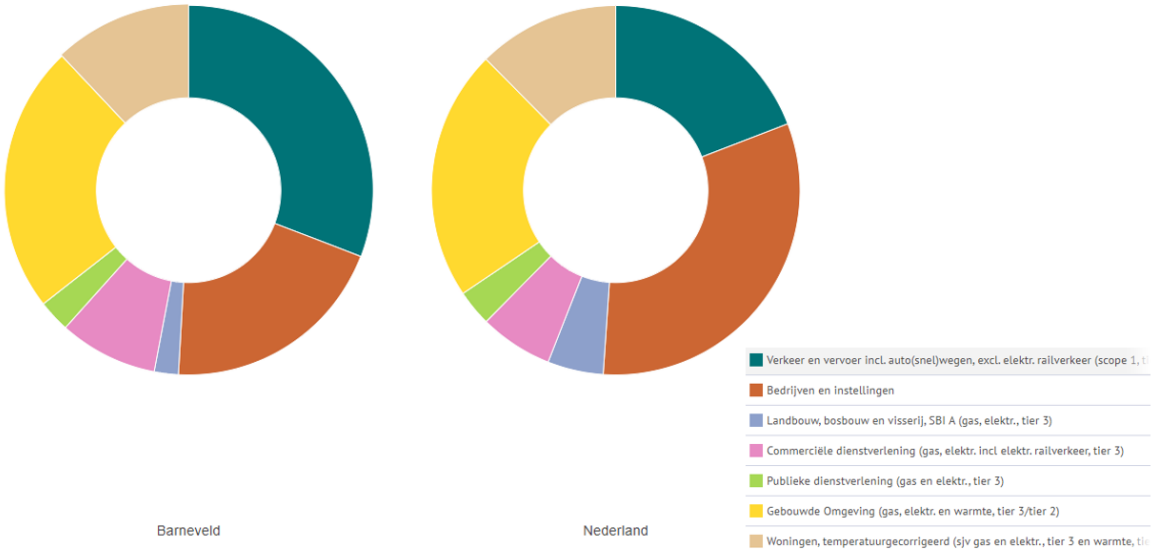
CO_2-uitstoot

In **Figuur 3.41** is te zien dat de totale CO_2-uitstoot in Nederland en in Barneveld de afgelopen jaren is afgenomen. De afname die in Barneveld te zien is, volgt de nationale trend.

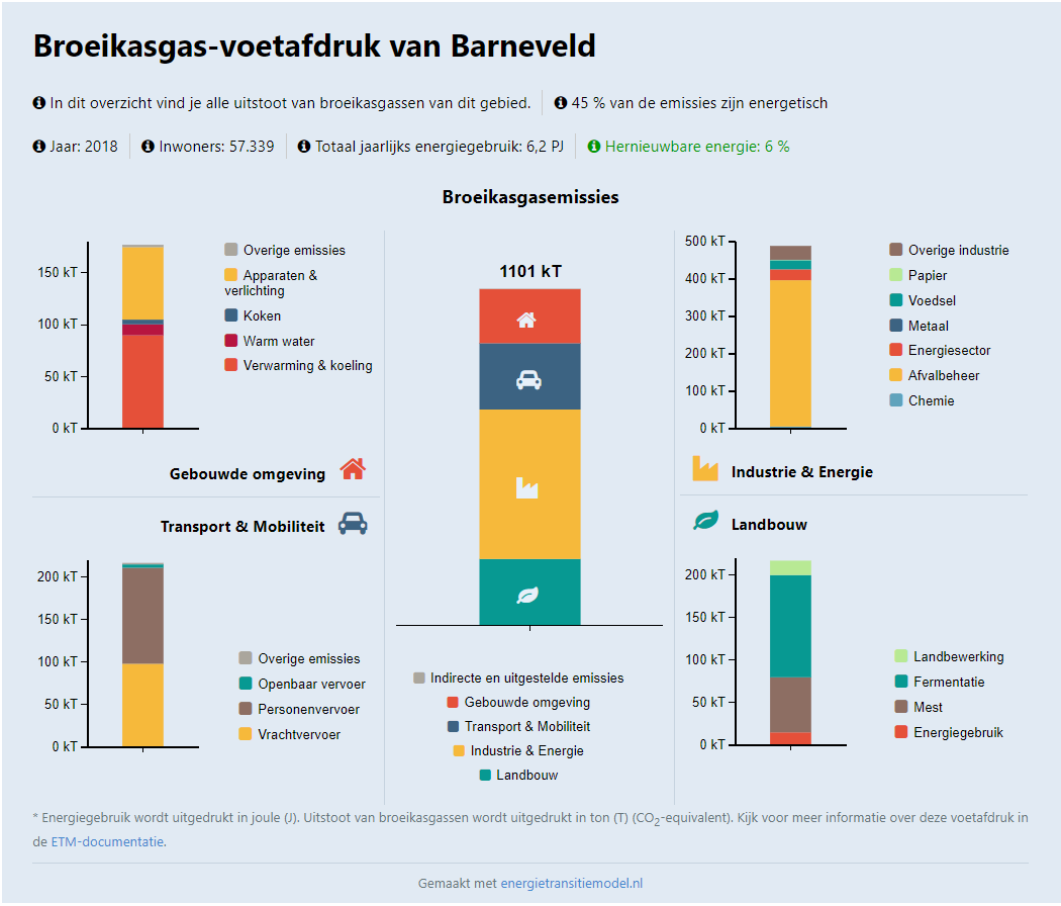
Figuur 3.41: CO_2-uitstoot in tonnen (blauw: Barneveld, rood: Nederland) (bron: Klimaatmonitor)

Figuur 3.42 toont de CO_2-uitstoot uitgesplitst naar hoofdsectoren. Hier is te zien dat het deel dat door de sector ‘verkeer en vervoer’ uitgestoten wordt, in Barneveld relatief groot is. De sector ‘bedrijven en instellingen’ stoot ten opzichte van het Nederlands gemiddelde weinig uit.

Figuur 3.42: Verdeling CO_2-uitstoot per hoofdsector (2019) (bron: Klimaatmonitor)

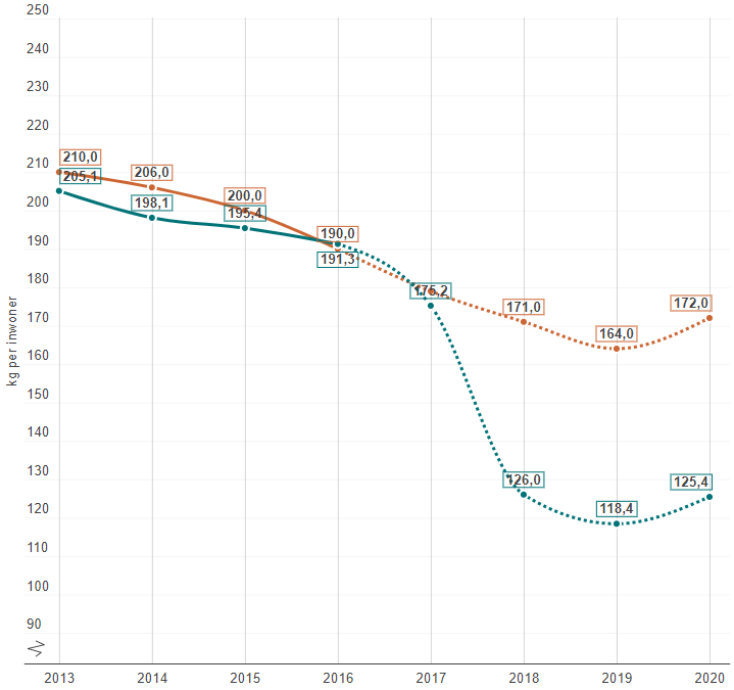
Bureau Over Morgen heeft de broeikasgas-voetafdruk van Barneveld inzichtelijk gemaakt (**Figuur 3.43**). Te zien is dat 45 procent van de emissies energetisch zijn. Dat betekent dat 55 procent niet energetisch is. Niet-energetische uitstoot is uitstoot als gevolg van grondstofgebruik – en niet van energiegebruik. Het aandeel niet-energetische emissies is in heel Nederland is slechts 17 procent. Het grootste deel van de niet-energetische uitstoot in Barneveld is afkomstig van de landbouw en de afvalverwerking.

Figuur 3.43: Broeikasgas-voetafdruk Barneveld (bron: Over Morgen)

Circulariteit

Om het doel van 70 kg restafval per jaar in 2024 te bereiken, moet het gemiddelde omlaag. In 2020 lag het totale restafval per persoon gemiddeld op 125,4 kg (**Figuur 3.44**). Dit is wel lager dan het Nederlands gemiddelde. In 2018 is namelijk een forse daling ingezet. De afvalscheidingsdoelstelling van 75 procent (2016-2020) is namelijk gehaald, blijkt uit de Evaluatie Strategienota Huishoudelijk Afval.

Figuur 3.44: Totaal huishoudelijk restafval (bron: CBS) (rood: NL, blauw: Barneveld. De CBS-cijfers vanaf 2017 zijn 'voorlopig')

Momenteel staat er één windturbine in Barneveld. Het gaat om een kleine windturbine (ashoogte < 50 m) ten zuidwesten van bedrijventerrein Harselaar. Sinds 2021 lopen er onderzoeken en gesprekken, met het doel om meer windenergie rondom bedrijventerrein Harselaar te realiseren.

3.5.3 Trends en ontwikkelingen

In de gemeente Barneveld spelen verschillende ontwikkelingen die een invloed hebben op het thema 'Energie en grondstoffen'. De volgende ontwikkelingen spelen:

- Opwekking van duurzame energie en besparing
  Er zijn nationale en internationale klimaatdoelen gesteld en er is een sterke trend van verduurzaming zichtbaar. In het kader hiervan daalde de totale CO_2-uitstoot de afgelopen jaren – die trend wordt naar verwachting voortgezet. Voor de productie van elektriciteit worden bijvoorbeeld meer duurzame bronnen en minder fossiele brandstof verbruikt. Hiervoor dient overal op een besparing van het energiegebruik ingezet te worden. Ook groeit het aandeel duurzaam opgewekte energie. Die energie wordt voor een groot deel opgewekt door zonnepanelen en windturbines. Maar ook andere duurzame vormen van opwekking zijn in opkomst, zoals waterkracht en bodemenergie.

- Verduurzaming mobiliteit
  Het gebruik van duurzame mobiliteitsvormen neemt toe. Vanaf 2030 worden in Nederland alleen nog maar emissieloze nieuwe personenauto's verkocht. Ook op het vlak van openbaar vervoer en vrachtwagens worden stappen gezet naar verduurzaming. De groei van het aantal elektrische voertuigen vraagt om een passende laadinfrastructuur. Daarnaast is het belangrijk om andere opties te blijven verkennen, zoals (vracht)verkeer op waterstof.

- Warmtetransitie
  De warmtetransitie houdt in dat de afhankelijkheid van aardgas wordt afgebouwd. In 2050 moeten alle woningen en andere gebouwen aardgasloos zijn. Het doel is dat voor het verwarmen van gebouwen dan gebruikt wordt van duurzame warmtebronnen, zoals groene stroom en duurzaam gas. In aanloop naar een aardgasvrije bebouwde omgeving is er een trend van isolatie en energiebesparing zichtbaar.

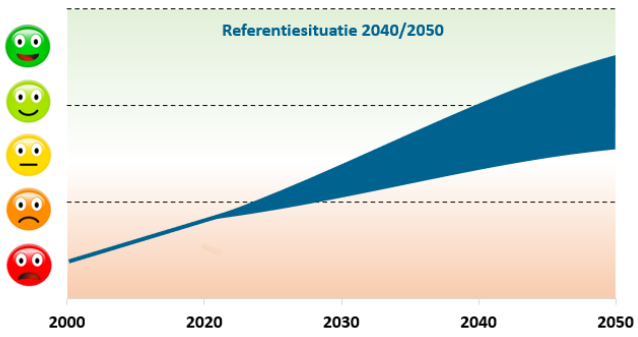
- Netcongestie
  Netcongestie vormt ook in de gemeente Barneveld een probleem. Hiermee wordt bedoeld dat het elektriciteitsnet vol is. Het brengt uitdagingen met zich mee om nieuwe projecten die duurzame energie opwekken aan te sluiten, maar bijvoorbeeld ook grote energievragers van voldoende energie te voorzien. Voor aansluiting (invoeding) is er binnen de hele gemeente sprake van (aangekondigde) structurele congestie. Met name rond Kootwijkerbroek zit het elektriciteitsnet nu al structureel vol. Kijkend naar de afname van elektriciteit, is er ten noorden en oosten van de kern Barneveld sprake van congestie. Voor de rest van de gemeente dreigt transportschaarste.

3.5.4 Beoordeling

Ook in Barneveld is de energietransitie inmiddels ingezet. Het gasverbruik daalt, er wordt meer duurzame energie opgewekt en de CO_2-uitstoot neemt af. De situatie omtrent energie verbetert dus. Het is de verwachting dat deze positieve trend doorgezet wordt. Dat moet ook, om de gestelde energie- en klimaatdoelen te behalen. Er blijft de komende jaren veel werk aan de winkel op dit thema.

In de toekomst komt ook circulariteit meer centraal te staan. Hoewel de hoeveelheid restafval in Barneveld krimpt, liggen er nog uitdagingen in bijvoorbeeld circulair bouwen. Circulaire materialen moeten meer en meer beschikbaar worden en worden toegepast. Ook het isoleren van (verouderde) woningen vormt een uitdaging in de komende jaren. Netcongestie is op verschillende plekken al een belemmerende factor, en kan dat in het komende decennium nog meer worden.

Hoewel de trendgrafiek voor de afgelopen jaren een stijgende lijn toont, is de huidige situatie vrij negatief beoordeeld. De reden daarvoor is de grote en urgente energieopgave die in de komende decennia volbracht moet worden. Er is wereldwijd nog onvoldoende gedaan om een duurzame toekomst veilig te stellen. Er zullen de komende jaren forse stappen gezet moeten worden om blijvende negatieve effecten van klimaatverandering zoveel mogelijk in te perken. De lijn in de trendgrafiek heeft betrekking op Barneveld, maar komt sterk overeen met de nationale trend.

Referentiesituatie, incl. onzekerheidsmarge

3.6 Gezonde leefomgeving

3.6.1 Inleiding, beoordelingskader en beleid

Het milieu is van grote invloed op de gezondheid van mensen. Gezondheidsbescherming is relevant omdat de gezondheid van de mens onder druk staat door de aantasting van de milieukwaliteit. Blootstelling aan verschillende milieufactoren veroorzaakt naar schatting zo'n twee tot vijf procent van de totale ziektelast in Nederland.

Beoordelingskader

Aspect	Criterium	Streefwaarde	Gewenste beweging
Gezonde leefomgeving	Luchtkwaliteit	WHO-advieswaarde fijnstof en stikstofdioxide.	Afname concentraties van fijnstof en stikstofdioxide.
	Geluid	WHO-advieswaarde geluidsniveau.	Afname geluidsniveau op plekken met (hoge) geluidsbelasting; terugdringen van ernstige hinder en slaapverstoring.
	Geur	Afwezigheid van klachten van geurhinder.	Verminderen van bronnen van geurhinder.
	Omgevingsveiligheid	Aanvaardbaar veiligheidsrisico.	Terugdringen van fysieke veiligheidsrisico's.

Beleid

Kader	Belangrijkste uitgangspunten
Schone Lucht Akkoord	Barneveld heeft in januari 2021 het nationale Schone Lucht Akkoord ondertekend. Het akkoord beoogt door een schonere lucht in 2030 een gezondheidswinst van 50 procent te bereiken in vergelijking met 2016. Een belangrijk deel van het akkoord voert Barneveld samen met de regio en de regiogemeenten uit.
Strategische Visie Barneveld 2030	Barneveld gaat meer sturen op het behoud van aanvaardbare achtergrondconcentraties van geur en fijnstof en verlaging waar deze concentraties nu (te) hoog zijn. Dit kan invloed hebben op keuzes voor de ontwikkeling van bestaande en nieuwe functies. Samen met de buurgemeenten, neemt Barneveld initiatief voor een plan van aanpak met betrekking tot het beheersen van achtergrondconcentraties van geur en fijnstof. Bij het opstellen en uitvoeren van het plan van aanpak hebben de agrarische belangenorganisaties ook een rol.
Hoofdlijnennotitie Barneveld 2040	Waar mogelijk, verbetert de gemeente de luchtkwaliteit. De gemeente pakt dit aan via het Manifest Gezonde Leefomgeving Veehouderij, met de oprichting van het Praktijkcentrum Emissiereductie en de toepassing van het Interimbeleid vergunningverlening (extra emissiereductie). Daarnaast houdt Barneveld rekening met een verdergaande emissiereductie van ammoniak/stikstof.
Coalitieakkoord Gemeente Barneveld 2022-2026	Barneveld wil voorkomen dat nieuwe veel fijnstof uitstotende bedrijven van buiten de gemeente Barneveld zich vestigen in de gemeente. De gemeente actualiseert het geurbeleid en onderzoekt daarbij aanvullende maatregelen op het gebied van geur, inclusief de financierbaarheid daarvan.

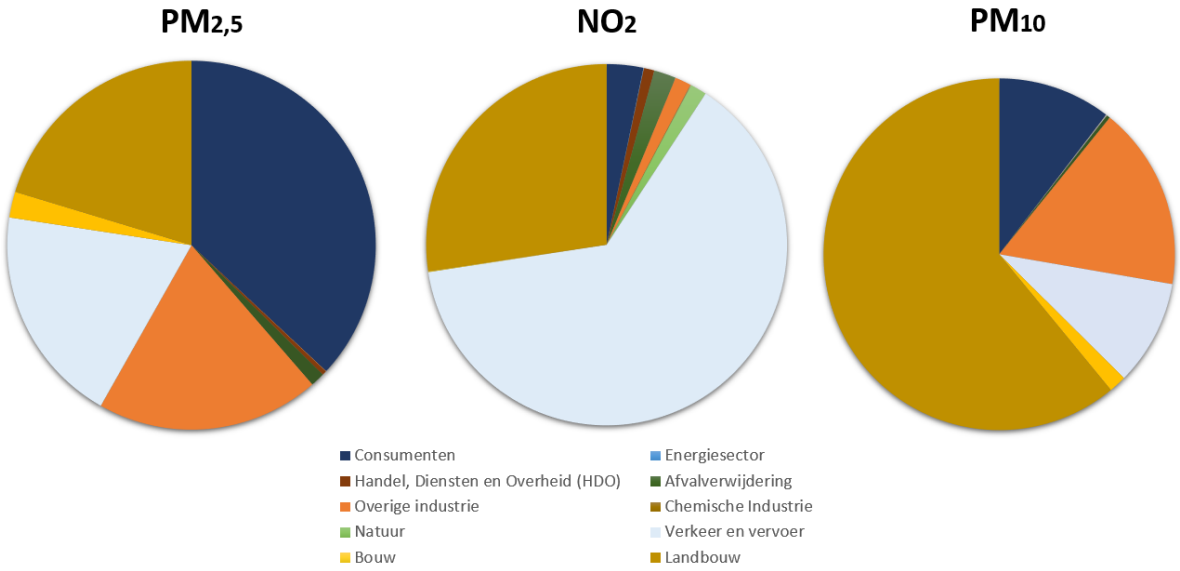
3.6.2 Huidige situatie

Luchtkwaliteit

Luchtvervuiling is een grensoverschrijdend probleem. Gezondheidsverlies door luchtkwaliteit komt voor 40 procent door bronnen uit Nederland, terwijl 36 procent van over de grens komt. Binnen Nederland veroorzaakt de landbouw 11 procent van het gezondheidsverlies (oftewel afname van levensverwachting) door luchtverontreiniging (Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, 2020). Deze percentages kunnen niet direct overgenomen worden voor de gemeente Barneveld, omdat luchtverontreiniging sterk beïnvloed is door de ligging van een gebied (bijvoorbeeld: de NO_2-emmissie is door verkeer sterk verhoogd naast snelwegen).

Er bestaan verschillende bronnen voor de emissie van fijnstof en stikstofdioxide. Met fijnstof worden alle stofdeeltjes in de lucht bedoeld. Het is een verzamelnaam van deeltjes van verschillende grootte. De twee belangrijkste 'maten' voor fijnstof zijn PM_{10} (Particulate Matter met een grootte tot 10 micrometer) en $PM_{2,5}$. **Figuur 3.45** toont een overzicht van de bronnen van deze stoffen voor de gemeente Barneveld. Voor fijnstof (PM_{10}) is de landbouw is verantwoordelijk voor ongeveer een derde van de uitstoot; de industrie is verantwoordelijk voor de helft van de uitstoot. Daarnaast dragen verkeer/vervoer en consumenten bij aan de emissie van PM_{10}. De grootste emissie van NO_2 gebeurt door de sector 'verkeer en vervoer'. Daarna draagt de landbouwsector het meest bij aan de emissie van NO_2. Voor de uitstoot van $PM_{2,5}$ zijn consumenten, de industrie, verkeer en vervoer en de landbouw verantwoordelijk.

Tussen de verschillende luchtvervuilende stoffen is ook verschil in de bron binnen de landbouwsector. Fijnstof (PM_{10} en $PM_{2,5}$) wordt voor een groot deel gegenereerd door het houden van pluimvee of varkens. De uitstoot van NO2 gebeurt met name door de aanwending van mest en compost, gevolgd door aardgasverbranding om te voldoen in het energiegebruik.

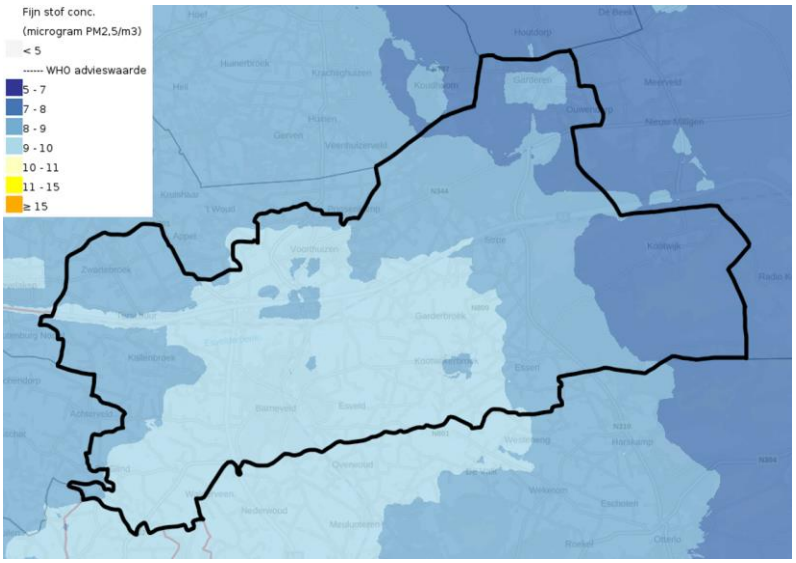
Figuur 3.45: Bronnen NO2, PM2,5 en PM10 in de gemeente Barneveld (bron: Emissieregistratie).

Blootstelling aan stikstofdioxide is nadelig voor de volksgezondheid. Voor fijnstof en stikstofdioxide zijn de grenswaarden van de EU en de World Health Organization (WHO) van toepassing. Deze zijn in **Tabel 3.3** opgenomen. De afgelopen jaren zijn de gemiddelde concentraties fijnstof en stikstofdioxide gedaald in Nederland.

Tabel 3.3: Normen voor luchtverontreinigende stoffen (jaargemiddelden)

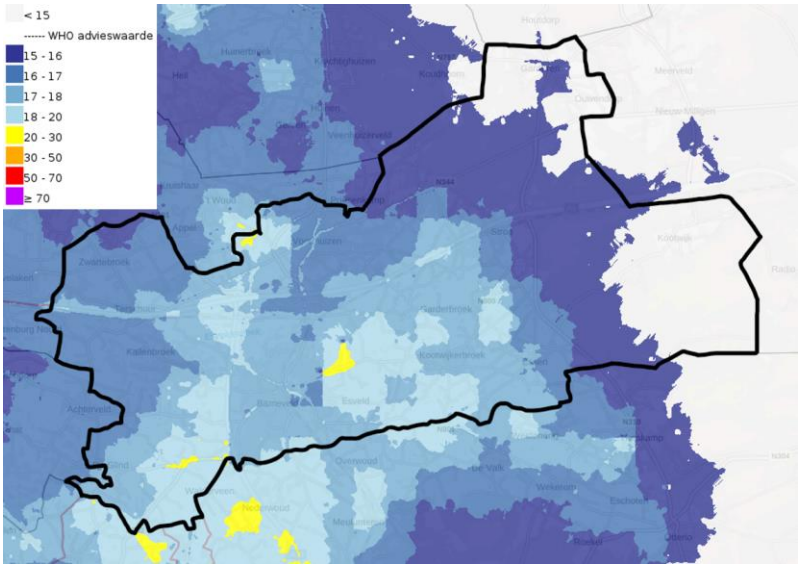
Stof	EU-grenswaarde	WHO-advieswaarde
$PM_{2,5}$	25 µg/m³	5 µg/m³
PM_{10}	40 µg/m³	15 µg/m³
NO_2	40 µg/m³	10 µg/m³

Concentraties fijnstof zorgen ook voor gezondheidsschade. Er is geen bekende volledig veilige grenswaarde voor de hoeveelheid fijnstof in de lucht. In figuur 3.20 is de concentratie $PM_{2,5}$ in Barneveld weergegeven. In de gehele gemeente ligt de waarde tussen 7 en 10 µg/m³. Ver onder de EU-grenswaarde van 25 µg/m³ dus. Richting de Veluwe is de concentratie het laagst. Wel ligt de concentratie $PM_{2,5}$ overal boven de WHO-advieswaarde. Echter, de WHO-advieswaarde is op geen enkele plek in Nederland gehaald (RIVM, 2020).

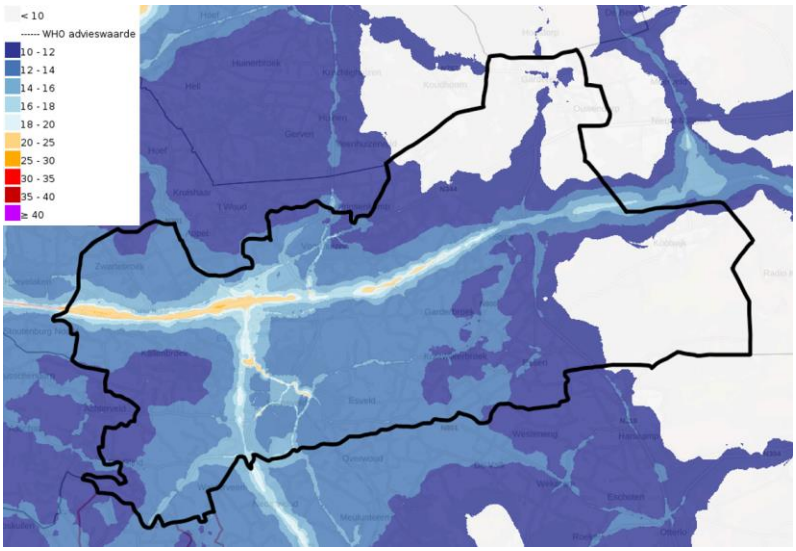
Figuur 3.46: Concentratie $PM_{2,5}$ (bron: RIVM, 2020)

De concentratie PM_{10} ligt in de gemeente Barneveld op een paar plekken hoger dan 20 µg/m^3 (figuur 3.21). Op de meeste plekken ligt de concentratie echter tussen 15 en 20 µg/m^3. Overal wordt ruimschoots aan de EU-grenswaarde voldaan (40 µg/m^3). In het uiterste oosten van de gemeente, op de Veluwe, wordt zelfs aan de WHO-advieswaarde voldaan. De concentratie ligt daar lager dan 15 µg/m^3.

Figuur 3.47: Concentratie PM_{10} (bron: RIVM, 2020)

Ook de score van de NO_2-concentratie in Barneveld is over het algemeen goed. Een groot deel van de gemeente heeft een waarde tussen 14 en 10 µg/m^3. Rondom de snelwegen (met name de A1 in het westen van de gemeente) is de concentratie verhoogd – zeer lokaal met gemiddelden van ongeveer 25 µg/m^3. In het oosten van de gemeenten scoort een flink stuk van de gemeente zeer goed. Daar wordt aan de WHO-advieswaarde voldaan.

Figuur 3.48: Concentratie NO_2 (bron: RIVM, 2020)

Houtstook vormt een bron van luchtverontreiniging en is schadelijk voor de gezondheid. De uitstoot van fijnstof door houtstook is bijna half zo groot als die van wegverkeer. De impact van houtkachels en barbecues in Barneveld is niet goed generiek inzichtelijk te maken. Ongeveer 14% van de Nederlandse huishoudens bezit een met hout gestookte installatie, maar het is aannemelijk dat het percentage in Barneveld, gezien het landelijke karakter van de gemeente, hoger ligt.

Geluid

Het geluidsniveau is een belangrijke factor in de kwaliteit van de leefomgeving. Geluidhinder kan niet alleen zorgen voor overlast, maar kan ook leiden tot een negatieve impact op de volksgezondheid. Het gaat daarbij om stress, concentratieproblemen, slaapverstoring en daardoor zelfs hart- en vaatziekten. In Nederland zijn wegverkeer en buren de belangrijkste bronnen van geluidhinder.

De Wet geluidhinder (Wgh) hanteert een voorkeurswaarde en een maximale ontheffingswaarde. Toetsing vindt alleen plaats op het moment van aanbouw of wijziging van geluidgevoelige bestemmingen, (spoor)wegen en industrieterreinen. Latere groei van bijvoorbeeld verkeersbewegingen kan ervoor zorgen dat deze waarden alsnog overschreden worden. De voorkeurs- en maximale ontheffingswaarden zijn weergegeven in **Tabel 3.4**. Deze waarden worden uitgedrukt in Lden. Dit is het tijdgewogen jaargemiddelde geluidsniveau in een etmaal. De WHO-advieswaarden voor maximaal geluidniveau voor het hele etmaal en ’s nachts (Lnight) zijn gegeven in **Tabel 3.5**.

Tabel 3.4: Voorkeurswaarde en maximale ontheffingswaarde Wgh (Lden)

Bron	Voorkeurswaarde	Maximale ontheffingswaarde
Weg > 70km/u	48 dB	53 dB
Weg, overig	48 dB	63 dB
Rail	55 dB	68 dB

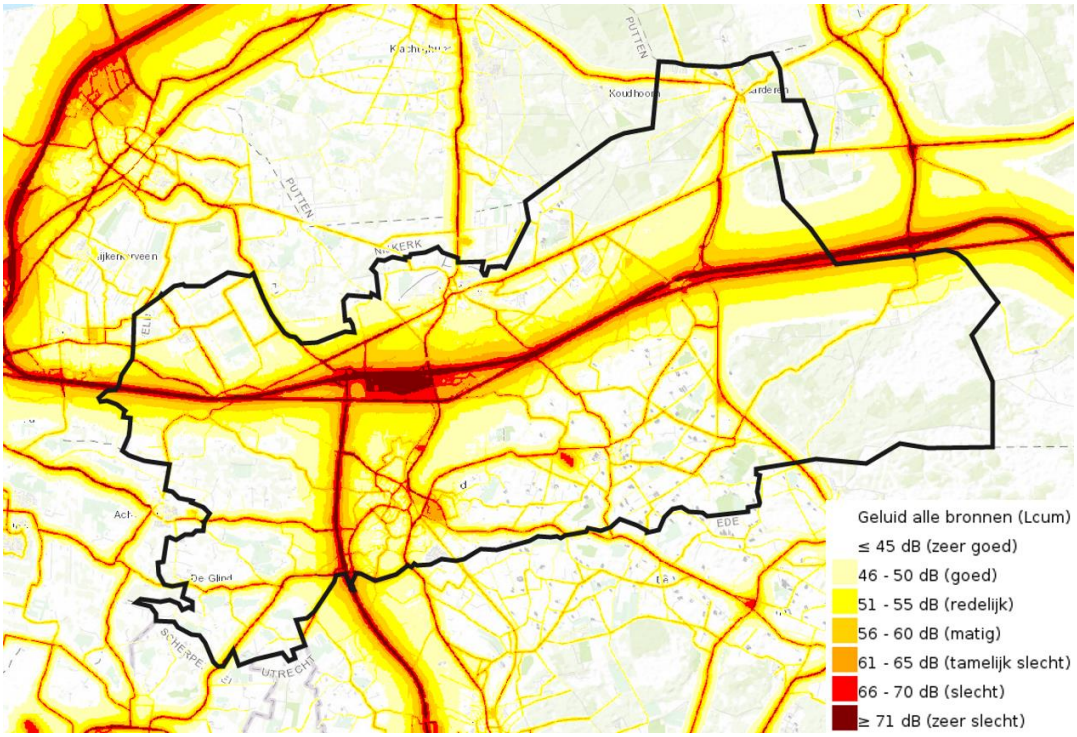
Tabel 3.5: WHO-advieswaarden geluidniveau

Bron	Lden	Lnight
Weg	53 dB	45 dB
Rail	54 dB	44 dB
Vliegtuigen	45 dB	40 dB
Windturbines	45 dB	-

In de tabellen hierboven zijn de voorkeurs- en maximale ontheffingswaarde per bron uiteengezet. Om een compleet beeld te tonen, is op **Figuur 3.49** het cumulatieve jaargeluidsniveau van wegverkeer, treinverkeer, vliegtuigen, industrie en windturbines te zien. Om de geluidsbelasting te berekenen zijn gegevens van de volgende geluidsbronnen gebruikt:

- rijkswegen, gemeentelijke wegen en provinciale wegen (gegevens uit 2019-2021);
- railverkeer (gegevens uit 2019);
- luchtvaart (gegevens uit 2016);
- industrie (kentalraming uit 2008);
- windturbines (gegevens uit 2021).

Voor ieder van deze bronnen is eerst een aparte geluidskaart gemaakt. Die zijn daarna gecombineerd tot **Figuur 3.49**. De figuur geeft een globaal beeld van de hoeveelheid geluid op een bepaalde plek. Hieruit blijkt dat er vooral sprake is van omgevingsgeluid op en nabij de snelwegen A1 en A30. Wegverkeer veroorzaakt het grootste deel van het geluid. Ook op bedrijventerrein Harselaar West is het geluidsniveau hoog; de beoordeling is ‘zeer slecht’. Verder is het geluidsniveau in de kern Barneveld op enkele plekken verhoogd en bevindt zich een cluster dat ‘slecht’ beoordeeld wordt aan de Wesselseweg, ten westen van Kootwijkerbroek. De maximale ontheffingswaarde van wegverkeerslawaai wordt op de doorgaande wegen overschreden. De kern Barneveld voldoet enkel op sommige plekken in de wijken aan de WHO-advieswaarde voor wegverkeerslawaai. De geluidsbelasting is het laagst rondom het dorp Kootwijk.

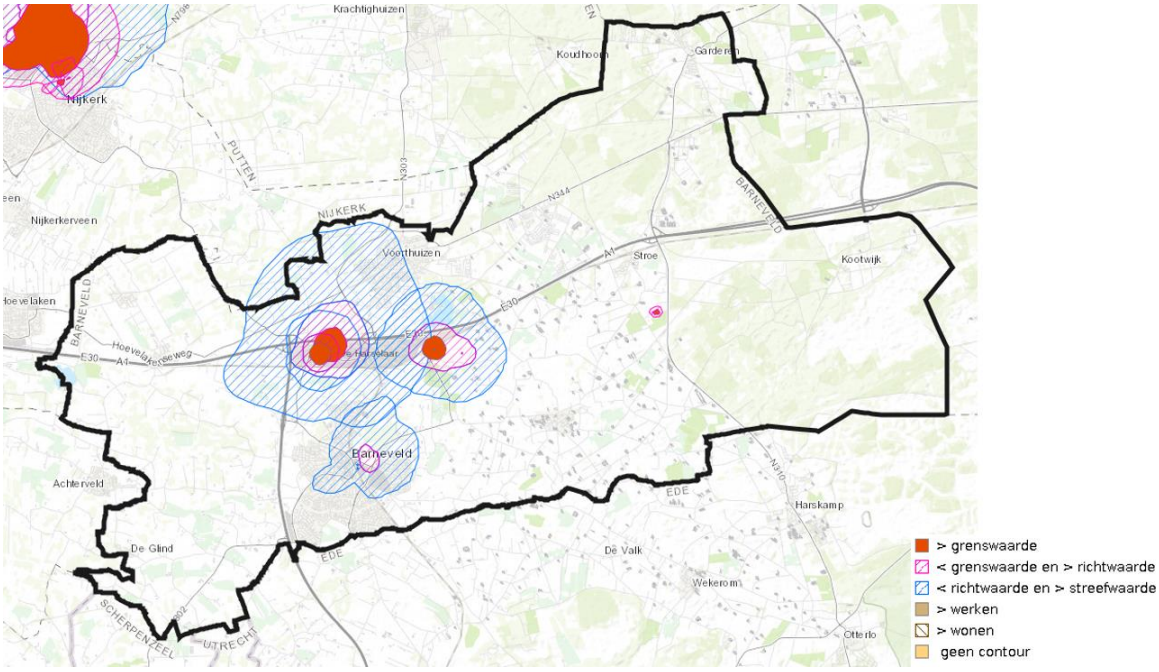
Figuur 3.49: Omgevingsgeluid (bron: RIVM)

Geur

Matige tot ernstige geurhinder kan op verschillende manieren ontstaan. Veelgenoemde bronnen zijn de BBQ/vuurkorf (20 procent), open haard/allesbrander (18 procent), landbouw/veeteelt (11 procent), Riolering/zuivering (9 procent), bedrijven/industrie (6 procent) en vliegverkeer (2 procent) (GGD Monitor Midden-Gelderland). Lokaal kan de achtergrondbelasting van geur leiden tot (ernstige) hinder of misselijkheid, hoofdpijn, prikkeling van slijmvliezen, irritatie van ogen en neus, verstoring van dagelijkse activiteiten en slaapproblemen.

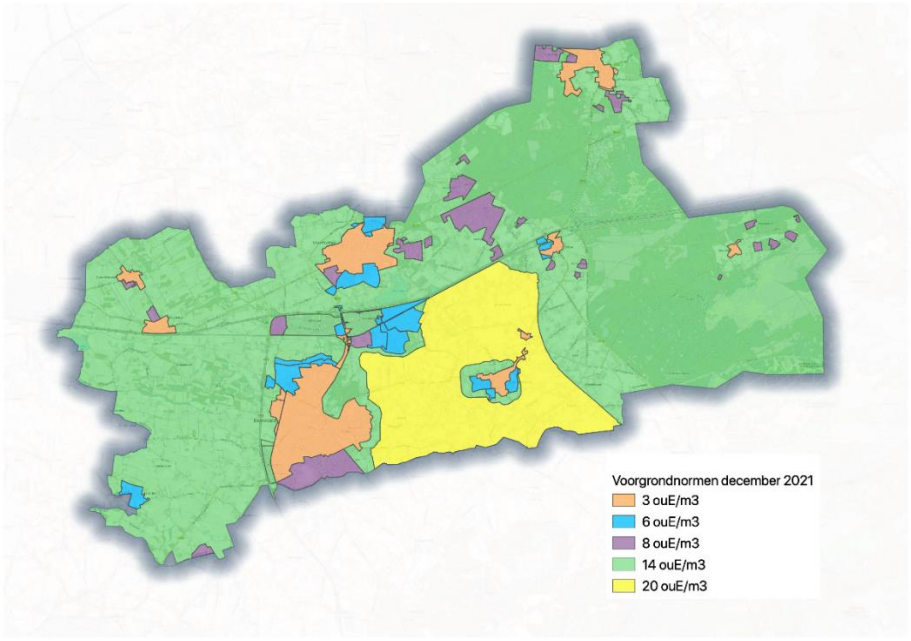
In de gemeente Barneveld liggen meerdere niet-agrarische bedrijven die bijdragen aan een geurbelasting van de omgeving: Givaudan Nederland B.V., Afvalverwerking Vink B.V. en PFW Aroma Chemicals B.V. Deze bedrijven zijn

overwegend op bedrijventerrein Harselaar gelegen, maar ook in de nabijheid van de kern van Barneveld. De contouren om deze bedrijven zijn op **Figuur 3.50** weergegeven.

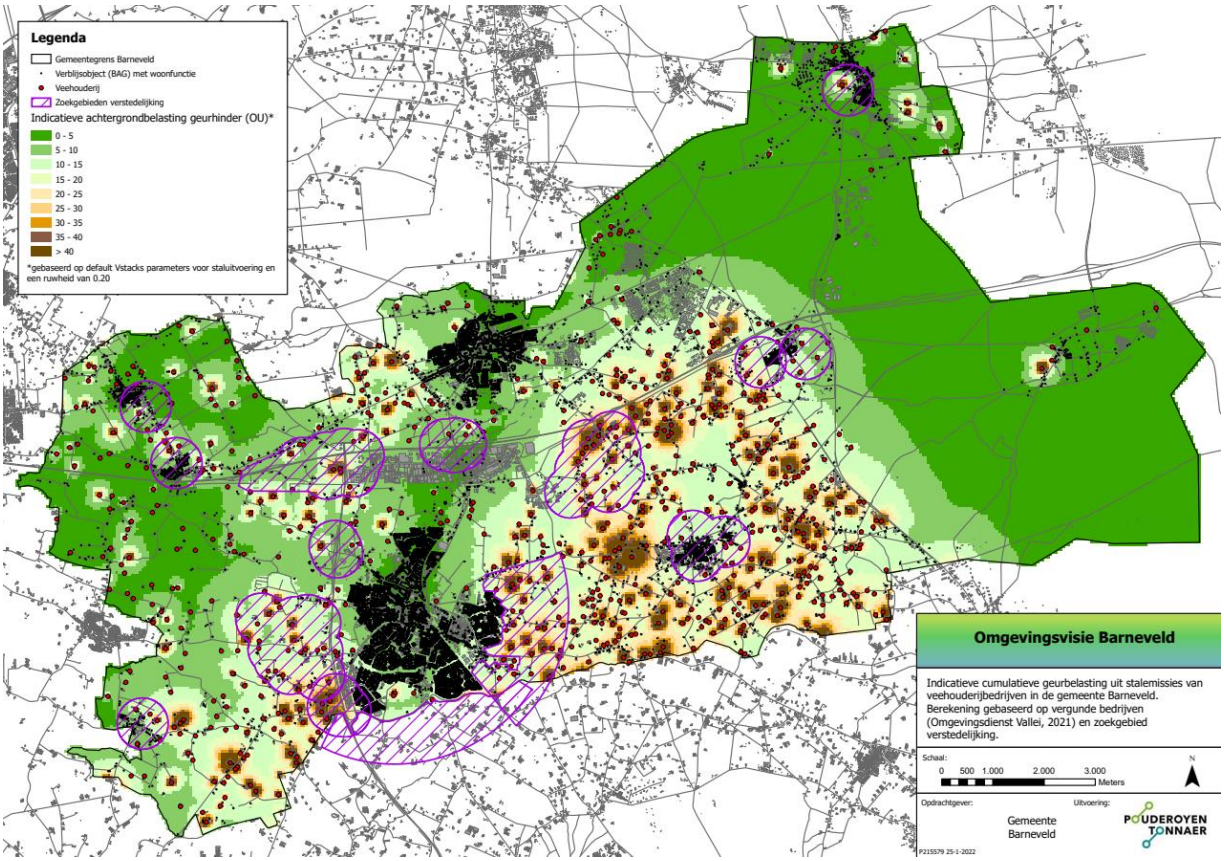
Figuur 3.50: Geurcontouren bedrijven en inrichtingen (toegestane belasting) (bron: provincie Gelderland)

In de gemeente Barneveld zijn daarnaast veel agrarische bedrijven (voornamelijk in de intensieve veehouderij) gevestigd. Deze agrarische bedrijven dragen bij aan de geurbelasting in het buitengebied. De gemeente Barneveld heeft een geurverordening vastgesteld die in bepaalde gebieden een aanmerkelijk hogere geurbelasting toelaat dan de 3 ouE/m3 die de Wet geurhinder en veehouderijen als grenswaarde voor woonkernen aangeeft. **Figuur 3.51** geeft aan wat de Verordening aan geur toelaat in de verschillende gebieden van Barneveld. Hierbij is naar de voorgrondnorm gekeken: de geur die één bron mag veroorzaken. Op de figuur is de vergunde situatie uit 2021 zichtbaar. Omdat niet ieder bedrijf per definitie maximaal geur uitstoot, is het aannemelijk dat de werkelijke situatie van de vergunde situatie afwijkt. Het algemeen beeld is dat de gemeente Barneveld relatief veel geuremissie toelaat.

Figuur 3.51: Voorgrondnormen geurbelasting (bron: gemeente Barneveld)

Op **Figuur 3.52** is de indicatieve achtergrondbelasting van geurhinder weergegeven. De achtergrondbelasting is de geur van alle bronnen samen. Op de kaart is de geurbelasting (vooral) afkomstig van veehouderijen te zien. Kijkend naar beide figuren, is te zien dat de hoogste achtergrondbelasting gemeten wordt in het gebied met de hoogste voorgrondnorm (ten oosten/noordoosten van de kern Barneveld). De agrarische bedrijven (intensieve veehouderijen) zijn voornamelijk hier gelegen. Ook in het gebied ten zuidwesten van de kern Barneveld zijn clusters met een relatief hoge geurbelasting te verwachten.

Figuur 3.52: Indicatieve achtergrondbelasting geurhinder (bron: Pouderoyen Tonnaer, Gemeente Barneveld)

Omgevingsveiligheid

Omgevingsveiligheid gaat over de risico's van het gebruik en transport van gevaarlijke stoffen, de veiligheid van inrichtingen en de veiligheid van nieuwe, zich snel ontwikkelende technologieën. In de Omgevingswet worden in het kader van omgevingsveiligheid (dat onder huidige wetgeving nog externe veiligheid heet) drie aandachtsgebieden onderscheiden:

- brandaandachtsgebied (BAG) van circa 30 meter bij een weg of spoorlijn;
- explosieaandachtsgebied (EAG) van circa 200 meter bij een weg of spoorlijn;[12]
- gifwolkaandachtsgebied (GAG) van mogelijke enkele kilometers.

Voor het gifwolkaandachtsgebied geldt eigenlijk dat mensen in een goed geïsoleerd huis (en zeker bij nieuwbouw) waar de ventilatie uitgezet kan worden, voldoende veilig zijn. Bovendien zijn de meeste inrichtingen die werken met giftige stoffen waar een dergelijke calamiteit zich voor kan doen, gevestigd op grote afstand van woongebieden.

Het brandaandachtsgebied geldt dat dit een beperkte zone is rondom met name de A30 en A1. Hier liggen nagenoeg geen woningen en zijn nieuwe activiteiten ook niet toegestaan zonder maatregelen.

Blijft over het explosieaandachtsgebied. Dit speelt bijvoorbeeld langs de A1 en A30 en bij LPG-tankstations. Over de A1 en A30 rijden in redelijk grote hoeveelheden tankauto's met onder andere LPG, die bij een ongeval kunnen exploderen.

In de gemeente Barneveld zijn bronnen aanwezig waar al deze drie typen effecten kunnen optreden. Vanuit het oogpunt van omgevingsveiligheid bezien is afstand houden het beste. Bij vrijwel alle stationaire bronnen is dit afstand houden geen probleem. Dit komt omdat vrijwel alle bedrijven die met gevaarlijke stoffen werken of deze

[12] Bij inrichtingen hangt dit af van hoeveel brandbare gassen in welke omstandigheden worden opgeslagen. Voor bijvoorbeeld LPG-tankstations geldt een explosie-aandachtsgebied van 160 meter.

opslaan buiten de kernen gelegen zijn. Zo bevindt bedrijvigheid die met gevaarlijke stoffen werkt zich overwegend op bedrijventerrein Harselaar. In het buitengebied zijn verschillende inrichtingen aanwezig die geclassificeerd zijn als Overig. Dit betreft voor een groot deel propaangastanks.

Aandachtspunten met betrekking tot omgevingsveiligheid vormen met name de transportassen, bijvoorbeeld de A30 en A1 of de buisleidingen met gevaarlijke stoffen. Er zijn in de huidige situatie geen noemenswaardige aandachtspunten bekend binnen de gemeente op het vlak van omgevingsveiligheid. Woningbouwplannen in de nabijheid van risicobronnen dienen getoetst te worden op het aspect Omgevingsveiligheid.

3.6.3 Trends en ontwikkelingen

In de gemeente Barneveld spelen verschillende ontwikkelingen die een invloed hebben op het thema Gezonde leefomgeving. De volgende ontwikkelingen spelen:

- Verbetering luchtkwaliteit
  De luchtkwaliteit verbetert door Europees en landelijk beleid ter verduurzaming van bronnen van luchtvervuiling en vermindering van uitstoot. Dit betekent dat de energie-, industrie-, en verkeerssector minder stikstofdioxide en fijnstof uitstoten. Zo stoten elektrische voertuigen bijvoorbeeld geen luchtverontreinigende gassen meer uit. Binnen de agrarische sector worden stappen gezet om de uitstoot van luchtverontreinigende stoffen te verminderen. Ook houtstook is een aandachtspunt.

- Toename geluidsoverlast
  De groei van het aantal woningen in de gemeente Barneveld betekent dat het aantal geluidsgevoelige bestemmingen, en daarmee de mogelijke geluidshinder, toeneemt. Ook ontstaat door de groei van het aantal inwoners een toename in mobiliteit, en daarmee verkeersgeluid. Elektrische voertuigen zorgen daarnaast voor een lichte toename in verkeersgeluid bij hogere snelheden. Op hogere snelheden is bandgeluid de grootste oorzaak van geluid. Omdat elektrische voertuigen over het algemeen zwaarder zijn, zorgt dit op snelwegen voor meer verkeersgeluid. In de kernen, waar langzamer wordt gereden, neemt het geluidsniveau hierdoor juist af. De energietransitie en de aanpassing aan het veranderende klimaat gaan verder ook gepaard met een toename in geluidsemissies in de directe woonomgeving, zoals warmtepompen en airco's.

- Geur en veehouderijen
  De ontwikkelingen op het vlak van veehouderijen wijzen erop dat het aantal gehouden dieren in de toekomst afneemt (naar verwachting met 20 tot 40 procent in 2040). Dit zou betekenen dat ook de geuremissie van veehouderijen afneemt. De woningbouwontwikkeling in Barneveld betekent ook echter dat er richting het buitengebied wordt uitgebreid. Hierdoor kan er juist meer overlast van geur door veehouderijen ontstaan.

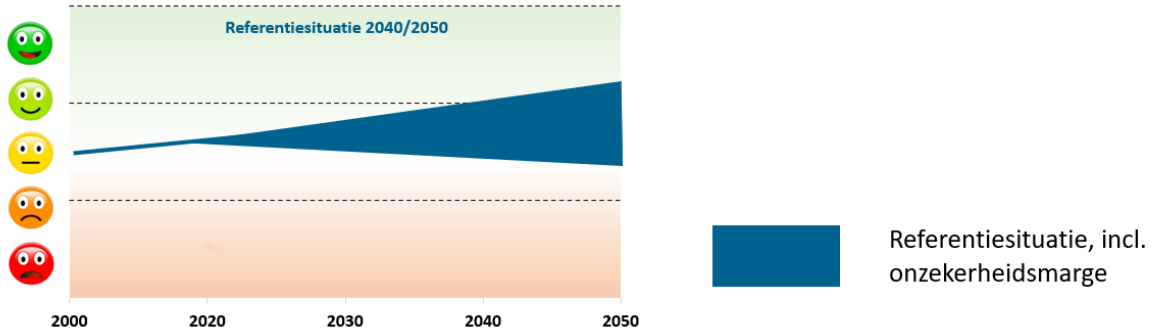
- Nieuwe veiligheidsrisico's
  Door de energietransitie ontstaan er nieuwe bronnen van veiligheidsrisico's in de woonomgeving. Hierbij kan gedacht worden aan waterstoftankstations en windturbines. Ook zorgt klimaatverandering voor versterking van bestaande risico's, zoals natuurbranden of overstromingen.

3.6.4 Beoordeling

In de gemeente Barneveld bestaan verschillende milieufactoren die een impact hebben op de omgeving. De luchtkwaliteit in de gehele gemeente Barneveld voldoet aan de Europese grenswaarden. Op de Veluwe wordt aan de WHO-advieswaarden voor PM_{10} en NO_2 voldaan. De luchtkwaliteit is de laatste jaren verbeterd in Nederland. Omgevingsgeluid speelt vooral bij de snelwegen in de gemeente en op de bedrijventerreinen in de gemeente. Geurbelasting kan op verschillende manieren ontstaan. In de gemeente liggen verschillende bedrijven met geurcontouren. Ook agrarische bedrijven zorgen voor geurbelasting. In de afgelopen jaren zijn meerdere agrarische bedrijven gestopt, maar de bedrijven die overbleven zijn groter geworden. De impact op de geurbelasting is daardoor niet eenduidig. In de gemeente bestaan geen grote aandachtspunten op het vlak van omgevingsveiligheid.

Naar de toekomst toe is het de verwachting dat de luchtkwaliteit verder verbetert door onder andere verduurzaming van de energie-, industrie-, verkeers- en agrarische sector. De geluidsoverlast kan toenemen in de gemeente om verschillende redenen. Woningbouw zorgt ervoor dat er meer geluidsgevoelige bestemmingen ontstaan en door de energietransitie en aanpassing aan het warme klimaat komen meer geluidsbronnen in de directe woonomgeving te staan, zoals warmtepompen en airco's. De ontwikkelingen op het vlak van geuroverlast zijn tweeledig. Enerzijds kan de geuroverlast verminderen door een mogelijke vermindering van het aantal dieren. Anderzijds betekent de uitbreiding (van woningen) in het buitengebied dat geuroverlast een grotere impact kan gaan hebben. De energietransitie en klimaatverandering zorgen ervoor dat er nieuwe veiligheidsrisico's ontstaan, zoals risico's van waterstoftanks, of een hoger natuurbrandrisico.

Al met al laten de ontwikkelingen op het vlak van verschillende milieuaspecten zien dat ontwikkelingen zowel positief als negatief kunnen zijn. Dit maakt dat het aspect Gezonde leefomgeving als volgt wordt beoordeeld:

3.7 Gezondheid en welzijn

3.7.1 Inleiding, beoordelingskader en beleid

Gezondheid en welzijn heeft betrekking op verschillende zaken. Zo is sociale kracht belangrijk. Daarbij is onder andere gekeken naar de sociale samenhang tussen inwoners en het sociaal netwerk waarop ze kunnen terugvallen. Daarnaast is de vraag gesteld in hoeverre iedereen 'erbij hoort' en veilig is/zich veilig voelt. Verder is er aandacht voor de fysieke gezondheid, in de vorm van gezondheidsbevordering. Er zijn vijf aspecten behandeld.

Beoordelingskader

Aspect	Criterium	Streefwaarde	Gewenste beweging
Gezondheid en welzijn	Sociale cohesie	Alle inwoners hebben een sociaal netwerk waarop ze kunnen terugvallen (sociale basis, sociaal wijkteam).	Versterking van de sociale cohesie.
	Sociale inclusiviteit	Alle inwoners van Barneveld hebben gelijke kansen om deel te nemen aan de maatschappij.	Versterking van kansen voor inwoners met beperkte kansen.
	Sociale veiligheid	Hoog niveau van (het gevoel van) de bescherming tegen misdrijven (in de openbare ruimte).	Versterking van (het gevoel van) sociale veiligheid.
	Sport en bewegen	Inwoners van Barneveld bewegen voldoende.	De omgeving nodigt meer uit tot bewegen.
	Gezonde levensstijl	Alle inwoners van Barneveld hebben een gezonde levensstijl.	Inwoners van Barneveld leven gezonder.

Beleid

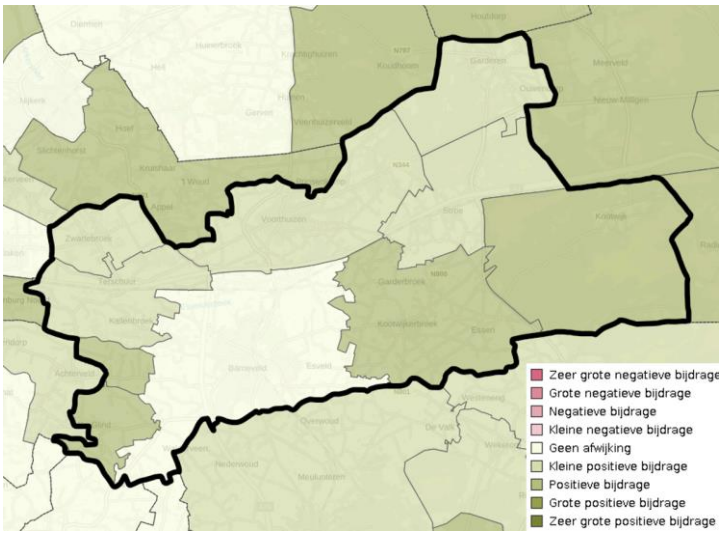
Kader	Belangrijkste uitgangspunten
Beleidsplan Sociaal Domein 'Mensen voorop'	Barneveld streeft naar een samenleving waarin iedere inwoner naar vermogen meedoet, waarin mensen zich met elkaar verbonden voelen en samen redzaam zijn en zorgt voor een professioneel vangnet. Barneveld hanteert hierbij de volgende acht uitgangspunten: 1. We sluiten aan op initiatieven en de eigen kracht van inwoners. 2. We werken met elkaar en integraal. 3. We spelen in op wat er nodig is. 4. We werken (be)doel(ings)gericht. 5. We bieden waar nodig maatwerk. 6. We geven deskundigen handelingsruimte. 7. We doen zo veel mogelijk lokaal, dichtbij mensen. 8. We houden rekening met de identiteit van inwoners.
Sport- en Beweegakkoord Barneveld 2020-2022	De gemeente zet zich in voor deze vier punten: 1. vitale sport- en beweegaanbieders; 2. sport en bewegen voor kwetsbare groepen; 3. jeugd vaardig in beweging; 4. sport en bewegen in de openbare ruimte.
Masterplan Buitensport 2018-2028	Barneveld ziet zich als 'zelf-samen-gemeente'. Die opvatting is leidend in de positie van de buitensport: - Eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid (zelf). - Omzien naar elkaar en onderlinge zorgzaamheid zijn van groot belang (samen). - Zo nodig draagt de gemeente zorg voor een vangnet van ondersteunende voorzieningen (gemeente).

	Voor de buitensportcomplexen betekent dit dat de gemeente, in samenspraak met de verenigingen, particulier initiatief stimuleert. De verwachte groei van het inwoneraantal van Barneveld, zal in de toekomst tot een grotere vraag naar buitensporten leiden.
Coalitieakkoord Gemeente Barneveld 2022-2026	Door roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik aan te pakken, kan de gezondheid van veel inwoners verbeteren. In navolging op het Nationaal Preventieakkoord sluiten we lokaal met maatschappelijke partners het Gezonde Leefstijlakkoord Barneveld. Ook maakt Barneveld zich zorgen om drugsgebruik. Daarom wil de coalitie geen ruimte bieden aan coffeeshops in de gemeente. Barneveld draagt zorg voor een toegankelijke samenleving die inclusief is voor mensen met een beperking. Het gaat dan om toegankelijkheid in de zin van fysieke toegankelijkheid en inclusie, maar ook om toegankelijkheid op het vlak van gelijke kansen voor iedereen (betaalbaarheid, onderwijs, woningmarkt).
Regionale visie Publieke Gezondheid Gelderland Midden 2021-2025	Hierin zijn de landelijke ambities op het gebied van gezondheid op regionaal niveau vertaald: - gezondheid in de fysieke en sociale leefomgeving; - verkleinen gezondheidsachterstanden; - omgaan met de druk op het dagelijks leven van jeugdigen en jong volwassenen; - vitaal ouder worden. De regio stelt dat gezondheid vanaf 2024 een vast onderdeel is in de belangenafweging in ruimtelijk beleid. - De regio faciliteert culturele ontmoeting als versterking van een positieve sociale leefomgeving. - Op het gebied van gezondheid is er extra aandacht voor mensen met meerdere chronische aandoeningen en laaggeletterden. - Voor de meest kwetsbare groepen mensen blijft de regio een sociaal vangnet houden.
Hoofdlijnennotitie Barneveld 2040	Barneveld zet in op gezonde voeding voor iedereen. Om de gezonde levensstijl van inwoners te bevorderen, verbetert Barneveld de fiets- en wandelvoorzieningen in de gemeente.

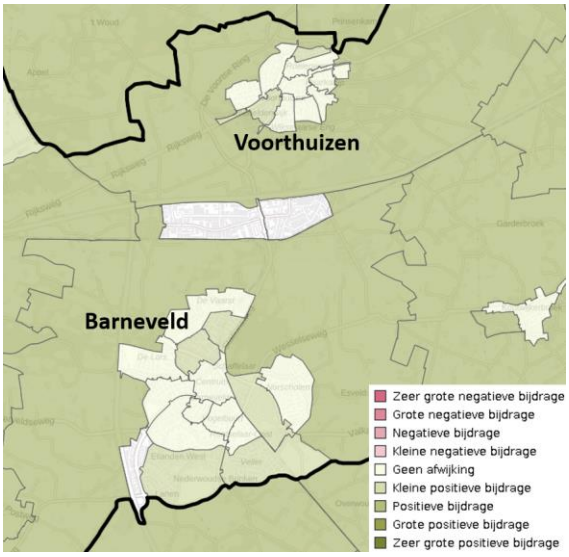
3.7.2 Huidige situatie

Sociale cohesie
Bij sociale cohesie gaat het om de mate waarin mensen zich met elkaar en met de maatschappij verbonden voelen. Een indicator die hier iets over zegt, is het aandeel mantelzorgers. Dat aandeel ligt in Barneveld hoger dan in Nederland in zijn geheel. In Barneveld verleent namelijk 15,2 procent mantelzorg. In Nederland gaat het om 13,6 procent (Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), 2020).

Figuur 3.53 en **Figuur 3.54** tonen de sociale samenhang per kern of buurt, bepaald door het ministerie van BZK. Hieruit blijkt dat de sociale samenhang gemiddeld tot positief beoordeeld kan worden.

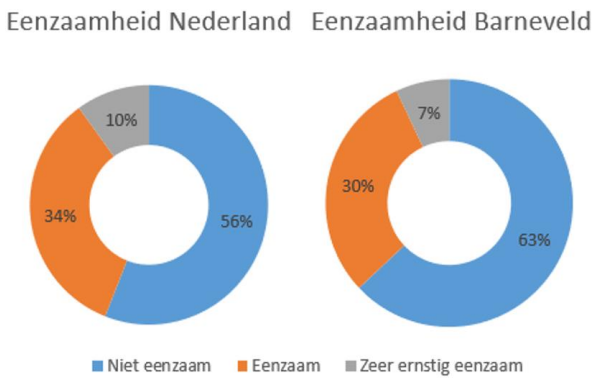
Figuur 3.53: Sociale samenhang (bron: Ministerie van BZK, 2020)

Figuur 3.54: Sociale samenhang kernen Barneveld en Voorthuizen (bron: Ministerie van BZK, 2020)

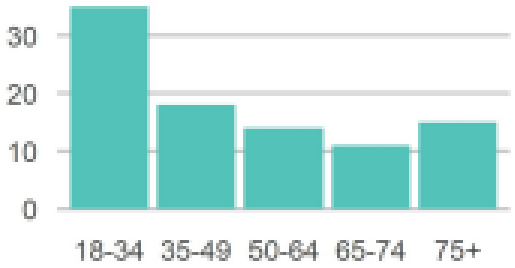
Sociale inclusiviteit

Bij inclusiviteit kan er gekeken worden in hoeverre bepaalde doelgroepen/personen ‘erbij horen’ in de samenleving. Een indicator die bij dit aspect past is eenzaamheid. In Barneveld ligt het aandeel eenzame personen onder het Nederlands gemiddelde: 37 procent ten opzichte van 44 procent. Ook de zeer ernstige eenzaamheid is in Barneveld beperkter dan in Nederland in z’n geheel.

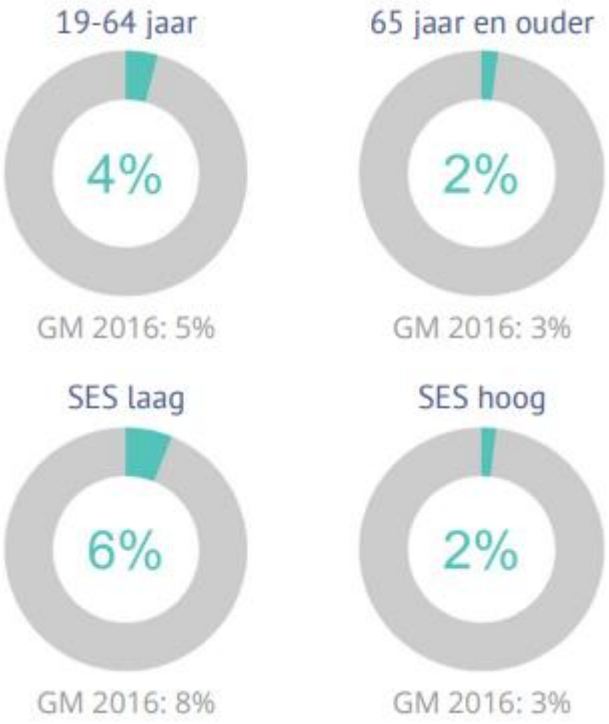
Figuur 3.55: Eenzaamheid (bron: gemeente Barneveld)

De coronacrisis heeft in de GGD-Gelderland Midden geleid tot onder andere een toename in eenzaamheid. Dit geldt voor alle leeftijdscategorieën. Binnen jongeren (18 tot 34 jaar) was het aandeel mensen die zich eenzamer voelde t.o.v. voorgaande perioden het sterkst. Meer dan 30 procent van deze groep voelde zich eenzamer. Voor de rest van de leeftijdsgroepen ervaarde 10 tot 20 procent van de mensen meer eenzaamheid in vergelijking met voor de coronacrisis.

Figuur 3.56: Toename van eenzaamheid door de coronacrisis per leeftijdscategorie (bron: GGD Monitor Gezondheid)

4 procent van de inwoners van de GGD-regio Gelderland-Midden tussen de 19 en 64 jaar voelt zich matig of sterk sociaal uitgesloten. Van de vijfenzestigplussers voelt 2 procent zich sociaal uitgesloten. Grote verschillen bestaan tussen groepen met een lage en hoge sociaaleconomische status. Waar 2 procent van de bevolking met een hoge sociaaleconomische status zich sociaal uitgesloten voelt, voelt 6 procent van de bevolking met een lage sociaaleconomische status zich uitgesloten. Ten opzichte van de vorige meting (2016) is het aandeel mensen dat zich sociaal uitgesloten voelt binnen elke groep licht afgenomen.

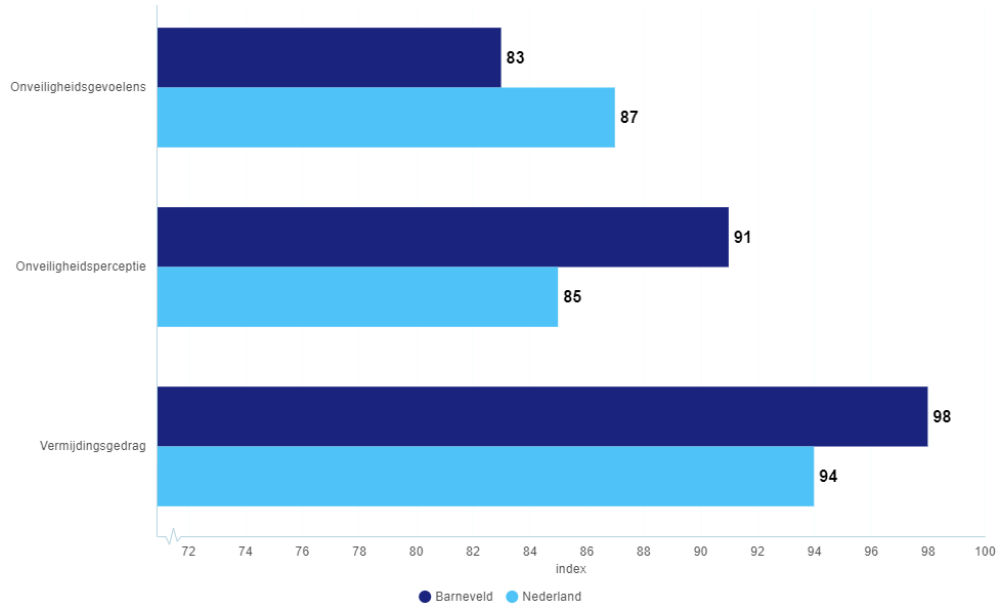

Figuur 3.57: Aandeel inwoners GGD-regio Gelderland midden dat zich matig of sterk sociaal uitgesloten voelt (bron: GGD Monitor Gezondheid)

Sociale veiligheid

In de CBS Veiligheidsmonitor omvat sociale veiligheid drie zaken: criminaliteit, ondervonden overlast en onveiligheidsbeleving. Van alle drie deze indicatoren zijn er openbare indexcijfers (2014 = 100). Op het gebied van criminaliteit scoort Barneveld veiliger dan gemiddeld (72 t.o.v. 76 gemiddeld in NL). Ook op het gebied van overlast wordt Barneveld beter beoordeeld (94 t.o.v. 98 gemiddeld in NL). De gegevens van de onveiligheidsbeleving zijn in figuur 3.16 weergegeven. Er zijn drie aspecten bekeken:

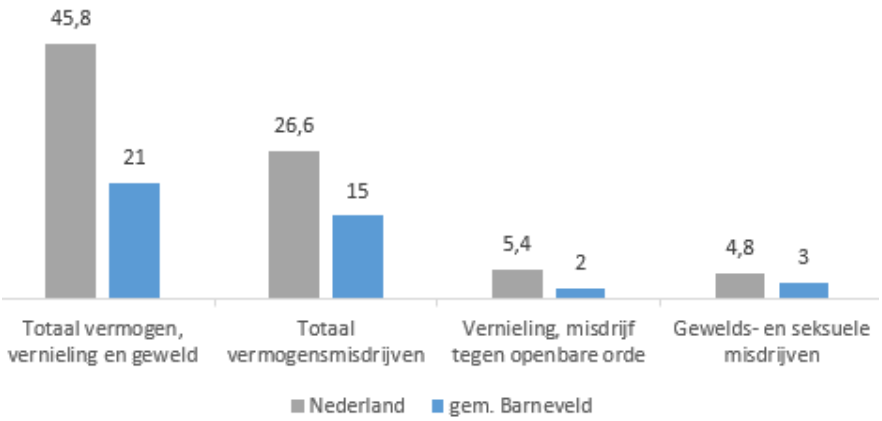
- Onveiligheidsgevoelens: hoe onveilig men zich in de buurt voelt.
- Onveiligheidsperceptie: de ervaren omvang van criminaliteit in de buurt.
- Vermijdingsgedrag: hoe vaak men het eigen gedrag aanpast aan situaties in de buurt in verband met onveiligheid.

Figuur 3.58: Sociale veiligheid: onveiligheidsbeleving index (2014 = 100) (bron: CBS Veiligheidsmonitor, 2021)

Uit **Figuur 3.58** blijkt dat het gevoel van onveiligheid relatief klein is in Barneveld. Wel speelt het idee dat er sprake is van onveiligheid en is er relatief veel sprake van vermijdingsgedrag.

Het totaal aantal misdrijven ligt relatief laag in Barneveld: 80 per 10.000 inwoners ten opzichte van een Nederlands gemiddelde van 111 per 10.000 (Dataportaal politie, Q4 2021). Ook kijkend naar **Figuur 3.59**, is het relatief goed gesteld met de veiligheid in Barneveld.

Figuur 3.59: Geregistreerde misdrijven (per 1.000 inwoners) (bron: gemeente Barneveld)

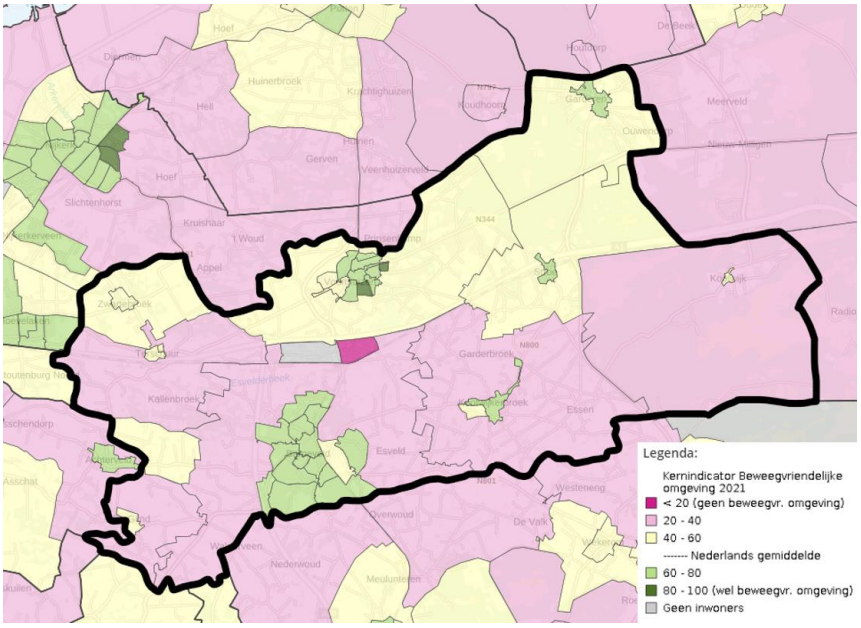
Sport en bewegen

Het aantal mensen dat wekelijks sport in Barneveld is 50 procent (t.o.v. 51,3 procent landelijk). 22 procent van de inwoners is lid van een sportvereniging, landelijk ligt dit percentage op 25,3 (Gemeente Barneveld, 2020). Landelijk voldoet 51,7 procent van de Nederlanders aan de beweegrichtlijn, Barneveld scoort daar iets onder met 50 procent (bron: Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2016 GGD'en, CBS en RIVM). Het gaat bij de beweegrichtlijn om minstens 150 minuten matig intensieve spanning per week en minstens tweemaal per week spier- en botversterkende activiteiten.

In de afgelopen jaren heeft Barneveld samen met de verenigingen veel tijd en geld geïnvesteerd om de capaciteit en kwaliteit van de sportcomplexen in overeenstemming te brengen met de behoeften. De afstemming tussen vraag en aanbod is momenteel nagenoeg in evenwicht. Dit met uitzondering van de tenniscomplexen waar in de loop der jaren een overcapaciteit is ontstaan. Over het algemeen kan gesteld worden dat de complexen up-to-

date en van een goede kwaliteit zijn of binnen afzienbare tijd op een goed kwaliteitsniveau worden gebracht (Synarchis/Gemeente Barneveld, 2018).

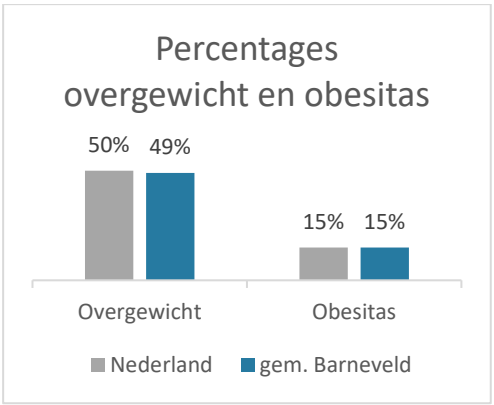
De beweegvriendelijkheid van de omgeving is door het Mulier Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu in kaart gebracht. Deze indicator laat zien hoe de fysieke omgeving in de openbare ruimte scoort op de mogelijkheid voor mensen om te sporten en te bewegen. De veronderstelling is dat een meer beweegvriendelijke omgeving bijdraagt aan meer sporten en bewegen (Mulier Instituut, 2021). Op afbeelding 3.17 is te zien dat de kernen binnen de gemeente goed scoren. De gemeente als geheel scoort 58, net onder het Nederlands gemiddelde van 60. De indicator is opgebouwd uit vier deelindicatoren: voorzieningen, sportaccommodaties, groenblauwe recreatie en speelplekken. Barneveld scoort op speelplekken zeer goed (88); op voorzieningen aanmerkelijk minder (30).

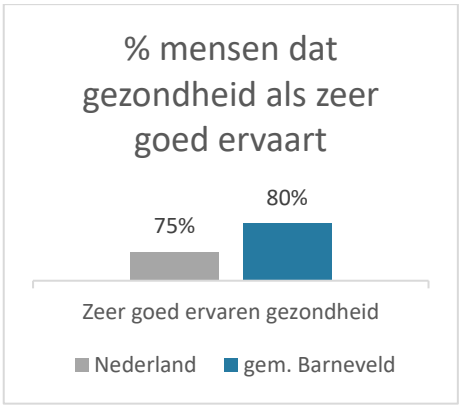
Figuur 3.60: Beweegvriendelijke omgeving (bron: Mulier instituut, 2021)

Gezonde levensstijl

Er zijn in Barneveld gemiddeld gezien net iets minder mensen met overgewicht dan in Nederland als geheel: 49 om 50 procent. Het aandeel met ernstig overgewicht (obesitas) is ongeveer gelijk: 15 procent.

Figuur 3.61: Overgewicht (bron: gemeente Barneveld)

Figuur 3.62: Ervaring gezondheid (bron: gemeente Barneveld)

Het aandeel rokers in Barneveld lag in 2020 op 15,7 procent (Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), 2020). In Nederland rookte toen 17,9 procent van de volwassenen (19+). Opvallend is dat er in Barneveld in 2016 nog 15,2 procent rookte. Van een daling is tussen die jaren dus geen sprake geweest. In het beeld van Nederland als geheel is wel een dalende trend zichtbaar.

Er gaan in Barneveld iets meer kinderen (2-17) naar de tandarts dan gemiddeld in Nederland: 78,7 t.o.v. 76,7 procent.[13]

3.7.3 Trends en ontwikkelingen

In de gemeente Barneveld spelen verschillende ontwikkelingen die een invloed hebben op het thema 'Gezondheid en Welzijn'. De volgende ontwikkelingen spelen:

- Groei aantal inwoners en sociale cohesie
  Barneveld is de afgelopen jaren sterk gegroeid. De verwachting is dat het aantal inwoners in de gemeente de komende jaren verder zal groeien. Een belangrijk aandachtspunt is de invloed van de instroom van nieuwe inwoners op de bestaande sociale netwerken in de gemeente.

- Meer aandacht voor preventieve zorg
  Er bestaat meer en meer aandacht voor preventieve zorg. Het stimuleren van een gezonde leefstijl, bijvoorbeeld op het vlak van voeding, beweging, alcoholgebruik en roken, zorgt ervoor dat mensen gezonder oud worden.

- Toenemende vergrijzing
  De bevolking vergrijst en dat heeft invloed op de zorg. Ouderen hebben vaker gezondheidsproblemen. Zo komen onder ouderen chronische aandoeningen vaker voor. Ook is eenzaamheid onder ouderen een belangrijk aandachtspunt. Een gezonde leefstijl en een seniorvriendelijke woonomgeving zijn manieren waarop inwoners gezond(er) oud kunnen worden.

- Toename overgewicht
  Het aantal volwassenen en kinderen met overgewicht neemt landelijk toe. Dit komt onder andere door een makkelijker en/of betaalbaarder aanbod aan ongezond eten (vergeleken met gezond eten). Onder meer door deze reden treedt overgewicht (nationaal gezien) vaker op bij individuen/in wijken met een lagere sociaaleconomische status.

3.7.4 Beoordeling

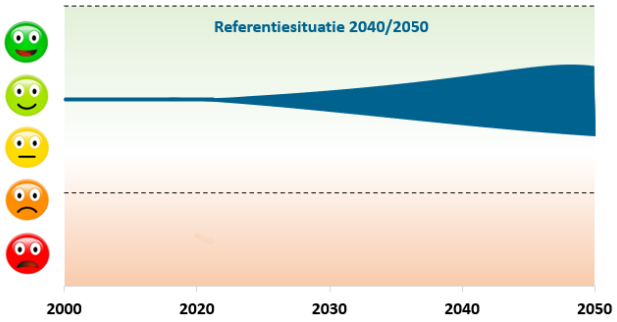
Barnevelders hebben over het algemeen een vergelijkbare levensstijl ten opzichte van de gemiddelde Nederlander. In Barneveld komen overgewicht en obesitas (bijna) evenveel voor als in de rest van Nederland. Het aandeel Barnevelders dat voldoende beweegt ligt licht onder het Nederlands gemiddelde. In de gemeente Barneveld is het aandeel rokers lager dan in de rest van Nederland.

De gemeente Barneveld scoort op sociaal vlak ook sterk. De sociale samenhang in de gemeente draagt over het algemeen positief bij aan de leefbaarheid. Minder mensen dan gemiddeld hebben te maken met eenzaamheid of zeer ernstige eenzaamheid. Ook zijn er juist meer mantelzorgers dan gemiddeld. In de gemeente Barneveld is over het algemeen relatief weinig sprake van criminaliteit. Barnevelders ervaren wel meer dan gemiddeld criminaliteit in de buurt en passen hun gedrag daarop aan.

Naar de toekomst toe bestaan er verschillende trends die zowel een positieve als negatieve impact op de gezondheid en het welzijn van Barneveld kunnen hebben. Een positieve ontwikkeling is de aandacht voor preventieve zorg. Door maatregelen in het heden te nemen, kunnen gezondheidsproblemen in de toekomst voorkomen of verminderd worden. Een aandachtspunt is (de toename van) overgewicht. Zo'n 50 procent van de Barnevelders is namelijk te zwaar. Het aantal mensen met overgewicht neemt landelijk gezien steeds verder toe. Op langere termijn heeft dit een negatief effect hebben op de gezondheid. De vergrijzing heeft ook een impact op de zorg. Ouderen hebben vaker gezondheidsproblemen en krijgen ook vaker te maken met eenzaamheid. De groei van de gemeente kan een druk leggen op de bestaande sociale netwerken in de gemeente. Al met al kan de

[13] Vektis, 2020

gezondheid in de toekomst verbeteren als preventieve zorg aanslaat, maar er bestaan ook verschillende factoren die druk leggen op de gezondheidszorg.

Referentiesituatie, incl. onzekerheidsmarge

3.8 Vitale woonomgeving

3.8.1 Inleiding, beoordelingskader en beleid

Een vitale woonomgeving is van groot belang. De afgelopen jaren heeft de woningmarkt grote veranderingen doorgemaakt. Van de crisis waar de huizenmarkt zich tien jaar geleden in bevond, is al lang geen sprake meer. Woningprijzen zijn hoog en nieuwbouwprojecten raken snel verkocht. De vraag naar woningen is zeer groot; zelfs zodanig dat het woningaanbod in de bestaande voorraad sterk is afgenomen. Ook andere aspecten zijn van belang in de woonomgeving. Zo komt een passend voorzieningenniveau de woonomgeving ten goede en zijn de inwoners gebaat bij een omgeving dat hun gezondheid en welzijn stimuleert.

Beoordelingskader

Aspect	Criterium	Streefwaarde	Gewenste beweging
Vitale woonomgeving	Woningvoorraad	Voorzien in de (lokale) woningbehoefte met aandacht voor specifieke doelgroepen.	Meer betaalbare en passende woningen.
	Voorzieningenniveau	Aanwezigheid, kwaliteit en nabijheid van voorzieningen.	Behoud/versterking van aanwezigheid, kwaliteit en nabijheid van voorzieningen.
	Leefbaarheid	In de hele gemeente minimaal een voldoende leefbaarheidsscore.	Een verbetering van de leefbaarheidsscore.

Beleid

Kader	Belangrijkste uitgangspunten
Woonvisie Barneveld 2021-2025	Deze woonvisie is voornamelijk gericht op de periode 2021-2025, maar kijkt ook verder vooruit (2030/2040 en nog verder). De gemeente zet zich in om aan de woonwensen van de huidige en toekomstige inwoners van Barneveld te voldoen, zodat mensen hier naar volle tevredenheid kunnen blijven en komen wonen. In deze visie streeft Barneveld vier ambities na: 1. We houden ons woningbouwtempo hoog. - Barneveld blijft woningen bouwen voor inwoners die tegen de problemen op de woningmarkt aanlopen. - De gemeente streeft naar een jaarlijkse toevoeging van gemiddeld 450 tot 500 woningen. Barneveld continueert het woningbouwtempo tot (tenminste) 2025. 2. Extra aandacht voor jongeren/starters en ouderen in de woningdifferentiatie. - De toevoeging van betaalbare huur- en koopwoningen is van groot belang voor verschillende doelgroepen, zoals starters, ouderen, statushouders, arbeidsmigranten en spoedzoekers. - De gemeente staat open voor creatieve woonoplossingen, zoals flexibele/tijdelijke woningen of tiny houses. 3. We werken aan vitale en gedifferentieerde buurten en kernen. - De toevoeging van starterswoningen in de huursector wordt vooral in de kernen Barneveld, Voorthuizen, Garderen, Terschuur en Zwartebroek en de Glind gevraagd. - De toevoeging van starterswoningen in de koopsector is naast deze kernen vooral een onderwerp in Kootwijkerbroek. - Seniorenwoningen (in allerlei verschijningsvormen) zijn in vrijwel alle kernen gewenst. - Gezinswoningen worden vooral in Barneveld, Voorthuizen en Kootwijkerbroek gevraagd. 4. We werken aan een duurzame en klimaatbestendige woningvoorraad en woonomgeving. - We zetten de energietransitie in, waarbij ons uitgangspunt een betaalbare, betrouwbare en duurzame energievoorziening voor iedereen is. - We verleiden, faciliteren en stimuleren particuliere woningeigenaren tot het nemen van duurzaamheidsmaatregelen.

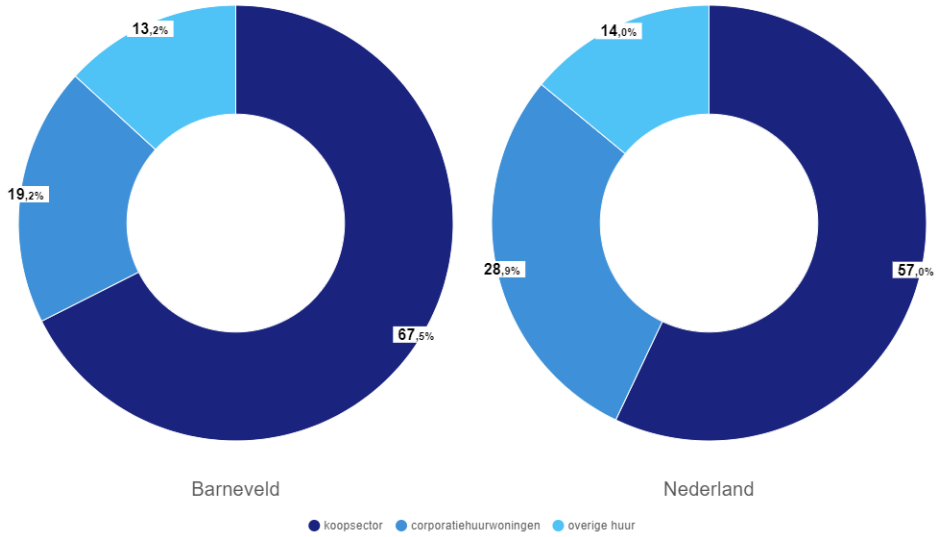
	- Nieuwbouw volgens geldende duurzaamheidsnormen. Vanaf 1 januari 2021 bouwt Barneveld Bijna Energieneutrale Gebouwen (BENG), en uiteraard aardgasvrij. - Prettig, veilig en gezond binnenklimaat van gebouwen en woningen. - Aandacht voor een klimaatadaptieve woning en woonomgeving is onderdeel van de beoordeling van al onze woningbouwprojecten. Al met al wordt een programmering met minimaal 40 procent sociale woningbouw als uitgangspunt opgenomen, waarvan 20 procent sociale huur, 10 procent sociale koop laag en tenminste 10 procent sociale koop hoog.
Provinciale Omgevingsvisie (POVI)	Gelderland heeft een aanbod aan woningtypen en woonmilieus passend bij de diversiteit aan woningvraag: voor ieder een passende, duurzame woning. Alle nieuwbouw wordt aardgasloos gerealiseerd en zoveel mogelijk circulair gebouwd. Woningen in Gelderland zijn in 2050 klimaatneutraal.
Hoofdlijnennotitie Barneveld 2040	De gemeente Barneveld kiest vanuit haar maatschappelijke opgave voor het faciliteren van de verdere groei van het inwonertal naar zo'n 80.000 à 85.000 inwoners in 2040. Woningbouw vindt niet alleen in Barneveld en Voorthuizen plaats, maar in alle kernen.
Kaderstellende Notitie Masterplan Onderwijs 2017-2032	Onderwijs is een van de belangrijkste voorzieningen in de gemeente. Het doel van dit masterplan is het opstellen van een visie op onderwijshuisvesting voor de komende 4 jaar, met een doorkijk naar de jaren daarna.
Strategische Visie Barneveld 2030	Barneveld streeft naar een sociaal en betaalbaar gevarieerd voorzieningenaanbod (onderwijs, sport, cultuur en hulp & ondersteuning), dat meebeweegt met de behoeften en de mogelijkheden van de inwoners, waarbij de specifieke situatie per dorp, wijk of buurt kan verschillen. - De gemeente zet in op passend en goed bereikbaar voorschools, primair en voortgezet onderwijs voor alle kinderen en jongeren. - De gemeente werkt aan aantrekkelijke geconcentreerde winkelcentra in Barneveld en Voorthuizen. Voorzieningen zijn gevarieerd en afgestemd op bijzondere doelgroepen. De gemeente is sturend op bundeling van detailhandel binnen het kernwinkelgebied.

3.8.2 Huidige situatie

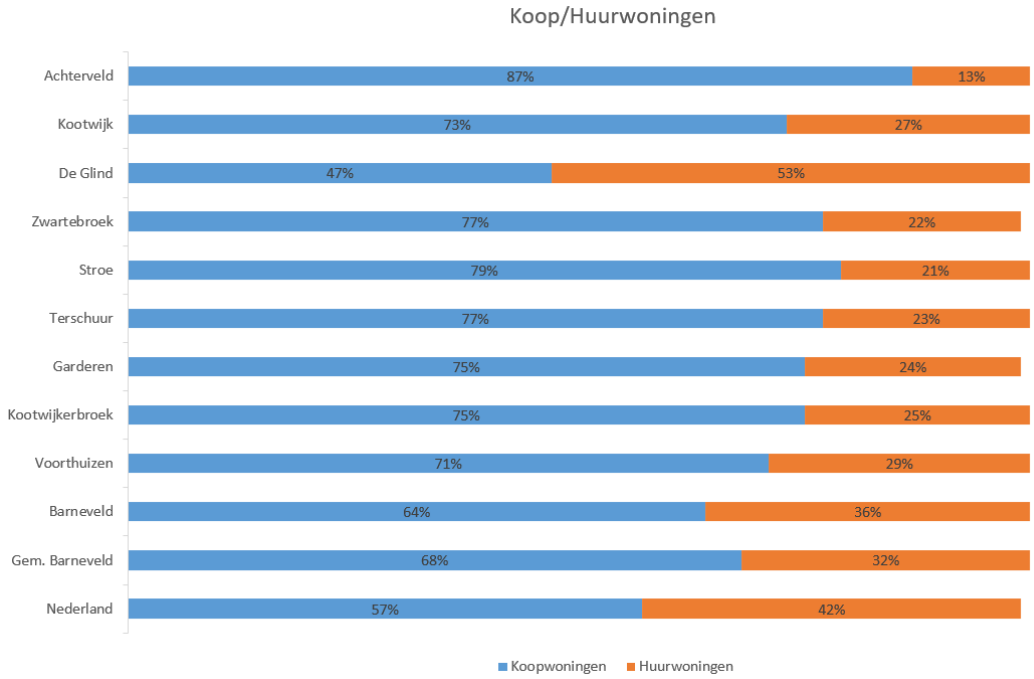
Woningvoorraad

De gemeente Barneveld telt 60.699 inwoners, verspreid over 23.379 woningen. Meer dan de helft van de inwoners woont in hoofdplaats Barneveld (ruim 35.000). Kijkend naar het inwonertal, zijn Voorthuizen (ruim 11.000) en Kootwijkerbroek (5.000 à 6.000) de tweede en derde plaats.

67,5 procent van de woningen in Barneveld is een koopwoning. Dat aandeel ligt relatief hoog. In Nederland in zijn geheel is namelijk 57,1 procent van de woningen een koopwoning. Met name het deel sociale huur ligt in Barneveld laag: 19,2 procent van de woningvoorraad ten opzichte van 28,8 procent in heel Nederland. **Figuur 3.63** en **Figuur 3.64** geven de verspreiding van koop- en huurwoningen in Barneveld en de omliggende kernen weer. Hierbij is gekeken naar verblijfsobjecten met een woonfunctie.

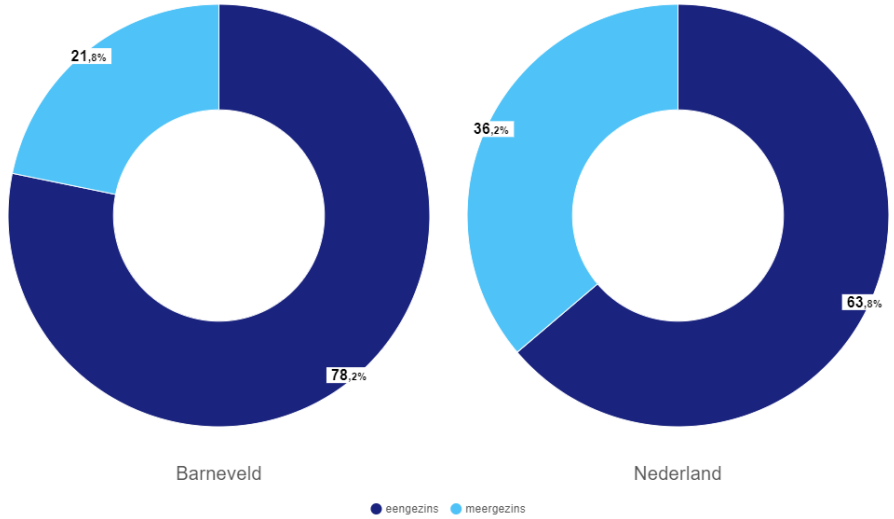

Figuur 3.63: Woningen naar eigendom (bron: Basisregistraties adressen en gebouwen)

Figuur 3.64: Aandeel koop- en huurwoningen per kern (bron: gemeente Barneveld)

In Barneveld staan veel eengezinswoningen: 78,2 % van het totale woningaanbod is een eengezinswoning, ten opzichte van het landelijk gemiddelde van 63,5%. De overige 21,8% is een meergezinswoning, zoals flats of appartementen (**Figuur 3.65**). De Barneveldse woningen zijn ook relatief groot: gemiddeld 133 m^2, ten opzichte van het Nederlands gemiddelde van 116 m^2.

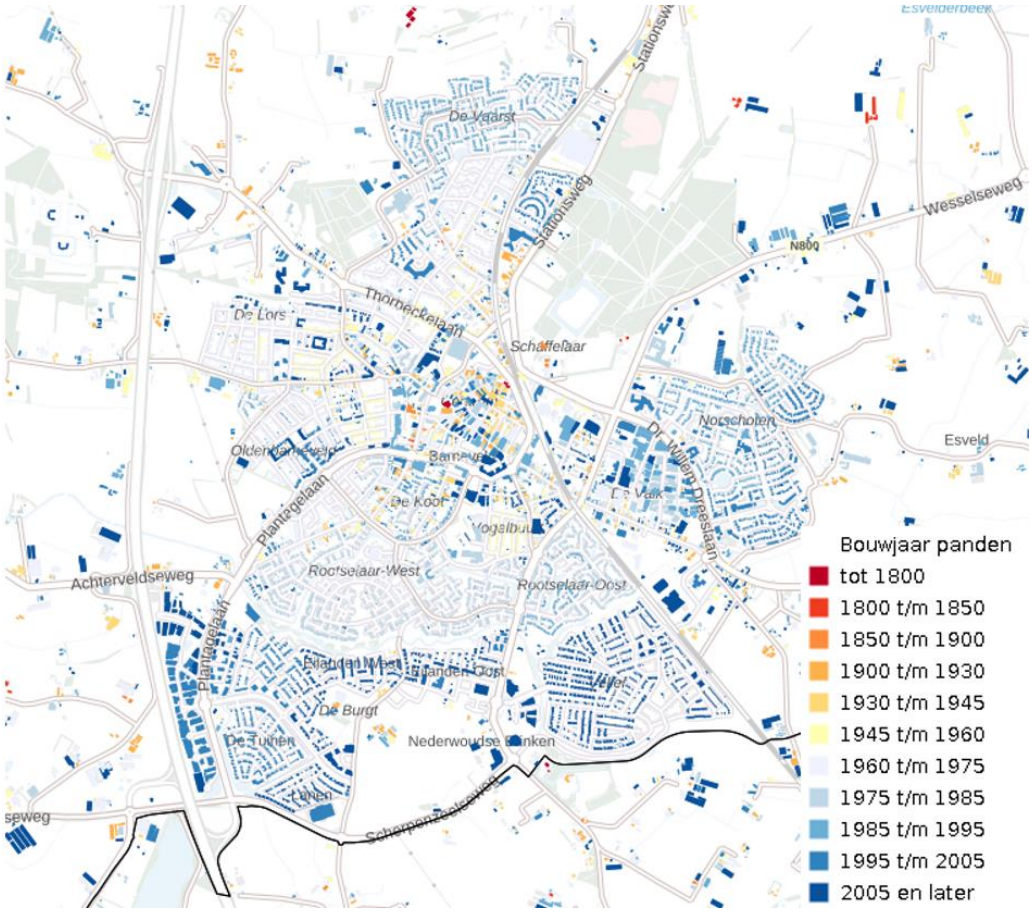
Figuur 3.65: Woningen naar type (bron: Basisregistraties adressen en gebouwen)

De bestaande woningvoorraad van Barneveld is relatief jong. Er zijn relatief weinig huizen van voor 1945 en relatief veel huizen van na 2000/2010. De verdeling naar bouwjaar is in **Figuur 3.66** weergegeven. Het gemiddelde bouwjaar van een woning in Barneveld is 1984. Kijkend naar heel Nederland is het gemiddelde bouwjaar 1970.

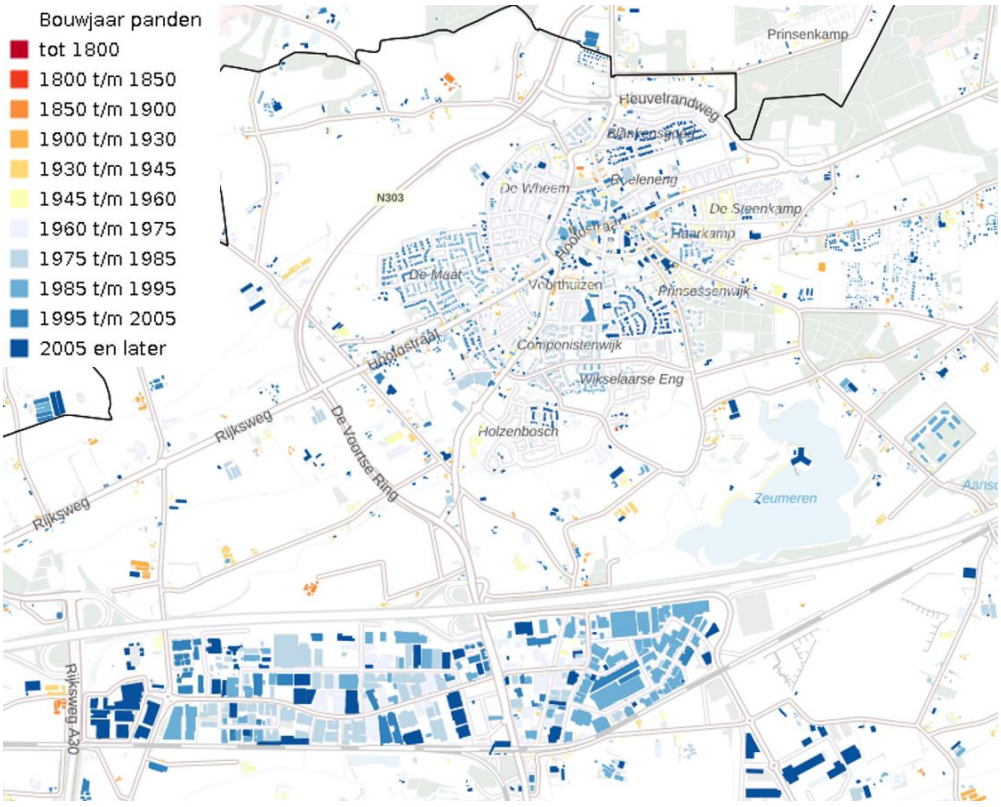

Figuur 3.66: Woningen naar bouwjaar (bron: Basisregistraties adressen en gebouwen)

De figuren hieronder (**Figuur 3.67** en **Figuur 3.68**) tonen een plattegrond die per pand inzicht geeft in de periode waarin het gebouwd is. Zo is te zien dat de oude gebouwen zich met name in het centrum van Barneveld concentreren. In het buitengebied zijn meerdere oude boerderijen gelegen.

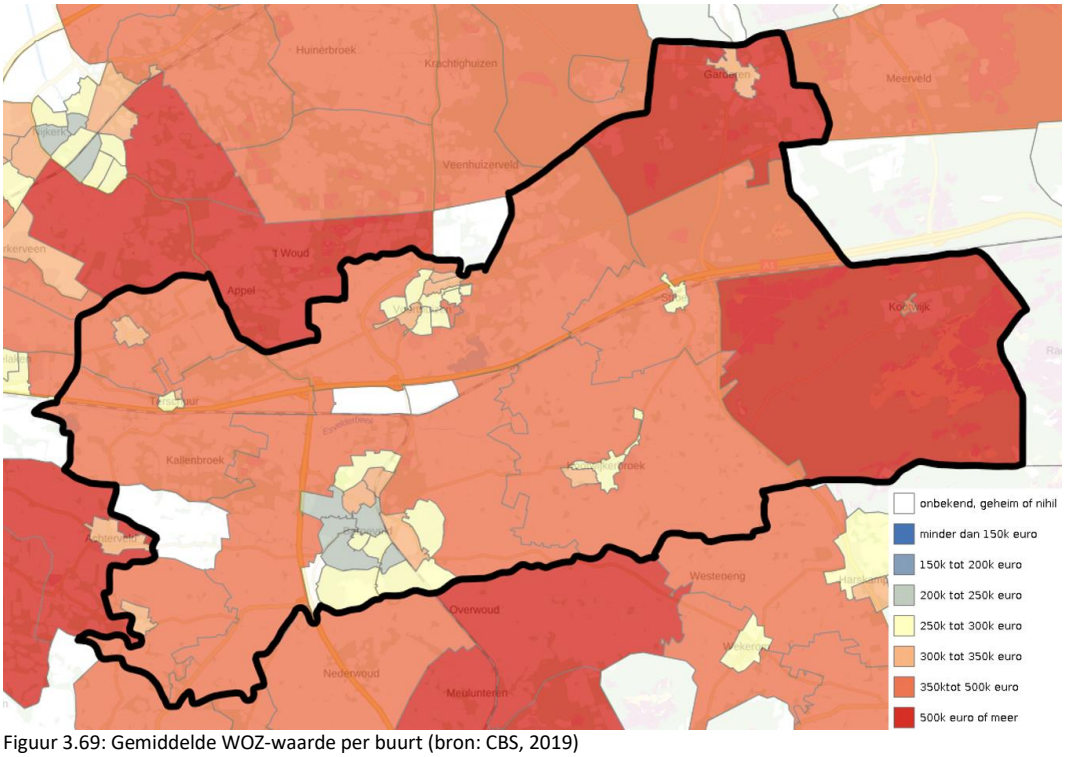

Figuur 3.67: Bouwjaar panden kern Barneveld (bron: Kadaster, 2018)

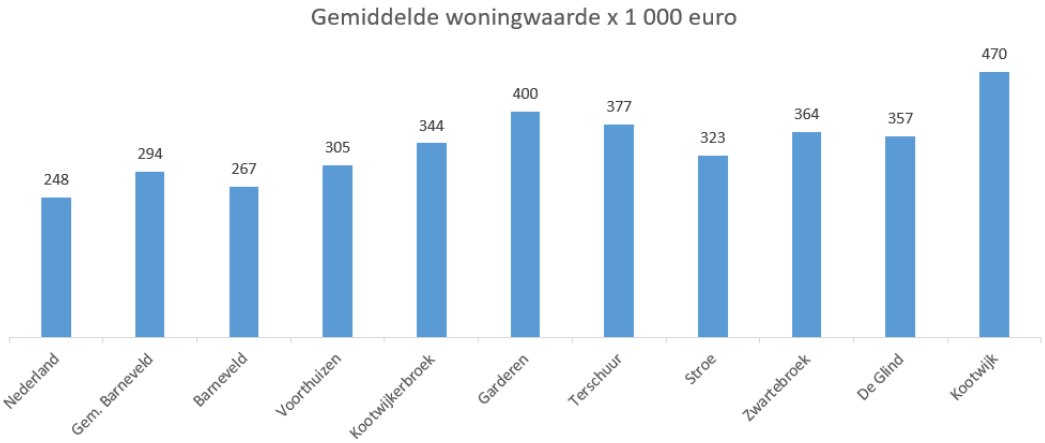

Figuur 3.68: Bouwjaar panden bedrijventerrein Harselaar en kern Voorthuizen (bron: Kadaster, 2018)

De gemiddelde WOZ-waarde in de gemeente Barneveld bedroeg in 2021 341.000 euro. Op **Figuur 3.69** is te zien dat de WOZ-waarden in de kernen gemiddeld lager liggen dan daarbuiten. In en om Kootwijk en Garderen ligt de WOZ-waarde het hoogst. In enkele wijken in het westen van de kern Barneveld ligt de gemiddelde WOZ-waarde relatief laag. De wijken Oldenbarneveld en De Lors zijn hier voorbeelden van. In alle kernen van de gemeente ligt de gemiddelde woningwaarde boven het Nederlands gemiddelde (**Figuur 3.70**).

Figuur 3.69: Gemiddelde WOZ-waarde per buurt (bron: CBS, 2019)

Figuur 3.70: Gemiddelde woningwaarde per kern (bron: gemeente Barneveld)

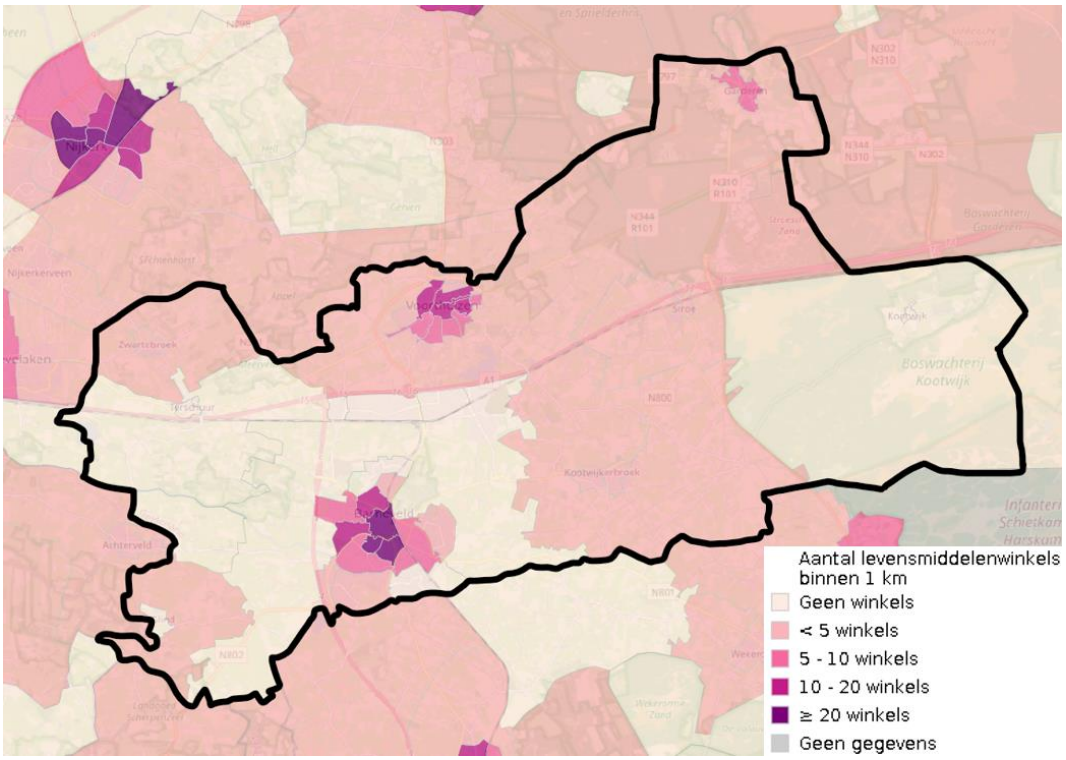
Voorzieningenniveau

De gemeente Barneveld heeft 33 basisscholen. Die basisscholen geven onderwijs aan 6.678 leerlingen (2020). Er bevinden zich maar liefst 22 basisscholen in de kern Barneveld. 17 hiervan bieden regulier basisonderwijs aan. De grote meerderheid van de basisscholen in Barneveld is protestants-christelijk. Er zijn drie reguliere middelbare scholen, allemaal gevestigd in de kern Barneveld. Dit zijn alle drie protestants-christelijke scholen. Er zijn 4.899 leerlingen in het voortgezet onderwijs in Barneveld (2020). Speciaal onderwijs wordt op verschillende scholen aangeboden. Er zijn 202 locaties met kinderopvangvoorzieningen (Landelijk Register Kinderopvang en

Peuterspeelzalen, 2021). Deze bieden ruimte aan bijna 2.500 kinderen. Er zijn gemiddeld 12,3 kindplaatsen per locatie (NL gemiddelde: 18,7). De locaties zijn dus relatief kleinschalig.

Een andere belangrijke voorziening is de huisarts. De gemiddelde afstand tot een huisartsenpraktijk is voor een inwoner van Barneveld 1,3 kilometer (CBS, 2021). Kijkend naar heel Nederland, is dit gemiddeld 1,0 kilometer.

Op **Figuur 3.71** is te zien dat het aantal levensmiddelenwinkels binnen één kilometer in de kernen Barneveld en Voorthuizen het hoogst ligt. Met name Barneveld heeft een groot winkelaanbod. In grote delen van het gebied bevinden zich geen winkels binnen een straal van een kilometer. De natuurrijke omgeving van Kootwijk is hier een voorbeeld van.

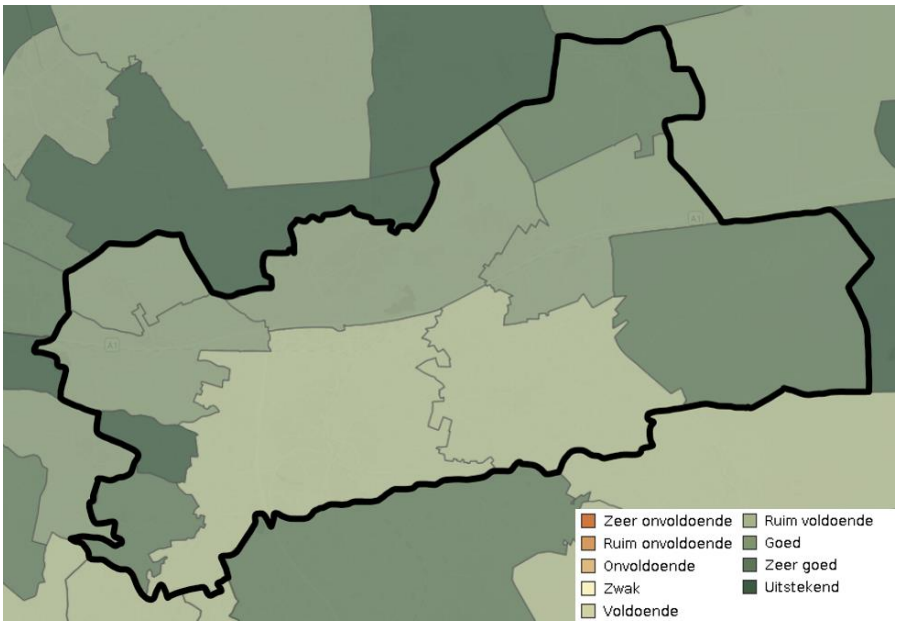

Figuur 3.71: Voorzieningenniveau (winkels) (bron: CBS, 2016)

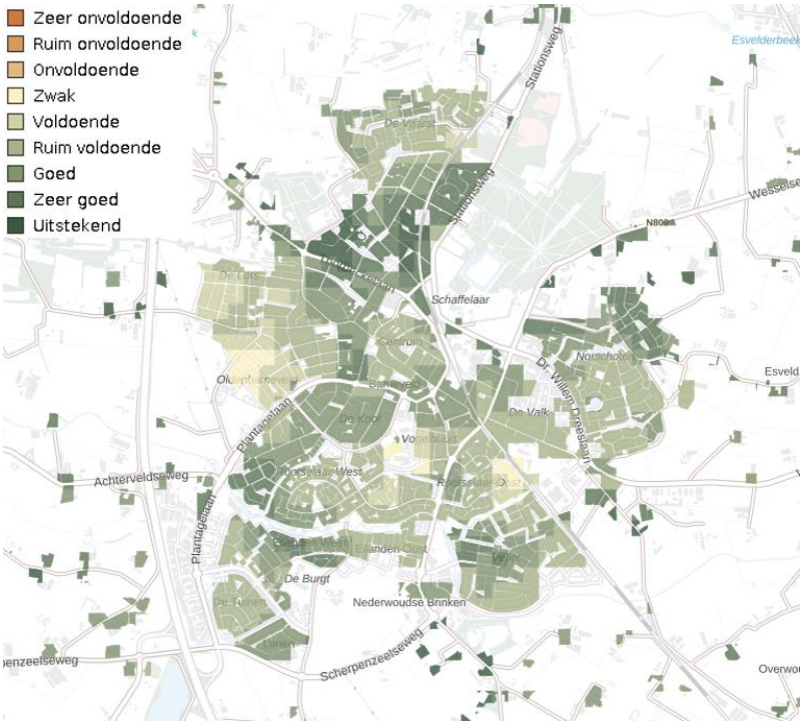
Het winkelcentrum van Barneveld onderscheidt zich door de aanwezigheid van relatief veel kwaliteitszaken en eigen winkeliers met een nadruk op (kinder-)mode. Voorthuizen heeft een bijzondere functie voor de gasten van de recreatiebedrijven.

Leefbaarheid

Bij leefbaarheid is naar data uit de Leefbarometer gekeken (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), 2020). De leefbaarheid van de gemeente Barneveld wordt over het algemeen overal als voldoende beoordeeld. Met name in het buitengebied bij het Barneveldse Achterveld, Garderen en Kootwijk is de leefbaarheidsscore zeer goed tot uitstekend. Lokaal spelen enkele aandachtspunten voor de leefbaarheidssituatie. In het bebouwd gebied van Barneveld wordt op enkele locaties lager dan het Nederlands gemiddelde gescoord. De wijk Oldenbarneveld scoort het laagst, maar krijgt alsnog een voldoende. Met name de indicator 'Voorzieningen' (deel van de leefbaarheidsscore) wordt in de gemeente Barneveld lager dan gemiddeld beoordeeld. De leefbaarheidsscores zijn op **Figuur 3.72** en **Figuur 3.73** te zien.

Figuur 3.72: Leefbarometer (bron: Minsterie van BZK, 2020)

Figuur 3.73: Leefbaarheid kern Barneveld Leefbarometer (bron: Ministerie van BZK, 2020)

3.8.3 Trends en ontwikkelingen

In de gemeente Barneveld spelen verschillende ontwikkelingen die een invloed hebben op het thema 'Vitale woonomgeving'. De volgende ontwikkelingen spelen:

- Het oplossen van het woningtekort
  Er bestaat een tekort aan betaalbare en passende woningen voor verschillende bevolkingsgroepen. In de gemeente Barneveld wordt hier onder andere door nieuwbouw invulling aan gegeven.

- Plancapaciteit woningbouw als autonome ontwikkeling
  Er wordt verwacht dat het bevolkingsaantal in 2030 richting 70.000 gaat. Daarvoor is voldoende plancapaciteit gereserveerd, maar de planologische borging hiervan moet veelal nog plaatsvinden. Hoe zit het na 2030, als het inwonertal blijft groeien?

  De belangrijke uitbreidingslocaties bevinden zich vooral in Barneveld en Voorthuizen, maar ook deels in de overige kernen (veelal nog niet planologisch geborgd, maar in deze Leefomgevingsfoto als autonome ontwikkelingen beschouwd):

Uitbreidingslocatie	Aantal woningen beoogd
Barneveld-Zuid: De Burgt	700-800
Barneveld-Noord: Bloemendal	1.550-1.600
Voorthuizen-Zuid/Oost: Holzenbosch (meerdere fasen), Wikselaarse Eng en Kromme Akker-Zuid, Apeldoornsestraat en woonwerklandschap	Totaal: > 1.000
Terschuur/Zwartebroek: Eendrachtstraat en Dwarsakker fase 2	200-250
Kootwijkerbroek-Oost: Oostbroek	150-160
Kootwijkerbroek-Zuid: Puurveen	ca. 130
Stroe-Noord: Ericaweg	ca. 115

- Verduurzaming van de woonomgeving
  Ook in de woonomgeving is er sprake van de trend van het verminderen van energiegebruik en de opwekking van duurzame energie. Hierbij kan gedacht worden aan de plaatsing van zonnepanelen, isolatie of de warmtepomp.

- Andere woonconcepten zijn in opkomst
  Nieuwe, betaalbare woonconcepten, zoals tiny houses, worden meer en meer gemeengoed. Flexibelere vormen van wonen kunnen mogelijk gemakkelijker ruimte bieden aan een veranderende vraag naar woningen, bijvoorbeeld door de instroom van (arbeids)migranten en de groei van het aantal kleine huishoudens.

- Aandacht voor een gezonde leefomgeving
  Meer en meer aandacht ontstaat voor een gezonde en uitnodigende leefomgeving rondom woningen. Daarbij gaat het om allerlei zaken: voldoende ruimte om te spelen en te bewegen, voldoende groen en klimaatadaptatie zijn bijvoorbeeld van belang. Het betekent dat er een goede balans gevonden moet worden tussen inbreiding om de woningbouwopgave in te vullen en spreiding ten behoeve van voldoende buitenruimte.

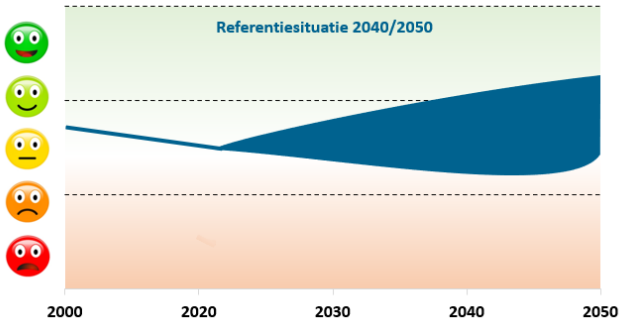
3.8.4 Beoordeling

In de gemeente Barneveld staat de woningmarkt onder druk, net zoals in een groot deel van de rest van Nederland. De gemiddelde WOZ-waarde ligt op 341.000 euro. In alle kernen ligt de gemiddelde woningwaarde boven het Nederlands gemiddelde. Het aandeel sociale huur ligt onder het Nederlands gemiddelde. Dit betekent dat ook voor huurwoningen de betaalbaarheid onder druk staat. De leefbaarheid en het voorzieningenniveau in de gemeente zijn van hoog niveau. Lokaal bestaan er potentiële verbeterpunten, zoals het de leefbaarheid in de wijk Oldenbarneveld.

Naar de toekomst toe streeft de gemeente Barneveld ernaar om de woningvoorraad met zo'n 450 tot 500 woningen per jaar toe te laten nemen tot tenminste 2025. Hierbij is specifiek aandacht voor jongeren, starters en ouderen in het soort woningen dat wordt gerealiseerd. Hierdoor gaan vraag en aanbod meer bij elkaar aansluiten. De mate waarin de realisatie van woningen aansluit bij de behoeften van woningzoekenden is afhankelijk van

verschillende factoren. Energieneutraal en duurzaam bouwen (warmtepomp, zonnepanelen) brengt extra kosten met zich mee, die een impact hebben op de betaalbaarheid van woningen. Zodra deze duurzaamheidstechnieken meer gemeengoed worden gaan kosten hiervan omlaag.

Al met al bestaan er verschillende ontwikkelingen die onzekerheid met zich meebrengen. Hierbij gaat het om de hoeveelheid woningen die daadwerkelijk gerealiseerd wordt, de betaalbaarheid van woningen en de mate waarin energieneutraal bouwen de woningprijs beïnvloedt. Over tijd wordt verwacht dat het toevoegen van nieuwe woningen en het gemeengoed worden van duurzaamheidstechnieken een positief effect op de staat van de woningmarkt heeft. Dit geldt voor Nederland in het algemeen, maar is ook het geval binnen de context van de gemeente Barneveld.

3.9 Mobiliteit

3.9.1 Inleiding, beoordelingskader en beleid

Een goede bereikbaarheid vormt een belangrijke basis voor het functioneren van onze maatschappij en economie. Een goede en betrouwbare infrastructuur maakt het mogelijk om te reizen voor werk, sociale contacten en recreatie. Het mobiliteitssysteem is constant in verandering met de opkomst van nieuwe verkeersmodaliteiten en een verduurzaming van bestaande vervoersmiddelen. Dit hoofdstuk gaat in op de infrastructuur, bereikbaarheid en verkeersveiligheid van de gemeente Barneveld.

Beoordelingskader

Aspect	Criterium	Streefwaarde	Gewenste beweging
Mobiliteit[14]	Autobereikbaarheid	Goede bereikbaarheid en doorstroming met de auto.	Vermindering filedruk en versterking autobereikbaarheid kernen.
	Ov-bereikbaarheid	Goede multimodale ov-bereikbaarheid.	Versterking ov-verbindingen.
	Langzaam verkeer (o.a. fiets- en wandelnetwerk)	Basisvoorziening (recreatieve) routestructuren, zoals fiets-, wandel- en rolstoelpaden op orde.	Behoud/versterking langzaam verkeersnetwerk.
	Verkeersveiligheid	Barneveld als verkeersveilige gemeente.	Vermindering onveilige verkeerssituaties in Barneveld.

Beleid

Kader	Belangrijkste uitgangspunten
Omgevingsvisie Gaaf Gelderland	Bereikbaarheid en klimaatbestendigheid vormen belangrijke speerpunten van de provinciale omgevingsvisie. Het doel is om in 2050 de groei van de mobiliteit op een slimme manier opgevangen te hebben en dat het mobiliteitssysteem veilig, snel, betaalbaar en klimaatneutraal is.
Strategische Visie Barneveld 2030	Uit de Strategische Visie Barneveld 2030 komen diverse centrale keuzes voort die van belang zijn voor de Omgevingsvisie. Voor het thema mobiliteit zijn de keuzes: - Te werken aan zowel een optimale externe bereikbaarheid van de gemeente als geheel als van de individuele woon- en werklocaties. - De kansen voor multimodaal transport van mensen en goederen goed te benutten en te faciliteren. - Sterk in te zetten op schone mobiliteit.
Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan (GVVP) Barneveld (2017)	Het GVVP van de gemeente Barneveld heeft drie centrale doelen: - werken aan de externe bereikbaarheid (het benutten van de strategische ligging); - werken aan de interne bereikbaarheid (het verbeteren van de bestaande infrastructuur); - werken aan de wensen uit dorpen en wijken (de infrastructurele verbeteringen op wijk- of buurtniveau). Hierbij is aandacht voor verschillende vervoerswijzen. **Tabel 3.6** toont de doelstellingen per modaliteit. De gemeente Barneveld zet zich in om weggebruikers veilig aan het verkeer te laten deelnemen. Speerpunten hierbij zijn het beïnvloeden van het gedrag van jonge beginnende bestuurders, het creëren van meldpunten voor onveilige situaties en de inzet op het efficiënter handhaven van de orde in het verkeer. Belangrijk zijn ook de ontwikkelingen binnen de samenleving. Deze ontwikkelingen hebben betrekking op duurzaamheid, de energietransitie, de circulaire economie en het klimaat. Uitwerkingsrichtingen zijn:

[14] Het aspect mobiliteit behelst de vier criteria die hierboven beschreven zijn. Samenvattend is mobiliteit hier dus gericht op sec bereikbaarheid (en verkeersveiligheid). Duurzame mobiliteit/de mobiliteitstransitie is geen expliciet onderdeel van dit aspect. Dat betekent echter niet dat duurzame mobiliteit geen plek heeft in deze Leefomgevingsfoto. De verduurzaming van mobiliteit komt namelijk in paragraaf 3.5 (Energie en grondstoffen) aan bod.

	- Het stimuleren van het verminderen van woon-werk-/dienstkilometers en het stimuleren van het rijden met elektrische voertuigen. - Het faciliteren van de (elektrische) fiets. - Het stimuleren van zuinigere auto's, meer deelvervoer en goede aansluitingen op het OV. - Een integrale benadering van 'energie en klimaat' bij het ontwerp of de aanpassing van infrastructuur. Enkele speerpunten voor de verduurzaming van de mobiliteit in de gemeente Barneveld zijn: - Zuiniger, schoner en stiller: de gemeente gaat geluids- en luchtkwaliteitsproblemen in de kernen tegen. - Het verder uitbreiden van het aantal oplaadpunten voor niet-brandstofvoertuigen. - Barneveld stimuleert en faciliteert 100 procent 'groen' bij laadpunten. - De gemeente ondersteunt initiatieven van bewoners voor schone, duurzame mobiliteit en van initiatieven uit de markt. - Barneveld kijkt in samenwerking met de transportsector naar de mogelijkheden voor groen gas. - De e-bike/speedpedelec en e-scooter worden gepromoot. - Barneveld is vanaf 2024 de fietsgemeente van Nederland.

Tabel 3.6: Doelstellingen per modaliteit (bron: GVVP Barneveld, 2017)

	Auto	Fiets	Openbaar vervoer
Externe bereikbaarheid	Opwaarderen aansluiting A1/A30	Optimaliseren fietsnetwerk	Optimaal benutten spoort
	Realiseren rondweg Voorthuizen	Realiseren snelfietsroutenetwerk	Verbinding met IC-netwerk
	Realiseren rondwegenstructuur Barneveld	Realiseren strategische stallingsvoorzieningen	
	Inzetten op mobiliteitsmanagement		
Interne bereikbaarheid	Wegen in prima conditie	Fietsroutes zorgen voor verbinding	Zelfstandige mobiliteit
	Wegen klimaatrobuust	Recreatieve fietsroutes zorgen voor beleving	(Deel)fiets in voor- en natransport
	Landbouwverkeer en ander zwaar transport uit de kernen	Aansluitingen op wegen	Van aanbod naar vraag
	Voertuig en infra digitaal met elkaar verbonden	Fiets dichtbij winkels als de drukte het toelaat	Toegankelijke OV-infrastructuur
	Voorzieningen goed bereikbaar	Voldoende stallingen bij voorzieningen	Van streekbus naar oproep-/buurtbus
Wensen uit dorpen en wijken	Voorzieningen goed bereikbaar	Fiets dichtbij winkels als de drukte het toelaat	Mobiliteitsplein – bereikbaarheid
	Zwaar transport uit de kernen	Start recreatieve fietsroutes zorgen voor recreatiemarkt/ werkgelegenheid	(Deel-)fiets in voor-/natransport

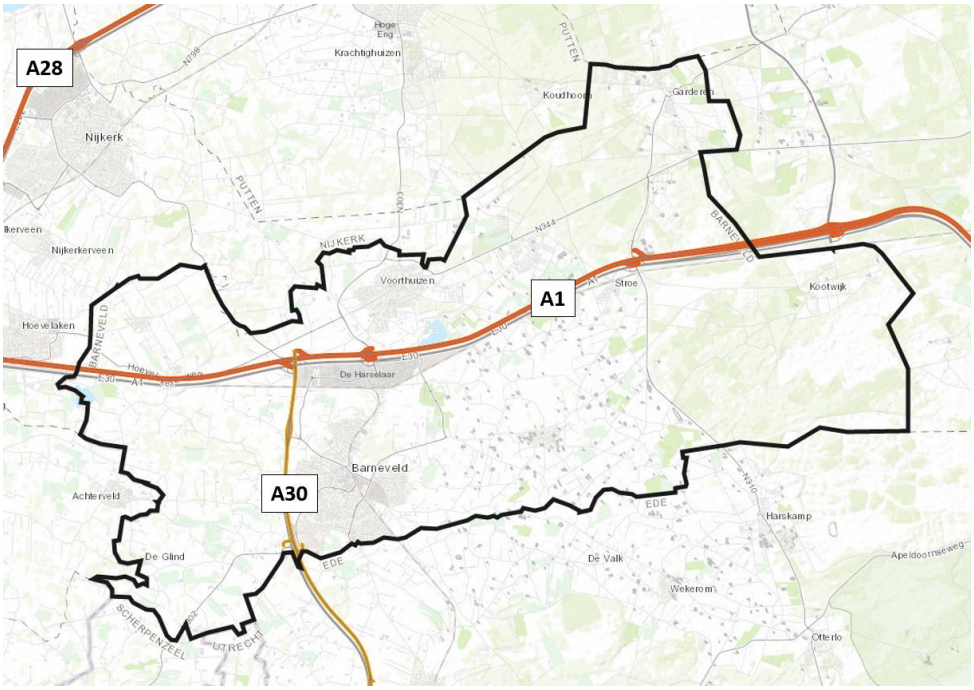
3.9.2 Huidige situatie

Autobereikbaarheid

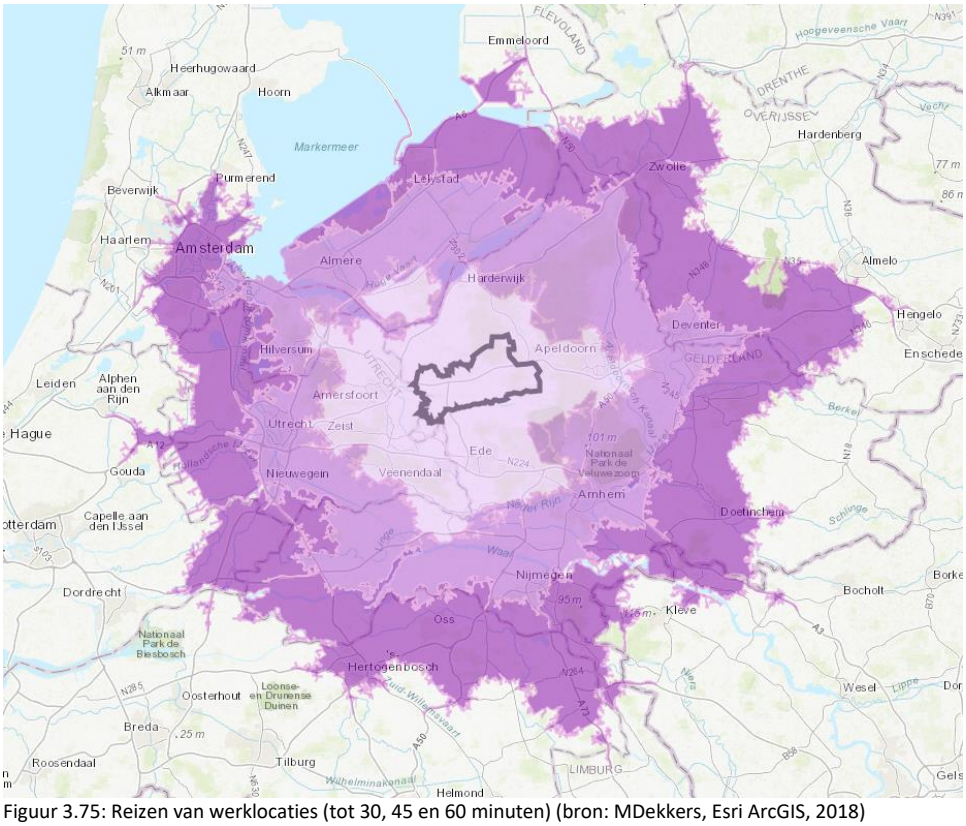
Door de gemeente Barneveld lopen twee rijkswegen (**Figuur 3.74**). De A1 loopt vanuit oostelijke naar westelijke richting door de gemeente. De A30 loopt van noordelijke naar zuidelijke richting. De snelweg A30 verbindt de A1 met de A12 bij Ede. Rond het knooppunt van de A30 en de A1 is in de ochtendspits (vooral op de A1 richting Amsterdam) vaak sprake van file.

Naast de rijkswegen spelen meerdere provinciale wegen een rol in de autobereikbaarheid van de gemeente Barneveld. Het gaat hierbij om de N301, de N805, de N303, de N800 en de N802. De centrale ligging van de gemeente Barneveld maakt dat een relatief groot gebied met meerdere grote kernen binnen een half uur te

bereiken is. Kernen die binnen een half uur rijden zijn gelegen zijn Amersfoort, Apeldoorn, Veenendaal en Ede. Binnen 45 minuten rijden zijn daarnaast ook de kernen Utrecht, Almere, Arnhem en Nijmegen gelegen (**Figuur 3.75**).

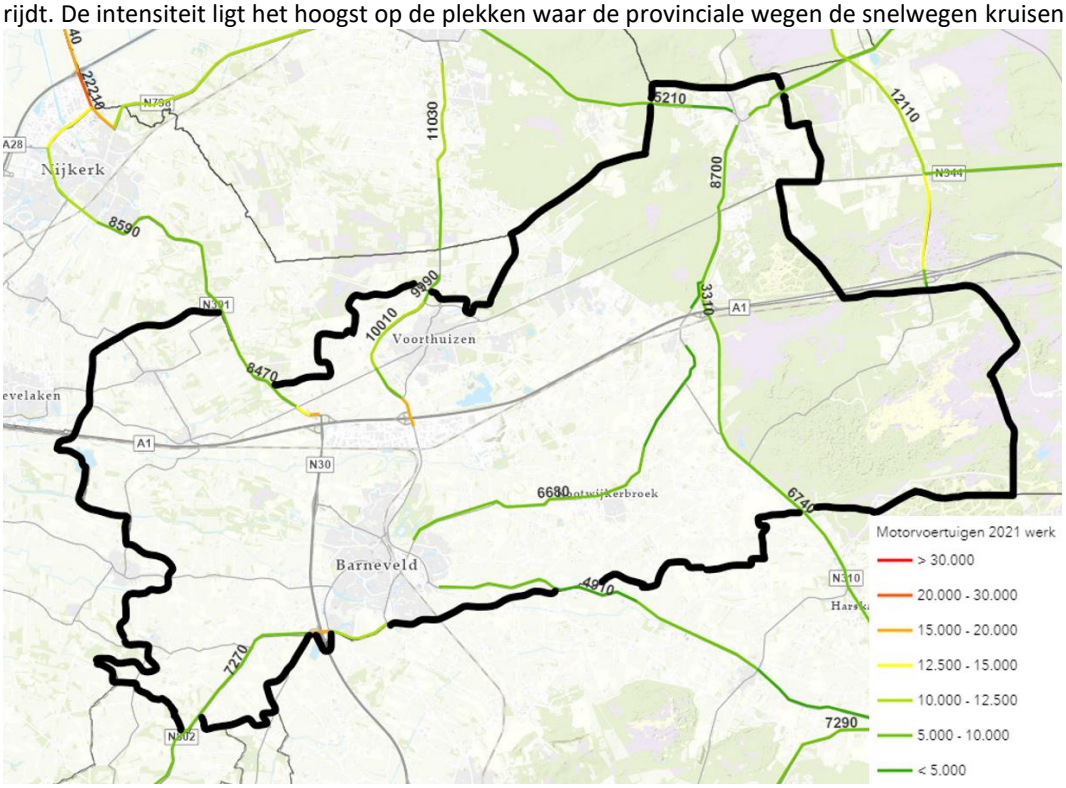

Figuur 3.74: Snelwegen in en om Barneveld (bron: Esri ArcGIS, 2011)

Figuur 3.75: Reizen van werklocaties (tot 30, 45 en 60 minuten) (bron: MDekkers, Esri ArcGIS, 2018)

Figuur 3.76 geeft inzicht in het aantal voertuigen dat per werkdag over de provinciale wegen binnen de gemeente rijdt. De intensiteit ligt het hoogst op de plekken waar de provinciale wegen de snelwegen kruisen.

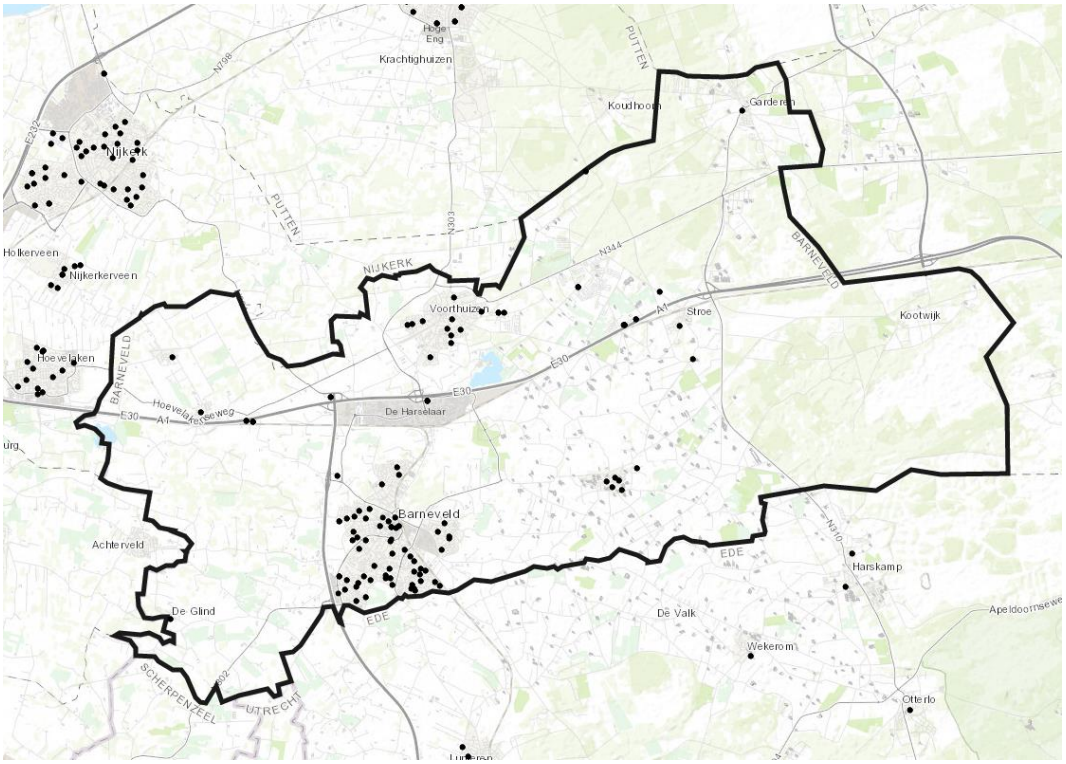
Figuur 3.76: Motorvoertuigen werkdagen 2021 (Provincie Gelderland)

Verduurzaming van de autobereikbaarheid kan verschillende vormen aannemen. In de gemeente Barneveld liggen vier carpoolplekken. Door mogelijkheden te bieden om samen te reizen, kunnen reiskilometers verminderd worden. De carpoollocaties zijn:

- Transferium Barneveld-Noord: overstapmogelijkheid van auto naar OV.
- Carpool Goudreinet Barneveld: kruising tussen de A1, A30 en N301.
- Carpool Voorthuizen: kruising N303, N805 en A1.
- Carpool bij Argos-tankstation aan de Scherpenzeelseweg.

Daarnaast ontwikkelt zich een laadinfrastructuur in de gemeente Barneveld (**Figuur 3.77**). Een groot deel van de laadpalen liggen binnen stedelijk gebied. Ook langs de A1 liggen op meerdere plekken laadstations voor elektrische voertuigen. Op dit moment telt de gemeente ongeveer 425 laadplekken voor elektrische voertuigen. In het begin van 2022 kwamen er nog 87 laadpalen bij. Deze toename is groter dan het totaal aantal laadpalen dat er in 2021 bijkwam[15].

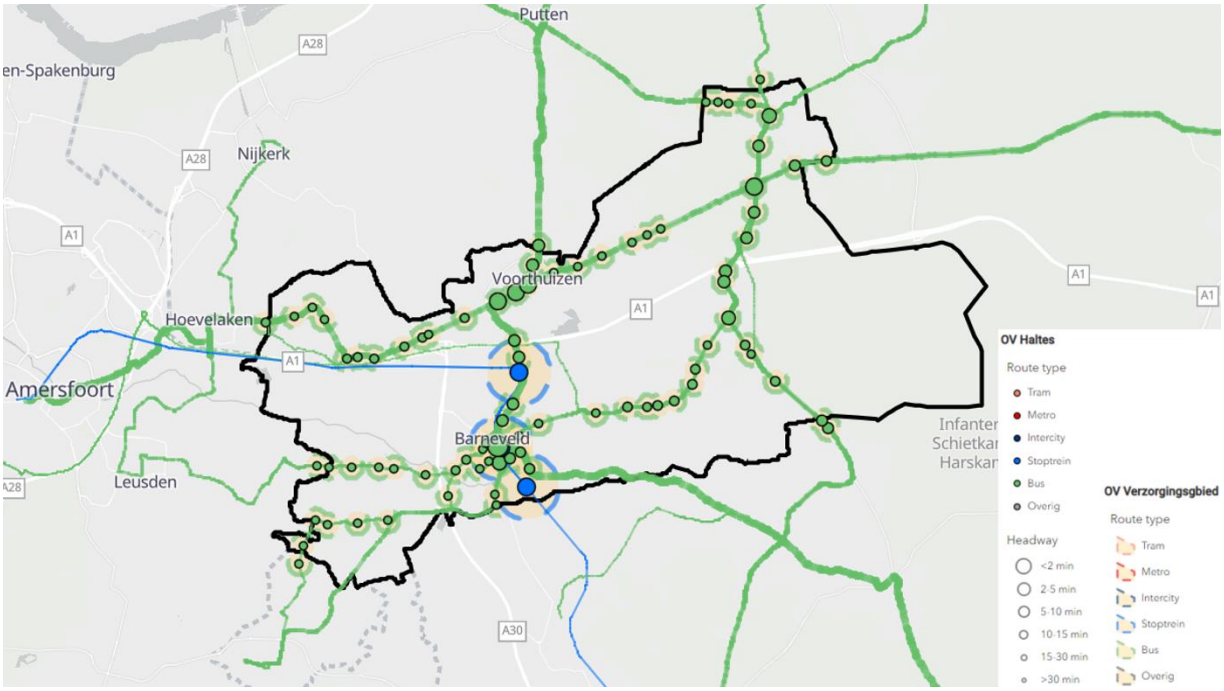
[15] Aantal Barneveldse laadpalen neemt rap toe, Barneveldse krant, 7 juni 2022

Figuur 3.77: Laadpalen elektrische auto's (bron: EcoMovement laadpalen Gelderland Overijssel, 2021)

OV-bereikbaarheid

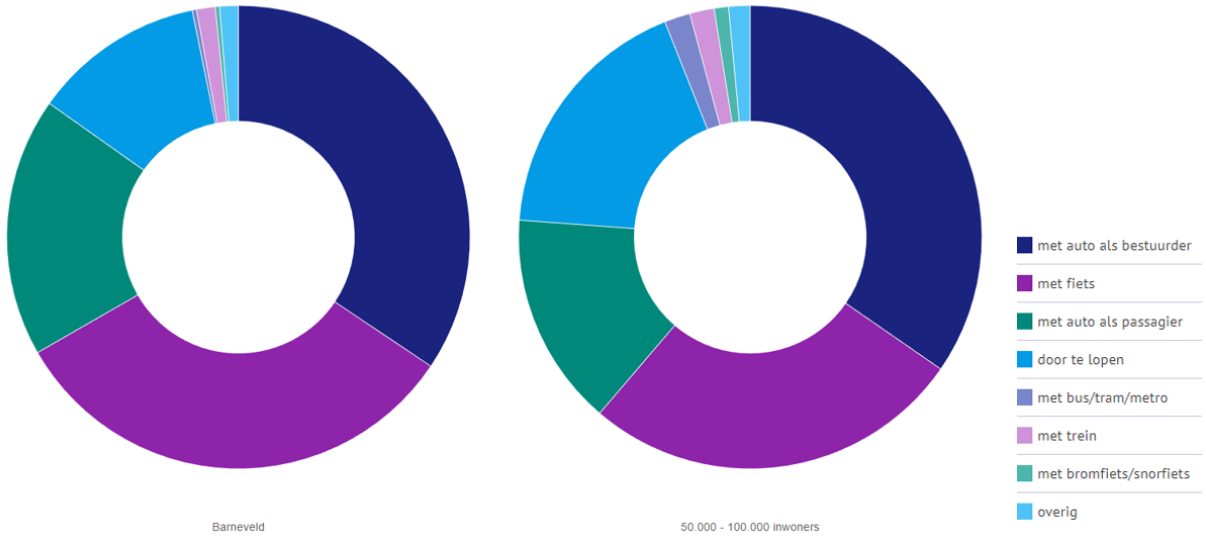
In de gemeente Barneveld liggen drie treinstations: Barneveld Centrum, Barneveld Noord en Barneveld Zuid. De stations liggen allemaal aan de Valleilijn, een verbinding tussen Ede en Amersfoort. Op station Barneveld Centrum en Barneveld Noord zijn enkele OV-fietsen beschikbaar. In de gemeente liggen daarnaast ook diverse busstations die een verbinding verzorgen met omliggende kernen, zoals Nijkerk, Scherpenzeel en Apeldoorn. De stations en bushaltes maken dat een groot gebied van de gemeente de beschikbaarheid heeft over tenminste één vorm van openbaar vervoer.

Figuur 3.78: OV-dekkingsgraad (bron: Antea Group)

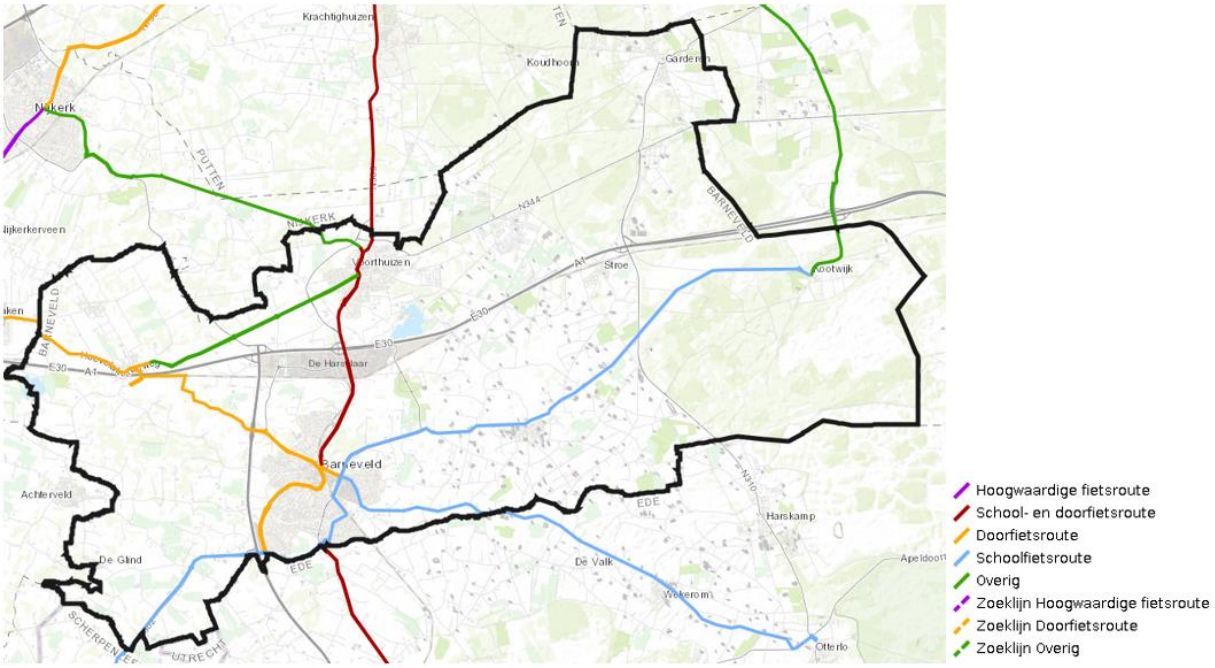
Langzaam verkeer

De fiets wordt bovengemiddeld vaak gebruikt in de gemeente Barneveld. Over het algemeen vindt 26,6 procent van de verplaatsingen met de fiets plaats, terwijl in Barneveld 32,3 van de verplaatsingen met de fiets zijn. Barnevelders verplaatsen zich minder vaak dan gemiddeld als bestuurder van een auto, maar vaker als passagier in de auto. Dit betekent dat Barnevelders vaker dan gemiddeld samen reizen in de auto. Barnevelders lopen minder vaak dan gemiddeld naar hun bestemming (12 procent in Barneveld, tegen 17,8 procent gemiddeld voor gemeenten van 50.000 tot 100.000 inwoners). Het openbaar vervoer wordt ook minder dan gemiddeld gebruikt.

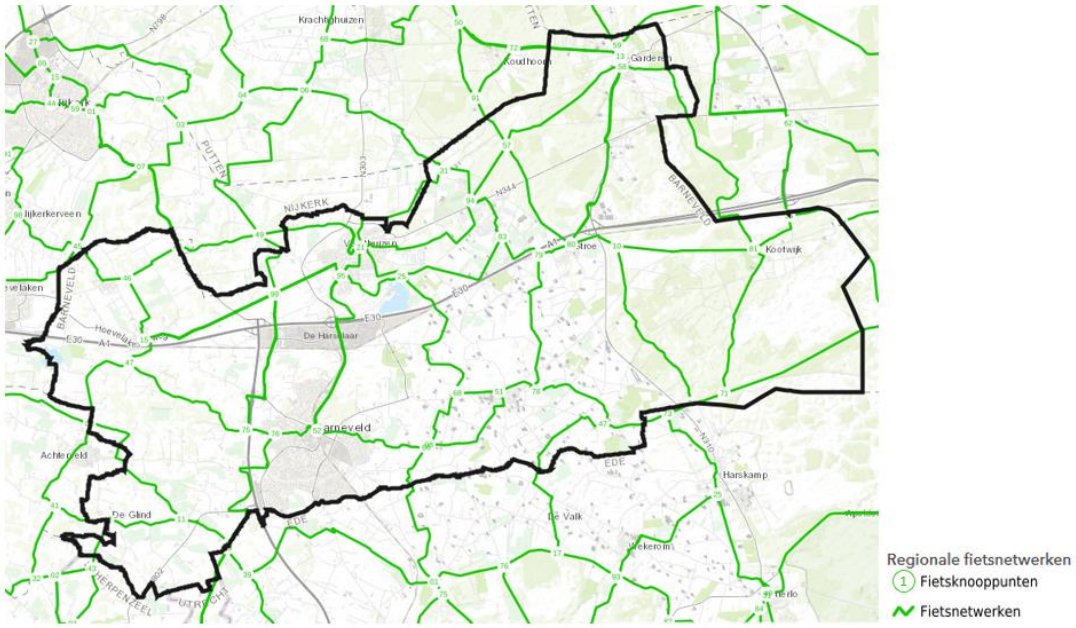
Figuur 3.79 (bron: CBS Mobiliteit)

Het fietsnetwerk van de gemeente Barneveld is zo ingericht dat omliggende kernen goed bereikbaar zijn met de fiets. In de kern Barneveld liggen drie middelbare scholen: het Johannes Fontanus College, het Van Lodenstein College en De Meerwaarde. Het omliggende fietsnetwerk is ook ingericht op de scholieren die met de fiets uit omliggende kernen naar de middelbare school fietsen (**Figuur 3.80**).

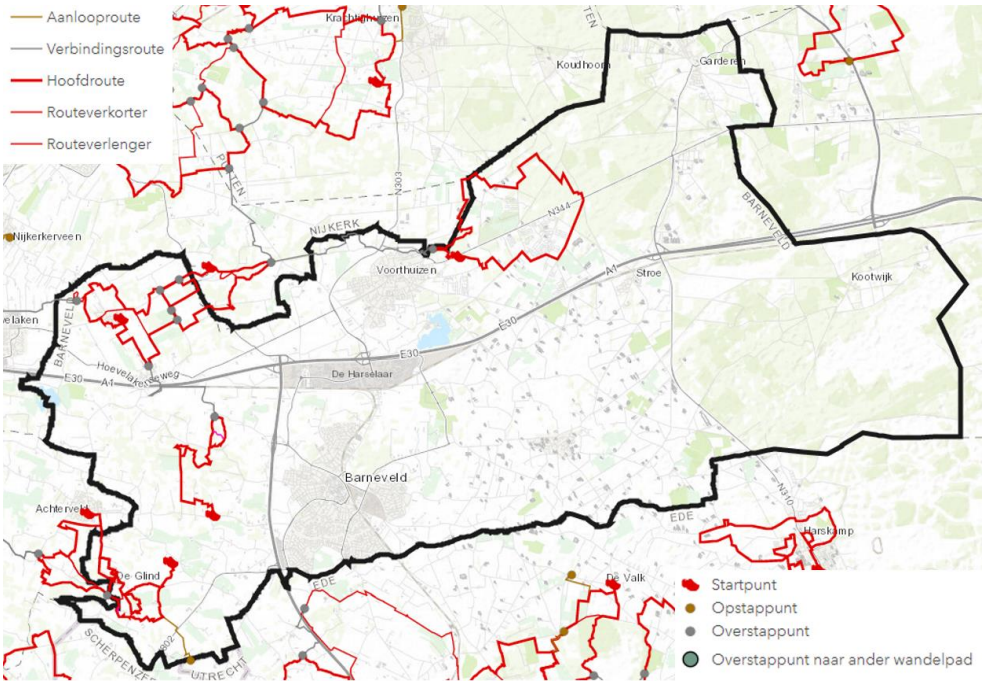

Figuur 3.80: Functie fietsnetwerk (bron: provincie Gelderland)

De gemeente Barneveld ligt op de grens van de Veluwe en de Gelderse vallei. De verscheidenheid van landschappen maakt dat het gebied erg geschikt is voor extensieve recreatie. **Figuur 3.81** toont het fietsknooppuntennetwerk in de gemeente. Ook zijn er in de gemeente diverse wandelroutes aanwezig, zoals de klompenpaden en het rondje Barneveld, die het mogelijk maken om wandelend het landschap te beleven. Er bevinden zich vier klompenpaden in de gemeente. Die zijn op **Figuur 3.82** weergegeven.

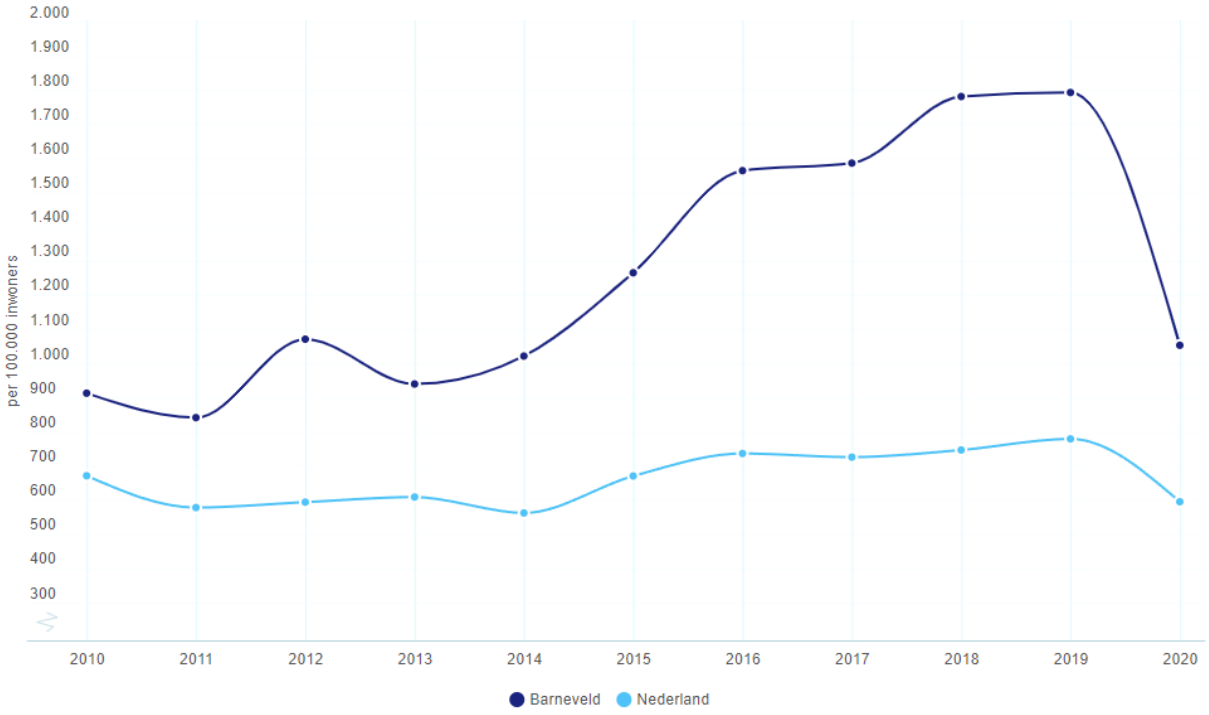
Figuur 3.81: Fietsknooppuntennetwerk (Bron: Stichting Landelijk Fietsplatform)

Figuur 3.82: Klompenpaden (bron: Stichting Landschapsbeheer Gelderland)

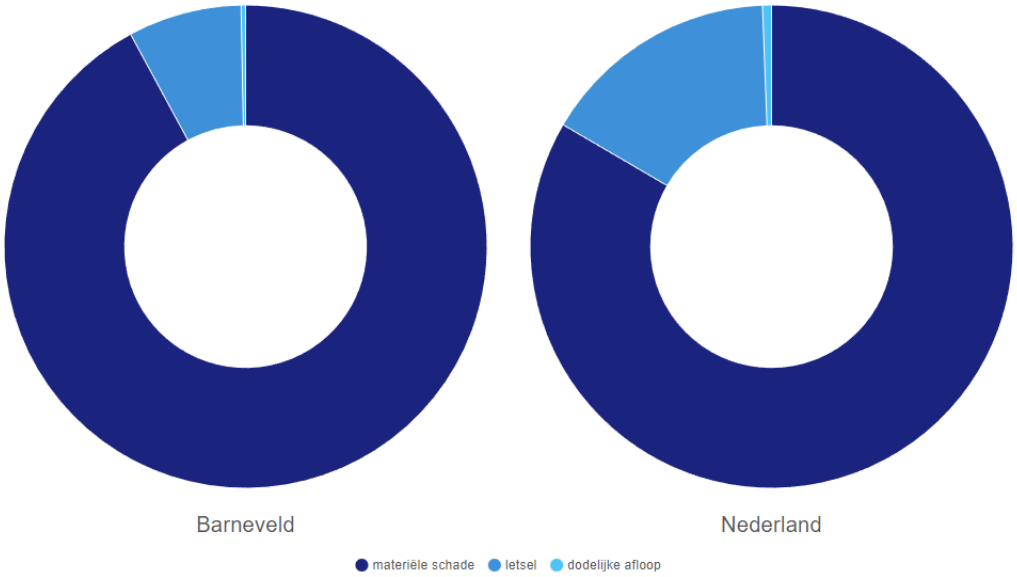
Verkeersveiligheid

In de gemeente Barneveld ligt het aantal ongelukken bovengemiddeld hoog. Tussen 2011 en 2019 nam het aantal ongelukken toe van 841 naar 1792 per 100.000 inwoners. Dit terwijl het aantal voor heel Nederland toenam van 578 naar 778 ongelukken per inwoners. In Barneveld is het aantal ongelukken in vergelijking met de trend van Nederland zeer sterk gestegen, maar in 2020 is een sterke daling ingezet (**Figuur 3.83**). Omdat het om een daling van slechts één jaar gaat, is het lastig om hier de reden voor te benoemen.

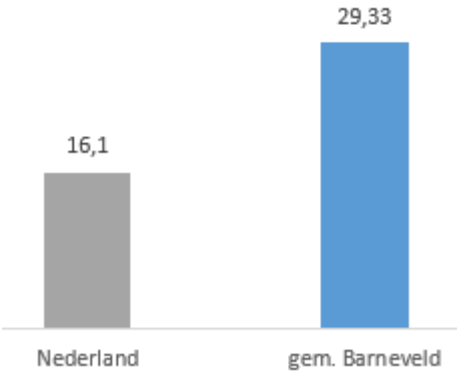

Figuur 3.83: Aantal verkeersongevallen per jaar (bron: Bestand geRegistreerde Ongevallen in Nederland (BRON))

De ongelukken die plaatsvinden in de gemeente Barneveld zijn echter over het algemeen van minder ernstige aard dan gemiddeld in de rest van Nederland. Het aandeel ongelukken dat alleen materiële schade betreft is hoog (Barneveld: 92,1 procent; Nederland: 83,5 procent (**Figuur 3.84**)). Door het hoge aantal ongelukken is het aantal ongelukken met een dodelijke afloop relatief echter wel hoger in de gemeente Barneveld dan in Nederland in zijn geheel (**Figuur 3.85**).

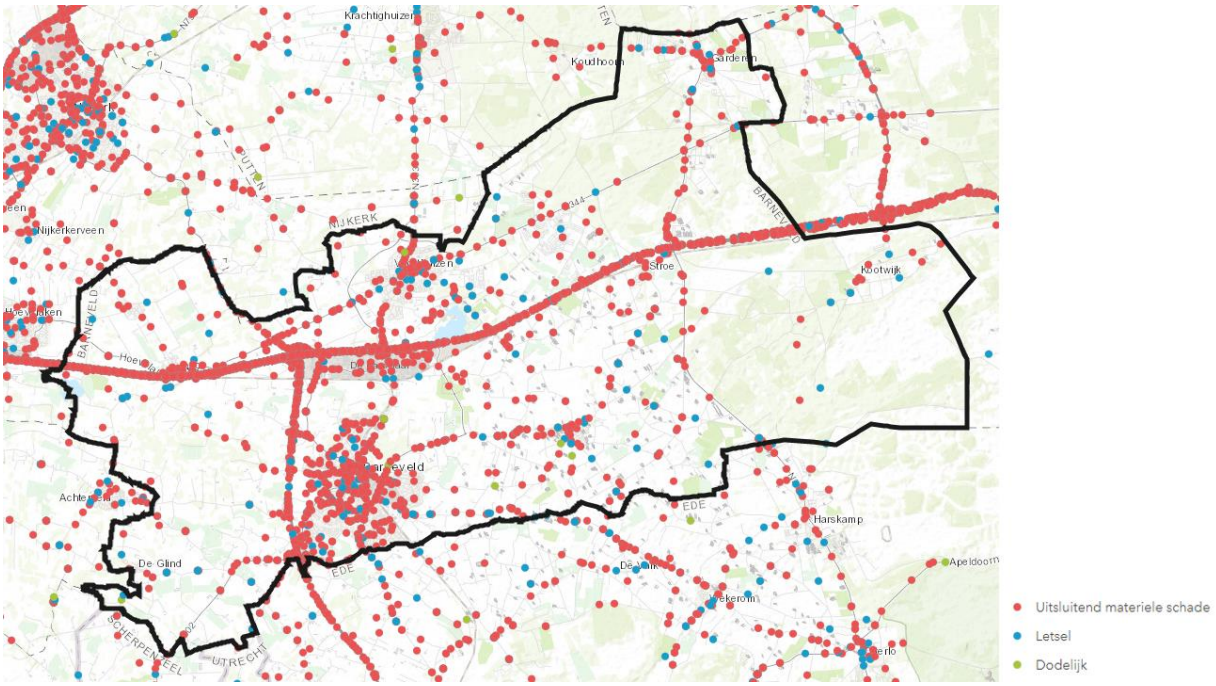

Figuur 3.84: Ongelukken naar afloop (materiële schade, letsel of dodelijke afloop) (bron: Bestand geRegistreerde Ongevallen in Nederland (BRON))

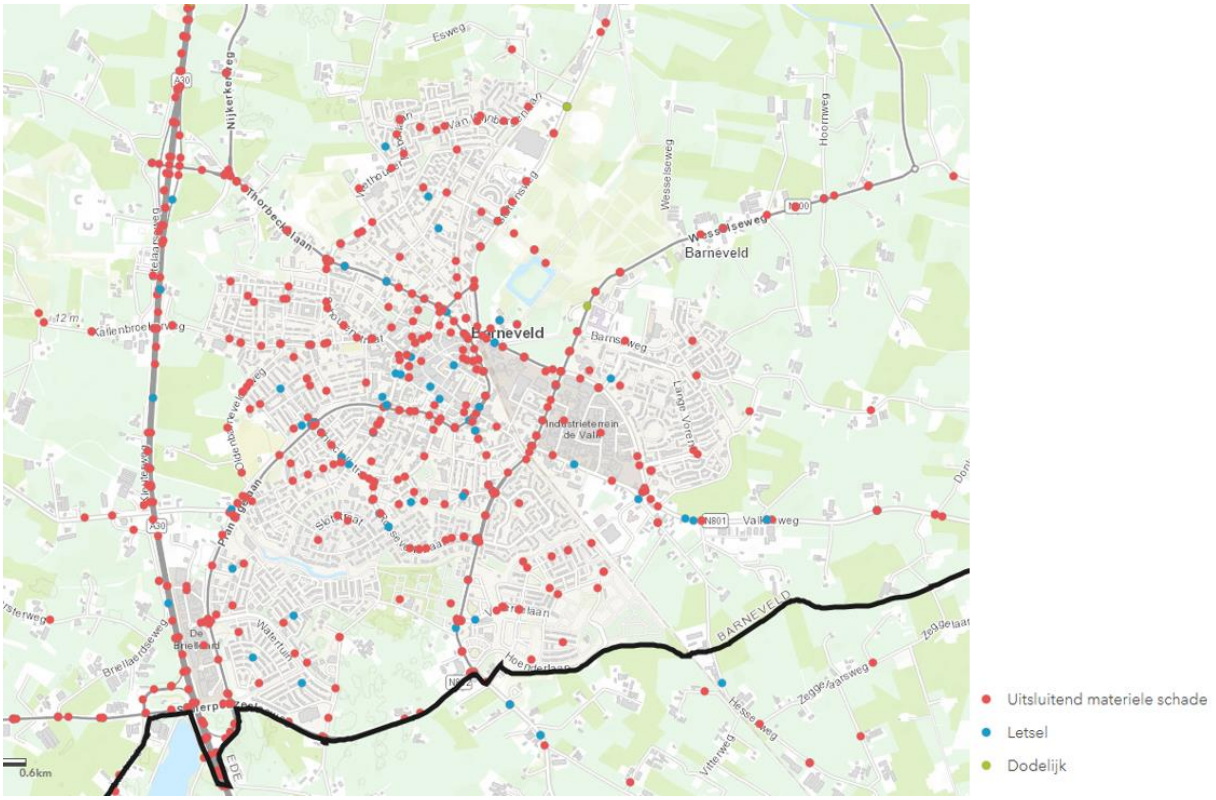

Figuur 3.85: Verkeersdoden, periode 2014-2019 (per 100.000 inwoners, 5-jaars cumulatief) (bron: Bestand geRegistreerde Ongevallen in Nederland (BRON))

Figuur 3.86 en **Figuur 3.87** tonen de locaties van alle gemelde ongelukken tussen 2016 en 2020. Een groot deel van de ongelukken in de gemeente Barneveld vindt plaats op de twee snelwegen in de gemeente. Daarnaast hebben op de provinciale wegen, zoals de N344, de N310 en de N800, meerdere ongelukken plaatsgevonden. Ook in de verschillende kernen vinden ongelukken plaats. Met name de kruispunten en de doorgaande wegen binnen de bebouwde kom zijn plekken waar ongelukken gebeuren. De dodelijke ongelukken in de periode 2016 tot 2020 vonden voornamelijk plaats op de snelwegen en de wegen in het buitengebied.

Figuur 3.86: Locaties ongelukken in de gemeente Barneveld (Bron: Bestand geRegistreerde Ongevallen in Nederland (BRON))

Figuur 3.87: Locaties ongelukken in de kern Barneveld (Bron: Bestand geRegistreerde Ongevallen in Nederland (BRON))

3.9.3 Trends en ontwikkelingen

In de gemeente Barneveld spelen verschillende ontwikkelingen die een invloed hebben op het thema ‘Mobiliteit’. De volgende ontwikkelingen spelen:

- Enkele verkeersmaatregelen uit het GVVP zijn al gerealiseerd

Hierbij gaat het bijvoorbeeld om de rondweg bij Voorthuizen, die in 2019 voor verkeer is geopend. Ook de aansluiting van de A1/A30, waar in de ochtend regelmatig sprake van file is, wordt opgewaardeerd. Hiervoor bestaat al een voorkeursalternatief. Een overzicht van de stand van zaken van de maatregelenpakketten is opgenomen in het document Vervolgaanpak GVVP en maatregelenpakket 2022[16].

- Bereikbaarheid en bevolkingsgroei
  De afgelopen jaren is het aantal inwoners in de gemeente Barneveld sterk gegroeid. Naar de toekomst toe is het de verwachting dat Barneveld verder gaat groeien. Dit leidt tot meer verplaatsingen en dus tot meer verkeer in en rondom de gemeente Barneveld. Gezien de al bestaande drukte is de gemeente bezig met de verkenning van een oostelijke rondweg.

- Verschuiving in mobiliteitsvormen
  In de laatste jaren zijn er nieuwe mobiliteitsvormen bijgekomen, zoals de e-bike en speedpedelec. Deelvervoer en de OV-fiets zijn in opkomst en zijn onderdeel van de verschuiving naar deelmobiliteit. Deze trend is niet alleen in de gemeente Barneveld zichtbaar, maar in heel Nederland.

- Verkeersveiligheid
  Op het vlak van verkeersveiligheid spelen veel verschillende ontwikkelingen. Het landelijke beeld laat zien dat de daling in het aantal verkeersdoden is gestagneerd, en dat het aantal verkeersgewonden juist toeneemt. Verschillende factoren kunnen hier verantwoordelijk zijn, zoals het drukker wordende verkeersbeeld, de introductie van nieuwe vervoersmiddelen, afleiding door o.a. smartphonegebruik en/of ouderen die langer mobiel zijn.

- Verduurzaming mobiliteit
  Grote stappen zijn en worden gezet in de transitie naar duurzame energie. Dit heeft ook gevolgen voor de mobiliteitssector. Het aantal voertuigen dat elektrisch of op waterstof gaat rijden zal toenemen. Dit betekent dat er ook een grotere vraag ontstaat naar laadpalen.

- Toenemende filedruk op de A1
  Hoewel bepaalde trends de verkeersdruk beperken, en er in meerdere ontwikkelingen is voorzien om dit te versterken, blijft de filedruk op de A1 toenemen. Het is de verwachting dat ook de verkeersdruk in de kern Barneveld de komende jaren groot blijft.

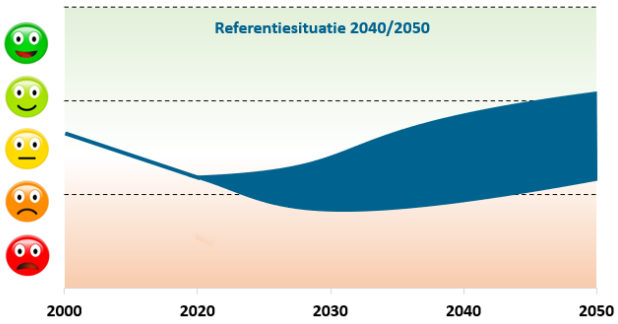
3.9.4 Beoordeling

De gemeente Barneveld is op verschillende manieren aangesloten op het infrastructuurnetwerk. In de gemeente liggen meerdere treinstations en verscheidene buslijnen. Ook lopen de A1 en de A30 door de gemeente. In Barneveld wordt meer dan gemiddeld de fiets gepakt voor het verplaatsen door het verkeer. Voor langzaam verkeer zijn er verschillende netwerken aanwezig, zoals een fietsknooppuntennetwerk, klompenpaden, en andere wandel- en fietsroutes. In de gemeente is verkeersveiligheid een aandachtspunt. Er vinden relatief veel verkeersongelukken plaats.

Naar de toekomst toe bestaan er verschillende ontwikkelingen die een impact hebben op de mobiliteit van inwoners van Barneveld. Door een groei in de bevolking is het de verwachting dat er meer verkeersbewegingen plaats gaan vinden in de gemeente. Ook houdt de filedruk op de snelwegen in de toekomst naar verwachting aan. Verkeersdrukte neemt dus niet zomaar af – ondanks dat er verschillende ontwikkelingen spelen om de verkeersdruk te beperken. Wel vinden nieuwe manieren van verplaatsen een plekje in het straatbeeld. De positieve ontwikkeling van de verkeersveiligheid op landelijk niveau stagneert. Het aantal verkeersdoden blijft op een stabiel niveau, terwijl het aantal gewonden toeneemt. Een grote ontwikkeling is de verduurzaming van de mobiliteit. Beleidsmatig wordt ook ingezet op het verschonen van het vervoer. Het aantal deel- en elektrische auto's is de afgelopen jaren toegenomen. Dit is in lijn met de ambitie om meer schoon en duurzaam verkeer op

[16] Afdeling V&I – team verkeer, 15 oktober 2021.

de weg te hebben. Om een verdere verduurzaming van het verkeer te ondersteunen is een verdere toename van het aantal laadpalen een belangrijke randvoorwaarde.

3.10 Economie en werk

3.10.1 Inleiding, beoordelingskader en beleid

De karakteristiek van de lokale economie kan per gemeente sterk verschillen. Zo is de agrarische sector binnen de gemeente sterk aanwezig in vergelijking met de rest van Nederland. In dit hoofdstuk is een beschrijving gegeven van de economie van Barneveld.

Beoordelingskader

Aspect	Criterium	Streefwaarde	Gewenste beweging
Economie en werk	Werkgelegenheid	Balans werkgelegenheid en arbeidsvraag.	Behoud balans werkgelegenheid en arbeidsvraag.
	Vestigingsklimaat	Passende economische en ruimtelijke omstandigheden voor vestiging van bedrijvigheid.	Behoud en versterking vestigingsklimaat.
	Werklocaties	Passend areaal en goede kwaliteit van vestigingslocaties voor specifieke sectoren.	Versterking van areaal en kwaliteit van vestigingslocaties.
	Landbouw[17]	Toekomstbestendige landbouwsector.	Behoud economische vitaliteit van de landbouwsector.
	Toerisme en recreatie	Vitale toerisme- en recreatiesector.	Versterking passende toerisme- en recreatiemogelijkheden.

Beleid

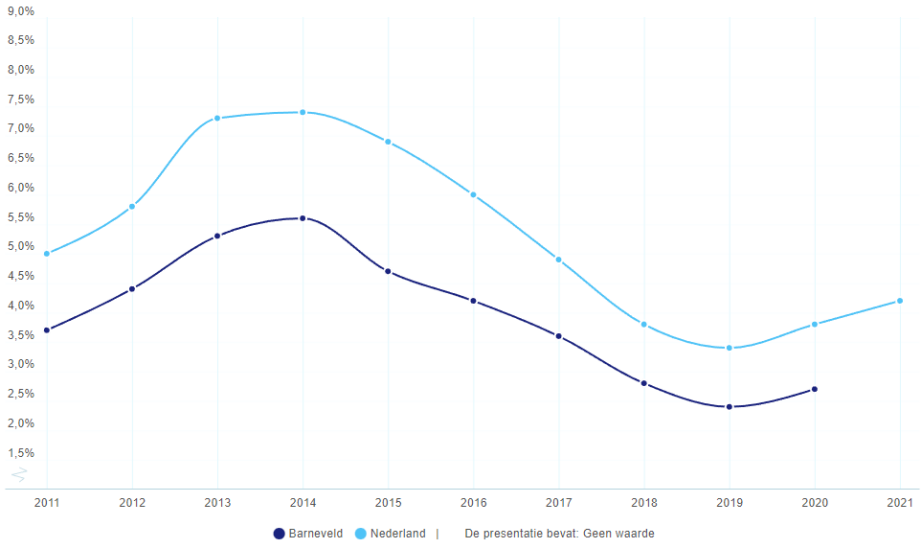
Kader	Belangrijkste uitgangspunten
Omgevingsvisie Gaaf Gelderland	De provincie streeft naar een bloeiende, duurzame economische omgeving en wil daarbij de negatieve impact van de economie verminderen. Eén van de speerpunten van visie is het ontwikkelen van een circulaire economie. De provincie wil de eerste afvalloze provincie worden door grondstoffen hun waarde te laten houden voor de Gelderse industrie. In 2030 wil de provincie het gebruik van primaire grondstoffen met 50 procent gereduceerd hebben.
De Strategische Visie Barneveld 2030	Dit zijn de uitgangspunten die in de Strategische Visie naar voren komen: - Het economisch profiel van de gemeente met agro-food en logistieke waardeketens. Bijzondere aandacht is nodig voor groeisectoren, zoals de ICT. Ook de ontwikkeling van een samenhangend digitaal platform voor het verzamelen en delen van informatie en diensten'. - Werken aan de bereikbaarheid als geheel en de bereikbaarheid van individuele werklocaties. - Variatie in de ontwikkeling van werklocaties. - Versterking van het toeristisch potentieel en een aantrekkelijk landschap. - Ruimte bieden aan duurzame groei of de ontwikkeling van de primaire agrarische sector. - Het leidend stellen van de circulaire economie en bio-based kringlopen bij nieuwe ontwikkelingen.
Visie toerisme en recreatie Barneveld 2030	De gemeente Barneveld zet in op het gebied van toerisme en recreatie in op deze vier punten: - We maken duidelijke keuzes in onze profilering en positionering. Vanuit onze eigen 'kracht' sluiten we aan bij regionale samenwerkingsverbanden. - We gaan de beleving van het toeristisch-recreatieve landschap en de gastbenadering versterken. - We willen het bestaande aanbod kwalitatief (door-)ontwikkelen en aanvullen met bijzondere en vernieuwende concepten. - We zetten ons in om het aanbod meer jaarrond beleefbaar te maken.

[17] Vanuit het aspect Economie en werk ligt de focus bij het criterium Landbouw op de economische vitaliteit ervan. De verduurzaming van de landbouwsector komt binnen andere aspecten aan bod (zoals paragrafen 3.5 en 3.6).

3.10.2 Huidige situatie

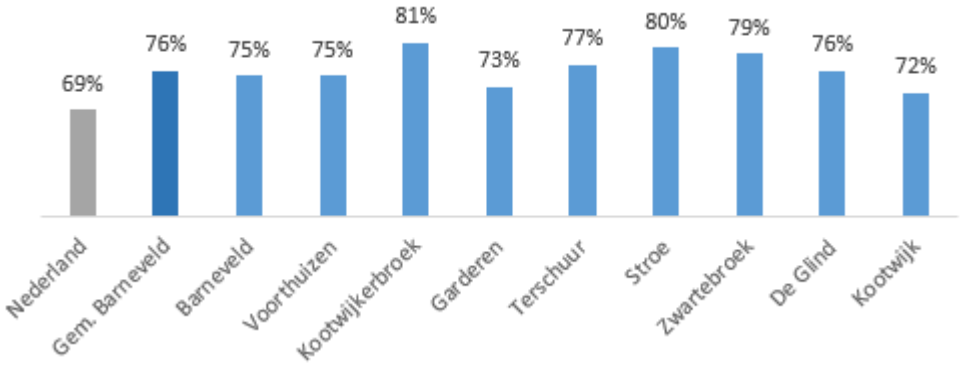
Werkgelegenheid

In Barneveld ligt het aantal banen per 1.000 inwoners hoger dan in de rest van Nederland. In Barneveld zijn er 0,85 banen per persoon tussen de 15 en 74 jaar beschikbaar, terwijl het gemiddelde voor Nederland op 0,69 ligt. Het werkloosheidspercentage in de gemeente Barneveld ligt lager dan het landelijk gemiddelde, en volgt dezelfde trend (**Figuur 3.88**). Tijdens de financiële crisis rond 2010 liep de werkloosheid op. Ook de onzekerheid van de coronapandemie leidde tot een lichte stijging van de werkloosheid.

Figuur 3.88: Werkloosheid in Barneveld in vergelijking tot Nederland (bron: CBS Arbeidsdeelname)

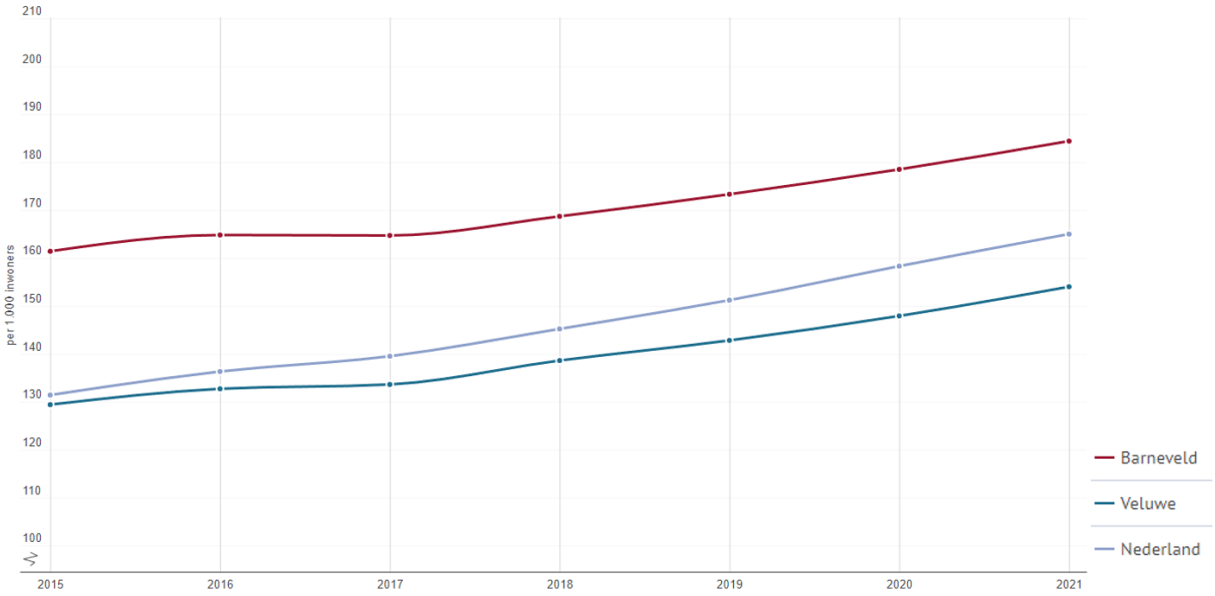
In lijn met het relatief lage werkloosheidspercentage ligt de arbeidsparticipatie in de gemeente Barneveld relatief hoog (Barneveld: 76 procent; Nederland: 69 procent). De kernen met de hoogste arbeidsparticipatie zijn Kootwijkerbroek en Stroe. In Kootwijk is de arbeidsparticipatie lager dan in de andere kernen van de gemeente Barneveld, maar nog boven het Nederlands gemiddelde (**Figuur 3.89**).

Figuur 3.89: Nettoarbeidsparticipatie (bron: gemeente Barneveld)

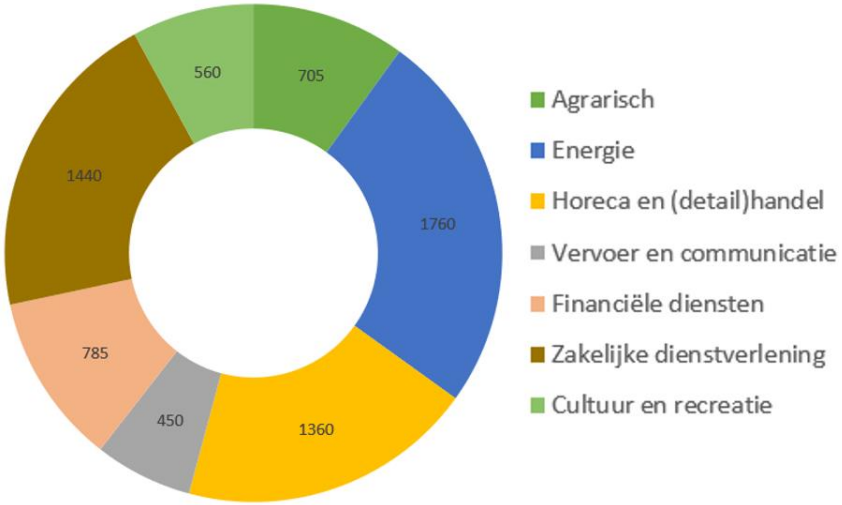
Vestigingsklimaat

In de gemeente Barneveld is het aantal vestigingen in de periode 2015 tot 2021 gestegen van 161 naar 184 per 1.000 inwoners. Het relatieve aantal vestigingen in de gemeente Barneveld ligt daarmee hoger dan het Nederlands en Veluws gemiddelde. Het aantal vestigingen per 1.000 inwoners is de afgelopen jaren in heel Nederland wel sterker gestegen dan in de gemeente Barneveld (**Figuur 3.90**).

Figuur 3.90: Ontwikkeling aantal vestigingen tussen 2015 en 2021 (bron: LISA)

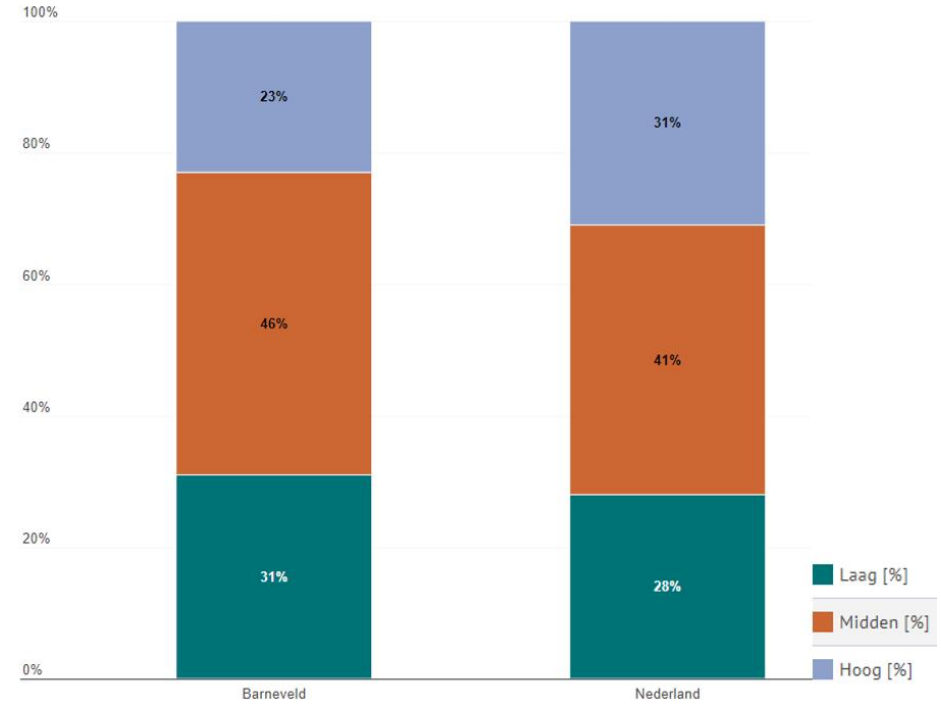
Figuur 3.91 toont het aantal bedrijven in de gemeente Barneveld per sector. In totaal zijn er 7060 bedrijven gevestigd in de gemeente Barneveld. De agrarische sector is in de gemeente Barneveld sterker vertegenwoordigd dan in de rest van Nederland. De ketens binnen de pluimveesector zijn van betekenis op de internationale markt. Daarnaast is te zien dat de energiesector groot is. Een voorbeeld van een Barnevelds bedrijf in deze sector is Lagerwey Wind, een fabrikant van windturbines.

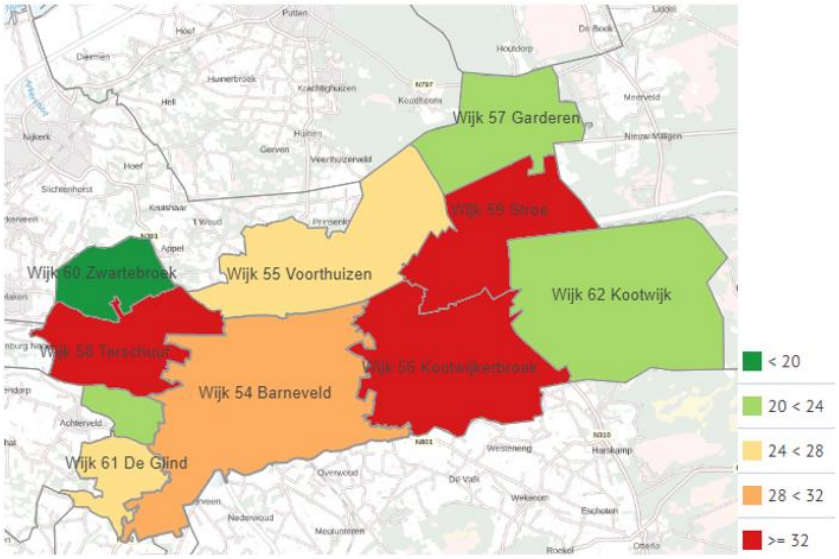
Figuur 3.91: Bedrijven in Barneveld (bron: gemeente Barneveld)

De functiemengingsindex is een manier om de verhouding tussen het aantal banen en woningen aan te geven. Bij een index van 0 wordt er alleen gewoond in een gemeente, terwijl bij een index van 100 er alleen gewerkt wordt. Een waarde van 50 geeft aan dat er evenveel banen als woningen zijn. In de gemeente Barneveld ligt de functiemengingsindex op 60,9. Dit betekent dat er naar verhouding meer banen dan woningen zijn in de gemeente. In heel Nederland ligt het niveau van functiemenging op 53,3. De drie gemeenten waar de meeste werkenden in Barneveld vandaan komen zijn, naast Barneveld (13.200 werkenden), Ede (3.700), Apeldoorn (2.200) en Nijkerk (1.100). Barnevelders werken voornamelijk in Barneveld, Ede (3.100), Amersfoort (1.300) en Nijkerk (1.200).

Het opleidingsniveau in een regio heeft een belangrijke invloed op het vestigingsklimaat en het type bedrijven dat aangetrokken wordt. Nieuwe bedrijven die zich in de gemeente willen vestigen moeten geschikt personeel kunnen vinden. Het opleidingsniveau in de gemeente Barneveld ligt over het algemeen iets lager dan in de rest van Nederland. Het aandeel mensen met een hoog opleidingsniveau is lager dan het landelijk gemiddelde (Barneveld: 23 procent; Nederland: 31 procent), terwijl het aandeel laag- en middenopgeleiden hoger ligt dan het landelijk gemiddelde (**Figuur 3.92**). Ook binnen de gemeente bestaan verschillen tussen het opleidingsniveau. In Terschuur, Kootwijkerbroek en Stroe is het aandeel laagopgeleiden hoger dan in de rest van de gemeente Barneveld (**Figuur 3.93**). In meerdere wijken is het aandeel laagopgeleiden tussen 2019 en 2020 afgenomen.

Figuur 3.92: Opleidingsniveau (bron: CBS)

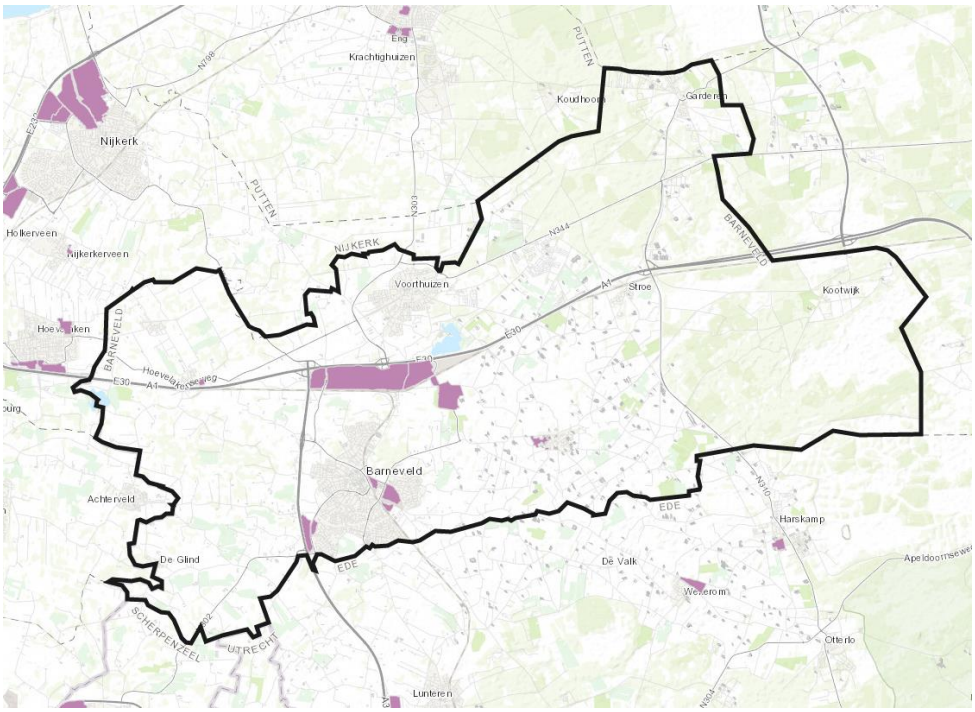
Figuur 3.93: Percentage met een laag opleidingsniveau (bron: CBS, 2020)

Werklocaties

In de gemeente Barneveld liggen verschillende bedrijventerreinen. Bedrijventerrein Harselaar is het grootste terrein in de gemeente. Het terrein ligt aan de A1 en A30 en is daarnaast ook bereikbaar vanuit station Barneveld-Noord. Het bedrijventerrein is in ontwikkeling. Zo komt er richting 2024/2025 extra ruimte beschikbaar om te

bouwen. Op het bestaande deel van het bedrijventerrein wordt ook ingezet op vernieuwing. Uitgangspunten hiervoor zijn participatie van aanwezige ondernemers, verkeersveiligheid, ruimte voor langzaam verkeer (fietsen, wandelen), wateroverlast, duurzaamheid, klimaatverandering en biodiversiteit. Op bedrijventerrein Harselaar is veelal bedrijvigheid tot en met milieucategorie 3.2, 4.1 of 4.2 toegestaan. Op één plek is bedrijvigheid tot en met categorie 5.1 toegestaan: op het terrein van Recycling Barneveld, aan de Mercuriusweg in het oostelijk deel van het terrein.

Nabij Kootwijkerbroek ligt bedrijventerrein Puurveen. Op het bedrijventerrein zijn voornamelijk bedrijven met een lokale binding gevestigd. In de buurt van de kern Barneveld liggen twee bedrijventerreinen: De Briellaerd en De Valk. Op bedrijventerrein De Briellaerd zijn kantoren en bedrijven gevestigd. Deze bedrijven zijn deels ook gericht op consumenten. Het vastgoed is van goede kwaliteit en er wordt ingezet op een aantrekkelijke buitenruimte. De Valk is het één na grootste bedrijventerrein van de gemeente. Op het terrein zijn bedrijven met een lage milieucategorie gevestigd. Bij Terschuur ligt een klein bedrijventerrein aan de Tolboomweg. In en nabij de kern van Stroe ligt ook bedrijvigheid. Tussen de Tolnegenweg, de A1 en de spoorlijn Apeldoorn- Amersfoort wordt een kleinschalig bedrijventerrein (3 hectare) ontwikkeld. Het terrein heet ‘Tolnegenweg West’.

Figuur 3.94: Bedrijventerreinen (bron: MilesC, Esri ArcGIS, 2019)

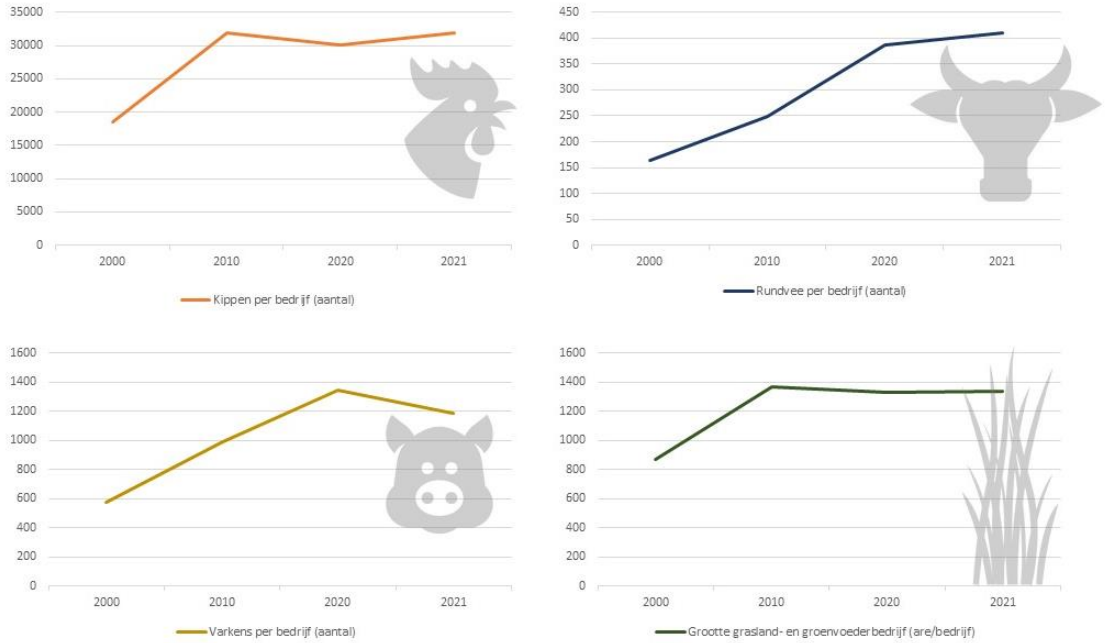
Landbouw

In de afgelopen twintig jaar is het aantal landbouwbedrijven in de gemeente Barneveld afgenomen van 931 (2000) naar 518 (2021)[18]. In de gemeente Barneveld zijn voornamelijk bedrijven met hokdieren, graasdieren en grasland en groenvoedergewassen. Er zijn verschillende gemengde bedrijven, waar meerdere vormen van landbouw op één bedrijf voorkomen.

De afgelopen twintig jaar zijn de agrarische bedrijven in de gemeente sterk gegroeid in omvang (**Figuur 3.95**). Dit geldt voor verschillende vormen van landbouw. Waar in 2000 ongeveer 163 runderen per bedrijf aanwezig waren, waren dat er in 2021 ongeveer 410. Dit komt met name door een toename van het aantal vleeskalveren in de gemeente (2000: 77.625; 2021: 124.833), terwijl het aantal bedrijven dat zich bezighoudt met vleeskalveren is afgenomen. Tussen 2000 en 2010 nam ook het aantal kippen per bedrijf sterk toe. Hierna is het aantal kippen per bedrijf rond hetzelfde niveau gebleven. Het totaal aantal kippen nam licht af tussen 2010 en 2020. Hiertegenover stond een vermindering van het aantal agrarische bedrijven in de kippensector. Tussen 2000 en 2020 nam het aantal varkens per bedrijf ook sterk toe (2000: 575; 2020: ongeveer 1.200). In dezelfde periode daalde ook het

[18] CBS Landbouwtelling

aantal bedrijven in de varkenssector en het totaal aantal varkens in de gemeente sterk. In 2000 waren er 402 varkenshouderijen die in totaal 231.351 varkens hielden; in 2020 waren er 75 varkenshouderijen die 100.746 varkens hielden. Tussen 2020 en 2021 stopten drie bedrijven, maar nam het aantal varkens met ongeveer 15.500 af. Bestaande bedrijven werden kleiner. De grootte van grasland- en groenvoederbedrijven is sinds 2010 relatief constant. Er is zowel een afname in het totaal areaal van deze bedrijven als in het aantal bedrijven in de grasland- en groenvoedersector.

Figuur 3.95: Ontwikkeling agrarische bedrijven in de gemeente Barneveld over tijd (CBS Landbouwtelling)

Barneveld staat bekend om haar pluimveesector. Naast dat er in de gemeente een groot aantal kippen gehouden wordt, ligt in de gemeente ook een opleidingscentrum voor kennis over pluimvee, het Poultry Expertise Centre. Ook is een groot aantal bedrijven in de gemeente gehuisvest die een link hebben met de pluimveesector. Jansen Poultry Equipment, Denkavit, en Impex zijn hier voorbeelden van. Naast de pluimveesector is ook de kalversector groot in Barneveld. Een derde van de Nederlandse kalversector bevindt zich in de regio Putten-Barneveld-Ede-Apeldoorn. Recentelijk is ook het Calf Expertise Centre in Barneveld gevestigd.

Naast de primaire landbouw, is er in Barneveld ook veel werkgelegenheid in de dienstverlening gerelateerd aan de landbouw. Globaal gezien is ongeveer één op zes banen in de regio Foodvalley gerelateerd aan de landbouw.

Toerisme en recreatie

De gemeente Barneveld heeft zowel een ontwikkelde verblijfstoerisme- als dagrecreatiesector. De Veluwe vormt een belangrijke toeristische trekpleister.

Het verblijfstoerisme in de gemeente Barneveld biedt ongeveer 32.000 slaapplaatsen. Deze slaapplaatsen zijn voornamelijk te vinden op de vakantieparken nabij Garderen en Voorthuizen. Van de 480.000 toeristische overnachtingen in de gemeente Barneveld in 2018 was een groot deel toeristisch kamperen (45 procent). Ook overnachten toeristen relatief vaak in hotels (23 procent) en verhuuraccommodaties en vakantiewoningen (23 procent).

Tabel 3.7: Verblijfplaatsen in de gemeente Barneveld

Type	Aantal	Eenheid
Toeristisch		
Hotels	306	Kamers
Bed & breakfasts	63	Kamers

Groepsaccomodaties	468	Bedden
Toeristische kampeerplaatsen	1.580	Plaatsen
Verhuuraccomodaties en/of vakantiewoningen	716	Accommodaties
Vast		
Jaarplaatsen en/of tweede woningen	4.214	Plaatsen/accommodaties
Seizoensplaatsen	390	Plaatsen

Het recreatief aanbod voor dagtoeristen bestaat uit voornamelijk attracties en bezienswaardigheden, sportieve en outdooractiviteiten en zakelijke accommodaties. Attracties en bezienswaardigheden in de gemeente zijn o.a. indoorspeeltuin Monkey Town in Voorthuizen of de beeldentuin in Garderen. Outdooractiviteiten onderneem je in het recreatiegebied Zeumeren, Klimbos Garderen, bij fietsverhuurbedrijven of op maneges. In de gemeente worden jaarlijks vier evenementen georganiseerd die meer dan 5.000 bezoekers aantrekken. In totaal kwamen er in 2018 meer dan 2,5 miljoen bezoeken op dagrecreatieve voorzieningen in de gemeente af.

Tabel 3.8: Aanbod dagrecreatie

Categorie	Aantal aanbieders
Attracties en bezienswaardigheden	14
Cultuur	1
Golf	1
Musea	5
Sportief/outdoor	21
Evenementen	4
Zakelijk	21
Opmerking: bij golf was het aantal aanbieders in 2018 één, omdat Golfbaan Edda Huzid in dat jaar nog ten dele was geopend.	

In totaal werd er in 2018 ruim 67 miljoen euro uitgegeven binnen de recreatieve sector van Barneveld. Daarmee draagt de sector direct bij aan 585 banen. Daarnaast zorgt de recreatiesector van Barneveld indirect voor 228 voltijdbanen.

3.10.3 Trends en ontwikkelingen

In de gemeente Barneveld spelen verschillende ontwikkelingen die een invloed hebben op het thema ‘Economie en werk’. De volgende ontwikkelingen spelen:

- Innovatie binnen de bedrijvigheid
  Innovaties volgen elkaar in een snel tempo op. Het gaat om zowel technologische als maatschappelijke ontwikkelingen. Technologische ontwikkelingen zijn digitalisering en nieuwe productietechnieken. Maatschappelijke ontwikkelingen zijn klimaatverandering, energieneutraliteit en -vermindering, circulariteit. Deze trend speelt niet alleen in Barneveld, maar in heel Nederland.

- Verduurzaming landbouwsector
  De landbouwsector staat voor grote uitdagingen. Met o.a. de aanpak van stikstof en het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid wordt gestuurd op een verduurzaming van de landbouwsector. De omschakeling naar een landbouwsysteem dat gebaseerd is op natuurinclusiviteit en kringlopen is een uitdaging. Ook maatregelen om de landbouwsector minder stikstof te laten uitstoten maken dat er in het agrarisch gebied veel gaat veranderen in de komende jaren. In de afgelopen jaren hebben we gezien dat het aantal agrarische bedrijven en het landbouwareaal is afgenomen, maar dat binnen bedrijven schaalvergroting is opgetreden. Het is de verwachting dat het aantal bedrijven en het landbouwareaal blijven afnemen, onder andere door uitkoopregelingen van het Rijk. Ook het aantal dieren neemt naar verwachting af, met zo’n 20 tot 40 procent in 2040. Een afname van de veestapel kan verregaande effecten op veel aspecten, zoals luchtkwaliteit, bodemkwaliteit en geur hebben.

- Economische sector in beweging
  Het vestigingsklimaat in de gemeente Barneveld is goed. De verwachting is dat dit zich in stand houdt naar de toekomst toe. Barneveld groeit, waardoor in de regio veel potentiële werknemers te vinden zijn. Daarnaast zijn er binnen de pluimveesector, vanwege onder andere het Poultry Expertise Centre, clustervoordelen te behalen door vestiging in Barneveld[19].

3.10.4 Beoordeling

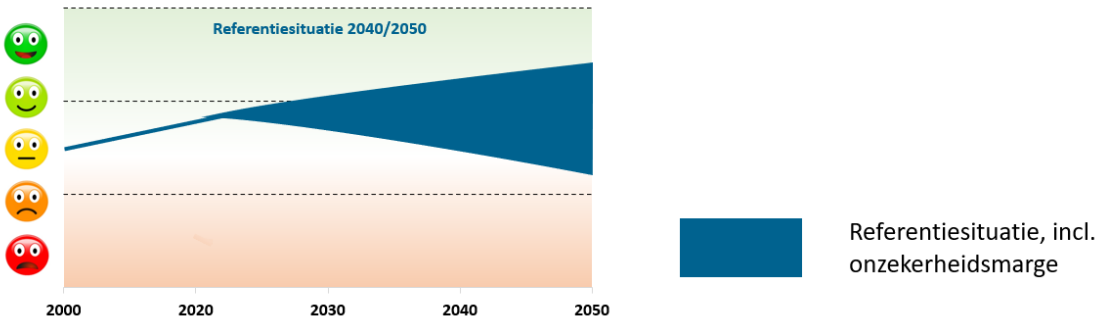
Na de economische crisis is de werkloosheid in de gemeente Barneveld weer afgenomen. De werkloosheid in de gemeente Barneveld is lager dan het Nederlands gemiddelde. In alle kernen ligt de netto arbeidsparticipatie hoger dan het Nederlands gemiddelde. In Barneveld zijn er ook meer vestigingen per 1.000 inwoners vergeleken met andere Veluwse gemeenten, of Nederland in totaal. In de gemeente zijn meer banen dan woningen.

In de gemeente liggen verschillende bedrijventerreinen: het grote bedrijventerrein Harselaar, tussen de kern Barneveld en Voorthuizen en enkele kleine bedrijventerreinen verspreid over de gemeente. Kijkend naar de milieucategorieën worden er op de bedrijventerreinen over het algemeen slechts beperkt belastende activiteiten toegestaan.

De landbouwsector is groter dan gemiddeld in Nederland. In de gemeente liggen veel intensieve veehouderijen. Voornamelijk in de pluimvee- en de kalverensector betekent dit dat er een cluster is ontstaan met toeleverende, informatieve en agrarische bedrijven of organisaties. De landbouwsector heeft te maken met stoppende bedrijven. Hierdoor vrijkomende gronden worden vaak overgenomen door andere agrarische bedrijven (schaalvergroting). Schaalvergroting gaat vaak gepaard met het verwijderen van landschapselementen en het toepassen van meer monoculturen en het houden van meer dieren. Daarmee zorgt de landbouwsector voor een hoge druk op het milieu en een negatieve impact op de omgevingskwaliteiten. Landelijk lijken we – wat betreft de toename van schaalvergroting – wel een keerpunt bereikt te hebben.

Daarnaast heeft de gemeente Barneveld een goed ontwikkelde verblijfstoerisme en dagrecreatiesector, met de Veluwe als absolute trekpleister.

Ontwikkelingen die belangrijk zijn voor economische sector van de gemeente Barneveld zijn innovaties in de bedrijvigheid, de verduurzaming van de landbouwsector en het behoud van het goede vestigingsklimaat. Zo wordt bijvoorbeeld verwacht dat het aandeel veehouderijen in de toekomst afneemt. Daarnaast is de economische markt altijd onderhevig aan de conjunctuur. Dat maakt de trendgrafiek van dit thema mogelijk nog onzekerder dan de trendgrafieken in de paragrafen hierboven.

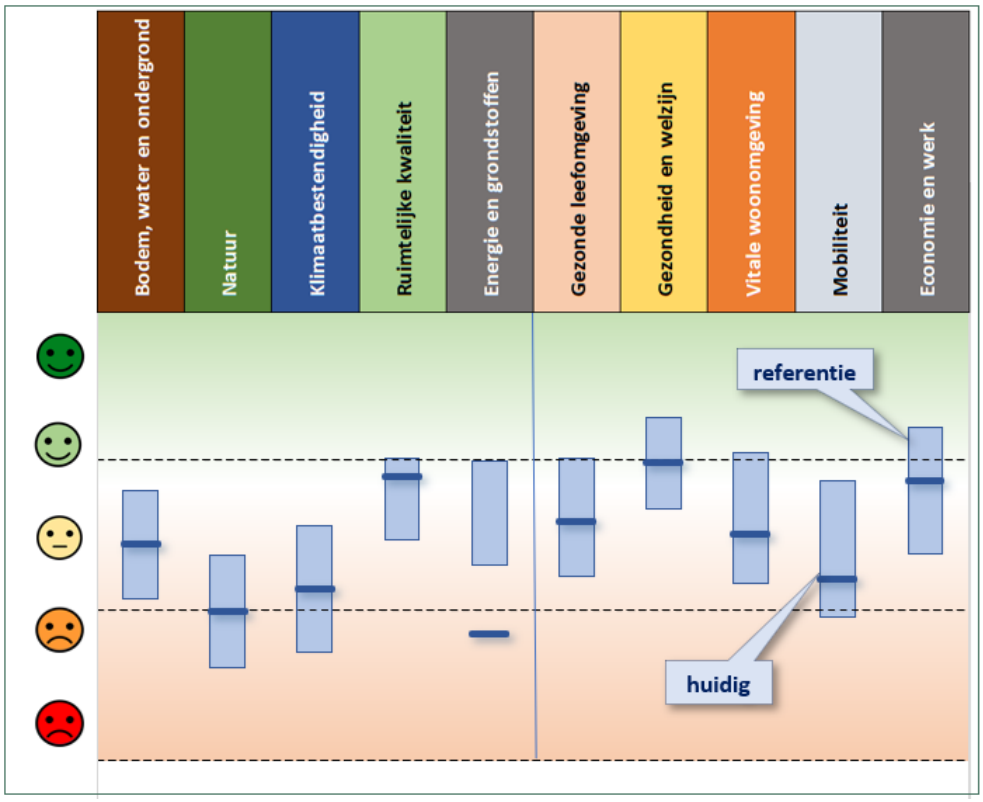
[19] MIRT Onderzoek FoodValley: Dutch Food to the European Top

3.11 Conclusie

In de voorgaande paragrafen is voor de onderdelen van het beoordelingskader de status van de gemeente Barneveld beschreven in de huidige situatie (2022) en de ontwikkeling van deze staat naar de toekomst toe zonder nieuw beleid en zonder de maatregelen uit de omgevingsvisie.

De staat van de gemeente Barneveld in de huidige situatie is goed te beschrijven aan de hand van publieke meetgegevens of onderzoeksrapporten, zoals publicaties van het CBS, de GGD en het RIVM. De toekomstige ontwikkelingen voor de gemeente Barneveld zijn lastiger te duiden. Er bestaan onzekerheden over technologische vooruitgang, sociaaleconomische trends en ontwikkelingen op andere aspecten. Dit betekent dat de mogelijke ontwikkelingen naar de toekomst ingevuld worden door beleidsmatige doorrekeningen, bijv. op het vlak van bevolkingssamenstelling, en expert judgement. Aan deze onzekerheid wordt een plaats gegeven door het gebruik van een bandbreedtes/trendgrafieken bij de beoordeling van de thema's.

Op Figuur 3.96 zijn de huidige situatie en de referentiesituatie 2040 in een samenvattingsgrafiek opgenomen. De huidige situatie toont de beoordeling van de status van het thema in het heden. De referentiesituatie wordt weergegeven door een balk die de verwachte bandbreedte van de beoordeling van het thema in de toekomst (2040) weergeeft. De grafiek geeft de verwachte ontwikkeling tussen nu en 2040 weer, zonder invloed van een Omgevingsvisie. Op het gebied van energie en grondstoffen wordt bijvoorbeeld een (zeer) positieve ontwikkeling voorzien.

Figuur 3.96: Samenvattingsgrafiek huidige situatie en referentiesituatie 2040

4 De toekomstscenario's

Dit hoofdstuk is gericht op de twee toekomstscenario's die de gemeente Barneveld heeft ontwikkeld. De scenario's zijn in paragraaf 4.1 kort omschreven. Daarna, in paragraaf 4.2, volgt een toelichting op de methodiek van de beoordeling van de twee scenario's. In paragraaf 4.3 is de referentiesituatie getoond en in paragraaf 4.4 volgt de beoordeling van de scenario's. Die beoordeling is uitgevoerd aan de hand van de aspecten uit het beoordelingskader van dit OER. Er is integraal naar de tien aspecten gekeken en de twee scenario's zijn met de referentiesituatie en met elkaar vergeleken. Paragraaf 4.5 vormt de conclusie.

4.1 Beschrijving toekomstscenario's

De gemeente Barneveld heeft de twee scenario's ontwikkeld: 'Vooruit met Barneveld' en 'Verder met Barneveld'. Deze scenario's zijn in het document 'De toekomstscenario's'[20] uiteengezet. Op basis van dat document zijn de scenario's hieronder beschreven.

4.1.1 *Toekomstscenario Vooruit met Barneveld*

Verschillende zaken leggen bloot dat de gemeente tegen de grenzen van het bestaande systeem oploopt. De wijze van voedselproductie eist zijn tol van bodem, water en natuur. Het klimaat verandert en dat uit zich in toenemende wateroverlast, droogte en hitte. De energievoorziening loopt vast en de groei van inwoners en economie vraagt steeds meer van de gemeente. Kortom, er zijn andere keuzes dan in het verleden vereist. In dit scenario pakt de gemeente Barneveld stevig de regie in een veranderende wereld. Ook de gemeente Barneveld zal namelijk moeten veranderen. Daarbij kiest de gemeente een koers waarin uitgegaan wordt van het natuurlijk systeem en de draagkracht daarvan.

Barneveld kiest voor een beperktere bevolkingsgroei (8.000 woningen), die met name in de grotere kernen, Barneveld en Voorthuizen, gefaciliteerd wordt. Doorstroming wordt daarbij aangejaagd. Gestapelde bouw, bij voorzieningen en met goede mogelijkheden voor het openbaar vervoer past hier. De inzet op verdichting betekent ook dat er circulair, groen en natuurinclusief gebouwd wordt. De gemeente zet in een op een zo zuinig mogelijk gebruik van de ruimte, waarbij wonen en werken in elkaars nabijheid plaatsvinden, bedrijventerreinen getransformeerd en efficiënter ingericht worden en de ruimte per arbeidsplaats afneemt. De term functiemenging is nadrukkelijk van toepassing op dit scenario.

Ook de kijk op mobiliteit verandert. Het accent komt meer te liggen op de fiets en het ov – zeker voor de kern Barneveld. De auto doet een stap terug: er komen geen extra wegen en de ruimteclaim van de auto – en dus ook het aantal parkeerplaatsen – neemt af. Zo speelt Barneveld ruimte vrij voor klimaatadaptatie en een meer biodiverse inrichting van de openbare ruimte. Dat nodigt ook uit tot gezond gedrag. Barneveld zet binnen dit scenario nadrukkelijk in op de verduurzaming van het energieaanbod. De gemeente wil voorloper zijn in de opwekking van duurzame energie en de ontsluiting hiervan naar inwoners en bedrijven.

Groen loopt vanuit de kernen over in het buitengebied, dat gemakkelijk te bereiken is voor inwoners. Aan de randen van de kernen is het overgangslandschap gelegen, met volop recreatiemogelijkheden en allerlei vormen van meervoudig ruimtegebruik: combinaties van natuur, water, agrarisch landschap met diensten en recreatie. Dit overgangsgebied zorgt ook voor een buffer, zodat het gezondheidsniveau in de kernen (geur en fijnstof bijvoorbeeld) verbetert. In het buitengebied zelf krijgt de kwaliteit van de leefomgeving ook meer nadruk. Bodem, water en ook landschap zijn bepalend voor de andere functies die van oudsher voorkomen in het buitengebied. Dat betekent (veel) meer ruimte voor de beken, meer inzet op biodiversiteit, een robuuster landschap en nadruk op andersoortige landbouw. Deze andersoortige landbouw is gericht op het verlenen van duurzame diensten – en minder op productie voor de wereldmarkt.

De gemeente stelt dat dit scenario meer regie en (mogelijk) kosten vergt dan nu het geval is. Het scenario zorgt daarnaast voor waardecreatie, al is die dus niet altijd in geld uit te drukken. Centraal staan een betere gezondheid

[20] De toekomstscenario's, Gemeente Barneveld. November 2022.

van onze inwoners, een betere leefomgeving in de kernen en een buitengebied waar natuur, water en voedselproductie in gezonde balans zijn.

4.1.2 Toekomstscenario Verder met Barneveld

In dit scenario put Barneveld kracht uit het traditionele karakter van de gemeente: zelfredzaam en met de handen uit de mouwen. In Barneveld staat men voor een ander klaar en gaat het niet alleen om denken, maar ook om doen. Vanuit dat karakter is de gemeente Barneveld klaar voor de opgaven die de komende decennia te wachten staan. Dat is de gemeente de afgelopen jaren namelijk ook gelukt.

Barneveld grijpt de kansen aan om het inwonertal verder te laten groeien (met 10.000 woningen) en bouwt vooral voor de doelgroepen die zich al in de gemeente en de regio bevinden. Die groei kan met name plaatsvinden in de kleinere kernen van de gemeente, om de vitaliteit van die kernen te bevorderen. Dat kost meer fysieke ruimte, maar biedt mogelijkheden voor extra voorzieningen in deze kernen. De gemeente hecht waarde aan het dorpse en landelijke karakter. Daarom wordt er minder voor inbreiding en gestapelde bouw gekozen, maar voor uitbreiding langs de randen van de dorpen. Voor de kern Barneveld betekent dat een grote nieuwe woonwijk erbij. Woonwijken zijn primair voor wonen bedoeld.

De gemeente zet in op de uitbouw en doorontwikkeling van werkgelegenheid die al in Barneveld is gevestigd, zoals techniek en logistiek. Dit betekent dat er ruimte wordt gemaakt voor lokale bedrijvigheid en bedrijvigheid van buiten de regio. De gemeente geeft ondernemers de ruimte om te ondernemen en zorgt voor de juiste randvoorwaarden. Bedrijventerrein Harselaar wordt verder uitgebreid.

Door de inzet op groei richt Barneveld zich ook op de kans om de ontsluiting van de gemeente te verbeteren. De focus ligt daarbij op de realisatie van extra ontsluitingen op snelwegen, maar ook op de aanleg van rondwegen, zodat de verkeersproblematiek die nu wordt ervaren wordt opgelost. Zo creëert Barneveld een robuust en veerkrachtig wegennet. De auto blijft dus een belangrijke rol spelen; parkeren voor de deur blijft mogelijk. Fiets en ov groeien mee.

De gemeente heeft een zeer agrarisch karakter. Die sector is en blijft belangrijk binnen dit scenario. Met technische maatregelen wordt naar mogelijkheden gezocht om brede agro-business in de gemeente te behouden. Landbouw staat in het buitengebied op één, maar de gemeente biedt ruimte voor andere functies. Die moeten zich dan wel goed tot de agrarische bedrijvigheid verhouden. Dat geldt dus ook voor water, natuur, landschap en recreatie. De gemeente doet op deze terreinen wat moet, en probeert dit zoveel mogelijk in te bedden in de agrarische structuur. De agrarische sector dient hierbij niet belemmerd te worden. Ook op het gebied van de energietransitie doet Barneveld wat moet om te voldoen aan de gestelde normen.

In dit scenario ziet de gemeente een meer faciliterende rol: de gemeente ondersteunt de inwoner en de ondernemer. Barrières worden zoveel mogelijk geslecht en de gemeente is terughoudend met het opleggen van verplichtingen met financiële consequenties. Als het gaat om de aanleg van nieuwe woonwijken, bedrijventerreinen en infrastructuur, blijft Barneveld wel de regie voeren.

4.2 Beoordeling van de toekomstscenario’s

In paragraaf 4.4.1 is een samenvatting opgenomen van alle als relevant beschouwde uitspraken over het scenario 'Vooruit met Barneveld' uit het document 'De toekomstscenario's'. In paragraaf 4.4.2 is een samenvatting gegeven van alle als relevant beschouwde uitspraken over het scenario 'Verder met Barneveld'. Kijkend naar de rijen, geeft de tabel een integraal overzicht de scenario’s per thema uit het document ‘De toekomstscenario’s’. Dat overstijgt de sectorale blik. Kijkend naar de kolommen, ontstaat een beeld van de beoordeling per beoordelingsaspect.

4.2.1 Tabel Vooruit met Barneveld

Vooruit met Barneveld										
Thema	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**
Prettig leven in vitale dorpen Het scenario omvat de bouw van 8.000 woningen, met nadruk op Barneveld en Voorthuizen. Kleinere dorpen groeien beperkt. Vrijgekomen agrarische gebouwen worden herbestemd. Barneveld krijgt een stedelijker uiterlijk, met meer gestapelde bebouwing en behoud van waardevolle structuren. (Grote, culturele) voorzieningen concentreren zich in Barneveld. Er wordt ingezet op meer groen en water in de openbare ruimte. Klimaatverandering en duurzaamheid zijn belangrijk, met innovatieve energietransitie-oplossingen. Dorpsranden worden groener en dienen als overgangszones naar het buitengebied.	*Dit scenario draagt bij aan de verbetering van bodem- en waterbeheer. Betere ruimtelijke inrichting voor water en groen komt de bodem ten goede en versterkt de bekenstructuren.*	*Dit versterkt de groene woon-omgeving en draagt bij aan natuurlijke verbindingen, terwijl er door inbreiding van woningen ook ruimte behouden blijft voor natuur in het buitengebied.*	*De inzet op klimaatadaptatie wordt bevorderd door ruimte te creëren voor water en groen in een groenblauwe inrichting.*	*Duurzame energie-opwekking heeft een landschappelijke impact en vereist daarom een zorgvuldige ruimtelijke inpassing. Ook de bouw van woningen (bij gestapelde bouw en concentratie in bepaalde kernen) vraagt hierom.*	*Dit scenario komt de duurzaamheid ten goede. Er wordt ingezet op innovatieve energie-oplossingen.*	*Ruimte voor groen en water draagt bij aan de gezonde leefomgeving. Zo wordt hittestress bijvoorbeeld beperkt.*	*Het bevorderen van beweging en ontmoeting draagt bij aan gezondheid en welzijn. De focus op geschikte wooneenheden voor de verschillende doelgroepen bevordert sociale cohesie en inclusiviteit.*	*Barneveld pakt de woningbouw-opgave aan. Het toevoegen van groen in de wijk, woningen en voorzieningen in de twee kernen komt de leefbaarheid ten goede.*	*Het groeiende inwonertal vereist extra mobiliteits-voorzieningen om aan de vraag te voldoen, vooral bij concentratie van extra woningen. Clustering in de buurt van het station komt de ov-bereikbaarheid ten goede.*	*Dit scenario leidt tot economische groei, maar het verschil met de referentiesituatie is niet groot. Het aantrekken van nieuwe doelgroepen en voorzieningen kan nieuwe markten en bedrijvigheid stimuleren.*
Topregio toekomstgerichte landbouw Het scenario bevordert een gezonde, natuurinclusieve en circulaire landbouw in Barneveld. Doorontwikkeling en vernieuwing staan centraal, samen met samenwerking tussen agrarische ondernemers, burgers en kennisinstellingen. De landbouw richt zich op differentiatie in deelgebieden en experimenteert met innovaties. Zonering, extensivering en aandacht voor milieu en natuur spelen een rol. Reststromen worden benut en het bodemleven wordt geoptimaliseerd. Samenwerking met stakeholders zorgt voor een vitaal en robuust toekomstperspectief. Het buitengebied wordt aantrekkelijker en biedt kansen voor toerisme. Het resultaat is een kwalitatief betere leefomgeving en nieuwe verdienmodellen voor agrarische ondernemers.	*Bodem en water krijgen in dit scenario meer aandacht en worden leidend. Dat resulteert in een verbetering van de bodem- en waterkwaliteit. Door natuurinclusieve landbouw en versterkt bodem- en waterbeheer wordt de belasting van bodem en water verminderd.*	*Zonering en extensivering van landbouw vergroten de ruimte voor natuur, verminderen schadelijke stoffen en bevorderen natuur-inclusieve landbouw. Dat leidt tot een beperking van de druk op de natuur.*	*Dit scenario leidt tot een klimaat-bestendigere bodem. Zonering van landbouw draagt ook bij aan klimaat-adaptatie.*	*Het landschap speelt een leidende rol in het buitengebied, waarbij zonering aansluit bij de landschappelijke waarden en bestaande ruimtelijke structuren. Ruimtelijke kwaliteit en inpassing blijven aandachts-punten.*	*De focus in dit scenario ligt op circulaire landbouw.*	*Dit scenario draagt bij aan de zonering van landbouw, verbetert luchtkwaliteit, vermindert geuroverlast en bevordert gezondheid in de sector. Dat gebeurt door aandacht te schenken aan de bodem en het beperken van schadelijke stoffen.*	-	*In dit scenario wordt de leefbaarheid in het buitengebied verbeterd.*	-	*Strengere normen en zonering van landbouw kunnen op korte termijn de economische vitaliteit belemmeren en agrariërs dwingen tot nieuwe verdienmodellen. Op lange termijn kunnen economische vitaliteit en de overgang naar duurzame landbouw beter samengaan.*

Vooruit met Barneveld										
Thema	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**
Ruimte voor ondernemerschap Het scenario richt zich op zuinig ruimtegebruik en concentreert bedrijvigheid rond bestaande, goed ontsloten locaties. Groei in Harselaar wordt benut voor bedrijven die verplaatsen. Toekomstige bedrijventerreinen worden alleen gerealiseerd als bedrijven elders moeten verdwijnen. De focus ligt op hoogwaardige en duurzame bedrijvigheid, met combinaties van wonen en werken op geschikte locaties. In de centra van Barneveld en Voorthuizen worden randvoorwaarden gecreëerd voor een gezonde toekomst van winkels, horeca en gerelateerde activiteiten. Nieuwe grootschalige vakantieparken worden niet toegestaan, maar er is ruimte voor verdienmogelijkheden en natuurontwikkeling.	*De gemeente gaat terughoudend om met het realiseren van nieuwe bedrijvigheid. Dat komt de ondergrond ten goede.*	*De gemeente gaat terughoudend om met het realiseren van nieuwe bedrijvigheid. Dat komt de natuur ten goede. De beperking van de groei van recreatie komt natuur-waarden ten goede.*	*De gemeente gaat terughoudend om met het realiseren van nieuwe bedrijvigheid. Daardoor blijft er ruimte voor klimaatbuffers over.*	*Dit draagt bij aan de ruimtelijke kwaliteit en het efficiënt ruimtegebruik. Clustering van wonen en werken en recreatie-voorzieningen sluit aan bij de ruimtelijke structuur. Gestapelde bouw kan een aandachtspunt zijn.*	*Dit scenario legt de focus op duurzame bedrijvigheid en meervoudig ruimtegebruik.*	*Het voorkomen van overlast voor woningen door werklocaties is belangrijk. Schonere bedrijvigheid heeft prioriteit, maar beperkte groei en clustering van functies kunnen hinder (lucht, geluid) mogelijk in stand houden.*	*Dit scenario draagt bij aan sociale cohesie in de kernen, door de toevoeging/ instandhouding van wijkwinkel-centra.*	*Werklocaties in de buurt van woningen zorgen voor levendigheid, maar vereisen afstemming. Dit draagt bij aan het voorzieningen-niveau en de leefbaarheid.*	*Werklocaties worden nabij woningen gerealiseerd en zijn daarmee over het algemeen goed bereikbaar.*	*Dit scenario limiteert de groei van bedrijvigheid en mogelijkheden voor toerisme.*
Gezond en natuurlijk Barneveld Sportvoorzieningen worden geconcentreerd in de kern Barneveld. De openbare ruimte wordt aangepast om ontmoeting, beweging en spelen te stimuleren, met extra aandacht voor tieners. Verder worden initiatieven ontplooid om de ecologische kwaliteit en klimaatadaptatie in de hele gemeente te bevorderen. Een robuust groen/blauw netwerk wordt ontwikkeld, waarbij de natuurlijke bodem- en watersystemen leidend zijn. Biodiversiteit wordt verhoogd met maatregelen, zoals tiny forests en vermindering van hittestress. Schadelijke invloeden op de gezondheid, zoals fijnstof en geuroverlast, worden verminderd door clustering en extensivering van landbouw en groene overgangszones rondom dorpen en industrie.	*Er is ruimte voor de versterking van bodem en water. Beekherstel draagt bij aan duurzaam waterbeheer.*	*Dit komt natuur-verbindingen en -waarden ten goede en leidt tot een versterking van de biodiversiteit en de groene (woon)-omgeving.*	*Het groenblauw landschap komt klimaat-adaptatie ten goede.* *Dit draagt bij aan de vermindering van hittestress en de aanpak van wateroverlast en droogte.*	*Dit scenario sluit aan bij meervoudig ruimtegebruik en bestaande landschaps-eenheden. Er wordt gezocht naar ruimtelijke combinaties.*	*De extensivering van landbouw draagt bij aan het beperken van emissies en geurhinder.*	*Dit scenario heeft positieve gezondheids-effecten op het gebied van luchtkwaliteit, de beperking van schadelijke stoffen, geluid- en geurhinder.*	*Ruimte voor sporten, ontmoeten en spelen draagt bij aan sociale en fysieke gezondheid.*	*De gemeente maakt ruimte voor klimaat-maatregelen aan de oostzijde van de kern Barneveld, om wateroverlast in de kern te voorkomen.*	*Barneveld zet in op schonere mobiliteit om aan het Schone Luchtakkoord (SLA) te voldoen. Daarvoor is een mobiliteits-transitie nodig, waarbij de bereikbaarheid een aandachtspunt is.*	*Hoewel de gemeente in dit scenario handvatten biedt voor efficiëntere bedrijvigheid, leiden de beperkte groeimogelijkheden ook tot een begrenzing van de economische vitaliteit..*

Vooruit met Barneveld										
Thema	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**
Bereikbaar nu en in de toekomst In dit scenario wordt gestreefd naar duurzame en groene mobiliteit in Barneveld. De automobiliteit wordt afgeremd en het gebruik van openbaar vervoer en fiets wordt gestimuleerd. Aanpassingen aan wegen zijn soms nodig, maar daarbij is het streven om nieuwe infrastructuur zoveel mogelijk te vermijden. Er wordt geïnvesteerd in een goed netwerk van snelle fietsverbindingen en oplaadmogelijkheden. Het doel is om het aantal auto's per inwoner te verminderen, ondersteund door flankerend beleid zoals laadpleinen, deelfietsen en deelauto's. Parkeernormen worden verlaagd en betaald parkeren wordt ingevoerd om gericht autogebruik te verminderen, vooral op locaties waar er voldoende alternatieven zijn.	*Dit scenario draagt bij aan de afname van verharding.*	*Dit scenario maakt ruimte vrij voor groen in de woon-omgeving en in het centrum.*	*Dit scenario draagt bij de afname van verharding, gaat hittestress tegen en komt klimaat-adaptatie ten goede.*	*De auto neemt veel ruimte in beslag. Die ruimte kan in dit scenario op termijn anders ingevuld worden. Bij nieuwe infrastructuur is inpassing van belang.*	*Het terugdringen van de auto en het stimuleren van fiets en ov leidt tot een vermindering van de CO_2-uitstoot.*	*Dit scenario komt de luchtkwaliteit en het geluidsniveau ten goede.*	*Het bevorderen van fietsen komt de fysieke gezondheid van inwoners ten goede.*	*De gemeente draagt hiermee bij aan fiets- en ov-voorzieningen. Woningbouw wordt in de buurt van (ov)-voorzieningen gerealiseerd.*	*Dit scenario draagt bij aan de bereikbaarheid voor het ov, de fiets en de elektrische auto. De auto-bereikbaarheid wordt beperkt. Dat weegt zwaar, omdat de auto veel wordt gebruikt.*	*De ontsluiting van bedrijven en voorzieningen vormt een aandachtspunt, wanneer de auto teruggedrongen wordt.*

4.2.2 Tabel Verder met Barneveld

Verder met Barneveld										
Thema	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**
Prettig leven in vitale dorpen Er worden minstens 5000 extra woningen gerealiseerd (totaal 10.000), waarvan 30% in de kleinere dorpen zoals Stroe en Kootwijkerbroek. Particuliere initiatieven voor inbreiding worden ondersteund, terwijl grootschalige ontwikkeling afwacht op marktinitiatieven. De meeste woningen zijn grondgebonden en er wordt gewerkt aan een nieuwe uitbreidingslocatie voor de kern Barneveld. De voorzieningen en openbare ruimte groeien mee in elk dorp, en klimaat- en waterproblemen worden aangepakt in nieuwbouwgebieden. We streven naar energiebesparing, maar staan niet open voor grootschalige windenergie en zonne-energie op agrarische gronden.	*Uitbreiding van woningen in het buitengebied heeft invloed op het bodem- en watersysteem en zorgt voor de toevoeging van verharding.*	*Uitbreiding van woningen in het buitengebied gaat (vaak) ten koste van natuurlijke waarden.*	*Aandacht voor hittestress, droogte en wateroverlast zijn bij uitbreiding van belang. Als hier niet goed rekening mee wordt gehouden, heeft uitbreiding een negatief effect op klimaat-bestendigheid.*	*Hoewel de grote toevoeging van woningen (in het buitengebied) om goede ruimtelijke inpassing vraagt, is er veel aandacht voor de landschappelijke kwaliteit en het behoud van het dorpse karakter van de gemeente.*	*Barneveld staat niet open voor grootschalige opwekking van windenergie.*		*De sociale cohesie wordt versterkt. Kleinere kernen krijgen ruimte om te groeien en hun (jonge) inwoners te behouden.*	*Woningaanbod, leefbaarheid en voorzieningen-niveau worden versterkt.*	*De auto-bereikbaarheid (van de kernen) wordt behouden en versterkt, met de aanleg van de rondweg om Barneveld bijvoorbeeld.*	*Het inwonertal groeit en mensen van buiten de gemeente worden naar Barneveld getrokken. Meer inwoners die werken en geld uitgeven komt de economische vitaliteit van Barneveld ten goede.*
Topregio toekomstgerichte landbouw Het buitengebied richt zich voornamelijk op agrarische bedrijvigheid, met nadruk op technologische innovatie en geleidelijke verandering. Bestaande gezinsbedrijven en werkgelegenheid blijven belangrijk. Emissies worden beperkt door innovatieve maatregelen, mogelijk gemaakt door financiële steun en afspraken over prijzen in de keten. Bufferzones worden gebruikt waar nodig, maar voldoende grond blijft beschikbaar voor landbouw. Het aantal bedrijven neemt af, maar resterende bedrijven krijgen duurzame bedrijfseconomische perspectieven door schaalvergroting en nieuwe technologie.	*Bodem en water krijgen (beperkt) ruimte en aandacht, maar zijn ondergeschikt aan het agrarisch belang. Daarnaast blijkt uit dit scenario onvoldoende hoe emissies van de landbouw daadwerkelijk worden teruggedrongen.*	*De natuur krijgt (beperkt) ruimte en aandacht, maar is ondergeschikt aan het agrarisch belang.*	*Ruimte voor klimaat-bestendige inrichting kan bestaan, waar de agrarische bedrijvigheid niet wordt belemmerd.*	*Het landschap krijgt de ruimte zo lang dit zich goed verhoudt tot de agrarische bedrijvigheid. Areaalvergroting gaat mogelijk dus wel ten koste van landschaps-structuren.*	*Het terugdringen van emissies is positief: het beperkt o.a. CO_2-uistoot. Echter, hoe de eenzijdige focus op landbouw in het buitengebied daartoe leidt, moet verduidelijkt worden.*	*De beperking van emissies is positief voor de luchtkwaliteit, maar de uitwerking hiervan is te onduidelijk in dit scenario.*	*De focus op landbouw en het weinig toestaan van andere functies in het buitengebied beperkt de beweeg-vriendelijkheid van het buitengebied.*	*De focus op landbouw en het weinig toestaan van andere functies in het buitengebied beperkt de leefbaarheid van het buitengebied.*		*In het buitengebied ligt het primaat bij de agrarische sector. Er is ruimte voorde groei van economische functies in het buitengebied.*

Verder met Barneveld										
Thema	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**
Ruimte voor ondernemerschap Barneveld gaat voor groei, wil ruimte bieden aan bedrijven uit de regio en streeft naar grotere nationaal opererende bedrijven voor werkgelegenheid en economische spin-off. Uitbreiding wordt gezocht in zowel oostelijke als westelijke richting. Harselaar breidt uit en blijft het regionale bedrijventerrein, met verbeterde bereikbaarheid en duurzame ontwikkeling. Centra van Barneveld en Voorthuizen blijven kernwinkelgebieden, terwijl kleinere kernen hun voorzieningenniveau behouden. Vakantieparken kunnen groeien mits dit de agrarische sector niet hindert, en dagrecreatie wordt gescheiden van agrarische bedrijvigheid.	*Binnen dit scenario wordt de ambitie gesteld om bedrijven-terreinen te verduurzamen en klimaatbestendig te maken. Echter, de uitbreiding van bedrijvigheid (bijv. Harselaar) belemmert de bodem- en waterstructuur wel.*	*De uitbreiding van bedrijven-(terreinen) kan ten koste gaan van natuur-waarden.*	*Binnen dit scenario wordt de ambitie gesteld om bedrijven-terreinen te verduurzamen en klimaatbestendig te maken. Echter, de uitbreiding van bedrijvigheid (bijv. Harselaar) belemmert de klimaat-bestendigheid wel.*	*Groei bedrijven kan grote ruimtelijke impact hebben. Ruimtelijke inpassing hiervan is een aandachtspunt.*	*Bedrijven krijgen mogelijkheden tot verduurzaming en op bedrijven-terreinen is er oog voor circulariteit. Echter, eventuele groei van uitstotende bedrijven zou dit aspect niet ten goede komen.*	*Een uitbreiding van het bedrijventerrein heeft, door zowel bedrijven als extra verkeer, een negatief effect op de luchtkwaliteit en het geluidsniveau.*		*Binnen dit scenario is er geen ruimte voor wijkwinkelcentra, maar het voorzieningen-niveau in het buitengebied kan een impuls krijgen.*	*De gemeente blijft werken aan een mogelijke toekomst voor de railterminal. Wat betreft werklocaties zet de gemeente in op groei rond het knooppunt A30/A1.*	*Groei van bedrijvigheid (of het nou gaat om landbouw, recreatie, of bedrijventerreinen) wordt gefaciliteerd en gestimuleerd. Het effect op het vestigingsklimaat is goed.*
Gezond en natuurlijk Barneveld Waar mens, natuur en (agrarische) economie elkaar in de weg zitten creëert de gemeente vanuit agrarische perspectief bezien doelmatige buffers waarmee tegelijk ook water, natuur en klimaatopgaven aangepakt worden. Er worden passende voorzieningen gerealiseerd, zowel binnen als buiten, om toegang tot sport en cultuur te waarborgen. De gezondheid verbetert mogelijk door innovatie in de agrarische sector en de bouw in kleine kernen vermindert vergrijzing en biedt jongeren perspectief. Samen met provincie en waterschap worden initiatieven ontplooid om ecologische kwaliteit te verhogen en de leefomgeving klimaatbestendig te maken. Waar mogelijk worden klimaatadaptatie en agrarische bedrijfsvoering gecombineerd.	*In dit scenario wordt de ambitie om beken te versterken geschetst, maar het is onduidelijk hoe dat samengaat met de ambities op het gebied van de landbouw.*	*In dit scenario wordt de ambitie om de natuur-kwaliteit te versterken geschetst, maar het is onduidelijk hoe dat samengaat met de ambities op het gebied van de landbouw.*	*Er worden maatregelen genomen om de gemeente klimaat-bestendiger te maken. Echter, in het andere scenario wordt deze ambitie steviger uitgewerkt.*		*Barneveld zet in op energiebesparing en duurzame energie. Daarnaast gaat de gemeente voor energie-neutraliteit en worden de normen van het Rijk gevolgd. De ambitie is in de basis positief, maar wijkt niet niet af van de referentiesituatie.*	*Innovatie in de landbouw beperkt uitstoot en draagt bij aan de gezondheid van inwoners. Echter, groei van landbouw wordt in dit scenario niet actief gelimiteerd. Daarom is gezondheid in relatie tot de agrarische activiteiten een aandachtspunt.*	*De gemeente licht mensen actief voor als het gaat om gezondheid en spreekt hen aan om zelf hun verantwoordelijk heid te nemen en daarbij ook om te kijken naar een ander binnen de eigen gemeenschap.*	*Passende sport-voorzieningen houden inwoners fysiek en mentaal gezond.*		*Het agrarisch perspectief is leidend bij het stimuleren van de gezondheid in het buitengebied.*

Verder met Barneveld										
Thema	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**
Bereikbaar nu en in de toekomst Het verkeerssysteem in Barneveld richt zich binnen dit scenario op auto's, treinen en fietsen, met een beperkte rol voor bussen. De auto blijft belangrijk gezien de lage bevolkingsdichtheid en het type werkgelegenheid in de gemeente. De waarde van de A1 en A30 moet worden vergroot, met verbeterde doorstroming en verkeersafwikkeling bij op- en afritten. Als dit niet mogelijk is op de A30, kan een rondweg ten westen van Barneveld worden aangelegd voor lokaal verkeer. Harselaar wordt verder uitgebreid in oostelijke richting, en Barneveld krijgt een nieuwe uitleglocatie aan de zuidoostzijde met een oostelijke rondweg voor optimale bereikbaarheid. Snelfietsroutes worden gecreëerd tussen dorpen en werklocaties, en het openbaar vervoer wordt gestimuleerd met behoud van buslijnen en uitbreiding van treinaanbod.	*De aanleg van nieuwe wegen (en parkeerplaatsen) voor auto's beperkt de bodem- en waterstructuur.*	*De aanleg van nieuwe wegen (en parkeerplaats en) voor auto's beperkt de ruimte voor natuur en groen.*	*Ruimte voor de auto kan lastig klimaatadaptief ingericht worden. Echter, dit vormt geen verandering t.o.v. de referentie-situatie.*	*De aanleg van nieuwe wegen (en parkeerplaatsen) voor auto's gaat ten koste van veel ruimte. Die ruimte kan dus niet anders ingezet worden. Mogelijk beperkt dit bestaande structuren.*	*Barneveld versterkt duurzaam vervoer als ov en fiets, maar blijft een gemeente waar de auto een grote rol blijft spelen.*	*Focus op de auto en aanleg van nieuwe wegen leidt plaatselijk tot uitstoot en geluid, maar niet per se tot een toename ervan over de hele gemeente.*	*De ruimte voor de auto gaat ten koste van mogelijke beweegruimte in de gemeente. De gemeente stimuleert de fiets wel. Echter, ten opzichte van de referentiesituatie vormt dit geen positief effect.*	*Ov- en fiets-voorzieningen worden versterkt. De versterking van de auto-bereibaarheid van de kleine kernen verbetert ook de leefbaarheid daar.*	*Versterking auto-bereikbaarheid, fiets- en ov-voorzieningen.*	*Dit scenario stimuleert de economische vitaliteit van het bedrijventerrein indirect en de bereikbaarheid direct.* *Het is wel van belang om mee te nemen dat de aansluiting tussen de werklocaties en ov worden meegenomen.*

4.2.3 Toelichting beoordelingen

In deze paragraaf staat de toelichting op de twee tabellen centraal. Deze toelichting is niet op de individuele effecten gericht – die zijn in de tabel zelf immers beargumenteerd. Wel is hier de beoordeling van de twee scenario's per aspect samengevat en zijn de belangrijkste bevindingen uiteengezet. Zo vormt deze paragraaf de vertaalslag van de twee tabellen naar de samenvattingsgrafieken in de volgende paragraaf. Omdat de samenvattingsgrafieken een sectoraal beeld geven van de scenario's en de referentiesituatie, is deze toelichting aan de hand van de tien aspecten opgebouwd. De tabellen hierboven tonen het uitgebreide integrale beeld. Ook in de volgende paragraaf, de conclusie, ligt de focus op het integrale verhaal.

Bodem, water en ondergrond
Op het gebied van bodem, water en ondergrond zijn grote verschillen tussen de twee scenario's te zien. Het scenario 'Vooruit met Barneveld' besteedt een stuk meer aandacht aan dit aspect dan in het scenario 'Verder met Barneveld' het geval is. Dat is te zien aan de beoordeling van de uitspraken in de twee tabellen. 'Vooruit met Barneveld' scoort positief. 'Verder met Barneveld' leidt vooral tot aandachtspunten en neutrale en negatieve effecten ten opzichte van de referentiesituatie.

In 'Vooruit met Barneveld' wordt het bodem- en watersysteem leidend en zet de gemeente zich ervoor in om de kwaliteit ervan te verbeteren. Ook in het buitengebied, bij landbouw, worden keuzes gemaakt die het watersysteem en het bodemleven ten goede komen. Dat gebeurt door vanuit een brede gebiedsaanpak te werk te gaan. De landbouw dient daardoor de link te leggen met toekomstbestendig (grond)waterbeheer. Ook het (bestaande) bekensysteem kent een belangrijke rol in het op peil houden van het watersysteem. In de kernen neemt het verharde oppervlak af en komt hier groen en water voor in de plaats.

'Verder met Barneveld' bevat relatief weinig ambities voor initiatief op het vlak van bodem, water en ondergrond. In het scenario wordt wel gesteld dat ontwikkelingen aan voorwaarden op het gebied van bodem en water moeten doen. De uiteindelijke uitwerking daarvan is van belang. Het totaal van emissies in de bodem wordt daarnaast 'door een uitgekiende wijze van werken in de landbouw' teruggedrongen. Dat is positief, maar brengt wel een aandachtspunt met zich mee. Sturen op innovatie ter verduurzaming van de landbouw kan in de praktijk niet altijd tot gewenste resultaten leiden.[21] Ook deze passage uit de uitwerking van het scenario is opvallend:

"Door een uitgekiende wijze van werken wordt het totaal van emissies naar zowel lucht als bodem teruggedrongen. Daarvoor is het noodzakelijk dat de landbouw de ruimte houdt in het buitengebied en de benodigde ruimte voor andere functies in het buitengebied zo klein mogelijk te houden, zodat voldoende grond voor landbouw beschikbaar blijft."[22]

Hoe het terugdringen van emissies naar lucht en bodem samenhangt met de noodzaak om zoveel mogelijk ruimte voor landbouw – en zo min mogelijk ruimte voor andere functies – te behouden, is onduidelijk en ligt niet voor de hand. Dat vraagt om verdere uitwerking. Daarbij komt dat de ruimte voor niet-landbouwfuncties in het buitengebied in dit scenario zo klein mogelijk gehouden dient te worden, zodat er zoveel mogelijk grond voor landbouw beschikbaar blijft. De eenzijdige focus op (de gebruikswaarde van) landbouwgrond heeft bodem, water en de kwaliteit van de leefomgeving in zijn geheel de afgelopen decennia echter onder druk gezet.[23] Het op deze manier beperken van emissies vraagt dus om een verdere uitwerking van de 'uitgekiende wijze van werken in de landbouw'.

Natuur
Kijkend naar de natuur zijn er grote verschillen tussen de twee scenario's te zien. In het scenario 'Vooruit met Barneveld' wordt dit aspect goed beoordeeld. In het scenario 'Verder met Barneveld' is er relatief weinig aandacht voor natuur.

[21] Rathenau Instituut. Sturen op innovatiekracht in de landbouw. 4 februari 2020.
[22] De toekomstscenario's, Gemeente Barneveld. November 2022, p. 57.
[23] Grote opgaven in een beperkte ruimte. PBL, 2021, p. 15.

In het scenario 'Vooruit met Barneveld' wordt een uitgesproken keuze vóór natuur gemaakt. De gemeente creëert extra ruimte voor natuurgebieden – mogelijk zelfs wanneer dit ten koste gaat van agrarische gronden. Door landbouwzonering neemt de druk op de Veluwe (Natura 2000-gebied) af. De gemeente zet zich ook in voor een groenere en meer biodiverse openbare ruimte. De verdichting gaat gepaard met groene bebouwing en ruimte voor natuur in de kern en het groenblauwe netwerk brengt de natuur tot in de dorpen. Verder neemt de aantrekkelijkheid van de gemeente door meer diversiteit in het buitengebied toe. Dat geeft toerisme een impuls en is in lijn met de nationale trend van de afgelopen jaren.[24] Echter, een grote recreatieve druk kan natuurwaarden beperken.[25] Dat is een aandachtspunt binnen dit scenario.

Bij het scenario 'Verder met Barneveld' wordt er simpelweg veel minder over de criteria van het aspect natuur geschreven. Duidelijk is dat het primaat hier niet bij de natuur, maar bij de landbouw ligt. Er is wel ruimte voor natuur in het buitengebied, maar die is beperkt en mag vooral de agrarische bedrijvigheid niet belemmeren. Wel wordt binnen dit scenario – net zoals bij het eerste scenario – gesteld dat er samen met de provincie en het waterschap initiatieven ontplooid worden om de ecologische kwaliteit van de gemeente te verhogen. Voor groen in de kernen is binnen dit scenario geen expliciete aandacht.

Klimaatbestendigheid

Het klimaat verandert en dat kan zich op verschillende manieren uiten. In dit OER is bij het aspect klimaatbestendigheid naar drie criteria gekeken: wateroverlast, droogtestress en hittestress. In algemene zin kan gesteld worden dat de gemeente in beide scenario's inzet op klimaatadaptatie – maar de verschillen in effecten zijn ook hier relatief groot. In het scenario 'Vooruit met Barneveld' doet de gemeente hier extra veel voor; de gemeente wil zich bij de koplopers in Nederland voegen. In 'Verder met Barneveld' werkt de gemeente de (toekomstige) ambities van het Rijk uit, zonder daar iets bovenop te doen.

In het scenario 'Vooruit met Barneveld' wordt er aan de oostzijde van de kern Barneveld ruimte voor klimaatmaateregelen gemaakt. Zo creëert de gemeente een waterbuffer in tijden van droogte en wordt wateroverlast in de kern voorkomen. Daarnaast krijgt de bekenstructuur meer ruimte. Ook dat gaat wateroverlast en verdroging tegen. Barneveld beperkt hittestress door actief in te zetten op de vergroening van dorpen en wijken.

Ook in 'Verder met Barneveld' worden de beken versterkt. Hier wordt echter expliciet bij benadrukt dat het belangrijk is dat de landbouw zijn rol kan blijven spelen. Dat kan de ambities op het gebied van klimaatadaptatie belemmeren. Verder stelt Barneveld in dit scenario samen met het waterschap en met de provincie klimaatproblemen in brede zin aan te pakken. Die ambitie is er in 'Vooruit met Barneveld' overigens ook. Ten slotte benoemt de gemeente in dit scenario de ambitie om bedrijventerreinen klimaatbestendig te maken, als werk met werk gemaakt kan worden.

Ruimtelijke kwaliteit

De twee scenario's hebben verschillende definities van ruimtelijke kwaliteit. Dat uit zich voornamelijk in de geschetste ambities op het gebied van (de inrichting van) het landschap. Voor de andere criteria, cultuurhistorie en archeologie, is weinig tot geen aandacht.

Het landschap zal in beide scenario's veranderen. In het scenario 'Vooruit met Barneveld' ligt de nadruk daarbij op de verstedelijking van de kern Barneveld (en in mindere mate Voorthuizen). Zo komt er daar bijvoorbeeld ruimte voor gestapelde bouw. Dat beïnvloedt het karakter van het landschap en doet mogelijk afbreuk aan het landelijke, dorpse gevoel. De ruimte voor het autoverkeer neemt daarnaast af. Dat heeft over het algemeen een positief effect op het landschap, omdat de infrastructuur voor auto's veel ruimte beslaat en historische landschapskenmerken soms doorkruist. Verder wordt er bij de inrichting van de ruimte in dit scenario waar mogelijk aangesloten bij bestaande landschapseenheden. Zo ontstaat er bijvoorbeeld een robuust groenblauw netwerk door de hele gemeente, waarin het groen en de beken de kernen met het buitengebied verbinden. De overgangslandschappen aan de randen van de kernen dragen daaraan bij. Het landschap in het buitengebied

[24] Economisch belang van recreatie in de natuur neemt toe. CBS, 2021.

[25] Natuur in Nederland: recreatie en biodiversiteit in balans. Alterra, Wageningen, 2005.

wordt diverser en kleinschaliger. Ten slotte staat Barneveld binnen dit scenario open voor de ontwikkeling van duurzame energieopwekking. De realisatie van zonnepanelen of windturbines kan een grote impact op de openbare ruimte hebben. Het is hierbij van belang om oog voor de landschappelijke inrichting te hebben. Aandacht voor meekoppelkansen en meervoudig ruimtegebruik bij energieopwekking kan hieraan bijdragen.

In het scenario 'Verder met Barneveld' staat het behoud van het landelijke en dorpse karakter centraal. De gemeente staat gestapelde bouw niet toe en kiest voor uitbreidingslocaties aan de randen van de verschillende dorpen. Door niet gestapeld te bouwen blijven landschapskenmerken in de kernen behouden. De keuze voor uitbreidingslocaties gaat echter ten koste van het buitengebied. Het is een aandachtspunt om bij de uitbreiding van kernen oog te houden voor de landschappelijke kenmerken van de landelijk gebieden die hiervoor worden 'opgeofferd'. Verder realiseert Barneveld extra snelwegontsluitingen en legt de gemeente rondwegen aan. Ook die ontwikkelingen kunnen landschappelijke kwaliteiten (in het buitengebied) belemmeren. Binnen dit scenario is er geen sprake van de realisatie van een robuust groenblauw netwerk. In het buitengebied staat de landbouw centraal – en dat zal zo blijven. Voor grootschalige energieopwekking is er geen ruimte.

Enkele geel gemarkeerde uitspraken in de tabellen bevatten zowel een positief als een negatief effect. Een voorbeeld hiervan zijn de keuzes voor hoogbouw, verdichting en functiemenging. Dat ontziet het buitengebied, maar verandert bestaande landschapsstructuren in de kern mogelijk.

Energie en grondstoffen

Op het gebied van energie en grondstoffen zijn er duidelijke verschillen tussen de twee scenario's te zien. Het scenario 'Vooruit met Barneveld' wordt positiever beoordeeld dan het scenario 'Verder met Barneveld'.

In het scenario 'Vooruit met Barneveld' toont de gemeente een sterke inzet om voorloper op het gebied van duurzame energie te worden. Barneveld streeft hierbij niet enkel de doelen van het Rijk na, maar doet er een schepje bovenop om een energieneutrale toekomst veilig te stellen. Zo wil de gemeente bijvoorbeeld gaan werken met lokale energiecoöperaties en worden naast de 'reguliere' bronnen van duurzame energie (zon en wind) ook andere innovatieve bronnen verkend. Daarnaast heeft Barneveld in dit scenario oog voor de reductie van de CO_2-uitstoot en wordt er actief ingezet op circulair bouwen en werken.

Binnen 'Verder met Barneveld' zet de gemeente zich ook in voor het behalen van de energiedoelen van het Rijk (energieneutraliteit). Echter, kijkend naar de maatregelen die de gemeente hier voor ogen heeft, is het de vraag of dit lukt. In dit scenario neemt de gemeente een stuk minder regie dan bij 'Vooruit met Barneveld'. Verantwoordelijkheden worden bij inwoners en bedrijvigheid gelaten. Zo biedt de gemeente ruimte voor andere vormen van duurzame energie voor bedrijven, maar wordt grootschalige opwekking van windenergie in de gemeente niet toegestaan. Zonne-energie wordt alleen op restgronden (en niet op agrarische gronden) toegestaan. Daarnaast behoudt de auto hier – in tegenstelling tot in het eerste scenario – een belangrijke rol. Een beperking van de CO_2-emissie van auto's blijft dus uit. Kijkend naar de ambities in dit scenario is het maar zeer de vraag of Barneveld aan haar RES-doel (de opwekking van 0,214 TWh duurzame energie) kan voldoen. Wel positief is het streven naar werk met werk op bedrijventerreinen. Dat draagt bij aan de circulariteit.

Gezonde leefomgeving

De gezonde leefomgeving krijgt een prominente plek in 'Vooruit met Barneveld'. Het 'verdringen' van de auto leidt tot minder uitstoot van schadelijke stoffen en minder geluidshinder. De auto produceert namelijk veel geluid in vergelijking met andere modaliteiten. In het buitengebied wordt een aantal maatregelen genomen om luchtkwaliteit en geur te verbeteren. Zo wordt landbouw gezoneerd toegestaan en worden er strengere normen voor (agrarische) bedrijven gehanteerd. Dat geldt ook voor bedrijven die met schadelijke stoffen omgaan – dat komt de omgevingsveiligheid ten goede. Daarnaast bestaat er de ambitie om een overgangslandschap tussen de kernen en het buitengebied te creëren. Dat komt het gezondheidsniveau in de kernen ten goede en beperkt de mate waarin luchtvervuiling en geurhinder de kernen binnendringen. Ten slotte worden er binnen dit scenario extra inspanningen verricht om aan het Schone Luchtakkoord (SLA) te voldoen.

Binnen het scenario 'Verder met Barneveld' is er veel minder (expliciete) aandacht voor de criteria van de gezonde leefomgeving. Van geen van de maatregelen uit het eerste scenario is ook in dit scenario sprake. Wel

wordt gesteld dat het aantal agrarische bedrijven door natuurlijk verloop afneemt en dat daardoor, maar ook door innovatieve maatregelen, emissies in de landbouw worden teruggedrongen. Dat zorgt voor een positief effect op luchtkwaliteit en geur. Echter, deze ambitie vormt ook een aandachtspunt, zoals beschreven onder het kopje Bodem, water en ondergrond. Sturen op innovatie ter verduurzaming van de landbouw kan in de praktijk niet altijd tot gewenste resultaten leiden.[26] Een ander aandachtspunt is de aanleg van een rondweg ten oosten van Barneveld. Hierdoor neemt het geluidsniveau daar namelijk toe. Er wordt echter gesteld dat de aanleg van de oostelijke rondweg verkeer in de kern en elders juist voorkomt. De uitbreiding van bedrijventerrein Harselaar en het behoud van de positie van de auto hebben daarnaast negatieve/geen effecten op de criteria van de gezonde leefomgeving (ten opzichte van de referentiesituatie).

Gezondheid en welzijn

Het aspect gezondheid en welzijn is breed en omvat in dit OER vijf criteria. Drie criteria zijn op het sociaal welzijn gericht: sociale cohesie, sociale inclusiviteit en sociale veiligheid. Twee criteria zijn (vooral) op fysieke gezondheid gericht: sport en bewegen en de gezonde levensstijl.

In het scenario ‘Vooruit met Barneveld’ wordt veel waarde gehecht aan gezondheid en welzijn. Hier wordt ingezet op een groei van hoogwaardige sociale voorzieningen in de kern Barneveld: culturele broedplaatsen of een poppodium bijvoorbeeld. Daarmee wordt ingezet op een brede, deels nieuwe, doelgroep. Die insteek hangt samen met de ambitie om instroom en doorstroom op de woningmarkt op gang te brengen. Zo wordt Barneveld ook (sociaal) aantrekkelijk gemaakt voor mensen die er nu nog niet wonen. Een aandachtspunt hierbij is dat dat mogelijk ten koste gaat van de sociale cohesie voor huidige bewoners. Een verandering van bewoners en voorzieningenniveau kan hun sociale omgeving veranderen. Hoewel deze zaken een aandachtspunt voor de sociale cohesie vormen – niet per se een negatief effect, komen ze de sociale inclusiviteit ten goede. Binnen dit scenario is er met name aandacht voor inclusiviteit op het gebied van wonen. Alle doelgroepen zijn namelijk welkom in Barneveld. Wat betreft sport en bewegen ligt de focus bij ‘Vooruit met Barneveld’ op trends van schaalvergroting en individualisering. De komst van grotere sportvoorzieningen, die binnen dit scenario passen, hebben mogelijk een impact op het landschap. Al met al worden bewegen en een gezonde levensstijl wel gestimuleerd.

‘Verder met Barneveld’ legt de focus binnen sociale voorzieningen vooral op dorpshuizen en cultuuraccommodaties; kleinschaliger en meer in lijn met hoe het momenteel is dan bij het eerste scenario. Het lokale voorzieningenniveau groeit mee met alle kernen. Dat komt de sociale cohesie in kleine kernen ten goede. Voor sociale inclusiviteit in brede zin is er minder aandacht dan in het andere scenario. Wel ontstaat er voor jongeren meer perspectief om in hun eigen dorp te blijven wonen. Ook op het gebied van sport en bewegen is er aandacht voor alle kernen. Een gezonde levensstijl wordt minder uitdrukkelijk gestimuleerd dan in het andere scenario, maar mensen worden actief aangesproken om hier zelf verantwoordelijkheid in te nemen.

De focus ligt in de twee scenario’s dus op andere zaken. Er zijn wel degelijk verschillen, maar de beoordelingen zijn overwegend positief. In ‘Vooruit met Barneveld’ is er aandacht voor hoogwaardige, vooral in Barneveld geclusterde sociale, culturele en sportvoorzieningen. In ‘Verder met Barneveld’ is er aandacht voor een passend voorzieningenniveau in elke kern. Inclusiviteit en een gezonde levensstijl worden binnen ‘Vooruit met Barneveld’ uitdrukkelijker gestimuleerd

Vitale woonomgeving

In het scenario ‘Vooruit met Barneveld’ wordt ingezet op maximaal 8.000 nieuwe woningen tot 2040, die voornamelijk in de grotere kernen Barneveld en Voorthuizen geconcentreerd worden. De focus ligt op inbreiding en de groei is niet maximaal. Daarbij is er aandacht voor nieuwe woonmilieus en -concepten en wordt er ook gebouwd voor doelgroepen die nu nog niet in de gemeente wonen. Ook de voorzieningen concentreren zich binnen dit scenario vooral in de twee grootste kernen.

Het andere scenario, ‘Verder met Barneveld’, maximaliseert de groei van het aantal woningen en inwoners, tot maximaal 10.000 nieuwe woningen tot 2040. Dat betekent ook dat het toekomstige inwonertal van de gemeente in dit scenario hoger ligt dan in het scenario ‘Vooruit met Barneveld’. De focus ligt hierbij ook op

[26] Rathenau Instituut. Sturen op innovatiekracht in de landbouw. 4 februari 2020.

uitbreiding en woningbouw in de kleinere kernen. Behoud van het dorpse karakter is cruciaal; dat vormt bijvoorbeeld een mogelijke beperking voor de ruimte voor gestapelde bouw. De inzet op uitbreiding kan tot een risico leiden. Bij te weinig sturing (vanuit de gemeente) vormt gespreide uitbreiding namelijk mogelijk een negatief effect op de structuur van het landschap. De impact van in- en uitbreiding is onder het aspect Ruimtelijke kwaliteit verder toegelicht. Er is binnen dit tweede scenario aandacht voor de groei van voorzieningen in alle kernen. Ook in de kleine kernen wordt dus ingezet op de verbetering van de leefbaarheid.

Mobiliteit

Vandaag de dag speelt de auto een belangrijke rol voor de bereikbaarheid van de gemeente Barneveld. Blijft dat in de toekomst het geval? Op het gebied van mobiliteit zitten er aanmerkelijke verschillen tussen de twee scenario's. 'Vooruit met Barneveld' beperkt het autogebruik en de autobereikbaarheid en zet volop in op alternatieve, duurzame vormen van vervoer, zoals de fiets en het ov. In het scenario 'Verder met Barneveld' ligt de focus voor een groot deel op het autoverkeer. Ook de fiets en het ov spelen hier echter een rol.

De geambieerde ontwikkeling in 'Vooruit met Barneveld' sluit aan bij de inzet op duurzaamheid. De auto krijgt minder ruimte, er worden zo weinig mogelijk nieuwe wegen aangelegd en de parkeerruimte wordt beperkt. De autobereikbaarheid wordt in dit scenario dus beperkt. De gemeente accepteert een toename in hinder als gevolg van minder doorstroming van autoverkeer. Wel zet Barneveld in op de verduurzaming van autoverkeer; er komt ruimte voor laadpleinen en deelauto's. Het ov krijgt meer prioriteit en zal in dit scenario groeien. De gemeente zet zich voor zover mogelijk in voor opwaardering van de ov-voorzieningen en heeft het voornemen om van station Barneveld-Noord een knooppunt met een goed werkend transferium te maken. De ov-bereikbaarheid verbetert zo. Ook voor het fietsverkeer is veel aandacht. De (elektrische) fiets wordt namelijk als het belangrijkste duurzame en gezonde alternatief voor de auto gezien. Daarom wordt er op goede verbindingen, een goede laadinfrastructuur en kortere reisafstanden ingezet. Om de verkeersveiligheid te vergroten neemt het aantal 30 km-gebieden in de kernen toe en krijgen fietsers vaker voorrang. De autobereikbaarheid neemt in dit scenario dus af, maar de ov- en fietsbereikbaarheid nemen toe. Het afschalen van het autogebruik kost tijd en gewenning.

In het scenario 'Verder met Barneveld' behoudt de auto een belangrijke rol in de gemeente. Er worden extra wegen en ontsluitingen gerealiseerd, waaronder een oostelijke rondweg bij Barneveld en een nieuwe ontsluiting op de A1 bij bedrijventerrein Harselaar. Ook in de kleinere kernen wordt extra verkeerscapaciteit gecreëerd. Zo moet de doorstroming en verkeersafwikkeling in de gemeente verbeteren. Er blijven voldoende parkeerplekken beschikbaar en parkeren voor de deur blijft de norm. Deze ambities hebben een positief effect op de autobereikbaarheid van de gemeente Barneveld. Ook de fiets en het ov worden in dit scenario gestimuleerd. De gemeente zet hiervoor in op een vergroting van het treinaanbod en legt snelfietsroutes aan. De aandacht en ambities voor ov en fiets zijn echter kleiner en minder concreet dan in het scenario 'Vooruit met Barneveld' het geval is.

Economie en werk

Het aspect economie en werk is veelomvattend. Er zijn in dit OER vijf criteria opgesteld: werkgelegenheid, vestigingsklimaat, werklocaties, landbouw en toerisme/recreatie. De invulling van het criterium landbouw heeft een prominente plek in de uitwerking van de twee toekomstscenario's. 'Topregio toekomstgerichte landbouw' is namelijk één van de vijf brede perspectieven waardoor de gemeente Barneveld naar de toekomst kijkt. Om die reden is het criterium landbouw in deze toelichting onder een aparte kop opgenomen. In de beoordeling van het aspect economie en werk is landbouw, net zoals in de Leefomgevingsfoto, wel 'gewoon' één van de vijf criteria.

Bedrijvigheid

In het scenario 'Vooruit met Barneveld' richt de gemeente zich op 'denkers' in plaats van op 'doeners'. Er wordt een verandering van het type werkgelegenheid in de gemeente voorzien; de focus komt op hoogwaardige bedrijvigheid te liggen. Die verandering gaat hand in hand met de ambitie om zuinig met (bedrijfs)gronden te zijn. Bedrijventerreinen worden – na de voltooiing van de al geprogrammeerde groei – zo min mogelijk uitgebreid. Verder zet de gemeente in op de transformatie van bestaande bedrijventerreinen. Die kunnen efficiënter worden benut door bijvoorbeeld hoger te bouwen en functies met elkaar te mengen. De gemeente ambieert niet per se groei en richt zich graag op lokale bedrijven. Dat betekent dat er voor bepaalde

bedrijvigheid mogelijk elders in de regio ruimte gemaakt moet worden. Winkels en horeca blijven in de kernen van Barneveld en Voorthuizen gestimuleerd worden en de gemeente maakt ruimte voor wijkwinkelcentra, om de levendigheid daar te verbeteren. Door de focus op vergroening en natuurwaarden, wordt recreatie (met name aan de randen van de kernen en in het buitengebied) gestimuleerd. Intensieve recreatie wordt in het buitengebied niet toegestaan. Hoewel de gemeente in dit scenario handvatten biedt voor efficiëntere bedrijvigheid, leiden de beperkte groeimogelijkheden ook tot een begrenzing van de economische vitaliteit.

'Verder met Barneveld' zet in op groei. De werkgelegenheid moet groeien en de bedrijventerreinen breiden uit. Bedrijvigheid wordt breed toegestaan en de gemeente faciliteert initiatieven waar mogelijk. Barneveld verwelkomt grotere regionale en nationale bedrijven graag en positioneert bedrijventerrein Harselaar ook in de toekomst als 'hét regionale bedrijventerrein van Midden-Nederland'. Ook in het buitengebied is bedrijvigheid mogelijk, bijvoorbeeld bij vrijkomende agrarische locaties. De centra van Barneveld en Voorthuizen worden ook in dit scenario qua bedrijvigheid op peil gehouden. Voor wijkwinkelcentra is er echter geen ruimte. In het buitengebied mogen zowel intensieve als extensieve recreatie groeien, zolang de groei hand in hand gaat met een kwaliteitsverbetering en de landbouwsector niet wordt dwarsgezeten. Dit scenario biedt een grote verscheidenheid aan (groei)mogelijkheden voor bedrijvigheid in de gemeente. Dat versterkt de economische vitaliteit.

Landbouw

De scenario's presenteren twee uitersten op het gebied van landbouw. In 'Vooruit met Barneveld' ligt het primaat in het buitengebied bij natuur, water en landschap. De landbouw is hier ondergeschikt aan. In het scenario 'Verder met Barneveld' ligt het primaat bij landbouw. Geen enkele andere functie in het buitengebied mag de agrarische sector in de weg zitten.

'Vooruit met Barneveld' beschrijft een duidelijke landbouwtransitie. De sector wordt sterk doorontwikkeld en gezonder, natuurinclusiever, duurzamer en meer circulair gemaakt. De focus verschuift van massaproductie naar maatwerk, kennis en innovatie. Binnen een zonering van deelgebieden kan met verschillende vormen van landbouw geëxperimenteerd worden, op een manier die bij het gebied past. Gebieden bij kernen en nabij de Veluwe krijgen met strengere normen voor geur en schadelijke stoffen te maken. Dat zal er in de praktijk toe leiden dat agrarische ondernemers in die gebieden hun verdienmodel zullen moeten aanpassen. De keuze voor inbreiding van woningbouw zorgt er wel voor dat het buitengebied niet ten koste gaat van woningbouwlocaties. Binnen dit scenario blijft de agrifoodsector van groot belang voor de gemeente, maar wel op een andere manier dan nu het geval is. Door landbouw in samenhang met andere functies, zoals water en natuur, te bedrijven, veranderen verdienmodellen ingrijpend. In de uitwerking van de scenario's wordt gesteld dat deze verandering tot een groter verdienvermogen leidt. Dat klinkt mogelijk niet aannemelijk – gezien de beperkingen die aan de huidige landbouw worden opgelegd – maar lijkt op de lange termijn wel het geval. In de studie 'Natuurlijk Kapitaal: naar waarde geschat' concludeert het PBL namelijk dat de focus op duurzaamheid en natuur in het buitengebied juist goed is voor de economie.[27] De natuur levert namelijk allerlei diensten en goederen die economische kansen bieden, zoals water, voedsel, bouwmaterialen en recreatiegebieden. Op de lange termijn gaan economie en natuur dus hand in hand. Dat neemt de economische onzekerheid en de noodzaak tot aanpassingsvermogen bij individuele agrarische ondernemers echter niet weg. Die factoren zijn ingrijpend en belemmeren de economische vitaliteit van dit scenario juist. Wel sluit dit scenario aan bij de aanpak van huidige problematieken in het landelijk gebied, waar de stikstofaanpak het meest urgent/prangend van is.[28]

In het scenario 'Verder met Barneveld' verandert er minder. In het buitengebied is en blijft landbouw de belangrijkste functie. De landbouw behoudt de ruimte en andere functies, zoals water, natuur en landschap, moeten zich aan de landbouw aanpassen. Zo wordt de economische vitaliteit van de landbouw in de bestaande vorm dus zo min mogelijk belemmerd. Daarnaast wordt er in het scenario gesteld dat (resterende) landbouwbedrijven een duurzaam economisch toekomstperspectief krijgen. Over hoe dat gerealiseerd wordt, wordt minder uitgeweid dan in het eerste scenario. Al met al lijken er in dit scenario (nog) relatief weinig concrete keuzes gemaakt te zijn over de toekomst van de landbouw. Voor de economische vitaliteit van de sector op korte termijn is dat wellicht niet erg. Echter, mogelijk biedt dit scenario onvoldoende antwoord op de

[27] Natuurlijk Kapitaal: naar waarde geschat, PBL, 2016.

[28] Nationaal Programma Landelijk Gebied. Aanpakstikstof.nl

vraag hoe de uitdagingen van de toekomst op het thema landelijk gebied worden aangepakt.[29] Verdere uitwerking hiervan is mogelijk dus nodig.

4.3 Conclusie

4.3.1 De tien aspecten

In deze conclusie staan de twee samenvattingsgrafieken centraal. Die grafieken geven de impact van de twee scenario's ten opzichte van de referentiesituatie 2040 weer. De vorige paragraaf vormt de input hiervoor. In deze conclusie is de beoordeling van ieder aspect, ten opzichte van de referentiesituatie, kort uiteengezet. Dat vormt de laatste vertaalslag van de uitgebreide tabellen op uitspraakniveau naar twee concluderende grafieken. Er is hierbij aandacht voor de percentages van positieve effecten, aandachtspunten en negatieve effecten uit de tabellen uit de bijlage. De argumentatie erbij is echter leidend voor de uiteindelijke beoordeling.

Bodem, water en ondergrond

Bodem, water en ondergrond	Vooruit	Verder
Positief	26%	4%
Aandachtspunt	-	14%
Negatief	-	13%

De beoordeling van 'Vooruit met Barneveld' is zeer positief ten opzichte van de referentiesituatie. Bodem, water en ondergrond worden leidende principes en worden versterkt. 'Verder met Barneveld' krijgt een neutrale tot negatieve totaalbeoordeling. De beoordeling is 'slechts' neutraal tot negatief om drie redenen. Ten eerste zijn de meeste negatieve effecten gelieerd aan één ontwikkeling: de grote invloed van landbouw, ten koste van bodem, water en ondergrond. Ten tweede is bij de aandachtspunten relatief vaak sprake van zaken die weliswaar ongunstig voor dit aspect zijn, maar de referentiesituatie weinig veranderen. Ten slotte stelt de gemeente in dit scenario ook aandacht te hebben voor randvoorwaarden als *water en bodem sturend* – maar relatief beperkt en minder uitgewerkt.

Natuur

Natuur	Vooruit	Verder
Positief	34%	1%
Aandachtspunt	2%	14%
Negatief	-	12%

De beoordeling van het aspect Natuur komt sterk overeen met de beoordeling van het aspect Bodem, water en ondergrond. De uitgesproken inzet op de criteria van natuur leidt tot een zeer positieve impact van het scenario 'Vooruit met Barneveld'. Ook hier is de impact va het scenario 'Verder met Barneveld' licht negatief. Dat komt ook hier door de overlap tussen uitspraken en de relatief slechte staat van natuur in de referentiesituatie.

Klimaatadaptatie

Klimaatadaptatie	Vooruit	Verder
Positief	29%	4%
Aandachtspunt	-	12%
Negatief	-	3%

In 'Vooruit met Barneveld' is de op klimaatadaptatie groot. De impact van het scenario ten opzichte van de referentiesituatie is zeer positief. Ook in 'Verder met Barneveld' worden enkele klimaatmaatregelen genomen – een stuk minder weliswaar. Op basis van de uitwerking van 'Verder met Barneveld' is het toch aannemelijk dat er binnen dat scenario een grotere kwetsbaarheid door de impact van klimaatverandering ontstaat. Dat komt

[29] Nationaal Programma Landelijk Gebied: gebiedsgericht werken aan natuur, water en klimaat. Rijksoverheid.

onder andere door negatieve effecten als gevolg van de keuze om het primaat bij landbouw te laten in het buitengebied. Hoewel het verschil met de referentiesituatie klein is – en de bandbreedte groot, gezien het grote relatieve aantal aandachtspunten – valt de impact van 'Verder met Barneveld' op het aspect klimaatadaptatie licht negatief uit.

Ruimtelijke kwaliteit

Ruimtelijke kwaliteit	Vooruit	Verder
Positief	27%	9%
Aandachtspunt	22%	23%
Negatief	1%	7%

Op dit aspect zijn bij beide scenario's veel aandachtspunten aangemerkt. Dat heeft ermee te maken dat de uitspraken op het betreffende abstractieniveau voornamelijk indirecte consequenties op het landschap hebben. De exacte uitwerking op het landschap wordt daarnaast vaak pas in een later stadium duidelijk. Het grote aantal aandachtspunten heeft twee gevolgen voor de beoordeling in de samenvattingsgrafiek. Ten eerste leidt het tot een minder uitgesproken (positieve of negatieve) beoordeling en ten tweede groeit de bandbreedte ten opzichte van de referentiesituatie.

Al met al wordt 'Vooruit met Barneveld' op dit aspect licht positief beoordeeld. De ruimtelijke kwaliteit binnen de grotere kernen kan veranderen, maar er wordt (in het buitengebied) veel waarde gehecht aan landschappelijke structuren. 'Verder met Barneveld' speelt in op het behoud van het dorpse en landelijke karakter. Dat is positief op dit aspect. In het buitengebied moet het landschap echter wijken voor uitbreidingen, wegen en de activiteiten van de landbouwsector. Dat maakt de beoordeling van het tweede scenario al met al licht negatief.

Energie en grondstoffen

Energie en grondstoffen	Vooruit	Verder
Positief	18%	7%
Aandachtspunt	-	10%
Negatief	-	1%

Al met al levert 'Vooruit met Barneveld' een positieve tot zeer positieve bijdrage aan dit aspect. De gemeente doet er veel aan om voorloper op het gebied van de energietransitie te zijn. Enkel een concrete opwekkingsambitie ontbreekt. Hoewel er binnen 'Verder met Barneveld' aandacht is voor verduurzaming en de landelijke normen worden gevolgd, is de gemeente binnen dit scenario terughoudend op dit aspect. Ondanks het beperkte aantal negatieve effecten, is de beoordeling (licht) negatief. Het is namelijk niet erg aannemelijk dat Barneveld met de genoemde maatregelen aan de nationale normen kan voldoen.

Gezonde leefomgeving

Gezonde leefomgeving	Vooruit	Verder
Positief	21%	3%
Aandachtspunt	7%	16%
Negatief	-	4%

In 'Vooruit met Barneveld' wordt er veel gedaan om het leefmilieu gezonder te maken. Dat zorgt al met al voor een zeer positieve totaalbeoordeling. De aandachtspunten zijn hier vooral mogelijke positieve effecten. In het scenario 'Verder met Barneveld' is er in mindere mate oog voor dit aspect. Hoewel de gemeente in dit scenario ambieert om de emissies in de landbouw te verminderen, leiden andere ontwikkelingen, zoals de uitbreiding van bedrijventerreinen en de aanleg van nieuwe wegen tot negatieve effecten op het gebied van de gezonde leefomgeving. Dat leidt tot veel aandachtspunten en vraagt om verdere uitwerking van ambities. De totaalbeoordeling is daarom negatief; de bandbreedte relatief groot.

Gezondheid en welzijn

Gezondheid en welzijn	Vooruit	Verder
Positief	15%	17%
Aandachtspunt	7%	3%
Negatief	-	1%

Beide scenario's leveren op een eigen manier een lichte positieve bijdrage aan de leefomgeving van Barneveld. Kijkend naar 'Vooruit met Barneveld' zit die bijdrage vooral in sociale inclusiviteit en de beweegvriendelijkheid van de omgeving. Binnen het scenario 'Verder met Barneveld' wordt de sociale cohesie positief beïnvloed.

Vitale woonomgeving

Vitale woonomgeving	Vooruit	Verder
Positief	19%	20%
Aandachtspunt	8%	3%
Negatief	-	3%

Ook op dit aspect leiden beide scenario's al met al tot licht positieve bijdragen op het gebied van wonen, voorzieningen en leefbaarheid. Ook hier verschilt de manier waarop invulling aan die bijdrage wordt geleverd. Zo staan in 'Vooruit met Barneveld' inbreiding en geclusterde, grootschalige voorzieningen centraal. Binnen 'Verder met Barneveld' gaat het vooral om uitbreiding en krijgen de kleinere kernen meer aandacht. De verschillen zorgen over het algemeen niet voor negatieve beoordelingen op dit aspect.

Mobiliteit

Mobiliteit	Vooruit	Verder
Positief	13%	16%
Aandachtspunt	9%	6%
Negatief	4%	-

Al met al is de beoordeling van 'Vooruit met Barneveld' op dit aspect licht negatief. De autobereikbaarheid, die van groot belang is voor het Barneveld van nu, neemt af, maar andere modaliteiten winnen terrein. Op korte termijn is de ontwikkeling negatief; op langere termijn ligt een positievere ontwikkeling mogelijk voor de hand. Dit scenario sluit namelijk relatief goed aan bij de toekomstontwikkelingen op het gebied van de mobiliteitstransitie.[30] Door de brede inzet op modaliteiten, maar vooral de blijvende focus op de auto, scoort het scenario 'Verder met Barneveld' positief op dit aspect. De ambities op het gebied van fiets en ov zijn echter kleiner dan bij 'Vooruit met Barneveld'.

Economie en werk

Economie en werk	Vooruit	Verder
Positief	19%	38%
Aandachtspunt	19%	4%
Negatief	14%	1%

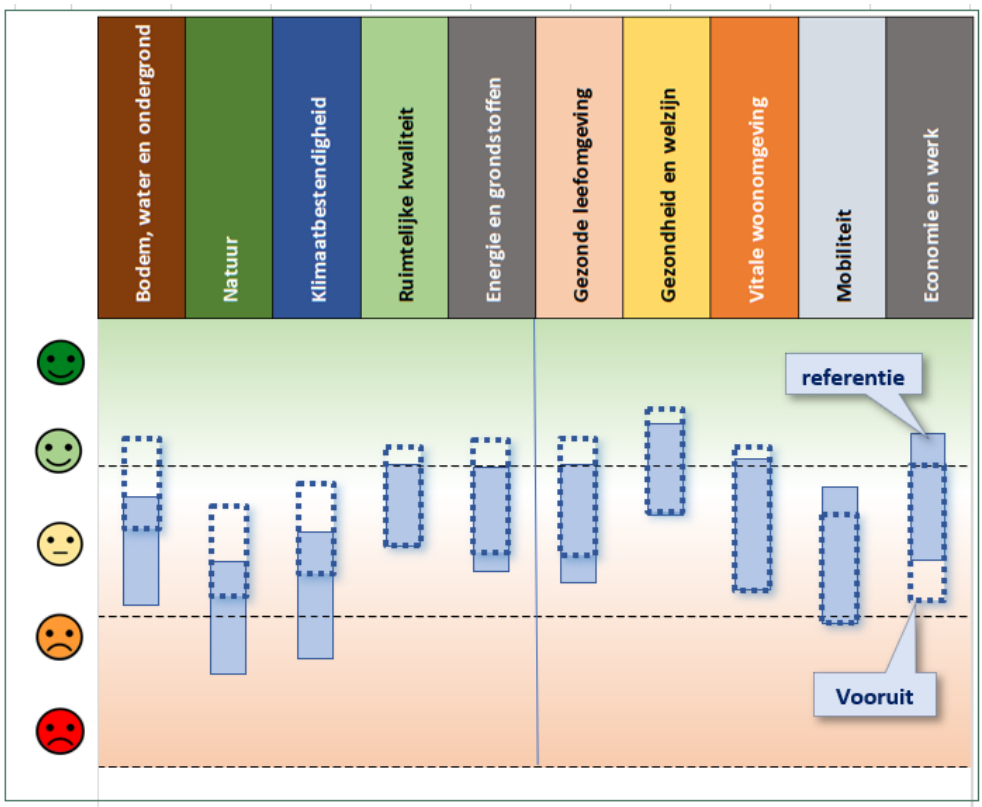
'Vooruit met Barneveld' begrenst bedrijvigheid en landbouw behoorlijk. Dat zorgt ervoor dat bedrijven hun verdienmodellen zullen moeten aanpassen en minder kunnen groeien. De totaalbeoordeling van dit scenario is daarom negatief. Wel wordt er in dit scenario actiever nagedacht over de toekomstige uitdagingen in de landbouw. Op de langere termijn kan dat economisch gunstiger uitpakken. Het scenario 'Verder met Barneveld' leidt (in ieder geval) op de korte termijn tot meer economische vitaliteit. Landbouw en bedrijvigheid krijgen veel

[30] De mobiliteitstransitie. TNO. tno.nl/nl/digitaal/intelligent-verkeer-vervoer/maatschappelijke-impact/mobility-as-service/mobiliteitstransitie/.

ruimte. Dat maakt de beoordeling op dit aspect al met al positief. Het antwoord op de uitdagingen van de lange termijn is echter minder compleet dan in het andere scenario.

4.3.2 Beschouwing

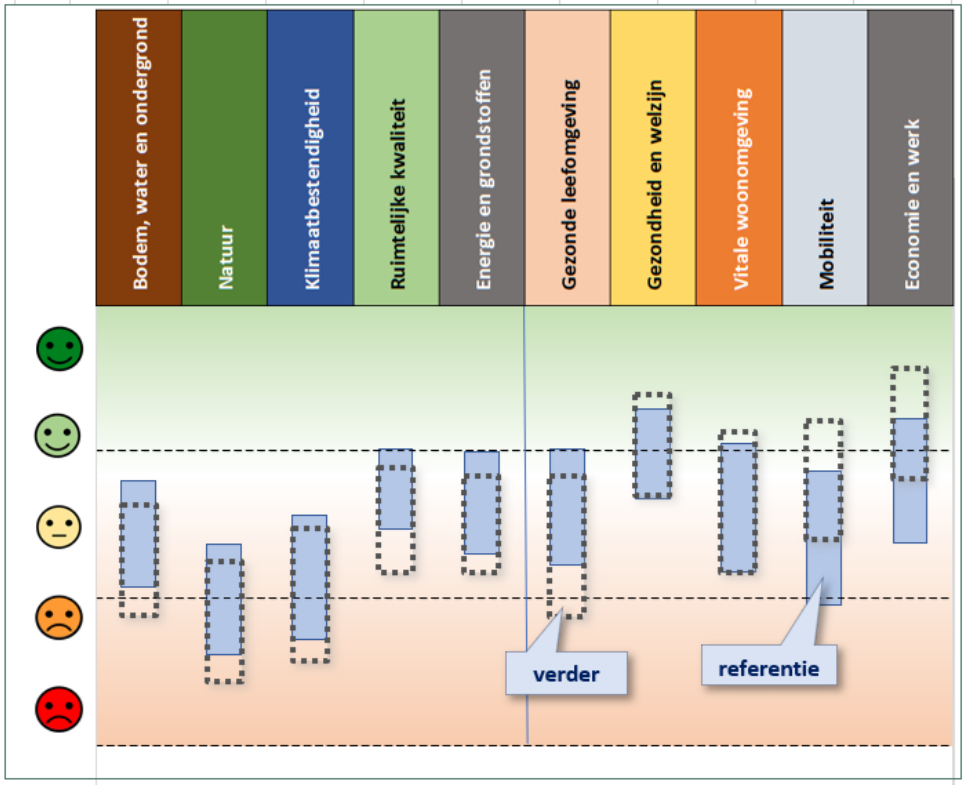
De uiteenzetting in dit hoofdstuk leidt tot deze samenvattingsgrafiek voor 'Vooruit met Barneveld':

Figuur 4.1: Samenvattingsgrafiek Vooruit met Barneveld en referentiesituatie 2040

In de samenvattingsgrafiek van 'Vooruit met Barneveld' valt op dat het scenario een positieve impact heeft op de 'klassieke' milieuthema's: bodem, water en ondergrond, natuur, klimaatbestendigheid en gezonde leefomgeving. Dit zijn namelijk leidende principes binnen dit scenario. Ook op het gebied van energie en grondstoffen, ruimtelijke kwaliteit, gezondheid en welzijn en vitale woonomgeving, heeft dit scenario een (licht) positief effect ten opzichte van de referentiesituatie. Slechts op twee aspecten, mobiliteit en economie en werk, is de beoordeling (licht) negatief ten opzichte van de referentiesituatie.

De samenvattingsgrafiek van ‘Verder met Barneveld’ geeft een ander beeld:

Figuur 4.2: Samenvattingsgrafiek Verder met Barneveld en referentiesituatie 2040

Dit scenario heeft een positieve impact op ‘slechts’ vier van de tien aspecten uit het beoordelingskader: gezondheid, vitale woonomgeving, mobiliteit en economie en werk. Gezondheid en vitale woonomgeving worden gelijk beoordeeld ten opzichte van ‘Vooruit met Barneveld’. Uitgesproken positieve effecten zijn te zien bij de aspecten mobiliteit en economie en werk. Dat is het geval omdat de auto, de landbouw en de overige bedrijvigheid in dit aspect veel ruimte krijgen. Deze samenvatting betekent dat er bij zes aspecten sprake is van een negatief effect op de referentiesituatie 2040. Dat is het geval voor bodem, water en ondergrond, natuur, klimaatadaptatie, ruimtelijke kwaliteit, energie en grondstoffen en gezonde leefomgeving.

Alle tien de aspecten samengenomen, heeft het scenario ‘Vooruit met Barneveld’ een positiever effect op de referentiesituatie dan het scenario ‘Verder met Barneveld’. Er wordt op meer aspecten positief gescoord en slechts twee aspecten worden (licht) negatief beoordeeld.

De gemeente staat voor verschillend keuzes, om te komen tot een voorkeursalternatief. Dat wordt uitgewerkt in de Omgevingsvisie. Kijkend voorbij de grenzen van de tien aspecten, blijkt namelijk dat bepaalde ambities elkaar lijken te bijten. Het is (op korte termijn) bijvoorbeeld niet mogelijk om zowel op klimaat- en milieuthema’s als op mobiliteits- en economiethema’s een zeer positieve score te behalen. De focus op het ene aspect leidt namelijk automatisch tot belemmeringen op het andere aspect. Dat reflecteren de twee samenvattingsgrafieken: bij ‘Vooruit met Barneveld’ (Figuur 4.1) zitten de positieve uitschieters links in de grafiek; bij ‘Verder met Barneveld’ (Figuur 4.2) zitten ze rechts.

Als de gemeente Barneveld voor het scenario ‘Vooruit met Barneveld’ kiest, maakt de gemeente een duidelijke keuze voor natuur, gezondheid en klimaat. Daar ligt dan het primaat en dat is in de beleidskeuzes op alle andere terreinen zichtbaar. De keuze voor dit scenario betekent dat landbouw, economie en mobiliteit (drastisch) zullen moeten veranderen. Dat vraagt veel van inwoners en ondernemers. De keuze voor ‘Verder met Barneveld’ is een keuze voor de continuïteit van de (intensieve) landbouw. De landbouw staat in het buitengebied duidelijk op één en bepaalt hoe er met andere functies wordt omgegaan. Die keuze betekent dat de natuur en gezondheid verder onder druk komen te staan. Wel draagt de gemeente binnen dit scenario het

sterkst bij aan de kwantitatieve woningbouwopgave en de economische vitaliteit. Groei staat centraal – of het nou om woningbouw of bedrijvigheid gaat.

Het ligt voor de hand dat er in de uiteindelijke omgevingsvisie een keuze gemaakt wordt die tussen de twee scenario's in ligt. In het vervolg van dit OER ligt de focus op deze voorkeursvariant.

4.4 Totstandkoming van het voorkeursalternatief

PM

5 Beoordeling voorkeursalternatief

5.1 Beschrijving van het voorkeursalternatief

PM

5.2 Effectbeoordeling

PM

5.3 Eindbeoordeling van de Omgevingsvisie

PM

6 Conclusie

PM

Bijlage: tabellen op uitspraakniveau

Vooruit met Barneveld

Vooruit met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
Thema 1: Prettig leven in vitale dorpen											
Barneveld wil voorloper zijn op het gebied van opwekking van duurzame energie en de ontsluiting hiervan naar de inwoners en bedrijven.				*Duurzame energie-opwekking in de vorm van windturbines of zonnepanelen hebben een landschappelijke impact.*	*Komt duurzaamheid ten goede.*						*Ondernemerschap, Gezond en natuurlijk*
In de hele gemeente passen we de openbare ruimte aan, zodat deze meer uitnodigt tot ontmoeten, bewegen en te spelen.							*Draagt bij aan sociale en fysieke gezondheid.*				*Gezond en natuurlijk*
Wij creëren extra voorzieningen voor tieners, waarmee we gezond gedrag willen stimuleren.							*Draagt bij aan sociale en fysieke gezondheid.*				*Gezond en natuurlijk*
Bij nieuwe woningbouwprojecten maken we vooruitstrevende afspraken over klimaatadaptatie (bijvoorbeeld groene daken).		*Versterkt groene woonomgeving.*	*Inzet op klimaat-adaptatie.*					*Groen in de wijk komt de leefbaarheid ten goede.*			*Gezond en natuurlijk*

Vooruit met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
In de bestaande woonomgeving zetten we maximaal in op minder verharding, meer groen en/of water. Dat wordt in Barneveld en Voorthuizen gecombineerd met de verdichting.	*Draagt bij aan bodem- en waterbeheer.*	*Versterkt groene woonomgeving.*	*Inzet op klimaat-adaptatie.*	*Verdichting vraagt om goede ruimtelijke inpassing.*				*Groen in de wijk komt de leefbaarheid ten goede.*			*Gezond en natuurlijk*
Geen maximale groei, maar maximaal 8.000 woningen en groei tot 75-80.000 inwoners.				*De bouw van woningen vraagt om goede ruimtelijke inpassing.*				*Bijdrage aan aanpak woningbouw-opgave, maar geen wezenlijk verschil t.o.v. referentie-situatie.*	*Een groeiend inwonertal vraagt om extra voorzieningen voor mobiliteit.*	*Leidt tot economische groei, maar verschilt niet wezenlijk t.o.v. referentiesituatie.*	
Concentratie van woningen en voorzieningen in Barneveld en Voorthuizen. Dat wordt gecombineerd met een grotere openbare ruimte met meer water, groen en ruimte voor spelen en ontmoeten. Daarbij is er specifiek aandacht voor tieners.	*Ruimte voor water en groen komt bodem ten goede.*	*Bijdrage aan de groene woonomgeving en houdt ruimte over voor natuur in buitengebied.*	*Ruimte voor water en groen draagt bij aan klimaat-bestendigheid.*	*Concentratie van woningen in deze twee kernen vraagt om goede ruimtelijke inpassing.*		*Ruimte voor groen en water draagt bij aan de gezonde leefomgeving.*	*Bewegen en ontmoeten komen gezondheid en welzijn ten goede.*	*Dit komt de leefbaarheid in de twee kernen ten goede.*	*Concentratie van extra woningen vraagt om mobiliteits-voorzieningen.*		
Kleinere kernen krijgen minder ruimte om te groeien en alleen voor de eigen behoefte.							*Bouwen voor eigen behoefte heeft mogelijk effect op sociale cohesie en inclusiviteit.*	*Leefbaarheid kleinere kernen is aandachtspunt.*			

Vooruit met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
Focus op inbreiding nabij centrum en stations (in Barneveld?), met appartementen/gestapelde bouw; geen nieuw grote uitbreidingslocatie.		*De keuze voor inbreiding beperkt natuur in het buitengebied niet.*		*Ruimtelijke inpassing is een aandachtspunt.*					*Clustering van woningen nabij het station komt ov-bereik-baarheid voor inwoners ten goede.*		
Voor vrijkomende agrarische bebouwing in de omgeving van bestaande kernen zoeken we naar een creatieve invulling van de woonopgave.				*Ruimtelijke inpassing is een aandachtspunt.*				*VAB wordt voor woningen benut. Bijdrage aan aanpak woningbouw-opgave.*			
We voegen specifieke nieuwe woonmilieus en -concepten toe met meer kleinere wooneenheden, waarbij aandacht is voor ouderen (collectiviteit van zorg en voorzieningen) en jongeren.							*Komt sociale cohesie en inclusiviteit ten goede.*	*Draagt bij aan aanpak woningbouw-opgave.*			
We brengen instroom en doorstroom in de woningmarkt op gang.							*Wisselingen in bewoning kunnen effect hebben op sociale cohesie in de buurt.*				

Vooruit met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
Woningbouw is ook gericht op doelgroepen die nu nog niet in de gemeente wonen.							*Draagt bij aan sociale inclusiviteit.*			*Het aantrekken van nieuwe doelgroepen kan een impuls voor nieuwe markten/bedrijvigheid vormen.*	
Het centrum en de stationsgebieden winnen sterk aan levendigheid, omdat er ingezet wordt op andersoortige en nieuwe sport- en cultuurvoorzieningen.							*Draagt bij aan cohesie, sporten en bewegen.*	*Voorzieningen en levendigheid krijgen een impuls. Dit komt de leefbaarheid ten goede.*		*Nieuwe voorzieningen leiden tot werkgelegenheid.*	
Schoolgebouwen en -pleinen kunnen multifunctioneel gebruikt worden.				*Dit is een voorbeeld van efficiënt en meervoudig ruimtegebruik.*			*Draagt bij aan cohesie, sporten en bewegen.*				
Doordat in ieder dorp voor eigen behoefte woningen worden toegevoegd blijft er sprake van een acceptabel basisvoorzieningenniveau.							*Draagt bij aan sociale cohesie.*	*Komt levendigheid en voorzieningen-niveau ten goede.*		*Behoudt de economische vitaliteit van de (kleinere) kernen.*	

Vooruit met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
Culturele voorzieningen in een stedelijker centrum (zoals in dit scenario) trekken meer mensen van buitenaf. Dit vraagt om een groei van meer diverse en professionele culturele instellingen en voorzieningen, zoals bijvoorbeeld een cultuurcentrum, culturele broedplaatsen, een bioscoop en/of een poppodium.							*Draagt bij aan inclusiviteit en heeft mogelijk effect op de sociale cohesie in de gemeente.*	*Bijdrage aan voorzieningen-niveau.*		*Groei professionele voorzieningen leidt tot werkgelegenheid en economische vitaliteit.*	
Nieuwe grotere sportvoorzieningen zoals bijvoorbeeld een atletiekbaan, concentreren we vooral in de kern Barneveld op met de fiets goed bereikbare locaties.				*Grotere voorzieningen zijn ruimtelijk relatief goed in te passen in de grotere kernen.*			*Komt sporten en bewegen in Barneveld ten goede, maar gaat mogelijk ten koste van voorzieningen-niveau in kleinere kernen.*	*Komt sporten en bewegen in Barneveld ten goede, maar gaat mogelijk ten koste van voorzieningen-niveau in kleinere kernen.*			
In Barneveld en Voorthuizen wordt ruimte geboden voor wijkwinkelcentra, waardoor de leefbaarheid in wijken verbetert.				*De inzet op functiemenging kan een ruimtelijk aandachtspunt zijn.*				*Komt leefbaarheid en voorzieningen-niveau in de wijken van deze twee kernen ten goede.*		*Versterkt economische vitaliteit in de wijken en maakt ruimte voor werkgelegenheid.*	

Vooruit met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
Ook in de woonwijken wordt functiemenging gestimuleerd, om de levendigheid te vergroten en de leefbaarheid te bevorderen.				*De inzet op functiemenging kan een ruimtelijk aandachtspunt zijn.*				*Komt leefbaarheid en voorzieningen-niveau in de wijken van deze twee kernen ten goede.*		*Versterkt economische vitaliteit in de wijken en maakt ruimte voor werkgelegenheid.*	
Barneveld kiest voor verdichting en functiemenging.				*Dit heeft een landschappelijke impact.*							
De kernen en het buitengebied lopen als het ware in elkaar over. Het groen komt in de kernen en de beken stromen erdoorheen. Zo ontstaat een robuust groenblauw netwerk door de hele gemeente. De bekenstructuur en de bestaande landschappelijke eenheden zijn het vertrekpunt en krijgen meer ruimte. De gemeente gaat hierbij selectief om met toegankelijkheid, om zuinig met de natuur om te gaan.	*Leidt tot versterking beken-structuren.*	*Draagt bij aan natuurlijke verbindingen.*	*Groenblauwe inrichting komt klimaat-adaptatie ten goede.*	*Sluit aan bij bekenstructuur en landschappelijke eenheden.*				*Deze gebieden zijn slechts beperkt toegankelijk.*			
De gemeente houdt het landelijk gebied vrij van stedelijke functies en bedrijvigheid.		*Behoudt ruimte voor natuur.*						*Dit maakt uitbreiding van woningen onmogelijk.*		*Dit maakt uitbreiding van bedrijventerreinen (ten koste van het buitengebied) onmogelijk.*	

Vooruit met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
Barneveld gaat als dorp met de meeste voorzieningen er stedelijker uit zien. We maken daarvoor ook ruimte in de kern, waarbij we rekening houden met waardevolle bebouwing en structuren.				*Bij nieuwe voorzieningen wordt rekening gehouden met waardevolle bebouwing en structuren.*			*Past dit wel bij het Barnevelds DNA?*	*Stimuleert leefbaarheid Barneveld.*		*Impuls voorzieningenniveau Barneveld leidt tot groei economische vitaliteit en werkgelegenheid.*	
Totaal thema 1: Prettig leven in vitale dorpen	*13%*	*25%*	*17%*	*17%*	*4%*	*4%*	*33%*	*46%*	*4%*	*29%*	
	0%	*0%*	*0%*	*38%*	*0%*	*0%*	*21%*	*21%*	*8%*	*4%*	
	0%	*0%*	*0%*	*0%*	*0%*	*0%*	*0%*	*0%*	*0%*	*4%*	
Thema 2: Topregio toekomstgerichte landbouw											
Om milieudruk/druk op natuur te verminderen wordt landbouw gericht gezoneerd en geëxtensiveerd. Deze zones worden ook ingezet nabij Natura 2000.	*Bodem en water worden meer leidend.*	*Zonering en extensivering landbouw vergroot en versterkt ruimte voor natuur in het buitengebied.*	*Dit leidt tot een klimaat-bestendigere bodem.*			*Komt luchtkwaliteit en geurniveau ten goede.*				*Dit beperkt de (economische vitaliteit) van de landbouwsector.*	*Gezond en natuurlijk*

Vooruit met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
We werken op het vlak van geur, fijnstof en andere schadelijke stoffen met strengere normen voor (agrarische) bedrijven in de directe nabijheid van onze kernen.	*Minder uitstoot schadelijke stoffen komt bodem- en waterkwaliteit ten goede.*	*Minder uitstoot schadelijke stoffen komt natuur ten goede.*				*Komt luchtkwaliteit en geurniveau ten goede.*				*Strengere normen voor belemmeren bedrijven mogelijk in hun huidige bedrijfsvoering.*	*Gezond en natuurlijk*
Landbouw raakt ingebed in een rijker en diverser landschap dat economisch gezien breder benut gaat worden, ecologisch vooruitgaat en meer maatschappelijke betekenis gaat krijgen.		*Landschap gaat ecologisch vooruit.*								*Inbedding landbouw kan mogelijk beperkend voor de sector werken, maar de economische kwaliteit van het landschap gaat vooruit. Wat houdt dat in en hoe gaat dat?*	*Gezond en natuurlijk*
Bodem, water en landschap zijn bepalend voor de andere functies die van oudsher voorkomen in het buitengebied. Dat betekent dat landbouw verandert en zich meer richt op andersoortige diensten, in plaats van op productie voor de wereldmarkt.	*Bodem en water zijn leidend in het buitengebied.*		*Diensten kunnen gericht zijn op water vasthouden, droogte en hitte tegengaan.*	*Landschap is leidend in het buitengebied.*		*Verandering diensten landbouw leidt mogelijk tot verbetering gezondheid omwonenden.*				*Dat zal er in de praktijk toe leiden dat (sommige) agrarische ondernemers hun verdienmodel zullen moeten aanpassen.*	*Gezond en natuurlijk*

Vooruit met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
Met gerichte zonering en extensivering nemen risico's op ziektes, ziekteoverdracht en preventieve ruimingen af. Ook de milieudruk en de druk op natuur neemt hierdoor af.	*Belasting bodem en water neemt af.*	*Zonering landbouw beperkt druk op natuur.*	*Zonering landbouw draagt bij aan klimaat-adaptatie.*	*Zonering sluit aan bij landschappelijke waarden.*		*Zonering landbouw beperkt overlast van lucht en geur.*				*Afname van deze risico's komt de landbouwsector ten goede.*	*Gezond en natuurlijk*
Nabij kernen en Natura 2000 kan de landbouw in passende/aangepaste vorm verder. Normen voor fijnstof, geur en andere schadelijke stoffen zijn hier strenger.	*Belasting bodem en water neemt af.*	*Zonering landbouw beperkt druk op natuur.*	*Zonering landbouw draagt bij aan klimaat-adaptatie.*			*Zonering landbouw beperkt overlast van lucht en geur.*				*Strengere normen dwingen agrariërs tot andere verdien-modellen. Op korte termijn kan dat de economische vitaliteit van de sector belemmeren.*	*Gezond en natuurlijk*

Vooruit met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
De werkgelegenheid in de agrifoodsector blijft een belangrijke factor, maar wel op een andere manier dan nu het geval is. Dat gebeurt in samenhang met de brede klimaat- en natuuropgaven. Er wordt gewerkt aan een brede gebiedsaanpak met perspectief voor natuurinclusieve landbouw, natuur, water, toerisme en woonomgeving. Hiermee realiseren we een kwalitatief betere leefomgeving en neemt het verdienvermogen toe. Massaproductie wordt maatwerkproductie.	*Aandacht voor landbouw, bodem en water in breed perspectief.*	*Aandacht voor natuuropgaven.*	*Aandacht voor klimaat-opgaven.*	*Gebiedsaanpak geeft kans om aan te sluiten bij ruimtelijke structuren.*				*Leefbaarheid buitengebied wordt verbeterd.*		*Dit is afhankelijk van de uitwerking. De kans is aannemelijk dat het verdienvermogen voor agrariërs op korte termijn afneemt. Op lange termijn gaan economische vitaliteit en de transitie naar duurzame landbouw beter samen.*	*Gezond en natuurlijk*
De brede inzet op klimaatadaptatie draagt bij aan een gezonde landbouw.	*Dat gaat hand in hand met versterking van bodem en waterbeheer.*		*Brede inzet op klimaat-adapatie*			*Draagt bij aan een gezonde landbouw.*				*Gezonde landbouw komt ook de economische vitaliteit ervan ten goede.*	*Gezond en natuurlijk*
De focus van landbouw verschuift van massaproductie naar maatwerkproductie: een kwalitatieve ontwikkeling naar een gezond en circulair voedselsysteem.					*Komt duurzaamheid ten goede.*						

Vooruit met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
Landbouw wordt zo ingezet dat het bodemleven optimaal gevoed wordt.	*Dit leidt tot een verbetering van de bodem-kwaliteit.*	*Een rijk bodemleven komt natuurwaarden ten goede.*	*Bodem kan meer water vasthouden.*			*Als landbouw bodem op één zet, leidt dat mogelijk tot een beperking van de uitstoot van schadelijke stoffen door de sector.*				*Bodem is leidend. De landbouw volgt. Dat beperkt agrariërs mogelijk in hun bestaande bezigheden.*	
Het agrarisch ondernemerschap wordt gericht op doorontwikkeling en vernieuwing naar een gezonde, natuurinclusieve circulaire landbouw. Deze landbouw staat in verbinding met burgers, kennisinstellingen en innovatie met crossovers vanuit de hele Foodvalley. Barneveld wordt gezien als de plek om kennis in de praktijk te laten ontstaan.	*Natuurinclusieve landbouw komt bodemkwaliteit ten goede.*	*Focus op natuurinclusieve landbouw.*	*Betere bodemkwaliteit is o.a. waterspons.*		*Focus op circulaire landbouw.*	*Meer aandacht voor gezondheid in de landbouw.*				*Barneveld neemt een leidende rol in op het gebied kennis en innovatie in de landbouw. Dat komt de economische vitaliteit ten goede. Echter, op andere terreinen neemt de economische vitaliteit van de landbouwsector (op korte termijn) af.*	

Vooruit met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
Landbouw concentreert zich in deelgebieden waar geëxperimenteerd wordt met innovaties die bij het deelgebied passen.	*Belasting bodem en water neemt af.*	*Zonering landbouw beperkt druk op natuur.*	*Zonering landbouw draagt bij aan klimaat-adaptatie.*	*Zonering sluit aan bij landschappelijke waarden.*		*Zonering landbouw beperkt overlast van lucht en geur.*				*Landbouw wordt gezoneerd en dus in omvang beperkt.*	
De landbouw houdt ruimte doordat we compact bouwen bij stedelijke ontwikkelingen.				*Ruimtelijke kwaliteit en inpassing is een aandachtspunt.*						*De keuze voor inbreiding leidt tot het behoud van de ruimte in het buitengebied.*	
Totaal thema 2: Topregio toekomstgerichte landbouw	*77%*	*69%*	*69%*	*31%*	*15%*	*54%*	*-*	*8%*	*-*	*23%*	
	0%	*0%*	*0%*	*8%*	*0%*	*15%*	*-*	*0%*	*-*	*31%*	
	0%	*0%*	*0%*	*0%*	*0%*	*0%*	*-*	*0%*	*-*	*38%*	
Thema 3: Ruimte voor ondernemerschap											
Het buitengebied verandert van karakter. We zien in dit buitengebied geen nieuwe grootschalige vakantieparken ontstaan, wel een aanwas van meer kleinschalige locaties op vrijgekomen agrarische locaties in een mooier wordend landschap.		*Beperking recreatie komt natuurwaarden ten goede.*		*Recreatie-voorzieningen passen in het landschap.*						*Beperkt mogelijkheden voor toerismesector.*	*Prettig leven, Landbouw*

Vooruit met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
Wonen en werken vinden plaats in elkaars nabijheid.				*Ruimtelijke inpassing is van belang.*		*Het is van belang dat woningen geen overlast ervaren door werklocaties in de buurt.*		*Werklocaties nabij woningen zorgen voor levendigheid, maar moeten op elkaar zijn afgestemd.*	*Werk is over het algemeen goed bereikbaar.*		*Prettig leven, Bereikbaarheid*
Barneveld gaat werken met lokale energiebedrijven, -coöperaties en netwerken.										*Komt lokale bedrijvigheid ten goede.*	
De werkgelegenheid gaat zich meer op 'denkers' in plaats van 'doeners' richten. Dat type werkgelegenheid kost minder ruimte per arbeidsplaats.				*Betekent dit dat de ruimte voor werklocaties kan afnemen?*						*De economische vitaliteit heeft minder ruimte nodig. Aandachtspunt: behoudt iedereen een passende baan?*	
Harselaar gebruiken we vooral voor ondernemers die lokaal gebonden zijn.										*Limiteert de groei van het bedrijventerrein.*	

Vooruit met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
Ook ruimte in onze gemeente is schaars, daarom zijn we niet de plek voor overloop vanuit Amersfoort of Ede/Veenendaal of voor grote nieuwe ruimtegebruikers. Daar moeten vanuit de regio andere plekken voor gevonden worden.		*Natuur gaat niet ten koste van grote nieuwe bedrijven. Afhankelijk van beoogde locatie is dit een positief effect.*		*Aandacht voor ruimtelijke kwaliteit.*						*Limiteert economische groei. Dit betekent dat er voor bepaalde bedrijvigheid mogelijk elders in de regio ruimte gemaakt moet worden.*	
De gemeente richt zich meer op het stimuleren en faciliteren van hoogwaardige bedrijvigheid, omdat dat type bedrijvigheid vaak minder ruimte kost, schoner en meer toekomstbestendig is.				*Aandacht voor efficiënt ruimtegebruik.*	*Focus op duurzame bedrijvigheid.*	*Focus op schonere bedrijvigheid.*				*In hoeverre leidt de economische vitaliteit hieronder?*	
De gemeente blijft met de inwoners van Barneveld (kern) en Voorthuizen werken aan randvoorwaarden voor een gezonde toekomst voor middenstand, horeca en aanverwante activiteiten in de centra van deze kernen.							*Draagt bij aan sociale cohesie in de kernen.*	*Draagt bij aan voorzieningen-niveau en leefbaarheid.*		*Dit komt het vestigingsklimaat voor kleinschaligere bedrijvigheid ten goede.*	
Grotere winkels worden in de centra van Barneveld en Voorthuizen geconcentreerd.				*Clustering in de centra sluit aan bij bestaande ruimtelijke structuur.*				*Geen grotere winkels in de wijken en overige kernen.*			

Vooruit met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
We gaan bedrijventerrein of locaties in kernen transformeren. Bestaande bedrijventerreinen kunnen beter benut worden en we zoeken naar mogelijkheden om nog efficiënter met bedrijfsruimte om te gaan: door hoger te bouwen, gebruik te maken van ondergronds parkeren en functiemenging.				*Ruimtelijke inpassing is een aandachtspunt bij gestapelde bouw en functiemenging.*						*Efficiëntere omgang met bedrijfsruimte kan economie ten goede komen, maar is afhankelijk van de invulling ervan.*	
Voor Harselaar staat nog groei geprogrammeerd, maar die groei willen we ook gebruiken voor bedrijven die verplaatsen.										*Harselaar mag groeien, maar de groei is eindig.*	
Op termijn willen we alleen nog bedrijventerreinen realiseren of uitbreiden indien dat nodig is voor bedrijven die op een andere locatie - bijvoorbeeld in de dorpskernen - moeten verdwijnen.				*Beperkte groei bedrijvigheid.*		*Beperkte groei bedrijvigheid leidt mogelijk tot beperkte groei ongezonde bedrijfs-activiteiten.*				*Dit beperkt de mogelijkheden voor economische groei.*	
Er is ruimte voor wijkwinkelcentra met een beperkt aanbod voor supermarkt, drogisterij en lichte horeca.				*Functiemenging in de wijken vraagt om ruimtelijke inpassing.*				*Draagt bij aan voorzieningen-niveau en leefbaarheid.*		*Dit komt de economische vitaliteit van de wijken ten goede.*	

Vooruit met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
Totaal thema 3: Ruimte voor ondernemerschap	-	*8%*	-	*38%*	*8%*	*8%*	*8%*	*15%*	*8%*	*23%*	
	-	*8%*	-	*31%*	*0%*	*15%*	*0%*	*15%*	*0%*	*31%*	
	-	*0%*	-	*0%*	*0%*	*0%*	*0%*	*0%*	*0%*	*31%*	
Thema 4: Gezond en natuurlijk Barneveld											
Een overgangslandschap aan de randen van de kernen fungeert als buffer zodat de kernen op een goed gezondheidsniveau komen te zitten als het gaat om bijvoorbeeld geur en fijnstof. De overgangslandschappen kennen allerlei vormen van dubbel ruimtegebruik: natuur, water, agrarisch met diensten, recreëren. Waar mogelijk vindt de aansluiting plaats op bestaande landschapseenheden waarin inwoners rust, natuur en ruimte ervaren.	*Ruimte voor bodem en water.*	*Komt natuur-verbindingen ten goede.*	*Groenblauw landschap is klimaat-bestendig. Daarnaast is de overgangszone bedoeld voor wateropvang en het creëren van koelteplekken.*	*Sluit aan bij meervoudig ruimtegebruik en bestaande landschaps-eenheden.*		*Komt luchtkwaliteit en geluidsniveau ten goede.*					*Prettig leven, Landbouw*
Barneveld maakt extra ruimte voor groene uitloopgebieden en nieuwe natuur- en bosgebieden. Combinaties worden hiervoor zoveel mogelijk gezocht, maar het is ook acceptabel als hiervoor agrarische gronden worden gebruikt.	*Versterkt bodem en water-structuur.*	*Extra ruimte voor groen en natuur.*	*Groene invulling komt klimaat-adaptatie ten goede.*	*Er wordt gezocht naar ruimtelijke combinaties.*		*Als dit ten koste gaat van landbouw kan dit positieve gezondheids-effecten op het gebied van lucht en geur hebben.*				*Agrarische gronden worden 'opgeofferd' voor natuur.*	*Prettig leven, Landbouw*

Vooruit met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
Verdichting betekent ook groen en circulair bouwen, bijvoorbeeld door biobased en natuurinclusief te bouwen (onder meer houtbouw, vlas).		*Komt natuurwaarden (in de kernen) ten goede.*	*Groen bouwen draagt bij aan klimaat-adaptatie.*		*Komt duurzaamheid ten goede.*						*Prettig leven*
Barneveld zet zich in voor een meer biodiverse inrichting van de openbare ruimte (door vergroening, tiny forests en een vermindering van hittestress).	*Bevordert kwaliteit bodem en water.*	*Versterking biodiversiteit en groene (woon)omgeving.*	*Vermindering hittestress.*								*Prettig leven*
Bodem, water en landschap zijn bepalend voor de andere functies die van oudsher voorkomen in het buitengebied, zoals de landbouw.	*Bodem en water zijn leidend.*	*Primaat bij bodem en water komt ook natuurwaarden ten goede.*	*Primaat bij bodem en water beperkt problemen van water en droogte.*	*Het landschap is leidend.*		*Als landbouw volgend is aan andere functies, beperkt dat mogelijk uitstoot van schadelijke stoffen.*				*Landbouw is volgend aan bodem, water en landschap.*	*Landbouw*
In het buitengebied ontstaat een brede gebiedsaanpak met perspectief voor onder andere water. Landbouw legt de link met het waterbeheer.	*Dit draagt bij aan duurzaam waterbeheer.*		*Bestrijdt wateroverlast en droogte.*							*Dit leidt mogelijk tot vernatting van de bodem. Dat sluit niet aan bij de huidige activiteiten van sommige landbouwers.*	*Landbouw*

Vooruit met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
Er worden extra inspanningen gedaan om het doel van het Schone Luchtakkoord (SLA) (50% gezondheidswinst) te bereiken: schonere mobiliteit en terugdringen (overlast van) houtstook.						*Komt luchtkwaliteit ten goede.*			*Bestaande mobiliteit is veelal vervuilend. Extra inspanningen voor het SLA vormen een aandachtspunt voor de bereikbaarheid.*	*Dit kan bedrijven in hun activiteiten beperken.*	*Bereikbaarheid*
De focus op natuurwaarden in het buitengebied leidt tot nieuwe verdienmodellen. Bedrijvigheid in harmonie met de natuur wordt gestimuleerd. Andersoortige bedrijvigheid krijgt geen ruimte.	*Dit komt lokaal indirect het bodem- en watersysteem ten goede.*	*Focus op natuurwaarden.*	*Focus op natuurwaarden leidt tot versterking klimaat-adaptatie.*							*Hoewel de gemeente in dit scenario handvatten biedt voor efficiëntere bedrijvigheid, leiden de beperkte groeimogelijkheden ook tot een begrenzing van de economische vitaliteit.*	*Bereikbaarheid*

Vooruit met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
Bij iedere kern werken we aan vergroening van de dorpsranden zodat er ruimte ontstaat voor spel voor kinderen en meer recreatie voor alle inwoners.		*Komt de groene woonomgeving ten goede.*	*Vergroening bevordert klimaat-adaptatie.*				*Draagt bij aan sociale en fysieke gezondheid.*			*Geeft een impuls aan recreatiemogelijkheden aan de dorpsronden.*	
We zetten extra in op het bereiken van energieneutraliteit.				*Wat betekent deze ambitie voor het landschap?*	*Komt duurzaamheid ten goede.*				*Dit gaat niet hand in hand met huidige aard van mobiliteit.*	*Heeft dit belemmerende consequenties voor het bedrijfsleven in Barneveld?*	
Naast de 'reguliere' technologieën als wind- en zonne-energie, verkent de gemeente innovaties in samenwerking met het onderwijs en bedrijfsleven.					*Komt duurzaamheid ten goede.*						
In samenwerking met provincie en waterschap worden initiatieven ontplooid om de ecologische kwaliteit te verhogen.		*Versterking natuurwaarden.*									
Door meer diversiteit in het buitengebied – denk aan houtwallen, akkerranden - neemt de aantrekkelijkheid toe wat een impuls geeft aan de economie rondom toerisme.		*Versterkt biodiversiteit, maar impuls toerisme kan voor druk op natuurwaarden zorgen.*		*Houtwallen en akkerranden zorgen voor een aantrekkelijk landschap.*						*Aantrekkelijke natuur en sterke biodiversiteit trekken recreatief bezoek aan.*	

Vooruit met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
Het natuurlijk bodem- en watersysteem wordt leidend. Daarmee willen we de kwaliteit van bodem en water sterk gaan verbeteren. Onze bestaande beleidsvoornemens gaan we gebiedsgericht uitwerken en realiseren door een nauwe verbinding te zoeken met de gebiedsgerichte uitwerking van het Nationaal Programma Landelijk Gebied.	*Bodem wordt versterkt en is leidend bij ontwikkelingen. Ook de kwaliteit van water gaat vooruit.*	*Versterking bodem- en waterkwaliteit gaat hand in hand met versterking natuurwaarden.*		*Gebiedsgerichte uitwerking.*							
We gebruiken de bekenstructuur bij de aanpak van wateroverlast, de verbetering van de waterkwaliteit en (natte) natuur door meer ruimte hiervoor te reserveren, zowel in als buiten de kernen.	*De beken krijgen meer ruimte; dat komt het watersysteem ten goede.*	*Verbetering waterkwaliteit gaat samen met versterking (natte) natuurwaarden.*	*Dit gaat wateroverlast tegen.*								
We maken ruimte voor klimaatmaatregelen aan de oostzijde van de kern Barneveld, om wateroverlast in de kern te voorkomen en een waterbuffer te hebben in tijden van droogte.			*Dit beperkt risico's van wateroverlast en droogte.*					*Dit beperkt wateroverlast bij woningen.*			

Vooruit met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
De gemeente beloont maatschappelijke diensten, zoals het onderhouden van het buitengebied en het vastleggen van CO_2.				*Komt inrichting buitengebied ten goede.*	*Beperkt CO2-uistoot.*						
Totaal thema 4: Gezond en natuurlijk Barneveld	*47%*	*59%*	*59%*	*35%*	*24%*	*12%*	*6%*	*6%*	*0%*	*12%*	
	0%	*6%*	*0%*	*6%*	*0%*	*12%*	*0%*	*0%*	*12%*	*24%*	
	0%	*0%*	*0%*	*0%*	*0%*	*0%*	*0%*	*0%*	*0%*	*12%*	
Thema 5: Bereikbaar nu en in de toekomst											
Barneveld verlaagt de parkeernormen. Er zal meer op afstand geparkeerd moeten worden en betaald parkeren en vergunningparkeren zijn oplossingen om gericht autogebruik terug te dringen in de kern Barneveld.		*Maakt ruimte vrij voor groen in de woonomgeving.*	*Afname van verharding gaat hittestress tegen.*	*De auto neemt veel ruimte (asfalt) in. Deze ruimte krijgt een nieuwe invulling.*		*De auto wordt verder verwijderd van de inwoners. Dat komt hun gezondheid ten goede.*			*Minder parkeerruimte beperkt de autobereik-baarheid van de kern(en) (Barneveld).*		*Prettig leven*
Er ontstaat minder ruimte voor de auto in het openbaar gebied. Er komen geen nieuwe wegen bij en de ruimte voor parkeren neemt af.	*Draagt bij aan afname verharding.*	*Creëert ruimte voor groen in de woonomgeving.*	*Afname verharding komt klimaat-adaptatie ten goede.*	*De auto neemt veel ruimte (asfalt) in. Deze ruimte krijgt een nieuwe invulling.*	*Komt CO2-uitstoot ten goede.*	*Komt luchtkwaliteit en geluidsniveau ten goede.*			*Dit beperkt de autobereik-baarheid.*	*Vormt een aandachtspunt voor de ontsluiting van bedrijven en voorzieningen.*	

Vooruit met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
We kiezen voor het afremmen en verduurzamen van automobiliteit.					*Beperkt CO2-uistoot.*				*Beperkt autobereik-baarheid.*	*Welk effect heeft een beperking van de autobereikbaarheid op de Barneveldse bedrijvigheid?*	
We zetten volop in op openbaar vervoer en fiets, om dat een volwaardig alternatief voor de auto te maken.									*Komt ov-bereikbaarheid ten goede.*		
Door gerichte maatregelen willen we het aanleggen van nieuwe infrastructuur, zoals een oostelijke rondweg, zoveel mogelijk voorkomen.				*Een rondweg is een ingrijpende ruimtelijke ontwikkeling. Die wordt hier voorkomen.*		*Voorkomt lucht-verontreiniging en geluidshinder.*			*Een nieuwe rondweg kan de autobereik-baarheid verbeteren. Wat zijn 'gerichte maatregelen', en hoe dragen die bij aan mobiliteit?*		
Aanpassingen en (forse) ingrepen aan een aantal gebiedsontsluitingswegen in de kern Barneveld (route Lunterseweg) zijn wel nodig om het autogebruik te kunnen afhandelen. Ook na aanpassing blijft er sprake van een hoge verkeersdruk en mogelijk langere reistijden voor degene die met de auto				*Aandachtspunt: welk effect hebben deze ingrepen op waardevolle structuren en bebouwing?*					*Dit heeft een neutraal effect t.o.v. de referentie-situatie, maar is in de basis slecht voor de autobereik-baarheid.*		

Vooruit met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
reist. Dat accepteren we evenals de gevolgen voor de leefbaarheid.											
We zetten in op de verduurzaming van automobiliteit en maken ruim baan voor laadpleinen en deelauto's.				*Laadpleinen en deelauto's vragen om ruimte.*	*Beperkt CO2-uitstoot.*	*Verduurzaming mobiliteit komt luchtkwaliteit en geluidsniveau ten goede.*			*Dit versterkt de duurzame autobereik-baarheid.*		
Het transferium (Barneveld-Noord, zie ov-bereikbaarheid hieronder) is niet alleen extern gericht, maar ook als alternatieve parkeervoorziening voor het centrum van Barneveld.		*Maakt ruimte vrij voor groen in het centrum.*		*Clustert parkeerruimte bij het transferium (in plaats van in het centrum).*					*Houdt centrum van Barneveld (via ov) auto-bereikbaar. Ten opzichte van de referentie-situatie is de beoordeling neutraal.*		
Het accent komt meer te liggen op het ov, zeker voor de kern Barneveld. Daarom bouwt de gemeente zoveel mogelijk binnen fietsafstand van de drie stations.									*Dit komt de ov- en fietsbereik-baarheid ten goede.*	*Zijn werklocaties ov-bereikbaar?*	

Vooruit met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
De gemeente zet in op het stimuleren van het ov en het vergroten van het reizigerspotentieel.					*Waar dit ten koste gaat van de auto beperkt dit CO2-uitstoot.*				*Deze ambitie is positief voor het ov. Maar wat betekent dit concreet?*		
Het ov-gebruik neemt in dit scenario toe, maar dan moeten de voorzieningen toereikend zijn. Daarop hebben we geen rechtstreekse zeggenschap, maar we zetten ons er wel voor in om dit bij de andere partijen voor elkaar te krijgen (denk hierbij aan het opwaarderen van de capaciteit van de Valleilijn, station Barneveld Noord en een nieuw station bij Stroe).				*Ruimtelijke inpassing hiervan is een aandachtspunt.*					*De inzet van de gemeente leidt waarschijnlijk tot betere ov-bereik-baarheid.*		
Barneveld-Noord wordt een echt knooppunt met een goedwerkend transferium met aansluiting op twee spoorlijnen en daarmee een veel betere bereikbaarheid en toegankelijkheid van en naar de rest van Nederland.									*Dit geeft de ov-bereik-baarheid een impuls.*		
We verkorten reisafstanden (door werklocaties en voorzieningen in de wijk bijvoorbeeld) waardoor de fiets interessanter wordt.				*Functiemenging vraagt om ruimtelijke inpassing.*	*Fiets in plaats van auto beperkt CO2-uitstoot.*	*Fiets in plaats van auto bevordert gezondheid.*	*Fietsen komt gezondheid ten goede.*	*Bijdrage voorzieningen in de wijk.*	*Kortere reisafstanden maken langzaam verkeer een geschiktere vervoersoptie.*	*Werklocaties in de wijk worden bevorderd.*	

Vooruit met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
We breiden het netwerk van snelle fietsverbindingen tussen de dorpen en de woon-, werk- en recreatiegebieden versneld en veel verder uit. De (elektrische) fiets moet in al onze kernen het belangrijkste duurzame en gezonder alternatief voor de auto worden.					*Fiets in plaats van auto beperkt CO2-uitstoot.*	*Fiets in plaats van auto bevordert gezondheid.*	*Fietsen komt gezondheid ten goede.*		*De fiets krijgt meer ruimte en de gemeente werkt aan de voorzieningen die daarbij horen.*		
Barneveld zet in op deelfietsen en goede oplaadmogelijkheden voor elektrische fietsen.					*Fiets in plaats van auto beperkt CO2-uitstoot.*	*Fiets in plaats van auto bevordert gezondheid.*	*Fietsen komt gezondheid ten goede.*		*Dit heeft een positief effect op het gebruik van elektrische fietsen.*		
De (elektrische) fiets is het belangrijkste duurzame en gezonde alternatief voor de auto. Veiligheid is daarbij erg belangrijk. Daarom neemt in de kernen het aantal 30 km-gebieden voor de auto toe. Ook moet er vanwege verkeerstechnische maatregelen vaker voorrang aan de fiets worden gegeven.									*Snelheidsbe-perkingen voor auto's en ruimte voor fietsers komen de verkeers-veiligheid ten goede.*		
Totaal thema *5: Bereikbaar nu en in de toekomst*	*6%*	*19%*	*13%*	*25%*	*44%*	*44%*	*19%*	*6%*	*56%*	*6%*	
	0%	*0%*	*0%*	*19%*	*0%*	*0%*	*0%*	*0%*	*25%*	*19%*	
	0%	*0%*	*0%*	*6%*	*0%*	*0%*	*0%*	*0%*	*19%*	*0%*	

Vooruit met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
Overig											
De sociale veiligheid komt niet in bod in de scenario's							*Dat is een aandachtspunt.*				
Cultuurhistorie krijgt geen expliciete aandacht in dit scenario.				*Dat is een aandachtspunt.*							
Totaal Vooruit met Barneveld: 85 uitspraken	**26%**	**34%**	**29%**	**27%**	**18%**	**21%**	**15%**	**19%**	**13%**	**19%**	
	-	**2%**	**-**	**22%**	**-**	**7%**	**7%**	**8%**	**9%**	**19%**	
	-	**-**	**-**	**1%**	**-**	**-**	**-**	**-**	**3%**	**14%**	

Verder met Barneveld

Verder met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
Thema 1: Prettig leven in vitale dorpen											
Binnen de nieuwbouwgebieden worden oplossingen gevonden voor lokale klimaat- en waterproblemen in samenhang met speel- en ontspanningsplekken.	*Draagt bij aan de oplossing van lokale water-problematiek.*		*Draagt bij aan de oplossing van lokale water-problematiek en klimaat in brede zin.*				*Draagt bij aan fysieke en sociale gezondheid inwoners.*	*Toevoeging speel- en ontspannings-voorzieningen binnen nieuwbouw-gebieden. Komt leefbaarheid ten goede.*			*Gezond en natuurlijk*

Verder met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
Barneveld staat niet open voor extra grootschalige windenergie. Zonne-energie staat de gemeente alleen toe op restgronden (niet op agrarische gronden).	*Energie-opwekking gaat niet ten koste van de bodem.*	*Energie-opwekking gaat niet ten koste van de natuur. Echter, op grote schaal draagt schone energie indirect juist bij aan natuurwaarden.*		*Dit voorkomt de negatieve invloed op het landschap van grootschalige energieopwekking. Dit vormt een licht positief effect op de referentiesituatie in de toekomst. Ten opzichte van de huidige situatie verandert er niet veel.*	*Dit maakt het behalen van de klimaatdoelen en het vervullen van de ambities hierboven zeer moeilijk.*						*Gezond en natuurlijk*
Aanknopingspunten voor landschappelijke versterking zijn met name gekoppeld aan bestaande landschapstypen.				*Gaat hand in hand met ruimtelijke kwaliteit. Maar hoe wordt dit uitgewerkt?*							*Gezond en natuurlijk*

Verder met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
Groei tot maximaal 10.000 woningen erbij tot 2040 en 80-85.000 inwoners.				*De bouw van (veel) woningen vraagt om goede ruimtelijke inpassing.*				*Sterke bijdrage aan aanpak woningbouwopgave.*	*Een sterk groeiend inwonertal vraagt om extra voorzieningen voor mobiliteit.*	*Meer inwoners die werken en geld uitgeven komt de economische vitaliteit van Barneveld ten goede.*	
Niet alleen focus op woningbouw in Barneveld en Voorthuizen, maar ook in de overige kernen: 30 procent van alle nieuwe woningbouw landt daar. Onder andere Stroe en Kootwijkerbroek zijn hiervoor in beeld.				*Het toevoegen van woningen in alle kernen vraagt om goede ruimtelijke inpassing.*			*Komt inclusiviteit en cohesie in kleinere kernen ten goede.*	*Door ook in de kleinere kernen te bouwen, kunnen inwoners in hun voorkeursgebied (blijven) wonen. Jongeren en ouderen worden bijvoorbeeld minder gedwongen om hun dorp te verlaten.*			

Verder met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
We werken gericht aan een nieuwe grootschalige uitleglocatie voor de kern Barneveld in combinatie met een rondweg.	*Uitbreiding in het buitengebied heeft invloed op het bodem- en watersysteem en zorgt voor de toevoeging van verharding.*	*Uitbreiding in het buitengebied gaat (vaak) ten koste van natuurlijke waarden.*	*Aandacht voor hittestress, droogte en wateroverlast zijn bij uitbreiding van belang. Als hier niet goed rekening mee wordt gehouden, heeft uitbreiding een negatief effect op klimaat-bestendigheid.*	*De creatie van grootschalige uitbreiding vraagt om goede ruimtelijke inpassing (oog voor historische structuren, landschap, etc.). Echter, het biedt ook kansen voor de toevoeging van ruimtelijke kwaliteit.*				*Draagt sterk bij aan aanpak woningbouwopgave. Aandachtspunt is echter het voorzieningenniveau van de uitbreidingslocatie.*	*De rondweg zorgt voor goede autobereik-baarheid.*		
Er is ruimte voor inbreiding, maar het dorpse karakter is bepalend in de mate van verdichting.				*Ruimtelijke kwaliteit (hier gevat in het dorpse karakter) is leidend.*							
Focus op grote en kleine uitbreidingslocaties. Het overgrote deel van de woningen is grondgebonden.	*Dit vraagt veel van de bodem (oppervlak).*	*Uitbreiding in het buitengebied gaat (vaak) ten koste van natuurlijke waarden.*		*Leidt mogelijk tot versnippering/een negatief effect op de landschaps-structuur.*							

Verder met Barneveld

Uitspraak	Bodem, water en ondergrond	Natuur	Klimaat-bestendigheid	Ruimtelijke kwaliteit	Energie en grondstoffen	Gezonde leefomgeving	Gezondheid en welzijn	Vitale woonomgeving	Mobiliteit	Economie en werk	Raakvlakken met andere thema's:
De gemeente wil tegemoetkomen aan de grote vraag vanuit eigen inwoners, maar levert ook een grote bijdrage aan de regionale woonbehoefte.							*Het aantrekken van mensen van buiten de gemeente draagt bij aan diversiteit en inclusiviteit.*			*Het aantrekken van mensen van buiten de gemeente kan de lokale economie ten goede komen.*	
De voorzieningen en de openbare ruimte groeien navenant mee in elk dorp.							*Komt fysieke en sociale gezondheid in de kernen ten goede.*	*Voorzieningen groeien, ook in de kleinere kernen. Dit komt de leefbaarheid ten goede.*		*Heeft (licht) positief effect op economische vitaliteit van de kleinere kernen.*	
De spreiding van de groei van woningen wordt gebruikt om het voorzieningenniveau en het draagvlak onder voorzieningen in met name de kleine kernen te versterken. De gemeente wil een zo breed mogelijk aanbod van voorzieningen behouden.							*Komt sociale cohesie ten goede.*	*Positief effect op voorzieningen in de kleine kernen. Dit komt de leefbaarheid ten goede.*		*Heeft (licht) positief effect op economische vitaliteit van de kleinere kernen.*	

Verder met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
Bij nieuwe accommodaties voor voorzieningen hebben we oog voor spreiding over de kernen.							*Komt sociale cohesie en gezondheid in kernen ten goede.*	*Komt leefbaarheid kernen ten goede.*		*Heeft (licht) positief effect op economische vitaliteit van de kleinere kernen.*	
De kernen breiden uit, maar behouden zo veel mogelijk het dorpse karakter.	*Uitbreiding in het buitengebied heeft invloed op het bodem- en watersysteem en zorgt voor de toevoeging van verharding.*	*Uitbreiding in het buitengebied gaat (vaak) ten koste van natuurlijke waarden.*	*Aandacht voor hittestress, droogte en wateroverlast zijn bij uitbreiding van belang. Als hier niet goed rekening mee wordt gehouden, heeft uitbreiding een negatief effect op klimaat-bestendigheid.*	*Ruimtelijke kwaliteit (hier gevat in het dorpse karakter) is leidend.*							
Dorpshuizen en cultuur-accommodaties vervullen een belangrijke rol in de bevordering van cultuur en sport. De gemeente blijft die faciliteren.							*Komt gezondheid en sociale cohesie ten goede.*	*Komt leefbaarheid kernen ten goede.*			

Verder met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
Het lokale verenigingsleven groeit mee met de kernen en hiervoor zijn passende multifunctionele voorzieningen nodig. Denk aan buurtvoorzieningen, ruimtes voor repetities en trainingen zowel in de binnen- als buitenruimte.				*Multifunctionele voorzieningen sluiten aan bij meervoudig en efficiënt ruimtegebruik.*			*Sociale cohesie krijgt in de kernen de ruimte om mee te groeien.*				
Doordat er meer gebouwd wordt in de kleine kernen wordt de vergrijzing tegengaan en ontstaat er voor jongeren meer perspectief om te kunnen blijven wonen in hun 'eigen' kern.							*Bijdrage aan sociale betrokkenheid jongeren in de kernen.*	*Bijdrage aan aanpak woningschaarste voor jongeren.*			
Toegang tot sport wordt ook in de kleine kernen dicht bij de inwoner gehouden.							*Dit draagt bij aan de fysieke en sociale gezondheid.*	*Dit draagt bij aan het voorzieningenniveau en de leefbaarheid.*			
Barneveld vindt het behoud van het landelijke en dorpse karakter belangrijk. Dat heeft consequenties voor				*Een ruimtelijk uitgangspunt is hier leidend.*							

Verder met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
de omgang met de inrichting van de ruimte. De gemeente kiest daarom niet voor gestapelde bouw.											
Totaal thema 1: Prettig leven in vitale dorpen	*11%*	*0%*	*6%*	*33%*	*0%*	*-*	*56%*	*50%*	*6%*	*28%*	
	0%	*6%*	*11%*	*22%*	*0%*	*-*	*0%*	*6%*	*6%*	*0%*	
	17%	*17%*	*0%*	*0%*	*6%*	*-*	*0%*	*0%*	*0%*	*0%*	
Thema 2: Topregio toekomstgerichte landbouw											

Verder met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
Door innovatieve maatregelen beperken we emissies in de landbouw. Door een uitgekiende wijze van werken wordt het totaal van emissies naar zowel lucht als bodem teruggedrongen.	*Het terugdringen van emissies is positief voor de bodemkwaliteit. Echter, hoe de eenzijdige focus op landbouw in het buitengebied daar, door een 'uitgekiende wijze van werken' toe leidt, moet verduidelijkt worden.*	*Het terugdringen van emissies is positief voor de natuur. Echter, hoe de eenzijdige focus op landbouw in het buitengebied daar, door een 'uitgekiende wijze van werken' toe leidt, moet verduidelijkt worden.*			*Het terugdringen van emissies is positief voor dit aspect: het beperkt o.a. CO2-uistoot. Echter, hoe de eenzijdige focus op landbouw in het buitengebied daar, door een 'uitgekiende wijze van werken' toe leidt, moet verduidelijkt worden.*	*Een beperking van emissies vormt een positief effect. Echter, hoe dit in zijn werk gaat is onduidelijk en vraagt om verduidelijking.*					*Gezond en natuurlijk*
* In het buitengebied ligt het primaat bij de landbouw. Andere functies (zoals water, natuur, landschap en recreatie) wordt ruimte geboden zo lang ze zich goed tot de agrarische bedrijvigheid verhouden. NB zie uitspraak **	*Bodem en water krijgen de ruimte zolang dit zich goed verhoudt tot de agrarische bedrijvigheid.*	*De natuur krijgt de ruimte zo lang dit zich goed verhoudt tot de agrarische bedrijvigheid.*	*Ruimte voor klimaatbestendige inrichting kan bestaan waar de agrarische bedrijvigheid niet wordt belemmerd.*	*Het landschap krijgt de ruimte zo lang dit zich goed verhoudt tot de agrarische bedrijvigheid.*						*De landbouwsector wordt zoveel mogelijk gefaciliteerd en is de belangrijkste functie in het buitengebied.*	*Gezond en natuurlijk*

Verder met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
In dit scenario neemt het aantal agrarische bedrijven door natuurlijk verloop af, maar krijgen de resterende bedrijven door areaal-/schaalvergroting en nieuwe technologie een duurzaam bedrijfseconomisch toekomstperspectief.	*Afname agrarische bedrijven is (in veel gevallen) positief voor de bodem. Schaalvergroting is dat niet.*	*Afname agrarische bedrijven is (in veel gevallen) positief voor natuurwaarden. Schaalvergroting is dat niet.*		*Areaalvergroting gaat mogelijk ten koste van landschaps-structuren.*		*Dit heeft een positief effect op de luchtkwaliteit. Echter, dit is in dit scenario niet anders dan in de referentiesituatie .*				*Dit heeft een positief effect op de landbouwers die blijven. Echter, dit is in dit scenario niet anders dan in de referentiesituatie.*	
** Het is noodzakelijk dat de landbouw de ruimte houdt in het buitengebied en de benodigde ruimte voor andere functies in het buitengebied zo klein mogelijk blijft, zodat er voldoende grond voor landbouw beschikbaar blijft. NB zie uitspraak *	*Bodem- en waterfuncties worden geminimaliseerd.*	*Natuur is ondergeschikt aan landbouw. Dit vormt een negatief effect op de referentiesituatie in de toekomst.*	*De beperking van niet-landbouwfuncties in het buitengebied verhoogt risico's van wateroverlast en droogte.*	*Het landschap is ondergeschikt aan de landbouw. Landschappelijke elementen kunnen verdwijnen ten behoeve van de landbouw.*		*De beperking van niet-landbouwfuncties komt de luchtkwaliteit en de geur in het buitengebied niet ten goede.*	*Beperkt de beweeg-vriendelijkheid van het buitengebied.*	*Beperkt de leefbaarheid van het buitengebied.*		*Landbouw staat overal in het buitengebied op één.*	
Groei vakantieparken mag geen hinder voor de agrarische sector opleveren.										*Er is ruimte voor groei van economische functies in het buitengebied.*	
Ook voor dagrecreatie geldt dat we ruimte zien voor groei, maar dat we ook kijken naar een goede scheiding										*Er is ruimte voor groei van economische functies in het buitengebied.*	

Verder met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
met agrarische bedrijvigheid, zodat deze functies elkaar niet in de weg zitten.											
Binnen de onvermijdelijke opgave voor de landbouw met betrekking tot water, blijft landbouw zoveel mogelijk de dienst uitmaken in het buitengebied.	*Om inzicht te krijgen in de mate waaraan aan de wateropgaven gewerkt wordt, moet verduidelijkt worden hoe de landbouw hier invulling aan geeft.*									*Primaat bij de (economische functie van) landbouw.*	
De huidige agrarische kerngebieden behouden vooral hun functie als primaire producent voor de keten. We zien toekomst in technologische innovatie en geleidelijke verandering.						*Wat betekenen technologische innovatie en geleidelijke verandering?*				*Primaat bij landbouwsector.*	
Totaal thema 2: Topregio toekomstgerichte landbouw	*0%*	*0%*	*0%*	*0%*	*0%*	*0%*	*0%*	*0%*	-	*75%*	
	50%	*38%*	*13%*	*25%*	*13%*	*38%*	*0%*	*0%*	-	*13%*	
	13%	*13%*	*13%*	*13%*	*0%*	*13%*	*13%*	*13%*	-	*0%*	

Verder met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
Thema 3: Ruimte voor ondernemerschap											
De gemeente houdt de centra van Barneveld en Voorthuizen als kernwinkelgebieden overeind.								*Komt leefbaarheid kernen ten goede, maar zorgt niet voor verandering t.o.v. referentiesituatie.*		*Leidt niet tot een aanpassing t.o.v. de referentie-situatie.*	*Prettig leven*
Er is geen ruimte voor wijkwinkelcentra.								*Komt leefbaarheid en voorzieningenniveau in de wijken niet ten goede.*		*Het vestigingsklimaat in de wijken is slecht. Dit komt de economische vitaliteit van de wijken niet ten goede.*	*Prettig leven*
We bieden bedrijven volop de ruimte voor andere vormen van duurzame energie, bijvoorbeeld waterstof.					*In de basis positief, maar verdere uitwerking en concretisering hiervan is nodig.*					*Bedrijven worden hier vrij in gelaten.*	*Gezond en natuurlijk*

Verder met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
Bedrijventerreinen verduurzamen en maken we klimaatbestendig als we werk met werk kunnen maken.	*Sluit na verduurzaming beter aan bij water- en bodemstructuur.*		*Het klimaatbestendig maken van bedrijventerreinen leidt lokaal tot een afname van hittestress en bestrijdt wateroverlast.*		*Oog voor werk met werk heeft een licht positief effect op circulariteit.*	*Komt luchtkwaliteit waarschijnlijk ten goede.*					*Gezond en natuurlijk*
De gemeente blijft werken aan een mogelijke toekomst voor de railterminal met de daarbij horende spin-off aan bedrijven in de sterke logistieksector in onze gemeente.	*Kan een grote ruimtelijk claim op de bodem leggen.*				*Duurzame overslag goederen tussen weg en spoor.*				*Leidt tot minder files (voor vrachtverkeer) .*	*Dit is een boost voor de logistieksector.*	*Bereikbaarheid*
In dit scenario wordt Harselaar verder uitgebreid in oostelijke richting.	*Beperkt bodem- en waterstructuur.*	*Gaat ten koste van natuurwaarden.*	*Draagt bij aan hittestress, droogte en mogelijk wateroverlast ter plaatse.*	*Gaat ten koste van landschaps-structuren in het buitengebied.*		*Een uitbreiding van het bedrijventerrein heeft, door zowel bedrijven als extra verkeer, een negatief effect op de luchtkwaliteit en het geluidsniveau.*				*Komt economische vitaliteit (werkgelegenheid, werklocaties) gemeente ten goede.*	
Voor wat betreft de vakantieparken is de inzet gericht op het zo veel mogelijk faciliteren van bestaande vakantieparken bij de benodigde	*Kan bodem- en waterstructuur in het buitengebied verstoren.*	*Kan ten koste gaan van natuurgebied/-waarden.*		*De ruimtelijke inpassing van een vakantiepark in het buitengebied is een groot aandachtspunt.*				*Kan impuls geven aan voorzieningenniveau.*		*Vakantieparken worden gefaciliteerd en groei is mogelijk.*	

Verder met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
kwaliteitsverbetering. Dat betekent dat we ook groei toestaan, als dat daaraan bijdraagt.											
We zetten in op uitbouw en doorontwikkeling van de werkgelegenheid die we hier al hebben, zoals de logistiek en de techniek.										*Versterkt economische vitaliteit/behoud en versterking werkgelegenheid.*	
Het is nodig om de werkgelegenheid goed mee te laten groeien met de groei van de bevolking.										*Deze ambitie leidt tot meer werkgelegenheid (ook t.o.v. de referentiesituatie, vanwege de sterke bevolkingsgroei in dit scenario).*	
We geven ondernemers de ruimte om te ondernemen, ook vanuit ons gedachtengoed van Zelf, Samen, Gemeente. Als gemeente zorgen we										*Vrijheid voor ondernemers draagt bij aan vestigingsklimaat.*	

Verder met Barneveld

Uitspraak	Bodem, water en ondergrond	Natuur	Klimaat-bestendigheid	Ruimtelijke kwaliteit	Energie en grondstoffen	Gezonde leefomgeving	Gezondheid en welzijn	Vitale woonomgeving	Mobiliteit	Economie en werk	Raakvlakken met andere thema's:
voor de juiste randvoorwaarden.											
Barneveld ziet graag grotere bedrijven, die ook nationaal opereren, zich in de gemeente vestigen. Een groei in ruimtelijke mogelijkheden voor bedrijvigheid is nodig om plaats te bieden aan bedrijven die zich vanuit de brede regio in Barneveld willen vestigen.				*De komst van grote bedrijven heeft grote ruimtelijke consequenties. Hiervoor zal ruimte aangepast of opgeofferd moeten worden.*						*De gemeente biedt toekomstige bedrijven een goed vestigingsklimaat, door ze de ruimte te geven.*	
Bedrijven met een doorgroeibehoefte worden zoveel mogelijk gefaciliteerd.	*Groei bedrijvigheid kan bodem- en waterstructuur belemmeren.*	*Groei bedrijvigheid kan natuurwaarden tegenwerken.*	*Groei bedrijvigheid kan klimaatadaptatie tegenwerken. Klimaatadaptatief bouwen is een aandachtspunt.*	*Groei bedrijven kan grote ruimtelijke impact hebben.*	*Groei uitstotende bedrijven komt dit aspect niet ten goede.*	*Groei bedrijven kan luchtkwaliteit verslechteren en tot geur- of geluidstoename leiden.*				*De gemeente biedt ruimte aan de wensen van bedrijven.*	
In het buitengebied blijven we ook ruimte bieden aan bedrijven, bijvoorbeeld op vrijkomende agrarische locaties.				*Ruimtelijke inpassing hiervan is een aandachtspunt.*				*Verhoogt voorzieningenniveau en/of leefbaarheid in het buitengebied.*		*Dit heeft een positief effect op het vestigingsklimaat in he buitengebied.*	

Verder met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
We hebben wat betreft werklocaties niet alleen een groei oostwaarts voor ogen, maar ook westwaarts rond de knoop A30/A1.	*Groei bedrijvigheid kan bodem- en waterstructuur belemmeren.*	*Groei bedrijvigheid kan natuurwaarden tegenwerken.*	*Groei bedrijvigheid kan klimaatadaptatie tegenwerken.*	*Hoeveel ruimte is hier nog voor?*	*Groei uitstotende bedrijven komt dit aspect niet ten goede.*	*Groei bedrijventerrein kan luchtkwaliteit verslechteren en tot geur- of geluidstoename leiden.*			*Goede bereikbaarheid bedrijven bij knooppunt snelwegen, maar mogelijk wel veel files.*	*Dit leidt tot meer ruimte voor werklocaties.*	
Harselaar houdt de identiteit als het regionale bedrijventerrein in Midden-Nederland.										*Goed vestigingsklimaat.*	
Totaal thema 3: Ruimte voor ondernemerschap	*7%*	*0%*	*7%*	*0%*	*13%*	*7%*	*-*	*13%*	*13%*	*80%*	
	20%	*13%*	*13%*	*27%*	*20%*	*13%*	*-*	*7%*	*0%*	*7%*	
	13%	*13%*	*7%*	*13%*	*0%*	*7%*	*-*	*7%*	*0%*	*7%*	
Thema 4: Gezond en natuurlijk Barneveld											
We versterken onze beken en de bestaande natuur, maar vinden het belangrijk dat de landbouw zijn rol kan blijven spelen.	*Versterking beken is an sich positief. Maar hoe gaat dit samen met ambities op het gebied van landbouw?*	*Versterking beken en bestaande natuur is an sich positief. Maar hoe gaat dit samen met ambities op het gebied van landbouw?*	*Om inzicht te krijgen in hoe dit samengaat is verdere uitwerking nodig.*							*Belang landbouw wordt ook hier benadrukt.*	*Landbouw*

Verder met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
We lichten mensen actief voor als het gaat om gezondheid en spreken hen aan om zelf hun eigen verantwoordelijkheid te nemen en daarbij ook om te kijken naar een ander binnen de eigen gemeenschap.							*Dit draagt bij aan het besef van gezondheid bij inwoners.*				
We zetten in op energiebesparing en alternatieve vormen van energievoorziening.					*In de basis positief, maar verdere uitwerking en concretisering hiervan is nodig.*						
We moeten energieneutraal worden en volgen de normen die daarvoor gesteld zijn door het Rijk.					*In de basis positief, maar wijkt niet af van referentiesituatie.*						
Mogelijkerwijs kunnen reststromen en mest (vanuit de landbouw) niet alleen worden ingezet in kringlopen, maar ook worden aangewend voor energieproductie. Daarvoor wil de gemeente indien					*Positieve stimulans voor duurzame energieproductie en circulariteit.*						

Verder met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
mogelijk ook ruimte bieden.											
In samenwerking met provincie en waterschap worden initiatieven ontplooid om de ecologische kwaliteit te verhogen en de leefomgeving klimaatadaptief te maken. Dit werkt door in zowel stedelijk als landelijk gebied.		*Dit vormt een positief effect op de natuurwaarden, binnen en buiten de kernen.*	*Klimaatadaptatie-maatregelen gaan wateroverlast tegen.*								
Totaal thema 4: Gezond en natuurlijk Barneveld	*0%*	*17%*	*17%*	*-*	*17%*	*-*	*17%*	*-*	*-*	*17%*	
	17%	*17%*	*17%*	*-*	*33%*	*-*	*0%*	*-*	*-*	*0%*	
	0%	*0%*	*0%*	*-*	*0%*	*-*	*0%*	*-*	*-*	*0%*	
Thema 5: Bereikbaar nu en in de toekomst											

Verder met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
Het bedrijventerrein Harselaar wordt optimaal autobereikbaar gemaakt, onder andere via een nieuwe ontsluiting op de A1. Zo wordt ook het sluipverkeer rond Stroe en Kootwijkerbroek beperkt.						*Toename geluid en lucht-verontreiniging op en om Harselaar.*			*Dit verbetert de autobereik-baarheid van bedrijventerrein Harselaar, komt komt de bereikbaarheid van Harselaar ten goede en beperkt sluipverkeer rond Stroe en Kootwijkerbroek.*	*Dit stimuleert de economische vitaliteit van het bedrijventerrein indirect.*	*Ondernemerschap*
Barneveld blijft een gemeente waar de auto een belangrijke rol blijft spelen.	*De auto neemt veel ruimte van de bodem in en houdt verharding in stand. Echter, dit vormt geen verandering t.o.v. de referentie-situatie.*		*Ruimte voor de auto kan lastig klimaatadaptief ingericht worden. Echter, dit vormt geen verandering t.o.v. de referentie-situatie.*	*De auto blijft veel ruimte innemen.*	*Dit is slecht voor de beperking van de CO2-uistoot, maar vormt geen verandering t.o.v. de referentie-situatie.*	*Dit is slecht voor de luchtkwaliteit en het geluidsniveau, maar vormt geen verandering t.o.v. de referentie-situatie.*			*Dat komt de autobereikbaarheid ten goede.*	*Dat komt de bereikbaarheid van bedrijventerreinen ten goede.*	

Verder met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
Er wordt een oostelijke rondweg bij Barneveld aangelegd.	*Beperkt bodem- en waterstructuur.*	*Gaat ten koste van natuurwaarden.*		*Gaat ten koste van landschaps-structuren in het buitengebied.*		*Leidt tot extra uitstoot ten oosten van Barneveld, maar vermindert uitstoot en geluid in de kern.*		*Er wordt gesteld dat dit leefbaarheid in de kern ten goede komt.*	*Dit leidt tot betere autobereikbaarheid van zowel deze locaties als de kern Barneveld (waar groei wordt voorkomen).*		
De doorstroming en verkeersafwikkeling moeten rondom op- en afritten de komende twee decennia fors worden verbeterd.									*Dit komt de autobereik-baarheid ten goede.*		
Indien verbeterde doorstroming op en naar de A30 niet wordt gerealiseerd, is het een mogelijkheid om westelijk van Barneveld een rondweg aan te leggen voor lokaal bestemmingsverkeer.	*Beperkt bodem- en waterstructuur.*	*Gaat ten koste van natuurwaarden.*		*Gaat ten koste van landschaps-structuren in het buitengebied.*		*Leidt tot extra uitstoot ten oosten van Barneveld, maar vermindert mogelijk uitstoot en geluid in de kern.*			*Dit komt de autobereik-baarheid ten goede.*		
Ook in de kleine kernen gaan we gericht extra (weg)capaciteit creëren, om de	*Beperkt bodem- en waterstructuur.*	*Gaat mogelijk ten koste van natuurwaarden.*		*Gaat mogelijk ten koste van landschaps-structuren in het buitengebied.*				*Leefbaarheid kernen wordt verbeterd.*	*Dit draagt bij aan de autobereik-baarheid van de kleine kernen.*		

Verder met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
leefbaarheid te verbeteren.											
Omdat de auto nodig blijft in Barneveld zijn er ook voldoende parkeerplaatsen nodig. Parkeren voor de deur blijft mogelijk.	*Belast bodem, maar geen verandering t.o.v. referentie-situatie.*	*Beperkt ruimte voor groen in de woonomgeving, maar geen verandering t.o.v. referentie-situatie.*	*Belemmert klimaatadaptatie, maar geen verandering t.o.v. referentie.*	*Parkeren kost veel ruimte die niet anders kan worden benut. Echter, dit is geen verandering t.o.v. de referentiesituatie.*		*Overlast van luchtkwaliteit en geluid blijft.*	*De auto beperkt beweegruimte in de gemeente. Echter, dit is geen verandering t.o.v. de referentie-situatie.*		*Dit is positief voor de autobereik-baarheid, maar geen verandering ten opzichte van de referentiesituatie.*		
De gemeente ziet potentie voor de stations. Meer inwoners, zoals in dit scenario het geval is, leidt per definitie tot meer ov-gebruik.								*De OV-voorziening groeit.*	*Deze ambitie vraagt om concretisering, om een beoordeling te geven.*	*De aansluiting van werklocaties op het ov is belangrijk om bij deze ambitie mee te nemen.*	
Barneveld zet in op het behoud van buslijnen en de vergroting van het aanbod per trein.					*Vergroting aanbod per trein is een duurzamer alternatief voor autoverkeer.*				*De vergroting van het treinaanbod komt de ov-bereikbaarheid ten goede.*		

Verder met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
Ook het fietsgebruik neemt toe en de gemeente stimuleert dat. Er worden snelfietsroutes tussen de grootste dorpen en werklocaties gecreëerd, onder meer door deze mee te nemen in aanleg van weginfrastructuur.				*Het is van belang om rekening te houden met landschappelijke inpassing (van routes in het buitengebied).*	*Duurzaam alternatief autovervoer voor de korte en middellange afstanden.*	*Afname geluidshinder en lucht-verontreiniging als gevolg van afname autoverkeer, dat nu een alternatief heeft.*	*Stimuleert beweging.*		*De aanleg van snelfietsroutes vergroot de fietsbereik-baarheid van de gemeente.*		
Totaal thema *5: Bereikbaar nu en in de toekomst*	*0%*	*0%*	*0%*	*0%*	*20%*	*10%*	*10%*	*30%*	*80%*	*20%*	
	20%	*20%*	*20%*	*40%*	*10%*	*40%*	*10%*	*0%*	*20%*	*10%*	
	30%	*20%*	*0%*	*20%*	*0%*	*10%*	*0%*	*0%*	*0%*	*0%*	
Overig											
De sociale veiligheid komt niet expliciet aan bod in dit scenario.							*Dat is een aandachtspunt.*				
Omgevingsveiligheid krijgt geen expliciete aandacht in dit scenario.						*Dat is een aandachtspunt.*					

Verder met Barneveld											
Uitspraak	**Bodem, water en ondergrond**	**Natuur**	**Klimaat-bestendigheid**	**Ruimtelijke kwaliteit**	**Energie en grondstoffen**	**Gezonde leefomgeving**	**Gezondheid en welzijn**	**Vitale woonomgeving**	**Mobiliteit**	**Economie en werk**	**Raakvlakken met andere thema's:**
Verkeersveiligheid krijgt in dit scenario geen expliciete aandacht.									*Dat is een aandachtspunt.*		
Omgevingsveiligheid krijgt in dit scenario geen expliciete aandacht.						*Dat is een aandachtspunt.*					
Cultuurhistorie krijgt in dit scenario geen expliciete aandacht.				*Dat is een aandachtspunt.*							
Archeologie krijgt in dit scenario geen expliciete aandacht.				*Dat is een aandachtspunt.*							
Woonomgeving krijgt geen expliciete aandacht in dit scenario.		*Dat is een aandachtspunt.*									
Totaal Verder met Barneveld: 69 uitspraken	**4%**	**1%**	**4%**	**9%**	**7%**	**3%**	**17%**	**20%**	**16%**	**38%**	
	14%	**14%**	**12%**	**23%**	**10%**	**16%**	**3%**	**3%**	**6%**	**4%**	
	13%	**12%**	**3%**	**7%**	**1%**	**4%**	**1%**	**3%**	**-**	**1%**	

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1500 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensoring en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Contactgegevens

Monitorweg 29
1322 BK Almere
Postbus 10044
1301 AA Almere
T. +31 6 10 03 41 30
E. Jort.Verhoeven@AnteaGroup.nl

Copyright © 2023
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

De informatie die in dit rapport is opgenomen is uitsluitend bestemd voor geadresseerde(n) en kan persoonlijke of vertrouwelijke informatie bevatten. Gebruik van deze informatie, door anderen dan de geadresseerde(n) en gebruik door hen die niet gerechtigd zijn van deze informatie kennis te nemen, is niet toegestaan. De informatie is uitsluitend bestemd om te worden gebruikt door de geadresseerde, voor het doel waarvoor dit rapport is vervaardigd. Indien u niet de geadresseerde bent of niet gerechtigd bent tot kennisneming, is openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van deze informatie aan derden niet toegestaan, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group en wordt u verzocht de gegevens te verwijderen en direct een melding te maken bij security@antegroup.nl. Derden, zij die niet geadresseerd zijn, kunnen geen rechten aan dit rapport ontlenen, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group.

www.anteagroup.nl